

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE SZOLGÁLTATÁSI ÚT TÉRKÉPE

Készítették

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata megbízásából
a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzati Hivatal munkatársai
a „Helyi humán fejlesztések Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (I.)” című
TOP_Plusz-3.1.3-23-SB2-2024-00001 azonosító számú projekt keretében

2025.

Tartalomjegyzék

I.	Vezetői összefoglaló	5
II.	Helyzetkép.....	25
1.	Általános vármegyei helyzetkép	25
1.1.	Humán erőforrás bemutatása	26
1.2.	Gazdasági jellemzők ismertetése	49
1.3.	Infrastruktúra jellemzése.....	54
2.	Járásokról/járások településeiről általánosságban	66
3.	Illeszkedésvizsgálat	86
III.	Elérhető szolgáltatások a vármegyében	90
1.	Egészségügyi alap- és szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások.....	90
1.1.	Alapellátás.....	90
1.1.1.	Megelőző ellátások	90
1.1.2.	Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátások.....	114
1.1.3.	Fogorvosi alapellátások, fogorvosi ügyeleti ellátások.....	137
1.1.4.	A védőnői és az iskola-egészségügyi ellátások	152
1.1.5.	Az otthoni szakápolások és otthoni hospice ellátások.....	174
1.2.	Szakellátás.....	189
1.2.1.	Járóbeteg szakellátások.....	189
1.2.2.	Fogorvosi szakellátás.....	195
1.2.3.	Fekvőbeteg-szakellátás	196
1.3.	Egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások	199
1.3.1.	Szülészeti ellátás.....	199
1.3.2.	Orvosi rehabilitáció	199
1.3.3.	Betegszállítás	201
1.3.4.	Mozgó szakorvosi szolgálat.....	203
2.	Szociális alap- és szakellátás, valamint gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások	215
2.1.	Szociális alapszolgáltatások.....	215
2.1.1.	Települési alapszolgáltatások.....	216
2.1.2.	Családsegítés	244

2.1.3.	Nappali ellátások	255
2.1.4.	Közösségi ellátások	287
2.2.	Szakosított ellátások.....	294
2.2.1.	Tartós bentlakásos ellátások	294
2.2.2.	Átmeneti elhelyezés.....	315
2.2.3.	Lakóotthonok.....	330
2.2.4.	Rehabilitációs intézmények	334
2.2.5.	Támogatott lakhatás.....	336
2.3.	Gyermejjóléti alapellátások.....	346
2.3.1.	Gyermejjóléti szolgáltatások	364
2.3.2.	Gyermekek napközbeni ellátása	389
2.3.3.	Gyermekek átmeneti gondozása	413
2.3.4.	Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai	419
2.4.	Gyermekevédelmi szakellátások.....	428
2.4.1	Otthont nyújtó ellátások	428
2.4.2	Utógondozói ellátás.....	436
3.	Oktatás és oktatási intézmények	441
3.1.	Köznevelési és szakképzési alapfeladatok ellátása.....	441
3.1.1.	Óvodai ellátás	442
3.1.2.	Általános iskolai ellátás	466
3.1.3.	Középfokú oktatás	495
3.1.4.	További oktatási (köznevelési és szakképzési) feladatok.....	520
3.1.5.	Felnőttoktatás és felnőttképzés	546
3.2.	Egyéb oktatási-képzési feladatok.....	561
4.	Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra	579
4.1.	Lakásállomány, lakáskörülmények.....	579
4.2.	Közszolgáltatások	604
4.3.	Infrastruktúra.....	633
4.4.	Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok	657
5.	Közösségi programok.....	686
5.1.	Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások	686
5.2.	Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások	713
5.3.	Ifjúságot célzó tevékenységek	732
5.4.	Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamatok.....	751

5.5.	Vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések.....	799
5.6.	Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok	822
5.7.	Digitális kompetenciafejlesztés	842
Ábrajegyzék		862
Táblajegyzék		863

I. Vezetői összefoglaló

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata megbízásából „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye felzárkózás-politikai együttműködési programjának megvalósítása” című EFOP-1.6.3-17-2017-00010 azonosító számú projektjének keretében 2020. decemberében készült el Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Szolgáltatási Út Térképe (SZÚT). A Vármegyei Felzárkózási Fórumok üléseinek kimeneteként került létrehozásra a Szolgáltatási Út Térkép, melyek célja a vármegyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata, különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra és annak megoldási javaslataira. A dokumentum alapvetően 2019-2020 évi adatok alapján került megfogalmazásra, a következtetések - hiányok és válaszok - átgondolására és elemzésére van szükség tekintettel arra, hogy a társadalmi felzárkózás kérdésköre vármegyénk kiemelkedő fejlesztési prioritásai közé tartozik a 2021-2027-es tervezési időszakban.

Az azóta eltelt időszakban jelentős erőforrások, kapacitások kerültek bevonásra, a már megtett beavatkozások eredményességének vizsgálata és a további hiányok azonosítása elengedhetetlen.

A TOP_Plusz-3.1.3-23-SB2-2024-00001 számú „Helyi humán fejlesztések Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (I.)” elnevezésű projekt keretében az elkészített Szolgáltatási Út Térkép és Vármegyei Esélyteremtő Paktum felülvizsgálata és módosítása valósul meg a TOP_Plusz-3.1.3 Felhívás keretében rendelkezésre bocsátott módszertani útmutatók alapján.

A projekt megvalósításának elsődleges célja, hozzájárulni a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében élő esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javításához, társadalmi felzárkózásának elősegítéséhez a települési önkormányzatok és helyi szereplők közötti együttműködések erősítésével. A részcélok a vármegyében élők társadalmi összetételének sajátosságait figyelembe véve kerültek kialakításra.

A Szolgáltatási Út Térkép felülvizsgálatát széles körű partnerség, primer kutatás, valamint szekunder települési adat- és dokumentumelemzés biztosította, kiemelve, hogy az adat- és információtartalom alapját az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. törvény által szabályozott, települési szinten elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP) jelentik.

A SZÚT készítése során lefolytatott egyeztetések során meghatározó volt a Felzárkózási Fórum és munkacsoportjainak véleménye. A partnerség jegyében a települési vezetők, a vármegyében működő tankerületek, oktatási-nevelési, szociális, kulturális intézmények, civil szervezetek véleménye is beépítésre került. Beérkezett lakosági észrevételek is segítették a vármegyében élők szükségleteinek és elvárásainak gyakorlati feltérképezését.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Szolgáltatási Út Térkép illeszkedik az országos és vármegyei szintű stratégiai dokumentumokhoz. A dokumentum helyzetértékelésre alapozva, öt nagy témakör alapján részletesen taglalja az elérhető vármegyei szolgáltatásokat:

- egészségügyi alap- és szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások
- szociális alap- és szakellátás, valamint gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások
- oktatás-képzés teljes szolgáltatási köre
- lakhatás, közszolgáltatások és infrastruktúra
- közösségi programok.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében elérhető szolgáltatások és hiányok összefoglalása

Egészségügyi alap- és szakellátás

Az egészségügyi alap- és szakellátás tekintetében a szolgáltatások biztosítottak a lakosság (beleértve a hátrányos helyzetű gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák) részére. Kihívást jelent a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, hiszen a vármegye területén jelentős különbségek vannak (járási és települési szinten is) a szolgáltatások elérésében. A prevenció fontossága minden járásban kiemelésre került. A járásokban elérhetőek a szűrővizsgálatok, de megállapítható, hogy a centrum, (Nyíregyháza), decentrumok (Mátészalka, Kisvárdra és Nyírbátor) és járásközpontok körzetében elérhetőségük könnyebb, a szolgáltatási paletta szélesebb, a szűrések rendszeresebbek. A rendelkezésre álló dokumentumok és adatok alapján a szűréseket a háziorvosok (felnőtt és gyermek) és védőnők végzik. Az Egészségfejlesztő Irodák (EFI) működése hiánypótló, sajnos van olyan település a vármegyében, melynek területén nem működik EFI (pl. Tiszaalpár).

A mobil szűrőbuszok rendszere elengedhetetlen, különösen a peremterületeken. Az önkormányzatok szűkös lehetőségeikhez mérten segítik a rászoruló lakosságot a szűrőközpontokba való eljutásukban.

A szűrések körének bővítése és rendszeressége hiányként jelentkezik.

A prevenció másik fontos sarokköve az egészségtudatosság erősítése (rendezvényekkel, programokkal, oktatással). A hátrányos helyzetű lakosság a szűréseken való alacsony részvételi hajlandósággal bír. A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység bővítése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében. Az önkormányzatoknak és a civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk a megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében. a települések kihasználják és a várják az erre irányuló pályázati lehetőségeket. Ezek a programok jelentősen hozzájárulnak a betegségek korai felismeréséhez és a halálozás csökkentéséhez. A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javítja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét. A vármegyében biztosított a háziorvosi ellátáshoz való hozzáférés.

Azonon a településeken, amelyek távol vannak a szakrendelőktől, kórházaktól és hetente csak egyszer biztosított a háziorvosi ellátás, ott hosszadalmasabb az ellátás igénybevétele, tekintettel a közlekedési nehézségekre, az időpont alapján történő betegellátásra. Ez a hosszadalmas ügyintézés fokozottabban jelenik meg a gyermekek, az idősek, a nők, a fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák esetében, akiknek további nehézséget okozhat a szakrendelőkhöz és kórházakhoz történő utazás, időpontkérés.

A centrum, decentrumok, illetve járásközpontokon kívül jellemzően a háziorvosi ellátás keretén biztosított a gyermekek ellátása is. A városokban élő gyermekek azok, akik a leginkább hozzáférnek a házi gyermekorvosi ellátáshoz helyben. A házi gyermekorvosi ellátás bővítése igényként merül fel, ugyanakkor kihívás, hogy továbbra is vannak betöltetlen háziorvosi praxisok, jellemzően a külső periféria területein.

Több járásban megfogalmazásra került, hogy a bár a háziorvosok leterheltek, az ellátás megfelelő színvonalon történik.

Az alapellátást, annak úgynevezett „kapuőri” szerepe miatt valóban az egészségügyi ellátás fundamentumának tekinthetjük. A háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó feladatok ellátásáért való felelősségi kör azonban jelentősen módosult az önkormányzatok számára. Az elmúlt években Magyarországon megkezdett, és az új alapellátási orvosi ügyeleti rendszer bevezetését célzó átalakítások az egészségügyi ellátás strukturális átalakulását célozzák, melynek során az önkormányzati és állami hatóságok közötti feladatmegosztás alapjaiban változik meg. Ezt az átalakulást a 2022. évi LXXIII. törvény hatálybalépése jelentette, amely az egészségügyi alapellátási rendszert újradefiniálja és szabályozta. A jogszabály az egészségügyi ellátórendszer megújításával kapcsolatos szabályokat tartalmaz. A módosítás - egyebek mellett - állami hatáskörbe telepíti az egészségügyi alapellátási praxiskörzetek kialakítását, az ügyeleti rendszer működtetését és a védőnői szolgálat fenntartását. Az állam tehát belép a települési önkormányzatok mellé az egészségügyi alapellátás megszervezésébe, célul tűzve ki a kiszámítható, állandó helyen elérhető orvosi ügyeleti ellátás biztosítását, valamint az Országos Mentőszolgálat szerepének erősítését az országos ügyeleti ellátásban.

A Vármegyében a háziorvosi ügyelet biztosított, a gyermekügyelet nehezen érhető el a vármegye valamennyi települését illetően. Az ügyeleti ellátás eléréséhez esetenként utazni kell, sajnos a településeken gyakran nem, vagy nem megfelelő rendszerességben és időintervallumban biztosított ügyeleti időben a közösségi közlekedés. Akik nem tudják megoldani a személygépkocsival történő eljutást az ügyeletre ott mentőt hívnak. A gyermekorvosi ügyeletre való eljutás a vármegyénk területén, tekintettel a nagyobb távolságokra, jelentős kihívást jelent a családok részére.

A humán kapacitások lehetőség szerinti pótlása kiemelten fontos lenne (felnőtt- és gyermek háziorvosok, ápolók, gyógytornászok stb.). Rendelők felújítása, bővítése rendszeres igényként jelentkezik, beleértve a szükséges eszközfejlesztéseket.

A szűrések biztosítása és a krónikus betegek gondozása jellemzően biztosított, igény az ellátásokhoz való hozzáférés javítása.

A rendelkezésre álló adatok alapján a vármegyében a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés biztosított a lakosság részére, a felnőtteknek és a gyermekeknek is egyaránt. A fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető, azonban a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak - különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők- és már csak akkor fordulnak fogorvoshoz amikor olyan probléma jelentkezik, amely már nem oldható meg az alapellátás terhére. A térítés ellenében kezelhető beavatkozás a hátrányban élők részére komoly anyagi megterhelést jelenthet. A prevenció minden formában és minden életkorban fontos feladat. Hiányok mérséklése céljából szükség lenne:

- a lakosság felvilágosítására, edukációjára,
- tájékoztatásra a prevencióról,
- a szűrések fontosságára történő figyelem felhívásra,
- az iskolai szűrések esetében a szűrést követően az érintett gyermekek esetében a rendelésekre való eljuttatásra,
- a helyben elérhető fogászati ellátás feltételeinek a megteremtésére a lakosság

fogazatának állapotjavítása érdekében.

A területi védőnők a védőnői tanácsadóban dolgoznak. A házi gyermekorvossal együttműködve végzik az életkorhoz kötött kötelező védőoltások szervezését, beadását. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az iskolában az indexosztályokban (2.,4.,6.,8.,10.,12. osztály) minden tanévben megtörténik a tanulók szűrővizsgálata. A kötelező védőoltások beadása, kampányoltások kapcsán a jogszabály betartásával történik. Rendszeresen szerveznek egészségnapokat, melyek keretén belül szűréseket végeznek, mentálhigiénias és szexuális felvilágosítást tartanak. Az egészségügyi szolgáltatások jelenléte az oktatási intézményben megfelelő. A nevelési-oktatási intézményekben rendszeres az iskolaorvosi és iskola-fogorvosi jelenlét.

Gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák hátrányos helyzetű csoportjai nem csak egészséggel, gondozással kapcsolatos kérdésekkel, hanem életvezetési problémákkal, ügyintézéssel kapcsolatban is igénybe veszik a védőnői szolgáltatásokat.

A településeken élő családok és női lakosság számára elérhető a védőnői szolgáltatás. A várandós anyák gondozásának színvonala jó.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Kihívást jelent a szolgáltatás igénybevétele elérési útvonalának egyszerűsítése és a szolgáltatás meglétének tudatosítása a lakosság körében.

Települési alapszolgáltatások

A települési alapszolgáltatások kulcsszerepet játszanak a helyi közösségek szociális és gazdasági életében. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye járásait megvizsgálva megállapítható, hogy a települési alapszolgáltatások körében a legelterjedtebb és legalapvetőbb a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a vármegye több településén is elérhető, azonban a szolgáltatás biztosítására a jelenleginél jóval több településen volna szükség. A tanya-, és falugondnoki szolgálatok kiemelt szerepet töltenek be a települések életében, hiszen ezek a szolgálatok a lakosság igényeinek megfelelően látják el a szociális és egészségi állapotuk miatt rászoruló embereket. Segítséget nyújtanak a járásokban élők számára az érintett településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgálatokhoz való hozzájutáshoz, elősegítik a rászorult személyek szállítási problémáinak megoldását, mindemellett hozzájárulnak a települések lakosságát érintő információk gyűjtéséhez, továbbításához és a kapcsolattartás biztosításához.

Az alapszolgáltatások működtetése jelentős anyagi erőforrásokat igényel és a kisebb települések nem rendelkeznek elegendő pénzügyi háttérrel ahhoz, hogy a szolgáltatásokat folyamatosan biztosítani tudják. Ennek következményeként az ellátások minősége csökkenthet, vagy egyes szolgáltatások megszűnhetnek. A települési alapszolgáltatások sikeres működése ugyanakkor nagyban függ a jól képzett szociális munkások és egyéb szakemberek jelenlététől. A szociális szektor, különösen a kisebb településeken, gyakran küzd munkaerőhiánnyal. A szakemberek toborzása és megtartása különösen a vidéki, kisebb településeken nehézkes. A kiegészítés és a motiváció megtartása elengedhetetlen, csakúgy,

mint az új módszertani technikák elsajátítása. A humán erőforrás mellett az egyes szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében fontos a kapcsolódó helyi infrastruktúra fejlesztése is. Az ilyen jellegű infrastruktúra-fejlesztések hosszú távú terveket igényelnek és az önkormányzatok nem minden esetben rendelkeznek a szükséges forrásokkal.

A települési alapszolgáltatások fenntarthatósága és fejlődése érdekében a helyi közösségek, egyházak, civil szervezetek, önkormányzatok és állami szervek közös munkája szükséges a problémák kezelésére. Csak így biztosítható, hogy ezek a szolgáltatások valóban mindenki számára elérhetőek és hatékonyak maradjanak.

A családsegítés egy alapvető szociális szolgáltatás, amelynek célja, hogy segítséget nyújtson a családoknak a mindennapi problémáik kezelésében, illetve megelőzze a szociális problémák súlyosbodását. Családsegítő szolgáltatás a vármegye minden járásában biztosított, de nem feltétlenül helyben elérhető az egyes járásokhoz tartozó települések mindegyikén, ugyanis gyakori, hogy csupán kihelyezett, időszakosan ellátott tevékenységekről van szó.

A nappali ellátások, amelyek különböző rászoruló csoportok számára nyújtanak segítséget, kulcsszerepet játszanak a társadalmi integráció, a rehabilitáció és a szociális jólét fenntartásában. A vármegye településeinek jelentős részében nagy szükség lenne az idősek nappali ellátását biztosító szolgáltatásokra, ellátásokra, de a fogyatékkal élő, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára nyújtandó nappali ellátások fejlesztése is indokolt több járásban.

A szolgáltatások elérhetősége sok esetben csak nagyobb városokban és településeken biztosított, így a kistépüléseken élő rászorulóknak számára a hozzáférés jelentős problémát jelenthet.

Tartós bentlakásos ellátást biztosító intézmények társadalmi elszigeteltséget idézhetnek elő. Bár ezek az intézmények közösségi kapcsolatokra adnak lehetőséget azonban azok, akik bentlakásos ellátásban élnek, gyakran kevesebb lehetőséget kapnak arra, hogy a külvilággal közvetlen kapcsolatba lépjenek.

A tartós bentlakásos ellátás megfelelő megoldást jelenthet azok számára, akik folyamatos gondozásra szorulnak, de a rendszer működése és a szolgáltatások minősége alapvetően meghatározza a szolgáltatás sikerességét.

Átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatások elengedhetetlen szerepet játszanak a szociális hálóban, különösen válsághelyzetben lévő egyének számára. A vármegye járásaiban csak kis számban találunk ilyen jellegű intézményeket, sőt vannak olyan járások, ahol egyáltalán nem elérhető a szolgáltatás egyik típusa sem. Indokolt lenne a szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése járási szinten.

A lakóotthonok egyik legnagyobb kihívása a korlátozott hozzáférhetőség. Az országos férőhelyszám is alacsony, különösen a vidéki térségekben, így sok rászoruló nem tud igénybe venni ilyen típusú elhelyezést, vagy csak hosszú várakozás után. Ez különösen érinti a fogyatékkal élő fiatal felnőtteket, akik családból kerülnek ki vagy azokat a szenvedélybetegeket, akik a rehabilitációt követően nem tudnak hova hazatérni. A szakemberhiány ezen a területen is érezteti a hatását. A lakóotthonok működéséhez szakképzett, motivált és hosszú távon elkötelezett munkatársakra van szükség, akik azonban gyakran alulfizetettek, túlterheltek és kiégésnek kitéttek. Finanszírozási problémák is nehezítik

a működést. A lakóotthon fenntartása sok esetben költségesebb, mint egy nagy intézményé, ugyanakkor a normatív támogatás nem mindig tükrözi a tényleges kiadásokat, ami a szolgáltatás szűküléséhez, fejlesztések elmaradásához és az ellátás színvonalának csökkenéséhez vezethet.

Sok lakókörnyezet elutasító a lakóotthonokkal szemben, különösen, ha pszichiátriai beteg vagy szenvedélybeteg lakókról van szó. Ez megnehezíti esetlegesen új lakóotthonok nyitását és aláássa az ellátottak esélyeit a valódi társadalmi integrációra. Érzékenyítő programokra van továbbra is szükség. Ahhoz, hogy ez a forma valóban széles körben hozzáférhető és fenntartható legyen, szükséges a kapacitások bővítése, a megfelelő finanszírozás biztosítása, a szakemberállomány megerősítése, valamint a társadalom érzékenyítése és bevonása is.

A vonatkozó jogszabályban meghatározottak alapján rehabilitációs intézményeket az összegyűjtött információk alapján nem találunk a vármegyében, ezek hiánya jelentős területi egyenlőtlenséget eredményez.

A támogatott lakhatás jelentős előrelépés a szociális ellátás terén, különösen az intézményi kiváltás, az önállóság támogatása és a közösségi alapú gondoskodás szempontjából. Ugyanakkor a szolgáltatás számos hátránya, strukturális és működési hiányossága miatt nem képes teljes mértékben betölteni a neki szánt szerepet. Ezen ellátási forma egyik legfőbb problémája, hogy a szolgáltatás jelentős mértékben épít a szociális munkások, segítők és más szakemberek folyamatos jelenlétére, ám a szektorban tapasztalható súlyos munkaerőhiány miatt ez gyakran nem valósul meg az elvárt minőségben. A dolgozók túlterheltek, az utánpótlás képzése és megtartása nehézkes, ami a szolgáltatás színvonalának romlásához vezethet. Jelentős hiányosságként mutatkozik meg a férőhelyek alacsony száma. A férőhelyhiány, a szakemberhiány, a finanszírozási problémák, a társadalmi előítéletek mind olyan tényezők, amelyek akadályozzák a támogatott lakhatás hatékony és fenntartható működését. A jövőbeni fejlesztéseknek ezekre a kihívásokra kell válaszolniuk - komplex szakmai programokkal, megerősített finanszírozással és közösségi szemléletformálással.

A gyermekvédelmi ellátórendszer célja, hogy a gyermekek számára biztosítsa a biztonságos fejlődés, nevelkedés és esélyegyenlőség feltételeit. E rendszeren belül külön figyelmet érdemelnek azok a célcsoportok, akik hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, veszélyeztetettségük vagy védelembe vételük okán támogatásra, beavatkozásra szorulnak. Ilyenek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, szüneteltetésre jogosult, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint védelembe vett vagy veszélyeztetett kiskorú gyermekek. Bár a rendszer jogszabályi szinten keretet ad a támogatásokhoz és szolgáltatásokhoz, a gyakorlati működés során számos strukturális és szakmai hiányosság tapasztalható, amelyek csökkentik a támogatások hatékonyságát és elérhetőségét. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja, hogy a szociálisan rászoruló gyermekek alapvető szükségleteit támogassa.

A rászorultság alapján történő támogatás gyakran stigmát jelent a gyermekek számára, ami kirekesztéshez vagy megbélyegzéshez vezethet iskolai közösségben.

A HHH-s gyermekek gyakran koncentrálnak hátrányos helyzetű térségekben, ahol alacsonyabb az oktatási intézmények színvonala, kevés a szakképzett pedagógus és hiányzik a tanórán kívüli támogatás (pl. tanodák, mentorprogramok).

A gyermekek szünidője étkeztetése a vármegye járásaihoz tartozó települések szinte mindegyikén biztosított, azonban a szolgáltatás színvonala esetenként eltérő az önkormányzatok anyagi és infrastrukturális helyzete miatt.

A gyermekjóléti szolgálatok túlságosan leterheltek, gyakran egy szociális munkás nagyon sok esetet kezel egyszerre, így nem tud kellő mélységű személyes segítséget nyújtani. A szülők együttműködésének hiányában a szolgálatok eszköztelenek, hiszen jogilag nem kényszeríthetik a családokat az együttműködésre. Kevés a rendelkezésre álló segítő program, például családterápia, szülőtréning, pszichológiai támogatás.

A veszélyeztetett kiskorú gyermekek ellátása a gyermekvédelmi rendszer egyik legösszetettebb és legérzékenyebb területe. A hatékony beavatkozás kulcsa a korai észlelés, a jól működő jelzőrendszer, a személyre szabott segítségnyújtás és a szakmaközi együttműködés. A rendszer jelenleg sok kihívással küzd: szakemberhiány, egyenlőtlen hozzáférés, a szolgáltatások széttagoaltsága és a családok együttműködési nehézségei mind csökkentik a gyermekek esélyét a biztonságos fejlődésre. A fejlesztés iránya egy rugalmasabb, személyközpontú és integrált gyermekvédelmi rendszer felé mutat, amelyben minden gyermek megkapja a fejlődéséhez szükséges védelmet, támogatást és esélyt.

A hatékony gyermekvédelemhez elengedhetetlen a szolgáltatások bővítése, a szakmai kapacitás megerősítése és a megelőző, illetve utógondozó rendszerek fejlesztése.

A gyermekjóléti alapellátások - különösen a család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok - kulcsszerepet játszanak abban, hogy a gyermekek testi, lelki, érzelmi és szociális fejlődése biztonságos és támogató környezetben történjen.

Ahogy Magyarországon, úgy a vármegyében is az elmúlt években jelentősen bővült és differenciálódott a gyermekek napközbeni ellátása: az egyre növekvő számú klasszikus bölcsődék mellett megjelentek a családi bölcsődék, mini bölcsődék és a munkahelyi bölcsődék. Az ellátás ezen típusát megvizsgálva területi különbségek tapasztalhatók a férőhelyek elérhetősége terén, különösen a hátrányos helyzetű térségekben. A szakemberhiány - különösen kisgyermeknevelők és gyógypedagógusok esetében - szintén nehezíti a szolgáltatások minőségének biztosítását. A jövőben kiemelten fontos azokon a szolgáltatáshiányos településeken, ahol igény mutatkozik rá új napközbeni ellátás kialakítása, ugyanakkor elengedhetetlen a meglévő szolgáltatások korszerűsítése, férőhelyhiány esetén bővítése az akadálymentesítés és az energiahatékonyság figyelembevételével, mindazonáltal hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon a feladatellátáshoz szükséges eszközpark fejlesztése is.

A gyermekek átmeneti gondozásának különböző formái - helyettes szülői ellátás, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona - kulcsszerepet játszanak a gyermekvédelemben és a családok támogatásában. Mindegyik modell más-más előnyöket kínál a gyermekek és családjaik számára, ugyanakkor komoly kihívásokkal is szembesülnek, mint például az ellátórendszer kapacitásainak

korlátozottsága, az infrastruktúra fejlesztési szükségletei, valamint a szakmai képzés és támogatás hiányosságai. A Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanodák hozzájárulnak ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek jobb eséllyel induljanak az oktatásban és az életben. A korai fejlesztéstől a tanulmányi felzárkóztatásig terjedő szolgáltatások csökkentik a társadalmi különbségeket, elősegítik a társadalmi integrációt és hosszú távon hozzájárulnak a társadalmi mobilitáshoz.

Ezeket a szolgáltatásokat biztosító intézmények nem minden településen érhetőek el, ráadásul a szolgáltatás minősége és szakmai színvonala intézményenként változó lehet, kapacitásuk nem mindig elegendő az igények kielégítésére. A szolgáltatások finanszírozása és fenntartása gyakran bizonytalan, ami a folyamatos működés biztonságát veszélyezteti. A humánerőforrást tekintve a területen dolgozó szakemberek munkaterhelése magas, ami a szolgáltatás minőségére hatással lehet. Fontos, hogy a Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanodák megfelelő szakmai támogatást, finanszírozást és elérhetőséget kapjanak, hogy hatékonyan tudják ellátni szerepüket.

Az otthont nyújtó ellátások alapvetően két fő formában valósulnak meg: a nevelőszülői ellátásban és a gyermekotthonokban. A nevelőszülői ellátás és a gyermekotthon, mint otthont nyújtó szakellátási formák nélkülözhetetlenek a gyermekvédelem rendszerében, biztosítva a veszélyeztetett gyermekek számára a szükséges támogatást és biztonságot. A nevelőszülői hálózat bővítése, a gyermekotthonok minőségi fejlesztése, valamint a szakemberek folyamatos képzése elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekvédelmi szakellátás valóban hatékonyan szolgálja a gyermekek érdekeit és jövőjét.

Oktatás

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 229 település van, ebből 195 településen az óvodáskorú gyermekek intézményi ellátottsága helyben megoldott, míg a többi 35 településen nincs helyben óvodai ellátás így a közeli települések óvodáiba kell gyermekeket beíratni. A településeken önkormányzati, települések közötti köznevelési megállapodás, valamint egyházi és civil fenntartású intézmények biztosítják az ellátást. Az önkormányzatok által fenntartott óvodák tekintetében vármegyei szinten megfigyelhető a csökkenő gyermeklétszám, azonban járasonként eltérő képet mutat a gyermekek létszáma a nagyobb települések és főként Nyíregyháza vonzáskörzetében, ahol a folyamatosan növekvő a létszám. A hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek, illetve a speciális ellátást igénylő (SNI) gyermekek számának folyamatos növekedése figyelhető meg valamennyi járásban.

A vármegye főként kisebb településeiről a munkába eljáró szülők gyakran választják a nagyobb települések, székhelyek óvodáinak lehetőségeit, illetve látható, hogy a vármegyeszékhely óvodái nagyobb lehetőséget biztosítanak a speciális ellátásra szoruló óvodáskorú gyermekek nevelésére, gondozására. Hiányosság tapasztalható főként az elmaradott térségek nevelési-oktatási intézményeinél a korai fejlesztés teljeskörű biztosításában és elérhetőségében. Gyakran nem egyenlő esélyű a minőségi nevelési, fejlesztői lehetőségekhez való hozzáférés biztosítása a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára, a legtöbb óvodai ellátást nyújtó intézmény csak integráltan, illetve egyes

intézmények nem is fogadnak SNI gyermekeket. Az integrált nevelés, oktatás szerepe vitathatatlan, hiszen általa csökkennek a hátrányok, de vannak gyerekek, akik egyéni fejlesztést igényelnek.

A vármegye településein csak néhány intézmény lát el korai fejlesztés és gondozási tevékenységet, valamint egyéb köznevelési feladatokat, ezeket járasonként a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményei látják el, amely tevékenység esetében is felmerült a szakemberek és a meglévő szakemberek magasabb óraszámban történő biztosításának hiánya.

A fejlesztendő gyermekek növekvő és egyre magasabb számából adódóan további szakemberhiány (pl.: fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő, gyógytornász) jelentkezik. A mozgás és készségfejlesztő csoportszobai és udvari eszközök folyamatos pótlása, fejlesztése igényként jelentkezik.

Számos helyen már felújításra kerültek az óvodai intézmények, de vannak feladatellátási helyek, amelyek csak részben vagy nem kerültek korszerűsítésre.

A kistépüléseken a gyermekek létszámának csökkenése okán vannak települések, ahol az általános iskolai ellátás csak alsó tagozata van jelen tagintézményi működés formájában. A vármegye 229 településből 61 település nem rendelkezik általános iskolával, tanulók más településeken vehetik igénybe az általános iskolák szolgáltatását. A vármegyében három tankerület lát el fenntartói és működtetői feladatokat 13 járásban nagyságrendileg 150 településen. A vármegyében a tankerületi intézmények mellett egyházi, civil és nonprofit társaságok által fenntartott általános iskolai intézmények is működnek.

A tanulási motiváció alacsony a szociális problémákkal küzdő gyermekeknél, különösen ott, ahol az otthoni támogató háttér hiányzik, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozóan a szülők negatív mintái, az otthoni tanulási nehézségek okozta lemaradás miatt jellemző az évismétlés, a korai lemorzsolódás, valamint a tankötelezettségi korhatár elérését követően sokan befejezik tanulmányaikat. A tehetséggondozás és pályaeorientáció területén is jelentős hátránnyal küzdenek a járásban élő HH és HHH gyermekek.

Vannak még települések, ahol szükség van a felújítással nem érintett vagy részben korszerűsített intézmények fejlesztésére, további fejlesztő helyiségek kialakítása, fejlesztése (pl. fejlesztő helyiségek, udvarok, tornatermek kialakítása vagy modernizálása stb.), valamint készség- és képesség vagy mozgásfejlesztéshez kapcsolódó szükséges eszközök beszerzése indokolt. A fenntartók oldaláról a humán erőforrások biztosítása, egyes településeken problémás, a pedagógusok leterheltsége magas, több településen jellemző a pedagógus hiány és szakos ellátás hiánya is.

A középfokú oktatás a vármegyeszékhelyen a legkomplexebb, de a vármegye minden járásában működik középfokú oktatást ellátó intézmény, vannak járások, ahol több településen. Kiemelkedő a diákok száma még Kisvárdán, Fehérgyarmaton és Mátészalkán is. A vármegyeszékhely által biztosított széleskörű képzés kínálatával lefedik a teljes középfokú oktatási palettát. A más településről járó tanulók és szüleik számára az adott középfokú oktatási intézmény elérése jelent nehézséget és az egyes középfokú oktatási területi lehetőségek hiánya, amelyből adódóan a vármegyeszékhelyre elszívó hatása

jelentkezik az ellátás igénybevétele esetében, vagy csak egyes területekre korlátozott középfokú oktatás igénybevétele. A pedagógusok száma általánosságban a járásokban megfelelő, de vannak intézmények, ahol szaktanárihiány jelentkezik, továbbá a szakos tárgyak oktatásában jellemző a tanárok leterheltsége. A fogyatékkal élők számára csak a vármegyeszékhely nyújt teljeskörű, komplex ellátást. Középiskolai szinten a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgálja az Arany János Tehetséggondozó Program, amely a vármegyében két helyen is elérhető Nyíregyházán a Zrínyi Ilona Gimnáziumban, Kisvárdán a Bessenyei György Gimnázium és Kollégiumban működik.

Vannak intézmények, amelyek célja, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében élő hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek tanulási, képzési és továbbképzési lehetőségeit elősegítsék, bővítsék és ezáltal a munkaerőpiacon versenyképességük növekedjen.

A további köznevelési feladatok közé sorolt szolgáltatások, úgymint készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás, fejlesztő nevelés-oktatás, alapfokú művészetoktatás, kollégiumi ellátás, kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, Dobbantó/Hídprogramok, pedagógiai szakszolgáltatás, utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése, pedagógiai-szakmai szolgáltatás tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, alapfokú művészeti oktatás jellemzően az iskolákban biztosított nagyrészt intézményi pedagógusok, szakemberek által. A többi köznevelési feladatellátás nagyon minimális a vármegye egészére nézve: készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás két helyen Nyíregyházán és Nyírbátorban érhető el; fejlesztő nevelés-oktatás 9 intézményben, ebből 2 Kisvárdán, 3 Nyíregyházán és egy-egy intézmény működik Nyírbátorban, Nyírbogdányban, Mátészalkán és Laskodon.; kollégiumi ellátás 17 településen; pedagógiai szakszolgáltatás Kisvárdán és Nyíregyházán; utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése Nyíregyházán, Nyírbátorban, Mátészalkán és Laskodon; kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, pedagógiai szakmai szolgáltatás, tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelés-oktatása egy intézményben sem található meg a vármegyében.

A vármegyében leginkább Nyíregyházán található többféle felnőttoktatási lehetőség, de a vármegyéhez tartozó járások mindegyikében elérhető egy-egy felnőttoktatási típus. A legtöbb helyen a gimnáziumi képzést veszik igénybe érettségi megszerzése céljából, valamint a Szakképzési Centrumok által működtetett intézmények kínálnak felnőttoktatási képzést. A szakképzés lehetőséget biztosít a szakmát szerezni vágyó, vagy magukat átképezni kívánó felnőttek számára is.

Az egyéb oktatási feladatok közé sorolt szolgáltatások (korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetséggondozás, pályaválasztási tanácsadás) elérhetősége, intézményi szinten nagyon kevés helyen érhető el helyben, ezeket a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményeinek szakemberei látják el. A feladatokat nagy leterheltség mellett tudják csak ellátni, további szakemberek bevonása indokolt a tagintézményekben. Számos településnek igénye lenne az óvodai és iskolai pszichológiai ellátásra, logopédusra, fejlesztő-, gyógypedagógusra saját intézményi szinten. Nagyon sok településen nem érhetőek el helyben a szolgáltatások, így az ott élők, különösen a mélyszegénységben élő és/vagy roma családok, fogyatékkal élő gyermekek és szüleik számára jelentős plusz teher, hogy más településre utazva juthatnak csak a szükséges ellátáshoz, a

hiányosságok megállapításához, ezzel együtt a fejlesztendő területek meghatározásához. A településeken legkevésbé a gyógytestnevelés és a korai fejlesztés, az óvodai- és iskolaipszichológus érhető el, de a logopédusokra vonatkozóan is nagy igény mutatkozik. A pályaválasztás és tehetséggondozás területén is szükség lenne szakemberek segítségére. Sok esetben a továbbtanulással kapcsolatos információk is csak szűk kört érnek el és a szülők informáltsága is főként a mélyszegénységben élők, romák esetében alacsony szintű.

Az oktatás, képzés tématerületén belül megkerülhetetlen a vármegyei felsőoktatás, a Nyíregyházi Egyetem megemlézése, mely meghatározó, kiemelkedő intézménye a felsőoktatásnak. A vármegyeszékhely felsőoktatási intézményei között a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolát és a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karát is megtalálhatjuk.

Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra, közbiztonság

A vármegyében az építkezési aktivitás jelentős területi különbségeket mutat. Az új építésű lakások és családi házak jellemzően a vármegyeszékhelyre, annak agglomerációjára, valamint egyes járási központokra koncentrálódnak. Ezzel szemben a kisebb településeken jellemzően az 1960–1980 között épült ingatlanok dominálnak, amelyek állapota nagyban függ a tulajdonosok anyagi lehetőségeitől. A társasházak és panelépületek elsősorban a járási központokban fordulnak elő. Távfűtés szolgáltatás jelenleg Kisvárdra, Mátészalka, Nyírbátor, Nyíregyháza, Záhony településeken érhető el. Az állami lakásépítési támogatások bevezetése óta növekvő tendenciát mutat az újonnan épülő lakások száma. A fenntartási költségek emelkedése és a környezettudatosság erősödése miatt nőtt az igény a régebbi építésű ingatlanok energetikai korszerűsítésére is. A megvalósítás azonban erőteljesen függ a családok jövedelmi viszonyaitól és az elérhető pályázati lehetőségektől. A legnagyobb mértékű lakáskörülmény-javításra a mélyszegénységben élő és/vagy roma származású lakosság körében van szükség. E csoport otthonai jelentős elmaradást mutatnak a vármegyei átlagtól, különösen a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett településrészekben. Jellemző problémák: rendezetlen tulajdonviszonyok, szívésségi lakáshasználat, magas laksűrűség és háztartásszám, alacsony komfortfokozat, közműhiány (vezetékes víz, csatorna), közműdíj- és lakáshitel-tartozások. Egyes családok lakhatási szükségleteiket zártkertekben, hétvégi házakban vagy egyéb nem lakhatásra tervezett építményekben próbálják megoldani, ahol az alapvető infrastruktúra (gáz, ivóvíz, csatorna) gyakran hiányzik. Kiemelt problémát jelent az egyedül élő idősök lakásfenntartása, különösen azokon a településeken, ahonnan a fiatalabb korosztály elköltözött. A szociális bérlakásállomány jelentős szerepet tölthet be a lakhatási problémák enyhítésében, azonban ezek a lakások gyakran rossz állapotúak, felújítást igényelnek, és csak korlátozott számban állnak rendelkezésre, amely messze elmarad a tényleges igényektől.

A vármegye települései ellátják a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben meghatározott kötelező közszolgáltatási feladataikat. Az önként vállalt feladatok jellemzően a nagyobb településekre, illetve a járási központokra koncentrálódnak, mivel ezek finanszírozása a saját bevételek vagy az erre biztosított külön források terhére történhet, és nem veszélyeztetheti a kötelező

feladatellátást. A fenntartási költségek, különösen a rezsi és a bérjellegű kiadások növekedése egyre nehezebbé teszi a közszolgáltatások színvonalas fenntartását.

A vármegye települései kiemelt figyelmet fordítanak a szolgáltatások fizikai elérhetőségének javítására, ennek eredményeként: a középületek és ügyintézési terek nagy része már akadálymentesített; azonban számos közterület, park, pihenőhely, játszótér felújításra és akadálymentesítésre szorul; az infokommunikációs akadálymentesítés legtöbb helyen hiányzik, fejlesztésre szorul. Az alapvető szolgáltatások minősége és mennyisége jelentős területi különbségeket mutat. A vármegye székhelye kiváló ellátottságú, a járási központok többnyire megfelelően szolgálják ki a lakossági igényeket. Az önkormányzatok minden esetben biztosítják a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára is. Ennek ellenére a szolgáltatások tényleges elérése terén különbségek mutatkozhatnak a különböző társadalmi rétegek között.

A vármegye településein a közművesítettség hiánya, illetve az elavult víz- és szennyvízhálózat infrastrukturális fejlesztési igényt jelez. Emellett szükséges a gáz- és áramhálózatok kapacitásbővítése, több településen további fejlesztések indokoltak a csapadék- és belvízelvezetés korszerűsítése érdekében is.

A vármegye közúthálózatának állapota az elmúlt évek során javult, részben hazai, részben európai uniós fejlesztési források felhasználásával megvalósuló beruházások révén. Ennek ellenére több településen még mindig találhatók kiépítetlen vagy jelentős felújításra szoruló útszakaszok és járdák. Kiemelt szükség mutatkozik a szilárd burkolatú utak és járdák kiépítésére, illetve korszerűsítésére. Minden járásban előfordulnak eltérő mértékben kiépített, illetve karbantartott úthálózattal rendelkező települések. Általánosságban elmondható, hogy a járási központok megközelítése jobb minőségű utakon biztosított, belterületi úthálózatuk is jellemzően rendezettebb, ezzel szemben a kisebb települések elérhetősége gyakran nehezített, belterületeiken az úthálózat és a járdák kiépítettsége hiányos. Az akadálymentes és biztonságos közlekedés feltételeinek megteremtése érdekében elengedhetetlen az utak és járdák állapotának javítása, bizonyos szakaszokon a járdák szélesítése és akadálymentesítése. Emellett indokolt a gyalogos-átkelőhelyek biztonságának növelése hang- és fényjelzéssel, különösen a forgalmas csomópontoknál.

A kerékpáros közlekedés minden járásban elterjedt, és jelentős szerepet tölt be a mindennapi ügyintézésben, a szabadidő hasznos eltöltésében, valamint a sportolásban. A kerékpárút (hivatásforgalmi és turisztikai) hozzájárul a biztonságosabb közlekedéshez mind a forgalomgeneráló pontok eléréséhez, mind a szabadidős tevékenységekhez. A kerékpárúthálózat hozzájárul a biztonságosabb közlekedéshez, az élhetőbb településképhez. A biztonságosabb közlekedés elősegíti a munkaerőpiaci elhelyezkedést, a gyermekek fejlődését, egészségmegőrzését a mozgás által, a nők munkaerőpiacon való elhelyezkedését, valamint a gyermekek biztonságos eljuttatását az intézményekbe, külön foglalkozásokra.

A közösségi közlekedés tekintetében szintén jelentős különbségek tapasztalhatók a különböző településtípusok között. A vármegyeszékhely kiemelkedő szerepet tölt be a közösségi közlekedés terén,

a főváros irányába óránként közlekednek vonatok, továbbá a vármegye valamennyi jelentősebb települése közvetlenül elérhető vasúti vagy autóbuszjáratokkal. Ezzel szemben az aprófalvak és zsáktelepülések elérhetősége korlátozottabb, ezek nem minden esetben biztosítanak átszállásmentes közlekedési lehetőséget. A vármegyeszékhelyen helyi közösségi közlekedés is működik, amely a vármegyében egyedülálló módon a teljes települést lefedi. Helyi járatokat ezen kívül Mátészalka és Nyírbátor település működtet, a többi településen kizárólag a helyközi autóbuszjáratok használhatók belső közlekedési célokra, azok is csak abban az esetben, ha több megállóval rendelkeznek az adott településen belül (bele nem értve az iskolabusz járatokat).

A vármegyeszékhely térségi vonzereje jelentős hatással van az egész régió közösségi közlekedési rendszerére. A Nyíregyházához közeli településeken sűrűbben közlekednek a járatok, a távolabbi települések esetében a menetrendi kínálat már jóval ritkább. Szinte minden járásban található olyan település, amely kedvezőtlen közösségi közlekedési adottságokkal rendelkezik, ezekre jellemző, hogy vasúti összeköttetéssel nem rendelkeznek, a helyközi autóbuszjáratok pedig csak napi néhány alkalommal közlekednek, amely nem biztosít megfelelő lehetőséget a munkavállaláshoz, tanuláshoz szükséges napi ingázásra, illetve az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésre.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye településein általánosságban megfelelőnek ítélik a közbiztonságot és a lakosság szubjektív biztonságérzetét, leggyakrabban kisebb súlyú, vagyon elleni bűncselekmények fordulnak elő. A bűncselekmények megelőzése és a közbiztonság fenntartása érdekében kiemelt jelentőséggel bír a fokozott rendőri jelenlét, a rendőrség, polgárőrség, oktatási és szociális intézmények közötti folyamatos együttműködés, valamint az infrastrukturális fejlesztések, különösen a térfigyelő kamerarendszerek kiépítése és a közvilágítás korszerűsítése. E fejlesztéseket azonban gyakran hátráltatják a szűkös pénzügyi források.

A vármegye településein ugyanakkor számos kihívás nehezíti a bűnmegelőzési tevékenységek eredményességét. A térfigyelő kamerarendszerek hiánya vagy alacsony lefedettsége több településen problémát jelent, holott ezek hatékony eszközei a megelőzésnek és a felderítés támogatásának. A közvilágítás elavultsága, hibás működése, illetve bizonyos közterületek megvilágítatlansága ugyancsak csökkenti a lakosság biztonságérzetét. A bűnmegelőzési és közbiztonsági programok többnyire a rendőrség szervezésében, főként oktatási intézményekben, eseti jelleggel valósulnak meg, de nem minden településen, és nem rendszeres formában. Ezek elsősorban az iskolás korosztályt érik el, míg a felnőtt lakosság számára szervezett prevenciók események ritkán fordulnak elő, jóllehet ezekre széles körű társadalmi igény mutatkozik. Különösen veszélyeztetettek a mélyszegénységben élők és a roma közösségek, akik gyakran olyan településrészekben élnek, ahol alacsonyabb a közbiztonság és gyakoribb a bűnelkövetés. Az áldozattá válás kockázata kiemelkedően magas a családon belüli erőszaknak kitett gyermekek és nők, valamint az időskorú, egyedül élő személyek körében. A vármegye számos településén hiányoznak a bűnmegelőzést vagy áldozattá válás megelőzését célzó programok, illetve ahol működnek is ilyenek, ott további prevenciók alkalmak megszervezése indokolt, különösen a hátrányos helyzetű célcsoportok elérése érdekében. A kábítószerrel való visszaélés jelentős problémát jelent több

járásban, különösen a nagyobb városok és középiskolai környezetek közelében. Az addiktológiai ellátórendszer, valamint a helyben elérhető drogprevenciós szolgáltatások gyakran hiányosak, így ezen a területen célzott fejlesztésekre van szükség. A gyermekek és fiatalok fokozottan ki vannak téve a bűnelkövetővé vagy áldozattá válás veszélyének, ezért különösen fontos a szünidő alatti hasznos időtöltést biztosító programok támogatása, valamint az iskolai kereteken túlmutató, szabadidős alternatívák bővítése.

Kiemelten veszélyeztetett csoportnak számítanak az idősek és a nők is, különösen a családon belüli erőszak tekintetében. Az anyaoththonok, családok átmeneti otthonai jelenleg kizárólag néhány városi helyszínen érhetők el, így a szolgáltatáshoz való hozzáférés területi korlátokba ütközik. Az áldozatsegítő hálózat fejlesztése, a krízisellátás bővítése és a jogi tanácsadás helyi elérhetősége kiemelt fejlesztési szükségletként jelenik meg. Fejlesztési lehetőségként jelenik meg a helyi polgárőrsek munkájának támogatása, a járművek, kommunikációs eszközök, láthatósági felszerelések biztosítása, mely szintén előmozdíthatja a lakossági biztonságérzetet. A rendőrségi járőrözés sűrítése, különösen a problémás időszakokban és helyszíneken, továbbá a tudatos lakossági tájékoztatás, fórumok, előadások szervezése hozzájárulhatnak a megelőzés hatékonyságához.

Közösségi programok

A 2011. évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény kiemelt célként jelöli meg a hátránykompenzációt. A köznevelési intézmények fontos feladata a hátrányok pedagógiai eszközökkel történő mérséklése és a tehetséggondozás. Minden rászoruló fogyatékkal élő és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló számára biztosított az oktatási-nevelési intézményekben a lehetőség az oktatásban való részvételre, ahol a gyermekek és a tanulók megkapják a szükséges szakmai szolgáltatásokat, amely lehetővé teszi, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőben azonos esélyeiket. A szünidei gyermekétkeztetést a települési önkormányzatok vállalják, a rászoruló gyermekek étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. § (1) bekezdés alapján ingyenesen vagy kedvezményesen biztosítják.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja.

A települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiból kiderül, hogy nevelő, oktató munka során biztosításra kerül a gyermekek szűrése, képességeik vizsgálata és a szükséges szakember bevonása. A fejlesztő foglalkozások száma legtöbbször heti egy alkalommal biztosított, aminek gyakoribb, rendszeresebb hozzáféréssel a gyermekek, tanulók integrálása gördülékenyebb lenne. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek és fiatal felnőttek esetében általános probléma, hogy a gyermekek egy kisebb része tanköteles koráig az általános iskolát sem végzi el vagy középiskolai tanulmányait abbahagyja, nem szerez szakképzettséget. Így a családi helyzetéből történő kitörési lehetőség alacsony iskolai végzettség mellett nem tud megvalósulni, a foglalkoztatottság esélye is

jelentősen csökken. Ezért fontos oktatási intézményekbe integrált hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek, tanulók esetében is személyiségüknek, képességeiknek, érdeklődési körüknek megfelelő szakmák felkutatása, további szakemberek (pl. pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, pályaorientációs munkatárs) bevonása az emelt számú fejlesztési tevékenységekbe. Az emelt számú fejlesztés biztosítása nehéz a szakemberhiány és a szakemberek nagyfokú leterheltsége miatt.

A települési HEP-ben megjelölt leggyakoribb problémák/intézkedések az alábbiak:

- gyermek agresszivitásának megszüntetése.
- gyermek tanulási nehézségeinek megszüntetése,
- több pszichológus, logopédus alkalmazása,
- szabadidős programok hiánya, bezárkózás,
- további nevelési, oktatási intézményi eszközök beszerzése, kültéri, beltéri (játékok, bútorok, gépek),
- veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása,
- a hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése,
- új tevékenységek bevezetése pl. zene, vizuális kultúra, sport tanulási lehetőségek biztosítása,
- a gyermekek, fiatalok körében nő a szenvedélybetegségek száma,
- bűnmegelőzési programok megvalósítása,
- a család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.

A vármegye településein a nevelésben és az oktatásban a SNI-s és BTMN-es gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás. A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatás. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében működnek, olyan sajátos nevelési igényű és fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok, felnőttek ellátásával, fejlesztésével foglalkozó intézmények, amelyek fenntartói állami szervezetek, tankerületek, önkormányzatok, civil szervezetek és gazdasági társaságok. Az intézménytípusok között található nappali, napközbeni ellátást, fejlesztő foglalkozásokat, illetve bentlakást biztosító intézmények. Fejlesztő foglalkozásokon, oktatásokon túl tanácsadással, segítségnyújtással, információnyújtással, szolgáltatás kereséssel is segítik a hozzájuk fordulókat. A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket a települések önkormányzatai szociális rendeletek alapján segítik pénzügyi és természetbeni ellátásokkal. A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes, illetve ingyenes iskolai étkeztetés, rendkívüli kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, halál esetén felmerült kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, beiskolázási támogatás. Bár a sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma alacsonyabb, mint a mélyszegénységben élő gyermekek és roma gyermekek száma, fejlesztésük sokkal speciálisabb. Nagy szükség lenne a

korábbi EFOP operatív programban megvalósított Biztos Kezdet Gyerekházak tevékenységei között szereplő korai fejlesztésekre, szűrésekre, hogy a gyermekek minél korábban részt tudjanak venni a szükséges fejlesztő foglalkozásokon. Fontos, hogy az ESZA+ tevékenységek között folytatódhassanak ezek a „jó-gyakorlatok”, tanodák, fejlesztési foglalkozások, mind a gyermekek, mind az őket nevelő szülők számára. A települési HEP-ekben megjelölt leggyakoribb problémák/intézkedések az alábbiak:

- közszolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes közlekedés biztosítása szükséges,
- a gyermekjóléti szolgálat további erősítése, tárgyi és szakmai jellegű segítése,
- az elszigeteltség csökkentése a fogyatékossgal élők körében,
- nyáron kevesebb program lehetőség adódik a gyermekeknek az iskola és óvoda nélkül. Ezért fontos a nyári táborok, foglalkozások, sportprogramok szervezése a nyári közösségépítés, szabadidős tevékenység biztosítása,
- gyermekekkel foglalkozó szakemberek képzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok¹ kiemelt célcsoportként kezelik a fiatalokat, felzárkóztatásukat esélyegyenlőségük javítását célozva. A vármegyében 2025. első negyedévében 93 665 fő 15-29 év közötti fiatal él a KSH adatai szerint.

A települések Helyi Esélyegyenlőségi Program dokumentumai szerint a felmerülő hátrányok/hiányok az alábbiak:

- a járáások településein általánosan kevés a munkahely, a munkanélküliségi ráta magas az országos átlaghoz képest,
- nehézséget okoz a szakmai tapasztalat hiánya, és sok esetben nincsenek kifejezetten a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok helyben,
- az alacsony iskolai végzettségűek nem motiváltak a fejlesztésre. A tartós munkanélküli létből fakadó motiválatlanság fásultsághoz és reménytelenséghez vezet,
- a szociális bérlakások száma alacsony, nehezítve a rászoruló fiatalok és családok letelepedését.
- a felnőtt korosztály körében még mindig hiányosságok mutatkoznak digitális kompetencia területén,
- jelentős hiány van logopédus, pszichológus, gyógypedagógus terén, ami a speciális nevelési igényű és nehezen kezelhető gyermekek, fiatalok fejlesztését hátráltatja,
- a mélyszegénységben élők és roma nők munkaerő-piaci elhelyezkedését hátrányos megkülönböztetés és előítéletek nehezítik. A fogyatékossgal élők elszigeteltek a társadalomban,
- a fiatalokat érintő társadalmi problémákhoz kapcsolódó prevenciós programok száma nem elégséges

¹ Forrás: <https://hep.tef.gov.hu/Login.aspx?ReturnUrl=%2f>

- a településeken elérhető fiatalokat is érdeklő kulturális, közösségi programok száma alacsony.

Legtöbb esetben a megrendezéshez szükséges közösségi terek hiánya is akadályozó tényező.

A településen működő kulturális intézmények (művelődési központ, könyvtár), egyházak (templomok, imatermek), sportlétesítmények (focipályák, iskolai létesítmények), oktatási intézmények (tornatermek) potenciális helyszínei lehetnek a közösségépítő eseményeknek, programoknak.

A gyermek veszélyeztetettség megelőzésére kulturális, szabadidős programok szolgáltatási igénye merül fel. A színterek működtetésének szükségessége alapvető, az iskolán kívüli foglalkozások infrastrukturális háttérének biztosítására. Az idősok aktivitását célzó foglalkozások és programok szervezése igényelt, elsődlegesen intergenerációs együttműködésben.

Nyugdíjas klubok szervezése - közösségmegtartó, aktivizáló, felvilágosító, elmagányosodás enyhítését szolgáló programok formájában - elengedhetetlen.

A fogyatékkal élők részére infrastrukturális fejlesztések igényével egybekötve (elérhetőség biztosítása) a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés biztosítása a cél.

A roma és vagy mélyszegénységben élők részére a közösségfejlesztés egyik célja részben a hagyományok megtartása, másrészt pedig az integráció-inklúzió szélesítése.

A települések összefogása (térégi, járási, vármegyei szinten) és szinergiája turisztikai hozadékkal is bír. A társadalmi önszerveződés legfontosabb iránya a közösségfejlesztés, az identitáserősítés, értékmegőrzés és a társadalmi felzárkózás. A járássok többségében rendszeresen valósítanak meg olyan közösségi programokat, amelyeknek célja a hagyományőrzés, identitás megerősítése. Több járásban is felmerült az igény több, a kulturális közösségi identitáshoz, a lakosság együttműködéséhez kapcsolódó esemény megvalósítására.

A generációk közötti tudásátadás nagy hangsúllyal jelent meg a programok céljai között (intergenerációs programok). a programok kínálatában színes együttműködő partnerég van jelen (civilék, egyházak, for-profit szervezetek, köznevelési intézmények, települési önkormányzatok és a vármegyei önkormányzat stb.).

A programok megvalósításához a humán kapacitás mellett nagyon fontos a megfelelő infrastruktúra (sok esetben került említésre a színtér hiánya).

A pályázati források katalizátor szerepet töltenek be ezen a területen. Több település nem szervez a településen kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködéssket támogató képzéseket, rendezvényeket, de részvételükkel támogatják az ilyen jellegű eseményeket.

Általánosságban a települési HEP dokumentumok kiemelik az egymás megismerésének fontosságát, a generációs együttműködést, az ünnepek közös megtartását és a hagyományok megőrzését.

A vármegye fejlődésében és életében kiemelt szerepet töltenek be a fizikai feltételek mellett az erős és tudatos közösségek, a megerősödő vármegyei identitás, a jó értelemben vett lokálpatriotizmus. A társadalmi és gazdasági változások hatására a vármegye külső megítélése is alapjaiban változik, és a cél, hogy a korábbi negatív képet pozitív image váltsa fel.

Az elmúlt években az informatikában bekövetkezett változások, és az általa nyújtott új lehetőségek (digitális aláírás, e-ügyintézés stb.), valamint az új eszközök használata nem minden társadalmi csoport számára egyaránt hozzáférhetőek.

Hiányzik az informatikai jártasságuk, nem megfelelőek az eszközeik. Egyes csoportok nem tudják az ügyeiket elektronikusan intézni, vagy nem tudnak résztvenni az online oktatásban. A digitális tudás javítása településszintű probléma valamennyi járásban.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei részben adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre.

A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az *online bullying* jelensége jelenthet olyan problémát, amelynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internet-biztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét. A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. Az idős célcsoport részére kitörési pontot jelenthet az informatikai jártasság (felhasználóként), hiszen kapcsolódást jelent a családtagokkal és a település közösségeivel is. Az on-line szolgáltatásokhoz való hozzáférés ezen jártasság nélkül elérhetetlen.

Általánosságban elmondható, hogy a települési HEP dokumentumok jelzik ezen szolgáltatáshiányt bizonyos célcsoportokban, de intézkedést nem fogalmaznak meg. Az okos eszközök (telefon) terjedésével legtöbb háztartásban már megtalálható az internet és az egyéb digitális eszközök, de ezek minőségét befolyásolhatja a településen elérhető szolgáltatók köre, továbbá a családok informáltsága, motivációja és anyagi lehetősége egyaránt. Az internet és az eszközök megléte önmagában nem jelent magas szintű digitális tudást és kompetenciát. Legtöbb esetben csak közösségi média és a szórakozási célú digitális felületekre korlátozódik a használatuk.

A kapcsolattartás eszközeként is egyre elterjedtebbek az okos telefonok, de ezen esetekben sem társul digitális kompetencia használatukhoz. A települések többségében megfogalmazták a digitális kompetenciafejlesztés szükségességét a teljes lakosság és egyes hátrányos helyzetű csoportok körében egyaránt. Az alacsonyabb jövedelmű háztartások internettel és digitális eszközökkel való ellátottsága nem megfelelő. A mélyszegénységben élők és/vagy romák, illetve az idősek célcsoportjai azok, akik leginkább fejlesztésre szorulnak ezen a területen. Az idősek körében a digitális eszközök és az internet használata kevésbé elterjedt a fiatalabb korosztályokhoz képest, erősen fejlesztésre szorulnak a számítástechnikai alapismereteik. A mélyszegénységben élők és/vagy romák esetében az internet elérés

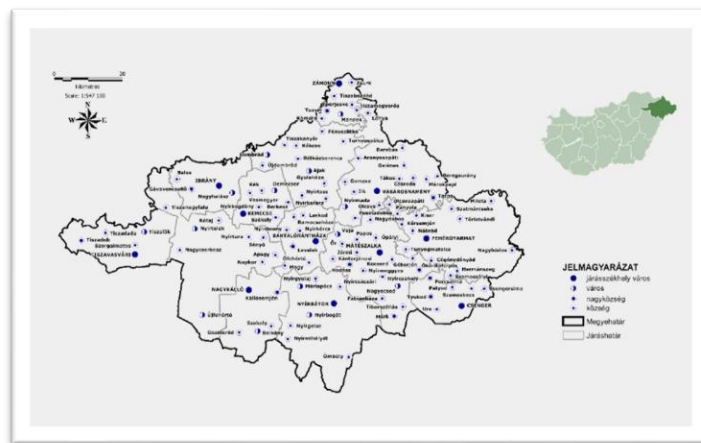
és a megfelelő minőségű infokommunikációs eszközök finanszírozása is problémát jelent, amely akadályozza a digitális kompetenciáik fejlődését.

A települések HEP dokumentumai arról tanúskodnak, hogy szükség van további digitális kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó programokra, ezek korábban is hatékonyan hozzájárultak a digitális készségek fejlesztéséhez. A programok megvalósításához anyagi erőforrásokra, digitális eszközökre és képzett szakemberekre egyaránt szükség lenne.

II. Helyzetkép

1. Általános vármegyei helyzetkép

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Magyarország észak-keleti részén helyezkedik el. Északkeletről Ukrajna, délkeletről Románia, délnyugatról Hajdú-Bihar vármegye, északnyugatról Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye és Szlovákia határolja. Területe: 5 936 km². A vármegyében 13 járás található, 229 települése közül 1 megyei jogú város, 28 város, 200 község. 2024. évi adatok alapján népsűrűség 88,37 fő/km². A vármegye székhelye: Nyíregyháza Megyei Jogú Város³.

1. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye elhelyezkedése⁴

Vármegyénk járásainak területi adatai:

Terület	A járás területe (km ²)
Baktalórántházai járás	254
Csengeri járás	247
Fehérgyarmati járás	707
Ibrányi járás	305
Kemecsei járás	246
Kisvárdai járás	523
Mátészalkai járás	625
Nagykállói járás	377
Nyírbátori járás	696
Nyíregyházi járás	810
Tiszavasvári járás	382
Vásárosnaményi járás	618
Záhonyi járás	146
Összesen	5 936

1. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye járásai, területe⁵

² Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/fol/hu/fol0006.html

³ Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatásfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálata (2024) részletes adatokat és elemzéseket tartalmaz, megfigyelve az szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. 92. § (3). bekezdésében foglaltaknak (elérhetőség: https://varoshaza.nyiregyhaza.hu/lib/adattar/hatarozatok/2024/240918_h_113.pdf)

⁴ Forrás: <https://www.ablakamegyere.hu/terkep>

⁵ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

1.1. Humán erőforrás bemutatása

Demográfia

A vármegyei fejlődés nem csupán gazdasági statisztikák mentén írható le, a fenntarthatóság nem kizárólagosan gazdasági paraméterek mentén garantálható. A népesedési folyamatok elemzése, a változások okainak feltárása, a demográfiai jelenségek közgazdaságtudományi területekkel - munkaerőpiac, térbeliség, gazdasági fejlettség - való összekapcsolása elengedhetetlen⁶.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye lakónépessége 2025. január 1-én 521 000 fő (előzetes adat)⁷.

Tekintettel arra, hogy a 2025. évi adatokból még nem állt rendelkezésre részletes adatbontás, így a 2024. évi 524 513 fős lakosság összetétele: nő 269 323 fő, férfi 255 190 fő.

Év	Fő
2013	563 653
2014	561 379
2015	562 357
2016	563 075
2017	562 058
2018	558 361
2019	552 964
2020	549 028
2021	545 321
2022	539 153
2023	527 968
2024	524 513
2025	521 000

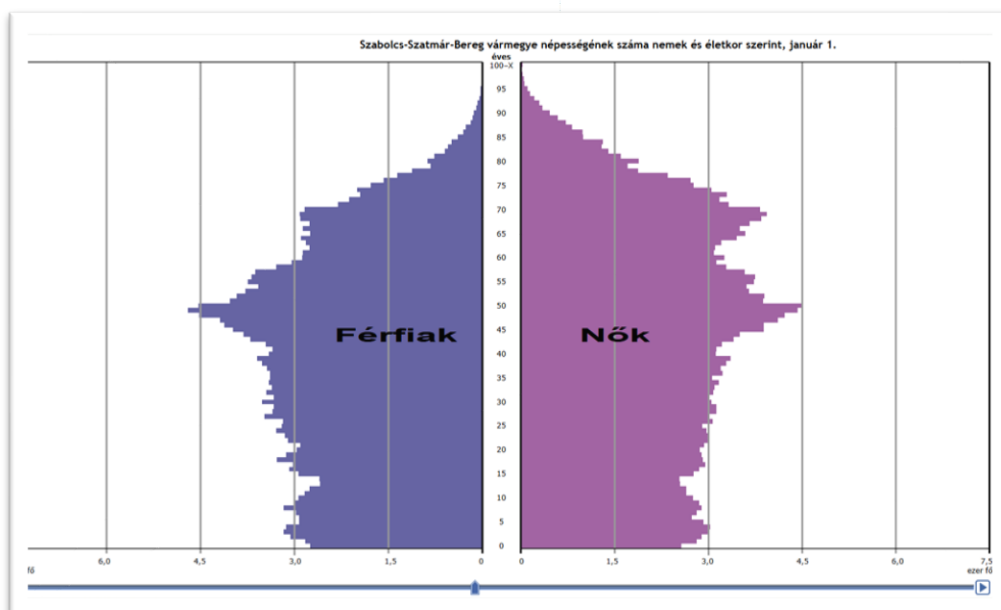
2. táblázat: Népeségváltozás Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében

Fenti adatok szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2018 óta a népesség száma évről évre csökken.

Vármegyénk korfa szerkezete a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint alábbi szerkezetű:

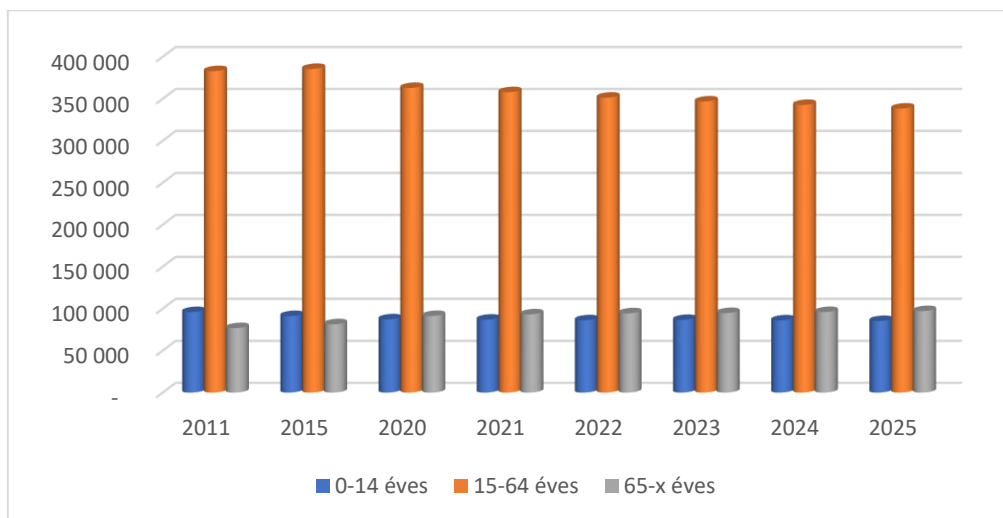
⁶ Forrás: Demográfiai folyamatok és azok hatásainak értékelése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az elmúlt két évtizedben, Kósáné Bilanics Ágnes-Maxim Györgyné Nagy Tímea (Régiókutatás Szemle 2020 V. évf. 2. sz.)

⁷ Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html

2. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye korfája, 2025. január 1.⁸

A KSH adatai szerint a vármegye lakossága fiatalos összetételű (a korfa szélesebb alapja is ezt támasztja alá). A 3. sz. ábra a vármegyei lakónépesség korcsoport szerinti alakulását mutatja be 2011-2025 évek vonatkozásában:

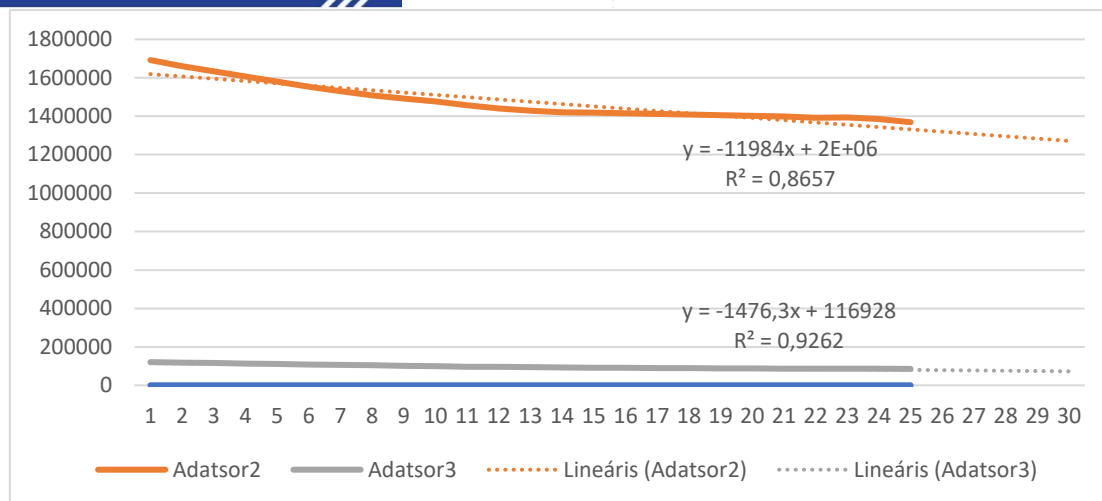

3. ábra: A lakónépesség korcsoport szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (év/fő)⁹

Érdekes vizsgálni a népesség korcsoporti összetételén belül a 0-14 éves korosztály arányát. Míg 2001-ben a vármegyei 0-14 éves korosztály országos 0-14 korú lakónépességhez viszonyított aránya 7,1 %, addig ugyanez az arány 2010-ben 6,69 %, 2015-ben 6,44 %. 2020-2025 között már 6,18-6,23 % között ingadoztak az arányok.

⁸ Forrás: Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint (<https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/terulet.html>)

⁹ Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0035.html (jan. 1. állapot)

4. ábra: 0-14 éves vármegyei lakónépesség megoszlása országos és vármegyei viszonylatban (év/fő)

Fenti elemzésből kitűnik, hogy országos és vármegyei szinten is csökken a 0-14 évesek aránya, sajnálatos módon a trend nem átmeneti, hanem hosszú távú. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az teljes lakónépességhez viszonyított 14 év alattiak aránya 16,39 %.

Év, korcsoport	Férfi (fő)	Nő (fő)	Összesen		1000 férfira jutó nő
			fő	előző év azonos időpontja (100 %)	
2023	256 889	271 079	527 968	97,9	1 055
2024	255 190	269 323	524 513	99,3	1 055
– 4	15 181	14 727	29 908	99,6	970
5– 9	15 042	14 047	29 089	100,4	934
10–14	13 779	13 212	26 991	98,1	959
15–19	15 499	14 491	29 990	99,7	935
20–24	15 875	15 006	30 881	96,8	945
25–29	17 162	15 632	32 794	97,9	911
30–34	17 254	15 583	32 837	98,5	903
35–39	17 576	16 225	33 801	100,2	923
40–44	18 420	17 208	35 628	95,4	934
45–49	22 192	21 292	43 484	99,5	959
50–54	19 245	18 888	38 133	100,2	981
55–59	16 797	17 128	33 925	103,2	1 020
60–64	14 466	16 643	31 109	96,5	1 150
65–69	14 831	19 100	33 931	99,0	1 288
70–74	10 723	16 056	26 779	101,0	1 497
75–79	6 244	11 017	17 261	106,6	1 764
80–84	3 172	7 196	10 368	100,8	2 269
85–89	1 281	4 169	5 450	102,8	3 254
90–	451	1 703	2 154	101,4	3 776
–14	44 002	41 986	85 988	99,4	954
15–64	174 486	168 096	342 582	98,8	963
65–	36 702	59 241	95 943	101,3	1 614

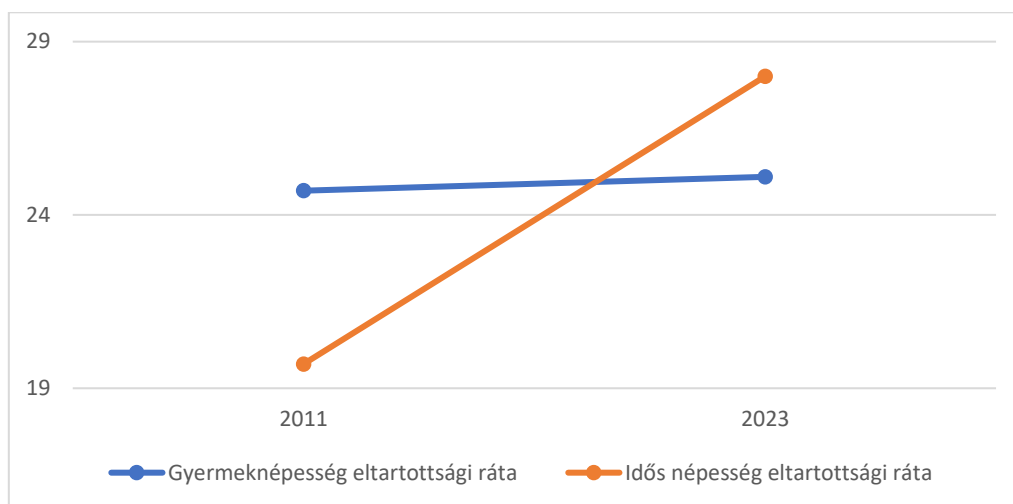
3. táblázat: Vármegyei lakónépesség nem és korcsoport szerint¹⁰

¹⁰ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

Figyelembe véve a 3. sz. táblázat adatait megállapítható, hogy a vármegyei összlakosság 18,29 %-a 65 év feletti, miközben a 15-64 közötti lakosok aránya 65,31 %.

A vármegyei öregedési index¹¹ 2024-ben 111,6 %. Mértéke folyamatosan emelkedik (a mutató értéke 2012-ben 79,9 százalék volt). A népesség idősödése országos tendencia.

Az idős népesség eltartottsági rátája¹² 2011 óta emelkedett vármegyénkben, ugyanakkor a gyermeknépesség eltartottsági rátája 2012 óta alig változott (24,7-25,1 %):

5. ábra A gyermekkorúak és időskorúak eltartottsági rátájának alakulása Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (év/%)¹³

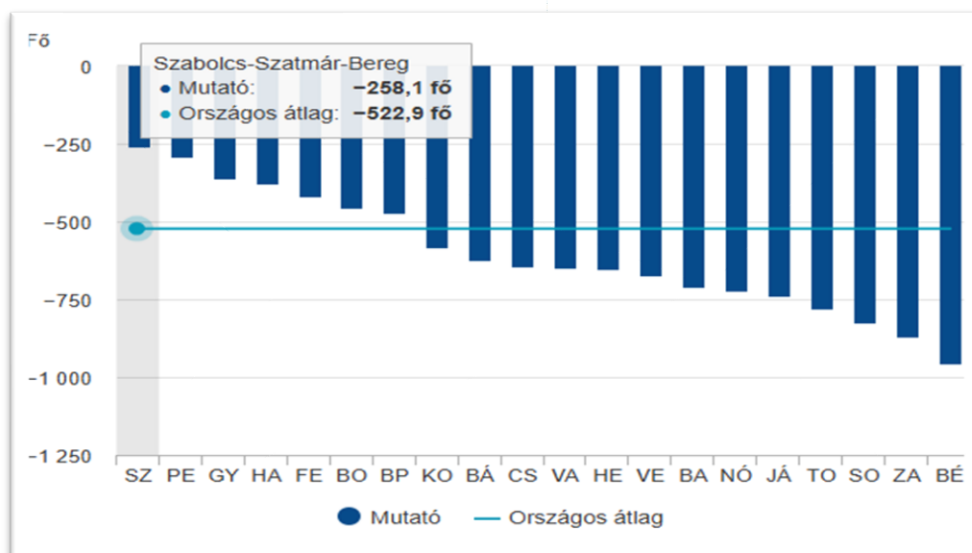
Országos kitekintésben vármegyénkben országosan a legalacsonyabb a százezer lakosra jutó természetes fogyás 2024. I-IV. negyedévében a KSH adatai szerint. A tematikus 7. sz. ábra is jól mutatja, hogy 2024-ben az élveszületések és az elhalálozások száma fokozatos népességfogyást eredményezett (a népességfogyás tendenciája országos átlagtól kedvezőbb).

Az élveszületések száma 5,6, a halálozásoké 1,3%-kal csökkent 2023-hoz képest Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (országosan a születések száma 9,1, a halálozásoké 0,5%-kal csökkent).

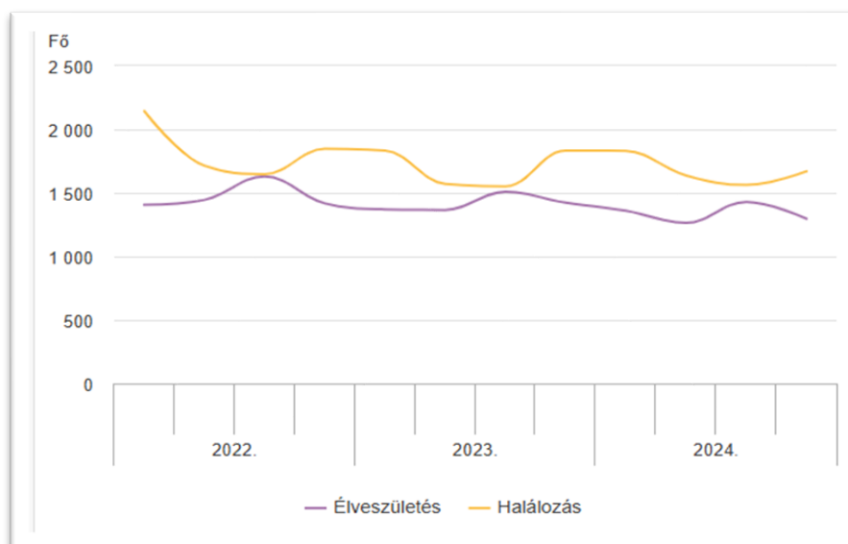
¹¹ Öregedési index: az idős népesség (65 éves és annál idősebb) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában.

¹² Eltartottsági ráta: a gyermek- (0–14 éves) és az idős (65 éves és annál idősebb) népesség a 15–64 éves népesség százalékában. A gyermeknépesség eltartottsági rátája: a gyermeknépesség (0–14 éves) a 15–64 éves népesség százalékában. Az idős népesség eltartottsági rátája: az idős népesség (65 éves és annál idősebb) a 15–64 éves népesség százalékában.

¹³ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

6. ábra: Százezer lakosra jutó természetes fogyás Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében¹⁴

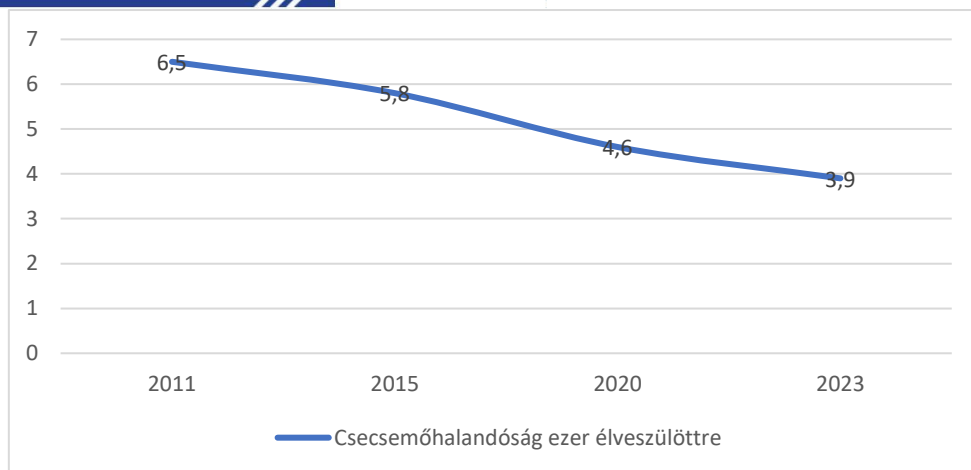
7. ábra: Élveszületések és elhalálozások száma 2024 (év/fő)¹⁵

A csecsemőhalandóság¹⁶ egyre mérsékeltebb szerepet játszik az összes halálozás statisztikájában. Kiemelkedő fontosságú mutató, hiszen az adott ország, régió, vármegye egészségügyi ellátórendszerének fejlettségét, a várandósgondozás és az újszülöttellátás színvonalát kifejező nemzetközileg számontartott mérőszám. A csecsemőhalandóság általános javulása eredményeként az újszülöttek mortalitása 2023-ban történelmi minimumra (3,9) csökkent Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében.

¹⁴ Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/244/index.html>

¹⁵ Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/244/index.html>

¹⁶ A csecsemőhalálozási arányszám az ezer élveszülöttre jutó, de egy éven aluli meghaltak arányát mutatja meg.

8. ábra: Csecsemőhalandóság ezer élveszülöttre Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében¹⁷

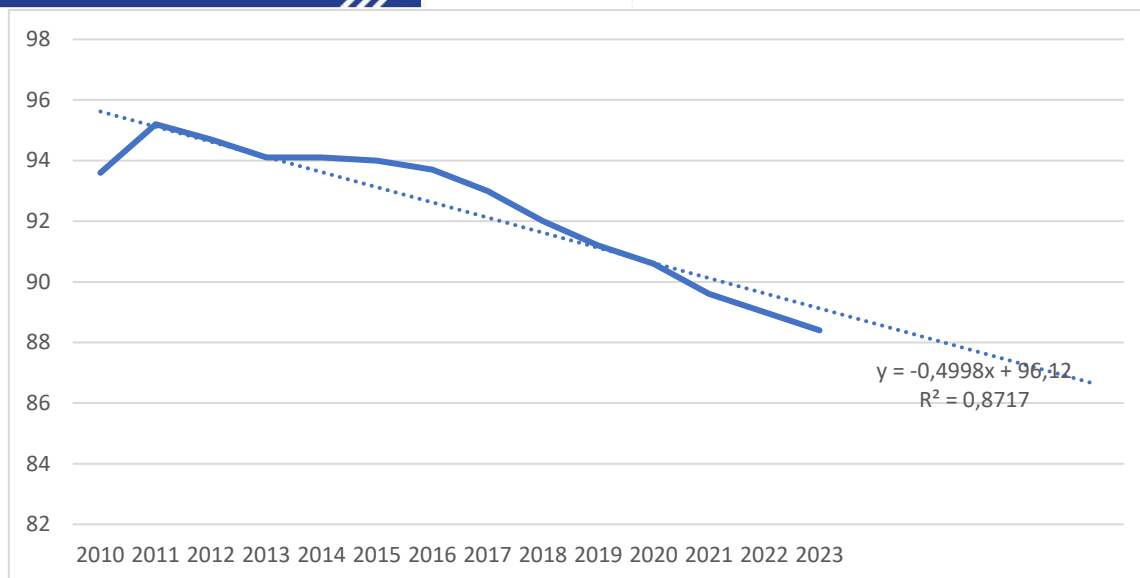
Időszak	Népsűrűség (fő/km ²)
2010	93,6
2011	95,2
2012	94,7
2013	94,1
2014	94,1
2015	94
2016	93,7
2017	93
2018	92
2019	91,2
2020	90,6
2021	89,6
2022	89
2023	88,4

4. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye népsűrűsége 2011-2023 között¹⁸

Fenti táblázat adataiból készített grafikon (9. ábra) a vármegye népsűrűség változását mutatja be 2010 és 2023 között. A népsűrűség csökkenő tendenciát mutat, a kezdeti érték 94-95 fő/km², 2023-ra 88 fő/km² értékre esett vissza (13 év alatt 6,5 fő/km²). A trendvonal illeszkedésének pontosságát tükrözi vissza az r² érték (87,17 %). A trend viszonylag egyenletes. A modellegyenlet szerinti becslés alapján 2030 további (86,12 fő/km²) csökkenés várható, míg változatlan trend mellett 81,13 fő/km²-re becsülhető a népsűrűség mértéke.

¹⁷ Forrás: KSH adatbázis, w www.ksh.hu

¹⁸ Forrás: TEIR Vármegyei monitoring adatok (<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/tablo/8>)

9. ábra: Népsűrűségi trend (év/fő/km²)

A KSH alapján az alábbi táblázatban kerülnek összefoglalásra a népmozgalmi adatok:

Időszak		Házasságkötés	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Egy éven aluli meghaltak
2023.	I. negyedév	401	1 371	1 833	-462	4
	I. félév	1 190	2 737	3 404	-667	7
	I–III. negyedév	2 234	4 246	4 956	-710	14
	I–IV. negyedév	2 800	5 669	6 790	-1 121	22
2024.	I. negyedév	457	1 360	1 830	-470	5
	I. félév	1 171	2 624	3 467	-843	9
	I–III. negyedév	2 061	4 053	5 030	-977	21
	I–IV. negyedév	2 550	5 350	6 700	-1 350	29

5. táblázat: Népmozgalmi adatok 2023-2024¹⁹

A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerinti összetételét mutatja az alábbi táblázat (KSH) :

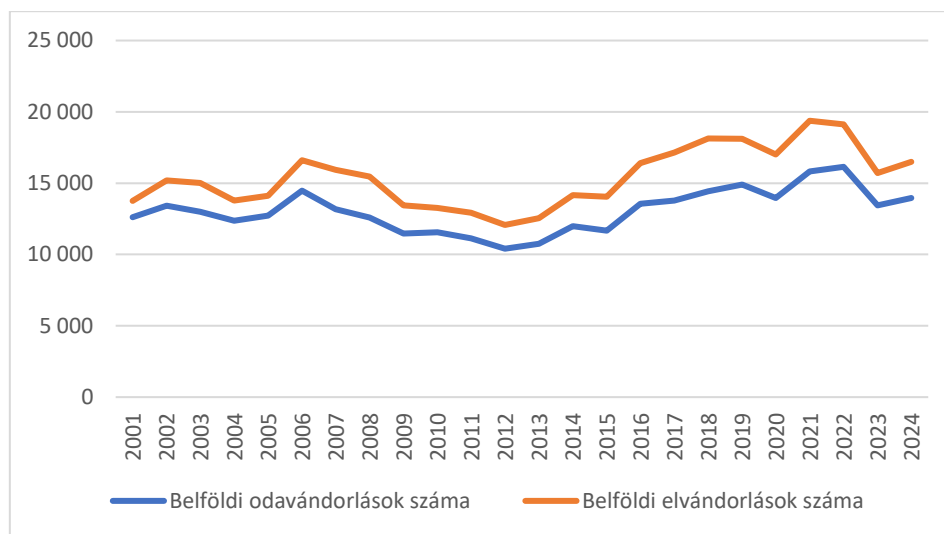
Év/fő	Nőtlen/Hajadon	Házas	Özvegy	Elvált	Összesen
2001	120 564	266 471	54 823	27 684	469 542
2012	149 896	222 811	55 494	40 555	468 756
2024	145 515	203 630	45 091	44 289	438 525

6. táblázat: Családi állapot

2024-ben 2 550 pár kötött házasságot, számuk 8,9%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól (országosan 7,2%-kal csökkent a házasságkötések száma).

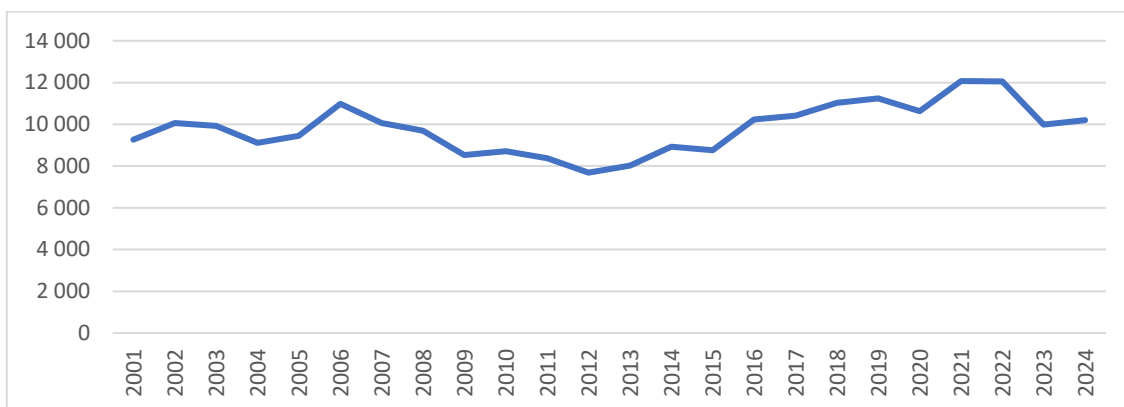
¹⁹ Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/244/index.html>

A vármegyére is jellemző az el- és odavándorlás jelensége. Az el- és odavándorlás egyenlege folyamatosan negatív előjelű, azonban az elmúlt 5 évet tekintve 2023-ban volt a legkevesebb az állandó belföldi vándorlási különbözet értéke Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében.

10. ábra: Belföldi oda - és elvándorlások száma vármegyénkben (év/fő)²⁰

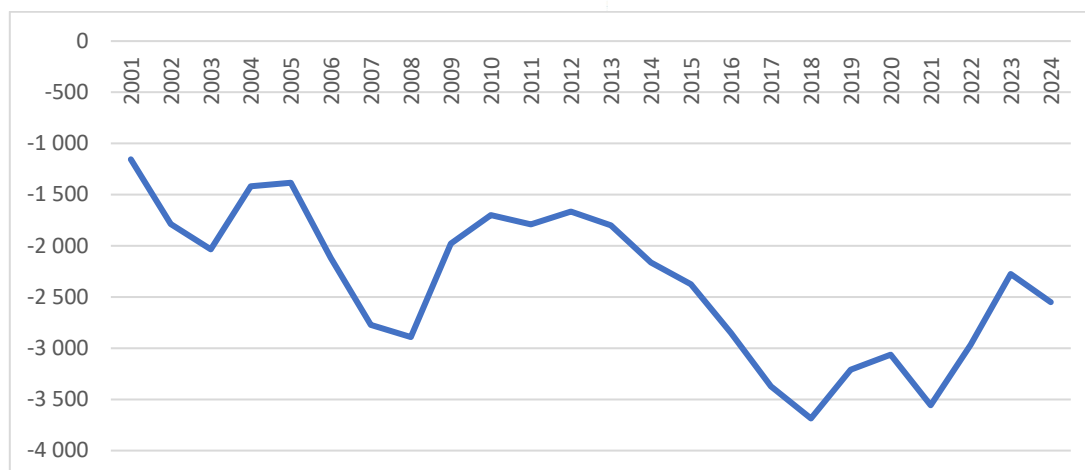
A vármegyén belüli állandó belföldi vándorlások számát 2001-2024 között az alábbi ábra mutatja be:

11. ábra: Vármegyén belüli állandó belföldi vándorlások száma (év/fő)¹⁵

²⁰ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

A vándorlási egyenleget az alábbi ábra szemlélteti:

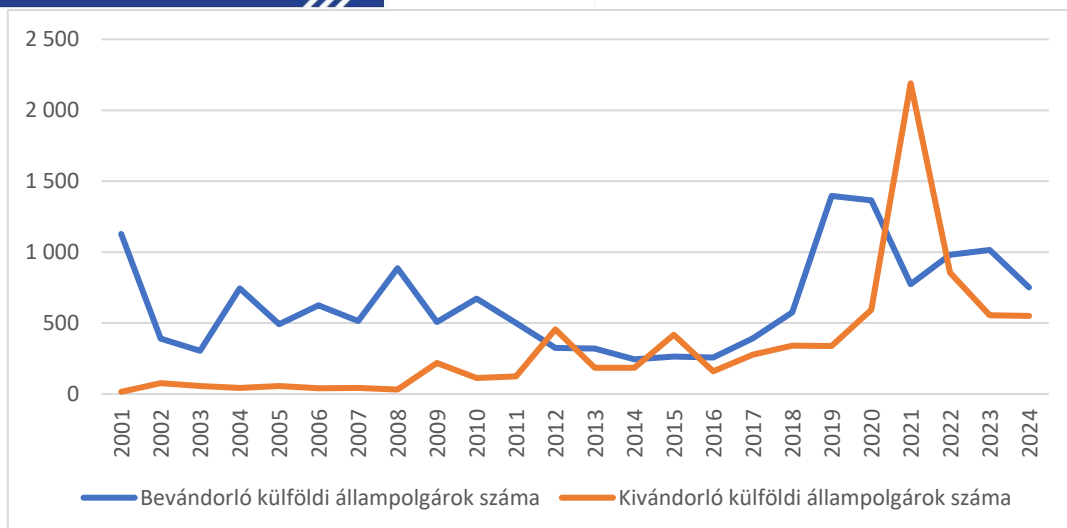

12. ábra: Állandó belföldi vándorlási különbözet (év/fő)

Vármegyénk geopolitikai helyzete determinálja a nemzetközi vándorlás jelenlétét. „Az egymással határos megyék között aktív kontaktterek, intenzív áramlások (Anderson J. O’Down L., 1999; Baranyi B., Balcsók I., 2004; Hansen N., 1977; Van Geenhuizen M., Ratti R., 2001) alakultak ki, melyet részben a cirkulációs migráció jelenségével (Fercsik R., 2008; Illés S., Kincses Á., 2009), részben az otthonmaradt családtagokkal való könnyebb kapcsolattartás”-al magyaráz a Nemzetközi Vándorlás nevezetű szakmai leiratában Dr. Kincses Áron. A szakértő álláspontja szerint a legjelentősebbek a Bihar-Hajdú-Bihar (1,58%), Szatmár-Szabolcs-Szatmár-Bereg (1,05%), az Észak-Bácska, Észak-Bánát - Csongrád (1%, 1,2%), illetve a Beregszászi és Ungvári járás - Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye (0,99%, 0,68%) közötti mozgások voltak. 2017-re növekedett azon régiópároknak a száma, amelyek a szomszédos országokból Magyarországra történő vándorlások közül 0,5%-ot meghaladó mértékben érintettek.

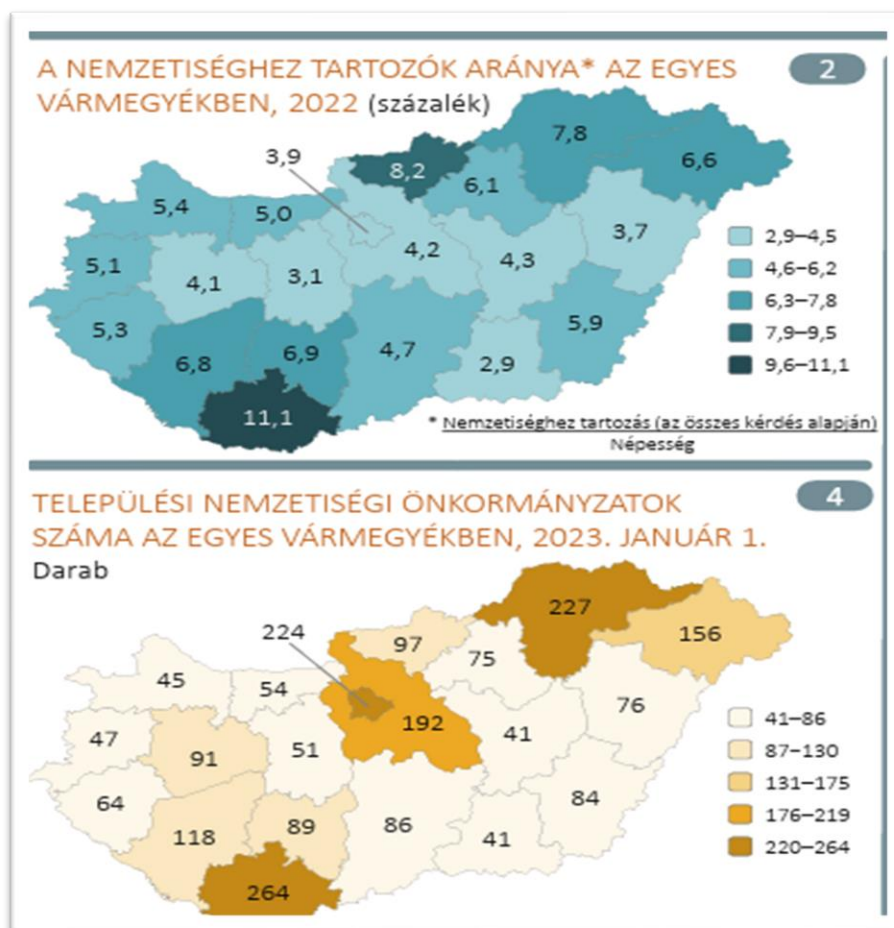
Budapest és Pest vármegye jelentősége tovább erősödött, Szabolcs-Szatmár-Bereg migrációs súlya is növekedett, elsősorban az Ukrajnából érkezők miatt.²¹ A be- és kivándorló külföldi állampolgárok vármegyei számának alakulását az alábbi ábra szemlélteti (KSH):

²¹ Forrás: Dr. Kincses Áron: Nemzetközi vándorlás (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nemzetkozi_vandorlas.pdf), 89. oldal

13. ábra: A be- és a kivándorló külföldi állampolgárok száma (év/fő)

Az elmúlt bő évtized fentebb ismertetett folyamatai is hozzájárultak a népesség tényleges fogyásához.

14. ábra: Nemzetiségi vármegyei adatok²²

²² Forrás: parlament.hu (infotablo)

A 2022. évi népszámlálás adataira hivatkozva a Népszámlálási Atlasz²³ (2022) alapján 209 909 fő vallotta magát roma nemzetiséghez tartozónak, amely kevesebb a 2011-ben számolt 316 ezer főnél.

A korábbi évtizedek területi mintázata nem változott. A roma lakosság legnagyobb arányban az ország északkeleti és délnyugati vármegyéiben élnek, a legkisebb arányban az északnyugati vármegyékben.

A vármegyei népesség nemzetiségi jellemzői az alábbi adatokkal írhatóak le (2022²⁴):

Időszak	Nemzetiséghez tartozás az összes kérdés alapján (fő)	Magyar nemzetiségű (fő)	Hazai nemzetiségű (fő)
2022	529 381	478 348	34 911
2011	559 272	494 557	51 223
2001	582 256	560 976	29 183

	2022	2011	2001
Nemzetiség (fő)	529 381	559 272	582 256
Magyar nemzetiségű	459 496	476 256	541 857
Hazai nemzetiségű	31 666	48 923	27 230
Bolgár nemzetiségű	137	64	21
Cigány (roma) nemzetiségű	26 802	44 133	25 612
Görög nemzetiségű	108	30	13
Horvát nemzetiségű	51	14	6
Lengyel nemzetiségű	140	114	47
Német nemzetiségű	1 116	1 954	727
Örmény nemzetiségű	88	85	20
Román nemzetiségű	662	910	121
Ruszin nemzetiségű	585	321	29
Szerb nemzetiségű	67	29	12
Szlovák nemzetiségű	220	255	146
Szlovén nemzetiségű	37	7	31
Ukrán nemzetiségű	1 790	1 075	472
Más nemzetiségű	884	709	198
Nem válaszolt a nemzetiségi kérdésekre	57 125	66 088	20 455

7. táblázat: A vármegyei népesség nemzetiségi jellemzői (fő)

A népszámlálási adatok alapján az alábbi statisztikai változások jellemzik a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei roma lakosságot (népszámlálási adatok alapján):

²³ Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nepszamlalasi_atlasz_2022.pdf

²⁴ Forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/adatbazis/>

	Időszak	2022	2011	2001
Roma nemzetiséghez tartozó (fő)	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	27 568	44 738	26 628
	Baktalórántházai járás	1 207	1 942	954
	Csengeri járás	879	1 704	783
	Fehérgyarmati járás	3 271	4 578	2 270
	Ibrányi járás	2 153	2 592	1 169
	Kemecsei járás	1 275	1 900	964
	Kisvárdai járás	1 844	3 250	1 869
	Mátészalkai járás	4 347	7 259	4 971
	Nagykállói járás	643	1 220	712
	Nyírbátori járás	3 612	5 570	4 054
	Nyíregyházi járás	1 864	4 041	2 031
	Tiszavasvári járás	2 036	3 561	2 065
	Vásárosnaményi járás	2 521	4 701	3 045
	Záhonyi járás	1 916	2 420	1 741

8. táblázat: Roma nemzetiséghez tartozó lakosság vármegyénkben, járási bontásban (év/fő)

A vármegyében élő roma népesség körében igen magas a gyermekkorúak aránya, csekélyebb az időseké. Viszonylag alacsony foglalkoztatottság mellett magasabb az eltartotti arány, amely alacsony háztartási jövedelmeket produkál.

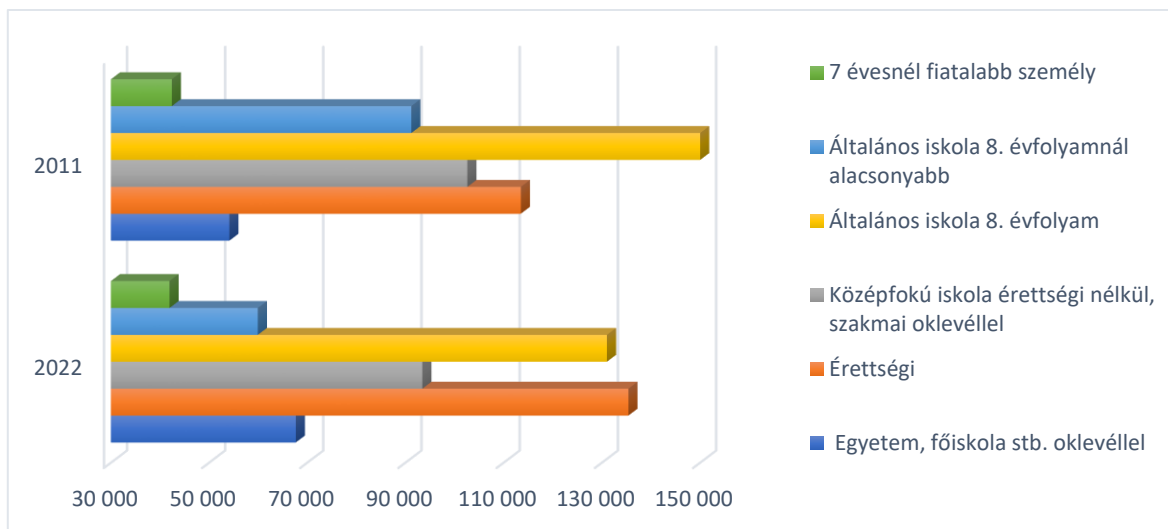
Népszámlálási adatok alapján az alábbi gazdasági aktivitás rajzolódik ki vármegyénkben:

		2022	2011	2001
Cigány (roma) nemzetiségű	Gazdasági aktivitás	26 802	44 133	25 612
	Foglalkoztatott	8 097	5 419	1 161
	Munkanélküli	1 891	4 821	2 931
	Ellátásban részesülő inaktív	4 076	10 473	7 338
	Eltartott	4 770	6 935	3 858
	15 évesnél fiatalabb személy	7 968	16 485	10 324

9. táblázat: A népesség nemzetiségi jellemzői (fő)

Iskolázottság

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) vármegyei monitoringrendszer adatai alapján elérhető adattábla részletes képet ad az iskolázottsági adatokról.

15. ábra: Legmagasabb befejezett iskolai végzettség vármegyénként (fő/év)²⁵

A 2011-es népszámlálás szerint az általános iskola 8. évfolyamánál alacsonyabb végzettséggel a lakosság 16,31 %-a rendelkezett, 2022-ben ugyanez az arány 11,32 %-ra csökkent. Az egyetemi és főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya 2011-ben 9,67 % volt, 2022-ben 12,78 % volt. Az iskolai végzettségek arányát járási bontását mutatja be a 10. sz. táblázat:

	Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb	Általános iskola 8. évfolyam	Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	7 évesnél fiatalabb személy
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	529 381	59 927	131 028	93 441	135 391	67 665	41 929
Baktalórántházai járás	17 398	2 028	5 500	3 326	3 927	1 223	1 394
Csengeri járás	12 538	1 595	3 702	2 155	2 933	1 072	1 081
Fehérgyarmati járás	35 358	4 615	9 537	6 212	9 010	3 214	2 770
Ibrányi járás	21 954	2 809	6 349	4 690	4 615	1 588	1 903
Kemecsei járás	20 618	2 499	6 080	4 370	4 407	1 377	1 885
Kisvárdai járás	51 413	5 196	13 320	8 445	14 554	6 068	3 830
Mátészalkai járás	60 077	7 756	16 690	10 009	14 523	6 072	5 027
Nagykállói járás	28 447	3 082	7 967	6 132	6 489	2 483	2 294

²⁵ Forrás: nepszamlalas.hu

	Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb	Általános iskola 8. évfolyam	Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	7 évesnél fiatalabb személy
Nyírbátori járás	39 865	5 190	11 960	7 182	8 635	3 290	3 608
Nyíregyházi járás	162 969	15 015	28 285	27 202	47 022	33 956	11 489
Tiszavasvári járás	26 260	3 692	7 176	5 549	5 282	2 327	2 234
Vásárosnaményi járás	34 880	4 354	9 328	5 713	9 161	3 349	2 975
Záhonyi járás	17 604	2 096	5 134	2 456	4 833	1 646	1 439

10. táblázat: Népesség adatai járási bontásban (fő), 2022

Az iskolába járó 6 éves és idősebb népesség oktatási rendszerben történő részvételének statisztikáit az alábbi táblázat szemlélteti²⁶:

	6–9 éves	10–14 éves	15–19 éves	20–24 éves	25–29 éves	30–34 éves	35–39 éves	40 éves és idősebb
Összesen	20 382	27 322	23 744	8 583	3 186	2 061	1 985	5 405
Alapfokú képzésre jár	20 382	24 924	960	57	40	55	55	126
Középfokú képzésre jár		2 398	21 088	2 600	1 404	1 173	1 349	4 252
Érettségit nem adó szakmai képzésben vesz részt		460	4 393	638	478	444	487	1 591
Érettségit adó általános képzésben vesz részt		1 000	8 936	904	526	478	583	1 793
Érettségit adó szakmai képzésben vesz részt		938	6 797	480	75	62	70	218
Érettségire épülő középfokú szakképzésben vesz részt			962	578	325	189	209	650
Felsőfokú képzésre jár			1 696	5 926	1 742	833	581	1 027
Felsőoktatási szakképzésben vesz részt			147	307	98	54	34	45
Felsőfokú alapképzésben (BA/BSc) vesz részt			1 293	4 067	832	471	292	364
Felsőfokú mesterképzésben (MA/MSc), osztatlan képzésben vesz részt			256	1 512	620	182	114	281
Szakirányú továbbképzésben vesz részt				30	98	91	119	306
Doktori (PhD-, DLA-) képzésben vesz részt				10	94	35	22	31

11. táblázat: Az iskolába járó 6 éves és idősebb népesség a vármegyében (fő)

²⁶ Forrás: Mindkét fenti táblázat adatait a nepszamalas.hu (2022) biztosította.

Foglalkoztatás

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2024. IV. negyedében a 15-74 éves népességből az egy évvel korábbinál (2,7 ezer fővel többen) 236 ezer fő foglalkoztatott volt jelen a munkaerőpiacon. A munkanélküliek 25 ezer fős szintje (2,5 ezerrel) csökkent a 2023. IV. negyedévihez képest. Mindezek következtében a gazdaságilag aktív népesség nem változott (261 ezer fő), az aktivitási arány 66,4%-ot tett ki.

A KSH adatai szerint a 15-64 évesek foglalkoztatási aránya is nőtt a foglalkoztatottak számával párhuzamosan (1,3 százalékponttal) 69,3%-ra az egy évvel korábbihoz képest. Ennek ellenére a ráta elmaradt az országos átlagtól (75,1%), a főváros és a vármegyék körében az egyik legalacsonyabb volt. A 15-74 éves korosztály munkanélküliségi rátája is mérséklődött, az egy évvel korábbi 10,5 %-ról 9,5%-ra. Az arány jelentősen meghaladta az országos átlagot (4,4%), egyben a területi rangsorban az egyik legmagasabb volt.

A 15-74 évesek közül 132 ezer fő tartozott a gazdaságilag inaktívak közé, számuk az országost (0,3%) meghaladóan, 3,4%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához képest.

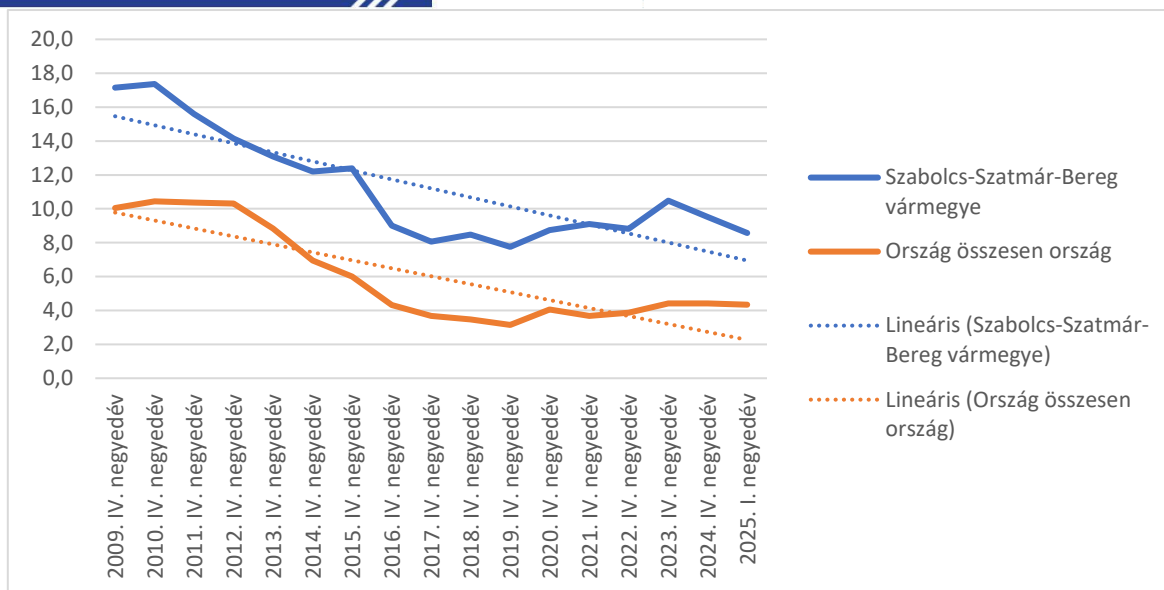
A KSH adatai szerint az egy évvel korábbinál (2023) 11%-kal kevesebb, 20 ezer álláskeresőt tartottak nyilván 2024. december végén Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében. Ezzel tovább folytatódott a 2021. márciusa óta tartó csökkenő tendencia. A pályakezdő álláskeresők száma (1 384 fő) 18%-kal lett kisebb, közülük került ki az összes álláskereső 7%-a.

Ezer lakosra az országos átlagnál (23) több, 38 álláskereső jutott, a vármegyén belül arányuk a Nyíregyházi járásban volt a legkedvezőbb (17), a Csengeri és Baktalórántházai járásban pedig a legkedvezőtlenebb (63-63). Az álláskeresők 52%-a legfeljebb az általános iskola 8 osztályát végezte el, arányuk országosan itt volt a legmagasabb. Emellett 24%-uknak szakmunkás, szakiskolai bizonyítvány, 21%-uknak érettségi, illetve technikum volt a legmagasabb végzettsége, 3,8%-uk pedig diplomával rendelkezett.

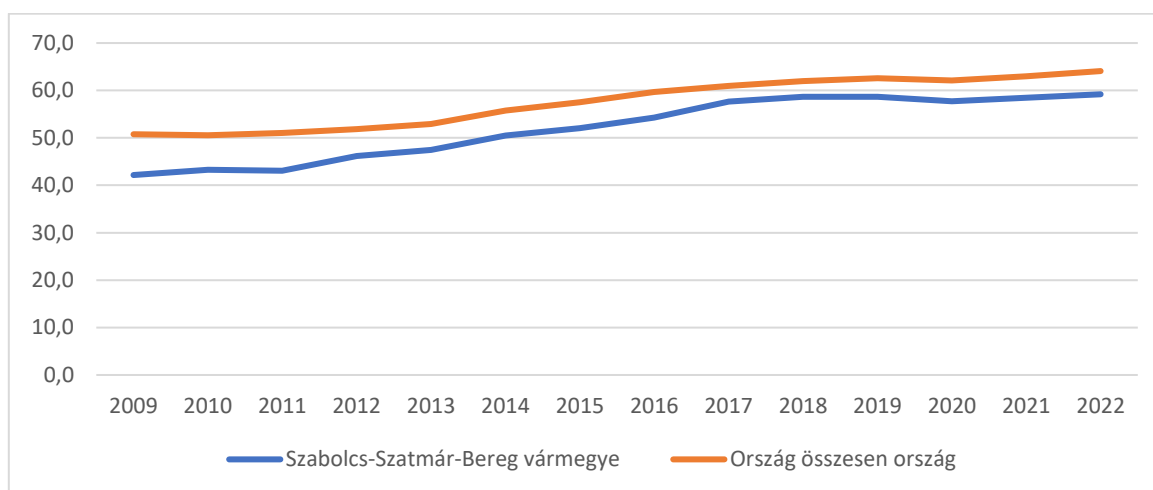
Az ellátottak aránya kissé nőtt az előző év azonos időpontjához képest az álláskeresők körében: 26%-uk szociális ellátásban, 22%-uk álláskeresői segélyben, 14%-uk álláskeresői járadékban részesült. A nyilvántartott állás nélküliek 38%-a ugyanakkor nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást, egy évvel korábban arányuk 39% volt.

2024. végén 1,6 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, 24%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időpontjában. Tíz üres álláshelyre 124 álláskereső jutott, 18 fővel több, mint 2023 decemberében.

Alábbiakban táblázatos kerülnek bemutatásra a foglalkoztatás számadatai (folyamatos egyenes), trendjei (pontosított egyenes).

16. ábra Munkanélküliségi ráta (negyedév/%)²⁷

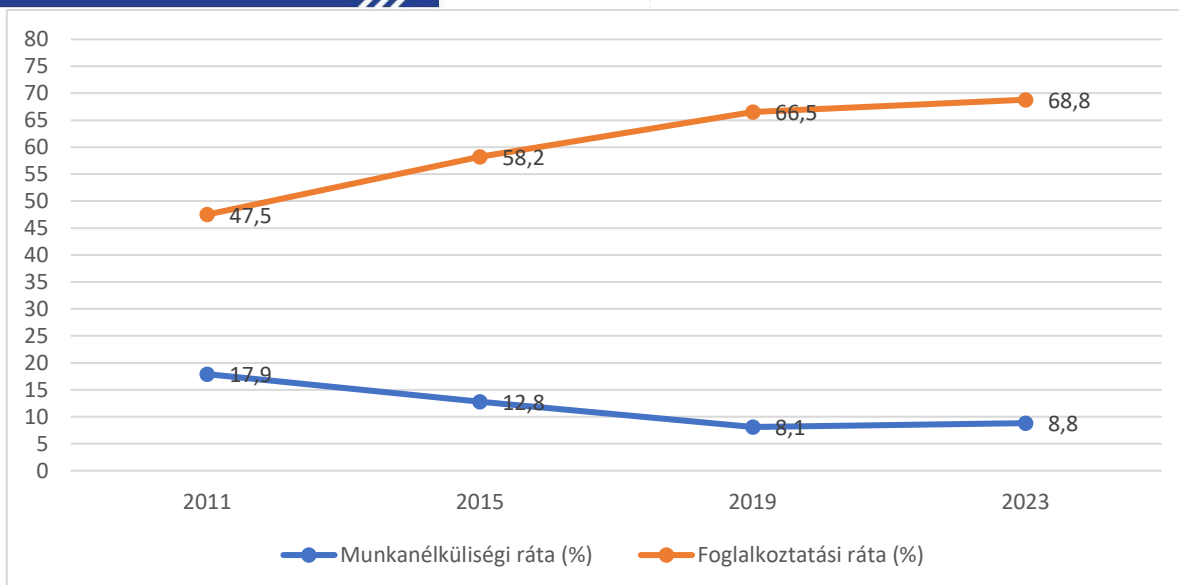

17. ábra: Foglalkoztatási ráta (év/%)²⁸

Amennyiben a 15-64 évesek viszonylatában vizsgáljuk a foglalkoztatási adatokat a TEIR-T_MER Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei monitoring adatai alapján az alábbi tendenciát figyelhetjük meg:

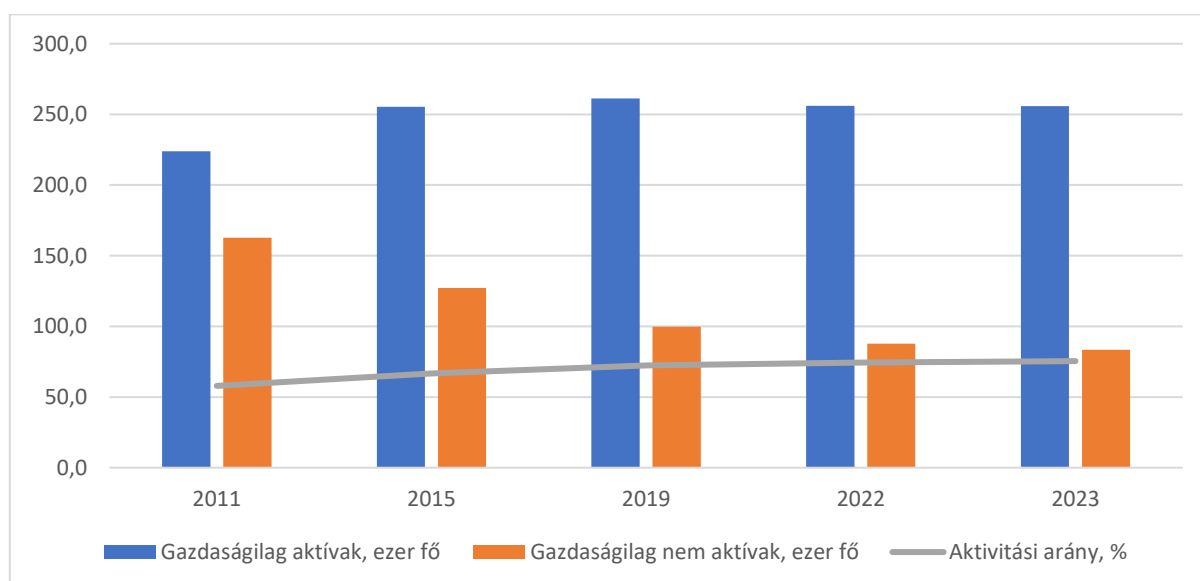
²⁷ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu. A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

²⁸ A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

18. ábra: Munkanélküliségi és foglalkoztatási ráta vármegyénkben 2011-2023 (év/%)²⁹

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a foglalkoztatotti ráta 2019-re csökkenést mutatott, majd 2023-ra lassú növekedés figyelhető meg. Ezzel párhuzamos tendenciát mutatva, a munkanélküliek száma 2019-ben elérte a mélypontot, amely után 2023-ig enyhe emelkedés mutatkozott.

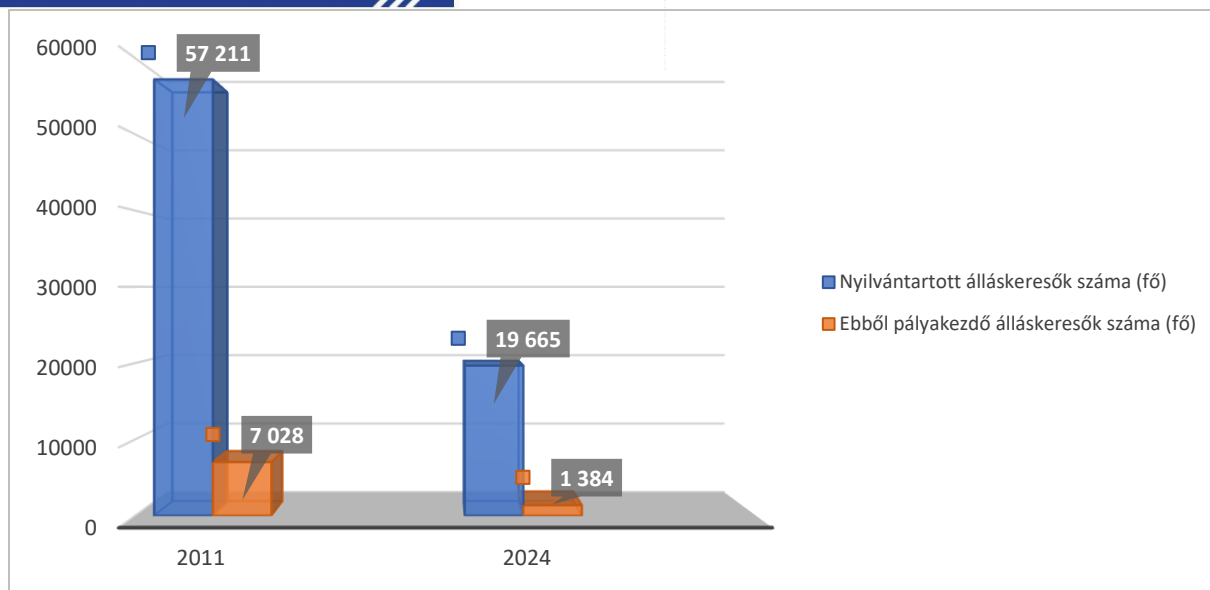

19. ábra: Aktivitási arány alakulása vármegyénkben (év, ezer fő, %)³⁰

Az aktivitási ráta a gazdaságilag aktív, 15–64 éves népességnek az azonos korú teljes népességhez viszonyított százalékos arányát mutatja. A ráta 2011-2023 között folyamatos növekedést mutat.

²⁹ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

³⁰ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

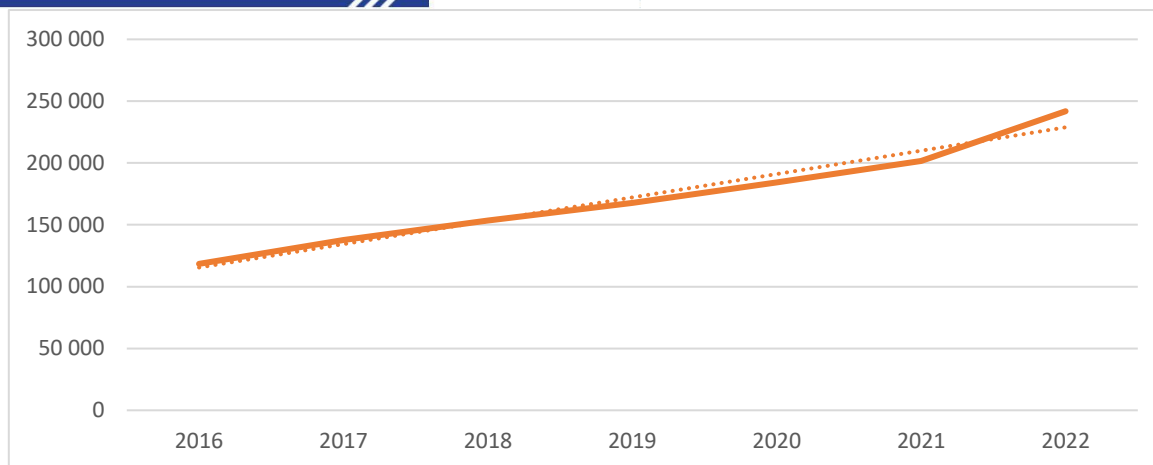
20. ábra: Nyilvántartott álláskeresők száma vármegyénkben (év/fő)³¹

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a nyilvántartott álláskeresők 2011. decemberi létszáma közel egyharmadára esett vissza 13 év alatt.

2024-ben a KSH által közölt nyilvántartott álláskeresők száma 19 665 fő volt, melyből a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 1 384 fő. 2011-ben a nyilvántartott álláskeresők 12%-a volt pályakezdő, míg 2024-ben ez az arány 7% volt.

A 2011-2024 közötti időszakban a nyilvántartott álláskeresők száma 66%-kal, a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők létszáma 60%-kal csökkent. A KSH adatai szerint 2024-ben az egy évvel korábbinál 0,5%-kal kevesebben, átlagosan 144 ezren álltak alkalmazásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei székhelyű munkáltatóknál. Az alkalmazottak közel hattizedét foglalkoztató versenyszférában 1,0, a költségvetési intézményeknél 0,5%-kal csökkent a dolgozók száma. A tíz, legtöbb főt foglalkoztató nemzetgazdasági ág közül a legnagyobb mértékben az adminisztratív szolgáltatásban (20%-kal), valamint a közigazgatásban és oktatásban dolgozók létszáma bővült (egyenként 1,6%-kal). A legjelentősebb munkáltatónak számító feldolgozóiparban alkalmazásban állók száma 0,6%-kal mérséklődött az előző évhez képest. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók kedvezmények nélkül számolt havi nettó átlagkeresete - a közfoglalkoztatottakéval együtt - az egy évvel korábbihoz képest 16,4%-kal, 316 ezer forintra nőtt. Ezzel folytatódott a korábbi időszakok emelkedő tendenciája. A bővülés számottevően meghaladta az országos növekedés mértékét (13,2%). Az átlagkereset 27%-kal alatta maradt az országosnak, így a főváros és a vármegyék körében itt volt a legalacsonyabb. A havi nettó átlagkeresetek a versenyszférában 13,3%-kal, 318 ezer forintra, a költségvetési szférában 20,3%-kal, 304 ezer forintra nőttek. Átlagos jövedelem alakulása vármegyei szinten:

³¹ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

21. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresete (Ft/év)

2023-ban változatlanul Budapesten volt a legmagasabb a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete (696 230 forint). Az itt dolgozók átlagkeresetének 58,56 %-át jelenti a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei átlagkereset (409 063 forint, 2023. I-IV. negyedév KSH).

A 2024. I-IV. negyedévi statisztika szerint a Budapest fővárosi átlagkereset növekedés 12,39 %-os, a vármegyei növekedés 16,26 %-os mértékű³².

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal adatszolgáltatása alapján a 2024. év december zárónapján a 30 év feletti álláskereső száma Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 15 079 fő, amely valamennyi nyilvántartott álláskereső 76,67%-át teszi ki.

Nyíregyháza Magyarország legkeletibb nagyvárosa, a vármegye kulturális, gazdasági és oktatási központja. Csakúgy, mint a vármegye, Nyíregyháza is erős határmenti kapcsolatokkal rendelkezik³³.

Nyíregyháza gazdaságát nagyban határozza meg az iparterületeken és az ipari parkban működő, folyamatosan bővülő hazai és külföldi tulajdonú kis- és középvállalkozások termelő tevékenysége. Ma az iparterületek összterülete közel 500 hektár. A foglalkoztatottak száma a területen körülbelül 13 000 fő³⁴. Nyíregyháza főbb ágazatai a műanyag- és gumiipar, azonban a gépipar, papíripar, háztartástechnika és az autóipar is nagymértékben jelen vannak a város gazdaságában csakúgy, mint a logisztika, kereskedelem és a pénzügyi szolgáltatások.

Az iparterületen működő nagyvállalkozások, mint a Lego Manufacturing Kft., Michelin Hungária Kft, Eissman Automotive Hungaria Kft, Révész Trans, Hübner-H Kft., stb. nemcsak Nyíregyháza, hanem a környező települések lakosságának, munkavállalóinak is kínálnak munkalehetőséget.

³² Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0206.html

³³ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatásfejlesztési Koncepció felülvizsgálata (2024.)

³⁴ Forrás: <https://nyirinvest.hu/hu/iparteruletek/#i-nyiregyhazi-ipari-park>

Folyamatban a Nyíregyházi Ipari Park meglévő, körülbelül 130 hektáros területének 640 hektárral való bővítése és infrastrukturális fejlesztése. Ezen fejlesztési területre az elmúlt években 5 új beruházó is érkezett, melyek az alábbiak:

- W-Scope Hungary Plant Kft.
- Boysen Battery Components Kft.
- Hungary Sunwoda Kft.
- MCE Nyíregyháza Kft.
- Nyíregyházi Iparfejlesztési Alap.

Ezen beruházók az elkövetkezendő években folyamatosan kezdik meg működésüket, tervek szerint több, mint 3 000 munkahelyet biztosítva.

Nyíregyházán a 2022. évi népszámlálás idején 57 944 fő foglalkoztatott, 2 879 fő munkanélküli, 25 758 inaktív kereső és 29 701 fő eltartott volt. A munkaerő-piacon így együttesen 60 823 foglalkoztatott vagy munkanélküli személy volt jelen, akik a gazdaságilag aktív népességet jelentik.

A vármegyeszékhely lakosságának 52,3 százaléka tartozott a gazdaságilag aktív népesség körébe, az inaktív keresők 22,2 százalékot, az eltartottak 25,4 százalékot képviseltek. A gazdaságilag aktív népesség 95,2 százaléka foglalkoztatott, 4,8 százaléka munkanélküli volt.

Nyíregyházi járás			
Foglalkoztatott	80 099	65 322	58 070
Munkanélküli	4 320	11 337	8 121
Ellátásban részesülő inaktív	35 836	45 049	49 994
Eltartott	18 163	20 436	22 166
15 évesnél fiatalabb személy	24 551	25 974	30 740
Nyíregyháza			
Foglalkoztatott	57 944	48 548	44 230
Munkanélküli	2 879	7 583	5 345
Ellátásban részesülő inaktív	25 758	30 996	32 624
Eltartott	12 913	14 709	16 334
15 évesnél fiatalabb személy	16 788	17 910	20 262

12. táblázat: Foglalkoztatotti adatok Nyíregyháza Megyei Jogú Város (fő)³⁵

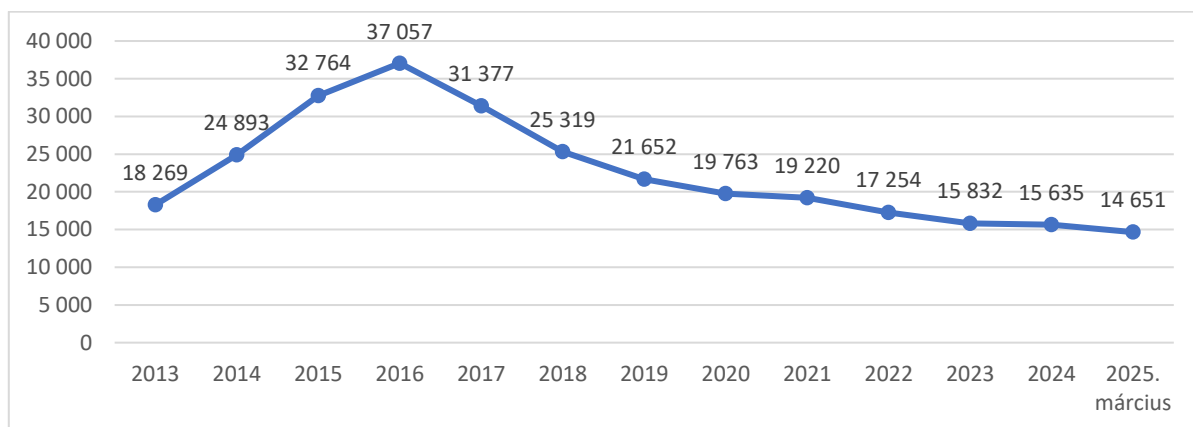
Nyíregyháza Megyei Jogú Város munkaerő piacán az újonnan betelepülő nagyvállalatok munkaerő kapacitásának megteremtése kiemelt prioritás. A már jelenlévő termelő és szolgáltató vállalkozások munkaerő megtartása és bővítése is jelentős kihívás, a kis-és középvállalkozások humán erőforrás igénye mellett.

³⁵ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatásfejlesztési Konceptió felülvizsgálata (2024.)

A Belügyminisztérium által közzétett közfoglalkoztatással összefüggő adatsort az alábbi táblázat és ábra részletezi:

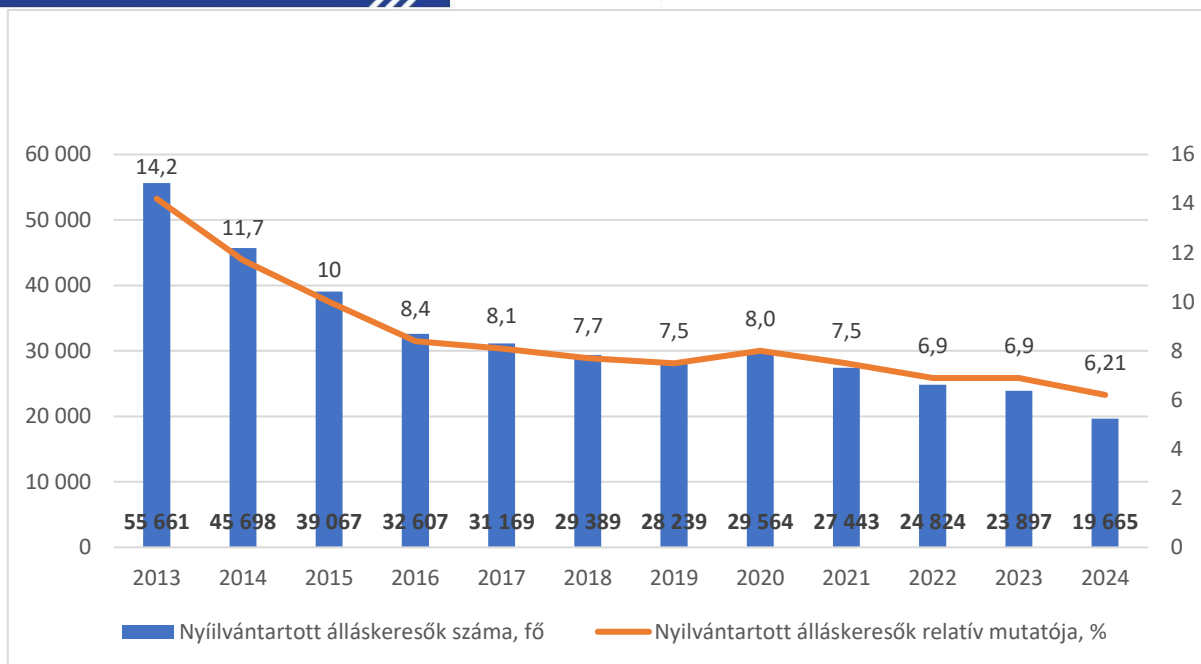
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	Országos közfoglalkoztatás	Járási startmunka mintaprogramok pillérei					Járási mintaprogramok összesen	Közfoglalkoztatottak összesen, fő	Közfoglalkoztatási mutató %	Nyilvántartott állás-keresők száma, fő	Tartós állás-keresők száma, fő	Aktív korúak ellátásában (FHT, RSZS) részesülő állás-keresők száma, fő	Nyilvántartott állás-keresők relatív mutatója	Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma, fő
			Mezőgazdasági mintaprogram	Értéktermelő program	Egyéb startmunka mintaprogram	Szociális jellegű mintaprogram	Magas hozzáadott értékű program								
2013	4 297	2 499	3 604	50	-	7 795	-	11 474	18 269	5	55 661	19 715	25 137	14	391 282
2014	10 600	3 644	6 063	212	-	4 368	-	10 649	24 893	6	45 698	13 509	19 480	12	389 094
2015	8 831	4 919	7 358	2 145	-	9 512	-	19 015	32 764	8	39 067	9 804	15 213	10	288 798
2016	14 464	5 706	6 662	2 655	87	7 482	-	16 887	37 057	10	32 607	7 162	12 259	8	388 269
2017	12 326	4 842	5 345	2 439	65	6 360	-	14 209	31 377	8	31 169	6 446	11 857	8	385 810
2018	9 738	3 738	4 310	2 000	56	5 477	-	11 843	25 319	7	29 389	6 738	11 409	8	381 403
2019	7 964	2 982	3 944	1 888	40	4 835	-	10 706	21 652	6	28 234	7 006	10 258	8	375 216
2020	7 172	2 577	3 668	1 803	57	4 486	-	10 015	19 763	5	29 564	7 060	9 088	8	369 269
2021	7 506	2 311	3 437	1 694	77	4 194	-	9 402	19 220	5	27 443	8 419	9 366	8	364 166
2022	6 548	2 053	3 146	1 571	61	3 875	-	8 653	17 254	5	24 824	8 770	8 367	7	357 702
2023	5 905	1 763	2 834	1 472	49	3 809	-	8 164	15 832	5	23 897	8 119	7 013	7	346 762
2024	6 082	1 698	2 565	1 415	75	3 800	-	7 855	15 635	5	21 476	7 487	5 852	6	342 582
2025. márc.	5 738	1 468	652	2 901	90	3 801	-	7 444	14 651	4	21 466	7 060	5 306	6	342 582

13. táblázat: Közfoglalkoztatási adatok

22. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos éves létszámának alakulása (év/fő)

A nyilvántartott álláskeresők számának folyamatos és stabil csökkenése vármegyénk egyik fontos gazdasági fokmérője. A vármegyébe, beleértve a vármegyeszékhelyet is, a már betelepült és betelepülni készülő gazdasági entitások jelentős humán kapacitásokat igényelnek, így további csökkenés várható a nyilvántartott álláskeresők számának alakulását illetően. Az alábbi táblázat a nyilvántartott álláskeresők számát mutatja be (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal adatbázisa), amely tartalmazza a nyilvántartott álláskeresők relatív mutatóját is. (Relatív mutató: nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség százalékában):

23. ábra: Nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (év/fő/%)

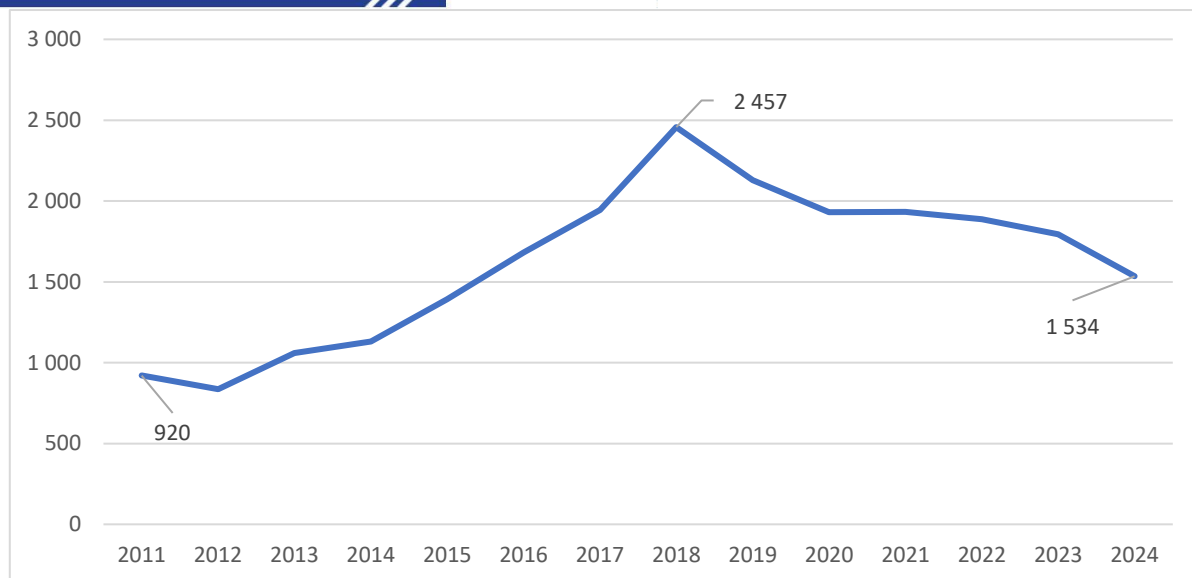
A szociális ellátásban részesülők száma a KSH adatai szerint alábbi táblázatban kerültek összefoglalásra:

Területi egység neve	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aktív korúak ellátásában részesítettek havi átlagos száma	34 414	34 640	31 404	25 505	21 034	15 776	15 264	14 195	12 966	10 731	10 840	9 876	8 355
Ápolási díjban részesítettek havi átlagos száma	5 312	5 738	5 400	6 073	5 114	4 910	4 750	4 604	3 145	3 224	3 155	2 928	2 768
Gyermekek otthongondozási díjában részesítettek havi átlagos száma	-	-	-	-	-	-	-	-	1 404	1 660	1 790	1 995	2 211
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos száma	73 589	72 052	69 876	64 230	59 291	54 894	48 741	44 969	41 162	38 086	39 272	35 628	32 808
Települési támogatásban részesítettek éves száma	-	-	-	-	101 348	110 587	122 188	130 825	148 180	143 266	109 772	106 518	107 579
Lakásfenntartási támogatásban részesítettek éves száma	56 418	57 658	54 940	52 610	47 314	-	-	-	-	-	-	-	-
Átmeneti segélyben részesítettek éves száma	28 211	28 729	33 625	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek éves száma	6 889	5 781	6 389	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

14. táblázat: Szociális támogatásban részesítettek száma (év/fő)

A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások, a teljes körű költségvetés, valamint a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek adatai szerint az üres álláshelyek vármegyei mutatószámait a 24. ábra szemlélteti³⁶:

³⁶ Forrás: Intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszeren keresztül KSH

24. ábra: Üres álláshelyek száma (év/db)

Összefoglalás

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2018 óta a népesség száma évről évre csökken. A vármegyei öregedési index³⁷ 2024-ben 111,6 %. A vármegyére is jellemző az el- és odavándorlás jelensége. Vármegyénk geopolitikai helyzete determinálja a nemzetközi vándorlás jelenlétét.

A 2011-es népszámlálás szerint az általános iskola 8. évfolyamánál alacsonyabb végzettséggel a lakosság 16,31 %-a rendelkezett, 2022-ben ugyanez az arány 11,32 %-ra csökkent.

A KSH adatai szerint a 15-64 évesek foglalkoztatási aránya is nőtt a foglalkoztatottak számával párhuzamosan (1,3 százalékponttal) 69,3%-ra az egy évvel korábbihoz képest. Ennek ellenére a ráta elmaradt az országos átlagtól (75,1%), a főváros és a vármegyék körében az egyik legalacsonyabb volt. Az aktivitási ráta a gazdaságilag aktív, 15–64 éves népességnek az azonos korú teljes népességhez viszonyított százalékos arányát mutatja. A ráta 2011-2023 között folyamatos növekedést mutat. A nyilvántartott álláskeresők száma. A nyilvántartott álláskeresők száma Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2011. évtől kezdve folyamatosan csökken, 2024. év végén 66%-kal voltak kevesebben, mint 2011 decemberében.

³⁷ Öregedési index: az idős népesség (65 éves és annál idősebb) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában.

1.2. Gazdasági jellemzők ismertetése

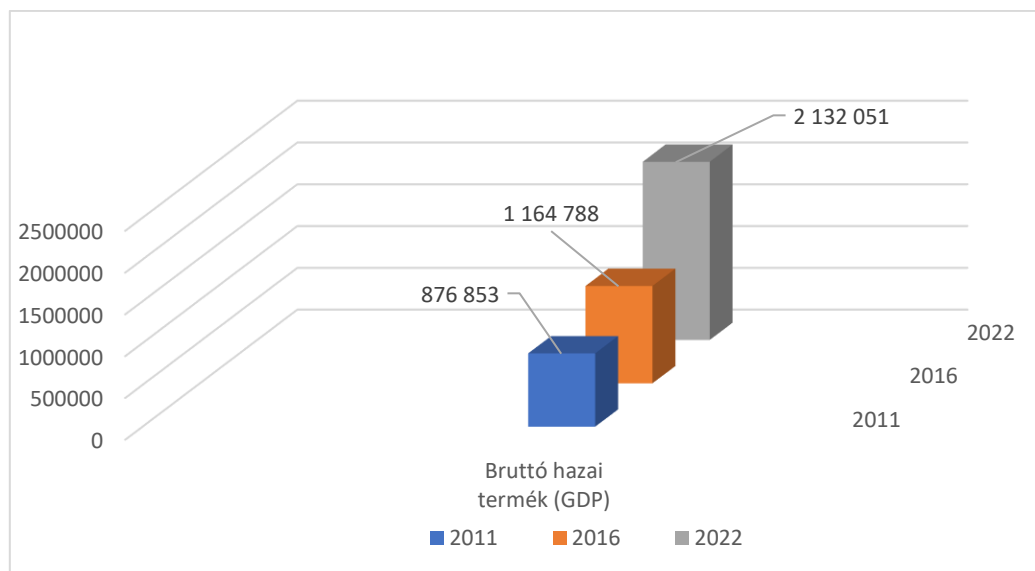
Bruttó hazai termék (GDP)

Vármegyénk gazdasági kilátásai biztatóak, növekedési potenciállal rendelkezik az agrár- és ipari szektorban. A régióban folyamatosan fejlődő beruházások és a helyi vállalkozások segítése, összefogása elősegíti a helyi gazdaság erősödését és a munkahelyteremtést.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az elmúlt évek eseményei komoly kihívások elé állították a gazdaságot. A közvetlen határ melletti elhelyezkedése miatt a vármegye azonnal érezte, az országosnál is erőteljesebben az orosz-ukrán háború hatásait. A logisztika, szállítmányozás és export-import tevékenységek korábbi láncolatai megszakadtak, ami új utak és lehetőségek keresését követelte meg a vállalkozásoktól. A 2010-es évektől fokozatosan erősödött a cirkuláris migráció és a kétlaki életmód, melynek részeként sokan vásároltak Magyarországon, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében és Nyíregyházán ingatlant. A 2022 utáni migráció egy már meglévő migrációs struktúrára épült (alapját a korábban vásárolt ingatlanok, gazdasági kapcsolatok jelentették). Akár a demográfiai, akár ezzel összefüggésben a származtatott gazdasági adatok helyes értelmezése nehézkes.

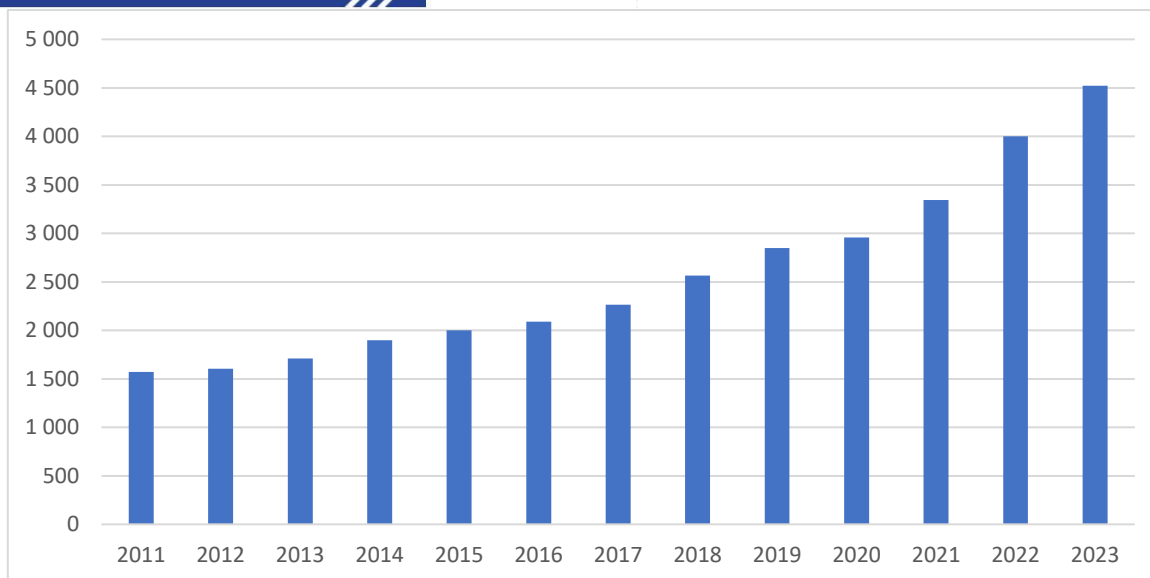
A vármegyei területfejlesztési koncepcióban és stratégiában megjelenő reziliencia is egyre meghatározóbb.

A bruttó hazai termék és az egy főre jutó GDP Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében két és félszeresére nőtt az elmúlt 11 évben, az utóbbi 5 évben még inkább érezhető volt ez a tendencia.

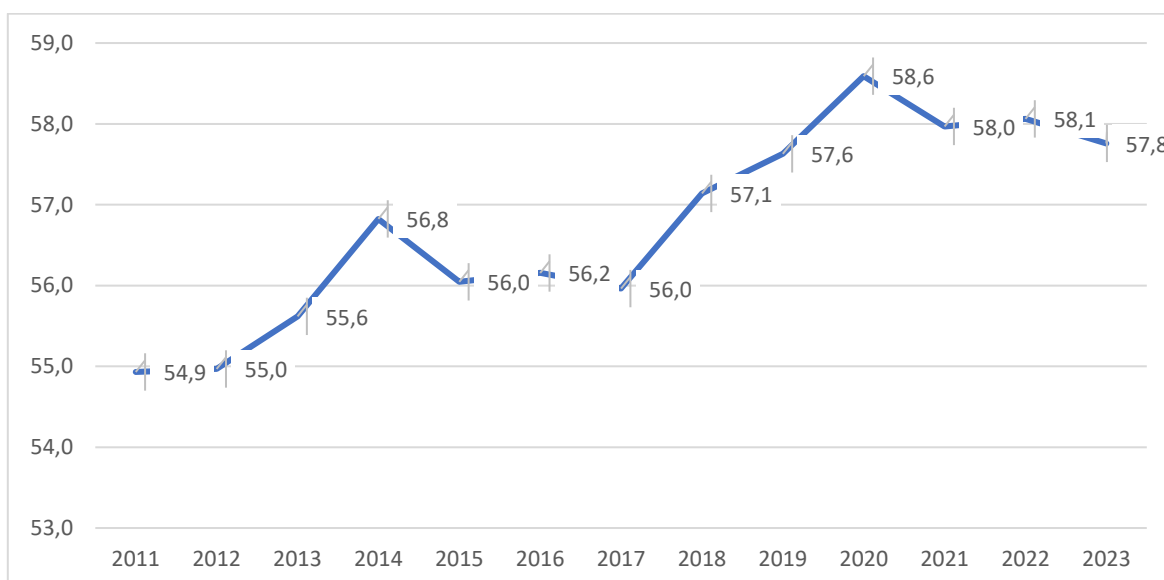

25. ábra: Bruttó hazai termék (piaci beszerzési áron, millió Ft)³⁸

³⁸ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

26. ábra: Egy főre jutó bruttó hazai termék (év/ezer Ft)³⁹

27. ábra: egy főre jutó bruttó hazai termék az országos átlag százalékában (év/%)

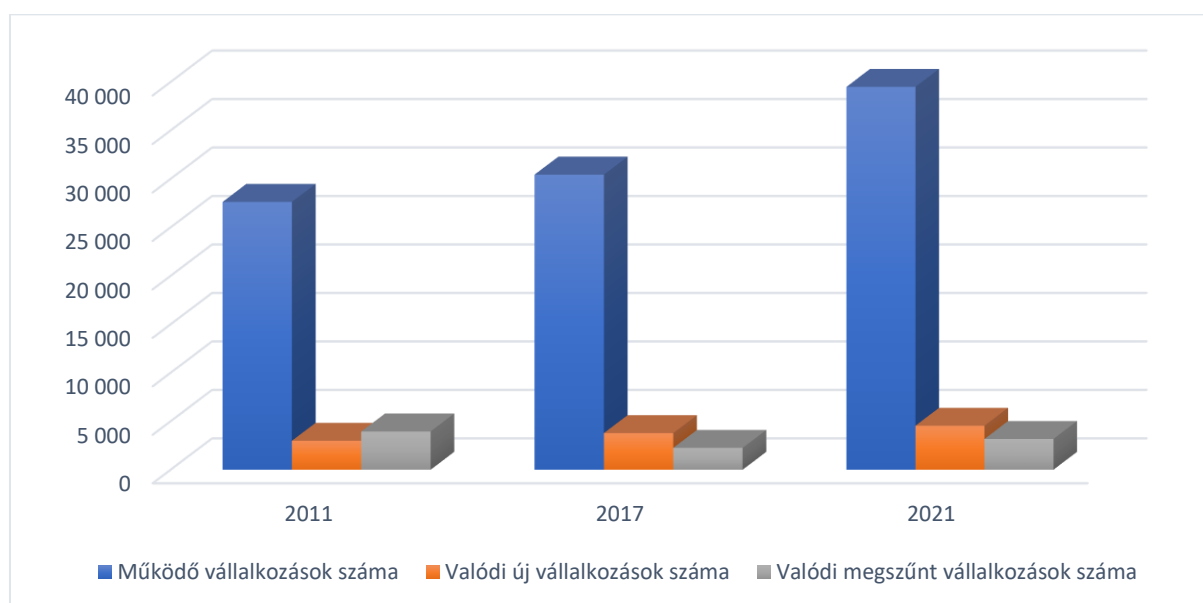
Az egy főre jutó GDP alapján 2011 óta minden évben Nógrád vármegyében a legalacsonyabb, ezt követi a vármegyék közötti rangsor 19. helyezettjeként Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye.

A 2023. évi előzetes adatok alapján az egy főre jutó GDP vármegyék közötti sorrendjében Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye a 18. helyen áll.

³⁹ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

Gazdasági szervezetek

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2024. év végén az egy évvel korábbinál 3,2%-kal kevesebb, 109,1 ezer vállalkozás szerepelt a nyilvántartásban⁴⁰. A többi vármegyéhez hasonlóan a regisztrált vállalkozások többségét (86%-át) kitevő önálló vállalkozók száma 3,6, a társas vállalkozásoké 0,7%-kal csökkent. A legtöbb vállalkozást (56%) a mezőgazdaságban (a vármegyék körében a legmagasabb arányban) tartották nyilván, számuk 5,9%-kal lett kevesebb egy év alatt. 2024-ben 5,1 ezer újonnan alakult vállalkozást jegyeztek be a vármegyében, 7,1%-kal kevesebbet, mint az előző évben. Ezzel párhuzamosan 8,5 ezer vállalkozás szűnt meg, ami 44%-kal több volt - az önálló vállalkozókat érintő adminisztratív változások miatt - a 2023. évihez képest. A megszűnt egyéni vállalkozók száma 3,2%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. A vármegyében a társas vállalkozások 7,5%-a, az egy évvel korábbinál 0,4 százalékponttal nagyobb aránya állt csődeljárás, kénysztörlesztés, végelszámolás vagy felszámolási eljárás alatt 2024. december végén. (A részarány a vármegyék többségében stagnált vagy emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.) Az egyéni vállalkozók körében a tevékenységüket szüneteltetők aránya (15,7%) - a vármegyék többségéhez hasonlóan - Szabolcs-Szatmár-Beregben is nőtt (0,8 százalékponttal). Az ezer lakosra jutó vállalkozások száma (209 darab) továbbra is az országos átlag feletti, a főváros után a második legmagasabb volt.

28. ábra: Vállalkozásdemográfia vármegyénkben (év/db)

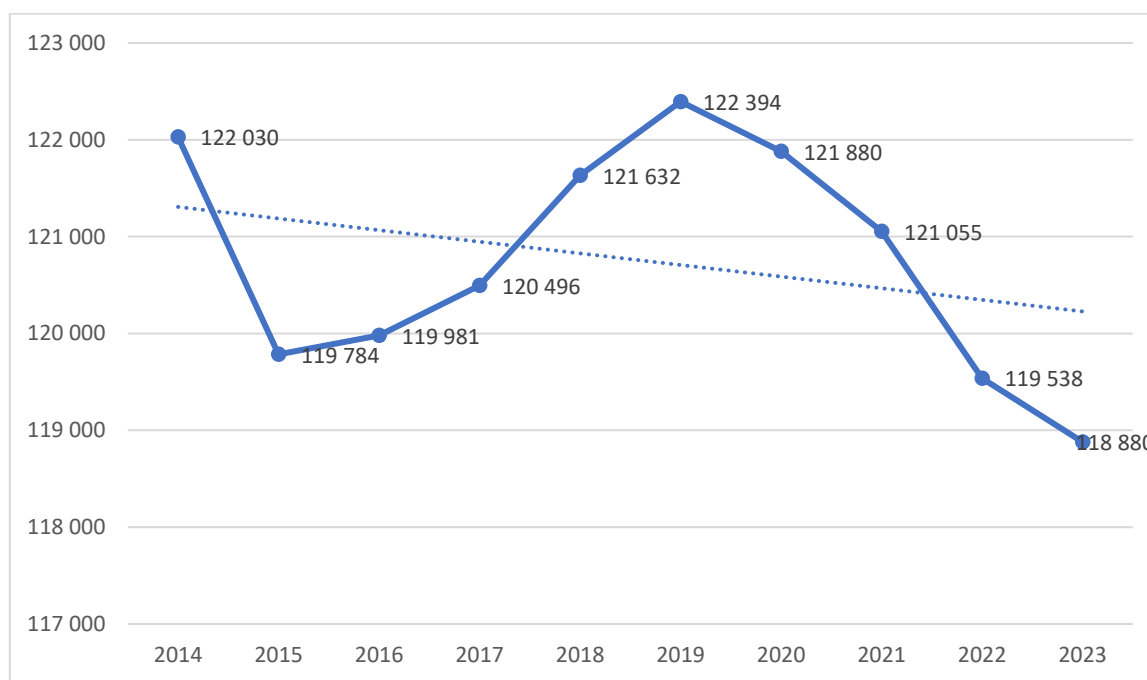
⁴⁰ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

A vállalkozásdemográfia az ún. működő (árbevétellel vagy létszámmal rendelkező) vállalkozások demográfiai adatait mutatja be az adott tárgyévekre vonatkozóan. Működő vállalkozás az a vállalkozás, amely a vonatkozó évből rendelkezett árbevétellel vagy létszáma meghaladta a nulla főt.

A statisztikákban nulla fő alatt a nullánál nagyobb, de nullára kerekített létszámadatok kerülnek rögzítésre. Valódi új vállalkozás az a működő vállalkozás, amely a vonatkozó évet megelőző két évben nem számított működőnek, és nem rendelkezett működő jogelőddelel sem.

A valódi megszűnt vállalkozás az a működő vállalkozás, amely a vonatkozó évből megszüntette a tevékenységét, a vonatkozó évet követő két évben nem számított működőnek, és nem rendelkezett működő jogutóddal sem. 2011 óta a működő vállalkozások és a valódi új vállalkozások száma növekvő tendenciát mutat, míg a valódi megszűnt vállalkozások számának csökkenése nem ilyen egyértelmű. 2011 és 2017 között csökkenő tendenciát mutatott ez a száma, de 2021 évben nagy ugrás következett a megszűnések számában.

A regisztrált gazdasági szervezetek száma alábbiak szerint alakult KSH forrás alapján. (Regisztrált gazdasági szervezet a megfigyelés időpontjában az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.)

29. ábra: Regisztrált gazdasági szervezetek száma vármegyénkben (év/db)

Az adatok egyértelműen mutatják, hogy a 2014-es kitörési pont után a 2019. év újabb lendületet adott a vállalkozások indításához.

Év/Db	Nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelte szervezetek száma	Társas vállalkozások száma	Önálló vállalkozók száma
2014	4 553	16 218	100 145
2015	4 532	15 199	98 953
2016	4 653	14 576	99 678
2017	4 802	14 316	100 298
2018	4 914	14 390	101 254
2019	4 938	14 430	101 928
2020	4 992	14 583	101 224
2021	5 040	15 079	99 861
2022	5 096	15 505	97 865
2023	5 129	15 129	97 571

15. táblázat: Gazdasági szervezetek számának változásai vármegyénkben (db)

Adóalanyi kör elemzését tekintve figyelemmel a TOP 100 kiadvány szerinti adatokra a vármegyében 113 951 adószámmal rendelkező gazdálkodó működött 2023 végén. Ez az érték 0,6 százalékkal maradt el az előző évitől. Az adózói kör összetételében a gazdálkodó szervezetek képviselték a legkisebb, az adószámos magánszemélyek pedig a legnagyobb arányt. A működő adózók több mint hatoda volt alanya az általános forgalmi adónak. 2023-ban a gazdálkodó szervezetek háromnegyede, összesen 15 774 cég volt alanya a társasági adónak, valamint 12 társaságiadó-csoport működött Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei székhellyel. Az ezeket alkotó 44 vállalkozásból összesen nyolc végezte a tevékenységét más vármegyében és kilenc tartozott a vármegye száz legnagyobb árbevételű vállalkozása közé. Gazdálkodási forma szerint az összes gazdálkodó szervezet 56,4 százaléka korlátolt felelősségű társaság, közel negyede nonprofit szervezet, 11,7 százaléka betéti társaság volt 2023 végén. Az egyéb jogi személyiségű társaságok, a költségvetési szervezetek, a jogi személyiség nélküli társaságok és az egyéb gazdálkodó szervezetek együttesen 7,1 százalékot képviseltek. A jogi személyiségű társas vállalkozások négyötöde korlátolt felelősségű társaság, hatoda betéti társaság volt.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatai szerint a kiemelt nemzetgazdasági ágak részesedése a nettó árbevételből 2023-ban a feldolgozóipar területén volt a legmarkánsabb 47,3 %, a kereskedelem területén 27,7 %, az építőipar területén 8,9 %, a szolgáltatások területén 5,7 %.

Összefoglalás

Vármegyénk gazdasági kilátásai biztatóak, növekedési potenciállal rendelkezik az agrár- és ipari szektorban. A régióban folyamatosan fejlődő beruházások és a helyi vállalkozások segítése, összefogása elősegíti a helyi gazdaság erősödését és a munkahelyteremtést. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az elmúlt évek eseményei komoly kihívások elé állították a gazdaságot. A közvetlen határ melletti elhelyezkedése miatt a vármegye azonnal érezte, az országosnál is erőteljesebben az orosz-ukrán háború hatásait. A bruttó hazai termék és az egy főre jutó GDP Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében két és félszeresére nőtt az elmúlt 11 évben.

1.3 Infrastruktúra jellemzése

A vármegyei közlekedés földrajzi helyzete

A 10 európai TEN-T folyosóból négy érinti a Kárpát-medencét. Ehhez a tengelyhez szorosan kapcsolódik az V. (Mediterrán) folyosó Barcelona-Marseille-Milánó-Budapest-Miskolc-Nyíregyháza/Debrecen-Ungvár-Lemberg-Kijev egyre erősödő folyosója, mely kedvező gazdasági közlekedési pozícióba helyezi a vármegyét. A vármegye jó részének elérhetőségét nagyságrendekkel növelte meg az M3 autópálya megépítése Vásárosnaményig, ugyanakkor a térség bizonyos mértékű további erősödése várható az autópályák ukrainai (M3, M34) és romániai határig történő meghosszabbításával (M49).

A vármegye érintett térségeinek helyzetét tovább javíthatja Debrecen és Nyíregyháza szorosabb együttműködése, a határon túli kapcsolatok, együttműködések erősödése, beleértve Szatmárnémeti tágabb térségét, valamint a három országra kiterjedő Záhony-Csap-Ágcsernyő térséget.

A térség kelet-európai és országos jelentőségű logisztikai központi szerepét a rendszerváltást követően is elismerték, a terület fejlesztésére a 2000-es években tanulmány készült, továbbá orosz-ukrán-magyar megállapodás született. Az utóbbi évtizedben korszerűsítették a szélesnyomtávú alaphálózatot, gazdaságélénkítő beavatkozások, támogatások valósultak meg a vármegye önkormányzata révén. A beavatkozások és a nagy fejlesztői érdeklődések ellenére ugyanakkor még kevésbé érzékelhető a térség gazdasági növekedése. Az orosz-ukrán konfliktus további nehezítő tényező.

Az elérhetőség javítása - a nehézségek ellenére - a záhonyi gazdasági övezet és a tágabb térség fejlődésének motorja.

A vármegye minden települése országos közúton megközelíthető. A kistérségi központok és vonzáskörzetük a városok, beleértve a vármegyeszékhely megközelíthetőségéről megállíthatjuk, hogy a közúti kapcsolat adott közöttük. Az M3 autópálya a 41. sz. I. r. főútig jelenleg hét csomóponttal szolgálja ki a vármegye közúti közlekedési igényeit. A hajdúnánási csomópont a vármegye nyugati részének elérhetőségét biztosítja. Három további csomópont Nyíregyházát és közvetlen környezetét tárja fel. A további három csomópont Nyírbátor - Baktalórántháza, Mátészalka és a Vásárosnamény városok megközelíthetőségét szolgálja.

Az M3 gyorsforgalmi út továbbépítése Munkács felé a Beregi-sík elérhetőségét javíthatja. Az M49 gyorsforgalmi út megépítése a kelet-nyugat irányú kapcsolatok, elsősorban a hagyományos gazdasági központok Nyírbátor és Mátészalka fejlődését erősíthetik. Ez magával vonhatja Fehérgyarmat szerepének növekedését is.

A nyomvonal megépítése erősítheti Csenger és Szatmárnémeti kapcsolatát is, hiszen Csenger Szatmárnémeti agglomerációs településének is tekinthető, Szatmárnémeti fejlődése kedvező hatással lehet a határ menti kisvárosra és elősegítheti gazdasági fejlődését. A vármegye valamennyi települése országos közúton megközelíthető.

Az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény szerinti ágazati beruházási tervek és a 2035. december 31. napjáig szóló állami beruházási keretprogram elfogadásáról szóló kormányhatározatban a fentieken túlmenően, jelentős számú további vármegyei közlekedésfejlesztési projekt került nevesítésre.

A vármegyei közutak állapota, kerékpárforgalmi hálózat, közösségi közlekedés, közlekedésbiztonság

A vármegye országos közúthálózatának kiépítettségi jellemzői és útkategóriáinak besorolása:

Útkategória (km)	Kiépített	Kiépítetlen	Összesen (2023)
I. rendű főút	179		179
II. rendű főút	254,4		254,4
Összekötő út	1373	8,7	1381,7
Bekötő út	289,5		289,5
Állomáshoz vezető út	32,3		32,3
Egyéb csomóponti ág	2,2		2,2
Kerékpárút	87,3		87,3
Összesen	2208,7	8,7	2217,4

16. táblázat: Útkategóriák Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (km)⁴¹

A szomszédos vármegyékkel meglévő közúti kapcsolatrendszer hiányosságai elsődlegesen Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye irányában jelentkeznek (ide nem értve Tokaj és Bodroghely térségét).

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az elmúlt években számos (elsősorban költséges infrastrukturális) fejlesztés valósult meg, amely jó alapokat biztosíthat a következő időszakra:

- kiépült a kommunális infrastruktúra, a legégetőbb hiányosságok megszűntek,
- számos közintézmény újult és épült meg, de további mennyiségi és minőségi kapacitásbővítési igény van jelen,
- megépültek a vármegye külső megközelíthetőségét biztosító fő közlekedési útvonalak, további fejlesztések tervezettek,
- települések, településközpontok megszépültek - igaz ez a városokra és a kistelepülésekre egyaránt;
- kialakult néhány turisztikai centrum, országos hírű programsorozatok jöttek létre, bebizonyosodott, hogy kitartó munkával és a megfelelő fejlesztésekkel lehet eredményeket elérni és látogatókat vonzani ebbe a vármegyébe is;
- letelepült és hosszú távra elkötelezte magát néhány külföldi nagybefektető,
- a vármegyében kiépült az ipari parkok hálózata.

⁴¹ Forrás: Tájékoztató Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye országos közúthálózatának állapotáról, a vármegyében megvalósuló közútfejlesztési projektekről (Magyar Közút Zrt. 2023)

17. táblázat: Közüthálózat adatai

18. táblázat: Állami közutak hossza (km)

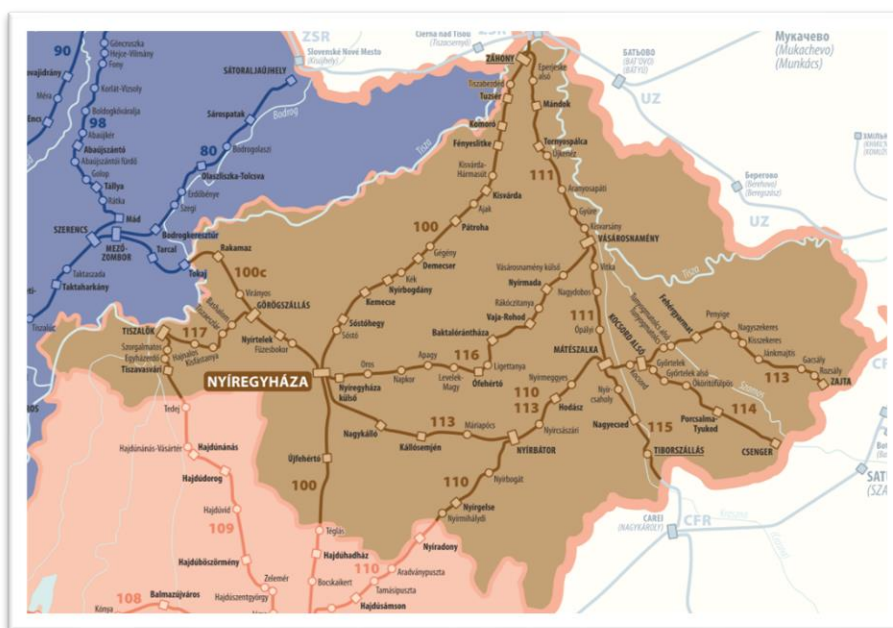
Vármegyénk három országgal határos, Ukrajna és Románia irányába közúti határátkelőhelyek működnek. A saját vármegyeszékhely elérési ideje közúton (leggyorsabb úton) Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye tekintetében 1990 és 2023 között átlagosan 58,9 perc (2022-re 56,4 perc).

A legközelebbi gyorsforgalmi csomópont elérési ideje közúton (leggyorsabb úton) átlagosan 40,1 perc (1990-2023 között). 2022-ben 30,1 perc volt az elérési idő.

Budapest elérési ideje közúton (leggyorsabb úton) 1990-2023 között 193,4 perc (2022-ben 189 perc). a saját járásszékhely elérési ideje a leggyorsabb úton 1990-2023 között 15,6 perc (2022-ben 15,5 perc).⁴²

Területi egység neve	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye (km)	2 157	2 156	2 208	2227	2 235	2 236	2 239	2 242	2 247	2 247	2 236	2 234	2 228
Ország	31698	31692	31760	31802	31925	31986	32006	32070	32204	32396	32521	32552	32626

19. táblázat: Országos közutak hossza a vármegyében (km)

31. ábra: Vasútállomások és vasúti megállóhelyek Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében

⁴² Forrás: TEIR-T_MER (<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/tablo/8>)

Területi egység neve	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Országos építésű normál nyomtávú vasútak építési hossza	663	391	391	391	391	391	391	391	391	495	496	496	496	496	496	496	508
Ebből: működtetett vonalhos	644	369	369	373	369	369	369	369	369	495	496	496	496	496	496	496	508
Ország összesen	7 577	7 113	7 113	7 275	7 092	7 107	7 017	7 017	7 049	7 438	7 441	7 441	7 443	7 441	7 558	7 558	7 395

20. táblázat: Vasútvonalak hossza (km)⁴³

32. ábra: Vármegyei vasúthálózat

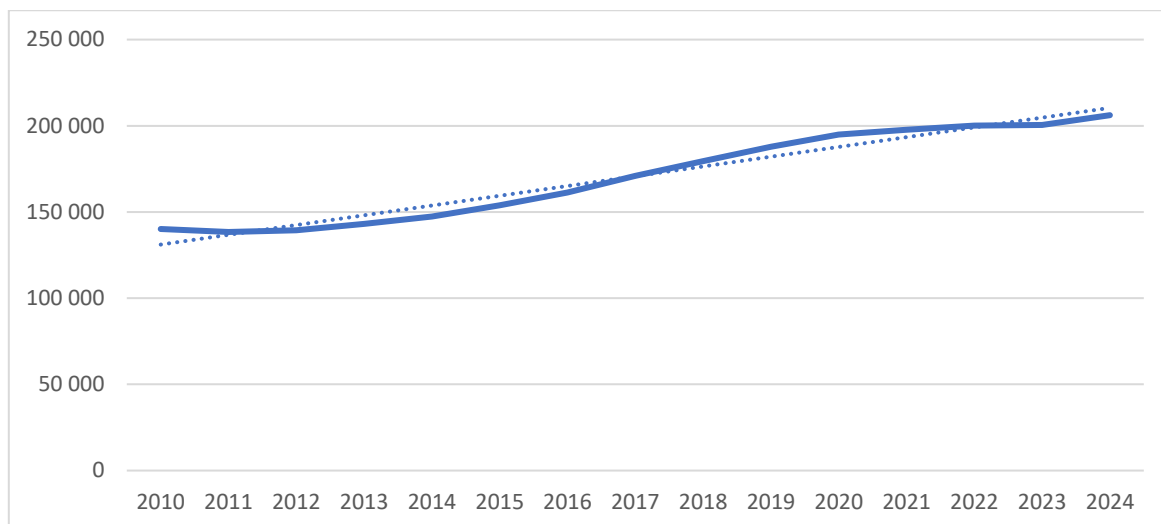
Időszak	Legközelebbi vasútállomás elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)
2011	7,8
2012	7,8
2013	8,3
2014	7,5
2015	7,8
2016	7,7
2017	7,7
2018	7,7
2019	7,7
2020	na.
2021	na.
2022	7,8
2023	na.

21. táblázat: Legközelebbi vasútállomás elérési ideje (perc)⁴⁴

⁴³ Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/sza/hu/sza0041.html

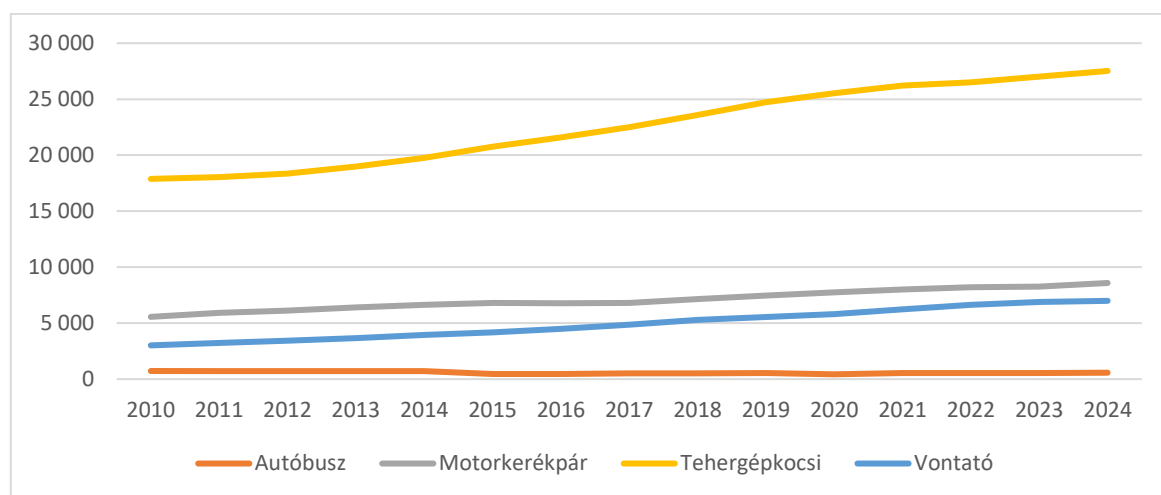
⁴⁴ Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/tablo/5>

Az infrastruktúra ellátottság közlekedéshez kapcsolódó igen sokat jelző mérőszáma a személygépkocsi állomány alakulása. Alábbi ábra a 2010 óta igen ütemesen növekvő tendenciát mutatja be:

33. ábra: Személygépkocsi állomány alakulása vármegyénkben (év/db)

Az alábbi ábra az autóbusz, tehergépkocsi, motorkerékpár és vontató állomány volumenét szemlélteti:

34. ábra: Közúti közlekedési eszközök száma vármegyénkben (év/db)

A KSH adatai szerint 2024.I-IV. negyedévében a vármegye közútjain 2024-ben 885 közúti közlekedési baleset történt, melyek során 1217 személy sérült meg. Mind a balesetek, mind a sérültek száma emelkedett az előző évhez képest, sorrendben 4,2, illetve 3,8%-kal. A balesetek közül 216 végződött súlyos, 639 könnyű sérüléssel, előbbiek száma 8,0, utóbbiaké 2,1%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. 30 eset halálos kimenetelű volt, 7-tel több, mint 2023-ban. Ittas állapotban 68 balesetet okoztak, 8-cal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Arányuk (7,7%) az országoshoz (5,7%) képest magasabb volt. A közlekedési balesetek halálos áldozatainak száma 25-ről 30 főre emelkedett, a súlyosan sérülteké (246 fő) 4,7, a könnyebben sérülteké (941 fő) 3,1%-kal nőtt az előző évhez képest. A balesetek túlnyomó része (96%-a) a járművezetők hibájából következett be, jellemzően az elsőbbség meg nem adása, illetve a haladás és bekanyarodás szabályainak megszegése miatt.

A személysérüléses közúti közlekedési balesetek száma alábbi táblázat szerinti statisztikákat mutatja:

Időszak		Balesetek	Ebből:				Sérültek	Ebből:		
			halálos	súlyos sérüléses	ittasan okozott	járművezetők hibájából bekövetkezett		meghalt	súlyosan megsérült	
Szám a										
2023.	I. negyedév	155	5	35	18	146	207	6	37	
	I. félév	375	10	87	38	357	491	11	92	
	I–III. negyedév	637	15	146	61	608	882	16	172	
	I–IV. negyedév	849	23	200	76	807	1 173	25	235	
2024.	I. negyedév	188	6	46	12	179	273	6	56	
	I. félév	407	14	103	31	389	550	14	116	
	I–III. negyedév	658	23	162	53	632	892	23	187	
	I–IV. negyedév	885	30	216	68	854	1 217	30	246	
Előző év azonos időszaka = 100,0%										
2024.	I. negyedév	121,3	120,0	131,4	66,7	122,6	131,9	100,0	151,4	
	I. félév	108,5	140,0	118,4	81,6	109,0	112,0	127,3	126,1	
	I–III. negyedév	103,3	153,3	111,0	86,9	103,9	101,1	143,8	108,7	
	I–IV. negyedév	104,2	130,4	108,0	89,5	105,8	103,8	120,0	104,7	

22. táblázat: Személysérüléses közúti közlekedési balesetek száma (db)

Az ittas állapotban előidézett személysérüléses közúti közlekedési balesetek száma a KSH adatai szerint:

Területi egység neve	Területi egység szintje	2024. I. negyedév	2024. I. félév	2024. I–III. negyedév	2024. I–IV. negyedév	2025. I. negyedév
Hajdú-Bihar	vármegye	8	21	32	42	6
Jász-Nagykun-Szolnok	vármegye	7	10	18	21	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	vármegye	12	31	52	68	14
Észak-Alföld	régió	27	62	102	131	22
Ország összesen	ország	180	420	663	844	172

23. táblázat: Ittas állapotban előidézett személysérüléses közúti közlekedési balesetek száma (db)

Időszak	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati járdák kiépítettsége (%)	Önkormányzati kiépítetlen és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített út és köztér ossza (km)	Önkormányzati utak kiépítettsége (%)
2011	149,3	81	6 275,9	2 821,9	31
2012	157,3	81,3	6 427,9	2 833,6	30,6
2013	161,1	81,7	6 415,5	2 834,9	30,7
2014	191,3	82,3	6 533,8	2 838,1	30,3
2015	221,6	82,4	6 525,8	2 869,6	30,5
2016	244,2	82,8	6 689,2	2 892,3	30,2
2017	246,2	83	6 906,9	2 963,9	30
2018	268,9	84,8	6 955	2 967,5	29,9
2019	302	84,8	6 926	3 084	30,8
2020	316,7	85	7 216,5	3 097,9	30
2021	331	85,3	7 350,9	3 138,2	29,9
2022	369,5	85,5	7 682,9	3 219,4	29,5
2023	372,7	84	8 203,5	3 252,1	28,4

24. táblázat: Utak statisztikái⁴⁵

⁴⁵ Forrás: TEIR-T-MER

2024. évben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területén a regisztrált bűncselekmények száma 25,5 %-kal, 7 925-ről 9 943-ra emelkedett. A közterületen elkövetett bűncselekmények száma a 2024. évben 13 %-kal (2 246-ról 2 537-re) emelkedett. A 100 000 lakosra jutó bűncselekmények száma 2024-ben 1 501-ről 1 898,7-re emelkedett. A kiemelten kezelt regisztrált bűncselekmények száma 2024. évben az összes rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmény 65,7 %-át tették ki. A 2023. évi adatokhoz képest számuk 3,1 %-kal emelkedett⁴⁶.

Az emberölés bűncselekmény esetében az elkövetések számában változás nem történt. 2023 és 2024 években egyaránt 14 esetet regisztrált a Rendőrség. A testi sértések száma 2024-ben 596-ról 608-ra emelkedett. Az elkövetés módszerét tekintve továbbra is a testi erő alkalmazásával történő elkövetés a leginkább jellemző. A testi sértéseken belül súlyos testi sértés miatt a 2024. évben 425 esetben történt nyomozati lezárás (2023-ban 400 eset volt). Embercsempészet okán 2024-ben 21 eljárás került befejezésre (2023. évben 11 volt). Az orosz-ukrán háború miatt több olyan eljárás került lefolytatásra, amelyeken az elkövetők ukrán hadköteles férfiak Magyarország területére történő illegális belépését segítették. A kábítószerrel történő visszaélések számában 2024. évben 10,7 %-os csökkenés figyelhető meg (487-ről 435-re csökkent). A lopások száma emelkedést mutat, míg 2023-ban 2 436 eset volt, addig 2024-ben 3 229 esetet regisztráltak. Az alkalmi lopások fókuszában készpénz, kerékpár, háztartási- és okos eszközök álltak. Míg a lakásbetörések száma 2024. évben 28 %-kal emelkedett, addig a rablások számában folyamatos ügyiratszámcsökkenés figyelhető meg a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-Főkapitányság forrásként megjelölt beszámolója szerint.

Katasztrófavédelmi vagyónvédelem, tűzbiztonság

2024. évben 5 hivatásos tűzoltó-parancsnokság, 6 önkormányzati tűzoltó-parancsnokság és 39 önkéntes tűzoltó egyesület látta el a vármegye mentő tűzvédelmét. A területi lefedettség vonatkozásában a vármegye 11 települése a Hajdú-Bihar vármegyei, 1 települése a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei hivatásos tűzoltóparancsnokság működési területéhez tartozik. 2024-ben beszerzett új egyéni védőeszközök (védősisakok, védőcsizmák, mászóövek, műszaki mentési védőkesztyűk), új szakfelszerelések (tűzoltó kötelek, nyomótojárlók magasnyomású sugárcsővek), új tűzoltó berendezés (emelő párna készlet) a készenléti jellegű állomány biztonságos és szakszerű munkavégzéséhez járultak hozzá. A közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározottak alapján 125 kiemelten fontos létesítményre vonatkozóan rendelkezik a szakterület tűzoltási és műszaki mentési tervvel, amelyben a rögzített adatsor és a taktika hatékonyan segíti a beavatkozás végrehajtását. 2024-ben 4 883 esemény kezelésére volt szükség, amely adat a 2023. évi adatokhoz képest 5,4%-os emelkedést mutat. A tűzoltói

⁴⁶ Forrás: Beszámoló Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közbiztonságának helyzetéről a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről (2024) - Közgyűlési beszámoló (szszbmo.hu)

beavatkozást igénylő vonulásszám 2024-ben az elmúlt öt év átlagához igazodik. A tűzoltói beavatkozást igénylő esetszámok az összes bejelentett esemény alig több mint a felét tették ki 2024-ben. A tűzoltói beavatkozást nem igénylő műveletekben - szándékosan megtevesztő jelzések, kikerkezés előtt felszámolt esetek, utólagos jelzések - csökkenés volt tapasztalható. 2024-ben az önkormányzati állomány 1211 alkalommal vonult, amely 2023-hoz képest 5%-os növekedést jelent.

A műveletek 81%-ában (983 eset) önállóan avatkozott be az önkormányzati egység. Az elmúlt öt év átlagát tekintve megállapítható, hogy az önkormányzati tűzoltói állomány a beavatkozást igénylő káresemények 2/3-át önállóan számolta fel.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek 2024-ben 3 110 SMS értesítést kaptak és 366 esetben - az összes műveletszám 7,4%-ában - végeztek beavatkozást. A hat önállóan beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület 183 beavatkozást hajtott végre, ebből 132 esetben önállóan végezték a tűzoltási, vagy műszaki mentési feladatokat, amely 77%-os önálló beavatkozási arányszámot mutat, amely az elmúlt öt év átlagához igazodik. A legmagasabb riasztási fokozat 2024-ben két esetben IV-es kiemelt volt, minősített III-as kiemelt fokozat két esetben, II-es kiemelt fokozat 27 esetben lett elrendelve.

A vármegyében az események felszámolásához szükséges erők és eszközök rendelkezésre álltak, a készenlétet ellátó személyi- és eszközállománnyal biztosított volt a gyors és hatékony segítségnyújtás, illetve beavatkozás.

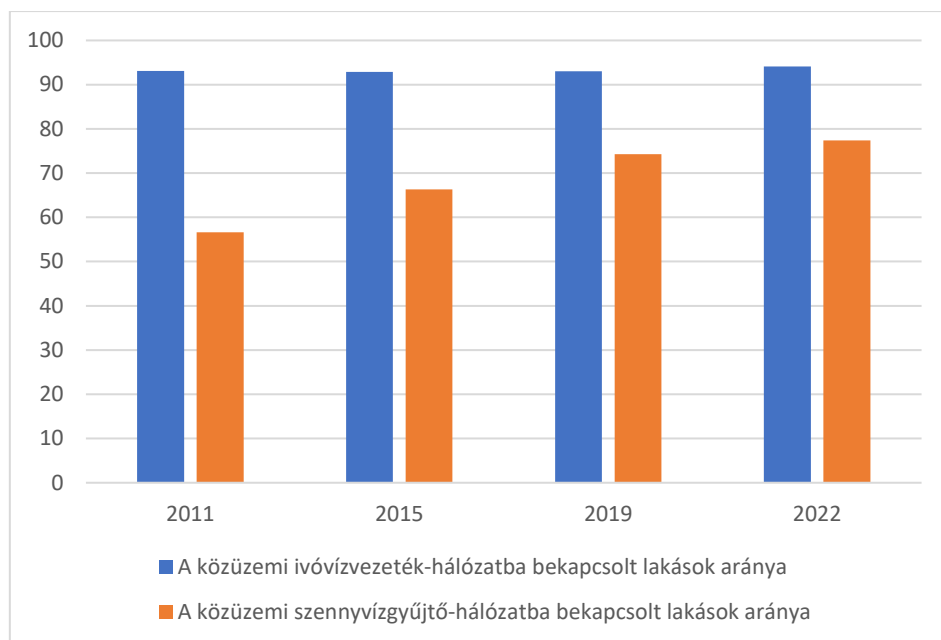
A műszaki mentések száma 2024-ben az elmúlt öt év átlagát tekintve 8%-os növekedést mutat. 2020-2024. közötti időszak átlagadatai alapján a viharkárok 10%-kal, a fakidőléssel, faeltávolítással kapcsolatos műszaki mentések száma 11%-kal növekedett.

A legtöbb beavatkozást a június 22-én, Buj települést sújtó jégverés okozta, ahol 77 esetben végeztek műszaki mentést a beavatkozók. Növekvő arányszámot mutat a közúti balesetek száma, amelyek vonatkozásában 10%-kal több műszaki mentésre volt szükség, mint az ötéves átlag.

A szén-monoxid szivárgások száma az öt év átlagához viszonyítva 4%-kal csökkent. A szén-monoxid jelzők jelentős számú elterjedése, használata, a beavatkozások számában egyértelműen megjelenik.

Közművekkel való ellátottság

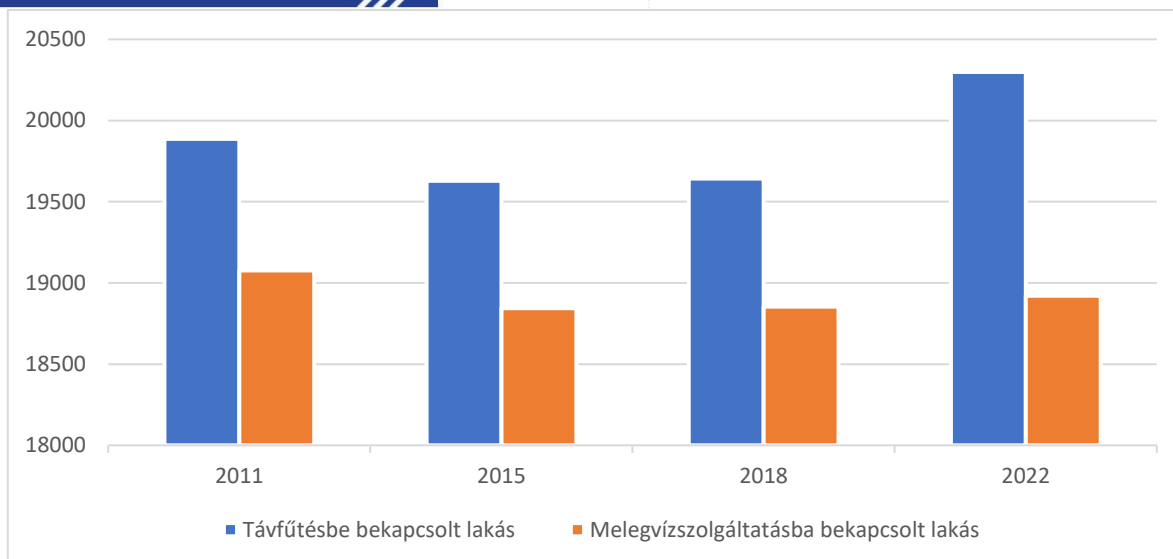
Az infrastruktúra helyzetelemzésének részét képezi a közművekkel való ellátottság vizsgálata, amelyen belül a közüzemi ivóvízvezeték- és szennyvízgyűjtő-hálózatba, továbbá a távfűtés- és melegvízszolgáltatásba bekapcsolt lakások arányát elemezzük.

35. ábra: A közüzemi ivóvízvezeték- és szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya (év/%)

A lakások közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba való bekapcsolódás elemzése kapcsán megállapítható, hogy az arány már 2011-ben közel 100%-os volt és csak minimális növekedés - 93,1-ről 94,1-re történő növekedés (%) - tapasztalható.

A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányszámában a 2011-es évhez képest jelentős emelkedés figyelhető meg. Amíg 2011-ben a lakások 56,6 % volt bekapcsolva a szennyvízgyűjtő-hálózatba, addig 2022-ben ez az arányszám már 77,4 %, amely közel 40%-os emelkedést jelent.

36. ábra: Távfűtés- és melegvízszolgáltatás (év/db)

Lakáshelyzet

A COVID járvány utáni időszakban, 2022-ben ismét lendületet kapott az építési kedv, ami viszont 2023 I–III. negyedében ismét csökkenésbe fordult.

Az országos szintű negatív tendenciával párhuzamosan az előző év azonos időszaki magas bázisnál 37%-kal kevesebb, 207 lakás épült a vármegyében. Az új lakások több mint hattizedét Nyíregyházán, további mintegy negyedét a többi városban, a fennmaradó részét községekben adták át.

Minden településtípus esetében csökkent a felépült lakások száma, a vármegyei szintű csökkenést döntően a vármegyeszékhelyi visszaesés okozta.

Az új lakások 59%-ban vállalkozások, 38%-ban természetes személyek voltak az építtetői, mindkét kör lakásberuházásainak száma jelentősen csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A lakásokat 57-43%-os arányban családi házas formában és többszintes, többlakásos épületben adták át.

Az új lakások átlagos alapterülete (104 m²) meghaladta az országos átlagot (98 m²), 57%-a épült 4 vagy annál több szobával.

2023. I–III. negyedében viszont számottevő csökkenés jelent meg: a kiadott lakásépítési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján építendő lakások száma (428). Az országos tendenciával párhuzamosan, vármegyénkben 61%-kal esett vissza az egy évvel korábbi, magas bázishoz képest. Az évnek ebben a szakaszában utoljára 2015. I–III. negyedében adtak ki ennél kevesebb engedélyt a vármegyei hatóságok. A gazdasági makrokörnyezet változásai háztartásainkban is éreztették hatásukat. Az infláció megugrása, a rezsiváltozások, a korábbi évekhez képest gyengébb gazdasági kilátások az új lakások piacára is negatív hatást gyakoroltak. A következő években azonban lendületet kaphatnak az építkezések, a kedvezményes áfa elérhető, kedvezményes hitelkonstrukciók és kamattámogatási formák jelentek meg a pénzügyi piacokon.

Civil szervezetek jelenléte, munkája

A civil és társadalmi szféra együttműködési metszéspontjain a bevált együttműködési formákon túl, a partnerség irányelveinek és szabályainak kereteit, a további együttműködés fejlesztésének lehetséges módjait kell meghatározni. Cél a vármegyei civil társadalom erősítése, az önkormányzatok és a civil szervezetek közötti együttműködés harmonizálása, valamint a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának elősegítése. A civil és társadalmi szervezetek szerepe Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében meghatározó, a bejegyzett nonprofit szervezetek száma több, mint 2 800 db.

A Civil Központok által nyújtott főbb szolgáltatások a következők:

- segítséget nyújtanak a civil szervezetek számára az adminisztratív kötelezettségek teljesítéséhez,
- tájékoztatást nyújtanak támogatási lehetőségekről, pályázati kiírásokról,
- gyakorlati segítséget kínálnak és egyénre szabott tanácsadást végeznek civil szervezetek számára, elősegítik a kommunikációt és ösztönzik az együttműködést a szektoron belül és a szektorok között egyaránt.

Vármegyénkben működő Civil Központ minden járásban aktív szerepet tölt be, szoros partnerségben az önkormányzatokkal és a társadalmi szereplőkkel.

Összefoglalás

Vármegyénk három országgal határos, Ukrajna és Románia irányába közúti határátkelőhelyek működnek. A saját vármegyeszékhely elérési ideje közúton (leggyorsabb úton) Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye tekintetében 1990 és 2023 között átlagosan 58,9 perc (2022-re 56,4 perc). A vármegye nemzetközi és országos kapcsolatai közúton és vasúton is biztosítottak.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az elmúlt években számos (elsősorban költséges infrastrukturális) fejlesztés valósult meg, amely jó alapokat biztosíthat a következő időszakra:

- kiépült a kommunális infrastruktúra, a legégetőbb hiányosságok megszűntek, ezen a területen már nincs a vármegyének jelentős lemaradása;
- megépültek a vármegye külső megközelíthetőségét biztosító fő közlekedési útvonalak, a hiányzó vonalak a fejlesztési terv részei, a felújítások folyamatos igényt mutatnak,
- települések, településközpontok megszépültek – igaz ez a városokra és a kistelepülésekre egyaránt;
- kialakult néhány turisztikai centrum, országos hírű programsorozatok jöttek létre, bebizonyosodott, hogy kitartó munkával és a megfelelő fejlesztésekkel lehet eredményeket elérni és látogatókat vonzani ebbe a vármegyébe is;
- letelepült és hosszú távra elkötelezte magát néhány külföldi nagybefektető,
- kiépült a vármegyében az ipari parkok hálózata, amelyek potenciálisan kedvező feltételeket biztosítanak a vállalkozások, befektetők részére.

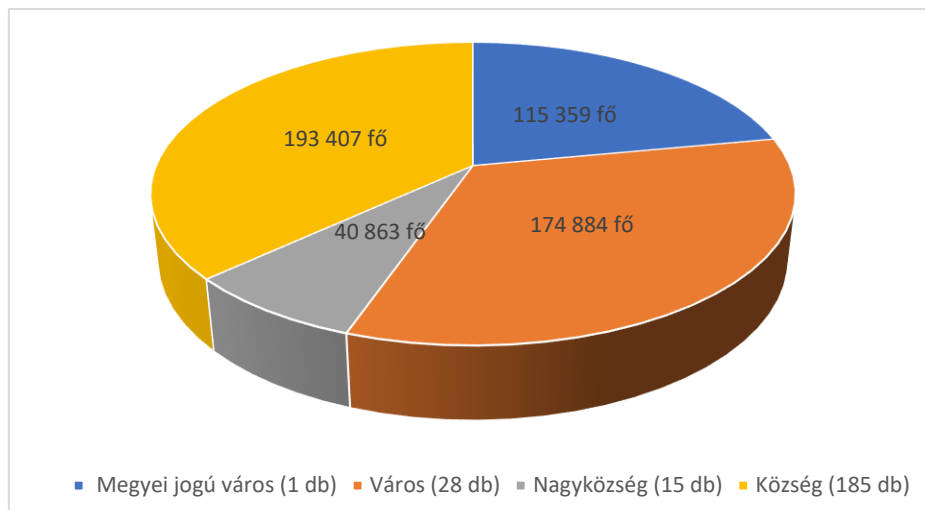
2. Járásokról/járások településeiről általánosságban

Járások száma, települések száma

A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 13 járás található, 229 települése közül 1 megyei jogú város, 28 város, 15 nagyközség és 185 község. Vármegyeszékhelye: Nyíregyháza.

Települések népessége

A vármegye településeinek népessége településtípusok szerint az alábbi ábrán látható.

37. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye népessége településtípusok szerint⁴⁷

A népesség adatai településenként	2022	2011	2001
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	529 381	559 272	582 256
Baktalórántházai járás	17 398	19 123	20 067
Csengeri járás	12 538	13 485	14 504
Fehérgyarmati járás	35 358	37 259	39 683
Ibrányi járás	21 954	23 679	24 919
Kemecsei járás	20 618	22 066	22 853
Kisvárdai járás	51 413	56 114	58 721
Mátészalkai járás	60 077	64 015	67 675
Nagykállói járás	28 447	30 403	32 526
Nyírbátori járás	39 865	43 040	45 207
Nyíregyházi járás	162 969	168 118	169 091
Tiszavasvári járás	26 260	27 684	29 002
Vásárosnaményi járás	34 880	35 323	37 530
Záhonyi járás	17 604	18 963	20 478

25. táblázat: Járási népességs adatok⁴⁸

⁴⁷ Forrás: KSH adatbázis, www.ksh.hu

⁴⁸ Forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/adatbazis>

A járási települések összetételét az alábbi táblázat részletezi:

A települések járásonkénti listája⁴⁹				
Vármegye	A járás jelzőszáma	A járás neve	A járás székhelye	Település
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás	Baktalórántháza	Baktalórántháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Besenyőd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Laskod
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Levelek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Magy
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Nyíribrony
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Nyírkákó
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Nyírkércs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Ófehértó
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Petneháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Ramocsaháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	148	Baktalórántházai járás		Rohod
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás	Csenger	Csenger
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Csengersima
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Csengerújfalu
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Komlódtótfalu
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Pátyod
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Porcsalma
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Szamosangyalos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Szamosbecs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Szamosatárfalva
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Tyukod
Szabolcs-Szatmár-Bereg	149	Csengeri járás		Ura
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás	Fehérgyarmat	Botpalád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Cégénydányád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Csaholc
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Császló
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Csegöld
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Darnó
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Fehérgyarmat
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Fülesd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Gacsály
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Garbolc
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Gyügye
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Hermánszeg
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Jánkmajtis
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kérsemjén
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kisar
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kishódos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kisnamény
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kispalád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kisszekeres
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kölcese
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Kömörő
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Magosliget
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Mánd

⁴⁹ A 2012. évi XCIII. törvény, illetve a 218/2012. (VIII. 13.) Kormányrendelet alapján

Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Méhtelek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Milota
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Nábrád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Nagyar
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Nagyhódos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Nagyszekeres
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Nemesborzova
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Olcsvaapáti
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Panyola
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Penyige
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Rozsály
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Sonkád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Szamossályi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Szamosújlak
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Szatmárcseke
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tiszabecs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tiszacsécse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tizsakóród
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tisztaberek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tivadar
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Tunyogmatolcs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Túristvándi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Túrriese
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Uszka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Vámosoroszi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Zajta
Szabolcs-Szatmár-Bereg	150	Fehérgyarmati járás		Zsarolyán
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás	Ibrány	Balsa
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Buj
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Gávavencsellő
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Ibrány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Nagyhalász
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Paszab
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Tiszabercel
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151	Ibrányi járás		Tiszatelek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás	Kemecse	Berkesz
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Beszterec
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Demecser
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Gégény
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Kék
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Kemecse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Nyírbogdány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Nyírtét
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Székely
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Tiszarád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	152	Kemecsei járás		Vasmegyer
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás	Kisvárda	Ajak
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Anarcs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Dombrád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Döge
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Fényeslitke
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Gyulaháza

Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Jéke
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Kékcse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Kisvárd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Lövöpetri
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Mezőladány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Nyírkársz
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Nyírlövő
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Nyírtass
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Pap
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Pátroha
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Rétközberencs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Szabolcsbáka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Szabolcsveresmart
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Tiszakanyár
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Tornyospálca
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Újdombrád
Szabolcs-Szatmár-Bereg	153	Kisvárdai járás		Újkenéz
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás	Mátészalka	Fábiánháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Fülpösdaróc
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Géberjén
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Györtelek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Hodász
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Jármi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Kántorjánosi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Kocsord
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Mátészalka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Mérk
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nagydobos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nagyecsed
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nyírcsaholy
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nyírkáta
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nyírmeggyes
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Nyírparasznya
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Ópályi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Ökörítőfülpös
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Ór
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Papos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Rápolt
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Szamoskér
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Szamosszeg
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Tiborszállás
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Vaja
Szabolcs-Szatmár-Bereg	154	Mátészalkai járás		Vállaj
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás	Nagykálló	Balkány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Biri
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Bököny
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Érpaták
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Geszteréd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Kállósemjén
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Nagykálló
Szabolcs-Szatmár-Bereg	155	Nagykállói járás		Szakoly
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás	Nyírbátor	Bátorliget

Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Encsencs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Kisléta
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Máriapócs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírbátor
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírbéltek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírbogát
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírcsászári
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyínderzs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírgelse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírgyulaj
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírlugos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírmihálydi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírpilis
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Nyírvasvári
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Ömböly
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Penészlek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Piricse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Pócspetri
Szabolcs-Szatmár-Bereg	156	Nyírbátori járás		Terem
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás	Nyíregyháza	Apagy
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Kálmánháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Kótaj
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Nagycserkesz
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Napkor
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Nyíregyháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Nyírpazony
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Nyírtelek
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Nyírtura
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Rakamaz
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Sényő
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Szabolcs
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Timár
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Tiszanagyfalu
Szabolcs-Szatmár-Bereg	157	Nyíregyházi járás		Újfehértó
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás	Tiszavasvári	Szorgalmatos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás		Tiszadada
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás		Tiszadob
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás		Tiszaeszlár
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás		Tiszalök
Szabolcs-Szatmár-Bereg	158	Tiszavasvári járás		Tiszavasvári
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás	Vásárosnamény	Aranyosapáti
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Barabás
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Beregdaróc
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Beregsurány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Csaroda
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Gelénese
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Gemzse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Gulács
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Gyüre
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Hetefejércse
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Ilk
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Jánd

Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Kisvarsány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Lónya
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Márokpapi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Mátyus
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Nagyvarsány
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Nyírmada
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Olcsva
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Pusztadobos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tákos
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tarpa
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tiszaadony
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tiszkerecseny
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tiszaszalka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Tiszavid
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Vámosatya
Szabolcs-Szatmár-Bereg	159	Vásárosnaményi járás		Vásárosnamény
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás	Záhony	Benk
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Eperjeske
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Győröske
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Komoró
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Mándok
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Tiszabezdéd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Tiszaogyorós
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Tiszaszentmárton
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Tuzsér
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Záhony
Szabolcs-Szatmár-Bereg	160	Záhonyi járás		Zsurk

26. táblázat: Települések járásonkénti besorolása

A népesség adatai településenként	Foglalkoztatott		Munkanélküli		Ellátásban részesülő inaktív		Eltartott		15 évesnél fiatalabb személy	
	2022	2001	2022	2001	2022	2001	2022	2001	2022	2001
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	237 256	157 445	17 712	35 605	125 412	204 363	62 264	64 932	86 737	119 911
Baktalórántházai járás	7 807	4 285	604	1 359	4 104	7 503	1 994	2 504	2 889	4 416
Csengeri járás	5 162	3 105	470	1 165	3 490	6 046	1 247	1 212	2 169	2 976
Fehérgyarmati járás	15 023	8 856	1 459	3 034	9 159	16 058	3 812	3 596	5 905	8 139
Ibrányi járás	9 343	5 963	866	1 468	5 217	9 410	2 720	2 849	3 808	5 229
Kemecsei járás	8 965	5 626	826	1 471	4 682	8 127	2 469	2 358	3 676	5 271
Kisvárdai járás	23 425	16 217	1 566	3 168	12 573	20 404	5 882	5 855	7 967	13 077
Mátészalkai járás	25 119	16 155	2 312	4 233	14 531	25 731	7 771	7 397	10 344	14 159
Nagykállói járás	13 184	7 600	947	2 179	6 476	12 189	3 326	3 744	4 514	6 814
Nyírbátori járás	16 975	9 976	1 598	3 202	9 526	17 063	4 699	4 614	7 067	10 352
Nyíregyházi járás	80 099	58 070	4 320	8 121	35 836	49 994	18 163	22 166	24 551	30 740
Tiszavasvári járás	10 763	7 725	868	1 865	6 201	10 022	3 786	3 308	4 642	6 082
Vásárosnaményi j.	14 118	8 022	1 284	3 136	8 885	15 066	4 334	3 495	6 259	7 811
Záhonyi járás	7 273	5 845	592	1 204	4 732	6 750	2 061	1 834	2 946	4 845

38. ábra: Járási aktivitási adatok⁵⁰

⁵⁰ Forrás: nepszamlalas.hu

A járások területi fejlettsége

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a járásokat területi fejlettség alapján különböző kategóriákba sorolja, négy mutatócsoport mutatóiból képzett komplex mutató alapján (társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatók).

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 13 járása közül 9 tartozik a komplex programmal fejlesztendő járások közé, 2 a fejlesztendő járások közé, további 1 pedig a kedvezményezett járások közé, ami egyértelműen jelzi, hogy a vármegyének és ezen belül az érintett járásoknak jelentős gazdaság-társadalmi kihívásokat kell kezelniük, fejlesztésük, felzárkózásuk alapvető vármegyei és országos érdek.

A kedvezményezett járások listája			
Járás	Kedvezményezett járás		
	Fejlesztendő járás		Komplex programmal fejlesztendő járás
Baktalórántházi	0	0	1
Csengeri	0	0	1
Fehérgyarmati	0	0	1
Ibrányi	0	0	1
Kemecsei	0	0	1
Kisvárdai	1	0	0
Mátészalkai	0	0	1
Nagykállói	0	1	0
Nyírbátori	0	0	1
Tiszavasvári	0	1	0
Vásárosnaményi	0	0	1
Záhonyi	0	0	1
	1	2	9

27. táblázat: Kedvezményezett járások besorolása

Kedvezményezett települések

A társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma a vármegyében 153. A kedvezményezett települések jegyzékét a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. A 3. sz. melléklet az átmenetileg kedvezményezett települések jegyzékét tartalmazza, amely felsorolásban Beregsurány, Berkesz, Biri, Csaroda, Csenger, Csengersima, Géberjén, Jéke, Nábrád, Nyírbogát, Nyírgelse, Nyírkáló, Nyírkércs, Nyírlugos, Nyírmeggyes, Nyírtass, Panyola, Pusztadobos, Sonkád, Szakoly, Szamosbecs, Szorgalmatos, Tákos, Tizzaszalka, Újdombrád, Vállaj, Vámosoroszi települések szerepelnek.

Felzárkózó települések

A KSH adatai alapján kiválasztott 300 hátrányos helyzetű település már évekkel, évtizedekkel ezelőtt rálépett a leszakadáshoz vezető útra, és ezen a lejtőn megállni, majd visszafordulni csak komoly szakértői segítséggel lehetséges. Ezekben a községekben minden statisztikai mutató a hátrányok halmozódását mutatja: a komfort nélküli házak aránya ötszöröse, az általános iskolát be nem fejezett

emberek aránya háromszorosa az országos átlagnak, miközben a településeken arányaiban háromszor több gyermek születik, mint máshol. A *Felzárkózó települések program* (FETE) 2019-es indulásakor 31 településen nyolc szervezet kezdte meg a munkát, 2024-ben már 238 helyszínen zajlik 28 megvalósító szervezet közreműködésével és az évenkénti szakaszos bővítéssel 2025-ben éri el a 300-as létszámot. A programba bevont települések mindegyikén alkalmazott módszer alapját a Magyar Máltai Szeretetszolgálat *Jelenlét programja* adja, amely az elmúlt évtizedekben már számos helyszínen bizonyította eredményességét.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 69 települése érintett a programban. A vármegyében a FETE program megvalósításában a Baptista Szeretetszolgálat, a Református Szeretetszolgálat, a Tutor Alapítvány, Oltalom Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vesz részt.

Szegregátumok száma a járásokban, településeken

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet alapján a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges, és amely lehet önálló településrész, vagy egy vagy több településrész része is.

A szegregátumok kijelölése az úgynevezett alacsony státuszú népesség aránya alapján történik. Ebbe a csoportba azok tartoznak, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, valamint rendszeres munkajövedelemmel nem bírnak. A szegregációs mutatót az aktív korú lakosságon belül számítják ki, és ennek mértékét a 419/2021. (VII.15.) Kormányrendelet 14. melléklete határozza meg településtípusonként. A küszöbérték 30% és 50% között változik a település jellemzőitől függően.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján az egyes településeken belüli hátrányos helyzetű területekről a 2011. évi KSH adatok hozzáférhetők, valamint egyes települések helyi adatgyűjtés révén frissebb adatokat is megadtak a Helyi Esélyegyenlőségi Programjukban a települések.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyére vonatkozóan a szegregált területekre vonatkozó adatok a vármegyei Helyi Esélyegyenlőségi Programokból kerültek összefoglalásra. Vármegyénk számos településén fellelhető olyan településrész, amely szegregáltnak minősíthető.

A 229 HEP dokumentumból merített adatok alapján 159 szegregátum és 16 szegregátummal veszélyeztetett terület található vármegyénkben, pontos népességi adatok ezekre a területekre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre. A vármegye 85 települése rendelkezik szegregált területtel. A legtöbb szegregátum a mátészalkai, a nyírbátori és a vásárosnaményi járásokban található⁵¹.

⁵¹ Naprakész információkat az Országos Szegregátum Térkép tartalmaz.

Baktalórántházai járás

Baktalórántházán 3 szegregátum található. Besenyőd településen 4 szegregált lakókörnyezet alakult ki, míg Leveleken 3 szegregált terület van. Magy település külterületén egy szegregátum terül el. A településtől Dél-Nyugati irányban, kb. 5 km-re található a Kauzsay-tanya, a szegregátumban kb. 55 fő él, a lakosok 96%-a pedig a roma kisebbséghez tartozik.

Laskod és Nyíribrony településeken nincs szegregátum.

Nyírkácon, Nyírkércsen, Petneházán telep és szegregátum sem található, ahogyan Rohodon sem.

Ófehértó településhez egy szegregátum, Ligettanya tartozik. Ligettanya Ófehértó központjától több mint 5 kilométerre található településrész, utcái: Tiszti sor, Ligeti út, Zrínyi út. Ligettanyán 33 lakás található, ebből 19 alacsony komfortfokozatú, a 6 főnél több lakóval rendelkező lakások száma 6. 14 háztartásban vezetékes víz, 32 háztartásban elektromos áram van. A lakásokban jellemzően fával fűtenek, kevés számban kazánban. Ramocsaháza településen 2 olyan településrész van, amely szegregációval veszélyeztetett. Az egyik településrész Ramocsaháza észak-nyugati részén található, a másik településrész pedig a település dél-nyugati részén helyezkedik el. Baktalórántházai járásban összesen 14 szegregált terület található.

Csengeri járás

Csengerben 3 szegregátumban él az elszegényedett, illetve roma lakosság nagy része⁵². Csengersima és Csengerújfalú, Komlódtótfalu, Pátyod, Szamosbecs településeken nyilvántartott szegregátum nincs, valamint Ura településen sem élnek emberek szegregált lakókörnyezetben.

Porcsalmán 3 db szegregátum található, a szegregátumban a roma lakosság 90 %-a, a teljes lakosság közel egyharmada él. Magas a sokgyermekes és kisgyermekes családok száma, az ott lakók teljes köre alacsony képzettségű, az ott élők közel fele még soha nem dolgozott szervezeten.

Szamosangyalos településen 1 db szegregátum található. Szamostatárfalván a roma lakosság a településen elszórtan, illetve 2 darab szegregátumban él. Tyukodon a településen található szegregátum kiterjedtsége egy utcára korlátozódik, ahol roma származású lakosság él.

A Csengeri járásban 10 szegregált terület található.

Fehérgyarmati járás

Botpalád községben egy szegregátum van. A Központi Statisztikai Hivatal által kiadott térkép és mutatószámok szerint a szegregátum a Fő utca Kispalád felőli részén található 96 fős népességgel.

Közműellátottsága, közműszolgáltatóhoz való hozzáférése a település egyéb területeivel egyező. A szegregátumban 36 lakás található, melynek döntő többsége alacsony komfort fokozatú. Gacsály

⁵² Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi Program (Csenger Város Önkormányzata) 2023-2028

településen szegregátum, mint lakókörnyezet jelen van a KSH adatok szerint, területi elhelyezkedése a település szélén van, könnyen megközelíthető aszfaltos úttal rendelkezik, a munkába járás lehetősége nem akadályozott.

Cégénydányádon, Csaholcon nincsenek szegregációval veszélyeztetett területek, ahogyan Császló településen sem. Csegöld, Darnón szegregált lakókörnyezet nem található, néhány helyen nagyobb létszámban élő nemzetiségek előfordulnak, de ez nem tekinthető szegregátumnak. Fülesd, Garbolcon, Gyügyén, Kérsemjén, Kisar, Kishódos, Kispalád településeken sem található szegregátum. Hermánszeg községben nincsenek telepek, szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek. Jánkmajtison szegregált lakókörnyezet nem található, ahogyan Kisszekeres községben sem található szegregátum. Nem található szegregátum továbbá Kölcsé, Kömörő, Magosliget, Mánd, Nábrád, Magyar, Nagyhódos, Nagyszekeres, Nemesborzova, Olcsvapáti, Panyola, Penyige, Rozsály, Sonkád, Szamosújlak, Tiszabecs, Tivadar, Túristvándi, Túrrice, Vámosoroszi, Zajta, Zsarolyán községekben sem.

Fehérgyarmat város esetében egy szegregátum található. Ez a szegregátum már a 2001-es népszámláláskor is jelen volt a településen. A szegregátumot 2001-ben az Arany J. u. - Zöldfa u. - településhatár - Árpád u. - Bercsényi u. utak határolták. 2011-es felméréskor a szegregátum ugyanezt a területet fedi le. A szegregátum a település déli részén, a vasútvonal déli oldalán található, a város délkeleti csücskében, a város szélén. A városközpontot elérése autóval 4-5 perc, gyalog 25 perc a Polgármesteri Hivatalig. A tényleges belváros (Kossuth-tér és környéke) kb. 3 km-re van autóval 7 perc, gyalog 35 perc alatt érhető el. A város egyetlen szegregátuma, így nem áll kapcsolatba más szegregátummal. Az önkormányzat helyi adatai és ismeretei alátámasztják a KSH által azonosított szegregátumok meglétét (2011-ben az érintett lakónépesség 172 fő, 42 lakóingatlan).

Kisnamény községben a KSH által azonosított szegregátumban 64 fő él. Méhtelek község szegregátumában 214 fő él a lakosságból, a Rákóczi-Dózsa Gy. és a Petőfi-Hevesi utca szegregátum terület. Tiszacsécse településen egy szegregált lakókörnyezet található, a település egyik belterületi utcája, ahol a település roma lakosságának 2/3-a él. Kömörő településen több évvel ezelőtt jellemző volt, hogy a település egyetlen mellékutcájában, a Törökszentmiklósi utcában építettek és laktak a romák, illetve a falu elején. Milota településen mintegy 215 fős roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük az átlagosnál rosszabb. Szatmárcseke településen az Erdei út, Ady Endre utca, Bem utca páratlan oldala, a Toldi utca páratlan oldala, és a Rákóczi utca által határolt terület szegregátumnak minősül, ami 90 ingatlant foglal magába. A szegregátum területe a település más részeiről jól megközelíthető. A szegregátumban található lakások régi építésűek, túlnyomó többségben az 1970-80-as években épültek. Tiszakóródon van olyan utca (Szabadság utca vége) ahol csak romák élnek telepszerű környezetben. Tisztaberek községben a szegregátum a település két utcáját érinti teljes terjedelmében, a Kossuth és a

Haladás utcákat, melyek a település középpontjától nyugatra találhatók. Tunyogmatolcs községben jelenleg 2 telep/szegregátum létezik, míg Uszván 1 szegregátum található. A Fehérgyarmati járásban összesen 12 szegregált terület van.

Ibrányi járás

Balsa, Buj, Gávavencsellő, Tiszatelek településeken szegregált lakókörnyezetben nem élnek emberek. Ibrány város 2 szegregátummal rendelkezik és egy szegregátummal veszélyeztetett területtel. Nagyhalászbán 6 szegregátum található, Paszab településen etnikailag szegregált lakókörnyezet alakult ki a Bessenyei utca által határolt Bessenyei telepen. A rossz lakhatási körülmények, illetve a szegregáció miatt szükségessé válik pályázati lehetőségek keresése a településen működő Roma Nemzetiségi Önkormányzat bevonásával. Tiszabercelen a Képviselő-testület a 65/2016 (VIII.24.) számú határozatával előzetes felmérés alapján (lakások állapota, konformitása, egy lakásban élők száma, gyermekek száma) a Rózsa utca teljes szakaszát szegregátumnak nyilvánította.

Az Ibrányi járásban 10 szegregált terület és egy szegregátummal veszélyeztetett terület található.

Kemecsei járás

Berkesz, Beszterec, Gégény, Nyírtét, Székely, Tiszarád, Vasmegyer településeken nem található szegregátum. Nyírbogdányban két utca van, ahol magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a település többi részéhez képest. Ennek a lakókörnyezetnek is biztosított a közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférése, azonban szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett rész nincs a településen. Demecser város összes lakosságának 20%-a hátrányos helyzetű, a KSH adatai alapján szegregált területen él. Az IVS a következő területet határozta meg szegregátumként: településhatár - névtelen u. - Arany János u. - Ságvári Endre u. - Kodály Z. út - Bajcsy-Zs. E. út - Bartók B. út - Szabolcs vezér út - településhatár - Arany J. út – településhatár. 2002-ben 32 db önkormányzati tulajdonú szociális bérlakás épült a szegregátumban. A kihasználtság 100%-os.

Kék településen 1 olyan településrész van, ami szegregációval veszélyeztetett.

Kemecse városban szegregált lakókörnyezet található a Toldi, Petőfi és a Zrínyi utcában.

A Kemecsei járásban 2 szegregált és 1 szegregációval veszélyeztetett településrész van.

Kisvárdai járás

Anarcs, Fényeslitke, Gyulaháza, Jéke, Lövépetri, Nyírlövő, Nyírtass, Pap, Pátroha, Rétközberencs, Szabolcsbáka, Szabolcsveresmart, Tizsakanyár, Tornyospálca, Újdombrád, Újkenéz településeken nincs szegregátumnak minősülő terület. Ajak Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája szerint Ajak város területén 1 szegregátumot azonosított a KSH, a város délkeleti részén a belterületi határ-Táncsics út - Lehel út között. Veszélyeztetett területnek minősül e szegregátum közvetlen szomszédságában, észak-keleti irányban fekvő Árpád út és a Táncsics út egy szakasza. Döge településen a szegregátum nincs elkülönítve a településen, a Hunyadi utca végét és a teljes Újsor utcát foglalja magában. Dombrád

Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiája többek között szól a mélyszegénységben élőkről is. A városban a gyermekek, illetve a romák jelentős többsége mélyszegénységben él. Sajnálatos módon a szegénység fokozódása szegregátumok kialakulásához is vezetett. A város egy nagy és több kisebb kiterjedésű szegregátuma a város peremrészein helyezkednek el. Az érintett utcák a nagyobb kiterjedésű szegregátumban a Hajnal, az Esze Tamás, illetve a Lónyai út, a kisebb kiterjedésű szegregátumban az Ószőlő, a Pátróhai, illetve az Ady utak egy része. A szegregátum kialakulásának veszélye az Ószőlő, a Balaton, a Bercsényi, az Egressy, illetve a Jókai utakon áll fenn. Kékcse településen 1 telep található. A telep területi elhelyezkedését tekintve a település felől jól megközelíthető helyen található. A lakásállomány állapota nem megfelelő. A telepen a lakások alacsony komfort fokozattal rendelkeznek vagy komfort nélküliek.

Kisvárdán 4 szegregált terület található, három a városhatáron belül, Szentlászlóhegy külterületen található. Mezőladány településen 355 db ingatlan található, ebből a szegregátumban 39 db, alacsony komfortfokozatú ingatlan 130 db, a szegregátumban lévő ingatlanok mindegyike ide tartozik. A szegregátumba tartozó utcák, az Arany János utca egy része, Ady utca, Homok utca. A lakások nagy része felújításra szorul. Nyírkársz településen 2011-ben történt népszámlálás alapján egy szegregátum van: az Új út - Levelesi út (belterület) határa.

A Kisvárdai járásban a fentiek alapján 12 szegregált terület található.

Mátészalkai járás

Nem található szegregátum a felsorolásban szereplő településeken: Fábiánháza, Fülöpösdaróc, Géberjén, Jármí, Kocsord, Nyírmeggyes, Nyírparasznya, Ökörítőfülpös, Őr, Papos, Rápol, Szamoskér, Tiborszállás, Vállaj.

Kántorjánosi településen 2 szegregátum található. Mérc településen 3 szegregátum van, amely 14 utcát érint, míg Nagydoboson a 2011. évi népszámlálási adatok szerint 4 db szegregátum van. Nagyecsedén 4 szegregátum került azonosításra. Nyírsaholyban van szegregált utcarész, ahol a lakosság zöme roma. A lakóterületen található házak többsége szoba-konyhás, éléskamrával ellátott alacsony komfortfokozatú lakás. Szegregált lakórész Nyírkáta településen - a helyben „telep”-nek nevezett településrész és a Petőfi utca egy része, ugyanakkor jelentős a szegregációval veszélyeztetett településrész nagysága is. A roma lakosság a faluban jórészt a „telep”-en, másrészt szétszóródva él. Ópályi községben 2 szegregátum van, ahol a roma lakosság elkülönülten él. Szamosszegen 1 szegregált (telep) található. Vaja településen 5 szegregált terület került lehatárolásra. A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt: 1. szegregátum (Vécsey u. - József A. u. - Török I. u. - névtelen u.), 2. szegregátum (Vécsey u. - Török I. u. - Móra F. u.), 3. szegregátum (Ady E. u. - Rákóczi u. - Kert u. - Kert köz), 4. szegregátum (Petőfi S u. déli oldala), 5. szegregátum (Rákóczitanya).

Győrtelek egyetlen szegregátuma a főúttól nagysárendileg 700 m-re helyezkedik el. A szegregátumban minden közüzemi szolgáltatás megtalálható, a csatornázást kivéve. A lakásállomány felújításra szorul,

közüzemi számlabefizetési problémákkal küzdenek a helyben lakók. A lakosság állománya fiatalos, ám a gyermekek többsége hátrányos helyzetű.

Mátészalkán a KSH 2011. évi népszámlálási adatait alapul véve 5 szegregátum került kijelölésre (és 1 db szegregációval veszélyeztetett településrész került lehatárolásra). A város - amely a vármegye egyik decentruma is a Szatmár-Beregi térségben - antiszegregációs programjában számos szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó - a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott -, és a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedést határozott meg. A város antiszegregációs Intézkedési tervének teljesítéséhez kapcsolódóan érdemes kiemelni a „Komplex telep program a Cinevégen” című program megvalósítását. A TOP-4.3.1-15-SB1-2016-00004 azonosító számú projekt keretében megvalósuló tevékenységek a következők:

- három darab szociális bérlakás felújítása, komfortosítása;
- közösségi ház kialakítása;
- szolgálati lakás kialakítása a közösségi házon belül.

Az igény folyamatos a szociális munka jelenlétére, a foglalkoztatás elősegítésére, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására (adósságkezelés, gyermeknevelés stb.)

Nagykállói járás

Balkány településen 5 szegregátum található, a 6387 fős lakosság közel egytizede él szegregátumokban. Az 5 szegregátum közül a 2. szegregátum, településszerkezeti szempontból a város szerves részét képezi, Balkány központi belterületéhez tartozik. A 2. szegregátum területéről a városközpont legkönnyebben az Árpád és Ady Endre utakról, illetve a Petőfi és Dózsa György utcákról közelíthető meg. Az 1. szegregátum Perkedpuszta belterületi részen fekszik ugyan, de a településcentrumtól közel 8 kilométeres távolságban helyezkedik el, amely erősíti a szegregációs hatást. Az itt lakók északról a Széchenyi utca révén juthatnak el Balkány centrumába. A három külterületi szegregátum közül Déssytanya és Nagymogyorós a várostól délre, mintegy 10-12 kilométerre fekszik, ahonnan az Árpád úton keresztül közelíthető meg a városközpont. A Déssytanyától 2 kilométerre délkeletre található Nagymogyorós. A 3. külterületi szegregátum Görénypuszta a városközponttól 3,5 kilométerre északra helyezkedik el, innen a Kállói úton át közelíthető meg a városközpont. A KSH adatai alapján, mindezek mellett szegregációval erősen fenyegetett területek is beazonosításra kerültek. Közvetlenül a 2. szegregátum mellett, a Szegfű-, a Nyárfa- és az Arany János utca által határolt részen, az Ady Endre és az Erdőskert utca között, illetve Abapusztán is vannak olyan területek, ahol a szegregációs mutató 30% feletti. Az Akácos- a Petőfi út és a Petőfi köz között, illetve Abapuszta bizonyos részein (a 2001-es lehatároláshoz képest is) meglehetősen kiterjedt területen helyezkednek el azok a részek, ahol a szegregációs mutató eléri a 35%-ot, viszont a lakónépesség 50 fő alatti.

Bököny településen 4 szegregált terület található. Kállósemlőn településen 2 szegregált, rossz szociális és lakhatási körülményeket biztosító területtel rendelkezik. Nem található szegregátum Biri, Érpatak, Geszteréd községekben. Nagykálló közigazgatási területén 6 szegregátum található 5 szegregátum

belterületen és 1 szegregátum külterületen. Az 1. sz. szegregátumhoz a Torony út - Magyi köz - Magyi út - belterületi határ által körülhatárolt terület tartozik. A 2. sz. szegregátum a Kállai Éva út keleti oldala. A 3. szegregátum az Akácós út mindkét oldala - Tavaszi út - Rózsa út által körülhatárolt terület. A 4. szegregátum a Temető út - Krúdy Gy. út - Bercsényi u. a Porosladány úti kereszteződéssel körülhatárolt terület. Az 5. szegregátum a Porosladány út nyugati oldala a Széchenyi úttól a Temető útig. Ezen felül a településhez tartozó Ludastón éri el a szegregációs mutató a 35%-ot.

Szakoly település két pontjában található szegregált terület. A központhoz való közelsége a gyalogos, illetve kerékpáros megközelítést teszi lehetővé, a központtól 5-10 percre van. A csatorna, vezetékes víz, villany kiépítésre került a település egész területén, sajnos azonban az igénytelenség és a rossz anyagi háttérre hivatkozva a kiépítettséghez csak kis százalékban járul hozzá a szegregált területen élő lakosság. Néhány ház állapota olyan, hogy nincs is lehetőség a szolgáltatás bevezetéséhez, sok esetben elégtelen lakhatást biztosítanak, életveszélyesek.

A Nagykállói járásban 19 szegregátum található.

Nyírbátori járás

Bátorliget településen általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, azonban szegregált terület nincs. Nem került szegregátum azonosításra Nyírbéltek, Nyírdersz, Nyírgelse, Penészlek, Pócspetri, Terem községekben. Encsencs településen 2 szegregált lakókörnyezet található, az első helyben használt neve: Újfalu (Dobó utca, Táncsics M. utca, Vörösmarty utca és a Sport utca egyik szakasza). A második pedig az Arany J. utca, Damjanich utca, Károlyi utca, valamint a Kossuth utca és a Bem-köz egyik szakaszát érinti. Kislétán 1 szegregált terület található, Máriapócon egy szegregált utcácska található, ahol a lakosság zöme roma.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik. Nyírbátorban két szegregátum került azonosításra a hivatkozott népszámlálási adatok alapján (IVS). A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az egyik terület (Északi lakóterület) tekinthető valódi szegregátumnak, akkor a másik szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladta a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak. A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció

alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki. A település szegregációs jellemzőinek javítása érdekében számos – részben kistérségi szinten megvalósított – konkrét intézkedés, beavatkozás történt az elmúlt időszakban, amelyek eredményesen kezelték ugyan a fennálló problémákat és követendő megoldást jelentettek, azonban eredményességük, hatásuk többnyire korlátozottnak tekinthető.

Nyírbogát településen 1 szegregált terület található (Zrínyi - Móricz Zs. - Mikszáth K. u). A szegregátum teljes területén aszfaltozott burkolat van. A szegregátum megközelítése megoldott, közösségi közlekedés elérhető. A romák becsült aránya az állandó népességen belül növekvő tendenciát mutat. A szegregátumban 28 lakás található. Nyírbogát település HEP dokumentuma 3 további veszélyeztetett területe is azonosít.

Nyírcsászáriban telep/szegregátum területileg a Kátai út Nyírkáta felőli részen helyezkedik el, nem határolódik el, a roma lakosság nem él elkülönülve a lakosságtól. Több család szétszóródva a település utcáiban, beilleszkedve él.

Nyírgyulaj településen korábban három szegregátum volt, jelenleg 1 szegregátum és 2 szegregátummal veszélyeztetett terület található. Nyírlugoson a szegregációs mutató alapján két olyan terület azonosítható be, amely szegregátumnak minősül, az 1. szegregátum a Lakógyűrűben, a 2. szegregátum pedig a Szabadságtelepen található.

Nyírmihálydi településen 2 szegregált lakókörnyezet található: az első a Rákóczi u. Temető u., Akácfa u., József A. u., Úttörő u., Gelsi u., Csonka u., Szőlő u., Kossuth u., Arany J. u., Iskola u. szakasz, a második a Bartók B. u., Rózsa F. u. Vöröscsillag u. szakasz. Nyírpilis községben csupán néhány utcarész esik kívül a szegregátumon. Nyírpilisen egy szegregátum (Belterületi határ, Templom utca déli oldala, Rétfenti utca mindkét oldala, Fő utca déli oldala az Ady utca vonalától, Károlyi utca déli oldala, Károlyi köz, Dózsa utca mindkét oldala, Kossuth utca, Hajnal utca, Névtelen utca, Bátor utca keleti oldala, Fő utca délkeleti oldala, Rétfenti utca) került azonosításra, ahol összesen 715 fő él.

Nyírvasváriban a szegregátum megközelítőleg 5 utcát foglal magába. Területi elhelyezkedését tekintve a község peremén található nagyobb részben szegregátumi terület, könnyen megközelíthető, továbbá a közösségi közlekedés (buszjárat) elérhetősége adott az ott élők számára. A szegregációs területen élők leginkább közfoglalkoztatásban vesznek részt, lakásuk/ingatlanjaik fél-komfortosak, illetve néhány kivétellel összkomfortosokat. Ömböly községben a népességen belül jellemzően közepes a romák aránya, a roma lakosság szétszóródva él. Erőteljes etnikai szegregáció a település HEP dokumentuma szerint Ömbölyön nem tapasztalható. Piricse településen 3 szegregátum található: 1. szegregátum (Dózsa György utca - névtelen utca - Petőfi u. - Béke u.), 2. szegregátum (Hámán Kató u. - Ady Endre u. - névtelen u.), 3. szegregátum (Jókai u. - Ságvári u.). A Nyírbátori járásban 24 szegregátum található.

Nyíregyházi járás

Apagy, Kálmánháza, Kótaj, Napkor, Nyírpazony, Nyírtura, Sényő, Szabolcs, Tiszanagyfalu községekben, Rakamaz városban nem került szegregátum azonosításra. Nagycserkesz településen 1 szegregátum és 1 szegregációval veszélyeztetett terület található.

Nyírtelek területén 2 szegregált terület került azonosításra. Ezeken a területeken tehát az aktív korú népességen belül (15-59 éves korosztály) a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező személyek aránya meghaladja az 50 %-ot. Beazonosított szegregátumok: Görögszállás tanya, Belegrád tanya egy része.

Timár településen nincsenek a roma nemzetiséghez kapcsolódó telepek / szegregátumok, azonban a Központi Statisztikai Hivatal a 2011. évi népszámlálás alapján több olyan területi egységet is beazonosít, ahol a leszakadástól veszélyeztetett lakosság koncentrációja kimutatható.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Újfehértón egy szegregátum és egy szegregáció által veszélyeztetett terület található egymás szomszédságában a település déli, délnyugati részén, a városközponttól kb. 3 km-re. Összesen 206 fő él az érintett területeken, a város teljes népességének mindössze 1,6%-a. A munkaképes korú lakosok közül csupán minden harmadik rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, aminek oka részben az alacsony iskolai végzettség (a népesség több mint fele legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és csupán egyetlen diplomás él a területen). Mindezek alapján nem meglepő, hogy a foglalkoztatottak többsége alacsony presztízsű ágazatokban dolgozik. A munkanélküliségi ráta 2,5-3-szorosa a városi átlagnak, az álláskeresőket jelentős része már legalább egy éve nem talál munkát magának. Az érintett területek lakhatási viszonyait jól jelzi, hogy az 55 lakóingatlan 21,8%-a alacsony komfortfokozatú.

Nyíregyházán az elmúlt évtizedek folyamatos és átgondolt komplex beavatkozásainak köszönhetően jelentős javulás történt a szegregátumok helyzetében és az ott lakók életminőségében. Míg a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a Központi Statisztikai Hivatal Nyíregyházán 3 szegregált területet jelölt ki, 2021-ben két szegregátum található a városban:

- 1. szegregátum – Huszártelep (Bottyán J. u. - Huszár tér - vasút - Huszár tér - Orgona u. - belterületi határ),
- 2. szegregátum – Polyákbokor külterület.

A korábban szegregátumként azonosított Keleti lakótelep a 2011. évi népszámlálás óta eltelt időben megszűnt. A szegregátumok társadalmi problémáinak hátterében több tényező áll: az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, valamint a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás. a telep körülmények között élők körében az országostól jóval alacsonyabb jövedelmek jellemzőek. Az egy főre jutó havi nettó átlagjövedelem 56.911 forint volt 2021-ben. Hátterében az iskolázottság, és az azzal összefüggő foglalkoztatottsági mutatók állnak, de természetesen meghatározó tényező a háztartások nagysága is. A 2021. évben végzett helyi kutatás szerint a Huszár lakótelepen megkérdezettek körében a munkaerőpiacon betöltött státuszukban pozitív irányú elmozdulás történt. Míg 2019-ben a válaszadók több mint egyharmada (37,2%), addig 2021-ben 50,9% nyilatkozott arról, hogy aktívan részt vesz a

munkaerőpiacon. A munkavállalók száma nőtt, azonban többszöri munkahelyváltás jellemző, amely a határozott időtartamú foglalkoztatási formák és a közfoglalkoztatás keretein belüli alkalmazás következménye⁵³.

A Nyíregyházi járásban 6 szegregátumnak minősíthető terület van.

Tiszavasvári járás

Szorgalmatos, Tiszadada településeken nem található szegregátum. Tiszadobon nincs szegregátumnak minősíthető telep, de vannak részek, amelyek szegregációval veszélyeztetettek. Az érintett településrészek, utcák a következők: Móricz Zsigmond utca, Dózsa György utca, Balassi Bálint utca vége, Hunyadi utca vége és Rejetanya településrész. Tiszaeszlár községben 1 szegregátum van, ahol a romák elkülönülten élnek.

A KSH 2011. évi népszámlálási adataiból előállított szegregációs mutató alapján Tiszalök városban 2 db szegregátum került lehatárolásra. Ezek azok a területek, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül meghaladja a 35%-ot, illetve a népességszám eléri az 50 főt. Szegregációval veszélyeztetett terület, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül meghaladja a 30%-ot, illetve a népességszám eléri az 50 főt, ennek a kritériumnak ugyanúgy a szegregátum területe felel meg. Lehatárolt szegregátum Gárdonyi u. – Tulipán u. – Kőrösfu u. – Rózsa u. – Gyomán u. – Nefelejcs u. területei, míg szegregátummal veszélyeztetett területnek minősül: Egység u. – Köztársaság u. – Szabolcs u. területei. A beazonosított szegregátumok nem az összefüggő belterületen, hanem különálló településrészekben találhatók.

Tiszavasvári esetében a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek, telepszerű környezetek a jellemzőek. Általában elmondható róluk, hogy a legrosszabb állapotban a periférikus elhelyezkedésű szegregátumok vannak, míg a település központjához, vagy más, szolgáltatásokban gazdagabb területeihez közelebb eső szegregált, vagy szegregálódó településrészek helyzete kedvezőbb. Tiszavasvári esetében egy szegregátum (Józsefháza) és négy szegregátummal veszélyeztetett terület (Külső-Szentmihály K-i oldala, Külső-Szentmihály, Gépállomás utca térsége, Búdi városrész É-i oldala, Búdi városrész, Kodály Zoltán u. - egykori Kun Béla u.-Csillag u. térsége) került beazonosításra népszámlálási adatokból.

Vásárosnaményi járás

Barabás, Beregsurány, Csaroda, Gelénes, Hetefejércse, Jánd, Lónya, Márokpapi, Mátyus, Nagyvarsány, Pusztadobos, Tákos, Tizakerecseny, Tizaszalka, Vámosatya nem rendelkezik szegregátummal, teleppel. Gulácson a lakóhelyi szegregáció tekintetében romák és mélyszegények szegregációja fordul

⁵³ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város: Helyi Esélyegyenlőségi Program (2022-2027)

elő, magas bűnözéssel sújtott területi egységek nincsenek, de a Honvéd, Petőfi utcák, valamint a Szabadság utca Tivadar felé vezető vége teljes mértékben roma családok által lakott. Bár Gyüre egy olyan térségben helyezkedik el, ahol a településekre telepek, szegregátumok meglehetősen jellemzők, HEP dokumentuma szerint a településen nincs szegregátum. Ilk településen sem található elkülönült szegregátum, azonban létezik olyan utca (Széchenyi utca, Dózsa Gy. utca), amelyben főleg a mélyszegénységben élő családok élnek. Ezen házakra jellemző, hogy félkomfortosak vagy komfort nélküliek. Az utcákban minden közmű megtalálható, azonban a családok jövedelmi helyzete miatt nem kerültek bekötésre, vagy már a szolgáltató kikötötte. Ezen családok fokozott figyelemben részesülnek, nagy segítséget jelent számukra az évente kiosztásra kerülő szociális tűzifa, illetve EU élelmiszer segély. Aranyosapátiban a roma népességszám legnagyobb számban a település szélén található három utcában található, a település szegregált térképe alapján 3 szegregátum van a faluban. Beregdaróc községben 3 terület került lehatárolásra, a település 53%-a szegregált lakókörnyezetben él. Gemzse község összlakosságának kb. 30%-a roma lakosság, a családok nagy része életvitelszerűen a Tompa Mihály, Táncsics Mihály, Jókai utca és az Ady Endre utcákban él. A telkek közművesítettek, víz, villany, gáz és csatornahálózat kiépített. Kisvarsány községben egyetlen szegregátum jellegű terület a Kölcsey út. Az utcán a telkek közművesítettek, víz, villany, gáz és csatornahálózat kiépített, a szilárdhulladék rendszeres elszállítása biztosított. Az utca az év bármely időszakában könnyen megközelíthető, az utca burkolata aszfaltborítású. Az itt élő lakosság túlnyomórészt középkorú, az életvitelszerűen itt élő családokban jellemző a 3-6, illetve több gyerek. A szülők alacsony iskolázottsága és jövedelmi helyzete miatt a gyerekek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek. Az itt élő gyermekek nagy része rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult. Szegregációval veszélyeztetett további területek nincsenek a településen.

Nyírmada területén a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai alapján öt, együttesen 1574 fős lakosságszámmal rendelkező szegregátum volt beazonosítható. A szegregátumok a következő településrészeket fedik le: 1. szegregátum: Szabolcs út - Kisvárdai út - Petneházi út - belterületi határ, 2. szegregátum: belterületi határ - Jókai u. - Bem u. - belterületi határ, 3. szegregátum: Ady E. út - Gábor Á. út - Hársfa u. - belterületi határ, 4. szegregátum: Nyírfu u. - Hunyadi út - Petőfi út - Cserepes út - belterületi határ, 5. szegregátum: Cserepes út - Petőfi út - belterületi határ.

Olcsva HEP (2023-2028) dokumentuma szerint szegregátum felmérés eddig nem készült. Olcsván azonban jelen van egy olyan településszegmens, amely a szociálisan hátrányos helyzetűek lakóhelye (Akácfa utca). Az itteni életkörülmények szerények, egy lakásban jellemzően több család és generáció él együtt. A családokban jellemzően sok a gyermek, alacsony a jövedelem, bevételi forrást alapvetően a gyerekek után járó juttatások, támogatások jelentik.

A KSH a 2011. évi népszámlálási adatokra támaszkodva Tarpa területén egy szegregátumot jelölt meg, ahol a szegregációs mutató értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 770 főt. Tiszaadony település nem rendelkezik szegregátummal, teleppel. A lakosság területi átrendeződési folyamata lassú. A roma kisebbség népességének növekedése azt eredményezte, hogy a

Dózsa György út 9 és 21, valamint a Petőfi út 1-15 és 2-22 közötti területeken kialakulóban van szegregációval veszélyeztetett terület. Tiszaviden jelen van egy olyan településszegmens, amely a szociálisan hátrányos helyzetűek lakóhelye, leginkább ez a Kossuth, Rákóczi utca egy része, Szondi és a József Attila utca egy része. Az itteni életkörülmények meglehetősen szerények.

Vásárosnamény városban a KSH adatszolgáltatása alapján két szegregátum, illetve egy szegregációval veszélyeztetett terület azonosítható:

1. Gergelyugornya déli részén (Iskola utca - Darvas utca - Juhász Gyula utca déli oldala - Viola utca keleti oldala a Darvas utcáig),
2. Vásárosnamény városrész délkeleti részén (Heltai Gáspár utca - Széchenyi István utca - Eötvös József utca - Kraszna utca keleti oldala - Kraszna utca nyugati oldala a Váci Mihály utcáig),
3. Gergelyugornya északi részén (Nefelejcs utca nyugati oldala - belterületi határ).

A fentiek mellett hosszú távon a Perényi-tanya helyzetét is nyomon kell követni: jelenleg ugyan csak az északi részén mutatkoznak meg a szegregálódás jelei, de összességében minden képzettségi és foglalkoztatási mutatója elmarad a városi átlagtól (de korántsem olyan mértékben, mint a szegregátumok esetében). Az érintett területek lakóövezetbe ágyazódóan, de azok peremén helyezkednek el, az ott élők a város szolgáltatásait egyenlő eséllyel el tudják érni. Városi szinten biztosítottak az intézményi feltételek a közszolgáltatásokhoz történő hozzáféréshez, a statisztikai mutatók alapján történő lehatárolás nem jelenti azt, hogy a szegregátum fizikai értelemben bármilyen módon el lenne zárva ezen szolgáltatásoktól. A kiépült hivatásforgalmú kerékpárút is hozzájárul ehhez, mivel az érintett lakosok jelentős arányban kerékpárral közlekednek. A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett terület infrastrukturális helyzete alapvetően nem rosszabb a városi átlagnál.

Záhonyi járás

Benk, Győröcske, Komoró, Mándok, Tiszabездé, Zsurk településen nem kerültek azonosításra szegregátumnak minősülő területek. Eperjeske településen 5 utcában (Dankó, Dózsa, Eperfa, Rákóczi, Ady utca) található szegregátum. A telep legalább 4 lakásból álló településrész, melynek lakosai alacsonyabb komfortfokozatuk, minőségük, magasabb lakósűrűségük miatt hátrányosan különböznek az általános lakókörnyezettől. A szegregátumok a lakóövezetben találhatóak, könnyen megközelíthetőek. Jellemző több generáció egy lakásban történő együttélése. A háztartások alacsony komfortfokozattal bírnak, így a telepen élők, de főként a gyermekek egészségi állapotát a rossz életkörülmények kedvezőtlenül befolyásolják.

Tiszaúgyorós községben leginkább szegregált utcaszakasz a Béke utca, pontosan annak közepétől a település végéig tartó övezete, ami az utcában élők 50%-át érinti. Tiszaszentmárton településen 2 szegregátum is található. Tuzséron 3 településrész (utca) jelölhető meg, amely részlegesen, illetve teljes mértékben infrastrukturális hiánnyal küzd. A háromból kettő szegregátumban található (Nyárfás, Diófás utca). Lakásállományára elhanyagoltság jellemző, az udvar és lakókörnyezet állapota rendezetlen. A

lakások többsége alacsony komfortú, amely azt foglalja magában, hogy valamelyik főbb, vagy esetlegesen mindegyik infrastrukturális elem, mint pl. gáz, víz, szennyvíz, áram szolgáltatás hiányzik a lakásokból.

A járási központban, Záhony városban a KSH adatai alapján nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum vagy az erősen leromlott terület feltételeinek (2011. évi népszámlálás alapján).

A Záhonyi járásban 6 településrész tekinthető szegregált övezetnek.

Összefoglalás

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 13 járása közül 9 tartozik a komplex programmal fejlesztendő járások közé, 2 a fejlesztendő járások közé, további 1 pedig a kedvezményezett járások közé. Vármegyénknek és ezen belül az érintett járásoknak jelentős gazdaság-társadalmi kihívásokat kell kezelniük, fejlesztésük, a felzárkózás alapvető vármegyei és országos érdek.

3. Illeszkedésvizsgálat

A Szolgáltatási Út Térkép országos és a vármegyei szintű stratégiai dokumentumokhoz történő illeszkedését vizsgálja az alábbi összefoglalás:

Dokumentum megnevezése	Illeszkedés, komplementaritás
Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Területfejlesztési Kon koncepciója és Területfejlesztési Programja	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási szempontból az egyik legrosszabb mutatókkal rendelkezik az országban - egyszerre van jelen a munkaerőhiány (bizonyos ágazatokban, illetve szakmákban) és a munkanélküliség (elsősorban az alacsony végzettséggel és/vagy nem keresett szakképesítéssel rendelkezők, a pályakezdők és az idősök körében). A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának megteremtése vármegyei szintű koordinációval valósítható meg a leghatékonyabban - a helyi adottságok és kihívások figyelembevételével. A szociális városrehabilitáció célterületét azok a városi jogállású települések jelentik, ahol a KSH kimutatása alapján szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek találhatók. Jellemzően ezekben a városrészekben koncentrálódik a hátrányos helyzetű lakosság, ami együtt jár a lakhatási, szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és egyéb kapcsolódó problémák területi koncentrációjával - ezek a problémák integrált megoldásokat igényelnek, valamint előfeltételezik az érintett szervezetek összefogását és a helyi lakosság intenzív bevonását. A vármegye teljes területén igény jelentkezik ezen típusú tevékenységekre, ezzel erősíthető a társadalmi kohézió, javítható a népesség egészségi állapota és megtörténhet a lakosság érzékenyítése olyan sarkalatos témák iránt, amelyek a vármegye esetében kiemelten fontosak (pl. klímaadaptáció, helyi értékek megőrzése, generációk közötti megértés stb). Az illeszkedés biztosított.
Ágazati programok: EFOP Plusz, GINOP Plusz TOP Plusz	A mélyszegénység felszámolása és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása kiemelt országos szintű cél és szándék, amelyhez az ITP 2021-27 több intézkedése is kapcsolódik (pl. szociális, közösségfejlesztési és foglalkoztatási célú beavatkozások). A GINOP Plusz a vidéki területeken található gyógyfürdők és környezetük, valamint örökségvédelmi helyszínek komplex fejlesztését teszi lehetővé. Ezeket egészítheti ki a TOP Plusz forrás, amelynél elsődleges szempont a tematikusan és térségileg integrált, több elemű turisztikai fejlesztési projektsomagok támogatása. A munkaerőpiaci projektek esetében figyelembe kell venni, hogy az ITP 2021-27 keretében foglalkoztatási paktumoknak a helyi igényekre, adottságokra és kihívásokra kell fókuszálnia és ezek alapján meghatározni a célcsoportokat, míg a GINOP Plusz valamennyi álláskereső és inaktív csoport számára nyitott A TOP Plusz PO4 gondoskodó vármegye prioritása a helyi felelősség körébe tartozó fejlesztéseket támogatja, amelyek a helyi önkormányzatok által ellátandó feladatokhoz kapcsolódnak és a minőségi közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférést, a humán szolgáltatások színvonalának javítását szolgálják. A társadalmi összetartozás erősítése érdekében a TOP Plusz egyik kiemelt célja a helyi szinten elérhető, költséghatékony, fenntartható és magas színvonalú önkormányzati közszolgáltatások biztosítása, a PO4 ii. egyedi célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásoknál kiemelten a gyermekjóléti alapellátás és az óvodai ellátás, valamint a köznevelés területén megteremtve a szolgáltatásnyújtás megfelelő infrastrukturális feltételeit. A térségileg decentralizált család- és gyermekbarát közszolgáltatások kialakítása a népesedési kihívások kezelése érdekében a TOP Plusz egyik kiemelt területe. A beavatkozásokban szempont a felzárkózásra szoruló térségek és települések helyi közszolgáltatási infrastruktúrájának fejlesztése összehangolt beavatkozásokkal. A vármegyei TOP és a TOP Plusz Plusz kedvezményezettjei elsődlegesen önkormányzatok, a finanszírozott fejlesztések jellemzően a települési közszolgáltatások és a települési infrastruktúra fejlesztését célozzák, ebből adódóan közcélúak, nonprofit jellegűek. OP szinten a célkitűzés keretében megvalósuló intézkedések a DRS 9. prioritás területével (Az emberi

	erőforrásba és képességekbe való befektetés) állnak összhangban, annak 8. akciójához (inkluzív oktatás, egyenlőség, közös értékek és fenntartható fejlődés) járulnak hozzá. A PO4 beavatkozások a helyi humán, közösségi tevékenységeket támogatják, a helyi társadalmi szükségletekre reagálnak, a PO4 szerinti hátrányos helyzetű célcsoportokat célozva.
Vármegyei ITP	A vármegyei ITP-ben kiemelt fontosságú az aktív befogadás ösztönzése. A foglalkoztatottsági mutatók figyelembevételével, az itt élő életminőségének javítása érdekében kiemelt fontosságú az esélyegyenlőség és a megkülönböztetés mentesség és az aktív részvétel előmozdítása. A partnerség kialakításánál fontos szerepet tölt be, hogy a későbbiekben tervezett tevékenységek kapcsán a hátrányos helyzetű csoportokat képviselők és az azokért aktívan tenni akarók bevonása történjen meg. A marginalizált közösségek (pl. a romák társadalmi és gazdasági integrációjának előmozdítása) bevonása a humán fejlesztések vármegyei végrehajtásába kiemelt igény és feladat. A hátrányos helyzetű csoportok a Vármegyei Esélyteremtő Paktumban megjelölt, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben nevesített csoportok, kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportja.
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához (MNTFS)	Projektünk a megfogalmazott célokhoz szorosan és egyértelműen illeszkedik, hozzájárul az MNTFS-hez kapcsolódóan a felzárkózási-politika vármegyei szintű megvalósításához, a fentiekben ismertetett fejlesztési dokumentumokban foglalt elvárásokhoz és célokhoz. A projekt keretében felülvizsgálatra kerül a tartós szegénységben élők, romák felzárkózását továbbá a velük foglalkozó szervezetek hatékonyabb és aktívabb beavatkozását segítő vármegyei szintű együttműködési modell aktivizálása és működtetése. A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer a területi szintű felzárkózási-politika koordinációjának kialakítása érdekében hosszú távon támogatja a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolását. Meg kell említenünk ugyanakkor, hogy szakítani szükséges a projektszintű gondolkodással, tekintettel arra, hogy az előzőekben projektből finanszírozott működési mechanizmus addig működött, amíg annak pénzügyi projektfedezete biztosított volt.
Legyen Jobb a Gyermeknek Nemzeti Stratégia	A „Legyen Jobb a Gyerekeknek”, 2007–2032. évekre vonatkozó Nemzeti Stratégia alapvető célkitűzése, hogy egy generáció alatt jelentősen csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységét. A projekt célcsoportjában hangsúllyal szerepelnek a gyermekek.
Új Roma Stratégia (2019-2030)	A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában vármegyénk számos települése részt vesz. Hivatkozott stratégia mentén a SZÚT része a FETE települések helyzete.
Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024	Az öregedő társadalom, az elhúzódo tanulói, a tanulmányokat folytatók megnövekedett aránya, ezzel együtt az aktív dolgozó fiatalok arányának csökkenése, az ifjúságnak az oktatás, a munkaerőpiac és a szabadidő vonatkozásában fennálló sebezhetősége, az intézményi rendszerbe vetett bizalom megrendülése, a határozott elfordulás az aktív alkotó közéleti részvételtől, illetve a társadalomban tapasztalható negatív folyamatok arra ösztönözték az Európai Unió tagállamait, hogy újrafogalmazzák az ifjúsággal kapcsolatos kormányzati cselekvéseket az Ifjúsági Fehér Könyvben. Hazánkban is szükség van arra, hogy az ifjúságot egy folyamatos, innovatív, korszerű tudással rendelkező erőforrásnak tekintsük, amely képes a társadalom megújítására, az aktív szerepvállalásra. Projektünk célcsoportjában jelen vannak a gyermekek (fiatalok). A SZÚT és a VEP feladata többek között a kirekesztettség, a marginalizálódás elleni intézkedési lehetőségek feltérképezése. Az illeszkedés biztosított.
Országos Fogyatékosági Program 2015-2025	A fogyatékos személyek élethelyzetének javítása, illetve esélyegyenlőségének megteremtése érdekében - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 26. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, a 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikált ENSZ-Egyezményre, valamint az Európai Bizottság Európai fogyatékosügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt COM/2010/636 számú közleményére hívta életre az OFP-t. A Program céljaival szinergiában, a vármegyei SZÚT

	kidolgozásának folyamatában aktív résztvevőként vonja be a fogyatékkal élő csoportját (fórum tagság, tematikus munkacsoport tagság) és veszi figyelembe véleményüket, észrevételeiket.
Az Európai unió által készített köznevelési Stratégia 2021-2030	A társadalmi kohézió erősítéséhez, a gazdasági fejlődés fenntartásához és a polgárok életminőségének folyamatos növeléséhez szükség van az oktatási rendszer minőségi fejlesztésére, versenyképességének fokozására és a vele szemben támasztott társadalmigazdasági elvárásokra való felkészítésére, az átadott tudás társadalmi hasznosságára. A folyamatban lévő technológiai változások miatt a tudásintenzív, fenntartható növekedés előmozdításához a fiatalok alapkészségeinek megszilárdítására, a pedagógusok szakmai fejlődésére és az iskolarendszerű oktatás megerősítésére van szükség, figyelmet fordítva a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférésre. A SZÚT dokumentum külön fejezetben elemzi az oktatás és az oktatási intézmények helyzetét, beleértve a digitális kompetenciafejlesztés bemutatására.
Egészséges Magyarország 2021-2027	Magyarország Alaptörvénye szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez (XX. cikk). Magyarország lakosságának egészségi állapota alapvetően határozza meg nemzetünk sorsát és jövőjének kilátásait. Társadalmi és gazdasági előrelépése elképzelhetetlen rossz egészségi állapotú, beteg emberekkel. A jó egészség önmagában is jelentős egyéni és társadalmi érték, ugyanakkor egyéni és társadalmi erőforrás is, az ország gazdasági versenyképességének záloga. A koncepcióban foglalt hosszú távú átfogó fejlesztési célok között helyet kap a népesedési fordulat, az egészséges társadalom. Jelen dokumentum helyzetelemzése alapján a hiányokra adott válaszok összhangban vannak a stratégia által megfogalmazott nemzeti célkitűzésekkel (alellátás fejlesztése, szakellátási kapacitások fejlesztése, digitális egészségügy fejlesztése, ágazati humán kapacitás bővítése).
Tartós ápolás-gondozásra vonatkozó stratégia 2030	Az „öszülő társadalom” problémája, a 65 éven felüli lakosok számának növekedése, az ápolás-gondozás iránti folyamatosan növekvő kereslet, komoly kihívások elé állítja a társadalmat, mind gazdasági, mind morális szempontból. A vármegyei SZÚT illeszkedik a Stratégiához, hiszen az elemzések a tartós ápolással és gondozással kapcsolatos problémákat is azonosították: humán erőforrás, intézményrendszeri struktúra és finanszírozása, gondoskodás és tartós ápolás megközelítése és szemléletváltása. A célcsoport részét képezik az idősek.
Magyarország Alaptörvénye	A SZÚT Magyarország Alaptörvényében lefektetett alapvetésekkel teljes mértékben összhangban van.

A támogatási kérelemben az Alapjogi Chartában szereplő releváns alapjogok tekintetében jogsérelem gyanúja nem merül fel. A támogatást igénylő megismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat. Az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt, a projekt keretében releváns alapjogok érvényesülésének bemutatása:

8. cikk A személyes adatok védelme értelmében:

- (1) A programok megvalósítása, illetve a tanulmányok megírása során a Kedvezményezett figyelembe veszi és szem előtt tartja, hogy Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból fogja kezelni. A Kedvezményezett figyelembe veszi, hogy Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.

22. cikk A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség megfélelősége értelmében:

A Kedvezményezett tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget a projekt megvalósítása során.

24. cikk A gyermekek jogai kapcsán:

A projekt megvalósítása során a Kedvezményezett figyelembe veszi és szem előtt tartja, hogy:

- (1) A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik. Az őket érintő ügyekben véleményüket életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni.
- (2) A gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermeket mindenek fölött álló érdekének az elsődleges szempontnak tekinti.
- (3) Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn kivéve, ha ez az érdekeivel ellentétes.

25. cikk Az idősek jogai kapcsán:

A projekt megvalósítása során a Kedvezményezett elismeri, és tiszteletben tartja az idősek jogát a méltó és önálló élethez, a társadalmi és kulturális életben való részvételhez.

26. cikk A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése kapcsán:

A projekt megvalósítása során a Kedvezményezett elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

35. cikk Egészségvédelem kapcsán:

A projekt megvalósítása során a Kedvezményezett figyelembe veszi és szem előtt tartja, hogy a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

III. Elérhető szolgáltatások a vármegyében

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok információi, adatai jelen dokumentum alappilléreit jelentik, figyelemmel a települési önkormányzatok részéről érkező adatállományra.

Az adatbekérés teljeskörűen megtörtént, ugyanakkor a válaszok és azok tartalma messze nem volt teljes. A vármegye valamennyi települése megkeresésre került, válasz a települések 30 %-ról érkezett. A válaszok szintézise Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 13 járása és 229 települése szempontjából jelentős kihívást jelentett.

A lakosság és a települési döntéshozók körében kérdőívet bocsátottunk közre.

Az előírt módszertani útmutató alapján az elérhető szolgáltatások körét öt témakör mentén szükséges elemezni. A bemutatás alapvetően statisztikai adatbázisokra épül, felhasználva a KSH, TEIR (TMER) adatait. Az elemzések során a népszámlálás rendelkezésre bocsátott aktualitásai is felhasználásra kerültek.

1. Egészségügyi alap- és szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások

1.1. Alapellátás

1.1.1. Megelőző ellátások

A szűrővizsgálatok célja a betegségek és egyes betegségmegelőző állapotok korai felismerése, lehetőleg a tünetmentes szakban, amikor a biológiai elváltozás már kialakult, de klinikai tünetek még nem jelentkeznek, a beteg panaszmentes.

A szűrővizsgálatok két nagy csoportra oszthatók:

- az alkalmoszerű szűrést maga a vizsgált személy,
- a szervezett lakossági szűrést az egészségügyi ellátórendszer kezdeményezi. A szervezett lakosságsszűrés nagy lakosságcsoportokra terjed ki, olyanokra, akik életkoruk (és nemük) alapján a célbetegségre veszélyeztetettnek minősülnek.

A szűrővizsgálatok típusai:⁵⁴

- életkorhoz kötött szűrővizsgálatok, valamint egyéni kockázati tényezőkön alapuló szűrővizsgálatok a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető, betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendeletben rögzítve.
- opportunisztikus szűrővizsgálat: az egészségügyi szolgáltató és a páciens alkalmoszerű találkozásához kötött szűrővizsgálat. Része a mindennapos orvosi gyakorlatnak, minden

⁵⁴ Forrás: MTA Elnöki Bizottság az Egészségért Szimpózium (2023.02.28.): A daganatos betegségek előfordulása Magyarországon

orvos-páciens találkozás alkalmával joggal elvárható, hogy az onkológiai éberség jegyében az ellátó egészségügyi szakember gondoljon az életkorra és nemre jellemző betegségek eshetőségére, abban az esetben is, ha nincsenek az egyes betegségekre utaló panaszok, tünetek. Nincs egységes jogi szabályozása.

- népegészségügyi szűrővizsgálat: személyes meghívás útján nagy, veszélyeztetettnek minősülő lakosságcsoportokra kiterjedő, adott korú és nemű, a célbetegség szempontjából átlagos kockázatú lakosság szakmailag indokolt gyakorisággal megismételt szűrővizsgálata, mely a mindenkor nemzetközileg elfogadott (Wilson–Jungner-féle) szakmai kritériumrendszernek megfelelően történik. Jelenleg az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet mellékletében szerepel a korcsoportról, módszerről és gyakoriságról szóló közlés, azonban nincs valamennyi elemére kiterjedő egységes szabályozás.

A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet 1. és 2. melléklete rendelkezik az életkori sajátosságokhoz igazodó, a betegségek megelőzését és korai felismerését célzó szűrővizsgálatokról, míg a jogszabály 3. melléklete a népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálatokat szabályozza.

A népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálatok az alábbiak:

- 25 és 65 év között népegészségügyi céllal egyszeri negatív eredményű szűrővizsgálatot követően háromévenként méhnyakszűrés, különös figyelemmel a méhnyakelváltozások sejtvizsgálatára (citológia),
- 45 és 65 év között népegészségügyi céllal kétévenként az emlő lágyrész röntgenvizsgálatán alapuló emlőszűrés (mammográfia),
- 50 és 70 év közötti életkorban népegészségügyi céllal kétévenként vastag- és végbélszűrés (vastagbélvizsgálat).

A szűrővizsgálatok körébe sorolhatók be a fogászati szűrések is, melyet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető fogászati ellátásról szóló 48/1997. (XII.17.) NM rendelet szabályoz. A jogszabály 2. § (1) bekezdése szerint a fogászati szűrővizsgálatok körébe tartozik a

- a szájüreg és a maxillo-facialis tájék stomatológiai vizsgálata keretében
 - az arc és az állcsontok megtekintése,
 - az ajkak, a szájüreg nyálkahártyájának és a nyelvnek a megtekintése,
 - környéki nyirokcsomók és a nyálmirigyek megtapintása;

- a fogazat vizsgálata keretében
 - szuvas, tömött és hiányzó fogak, valamint fogpótlások jelenlétének megállapítása,
 - a fogágy vizsgálata, ínygyulladás, fogágygyulladás, fogmozgathatóság regisztrálása,
 - a szájhigiéne vizsgálata, lepedék, fogkő jelenlétének megállapítása;
- gyermekeknél a fog- és állcsont-rendellenességek megállapítása.

A fogászati szűrővizsgálat a fogászati alapellátást nyújtó fogorvos feladata. Ezt a szűrővizsgálatot - függetlenül a fogászati ellátás igénybevételének okától - el kell végezni az ellátásra jelentkező betegnél.

Ha a beteg fogászati szakellátásban részesül, a szűrővizsgálatot az ellátást nyújtó szakorvos végzi el.

A szűrővizsgálatok megtörténtét az ellátást nyújtó orvos igazolja azzal, hogy a szűrővizsgálatok elvégzését igazolhatja a magánpraxist folytató, illetve az egészségbiztosító által finanszírozott fogorvos is. A „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” című országos program keretében Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében is elérhető volt az érintett szűrővizsgálatokon történő részvétel lehetősége. A program célja, hogy azokon a településeken is elérhetővé tegye a szűrővizsgálatokat, ahol a lakosok nehezen férnek hozzá a szűrésekhez és az állapotfelmérésekhez. 2022-ben a vármegyében 13 településen - Nyírpilisen, Piricsén, Mezőladányban, Nyírkátán, Nyírmihálydin, Barabáson, Tarpán, Csegöldön, Rohodon, Besenyődön, Magyon, Nagycserkeszen és Székelyen - voltak megtalálhatóak egészségmegőrzést támogató szolgáltatások.⁵⁵ Ezeken a településeken négy vizsgálóbusz állt rendelkezésre, amelyek rendelőhelységeiben életmód-tanácsadással egybekötött állapotfelmérésre, nőgyógyászati méhnyakszűrésre és vastagbélvizsgálásra, valamint kardiológiai, pulmonológiai, bőrgyógyászati, neurológiai és szájüregi vizsgálatok igénybevételére volt lehetőség. A lakosok szakszerű iránymutatást kaphattak mindazon további lehetőségekről, amelyeket már az egészségügyi ellátórendszeren belül vehetnek igénybe. Az emlőszűrés rendszere 2002 óta folyamatosan működik országosan. Az emlőszűrést az Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ koordinálja, a méhnyakszűrést a nőgyógyászati szakrendelések végzik, de ez utóbbinak központi koordinációja nincs. A népegészségügyi célú, célzott szűrési tevékenységet országos szinten a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK), vármegyénk illetékességi területén a Népegészségügyi Főosztály koordinálja. Az emlő rosszindulatú daganatos elváltozásainak korai diagnosztizálására 2002 óta szervezett népegészségügyi szűrővizsgálat áll a lakosság rendelkezésére, abból a célból, hogy az emlőrák okozta halálozás csökkenjen. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területén végzett emlőszűrés, az erre vonatkozó jogszabályi keretek által meghatározott feltételek és körülmények között, egy Komplex Mammográfiás Központ (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Jósza András Tagkórház, Emlődiagnosztikai Centrum) és egy Mammográfiás Szűrőállomás (Mátészalkai Tagkórház, Emlődiagnosztikai Központ) közreműködésével kerül megvalósításra. 2003-ban elindult a

⁵⁵ Forrás: kormanyhivatalok.hu/kormanyhivatalok/szabolcs-szatmar-bereg/megye/hirek/hir/szabolcs-szatmar-beregben-utnak-indulnak

szervezett népegészségügyi célú méhnyakszűrés, amely a nőgyógyász szakorvosok által, a nőgyógyászati szakrendelés keretében kerül megvalósításra. A védőnők népegészségügyi célú, szervezett méhnyakszűrés szervezésében és megvalósításában való aktívabb szerepvállalása céljából, pilot program jelleggel, 2009-ben elindult a Védőnői Méhnyakszűrő Mintaprogram (VMMP), mely elsőként Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében került bevezetésre. A méhnyakszűrés során levett citológiai kenetminták vizsgálata a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház, Patológiai Osztály, Cytológiai Laboratóriumában történik. 2018-ban a „Komplex népegészségügyi szűrések” című projekt keretében – a háziorvosok önkéntes csatlakozásával – bevezetésre került a vastagbélszűrés, mely országos szintű kiterjesztésének elindítása 2025. január 01-én történt meg. Vármegyénkben két telephelyen működik szűrő-kolonoszkópos laboratórium, Nyíregyházán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Jóna András Tagkórházában és Kisvárdán a Szent Damján Görögkatolikus Kórházban.

A megelőzhető halálokok az életmóddal és a társadalmi-gazdasági-környezeti tényezőkkel állnak összefüggésben, a megelőzés pedig az állapot kialakulására vonatkozik. A megelőzhető halálozási mutatók értékét befolyásolja az egészségmagatartás (ideértve az egészségtudatosságot és az egészségnevelést), valamint az egészségügyi és a népegészségügyi szolgáltatások minősége, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, továbbá egyéb társadalmi-gazdasági és fizikai környezeti tényezők földrajzi megoszlása. Az utóbbiak, mint a jövedelmi, foglalkoztatási viszonyok, az ezeket befolyásoló iskolázottság részben az egészségmagatartáson, részben a környezeti kockázati, illetve védő tényezőkön keresztül fejtik ki hatásukat.⁵⁶

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében több településen Kábítószer Egyeztető Forum (KEF) működik, mely feladata a drogprobléma visszaszorításban szerepet játszó intézmények drogprevenációs tevékenységének összehangolása mellett, a kábítószer-probléma visszaszorítását célzó helyi stratégiák kidolgozása. Tagjai a drogprobléma kezelésben fontos szerepet játszó állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek képviselői.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Baktalórántháza	X
Besenyőd	
Laskod	X
Levelek	X
Magy	X
Nyíribrony	
Nyírkákó	X
Nyírkércs	X

⁵⁶ Forrás: Egészséges Magyarország 2021-2027

Ófehértó	X
Petneháza	X
Ramocsaháza	X
Rohod	X

Baktalórántháza településen az Európa Egészségház-Baktalórántháza Zrt. szervezésén belül működik az Egészségfejlesztési Iroda melynek fő tevékenysége az egészségmegőrzés, az életmódváltó programokba elsődleges a prevenció. Besenyőd és Nyíribrony kivételével a prevenciós és szűrőprogramok minden településen elérhetők a Baktalórántházai járásban. A településeken a leggyakoribb népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrés, amit általában a védőnők végeznek a háziorvossal. Leginkább rendezvények alkalmával van lehetőség általános szűrővizsgálatokon való részvételre. A járásban néhány település évente egy alkalommal biztosítja lakói számára a tüdőszűrésre vagy mammográfia szűrővizsgálatra történő szervezett szállítást. Több településen elérhető fogászati szűrés az iskola-egészségügyi feladatok közül, amit fogorvos lát el az oktatási intézmények keretein belül. Ezen szűrésen szinte minden tanuló megjelenik. A járásban működik a Közép-Nyírségi Járóbeteg Szakellátó Központ (Baktalórántházán), mely 2012-ben nyitotta meg kapuit, ahol 13 szakrendelés áll a betegek rendelkezésére. Többek között belgyógyászati, kardiológiai, sebészet és traumatológiai, szemészeti és gyermekgyógyászati stb. szakrendelések várják a betegeket a járás településeiről.

Csengeri járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Csenger	X
Csengersima	X
Csengerújfalú	X
Komlódtótfalu	X
Pátyod	X
Porcsalma	X
Szamosangyalos	X
Szamosbecs	X
Szamostatárfalva	X
Tyukod	X
Ura	X

A szűrővizsgálatok és prevenciós programok célja a betegségek korai felismerése és megelőzése, még azelőtt, hogy tünetek jelentkeznenek. Ezek a programok rendszeres orvosi vizsgálatokat, laboratóriumi teszteket, képalkotó vizsgálatokat és életmód tanácsadást foglalnak magukban. A Csengeri járás településein is támogatják az önkormányzatok a lakosság egészséggel összefüggő prevenciós és

szűrőprogramokon való hozzáférést. A szűrővizsgálatokat az egyes intézményekben, mobilbuszokon vagy a háziorvosi, illetve fogorvosi rendelőben (részben helyben) veheti igénybe a lakosság. A települések többségében rendszeresen szerveznek tüdőszűrést, véradást, látás és hallásvizsgálatokat, melyet a lakosság jelentős hányada igénybe vesz, illetve látogat. Kétévente a célzott korosztály számára mammográfiai szűrővizsgálat Mátészalkán érhető el. A prevenciós és szűrőprogramok kihirdetését, illetve az azokra való eljutást az Önkormányzatok saját szállító járművel segítik az azt igénylő érintettek részére.

A járásban Csengerben működik járóbeteg szakellátó központ, ahol az egyes szűrések elérhetők, ezen túl a legközelebbi elérhetőségek Mátészalka, illetve Fehérgyarmat kórházában találhatók.

A koragyermekkori kötelező szűrések a védőnői ellátás keretén belül valósulnak meg. A szűréseket helyben a védőnő elvégzi, a szükséges oltásokat a háziorvos időben beadja. Az óvodában, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszerek, amelyeket tanácsadás egészít ki.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert. Ma már valamennyi fogyatékossgal élő ember - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékossgal élő, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékossgal élő emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét jelenti a komplex akadálymentesítés. Ez olyan eszközök, és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékossgal élő emberek is igénybe vehetnek.

Ma már nem pusztán épületek akadálymentesítése szükséges, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférést szükséges biztosítani (amely magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét). Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése még nem 100%-os. Az egészségügyi intézmények fizikai akadálymentesítése megoldott. A közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. A hiányosságokat igyekeznek felszámolni a járásban.

A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység kiterjesztése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében. Az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk a szűrővizsgálatok népszerűsítésében és ki kell használniuk a lehetséges erre irányuló pályázatokat is. Porcsalmán például a szűrővizsgálatok szervezésében segítséget nyújt a Református Szeretetszolgálat Jelenlét Pontja is. Több településen is rendszeresen kerül megszervezése egészségnap (önkormányzati szerepvállalás), ahol egészségügyi felvilágosítás és ingyenes szűrőprogramok várták az érdeklődőket (Csengersima, Tyukod). Csengerben az Egészségfejlesztési Iroda olyan egészség megőrzési és fejlesztési központ, amelyek feladata a helyi lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítése. Emellett egészségügyi szűrési lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat biztosítanak.

A prevenciós programok támogatják az egészséges életmód kialakítását, a dohányzásról való leszokást és a megfelelő táplálkozást. Ezek a programok jelentősen hozzájárulnak a betegségek korai

felismeréséhez és a halálozás csökkentéséhez. A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javítja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Botpalád	X
Cégénydányád	X
Csaholc	X
Császló	X
Csegöld	-
Darnó	X
Fehérgyarmat	X
Fülesd	-
Gacsály	X
Garbolc	X
Gyügye	X
Hermánszeg	-
Jánkmajtis	X
Kérsején	X
Kisar	X
Kishódos	X
Kisnamény	X
Kispalád	X
Kisszekeres	X
Kölcse	X
Kömörő	X
Magosliget	X
Mánd	X
Méhtelek	X
Milota	-
Nábrád	X
Nagyar	X
Nagyhódos	X

Nagyszekeres	X
Nemesborzova	X
Olcsvaapáti	X
Panyola	-
Penyige	X
Rozsály	X
Sonkád	X
Szamossályi	X
Szamosújlak	X
Szatmárcseke	X
Tiszabecs	X
Tiszacsécse	X
Tizsakóród	X
Tisztaberek	X
Tivadar	-
Tunyogmatolcs	X
Túristvándi	X
Túrricse	X
Uszka	X
Vámosoroszi	X
Zajta	-
Zsarolyán	X

A Fehérgyarmati járás tekintetében vannak elérhető - de településenként eltérő - megelőző ellátások, szűrővizsgálatok. A szűrés típusok közül a legtöbb településen a tüdőszűrést évente mobil szűrőbuszok segítségével végzik.

A települések tekintetében a szűrővizsgálatok alapvetően a háziorvosi szűrések keretein belül valósulnak meg, de pl.: Nagyaron, Túristvándiban és Magosligeten a szűrőbuszok további szűrési lehetőségeket nyújtanak (pl.: méhnyakszűrés, szív-, és érrendszeri betegségek szűrése, csontsűrűség mérés).

Néhány településen (pl.: Jánkmajtis, Kisnamény, Tisztaberek) az egészségnap szervezése kisebb szűrésekre ad lehetőséget (pl.: vérnyomás-, koleszterinszint-, vércukorszintmérés, csontsűrűség mérés).

Gacsály községben szintén egészségnap keretében az önkormányzat szűrőbuszos és védőnői vizsgálatokat szervez.

Több településen (pl.: Csaholc, Fülesd, Kölcse, Nagyar, Sonkád, Tiszabecs, Túrístvándi, Uszka) is folyamatosan működik egészségmegőrző szűrőprogram, melynek eredményeként a szülők a gyermek alkatára vonatkozó jellemzőkön túl – magasság, hízásra való hajlam stb. – tanácsot kapnak a helyes életmód kialakítására, választható sportágra, munkaterületre. Az átlagtól eltérő mérési eredményt mutató tanulók ingyenesen gyógytestnevelésen vehetnek részt az iskolában, óvodában. Nagyar tekintetében az előbbi mutató alá sorolható tanulók ingyenesen speciális torna és gyógyúszás tanfolyamon vehetnek részt Fehérgyarmaton.

Penyige településen az évtizedeken át szervezett, minden évben megismétlődő tüdőszűrés, illetve a nők mammográfiai szűrővizsgálata népszerű volt, a COVID-19 járvány következtében sajnos a kezdeményezés abbamaradt (egyéniileg oldható meg).

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végzik az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. A védőnői szolgálatnak köszönhetően a várandósok folyamatos tanácsadásban részesülnek.

Több település is csoportos szervezésben oldja meg az emlővizsgálatot a 45 év felettiek részére. Ehhez kapcsolódóan az adott szűrőállomásra történő eljutásban az önkormányzatok nyújtanak segítséget esetenként falugondnoki busszal, önkormányzati kisbusszal.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 8 településen működik Egészségfejlesztési Iroda (Baktalórántháza, Csenger, Fehérgyarmat, Mátészalka, Nyírkálló, Nyírbátor, Nyíregyháza, Vásárosnamény). Az egészségfejlesztési irodák nem fedik le a vármegye teljes területét, a 13 járásból mindössze csak az előzőekben bemutatott települések járásaira terjednek ki.

Ibrányi járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek atelepülésen
Balsa	X
Buj	X
Gávavencsellő	X
Ibrány	X
Nagyhalász	X
Paszab	X
Tiszabercel	X
Tiszatelek	X

Az Ibrányi járás településein helyben nem hozzáférhető szűrőprogramokat, megelőző ellátásokat (mammográfia, UH, tüdőszűrés) főként a vármegyeszékhelyen, Nyíregyházán érhetik el a lakosok. Néhány településen esetenként az önkormányzat gondoskodik a lakosok szűrőközpontokba való eljuttatásáról.

Balsa, Buj, Nagyhalász és Tiszabercel településeken a tüdőszűrés évente egy alkalommal igénybe vehető. Jó példa Gávavencsellő Nagyközség, ahol a prevenciós és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva, együttműködve a Magyar Vöröskereszttel, a Szociális Szolgáltató Központtal. A településen a Mályvavirág Pont hatékony prevenciós munkát végez, melynek főbb pontjai a következők:

- prevenciós előadások a 7. osztályosoknak és szüleiknek a hpv elleni védőoltással kapcsolatban, online szülőértekezlet keretében,
- az egészséges életmód népszerűsítése érdekében mályva torna nőknek a főtéren,
- Mályvavirág Pontok stafétájának átadása Gávavencsellőn, a nőgyógyászati onkológiai világnap alkalmából,
- mályvavirág szobor avatás Gávavencsellőn, a méhnyakrákban elhunyt nők emlékére,
- szűrővizsgálatok helyben szűrőbusz segítségével 2 alkalommal.

További jó példaként említhető Buj település is, ahol a helyi intézmények egymással szoros együttműködésben számos prevenciós rendezvény szervezését valósítják meg. A helyi általános iskolában minden évben megrendezett egészségnap, ahol a védőnői szolgálat, a rendőrség, valamint a helyi civil szervezetek is képviseltetik magukat annak érdekében, hogy a gyermekek prevenciós előadások és sportprogramok keretében ismerkedjenek meg az egészséges életmóddal. Számos olyan programhoz lehet hozzáférni, amelyek során felhívják a figyelmet a dohányzás, alkohol, elhízás és egyéb káros rizikófaktorok egészségre ártalmas hatásaira, ezek által immár nem csupán a fizikai, hanem a lelki egészség megőrzéséhez is hozzájárulhatnak, s így megelőzhetik a pszichoszomatikus egészségügyi problémák kialakulását is.

A járásban a Kora gyermekkori program keretén belül a 0-7 évesek szűrővizsgálatát a védőnők a stats vizsgálatokat a háziorvosok/házi gyermekorvosok végzik. A védőnői ellátás prevenciós tevékenysége keretében egyik tevékenységi területe a kötelező védőoltások megszervezése, a szülők tájékoztatása a kötelező és térítés ellenében igénybe vehető védőoltásokról, azok esedékességéről, az orvosi tanácsadásról tájékoztatás adása, a szűrővizsgálatok végzése, a kiszűrt csecsemők/gyerekek háziorvoshoz/házi gyermekorvoshoz irányítása, szükség esetén a szakvizsgálatok megtörténtének nyomon követése.

Gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák tekintetében az alábbiakban ismertetett hiányosságok, problémák merültek fel:

- egészségügyi szűrések népszerűsítése,

- dohányzásról, alkoholról leszoktató programok szervezése,
- egészségtudatos életmódra nevelést szolgáló programok, kezdeményezések,
- szülők és gyermekek számára felvilágosító előadások szervezése.

Kemecsei járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Kemecse	X
Berkesz	X
Beszterec	X
Demecser	X
Gégény	X
Kék	X
Nyírbogdány	X
Nyírtét	X
Székely	X
Tiszarád	-
Vasmegyer	X

A modern egészségügyi ellátásnak a prevenció alapvető eleme. A lakosság egészségtudatosságának növelése és a rendszeres szűrések elterjesztése kulcsfontosságú a hosszú távú egészségmegőrzésben. A Kemecsei járás önkormányzatai kiemelten fontosnak tartják lakosság prevenciós és szűrőprogramokon való hozzáférését. A szűrővizsgálatokat az egyes intézményekben, mobilbuszokon vagy a háziorvosi, illetve fogorvosi rendelőben, részben helyben veheti igénybe a lakosság. A települések többségében rendszeresen szerveznek tüdőszűrést, véradást, látás és hallásvizsgálatokat, melyet a lakosság jelentős hányada igénybe vesz, illetve látogat, valamint kétévente a célzott korosztály számára mammográfiai szűrővizsgálat Nyíregyházán érhető el, melyet az érintettek nagy része igénybe is vesz. A prevenciós és szűrőprogramok kihirdetését, illetve az azokra való eljutást az Önkormányzatok saját szállító járművel segítik az azt igénylő érintettek részére. Tüdőszűrést szerveznek rendszeresen Kemecse, Nyírbogdány, Gégény, Nyírtét településeken. A háziorvosok prevenciós munkájuk során többek között szűrik a hipertóniát, anyagcsere betegségeket, lehetőség van vérnyomásmérés, vércukor mérés, EKG készítés, laboratóriumi vérvizsgálatokra. Felhívják a figyelmet a dohányzás, alkohol, elhízás és egyéb káros rizikófaktorok egészségre ártalmas hatásaira. A járásban a nem kötelező szűrőprogramok elsősorban Nyíregyházán, illetve a kisvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórházban vehető igénybe.

A koragyermekkori kötelező szűrések a védőnői ellátás keretén belül valósulnak meg a szűréseket helyben a védőnő elvégzi a szükséges oltásokat a háziorvos időben, beadja. Az óvodában, általános iskolában az iskola egészségügyi ellátás keretében zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket tanácsadás egészít ki. Az iskolai gyógytestnevelésbe sorolás védőnő, orvos, gyógypedagógus bevonásával történik. A védőnők többsége a méhnyakrák elleni szűrővizsgálatok elvégzésére

rendelkezik jogosultsággal, azonban az érintett korosztály (25-65 év közöttiek) megjelenése még rendkívül alacsonynak mondható.

Az egyenlő esélyű hozzáférés jegyében az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése még nem 100%-os, de az egészségügyi intézmények fizikai akadálymentesítése megoldott. A közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. A megelőző ellátások mindenki számára elérhetőek egyformán. Az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk a nők (a méhnyakrák és a mellrák) és a férfiak (prosztata és végbéldaganat, tüdő daganat) körében a daganatos megbetegedések megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében és ki kell használniuk a lehetséges erre irányuló pályázatokat is. A szűrőprogramok jelentősen hozzájárulnak a betegségek korai felismeréséhez és a halálozás csökkentéséhez. A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javítja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét.

Kisvárdai járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Ajak	X
Anarcs	X
Döge	X
Dombrád	X
Fényeslitke	X
Gyulaháza	X
Jéke	X
Kékcse	X
Kisvárd	X
Lövőpetri	X
Mezőladány	X
Nyírkársz	X
Nyírlövő	X
Nyírtass	X
Pap	X
Pátroha	X
Rétközberencs	X
Szabolcsbáka	X
Szabolcsveresmart	X
Tiszakanyár	X
Tornyospálca	X

Újdombrád	X
Újkenéz	X

A Kisvárdai járásban szűrések, szűrőprogramok elérhetőek a lakosság számára, a helyben igénybe vehető szűrővizsgálatok köre, gyakorisága és megvalósulási formája településenként eltérő.

Azon településeken, ahol van helyben háziorvos, elérhetőek például a következő prevenciós szűrések: vérnyomás mérés, EKG, vércukormérés, testtömegindex mérés. A koragyermekkori kötelező szűrések elvégzésében a területi védőnők működnek közre, melynek keretében az óvodában több alkalommal tartanak tisztasági és tetvességi vizsgálatokat, valamint megtörténik a nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata.

Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében egészségügyi szűrővizsgálatok (testsúly, testmagasság, vérnyomás mérés; látás, színlátás, hallás vizsgálat; mellkas körfogat mérése be- és kilégzéskor stb.), tisztasági- és fejtetvességi vizsgálatok (3 alkalommal), szomatikus és mentális fejlettségi vizsgálatok, valamint csoportos egészségnevelés valósul meg.

A prevenciós és szűrőprogramokhoz, valamint a fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés jelentős része a Szent Damján Görögkatolikus Kórházban, a járásközpontban Kisvárdán érhető el a település lakosainak számára.

Dombrádon például 2022-ben *A Helybe Visszük a Szűrővizsgálatokat program* keretében kardiológiai, tüdőgyógyászati, szájüregi szűrést, általános állapotfelmérést végeztek, dohányzás leszoktatásban nyújtottak segítséget a szakemberek. Az *Egészségnap* program célja is az volt, hogy segítsünk az embereknek megérteni, milyen fontos a megelőzés és az emberi élet.

A népegészségügyi szűrővizsgálatok szervezett formában zajlanak. Az emlőszűrésen való részvételt az önkormányzatok többsége szervezett, ingyenes utaztatással segíti. Tüdőszűrésre évek óta mozgóbuszban van lehetőség évi egy alkalommal, ennek elmulasztása esetében a közeli Kisvárdában végzik ezt a szűrővizsgálatot. Méhnyakszűrésre szintén a Szent Damján Görögkatolikus Kórház nőgyógyászati szakrendelésén van lehetőség, ugyanakkor pl.: Ajak, Mezőladány, Szabolcsveresmart településeken a védőnőnél is lehetőség van helyben elvégezni a méhnyakszűrést.

A járás több településének HEP-jében jelenik meg településszintű problémaként az egészségügyi szűrőprogramok szervezésének igénye, illetve a rendszeres szűrővizsgálatok helyben történő biztosításának igénye.

A helyben nem elérhető, szűrőközpontokban biztosított szűrővizsgálatokra való részvétel főként az időseknek és a fogyatékossgal élőknek jelent nehézséget a távolság és a tömegközlekedés miatt. A halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyerekek nem megfelelő testi higiéniával rendelkeznek, gyakori a fejtetvesség, fertőző megbetegedések.

Mátészalkai járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Fábiánháza	X
Fülpösdaróc	X
Géberjén	X
Győrtelek	X
Hodász	X
Jármí	X
Kántorjánosi	X
Kocsord	X
Mátészalka	X
Mérk	X
Nagydobos	X
Nagyecsed	X
Nyírsaholy	X
Nyírkáta	X
Nyírmeggyes	X
Nyírparasznya	X
Ökörítőfülpös	X
Ópályi	X
Őr	X
Papos	X
Rápolta	X
Szamoskér	X
Szamosszeg	X
Tiborszállás	X
Vaja	X
Vállaj	X

A Mátészalka járásban az egyes településeken biztosítanak folyamatosan és/vagy időszakosan elérhető szűréseket, szűrőprogramokat, de a települések egy jelentős részén kevés szűrés érhető el helyben a lakosoknak, illetve vannak települések, ahol szinte csak a prevenció szűrések szűk köre (pl.: vérnyomás, pulzus, EKG, vércukormérésre stb.) érhető el.

A gyermekek számára a szűrési lehetőségek részint helyben, részint a közeli településeken állnak rendelkezésre. Az iskolai kötelező szűréseket az indexosztályokban évente végzik a védőnők. Státuszvizsgálatok a jogszabályban előírtaknak megfelelően megtörténnek a védőnő és a gyermekorvos bevonásával. Ezek a vizsgálatok kötelezőek.

A háziorvosok jelentős prevenciós munkát végeznek, így egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. Többek között hipertóniaszűrés, az anyagcsere betegségek feltérképezése, az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol...) való felhívás a leggyakoribb, Nyírcsaholy település a háziorvos által hetente egy alkalommal vérévételi lehetőséget biztosít.

Prevenciós lehetőség, hogy a járásközponton kívül a védőnő közreműködésével a nőgyógyászati szűrés elvégzésére is lehetőség biztosított pl: Győrtelek, Jármí, Nagyecsed településeken.

Tüdőszűrésre évek óta több település is mozgóbuszban biztosít lehetőséget évi egy alkalommal, ennek elmulasztása esetében a közeli Mátészalkán, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Mátészalkai Tagkórházban van lehetőség.

Mammográfiai szűrésre való eljutást az önkormányzatok saját szervezésben két évente biztosítják az érintett női lakosok számára, ahová az önkormányzati autóbusz szállítja az érintetteket.

Fülpösdaróc több célcsoportot érintő település szintű problémaként emeli ki, hogy a településen a prevenciós és a szűrőprogramok száma nagyon minimális, vagy nincs.

Az esélyegyenlőségi célcsoportok közül főként az időseket és a fogyatékkal élőket érinti a szűrővizsgálatokra való eljutás megoldása, a nőket, időseket és mélyszegénységben élők körében egyaránt felmerült az ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások hiánya.

Nagykállói járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Balkány	X
Biri	X
Bököny	X
Érpatak	X
Geszteréd	X
Kállósején	X
Nagykálló	X
Szakoly	X

A Nagykállói járás településeinek a rendelkezésre álló adatok alapján többféle szűrővizsgálat lehetősége is adott. A járás legtávolabbi települése is átlagosan 20 km-es távolságra fekszik a vármegyeszékhelytől,

ahol a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyháza Jósa András Tagkórházban minden szűrővizsgálat elérhető.

A járás központjában van Egészségfejlesztési Iroda, melynek feladata a lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítése, emellett egészségügyi szűrési lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat biztosítanak. Állapotfelméréseik azt a célt szolgálják, hogy a résztvevők képet kapjanak az egészségi állapotukat fenyegető rizikófaktorokról.

A háziorvosok jelentős prevenciós munkát végeznek, egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. Többek között hipertóniaszűrés, az anyagcsere betegségek feltérképezése, az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol) való felhívás a leggyakoribb.

Az iskolai egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fej tetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A méhnyakszűrés elvégzéséhez rendelő áll rendelkezésre Balkányban és Nagykállóban, ugyanakkor a védőnő Bökönyben helyben is el tudja végezni a vizsgálatot. Kállósemjén és Geszteréd településeken évente egyszer nőgyógyászati szűrés elvégzésére is adódik alkalom a védőnői szolgálat épületében.

A felnőtt lakosság részére évente megszervezik a tüdőszűrést a járás településein, kivéve Érpatak, ahol az érintettek Nyíregyházán tudják igénybe venni a szolgáltatást.

Több településen volt példa arra vonatkozóan, hogy a településen kívüli szűrőközpontokba való eljutásban az önkormányzat segítséget nyújt buszos/csoportos utaztatás keretében bizonyos szűrővizsgálat esetében. A hiányosságok, problémák megoldása érdekében a településeken szűrővizsgálatok szervezésére és az utaztatás megoldására lenne szükség a mélyszegénységben élők, idősök és nők körében.

Nyírbátori járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Bátorliget	X
Encsencs	X
Kisléta	X
Máriapócs	X
Nyírbátor	X
Nyírbéltek	X
Nyírbogát	X
Nyírcsászári	X
Nyírderzs	X
Nyírgelse	X

Nyírgyulaj	X
Nyírlugos	X
Nyírmihálydi	X
Nyírpilis	X
Nyírvasvári	X
Önböly	X
Penészlek	X
Piricse	X
Pócspetri	X
Terem	-

A szűrővizsgálatok és prevenciós programok célja a betegségek korai felismerése és megelőzése, még azelőtt, hogy tünetek jelentkeznenek. A megelőző és szűrővizsgálatok teljes mértékben elérhetőek a település minden lakója számára. Nyírbátoron kívül a szomszédos nagyvárosok (Nyíregyháza, Mátészalka) egészségügyi ellátása is elérhető.

A járás településein néhány szűrővizsgálat helyben történik, mobilbuszokon vagy a háziorvosi, illetve fogorvosi rendelőben. A települések többségében rendszeresen szerveznek tüdőszűrést, véradást, látás- és hallásvizsgálatokat, melyet a lakosság jelentős hányada igénybe vesz, illetve látogat. Kétévente a célzott korosztály számára mammográfiai szűrővizsgálat Mátészalkán és Nyíregyházán is elérhető.

A prevenciós és szűrőprogramok kihirdetését, illetve az azokra való eljutást az Önkormányzatok saját szállító járművel segítik az azt igénylő érintettek részére. Az elmúlt években emelkedett az onkológiai szűréseken résztvevők száma.

A Nyírbátor és kistérségi vonzáskörzete járóbetegének ellátásának működtetője 2006 augusztusától a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház. A Nyírbátori szakrendelő teljes felújítása 2010-ben történt meg.

A településeken megrendezett egészség napok keretében helyi szűrővizsgálatok, védőnői szűrések biztosítottak (Nyírbátorban az Egészségfejlesztési Iroda fontos szerepet kapott a járási települések prevenciós szolgáltatásinak ellátásában).

A koragyermekkori kötelező szűrések a védőnői ellátás keretén belül valósulnak meg a szűréseket helyben a védőnő elvégzi a szükséges oltásokat a háziorvos/gyermekorvos időben, beadja. Az iskolai egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fej tetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik. Az iskolákban az iskolavédőnők végzik a vizsgálatokat, szűréseket felvilágosító előadásokat, kiselőadásokat tartanak rendszeresen. Az önkormányzatok tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése még nem 100%-os. Az

egészségügyi intézmények fizikai akadálymentesítése többnyire megoldott a közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott.

A megelőző szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhetőek. A hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek/életkörülmények okán (továbbá a szűréseken való alacsony részvétel miatt is) jellemzően elmarad az átlagtól.

A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység kiterjesztése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében.

A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javíthatja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Apagy	X
Kálmánháza	X
Kótaj	-
Nagycserkesz	X
Napkor	X
Nyíregyháza	X
Nyírpazony	X
Nyírtelek	X
Nyírtura	X
Rakamaz	X
Sényő	X
Szabolcs	X
Timár	X
Tiszanagyfalu	X
Újfehértó	X

A táblázatból kiolvasható, hogy Kótaj kivételével prevenciós és szűrőprogramok minden településen elérhetőek. A településeken a leggyakoribb népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrés, amit általában a védőnők végeznek a háziorvossal. Jellemzően rendezvények alkalmával van lehetőség általános szűrővizsgálatokon való részvételre. A legtöbb település évente egy alkalommal biztosítja lakói számára a tüdőszűrésre vagy mammográfia szűrővizsgálatra történő szervezett szállítást. Több településen elérhető fogászati szűrés az iskola-egészségügyi feladatok közül, amit fogorvos lát el az oktatási intézmények keretein belül. Ezen szűrésen szinte minden tanuló megjelenik. Rakamaz

településen a rászoruló idősok részére telemedicinális egészségügyi projekt is bevezetésre került, ahol a vércukor, koleszterin és vérnyomás értékek és meghatározások egyeztetésére, megbeszélésére van lehetőség.

Nyíregyházán a prevenciós akciók fontos elemei azok a lakossági szűrések, amelyek a városi rendezvényekhez, programokhoz kapcsolódnak. Szinte hagyományosan megrendezésre kerül a SZÍV Világnapja, az Anyatejes Táplálás Világnapja, Egészségnap a Kossuth téren, de említhető az Idősok Világnapja vagy egyéb nagy rendezvények. Ezenkívül a különböző pályázati programok elemei közé tartoznak az egészségügyi szűrések, tanácsadások. Az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás és az egészségfejlesztési programokat megvalósító szervezetek közötti összekötő kapocsként működnek az egészségfejlesztési irodák. Nyíregyházán 2018. március 1-től kezdte meg működését a Nyíregyházi járás Egészségfejlesztési Iroda, amelynek intézményi háttérét a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház biztosítja, működését finanszírozza.

Az Egészségfejlesztési Irodák - közvetlen kapcsolatot kialakítva az egészségfejlesztési programok célcsoportjaival - oly módon javítják az egészségügyi ellátórendszer prevenciós tevékenységét, hogy a háziorvosi szolgálatoktól, a járóbeteg szakrendelésről vagy fekvőbeteg szakellátást követően az egészségfejlesztési irodákba irányított életmódváltásra szorulókat, vagy saját elhatározásukból életmódváltást kezdeményezőket kockázatbecslés alapján életmódváltó programokba vonják be és követik a programokban való részvételüket. Az Egészségfejlesztési Iroda átfogó célja, hogy egy olyan egészségfejlesztési és egészség-megőrzési „központ” működjön, mely centruma lesz az országos, valamint a helyi népegészségügyi- és egészséges életmódra nevelő programok megvalósításának, prevenciót segítő akciók lebonyolításának. Lehetőséget teremthet, és színteret biztosíthat a területen működő egészségügyi és szociális szolgáltatók és civil szervezetek kezdeményezéseinek, együttműködésének, kapcsolatok kialakításának. Az Egészségfejlesztési Iroda tevékenységi körei:

- életmódváltó programok és közösségi szintű egészségnevelési és egészségfejlesztési programok megvalósítása különböző szintereken (települési, munkahelyi és iskolai szinterek),
- egyéb szervezetek (önkormányzatok, civil szervezetek, iskolák,) által tartott rendezvényeken történő részvétel,
- helyi hálózati aktivitás; az egészségfejlesztéssel érintett szervezetek, döntéshozók partnerhálózatba szervezése és a partnerhálózat működtetése,
- a mentális egészségfejlesztés keretében végezhető egyéni és populációs szintű preventív feladatok megvalósítása.
- egészségügyi állapotfelmérés,
- mentálhigiénés tanácsadás,
- táplálkozási és életmód tanácsadás,
- mozgásterápia, gyógytorna,
- szenvedélybetegok önésegítő csoportja,

- dohányzás leszokást elősegítő foglalkozás,
- klubfoglalkozások,
- előadások,
- prevenciós iskolai előadások.

A TOP-6.9.1. programokban a szegregátumok területén egészségfejlesztési programok, szűrések tanácsadások valósultak meg. A gyakorlati tapasztalat szerint a résztvevőket ösztönözni kell, a prevenciós célokat is szolgáló szűréseken, tanácsadásokon a részvétel alacsony számú volt.

A járás településeire jellemző, hogy a rendelkezésre álló ezirányú pályázati lehetőségekkel sikeresen él.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Szorgalmatos	X
Tiszadada	X
Tiszadob	X
Tiszaeszlár	X
Tiszalök	X
Tiszavasvári	X

Tiszavasvári járás hat településén változó a lakosság prevenciós és szűrőprogramokon való hozzájárulása. A legkisebb település Szorgalmatos a két város szomszédságában helyezkedik el, így legközelebb Tiszalök és Tiszavasvári szolgálat szűrőprogramokkal. A településen minden évben elérhető a tüdőszűrés lehetősége, pályázatok keretében szervezett egészségnapokon koleszterin-, vércukor-, vérnyomásmérés történik. A kisebb településeken (Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár) minden évben, helyben szervezik meg a tüdőszűrő vizsgálatot ahová az idős beteg, egyedülálló emberek szűrővizsgálatra való szállításához is segítséget nyújt. Mammográfiai szűrővizsgálatra az önkormányzati tulajdonban lévő kisbuszok szállítják a kiértesített (és rászoruló) személyeket. A településeken időközönként egészségügyi bemutatók, tájékoztatások kerülnek megszervezésre. Az iskolában a település védőnője rendszeresen vizsgálja a gyermekeket, hogy a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. A koragyermekkorai szűréseket a helyi védőnők bonyolítják le.

Tiszalök különböző szűrővizsgálati programokat szervez a település lakosok számára, amelyek ingyen, anyagi helyzetétől függetlenül, mindenki igénybe vehet. A koragyermekkorai szűréseket a helyi védőnők bonyolítják le. Az Egészségfejlesztési Iroda szolgáltatásai a településen nem érhetőek el.

A járás székhelyén Tiszavasváriban az önkormányzat szervezésében működik az éves kötelező tüdőszűrés megszervezése, városi és iskolai egészségnap, látás-és hallásvizsgálat, és eseti jelleggel

egyéb vizsgálatok végzése pl.: ingyenes hallás- és látásvizsgálat. A városban működő Védőnői Szolgálat is tevékenyen részt vesz a szűrővizsgálatok végzésében (pl.: méhnyakszűrés), mivel a védőnők munkájuk minden színterén törekednek az egészséges életmód népszerűsítésére, propagálják a betegségek megelőzését célzó szűrővizsgálatok igénybevételét. A helyszíneken vércukor, koleszterin, testsúly, testmagasság, testszír-százalék méréseket végeznek, s az eredményeket értékelve igyekeznek életmódbeli tanácsokat adni. A városi egészségnapon szűrővizsgálatokat végeznek, értékelnek, egészségnevelést tartanak. Az óvodás korú gyermekek szűrővizsgálata is a védőnői tanácsadóban történik.

A megelőző szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhető. A hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad az átlagtól. A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység kiterjesztése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Aranyosapáti	X
Barabás	X
Beregdaróc	X
Beregsurány	X
Csaroda	X
Gelénes	X
Gemzse	X
Gulács	-
Gyüre	-
Hetefejércse	X
Ilk	X
Jánd	X
Kisvarsány	-
Lónya	X
Márokpapi	X
Mátyus	X
Nagyvarsány	X
Nyírmada	X
Olcsva	X
Pusztadobos	X

Tákos	X
Tarpa	X
Tiszaadony	X
Tiszkerecseny	X
Tiszaszalka	X
Tiszavid	X
Vámosatya	X
Vásárosnamény	X

Gulács és Gyüre kivételével a prevenciós és szűrőprogramok minden településen elérhetők a Vásárosnaményi járásban. A településeken leggyakoribb a népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrés, amit általában a védőnők végeznek a háziorvossal. A járásban néhány település évente egy alkalommal biztosítja lakói számára a tüdőszűrésre vagy mammográfia szűrővizsgálatra történő szervezett szállítást, rászorulóik részére. Lónya és Mátyus településen a szűrővizsgálatok részben helyben, részben Vásárosnaményban biztosítottak.

Vásárosnaményban az emlőszűréseket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Emlődiagnosztikai Központja végzi. A kiszűrtek vizsgálatát Nyíregyházán folytatják le. Fokozni szükséges a 25-65 év közötti nők méhnyakszűrésen való megjelenését is és kihasználni azt, hogy a Védőnői Méhnyakszűrő program keretében Vásárosnamény városból 3 védőnő képzése történt meg.

Drogprevenciós tevékenységet elsősorban a Vásárosnaményi Rendőrkapitányság lát el a városban. A rendeléseken az orvosok igyekeznek az egészséges életre, életmódra szóló jó tanácsokkal ellátni a szülőket, gyermekeket: hogy egy egészségesebb nemzedék nőhessen fel.

Az iskoláskorúak fogászati szűrése és ellátása szervezett keretek között, valamint visszarendelés szerint történik heti 6 órában mind a három fogorvosi körzetben Nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, évi két alkalommal ismerkedhetnek meg a gyerekek a helyes szájápolási szokásokkal dentálhigiénikus segítségével.

Összességében megállapítható, hogy prevenciós szűrővizsgálatok leginkább a 0-2 éves korú az óvodás és iskoláskorú gyermekek esetében biztosított a települések nagy részén, ahol a szűréseket a védőnő és a háziorvos végzi. Korábban elérhetőek voltak a településeken szűrőbuszok (és egészségügyi dolgozók) mobil vizsgálatai, de ezek a COVID koronavírus járvány ideje alatt megszűntek.

Általános probléma, hogy az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek, illetve a fogyatékkal élők kevésbé veszik igénybe. Segíteni szükséges, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

A testi és lelki egészségfejlesztés keretében a járási települések keresik azon pályázati lehetőségeket, amelyek keretében lehetőség nyílik a lelki egészséget/teherbírást erősítő programok megszervezésére (pszichológus és gyógytornász bevonásával).

Záhonyi járás

A járási települések	Szűrések elérhetőek a településen
Benk	X
Eperjeske	X
Győröcske	X
Komoró	X
Mándok	X
Tiszabездéd	X
Tisza-mogyorós	X
Tiszaszentmárton	X
Tuzsér	X
Záhony	X
Zsurk	X

A Záhonyi járás számos településén (Eperjeske, Mándok, Tiszabездéd, Tisza-mogyorós, Komoró) a prevenciós és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. Ezeknek a megszervezésében aktívan részt vesznek az önkormányzatokon kívül a háziorvosok és a védőnők is. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősök, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva változó a lakosság prevenciós és szűrőprogramokon való hozzáférése. A háziorvosi szolgálat keretein belül a betegeknek lehetőségük van helyben vérvételre, cukorbetegség és a magas vérnyomás szűrése történik, a védőnő helyben végzi el (védőnői tanácsadóban) a méhnyakszűrést.

Bekapcsolódnak olyan pályázati programokba, ahol pl. szakorvosok tartottak előadást a lakosság számára a kötelező és nem kötelező szűrővizsgálatok fontosságáról.

Legtöbb településen a tüdőszűrést igyekeznek helyben biztosítani, ahol ez nem lehetséges a szolgáltatás Kisvárdán érhető el. A mammográfiás szűrés behívóleveles értesítés alapján történik a Jósa András Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórházban. a települések igyekeznek a csoportos beszállítást megszervezni, buszt biztosítani.

A koragyermekkori kötelező szűrések a védőnői ellátás keretén belül valósulnak meg a szűréseket helyben a védőnő elvégzi a szükséges oltásokat a háziorvos/gyermekorvos időben, beadja. Az általános iskolában az iskola egészségügyi ellátás keretében zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket tanácsadás egészít ki.

A hátrányos helyzetű lakosság a szűréseken való alacsony részvételi hajlandósággal bír.

A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység kiterjesztése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében. Az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk a betegségek kialakulásának megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében. A települések a szűrővizsgálatok népszerűsítésére irányuló pályázati lehetőségeket kihasználják és a várják. Ezek a programok jelentősen hozzájárulnak a betegségek korai felismeréséhez és a halálozás csökkentéséhez. A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javítja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét.

1.1.2. Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátások

A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II.25.) EüM rendelet szabályozza a tevékenységet végzők feladatellátását. A Rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a jogszabály hatálya kiterjed azokra a praxisjoggal rendelkező háziorvosokra, házi gyermekorvosokra és alapellátást végző fogorvosokra, akik területi ellátási kötelezettséget vállalva:

- az önkormányzattal, az önkormányzati feladatokat ellátó egészségügyi intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban állnak,
- az önkormányzattal kötött szerződés értelmében a feladatokat gazdálkodó szervezeti formában vagy magánorvosként végzik.

A Rendelet 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy a jogszabály előírásait kell alkalmazni azokra a háziorvosokra is, akik területi ellátási kötelezettséget nem vállalnak és gazdálkodó szervezeti formában vagy magánorvosként az e jogszabályban foglalt feltételekkel a bejelentkezett biztosítottak folyamatos háziorvosi ellátását vállalják, valamint külön jogszabály szerint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel finanszírozási szerződést kötöttek. A Rendelet előírásait kell alkalmazni ugyanakkor az (1)-(2) bekezdés szerinti háziorvosok helyettesítésére és a háziorvosi tevékenység végzéséhez szükséges szakképesítésre, továbbá a háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó önálló ápolási és egyéb egészségügyi tevékenységet végzőkre is. A Rendelet 2. § (1.) bekezdésében foglaltak alapján a háziorvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A háziorvos rendelési időben a betegeket – sürgős ellátást igénylő eset kivételével – az érkezés igazolt sorrendjében fogadja. A háziorvos legalább a rendelési ideje egy részében, illetve a tanácsadás során előre programozható betegellátás keretében előjegyzés alapján végzi a betegek szűrését, gondozását és ellátását. A házi gyermekorvos a Rendelet 2. § (1) bekezdésben meghatározott ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja. Felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A jogszabály 4. § (1) bekezdése szerint a gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos feladatkörébe tartozik különösen az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása. A Rendelet 4. § (2) bekezdése részletezi a háziorvos feladatkörébe tartozó feladatokat, melyek az alábbiak:

- a) a terhesgondozásban való közreműködés,
- b) a közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátása az 5. §-ban foglaltak szerint,
- c) az egészségnevelésben és az egészségügyi felvilágosításban való részvétel,
- d) külön jogszabályban foglaltak szerint az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok elvégzése és az egyes népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálatokban való közreműködés, valamint együttműködés az ellátási területén ilyen szűrővizsgálatot végző egészségügyi szolgáltatóval és

a végrehajtásért felelős szervvel,

- e) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ügyelet működtetőjével kötött szerződésben rögzítettek szerint az ügyeleti szolgálatban való, az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerinti részvétel,
- f) külön engedély alapján a kézi gyógyszerár kezelése,
- g) külön jogszabályban meghatározott orvosi, orvosszakértői feladatok,
- h) külön jogszabályban foglaltak szerinti halottvizsgálat ellátása.

A Rendelet 4. § (3) bekezdése alapján a gyermekorvosi ellátás keretében a háziorvos a (2) bekezdés b)–

h) pontjában foglalt feladatok mellett a következő feladatokat látja el:

- a) a csecsemők és gyermekek gyógyító-megelőző alapellátása, beleértve a tanácsadást is,
- b) az újszülöttek, a veszélyeztetett csecsemők és gyermekek szükség szerinti preventív látogatása, ezen túlmenően intézetén kívüli szülés esetén az újszülöttnak a szülés megtörténtétől számított 4–7 napon belül történő meglátogatása,
- c) a gyermekintézményekbe történő felvétel előtti orvosi vizsgálat,
- d) gyermekápolás címén a jogosult keresőképtelen állományba vétele,
- e) a gyermekről ötéves életkorában a külön jogszabály szerinti „fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére” megnevezésű orvosi adatlap kiállítása.

Annak érdekében, hogy az egészségbiztosítás egészségügyi ellátásaira jogosultak számára biztosítható legyen, hogy lakóhelyén vagy annak közelében, választása alapján, nemétől, korától, betegsége természetétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön, az alapellátás keretében szervezett egészségügyi szolgáltatás, a háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás működik. Fontos figyelembe venni, hogy mindenkinek - így teljesen cselekvőképes személynek személyesen, a korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen kiskorú, valamint a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen vagy teljesen korlátozott nagykorú személy pedig törvényes képviselője útján - joga van ahhoz, hogy háziorvost vagy házi gyermekorvost (továbbiakban: háziorvos) válasszon.

2023-tól kezdődően a háziorvosi ellátás feltételeinek megteremtése, valamint az ellátandó terület (utcajegyzék) meghatározása már nem tartozik az önkormányzat feladatkörébe. A 2015. évi CXXIII. törvény 6. § (1) bekezdése alapján az egészségügyi alapellátások körzeteit a praxiskezelő szerv, az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) alakítja ki.

A háziorvos továbbra is az önkormányzattal kötött megállapodás alapján látja el feladatait, azonban a háziorvosi tevékenység szakmai és tartalmi követelményeit, valamint a személyi és tárgyi feltételeket jogszabályok határozzák meg. A háziorvosi tevékenység végzéséhez működési engedély szükséges, amelyet a fővárosi és vármegyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (illetve fővárosi kerületi) hivatala ad ki.

A háziiorvosi szolgálat működését a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) szerződés alapján finanszírozza az Egészségbiztosítási Alapból.

A betegek ellátása – sürgős esetek kivételével – érkezési sorrendben történik, ugyanakkor a rendelési idő egy részében előjegyzési lehetőséget is biztosítani kell. A háziorvos napi 8 órában áll a betegek rendelkezésére, heti szinten legalább 15 óra rendelési időt köteles biztosítani, munkanapokon pedig minimum 2 órát rendelnie kell. A munkaidőn kívüli folyamatos ellátás biztosítása érdekében ügyeletet kell szervezni.

A háziorvos - házi gyermekorvos - köteles ellátni az ellátási területén (körzetben) lakókat, a hozzá bejelentkezett és általa elfogadott biztosítottakat, továbbá a rendelési idejében hozzá forduló személyeket, ha heveny megbetegedésük vagy krónikus betegségük miatt ellátatlanságuk az egészséget károsító vagy a gyógyulást lassító állapotromláshoz vezethet.

Vannak olyan háziiorvosi szolgálatok, melyek területi ellátási kötelezettséget nem vállalnak, de ha egyéb feltételekkel rendelkeznek, működési engedély birtokában az egészségbiztosítóval kötött szerződés alapján a bejelentett, és az őt választó biztosítottak számára folyamatos háziiorvosi ellátást nyújtanak⁵⁷. Az ügyeleti ellátáshoz való hozzáférés számos település esetében a lakosság számára problémát jelent. Ennek oka az, hogy tömegközlekedéssel az ügyeletre való eljutás körülményes vagy nem is elérhető, mert az ügyeleti időszakban nincs, vagy csak ritkán közlekedő járatok vannak. Az éjszakai, illetve a hétvégi időszakok még problémásabbak e tekintetben. A háziiorvosi szolgáltatás tekintetében a hiányosságok, problémák megoldása érdekében szükség lenne többek között a humán erőforrás bővítésére (egyes településeken nagyon leterheltek a szakemberek, s a rendelési idő is hosszú a heti óraszámot tekintve). További problémát jelent általában, hogy:

- A hátrányos helyzetű gyermekek esetében gyakran előfordul, hogy nem történik meg időben a háziiorvosi vizsgálat vagy a tanácsadason való részvétel.
- Egyes településeken a központi ügyeleti ellátás fizikailag nehezen elérhető, különösen a közösségi közlekedés hiánya miatt.
- A háziiorvosi alapellátás elérhetősége korlátozott lehet, például csak helyettesítés útján vagy heti néhány alkalommal biztosított rendelési idő mellett működik.
- A némelyik településen nem mindenhol érhető el házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás, így a gyermekek sürgősségi ellátáshoz való hozzáférése korlátozott lehet.
- Egyes háziorvosok a helyi bentlakásos intézmények (pl. idősek otthona) ellátásában is részt vesznek, ami további leterheltséget jelenthet.
- A központi ügyelet elérése – különösen kisebb, elzárt településeken – szintén jelentős nehézséget okozhat.

A praxisok gyakran nagy arányban látnak el szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű pácienseket, ami fokozott ellátási igényt és terhelést jelent az alapellátás számára. A hátrányos helyzetű célcsoportok

⁵⁷ Forrás: neak.gov.hu

szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében az adatszolgáltatások és a helyi esélyegyenlőségi programok alapján az alábbi általános megállapításra került sor: a háziorvosi- és házigyermekorvosi ellátások mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett helyben elérhető szolgáltatás, azonban a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Baktalórántházai járás	8	2	1	0	7	1	-
Baktalórántháza	1	-	-	-	1	1	-
Besenyőd	-	-	-	-	-	-	-
Laskod	1	-	-	-	1	-	1
Levelek	1	-	1	-	2	1	-
Magy	-	-	-	-	-	-	1
Nyíribrony	-	-	-	-	-	-	1
Nyírkérő	-	-	-	-	-	-	1
Nyírkércs	1	-	-	-	1	-	-
Ófehértó	1	1	-	-	-	1	-
Petneháza	1	-	-	-	1	1	-
Ramocsaháza	1	-	-	-	1	-	1
Rohod	1	1	-	-	-	-	1

A Baktalórántházai járásban 7 háziorvos látja el a járás 12 településén a háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó feladatokat. Ófehértó és Rohod településeken betöltetlen a felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosi álláshely. A 12 településen lévő 9 szolgáltató közül 7 szolgáltató vegyes körzetet, 1 szolgáltató gyermekorvosi körzetet és 1 szolgáltató felnőtt orvosi körzetet vezet. A járásban egyedül Leveleken található 3 orvos, itt felnőtt, gyermek és vegyes körzet is található. A 7 orvosból 6 több településen látja el a betegeket. Ezek közül 1 szolgáltatónak 3 ellátandó települése (Baktalórántháza, Nyírkércs és Nyírkérő), míg 6 háziorvosnak 2 ellátandó települése van. Besenyődön a leveleki, Laskodon a petneházai, Magyon a leveleki, míg Nyíribronyban a ramocsaházai orvos látja el a körzeti feladatokat.

A járás 12 települése közül Besenyődön és Nyírkércsen nem található sem gyógyszerár, sem fiókgyógyszerár. Baktalórántházán, Leveleken, Ófehértón és Petneházán üzemel gyógyszerár. A fennmaradó 6 településen fiókgyógyszerár működik.

Csengeri járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró házi orvosok	Gyógyszerárak	Fiókgyógyszerárak
Csengeri járás	5	3	1	0	9	4	3
Csenger	2	-	1	-	-	2	-
Csengersima	1	-	-	-	1	-	-
Csengerújfalú	1	-	-	-	1	-	-
Komlódtótfalú	-	-	-	-	-	-	-
Pátyod	-	1	-	-	1	-	1
Porcsalma	1	-	-	-	1	1	-
Szamosangyalos	-	-	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-	-	-
Szamosatárfalva	-	-	-	-	-	-	1
Tyukod	-	2	-	-	2	1	-
Ura	-	-	-	-	-	-	1

A házi orvosi ellátás a Csengeri járásban a következők szerint megoldott: a 11 településen 9 házi orvosi körzet került kialakításra, nyolc felnőtt házi orvosi és egy gyermekorvosi körzet. A járásban Pátróha településen 1, míg Tyukodon 2 betöltetlen felnőtt körzeti orvos állás van. Külön felnőtt házi orvosi és gyermekorvosi körzet csak a járásszékhelyen Csengerben érhető el a többi településen vegyes házi orvosi körzetek kerültek kialakításra. Nincs külön körzet Szamosbecs, Komlódtótfalú, Szamosatárfalva településeken itt Csengersima központtal együtt működik együtt a 4 település. A házi orvosi szolgáltatás Csengersimán minden hétköznap mindenki számára elérhető, Komlódtótfaluban minden szerdán, Szamosbecsen és Szamosatárfalván hetente két alkalommal biztosított. Szintén nincs külön körzete Szamosangyalosnak itt Pátyoddal együtt alkotnak egy körzetet. Szamosangyaloson hetente három alkalommal érhető el házi orvosi szolgáltatás. Ezeken a településeken a házi orvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte, a járásban erre Csengerben van lehetőség hétköznapi 16:00-22:00 óra között munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óra között, ezen az időpontokon kívül a Fehérgyarmati kórház sürgősségi betegellátóját kell szükség esetén igénybe venni.

Három betöltetlen vegyes körzet van a járásban kettő Tyukodon és egy Pátyodon, ezeket helyettesítéssel meg tudják oldani.

A települések házi orvosai igyekeznek rendszeresen felkeresni az idős vagy fogyatékossgal élő betegeket. A háziorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb hiányosságok még előfordulhatnak.

A járásban hét gyógyszertár működik, ezek egyike 10 km-en belül bármely településről elérhető. A csengeri gyógyszertárak hétvégén is elérhetőek.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Fehérgyarmati járás	20	2	3	0	17	8	6
Botpalád	1	-	-	-	1	-	-
Cégénydányád	1	1	-	-	1	-	-
Csahole	1	-	-	-	1	-	-
Császló	-	-	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	-	-	1	-	1
Darnó	-	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	3	-	2	-	-	4	-
Fülesd	-	-	-	-	-	-	-
Gacsály	-	-	-	-	-	-	1
Garbolc	-	-	-	-	-	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-	-	-

Jánkmajtis	1	1	1	-	-	1	-
Kérsemjén	-	-	-	-	-	-	-
Kisar	1	-	-	-	1	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-	-	-
Kölcse	1	-	-	-	1	1	-
Kömörő	-	-	-	-	-	-	-
Magosliget	-	-	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-	-	-
Méhtelek	1	-	-	-	1	-	-
Milota	-	-	-	-	-	-	-
Nábrád	1	-	-	-	1	-	1
Nagyar	-	-	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	1	-	-	-	1	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-	-	-
Panyola	1	-	-	-	1	-	-
Penyige	1	-	-	-	1	-	-
Rozsály	1	-	-	-	1	1	-
Sonkád	-	-	-	-	-	-	-
Szamossályi	1	-	-	-	1	-	1
Szamosújlak	-	-	-	-	-	-	-
Szatmárcseke	1	-	-	-	1	-	1
Tiszabecs	1	-	-	-	1	1	-
Tiszacsécse	-	-	-	-	-	-	-
Tiszakóród	1	-	-	-	1	-	-
Tisztaberek	-	-	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-	-	-

Tunyogmatolcs	1	-	-	-	1	-	1
Túristvándi	-	-	-	-	-	-	-
Túrricse	-	-	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-	-	-

A Fehérgyarmati járásban a NEAK 2025. májusi adatai alapján 20 fő lát el háziiorvosi feladatokat, ebből 4 általános orvosi körzet mellett 16 vegyes körzet, 3 pedig gyermekorvosi körzet alá tartozik. A 4 általános orvosi körzetből 3 a járásszékhelyen, 1 pedig Jánkmajtis településen működik. 1-1 felnőtt körzeti orvosi praxis betöltetlen Cégénydányádon és Jánkmajtison, a feladatellátás helyettesítéssel megoldott. A járás településein jellemzően vegyes háziiorvosi körzetek kerültek kialakításra. A települések közül mindegyik besorolható a járásban kialakított körzetek valamelyike alá, kivéve Tivadar, ugyanis a település Vásárosnaményi járásban található Gulács település háziiorvosi körzetéhez tartozik.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegyében. A járásban Fehérgyarmaton van lehetőség igénybe venni a háziiorvosi ügyeleti ellátást hétköznap 16:00-8:00 óra között, illetve munkaszüneti napokon 8:00-8:00 óra között.

A gyógyszerertárak és a fiókgyógyszerertárakat tekintve a járásban mindössze 8 gyógyszerertár található, melyből 4 fehérgyarmati székhelyű, míg fiókgyógyszerertár 6 településen lelhető fel. A járáshoz tartozó települések számához viszonyítva a gyógyszerellátás bonyolultnak mondható, ugyanis az 50 településből mindössze 14 településen biztosított a hozzáférés. A sem gyógyszerertárral, sem pedig fiókgyógyszerertárral nem rendelkező településeket megvizsgálva a gyógyszerellátás jobb esetben a falugondnoki ellátáson keresztül biztosított, illetve pl.: Csaholc, Császló és Túrricse településeken a jánkmajtisi gyógyszerertár alkalmazottja lehetőséget biztosít arra, hogy az összegyűjtött gyógyszerigényeket teljesítést követően az érintett településekre eljuttassa.

A járásban Fehérgyarmaton biztosított ügyeleti gyógyszerertár, melynek kijelölése az Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ adatai alapján történik. Előfordulhat azonban, hogy az ügyeleti rend megváltozik, az aktuális ügyeletet tartó gyógyszerertárak pontos listáját az OGYÉI Gyógyszerertárkereső oldalán lehet megtekinteni. A járásszékhelyen a Fehér Kígyó Gyógyszerertár, a Kazay Gyógyszerertár, a Topáz Gyógyszerertár és a Rozsnyay Gyógyszerertár lát el gyógyszerertári ügyeleti feladatokat.

Ibrányi járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekeorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró házi orvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Ibrányi járás	12	1	3	1	7	5	4
Balsa	1	1	-	-	1	-	1
Buj	1	-	-	-	1	-	1
Gávavencsellő	2	-	-	-	2	1	-
Ibrány	3	-	2	1	-	2	-
Nagyhalász	2	-	1	-	-	1	-
Paszab	1	-	-	-	1	-	1
Tiszabercel	1	-	-	-	1	-	1
Tiszatelek	1	-	-	-	1	1	-

A NEAK 2025. májusi nyilvántartása szerint az Ibrányi járásban 5 általános orvosi körzet, 7 vegyes körzet és 3 gyermekorvosi körzet működik, melyek közül 1 felnőtt-, és 1 gyermekorvosi állás betöltetlen.

Az általános házi orvosi körzetek vegyes körzetek, amelyek magukban foglalják a felnőtt-, és gyermek házi orvosi ellátást. Felnőtt házi orvosi-, és gyermekorvosi körzet külön csak Ibrányban és Nagyhalászbán érhető el, azonban a járásszékhelyen a praxis betöltetlen, helyettesítéssel megoldott.

2023. március 1-től az egész országban új ügyeleti rendszer lépett életbe. Az ügyeleti ellátást az Országos Mentőszolgálat biztosítja, a házi orvosi ügyeleti ellátást pedig a korábbiakhoz képest átalakított, egységes rendszert vezetett be. Ez a rendszer a betegközpontúságra épül, két elemre oszlik: a házi orvosi ügyeleti ellátásra és a sürgősségi ellátásra.

A házi orvosi ügyeleti ellátás Ibrányban a felnőttek és gyermekek számára hétköznap 16:00-22:00 óra között, illetve munkaszüneti napokon 8:00-14:00 óra között érhető el.

A járásban 5 gyógyszertár és 4 fiókgyógyszertár található, így a gyógyszerellátás a járás teljes területén megoldott.

Kemecsei járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekeorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró házi orvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Kemecsei járás	11	2	2	0	10	3	7
Kemecse	2	-	1	-	2	1	-
Berkesz	-	-	-	-	-	-	1
Besztrec	1	1	-	-	-	-	1
Demecser	2	1	1	-	2	1	-
Gégény	1	-	-	-	1	-	1
Kék	1	-	-	-	1	-	1
Nyírbogdány	1	-	-	-	1	1	-
Nyírtét	1	-	-	-	1	-	1
Székely	1	-	-	-	1	-	1
Tiszarád	-	-	-	-	-	-	-
Vasmegyer	1	-	-	-	1	-	1

A házi orvosi ellátás a Kemecsei járásban a következők szerint megoldott: a 11 településen 13 házi orvosi körzet került kialakításra, felnőtt házi orvosi és gyermekeorvosi körzet külön csak a járásszékhelyen Kemecsen és Demecserben érhető el a többi településen vegyes házi orvosi körzetek kerültek kialakításra, ahol a gyermekeorvosi teendőket is a felnőtt házi orvos látja el. Nincs külön körzet Berkeszen (Nyírtass központtal együtt működik együtt a két település). A házi orvosi szolgáltatás Berkeszen heti három nap elérhető el. Nincs külön körzete Tiszarádnak, Vasmegyerrel együtt alkotnak egy körzetet. Tiszarádon hetente két alkalommal érhető el házi orvosi szolgáltatás.

Az ügyeleti ellátás ebben a járásban is 2023. március 1-től központosítottan érhető el. A járásban Kemecsen van lehetőség hétköznap 16:00-22:00 óra között, munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óra között, ezen az időpontokon kívül a Jósa András Vármegyei Kórház sürgősségi betegellátóját lehet szükség esetén igénybe venni. A dokumentum összeállításakor kettő betöltetlen körzet van a járásban: egy felnőtt körzet Demecserben, egy vegyes körzet Besztrecen (ezeket helyettesítéssel meg tudják oldani).

A települések házi orvosai igyekeznek rendszeresen felkeresni az idős vagy fogyatékossgal élő betegeket. A házi orvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb

hiányosságok még előfordulhatnak. A járásban tíz gyógyszerár működik, csak Tiszarádon nincs közvetlenül, de két km-en belül itt is megtalálható, elérhető.

Kisvárdai járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Kisvárdai járás	24	0	3	1	25	15	10
Ajak	1	-	-	-	1	1	-
Anarcs	1	-	-	-	1	-	1
Dombrád	2	-	-	-	2	1	-
Döge	1	-	-	-	1	-	1
Fényeslitke	1	-	-	-	1	1	-
Gyulaháza	1	-	-	-	1	-	1
Jéke	-	-	-	-	-	-	-
Kékcse	-	-	-	-	-	-	1
Kisvárd	6	-	3	1	7	7	-
Lövőpetri	1	-	-	-	1	-	-
Mezőladány	1	-	-	-	1	-	1
Nyírkarász	1	-	-	-	1	1	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-	-	-
Nyírtass	1	-	-	-	1	1	-
Pap	1	-	-	-	1	-	1
Pátroha	1	-	-	-	-	-	1
Rétközberencs	1	-	-	-	1	-	1
Szabolcsbáka	1	-	-	-	1	-	-
Szabolcsveresmart	1	-	-	-	1	-	1
Tiszakanyár	1	-	-	-	1	-	1
Tornyospálca	1	-	-	-	1	1	-

Újdombrád	-	-	-	-	-	1	-
Újkenéz	-	-	-	-	1	1	-

A Kisvárdai járásban 24 általános orvosi körzet és 3 gyermekorvosi körzet működik, melyek közül egy gyermekorvosi állás betöltetlen a NEAK 2025. májusi adatai alapján. Az általános háziorvosi körzetek vegyes körzetek, amelyek magában foglalják a felnőtt és gyermek háziorvosi ellátást is. Kisvárdai város 9 alapellátási körzettel rendelkezik, melyből 5 felnőtt körzet, 1 vegyes körzet és 3 házi gyermekorvosi körzet. Házi gyermekorvosi körzet csak Kisvárdán érhető el helyben. A járás minden településén biztosított az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés.

A járáshoz tartozó 23 településből 5 településén nincs⁵⁸ állandó háziorvos, ezeken a településeken helyettesítéssel megoldott az ellátáshoz való jutás, de van, ahol csak időszakosan érhető el. Nincs külön háziorvosi körzet Jéke, Kékcse, Nyírlövő, Újdombrád és Újkenéz településeken. Tornyospálca Jékével, Nyírlövő Lövépetrivel, Tiszakanyár Kékcsevel, Dombrád Újdombráddal, míg Mezőladány Újkenézzel tart fenn közösen egy háziorvosi praxist. Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte. A járásban erre Kisvárdán, a Szent Damján Görögkatolikus Kórházban van lehetőség hétköznap 16:00-08:00 óra között, valamint munkaszüneti napokon 08:00-08:00 óra között.

A gyógyszerterek és fiókgyógyszertárak számának megoszlása: 15 gyógyszerter és 10 fiókgyógyszertár, melyek fontos szerepet játszik a gyógyszerellátásban. Jéke, Lövépetri, Nyírlövő és Szabolcsbáka települések nem rendelkeznek helyben elérhető gyógyszerterrel, itt a gyógyszerter szomszédos településen 10 km-es körzetében érhető el.

Mátészalkai járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Mátészalkai járás	32	5	6	1	33	19	10
Fábiánháza	1	-	-	-	1	1	-
Fülpösdaróc	-	-	-	-	-	-	-
Géberjén	1	-	-	-	1	-	-
Győrtelek	1	-	-	-	1	-	1

⁵⁸ A dokumentum összeállításakor

Hodász	1	-	-	-	1	-	1
Jármí	1	-	-	-	1	-	1
Kántorjánosi	1	-	-	-	1	-	1
Kocsord	1	-	1	-	2	1	-
Mátészalka	10	1	4	-	13	9	-
Mérk	1	1	-	-	-	-	1
Nagydobos	1	-	-	-	1	1	-
Nagyecsed	3	-	-	-	3	2	-
Nyírsaholy	1	-	-	-	1	-	1
Nyírkáta	1	1	-	-	-	1	-
Nyírmeggyes	1	-	-	-	1	-	1
Nyírparasznya	1	1	-	-	-	-	1
Ópályi	1	-	1	1	1	1	-
Ökörítőfülpös	1	1	-	-	-	1	-
Őr	1	-	-	-	1	1	-
Papos	-	-	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-	-	-
Szamosszeg	1	-	-	-	1	-	1
Tiborszállás	-	-	-	-	-	-	1
Vaja	2	-	-	-	2	1	-
Vállaj	1	-	-	-	1	-	-

A Mátészalkai járás 26 településén 39 háziorvosi körzet került kialakításra, melyből 32 általános orvosi körzet és 6 gyermekorvosi körzet működik. Ezek közül 5 felnőtt és 1 gyermekorvosi állás betöltetlen a NEAK 2025. májusi adatai alapján, azonban helyettesítéssel a feladatellátás megoldott. Felnőtt háziorvosi és gyermekorvosi körzet külön csak a járásszékhelyen Mátészalkán és Ópályiban érhető el, azonban ez utóbbiban a praxis betöltetlen, helyettesítéssel megoldott. A többi településen vegyes háziorvosi körzetek kerültek kialakításra, ahol a gyermekorvosi teendőket is a felnőtt háziorvos látja el. Nincs külön körzet Fülöpösdaróc, Papos, Rápolt, Szamoskér, Tiborszállás településeken. Fülöpösdaróc Győrtelekkel működik együtt, így a háziorvosi szolgáltatást helyben hetente két alkalommal lehet igénybe venni. Papos község egészségügyi ellátását Jármíval összevontan egy körzetként látja el a hét minden munkanapján 8-13 óráig, fiókgyógyszertár is itt elérhető a lakosság számára. Rápolt település a

szomszédos Ökörítőfülpössel alkot egy körzetet, helyben csütörtöki napokon a délutáni órákban érhető el a háziorvos. Ökörítőfülpösről az átutast a falugondnoki szolgálat is segíti igénylés esetén. Szamoskér Szamosszeggel közösen tart fenn háziorvosi praxist heti két alkalommal. Háziorvosi feladatokat Tiborszállás Vállajjal társulási formában látja el szintén heti két alkalommal.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte. A járásban erre Mátészalkán, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Mátészalkai Tagkórházában van lehetőség hétköznap 16:00-08:00 óra között, valamint munkaszüneti napokon 08:00-08:00 óra között.

A háziorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. A települések házi orvosai igyekeznek rendszeresen felkeresni az idős vagy fogyatékossgal élő betegeket. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb hiányosságok még előfordulhatnak.

A járásban 29 gyógyszertár működik, melyek közül Fülpösdaróc, Géberjén, Papos, Rápolc, Szamoskér és Vállaj településeken nincs közvetlenül. Fülpösdaróc és Géberjén szomszédos települések, ahol nem működik gyógyszertár, legközelebb Györtelken elérhető, mely megközelítőleg 10-15 percre található a településektől.

Nagykállói járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Nagykállói járás	15	0	3	0	17	8	3
Balkány	3	-	1	-	4	1	-
Biri	-	-	-	-	-	-	1
Bököny	2	-	-	-	2	1	-
Érpatak	1	-	-	-	1	-	1
Geszteréd	1	-	-	-	1	-	1
Kállósején	2	-	-	-	2	1	-
Nagykálló	4	-	2	-	5	4	-
Szakoly	2	-	-	-	2	1	-

A Nagykállói járás 8 településén 18 háziorvosi körzet került kialakításra, melyből 3 gyermekorvosi körzet. A járásban csak gyermekorvosi körzet egyedül Nagykállóban érhető el.

A járás többi településén vegyes háziorvosi körzet működik, ahol a felnőttorvos látja el a gyermekeket. Nincs külön háziorvosi körzet Biri településen itt Nagykálló központtal működik a háziorvosi szolgálat a hét minden napján. Az ügyeleti ellátás központosítása miatt, ügyeleti ellátást Nagykállóban van lehetőség igénybe venni a lakosságnak hétköznapi 16:00-22:00 óráig, munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óráig. Ezen az időpontokon kívül Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Jóna András Tagkórház sürgősségi betegellátóban van lehetőség ügyeleti ellátásra.

A járásban összesen 11 gyógyszertár működik, ezek közül éjszakai ügyeletet is ellátó gyógyszertár csak Nagykállóban érhető el. A háziorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. A településeken megtalálható a háziorvosi alapellátás, de egyre jobban leterheltek a háziorvosok.

Nyírbátori járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Nyírbátori járás	22	3	4	1	22	9	9
Bátorliget	1	-	-	-	1	-	-
Encsencs	1	-	-	-	1	1	-
Kisléta	1	-	-	-	1	-	1
Máriapócs	1	-	-	-	1	1	-
Nyírbátor	5	-	3	-	8	4	-
Nyírbéltek	2	-	-	-	2	1	-
Nyírbogát	1	-	-	-	1	1	-
Nyírcsászári	1	1	-	-	-	-	1
Nyírdersz	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgelse	1	-	-	-	1	-	1
Nyírgyulaj	1	-	-	-	1	-	1
Nyírlugos	2	-	1	1	2	1	-
Nyírmihálydi	1	-	-	-	1	-	1

Nyírpilis	-	-	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	1	1	-	-	-	-	1
Ömböly	-	-	-	-	-	-	-
Penészlek	1	1	-	-	-	-	1
Piricse	1	-	-	-	1	-	1
Pócspetri	1	-	-	-	1	-	1
Terem	-	-	-	-	-	-	-

A háziiorvosi ellátás a Nyírbátori járásban a következők szerint megoldott: a 20 településen 26 háziiorvosi körzet került kialakításra, huszonkettő felnőtt/vegyes háziiorvosi és négy gyermekorvosi körzet. Külön felnőtt háziiorvosi és gyermekorvosi körzet csak a járásszékhelyen Nyírbátorban és Nyírlugoson érhető el a többi településen vegyes háziiorvosi körzetek kerültek kialakításra. Nincs külön háziiorvosi körzet Nyírdersz településen itt Nyírcsászári központtal működik együtt a két település, Ömböly településen Nyírbétek központtal, Nyírpilisen Piricse központtal és Terem településen sincs itt Bátorliget központtal közösen működik a háziiorvosi szolgálat. Ezeken a településeken a háziorvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte, a járásban erre Csengerben van lehetőség hétköznapi 16:00-22:00 óra között munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óra között, ezen az időpontokon kívül a Mátészalkai, illetve a nyíregyházi Jósa András kórház sürgősségi betegellátóját kell szükség esetén igénybe venni. A településeken megtalálható a háziiorvosi alapellátás, de három betöltetlen vegyes körzet van a járásban Penészlek, Nyírvasvári és Nyírcsászári településeken, és egy betöltetlen gyermekorvosi körzet Nyírlugoson. Ezeket most még helyettesítéssel meg tudják oldani, de egyre jobban leterheltek a háziorvosok. Az egészségügyi alap szolgáltatásokat fizikai akadálymentesített helyszínen vehetik igénybe. A háziiorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb hiányosságok még előfordulhatnak.

A járásban 9 gyógyszertár és 9 fiókgyógyszertár működik, öt településen nem érhető el közvetlenül, de a települések közelsége miatt 10 km-en belül bármely településről elérhető.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró házi orvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Nyíregyházi járás	69	1	32	0	100	52	3
Apagy	1				1	1	
Kálmánháza	1				1		1
Kótaj	2				2	1	
Nagycserkesz	1				1		1
Napkor	2				2	1	
Nyíregyháza	45		27		72	40	
Nyírpazony	1		1		2	1	
Nyírtelek	3		1		4	1	
Nyírtura	1				1	1	
Rakamaz	3	1			2	1	
Sényő	1				1		1
Szabolcs							
Timár	1				1	1	
Tiszanagyfalu	1				1	1	
Újfehértó	6		3		9	3	

A Nyíregyházi járásban 100 házi orvos látja el a járás 15 településén a házi orvosi ellátáshoz kapcsolódó feladatokat. A 15 településen 14 vegyes körzet, 32 gyermekorvosi körzet és 54 felnőtt orvosi körzet működik.

A timári vegyes körzetet vezető házi orvos lát el még Szabolcs településen betegeket, a többi esetben az egészségügyi ellátás helyben a házi orvosi praxison keresztül valósul meg.

A járásban Rakamazon van egy vegyes körzet, ahol betöltetlen az álláshely.

A járás 15 települése közül Szabolcs településen nem található sem gyógyszertár, sem fiókgyógyszertár.

Kálmánházán, Nagycserkeszen és Sényőn csak fiókgyógyszertár működik.

A járás további 11 településén összesen 52 gyógyszertár található.

Nyíregyházán a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás és a fogorvosi alapellátás 101 orvossal kötött feladatellátási szerződéssel valósul meg. A városban jelenleg 44 felnőtt háziorvosi, 27 gyermek háziorvosi, 30 fogorvosi praxis látja el az egészségügyi alapellátást.

A területi ellátási kötelezettséggel rendelkező orvosok feladataik ellátását a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése által rendeletben meghatározott körzetekben végzik.

A város területén működnek olyan háziorvosi szolgálatok (TEIR szerint 4 db), melyek területi ellátási kötelezettséget nem vállalnak, de ha egyéb feltételekkel rendelkeznek, működési engedély birtokában az egészségbiztosítóval kötött szerződés alapján a bejelentett, és az őt választó biztosítottak számára folyamatos háziorvosi ellátást nyújtanak.

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közigyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	48	27	40	3411	n.a.
2016	n.a.	48	27	39	3127	n.a.
2017	0	48	27	39	4929	524
2018	0	48	27	41	4988	470
2019	0	48	27	40	3416	212
2020	0	48	27	40	3156	218
2021	0	49	27	40	2597	201
2022	0	48	27	40	3202	171

28. táblázat: Egészségügyi ellátás Nyíregyháza Megyei Jogú Város⁵⁹

A kötelező feladatokhoz tartozó háziorvosi ellátás mellett az ügyeleti ellátás, a területi védőnői ellátás és az iskola egészségügyi ellátás is az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság szervezeti keretében működött. Nem kötelező feladatként biztosítja az önkormányzat a fogászati röntgent (szakellátási feladat), a foglalkozás-egészségügyi alapellátást, a hajléktalan személyek orvosi ellátását és az otthoni szakápolás és hospice ellátást. Az alapellátáshoz kapcsolódó központi ügyeleti ellátás Nyíregyháza

⁵⁹ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város HEP, 32. táblázat

Megyei Jogú Város, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor, Nyírpazony, Nyírtelek, Nyírtura, valamint Apagy és Nyírtét község közigazgatási területén biztosított. Az intézmény keretei között közel 145 ezer ember ügyeleti ellátása valósult meg. A központi ügyeleti ellátás működésének átszervezése – az ügyeleti ellátás biztosítása és hatáskörének növelése céljából - pilot jellegű program indításával kezdődött 2022. június 1.-től 2022. december 31. napjáig tartó időtartamban. A változtatás lényege, hogy az eddig az időpontig háziorvosokkal szerződéses keretek között működtetett ügyeleti modell kiegészült a 2021-ben hatályba lépett, egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény szerinti egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott orvosokkal és ápolókkal, akik az ügyeleti ellátás biztosítását főállású tevékenységként végzik az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság

foglalkoztatotti állományában. Ennek érdekében az intézmény engedélyezett alkalmazotti létszáma 5 főállású orvos, illetve 5 főállású ápolóval bővült. A pilot program nem volt sikeres, egészségügyi szolgálati jogviszonyban nem történt foglalkoztatás az ügyeleti ellátás biztosítása során. A programot tulajdonképpen felülírta az ügyeleti ellátás rendszerében bekövetkező változás.

Az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság a vármegye több településére kiterjedően biztosította az ügyeleti ellátást és a fogorvosi ügyeleti ellátást. 2023-ban az egészségügyi alapellátásban országos és helyi szinten is strukturális változás történt. Az országban az elsők között az ügyeleti ellátást Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az Országos Mentőszolgálat látja el. Július 1-től pedig a területi védőnői ellátás került át az önkormányzatoktól a vármegyei oktatókórház működtetésébe. A feladatátrendeződések következtében az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság személyi állomány jelentősen csökkent, ezért Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 91/2023. (VI.22.) számú határozatával döntött az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóságnak az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 11. § (3) bekezdése szerinti, a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központba 2023. szeptember 1. napjával történő beolvadásáról, azzal, hogy az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság közfeladatainak jövőbeni ellátását ezen időponttól a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ látja el. 2023. szeptember 1-től az integrált intézmény neve Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központra változott (a fogorvosi ügyeleti ellátást az integrált intézmény több településre kiterjedően jelenleg is biztosítja).

Tiszavasvári járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekeorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Tiszavasvári járás	13	2	4	1	14	8	-
Szorgalmatos	-	-	-	-	-		-
Tiszadada	1	-	-	-	1	1	-
Tiszadob	2	1	-	-	1	1	-
Tiszaeszlár	1	-	-	-	1	1	-
Tiszalök	3	-	1	-	4	2	-
Tiszavasvári	6	1	3	1	7	3	-

A háziorvosi ellátás a Tiszavasvári járásban a következők szerint működik: a 6 településen tizenhét háziorvosi körzet került kialakításra, tizenhárom felnőtt/vegyes háziorvosi és négy gyermekorvosi körzet. Külön felnőtt háziorvosi és gyermekorvosi körzet csak a járásszékhelyen Tiszavasváriban és Tiszalökön érhető el a többi településen vegyes háziorvosi körzetek kerültek kialakításra. Nincs külön háziorvosi körzet Szorgalmatos településen itt Tiszavasvári központtal működik együtt a település, itt hetente két alkalommal van felnőtt háziorvosi és külön gyermekorvosi szolgáltatás.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte, a járásban erre Tiszavasváriban van lehetőség hétköznap 16:00-22:00 óra között munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óra között, ezen az időpontokon kívül Hajdúnánáson a sürgősségi betegellátót kell szükség esetén igénybe venni.

A településeken megtalálható a háziorvosi alapellátás, de a járásban van egy betöltetlen vegyes körzet Tiszadobon egy felnőtt orvosi körzet Tiszavasváriban és egy betöltetlen gyermekorvosi körzet Tiszavasváriban. Ezeket most még helyettesítéssel meg tudják oldani, de terheltek a háziorvosok.

A háziorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb hiányosságok még előfordulhatnak.

A járásban nyolc gyógyszertár van, csak Szorgalmatoson nem érhető el közvetlenül, de a település 3 km-re helyezkedik el Tiszavasváritól és Tiszalöktől is, ahol pár percen belül elérhető gyógyszertár.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró házi orvosok	Gyógyszertárak	Fiókgyógyszertárak
Vásárosnaményi járás	21	5	2	0	19	8	5
Aranyosapáti	1	-	-	-	1	1	-
Barabás	1	1	-	-	1	1	-
Beregdaróc	1	1	-	-	1	-	-
Beregsurány	-	-	-	-	1	-	-
Csroda	1	-	-	-	1	-	1
Gelénese	-	-	-	-	-	-	-
Gemzse	-	-	-	-	-	-	-
Gulács	1	-	-	-	1	-	-
Gyüre	1	-	-	-	1	-	-
Hetefejércse	-	-	-	-	-	-	-
Ilk	1	-	-	-	1	-	1
Jánd	-	-	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-	-	-
Lónya	1	-	-	-	1	-	1
Márokpapi	1	-	-	-	1	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	1	-	-	-	1	1	-
Nyírmada	2	1	-	-	1	1	-
Olcsva	-	-	-	-	-	-	-
Pusztadobos	1	-	-	-	1	-	-
Tákos	-	-	-	-	-	-	-
Tarpa	1	-	-	-	1	1	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-	-	-

Tiszakerecseny	1	-	-	-	1	-	1
Tiszaszalka	1	1	-	-	-	-	1
Tiszavid	-	-	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	5	1	2	-	4	3	-

A Vásárosnaményi járásban 19 háziorvos látja el a járás 28 településén a háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó feladatokat. A járás területén 5 vegyes körzetben van betöltetlen háziorvosi álláshely. Ezek a települések a következők: Barabás, Beregdaróc, Nyírmada, Tiszaszalka és Vásárosnamény. A 28 településen lévő 11 szolgáltató vegyes körzetet, 2 szolgáltató gyermekorvosi körzetet és 1 szolgáltató felnőtt orvosi körzetet vezet. A járásban egyedül Vásárosnaményban van több működő körzet (összesen hat), ahol 1 felnőtt, 2 gyermek és 4 vegyes körzet található. A járásban 1 szolgáltatónak van 3 ellátandó települése (Barabás, Gelénes, Vámosatya), míg 7 háziorvosnak 2 ellátandó települése van. Ahol betöltetlen az álláshely ott helyettesítéssel biztosítják a települések a háziorvosi ellátást.

A járás 28 települése közül 16 településen nem található sem gyógyszerár, sem fiókgyógyszerár. A járásban összesen 7 gyógyszerár és 5 fiókgyógyszerár üzemel.

Záhonyi járás

A járási települések	Általános orvosi körzetek száma	Betöltetlen felnőtt körzeti orvosi állások	Gyermekorvosi körzetek	Betöltetlen gyermek körzeti orvosi állások	Felnőtteket és gyermeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok	Gyógyszerárak	Fiókgyógyszerárak
Záhonyi járás	10	0	1	0	11	3	2
Benk	-	-	-	-	-	-	-
Eperjeske	1	-	-	-	1	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-	-	-
Komoró	1	-	-	-	1	-	1
Mándok	2	-	-	-	2	1	-
Tiszabездéd	1	-	-	-	1	-	-
Tiszaogyorós	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	1	-	-	-	1	-	1

Tuzsér	2	-	-	-	2	1	-
Záhony	2	-	1	-	3	1	-
Zsurk	-	-	-	-	-	-	-

A háziiorvosi ellátás a Záhonyi járásban a következők szerinti: a tizenegy településen tizenegy háziiorvosi körzet került kialakításra, tíz felnőtt/vegyes háziiorvosi és egy gyermekorvosi körzet. Külön felnőtt háziiorvosi és gyermekorvosi körzet csak a járásszékhelyen Záhonyban érhető el a többi településen vegyes háziiorvosi körzetek kerültek kialakításra. Nincs külön háziiorvosi körzet Benk településen, Mándoki központtal, Győröcskén Záhonyi központtal, Tisza-mogyoróson Eperjeske központtal és Zsurkon Tiszaszentmárton központtal működik együtt a település. Győröcskén hetente egyszer, Benken, Tisza-mogyoróson és Zsurkon hetente két alkalommal van szolgáltatás.

Az ügyeleti ellátás 2023. március 1-től központosítottan érhető el vármegye szerte, a járásban erre Záhonyban van lehetőség hétköznap 16:00-22:00 óra között munkaszüneti napokon 08:00-14:00 óra között, ezen az időpontokon kívül Kisvárdán Szent Damján Görögkatolikus Kórház sürgősségi betegellátót kell szükség esetén igénybe venni.

A településeken megtalálható a háziiorvosi alapellátás, de egyre jobban leterheltek a háziiorvosok.

A háziiorvosi ellátások mindenki számára elérhetőek. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítését különböző pályázati forrásokból igyekeztek megoldani a települések, kisebb hiányosságok még előfordulnak.

A járásban öt gyógyszertár van, de a települések közeli elhelyezkedése miatt viszonylag hamar elérhető gyógyszertár.

1.1.3. Fogorvosi alapellátások, fogorvosi ügyeleti ellátások

A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II.25.) EüM rendelet szabályozza a tevékenységet végzők feladatellátását. A rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a jogszabály hatálya kiterjed azokra a praxisjoggal rendelkező háziorvosokra, házi gyermekorvosokra (házi orvos) és alapellátást végző fogorvosokra, akik területi ellátási kötelezettséget vállalva:

- az önkormányzattal, az önkormányzati feladatokat ellátó egészségügyi intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban állnak,
- az önkormányzattal kötött szerződés értelmében a feladatokat gazdálkodó szervezeti formában vagy magánorvosként végzik.

A jogszabály 2. § (4) bekezdése szerint a fogorvos a fog- és szájbetegség gyógyító-megelőző alapellátását végzi. A társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető fogászati ellátások - főszabály szerint - annál a fogorvosi szolgálatnál vehetők igénybe, amely arra – a lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint - területi ellátási kötelezettséggel rendelkezik. Az egészségbiztosító által finanszírozott fogorvosi szolgáltató köteles ellátni az ellátási területéhez tartozó körzetben lakó, ellátásra jogosultakat, továbbá a rendelési időben hozzá forduló olyan betegeket, akik ellátásának elmaradása egészségüket károsító, vagy gyógyulásukat lassító állapotromlásukhoz vezetne. A Rendelet 4. § (4) bekezdése részletezi a fogorvosi alapellátás keretében a fogorvos feladatait, melyek a következők:

- a fog- és szájbetegség alapellátás körébe tartozó vizsgálata, kezelése és gondozása,
- a fogászati szűrővizsgálatok végzése,
- a góckutatás,
- a terhesek fogászati gondozása, és
- a sürgősségi ellátás.

A (4) bekezdésben foglaltakon túl a gyermek-, ifjúsági fogorvos, illetve az iskolai, ifjúsági fogorvos koordinálja és végzi a fogászati prevenció munkát. A fogorvosi szolgáltatás területi ellátási kötelezettséggel (körzetben), gyermek- (0-18. éves korig), felnőtt- (18 éves kortól) és vegyes szolgálat (felnőtt és gyermek) keretében szervezett. A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető

fogászati ellátást 48/1997. (XII.17.) NM rendelet szabályozza. A Rendelet célja, hogy meghatározza a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető fogászati beavatkozásokat. A jogszabály 2. számú melléklete kifejti a fogászati sürgősségi ellátás körébe tartozó beavatkozásokat, melyek az alábbiak:

- fogak friss baleseti sérüléseinek primer ellátása (replantatio, sínézés, gyógyszeres kötés, extractio),
- acut odontogen gyulladások ellátása (trepanatio, extractio),
- ostitis alveolaris, pericoronitis konzervatív kezelése,
- intraoralisan elhelyezkedő odontogen tályog megnyitása,

- nyelést vagy/és légzést akadályozó idegentest eltávolítása,
- a szájnyálkahártya és az ajak akut gyulladásos megbetegedéseinek gyógyszeres ellátása,
- acut mandibula luxatio repositioja,
- frissen tört állcsont nyugalomba helyezése,
- trigeminus neuralgiás roham helyi érzéstelenítéssel történő csillapítása,
- bármilyen eredetű szájüregi vagy szájüreg környéki vérzés csillapítása (tampon, fedőkötés, vérálvadást fokozó gyógyszerek helyi alkalmazása, sutura).

A sürgősségi beavatkozásokat térítésmentesen lehet igénybe venni a területi ellátási kötelezettségtől függetlenül bármely finanszírozott fogászati szolgáltatónál.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Baktalórántháza	X	-
Besenyőd	-	-
Laskod	-	-
Levelek	X	-
Magy	-	-
Nyíribrony	X	-
Nyírfákó	-	-
Nyírkércs	-	-
Ófehértó	X	-
Petneháza	X	-
Ramocsaháza	-	-
Rohod	-	-

A járás 12 települése közül csupán 6 település rendelkezik fogorvosi rendelővel, Magy településen a fogorvosi állás betöltetlen. A fogorvosi rendelőkben gyermek és felnőtt fogászati ellátás egyaránt történik. A fogászati szűréseket tekintve a gyerekek vesznek részt többen, tekintettel arra, hogy évente egyszer kötelező szűrést tartanak az iskolákban. A járás szinte valamennyi tanulója megjelenik a szűrővizsgálatokon. A fogászati szakrendelőkkel nem rendelkező települések lakói a szomszédos településeken vehetik igénybe az ellátást.

Csengeri járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Csenger	X	-
Csengersima	-	-
Csengerújfalu	-	-
Komlódtótfalu	-	-
Pátyod	-	-
Porcsalma	X	-
Szamosangyalos	-	-
Szamosbecs	-	-
Szamostatárfalva	-	-
Tyukod	-	-
Ura	-	-

A Csengeri járásban is biztosított fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára, de közvetlenül nem minden településen érhető el. A járásban csak Csengerben és Porcsalmán van fogászati alapellátást biztosító körzeti rendelő.

A fogorvosi alapellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások többek között: sürgősségi ellátás; szűrővizsgálat (meghatározott gyakorisággal, pl. 18 éves kor felett évente egyszer); szakorvosi beutaló alapján góckutatás és más alaphetegségekhez kapcsolódó fog- és szájbetegségek kezelése; fogmegtartó kezelés (amalgám és esztétikus fogtömés foganként és fogfelszínenként, gyökértömés foganként évente egyszer, ellátási esetenként gyökérkezelés); fogsebészeti ellátás; fogköeltávolítás; ínyelváltozások kezelése; a várandós nők fogászati gondozása.

A fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető. A lakosság általános fogazati és szájegészségi állapota nem megfelelő. A prevenció és felvilágosítás (különösen a helyes fogápolás) kiemelkedően fontos.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Botpalád	-	-
Cégénydányád	-	-
Csaholc	-	-
Császló	-	-
Csegöld	-	-
Darnó	-	-
Fehérgyarmat	X	-
Fülesd	-	-
Gacsály	-	-
Garbolc	-	-
Gyügye	-	-
Hermánszeg	-	-
Jánkmajtis	X	-
Kérsemjén	-	-
Kisar	-	-
Kishódos	-	-
Kisnamény	-	-
Kispalád	-	-
Kisszekeres	-	-
Kölcse	X	-
Kömörő	-	-
Magosliget	-	-
Mánd	-	-
Méhtelek	X	-
Milota	-	-
Nábrád	-	-

Nagyar	-	-
Nagyhódos	-	-
Nagyszekeres	-	-
Nemesborzova	-	-
Olcsvaapáti	-	-
Panyola	-	-
Penyige	-	-
Rozsály	-	-
Sonkád	-	-
Szamossályi	-	-
Szamosújlak	-	-
Szatmárcseke	-	-
Tiszabecs	-	-
Tiszacsécse	-	-
Tiszakóród	-	-
Tisztaterek	-	-
Tivadar	-	-
Tunyogmatolcs	-	-
Túristvándi	-	-
Túrlicse	-	-
Uszka	-	-
Vámosoroszi	-	-
Zajta	-	-
Zsarolyán	-	-

A NEAK 2025. májusi nyilvántartása alapján a Fehérgyarmati járásban 10 fogorvos látja el a fogorvosi alapellátáshoz kapcsolódó feladatát. A szervezeti egység típusát megvizsgálva jellemzően egyes körzetekben történik az ellátás, azonban Fehérgyarmaton találunk gyermek, felnőtt, valamint iskolai, ifjúsági körzetet is. A járás 50 települése közül 4 településen (Fehérgyarmat, Jánkmajtis, Kölcse, Méhtelek) található meg fogorvosi rendelő. A hátrányos helyzetű csoportok fogászati kezelésekre jutásának esélyei a fogászati alapellátás keretében a járás azon településeinek esetében biztosítottak leginkább, ahol a településen helyben elérhető a fogorvos. Azokon a településeken, ahol helyben nem

elérhető a fogorvosi ellátás, nekik egy másik település körzetében biztosított (a teljesség igénye nélkül pl. a vámosoroszi lakosoknak Jánkmajtison, a tiszabecsi lakosoknak Kölcsén, a rozsályi lakosoknak Méhtelken, a panyolai lakosoknak Fehérgyarmaton) az alapellátás, amely tömegközlekedéssel is megközelíthető. Hiányok kiküszöbölése céljából szükség lenne:

- a lakosság felvilágosítására, edukációjára,
- tájékoztatásra a prevencióról, a fogápolásról hirdetések, szórólapok formájában,
- a szűrések fontosságára történő figyelem felhívásra,
- az iskolai szűrések esetében a szűrést követően a problémás gyermekek esetében a rendelésekre való eljuttatásra,
- a helyben elérhető fogászati ellátás feltételeinek a megteremtésére a lakosság fogazatának állapota javítása céljából.

Fogorvosi ügyeleti ellátás a járásban nem érhető el. Fogorvosi ügyeleti ellátás legközelebb a vármegyeszékhelyen, Nyíregyházán érhető el.

Ibrányi járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Balsa	-	-
Buj	X	-
Gávavencsellő	X	-
Ibrány	X	-
Nagyhalász	X	-
Paszab	-	-
Tiszabercel	X	-
Tiszatelek	-	-

Az Ibrányi járásban a rendelkezésre álló adatok alapján bár a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés biztosított, a felnőttek és gyermekek egyaránt ellátásra kerülnek, azonban nincs minden településen fogorvos. A járás 8 települése közül 6 tekintetében vegyes körzetekben biztosított a fogászati alapellátás a lakosság számára, melynek minden esetben a fogorvosi rendelők adnak helyet. Azon a 3 településen (Balsa, Paszab, Tiszatelek), ahol a lakosok nem tudják igénybe venni az ellátást jellemzően egy másik, szomszédos településen tudnak hozzájutni. A hátrányos helyzetű csoportok járáson, településen belüli fogászati kezeléshez jutásának esélyei a TB finanszírozott ellátásra vonatkozóan nem különböznek a lakosságtól.

Itt is jellemző, hogy a fogorvoshoz fordulás gyakorisága többnyire szükség szerinti, ugyanis legtöbbször csak akut probléma esetén veszik igénybe az ellátást. A lakosság fogazatának állapota nem mindig függ össze a hátrányos helyzettel, azonban sokkal inkább jellemzőbb az, hogy a hátrányos helyzetű csoportok fogazata az átlagosnál is elhanyagoltabb.

Fogászati szűrést az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján a körzeti fogorvos végzi. Fogorvosi ügyeleti ellátás legközelebb a vármegyeszékhelyen, Nyíregyházán érhető el.

Kemecsei járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Kemecse	X	-
Berkesz	-	-
Beszterec	-	-
Demecser	X	-
Gégény	-	-
Kék	X	-
Nyírbogdány	X	-
Nyírtét	-	-
Székely	-	-
Tiszarád	-	-
Vasmegyer	-	-

A Kemecsei járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, de közvetlenül nem minden településen érhető el. A járásban a tizenegy településből közvetlenül helyben Kemecsen, Demecserben, Kéken és Nyírbogdányban érhető el fogászati alapellátást biztosító körzeti rendelő, az összes többi településen élő lakosnak a szomszédos településeken található az a fogorvosi alapellátást, amit térítésmentesen vehet igénybe. Gégényben az új Egészségház épületében kialakításra került egy fogorvosi rendelő, mely eszközök, berendezések hiányában nem használható, ezért szükséges lenne a fogorvosi rendelőhöz előírt eszközök, berendezések beszerzése.

A fogorvosi alapellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások többek között: sürgősségi ellátás; szűrővizsgálat (meghatározott gyakorisággal, pl. 18 éves kor felett évente egyszer); szakorvosi beutaló alapján góckutatás és más alapbetegségekhez kapcsolódó fog- és szájbetegségek kezelése; fogmegtartó kezelés (amalgám és esztétikus fogtömés foganként és fogfelszínenként, gyökértömés foganként évente egyszer, ellátási esetenként gyökérkezelés); fogsebészeti ellátás; fogköeltávolítás; ínyelváltozások kezelése; a várandós nők fogászati gondozása.

Kisvárdai járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Ajak	X	-
Anarcs	X	-
Döge	X	-
Dombrád	X	-
Fényeslitke	X	-
Gyulaháza	-	-
Jéke	-	-
Kékcse	-	-
Kisvárd	X	X
Lövőpetri	-	-
Mezőladány	X	-
Nyírkársz	X	-
Nyírlövő	-	-
Nyírtass	X	-
Pap	-	-
Pátroha	X	-
Rétközberencs	-	-
Szabolcsbáka	X	-
Szabolcsveresmart	-	-
Tiszakanyár	-	-
Tornyospálca	X	-
Újdombrád	-	-
Újkenéz	-	-

A Kisvárdai járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, ugyanakkor közvetlenül nem minden településen érhető el, jellemzően vegyes körzetek kerültek kialakításra. Helyben összesen 12 darab közfinanszírozott fogorvosi rendelő található, ahol a fogászati alapellátás biztosított a lakosság számára. A járás további 11 településének lakosai számára a szomszédos településeken található az a fogorvosi alapellátás, amelyet térítésmentesen vehetnek

igénybe. Az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátást hétvégén és ünnepnapokon 8-12 óráig Kisvárdán vehető igénybe. Az fogászati alapellátás habár minden lakos számára elérhető, megfigyelhető, hogy a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők, és sok esetben már csak akkor fordulnak fogorvoshoz, amikor a probléma akuttá válik. A gyermekek fogorvoshoz fordulásának gyakorisága a szülői tudatosság függvénye. Sajnos a hátrányos helyzetű gyermekek esetében jellemző, hogy a rendszeres iskolai fogászati szűréseken való részvétel a kötelező jellege miatt magas arányú, azonban az előírt kezelést már nem csinálják végig és leginkább csak foghúzás esetén fordulnak fogorvoshoz.

Mátészalkai járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Fábiánháza	-	-
Fülpösdaróc	-	-
Géberjén	-	-
Győrtelek	-	-
Hodász	X	-
Jármí	-	-
Kántorjánosi	-	-
Kocsord	X	-
Mátészalka	X	X
Mérk	-	-
Nagydobos	X	-
Nagyecsed	X	-
Nyírsaholy	-	-
Nyírkáta	-	-
Nyírmeggyes	-	-
Nyírparasznya	-	-
Ópályi	-	-
Ökörítőfülpös	X	-
Ör	-	-
Papos	-	-
Rápolt	-	-
Szamoskér	-	-

Szamösszeg	-	-
Tiborszállás	-	-
Vaja	X	-
Vállaj	X	-

A Mátészalkai járásban a fogászati alapellátás biztosított a lakosság részére, a felnőtteknek és a gyermekeknek is egyaránt, jellemzően vegyes körzetekben/területi ellátással, azonban a települések többségén nem érhető el a lakosoknak a fogászati ellátás helyben. Ezeken a településeken a lakosok jellemzően egy másik, szomszédos településen tudnak hozzájutni az ellátáshoz.

Helyben mindösszesen 8 darab közfinanszírozott fogorvosi rendelő található, ahol a fogászati alapellátás biztosított, a járás további 18 településének lakosai számára a szomszédos településeken található az a fogorvosi alapellátás, amelyet térítésmentesen vehetnek igénybe. Az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátást hétköznapi és ünnepnapokon 8-12 óráig Mátészalkán vehető igénybe. A hátrányos helyzetű csoportok járáson, településen belüli fogászati kezeléshez jutásának esélyei a TB finanszírozott ellátásra vonatkozóan nem különböznek a lakosságtól. Azonban az ügyeleti ellátás tekintetében hátrányt jelent, hogy ügyeleti időben a tömegközlekedés már nem érhető el, vagy nagyon ritka, így azon célcsoport tagjai, akik nem rendelkeznek saját gépjárművel nem tudják igénybe venni ezen ellátást.

Nagykállói járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Balkány	X	-
Biri	-	-
Bököny	X	-
Érpatak	-	-
Geszteréd	X	-
Kállósemjén	X	-
Nagykálló	X	-
Szakoly	X	-

A rendelkezésre álló adatok alapján a Nagykállói járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés biztosított, csak Biri és Érpatak településeken nem érhető el helyben a fogorvos. Ezeken a településeken a lakosok jellemzően egy szomszédos településen tudnak hozzájutni az ellátáshoz. Az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátást hétvégén és munkaszüneti napokon 8-14 óráig a Nyíregyházán

vehető igénybe. A fogorvosi ügyelet új helyre költözött (Szent István utca 14.), a korábbi protokollal ellentétben, előzetesen már nem szükséges telefonálni, viszont érdemes tájékozódni, hiszen általában a hétfégi fogászaton hosszú a várakozási idő.

Nyírbátori járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Bátorliget	-	-
Encsencs	-	-
Kisléta	X	-
Máriapócs	X	-
Nyírbátor	X	-
Nyírbéltek	X	-
Nyírbogát	X	-
Nyírcsászári	-	-
Nyílderzs	-	-
Nyírgelse	X	-
Nyírgyulaj	-	-
Nyírlugos	-	-
Nyírmihálydi	X	-
Nyírpilis	-	-
Nyírvasvári	-	-
Ömböly	-	-
Penészlek	-	-
Piricse	-	-
Pócspetri	-	-
Terem	-	-

A Nyírbátori járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, de közvetlenül nem minden településen érhető el. A járásban a húsz településből közvetlenül helyben nyolc településen érhető el fogászati alapellátást biztosító körzeti rendelő, az összes többi településen élő lakosnak a szomszédos településeken található az a fogorvosi alapellátást, amit térítésmentesen vehet igénybe. Nyírbátorban négy fogorvosi körzet is működik, melyből kettő vegyes, egy felnőtt és gyermek rendelőként funkcionál. A fogorvosi alapellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások többek között:

sürgősségi ellátás; szűrővizsgálat (meghatározott gyakorisággal, pl. 18 éves kor felett évente egyszer); szakorvosi beutaló alapján góckutatás és más alaphetegségekhez kapcsolódó fog- és szájbetegségek kezelése; fogmegtartó kezelés (amalgám és esztétikus fogtömés foganként és fogfelszínenként, gyökértömés foganként évente egyszer, ellátási esetenként gyökérkezelés); fogsebészeti ellátás; fogköeltávolítás; nyelvátvázások kezelése; a várandós nők fogászati gondozása.

Az fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető, azonban a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak - különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők. A prevenció minden formában és minden életkorban fontos feladat.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Apagy	X	-
Kálmánháza	X	-
Kótaj	X	-
Nagycserkesz	X	-
Napkor	X	-
Nyíregyháza	X	X
Nyírpazony	X	-
Nyírtelek	X	-
Nyírtura	X	-
Rakamaz	X	-
Sényő	-	-
Szabolcs	-	-
Timár	-	-
Tiszanagyfalu	X	-
Újfehértó	X	-

A Nyíregyházi járáshoz tartozó 15 település közül 12 településen 45 fogorvos látja el a fogászati szakrendelést. Nyíregyházán és Újfehértón található több szolgáltató. Újfehértón 3 fogorvos végzi a fogászati ellátást vegyes körzetben. Nyíregyházán összesen 30 fogorvosi praxis látja el az egészségügyi alapellátást. A területi ellátási kötelezettséggel rendelkező orvosok feladataik ellátását a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése által rendeletben meghatározott körzetekben végzik.

Az ügyeleti ellátás keretében a fogorvosi ügyelet megszervezése, biztosítása is kötelező a települési önkormányzatok számára. Az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V.11.) ESzCsM rendelet 6. § (4) bekezdése szerint fogorvosi ügyeleti ellátás szervezése a fővárosban, a vármegyeszékhelyen, valamint a megyei jogú városban legalább a heti pihenőnapokon és munkaszüneti napokon - legalább 6 órás rendelési időben - kötelező. Nyíregyháza közigazgatási területén hétvégén és ünnepnapokon napi 6 órában (8-14 óra között) biztosított a fogorvosi ügyeleti ellátás a Nyíregyháza, Szent István u. 14. szám alatt. 2022-ben több önkormányzat megkeresésére válaszolva az Önkormányzat kiterjesztette a fogorvosi ügyelet ellátási területét 9 településre, amellyel a szolgáltatást igénybe vevők száma 36 ezer fővel növekedett. A járás további 11 településen a (táblázatban jelöltek) összesen 13 vegyes körzettel rendelkező fogorvos dolgozik. A fogászati szakrendelőkkel nem rendelkező települések lakói a szomszédos településeken vehetik igénybe az ellátást.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Szorgalmatos	-	-
Tiszadada	X	-
Tiszadob	X	-
Tiszaeszlár	X	-
Tiszalök	X	-
Tiszavasvári	X	-

A Tiszavasvári járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, közvetlenül csak Szorgalmatoson nem érhető el fogászati alapellátást biztosító körzeti rendelő, az összes többi településen élő lakosnak helyben található az a fogorvosi alapellátást, amit térítésmentesen vehet igénybe. Szorgalmatosról a szomszédos Tiszavasváriban érhető el az ellátás. Az fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető, azonban a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak -különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők. A prevenció - mint mindenhol, itt is fontos feladat.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Aranyosapáti	-	-
Barabás	-	-
Beregdaróc	X	-
Beregsurány	-	-
Csaroda	-	-
Gelénes	-	-
Gemzse	-	-
Gulács	-	-
Gyüre	-	-
Hetefejércse	-	-
Ilk	-	-
Jánd	-	-
Kisvarsány	-	-
Lónya	-	-
Márokpapi	-	-
Mátyus	-	-
Nagyvarsány	X	-
Nyírmada	X	-
Olcsva	-	-
Pusztadobos	-	-
Tákos	-	-
Tarpa	X	-
Tiszaadony	-	-
Tiszakerecseny	-	-
Tiszaszalka	X	-
Tiszavid	-	-
Vámosatya	-	-
Vásárosnamény	X	-

A Vásárosnaményi járás 28 települése közül csak 6 településen működik fogászati szakrendelés. A 6 településen 9 fő fogorvos dolgozik. Nyírmadán és Vásárosnaményban található több szolgáltató. Nyírmadán 2 fogorvos végzi a fogászati ellátást, míg Vásárosnaményban 3 fogorvos dolgozik. Mind a 6 településen van összevont gyermek és felnőtt fogászati rendelő. Nyírmadán az összevont fogászati rendelő mellett iskolai és ifjúsági fogászat is van. A fogászati szakrendelőkkel nem rendelkező települések lakói a szomszédos településeken vehetik igénybe az ellátást.

Záhonyi járás

A járási települések	Fogorvos elérhető a településen	Fogorvosi ügyelet elérhető a településen
Benk	-	-
Eperjeske	-	-
Győröcske	-	-
Komoró	-	-
Mándok	X	-
Tiszabездéd	-	-
Tiszaogyorós	-	-
Tiszaszentmárton	-	-
Tuzsér	X	-
Záhony	X	-
Zsurk	-	-

A Záhonyi járásban a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, de közvetlenül nem minden településen érhető el. A járásban a tizenegy településből közvetlenül helyben három településen érhető el fogászati alapellátást biztosító körzeti rendelő, az összes többi településen élő lakosnak a szomszédos településeken található az a fogorvosi alapellátást, amit térítésmentesen vehet igénybe.

Az fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető, azonban a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak -különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők- és már csak akkor fordulnak fogorvoshoz amikor a probléma jelentkezik és már nem oldható meg az alapellátás terhére, akkor viszont már csak térítés ellenében kezelhető. A prevenció folyamatos igényként jelentkezik.

1.1.4. A védőnői és az iskola-egészségügyi ellátások

Az Egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat által a védőnői ellátás biztosítása érdekében 2023. július 1-jét megelőzően kötött szerződés 2023. június 30-i zárónappal hatályát veszti. A hivatkozott jogszabály (2) bekezdése szerint az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő és a védőnői ellátás körében foglalkoztatott személy tekintetében a munkáltatói jogokat 2023. július 1-től az az irányító vármegyei intézmény gyakorolja, amely területileg illetékes az érintett védőnői körzet tekintetében. Vármegyénket illetően a területileg illetékes intézmény a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház. A védőnők feladatai a hatályos jogszabályok és szakmai irányelvek alapján változatlanok maradtak.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő országos szinten nyilvántartja⁶⁰ - többek között - a védőnői szolgálatokat.

A vármegyében található összes területi és vegyes körzetet ellátó védőnő munkáltatói feladatait és egységes szakmai irányítását a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház vette át, melyhez kapcsolódóan Vármegyei Védőnői Szolgálat működik:

- a Nyíregyházi Jósa András Tagkórházban,
- a Mátészalkai Tagkórházban,
- a Vásárosnaményi Tagkórházban.

A Területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (ESzCsM) rendelet szabályozza a védőnők feladatait. A Jogszabály 9. számú melléklete rendelkezik a kollegiális védőnői mentorrendszer működtetéséről. A Jogszabály alapján az Országos Kórházi Főigazgatóság a védőnői szolgálat értékeinek megőrzése mellett annak fejlesztése, korszerűbb egységes szakmai irányítás támogatásának, működésének elérése, a megelőző ellátásban és rendkívüli helyzetekben való szerepvállalás növelése és szakmai irányítás támogatása érdekében az állami fenntartású egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató városi és vármegyei fekvőbeteg intézményekben kollegiális védőnői mentorrendszert működtet. A kollegiális védőnői mentor végzi az illetékességi területén működő védőnők tevékenységének szakmai irányítás támogatását az Országos Kórházi Főigazgatóság szakmai iránymutatásai alapján. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében összesen 310 fő védőnő látja el jogszabályban előírt feladatát, 1 fő vármegyei kollegiális védőnői mentor és 3 fő városi kollegiális védőnői mentor szakmai vezetésével⁶¹.

⁶⁰ Forrás: https://neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/szerzodott_szolgaltatok/vedonoi_szolgaltatok (2025.05.13.)

⁶¹ Forrás: www.szszbvk.hu

A NEAK szerint a vármegye 229 települését érintően 100 területi, 173 vegyes és 42 iskolai védőnői körzet nyilvántartott. (2024.12.31. állapot)

Az iskolai védőnők számát tekintve 41 fő látja el a feladatát, egy iskolai védőnői állást Csenger településen helyettesítéssel látnak el, mert jelenleg a védőnő GYED-en van.

A vegyes védőnői szolgálatot ellátó személyek számát vizsgálva 273 fő dolgozik ezen a területen, 4 betöltetlen körzet van.

A 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet értelmében a 3–18 éves korosztály, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett iskola-egészségügyi ellátásban való rendszeres részvételéről az óvodák és iskolák gondoskodnak. Az iskola-egészségügyi ellátás iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével látnak el. Az iskola-egészségügyi feladatot ellátó védőnők szakmai irányítás támogatását a kollegiális védőnői mentorrendszeren keresztül az Országos Kórházi Főigazgatóság látja el.

Baktalórántházai járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola- fogorvos
Baktalórántházai járás	11	-	-
Baktalórántháza	3	X	-
Besenyőd	-	-	-
Laskod	-	-	-
Levelek	2	X	-
Magy	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-
Nyírkércs	1	X	-
Ófehértó	2	X	-
Petneháza	1	X	-
Ramocsaháza	1	X	-
Rohod	1	X	-

A Baktalórántházai járás 12 települése közül valamennyi településén dolgozik védőnő 2024.12.31-én összesen 11 fő védőnő látta el a feladatot. Laskod, valamint Nyíribrony településen betöltetlen a védőnői álláshely. A leveleki 2 védőnő látja el Besenyőd és Magy településen élőket. A ramocsaházai védőnő látja el a Nyíribrony településen élőket, míg a nyírkércsi lakosoknál a Nyírkércsen dolgozó védőnő látja

el a feladatokat. A táblázatból kiolvasható, hogy azok a települések rendelkeznek iskolaorvossal, ahol a védőnők is dolgoznak. Laskod településen betöltetlen az iskolaorvosi álláshely is. Az iskolaorvossal nem rendelkező településeken a feladatok ellátása ugyanúgy történik, mint a védőnők esetében. A leveleki iskolaorvos látja el Besenyőd és Magy településen élő gyermekeket. A ramocsaházai iskolaorvos látja el a Nyíribrony településen élő gyermekeket, míg a nyírkákói lakosok esetében a Nyírkércsen dolgozó iskolaorvos látja el a gyermekeket.

Iskola-fogorvos a településeken nevesítetten nincs. A 12 település 5 fogorvosa látja el az iskola-fogorvosi feladatokat a településeken, amely szűrési feladatok ellátása évente egyszer kötelező.

Csengeri járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Csengeri járás	8	-	-
Csenger	2	X	X
Csengersima	1	X	-
Csengerújfalú	1	X	-
Komlódtótfalu	-	-	-
Pátyod	1	X	-
Porcsalma	2	X	X
Szamosangyalos	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-
Szamosatárfalva	-	-	-
Tyukod	1	X	-
Ura	-	-	-

A Csengeri járás tizenegy települését nyolc védőnő látja el, egy iskolai védőnői állás Csenger településen helyettesítéssel látnak el, mert jelenleg a védőnő GYED-en van. A védőnői ellátás minden településen megoldott, a csengersimai védőnői szolgálat látja el még a Komlódtótfalu, Szamosbecs, Szamosatárfalva településeket, valamint a Csengerújfalui szolgálat Ura települést, illetve a pátyodi szolgálat látja el Szamosangyalos települést. A legtöbb védőnő vegyes szolgálatot gondoz, ami szerint az iskolai védőnői szerepet is betöltik. Többségében alacsony vagy közepes leterheltség jellemző a védőnői szolgálat munkatársaira. A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel jól együttműködve.

A védőnő feladatai, közé tartozik többek között a 0-7 éves korú gyermekek gondozása, az óvodások ellátása, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, valamint a családgondozás. Ellátják az egyén és a közösség egészségfejlesztés kompetenciájukba tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A területi védőnők a védőnői tanácsadóban dolgoznak. A házi gyermekorvossal együttműködve végzik az életkorhoz kötött kötelező védőoltások szervezését, beadását. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeresen szerveznek egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiénias és szexuális felvilágosítást. Iskolaorvos és iskola-fogorvos minden intézményben megtalálható, a járásban hat iskolaorvos látja el az ezzel járó teendőket.

Gyermekek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők, romák hátrányos helyzetű csoportjai nem csak egészséggel, gondozással kapcsolatos kérdésekkel, hanem életvezetési problémákkal, ügyintézésrel kapcsolatban is igénybe veszik a védőnői szolgálatot. A településen élő családok és női lakosság számára elérhető a védőnői szolgáltatás. A várandós anyák gondozásának színvonala jó. Az egészségügyi szolgáltatások jelenléte az oktatási intézményben megfelelő. A törvényi előírásoknak megfelelően elvégzik a kötelező szűrővizsgálatokat, illetve a korcsoportoknak megfelelő kampányoltásokat.

A járás településeinek többségében közepes vagy magas leterheltség jellemző a védőnői szolgálatot munkatársai körében.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Fehérgyarmati járás	21	-	-
Botpalád	1	X	-
Cégénydányád	1	X	-
Csaholc	1	X	-
Császló	-	-	-
Csegöld	1	X	-
Darnó	-	-	-
Fehérgyarmat	5	X	X
Fülesd	-	-	-
Gacsály	-	-	-
Garbolc	-	-	-
Gyügye	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-
Jánkmajtis	1	X	-
Kérsemjén	-	-	-
Kisar	1	X	-
Kishódos	-	-	-
Kisnamény	-	-	-
Kispalád	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-
Kölcse	1	X	-
Kömörő	-	-	-
Magosliget	-	-	-
Mánd	-	-	-
Méhtelek	1	X	-
Milota	-	-	-
Nábrád	1	X	-
Nagyar	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-
Nagyszekeres	1	X	-

Nemesborzova	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-
Panyola	-	-	-
Penyige	1	X	-
Rozsály	1	X	-
Sonkád	-	-	-
Szamossályi	-	-	-
Szamosújlak	-	-	-
Szatmárcseke	1	X	-
Tiszabecs	1	X	-
Tiszacsécse	-	-	-
Tizsakóród	1	X	-
Tisztaberek	-	-	-
Tivadar	-	-	-
Tunyogmatolcs	1	X	-
Túristvándi	-	X	-
Túrricse	-	-	-
Uszka	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-
Zajta	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-

A Fehérgyarmati járás összes településén biztosított a védőnői ellátás. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő 2025. májusi nyilvántartásában foglaltak alapján a járásban a védőnők betöltött állásainak a száma 21 volt. Azonban az ellátott településeket figyelembe véve kimutatható, hogy az 50 települést ellátó védőnők száma 22 fő, melyből 1 fő védőnő a Vásárosnaményi járáshoz sorolható Gulács községhez tartozik, azonban Tivadaron is végzi a feladatát.

A szolgálat típusát tekintve megkülönböztetünk területi, vegyes és iskolai védőnői szolgálat típust.

A területi és a vegyes védőnői ellátást a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház, míg az iskolai védőnői ellátást Fehérgyarmat Város Önkormányzata biztosítja.

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet 3. §-a szabályozza védőnő feladatait.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet

fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

A gyermekek egészségügyi szűrése részben a védőnői hálózaton keresztül, részben az intézményhálózaton (óvoda, iskola) keresztül biztosított.

Egy-egy szolgálatnál jelentkező leggyakoribb problémátípusok:

Szülői együttműködés terén jelentkező jellemző problémák a járás településein:

- többszöri felkérésre hozzák el a gyermeket tanácsadásra, státuszvizsgálatra,
- óvodai hiányzás,
- kiskorúak terhessége.

A Védőnői Szolgálat által tett lépések a veszélyeztetettség megoldása érdekében:

- szóbeli felszólítás, figyelmeztetés, kérés,
- tájékoztatás írásban és szóban a szükséges információkról
- fokozottabb gondozás,
- gyakoribb védőnői látogatások,
- ruhaadományok és egyéb eszközök szétosztása a rászorulóknak körében,
- jelzőrendszeri tagként szükséges esetekben jelzés a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

NEAK 2025. májusi listája szerint a Fehérgyarmati járásban iskolaorvosi és iskolafogorvosi ellátások részben érhetők el. Iskolaorvosi ellátást 17 fő végez a járásban, akikhez az ellátási területet megvizsgálva 30 település tartozik. Ahol állami oktatási intézmények működnek, ott a települési önkormányzatnak kell az iskolaorvosról és az iskola fogorvosról gondoskodnia, az alapítványi, egyházi iskola esetében a fenntartónak. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján.

Gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák tekintetében az alábbiakban ismertetett hiányosságok, problémák merültek fel:

- baba-mama klubfoglalkozások szervezésére van igény, továbbá az óvodában a gyerekek egészségének megőrzését, fejlesztését segítő feladatokra,
- hiányosság a gyermekvállalás előtti családtervezésben történő segítségnyújtás területén mutatkozik. Ebben az időszakban jelenleg nincs olyan társadalmi, szociális, vagy egészségügyi szervezet, vagy ellátás, ahová a fiatalok a gyermekvállalás előtt fordulhatnak,
- a települések döntő többségében a védőnői szolgálat leterhelt, mely összefüggésben hozható azzal a ténnyel, hogy magas a hátrányos-illetve roma családok száma, ahol az előírtnál lényegesen több alkalommal kerül sor családlátogatásra, a csecsemők, valamint a gyermekek megfelelő ellátása érdekében,

- a korai iskolaelhagyás megelőzésére való törekvés, a tanulmányok folytatásának fontosságára való figyelemfelhívás,
- széleskörű felvilágosítás, prevenció az érintett célcsoportban a 18 év alatti lányok számára, a tudatos, felelősségteljes gyermekvállalásra való figyelemfelhívás.

Ibrányi járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola- fogorvos
Ibrányi járás	12	-	-
Balsa	-	X	-
Buj	1	X	X
Gávavencsellő	2	X	X
Ibrány	6	X	X
Nagyhalász	-	X	-
Paszab	1	X	-
Tiszabercel	1	X	-
Tiszatelek	1	X	-

Az Ibrányi járáshoz tartozó települések mindegyikén megoldott a védőnői ellátás. Valamennyi körzetben szakképzett, elhivatott egészségügyi szakemberek látják el a feladatot. A NEAK 2025. május havi nyilvántartása szerint a járásban a védőnők betöltött állásainak a száma 12 volt. 3 védőnői körzet van Ibrányban és 3 védőnői körzet van Nagyhalászbán. 2 védőnői tanácsadóban történik a gondozottak ellátása. A védőnői szolgálatok mindegyike vegyes típusú, melynek hozzáférhetőségét a járásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház biztosítja.

A védőnő hivatása gyakorlása során együttműködik a társszakmák képviselőivel, méltányolja, és tiszteletben tartja tevékenységüket. Jó kollegiális kapcsolatra és egymás szakmai presztízsének kölcsönös elismerésére és emelésére törekszik. A védőnő köteles a munkavégzése közben észlelt, de nem az ő szakmai kompetenciájába tartozó igényeket és szükségleteket, szakmai információkat az illetékes szakterületek felé továbbítani, és erről gondozottját tájékoztatni. A társszakmák hasonló jelzéseinek megfelelően az információ birtokában módosítja, kiegészíti gondozási tevékenységét.

A szülőkkel való kapcsolattartás családlátogatások, illetve tanácsadás keretében valósul meg. A családok kapcsolatfelvétele a várandós gondozásba vételével kezdődik. Ezt követően rendszeresen találkozik a kismama a védőnővel. Közreműködik a várandósnő egészségi állapotát ellenőrző alapvető vizsgálatok elvégzésében, figyelemmel kíséri a kismama szociális, családi és munkahelyi körülményeit,

egészségi és pszichés állapotát, tájékoztatja az őt megillető jogosultságokról. A védőnő a várandósság 9 hónapja alatt többször is ellátogat a kismama otthonába és igény szerinti tanácsadással segíti a felkészülésben.

A védőnők egészségügyi prevenciós tevékenységének egyik fő tevékenységi területe a kötelező védőoltások megszervezése, a szülők tájékoztatása a kötelező és térítés ellenében igénybe vehető védőoltásokról, azok esedékességéről, az orvosi tanácsadásról tájékoztatás adása, a szűrővizsgálatokra való behívás, a szűrővizsgálatok eredményeinek nyomon követése, az esetleges további vizsgálatokra történő beutalás esetén, a szakvizsgálatok megtörténtének követése. Évente státuszvizsgálatok alkalmával a gyermekek testi, mentális, szociális fejlettségét, érzékszervi-, mozgás-, és beszédfejlődését is ellenőrzik.

A védőnők a fentiekén túlmenően iskolai és óvodai védőnői feladatokat ellátnak.

Oktatási intézményben végzett védőnői munka:

- tisztasági vizsgálat végzése,
- kampányoltások szervezése, dokumentálása,
- osztályvizsgálatok szervezése, lebonyolításában való részvétel,
- felvilágosító előadások, foglalkozások tartása.

Az elmúlt időszakban, nemcsak a járás, hanem a Vármegye településein is tovább erősödött az a demográfiai jelenség, mely szerint a születésszám csökkenő tendenciát mutat, ami nyilvánvalóan a gyermeklétszám csökkenését eredményezi. Ez a negatív demográfiai változás idővel a feladatot ellátó védőnők számában is fordulatot idéz majd elő.

Gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák tekintetében az alábbiakban ismertetett hiányosságok, problémák merültek fel:

- a fiatal nők/lányok ismeretének hiánya a családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatosan,
- tanácsadások, felvilágosító programok, előadások szervezése. A nem várt terhességek megelőzése, a már várandós anyák felkészítése az anyaszerepre,
- a korai iskolaelhagyás megelőzésére való törekvés, a tanulmányok folytatásának fontosságára való figyelemfelhívás.

Ibrány és Nagyhalász településen a kisgyermeket nevelő, illetve várandós anyák részéről problémaként merül fel, hogy a védőnői szolgálat a város külterületén - a Dr. Béres József Egészségügyi Centrumban - található, melynek megközelítése gondot okoz a gépjárművel nem rendelkezők részére.

A NEAK 2025. májusi listája szerint az Ibrányi járásban iskolaorvosi és iskolafogorvosi ellátások részben érhetők el. Iskolaorvosi ellátást 10 fő végez a járásban, akikhez a járás összes települése tartozik. Az ellátási területet megvizsgálva Balsa település a gávavencsellői, Tiszabercel település pedig nyíregyházi székhelyű iskolaorvoshoz tartozik, a többi település esetében a szolgáltató székhelye és az ellátási terület megegyezik.

Ahol állami oktatási intézmények működnek, ott a települési önkormányzatnak kell az iskolaorvosról és az iskola fogorvosról gondoskodnia, az alapítványi, egyházi iskola esetében a fenntartónak.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján.

A NEAK nyilvántartásában foglaltak szerint iskolai, ifjúsági fogorvosi ellátás a járáshoz legközelebb a vármegyeszékhelyen Nyíregyházán érhető el, ahol 7 fő, 7 különböző helyszínen biztosítja az ellátást.

Kemecsei járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Kemecsei járás	11	-	-
Kemecse	2	X	-
Berkesz	-	-	-
Besztrec	1	X	-
Demecser	2	X	-
Gégény	1	X	-
Kék	1	X	-
Nyírbogdány	1	X	-
Nyírtét	1	X	-
Székely	1	X	-
Tiszarád	-	-	-
Vasmegyer	1	X	-

A Kemecsei járás tizenegy települését 11 védőnő látja el, nincs betöltetlen állás a járásban. A védőnői ellátás minden településen megoldott, a székelyi védőnői szolgálat látja el még Berkesz, települést, valamint a vasmegyeri szolgálat Tiszarád települést. Minden védőnői körzet vegyes védőnői körzet (terület + iskola). A körzetekben ellátandó gondozottak száma a település szerkezetétől függ. Magya az ellátotti létszám Kemecse mindkét, valamint Vasmegyer védőnői körzetében. A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel jól együttműködve.

A védőnő feladatai, közé tartozik többek között a 0-7 éves korú gyermekek gondozása, az óvodások ellátása, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, valamint a családgondozás. Ellátják az egyén és a közösség egészségfejlesztés kompetenciájukba tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A területi

védőnők a házi gyermekorvossal együttműködve a védőnői tanácsadóban dolgoznak. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az óvodában és az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeres egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiéniai és szexuális felvilágosítást szerveznek.

Iskolaorvos és iskola-fogorvos minden intézményben megtalálható, a járásban kilenc iskolaorvos látja el az ezzel járó teendőket.

Kisvárdai járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Kisvárdai járás	32	-	-
Ajak	2	X	-
Anarcs	1	-	-
Dombrád	3	X	-
Döge	1	X	-
Fényeslitke	1	X	-
Gyulaháza	1	X	-
Jéke	-	-	-
Kékcse	1	X	-
Kisvárd	10	X	X
Lövőpetri	1	X	-
Mezőladány	1	X	-
Nyírkársz	1	X	-
Nyírlövő	-	-	-
Nyírtass	1	X	-
Pap	1	X	-
Pátroha	2	X	-
Rétközberencs	1	X	-
Szabolcsbáka	1	X	-
Szabolcsveresmart	1	X	-
Tiszakanyár	1	X	-
Tornyospálca	1	X	-
Újdombrád	-	X	-
Újkenéz	-	-	-

A Kisvárdai járás 23 településének védőnői szolgálatát 32 védőnő látja el, betöltetlen védőnői állás a rendelkezésre álló NEAK adatok alapján nincs. A védőnői ellátás minden településen megoldott, a tornyospálcai védőnői szolgálat látja el Jéke települést, Lövépetri Nyírlövőt, Dombrád Újdombráddal alkot egy védőnői körzetet, míg a Mezőladány látja el Újkenéz település lakosait. A védőnők többsége vegyes szolgálatot lát el, a területi védőnői feladatok mellett iskolai védőnői szerepet is betöltenek, jelenlétük az óvodákban, oktatási intézményekben folyamatos.

A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel együttműködve. A védőnők fő célkitűzése az általuk gondozott családok különösen a nők, csecsemők, gyermekek, fiatalok egészségének védelme, megőrzése, fejlesztése. A csecsemő és kisgyermek gondozása a törvényes képviselővel egyeztetett gondozási terv alapján történik. Új rendelkezés, hogy a védőnői ellátást visszautasítani nem lehet, az együttműködés megtagadása intézkedést von maga után. A szűrővizsgálatok, védőoltások kötelezőek elmulasztásuk esetén jelzési kötelezettségei vannak a védőnőnek. Munkájuk a méhnyak szűrő programmal tovább bővült. A Kisvárdai járás több településén végeznek szűrést a védőnők.

NEAK 2025. májusi adatai alapján a Kisvárdai járásban iskolaorvosi és iskolafogorvosi ellátások részben érhetők el. Állami oktatási intézmények esetén a települési önkormányzatnak kell gondoskodnia iskolaorvosról és az iskola fogorvosról, míg az alapítványi, egyházi iskola esetében a fenntartónak.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján.

Mátészalkai járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Mátészalkai járás	35	-	-
Fábiánháza	1	X	-
Fülpösdaróc	-	-	-
Géberjén	-	X	-
Győrtelek	1	X	-
Hodász	1	X	-
Jármí	1	X	-
Kántorjánosi	1	X	-
Kocsord	1	X	-

Mátészalka	11	X	X
Mérk	1	X	-
Nagydobos	1	X	-
Nagyecsed	4	X	-
Nyírcsaholy	1	X	-
Nyírkáta	1	X	-
Nyírmeggyes	1	X	-
Nyírparasznya	1	X	-
Ópályi	2	X	-
Ökörítőfülpös	1	X	-
Őr	1	-	-
Papos	-	-	-
Rápolt	-	-	-
Szamoskér	-	-	-
Szamosszeg	1	X	-
Tiborszállás	-	X	-
Vaja	2	X	-
Vállaj	1	X	-

A Mátészalkai járás 26 településének védőnői szolgálatát 35 védőnő látja el, betöltetlen védőnői állás a rendelkezésre álló NEAK adatok alapján nincs. A védőnői ellátás minden településen megoldott. Azokon a településeken, ahol nem biztosított helyben a védőnő, ott szomszédos településsel került egy körzet kialakításra. A győrtelki védőnői szolgálat látja el Fülöpösdaróc és Géberjén településeket, Jármít, Papost, Ökörítőfülpös Rápolttal alkot egy védőnői körzetet, míg Szamosszeg látja el Szamoskér település lakosait, Vállaj pedig Tiborszállással társult a védőnői szolgálat ellátására. Fülöpösdaróc település a HEP-ben leírja, hogy a cél az lenne a védőnői szolgálattal kapcsolatban, hogy naponta legalább négy órán keresztül jelen legyen a településen egy védőnő annak érdekében, hogy a segítséget kérő kismamáknak ne kelljen utazni. Jelenleg a védőnő csak környezettanulmány és családlátogatás céljából utazik ki Fülöpösdarócra, a tanácsadást Győrtelken végzi. A tanácsadó kialakítására is adott a lehetőség a szolgáltató ház bővítésével, melyhez forrás szükséges.

A védőnők többsége vegyes szolgálatot lát el, a területi védőnői feladatok mellett iskolai védőnői szerepet is betöltenek, jelenlétük az óvodákban, oktatási intézményekben folyamatos.

A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel együttműködve. A szűrővizsgálatok, védőoltások kötelezőek, a védőnői ellátást

visszaautasítani nem lehet, elmulasztásuk esetén jelzési kötelezettségei vannak a védőnőnek. Munkájuk a méhnyak szűrő programmal tovább bővült, jelenleg nem végeznek szűréseket a védőnők.

NEAK 2025. májusi adatai alapján a Mátészalkai járásban iskolaorvosi és iskolafogorvosi ellátások részben érhetők el, betöltetlen az iskolaorvosi állás Mérken, Nyírparasznyán és Ópályiban. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján.

Nagykállói járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskolafogorvos
Nagykállói járás	16	-	-
Balkány	3	X	-
Biri	1	X	-
Bököny	2	X	-
Érpatak	1	-	-
Geszteréd	1	X	-
Kállósemjén	2	X	-
Nagykálló	4	X	-
Szakoly	2	X	-

A Nagykálló járás 8 településének védőnői szolgálatát 16 védőnő látja el, betöltetlen védőnői állás a rendelkezésre álló NEAK adatok alapján nincs. A védőnői ellátás minden településen biztosított. Minden védőnői körzet vegyes körzet, ami azt jelenti, hogy a területi védőnői feladatok mellett iskolai védőnői szerepet is betöltenek, jelenlétük az óvodákban, oktatási intézményekben folyamatos.

NEAK 2025. májusi adatai alapján a Nagykállói járásban iskolaorvosi és iskolafogorvosi ellátások részben érhetők el, betöltetlen az iskolaorvosi állás Érpatakon van. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján.

Nyírbátori járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskolafogorvos
Nyírbátori járás	26	-	-
Bátorliget	1	X	-
Encsencs	1	X	X
Kisléta	1	X	-
Máriapócs	1	X	-
Nyírbátor	8	X	-
Nyírbéltek	2	X	-
Nyírbogát	1	X	-
Nyírcsászári	1	X	-
Nyílderzs		X	-
Nyírgelse	1	X	-
Nyírgyulaj	1	X	-
Nyírlugos	1	X	-
Nyírmihálydi	2	X	-
Nyírpilis	1	X	-
Nyírvasvári	1	X	-
Ömböly	-	-	-
Penészlek	1	X	-
Piricse	1	X	-
Pócspetri	1	X	-
Terem	-	X	-

A Nyírbátori járás húsz települését huszonhat védőnő látja el, Encsencsen van egy betöltetlen állás a járásban. A védőnői ellátás minden településen megoldott, a nyírcsászári védőnői szolgálat látja el még Nyílderzs települést, a bátorligeti Terem, valamint a Nyírbélteki szolgálat Ömböly települést. A legtöbb védőnő vegyes szolgálatot gondoz, ami szerint az iskolai védőnői szerepet is betöltik. Többségében alacsony vagy közepes leterheltség jellemző a védőnői szolgálat munkatársaira. A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel jól együttműködve.

A védőnő feladatai, közé tartozik többek között a 0-7 éves korú gyermekek gondozása, az óvodások ellátása, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, valamint a családgondozás. Ellátják az egyén és a közösség egészségfejlesztés kompetenciájukba tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A területi védőnők a házi gyermekorvossal együttműködve a védőnői tanácsadóban dolgoznak. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az óvodában és az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeres egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiénés és szexuális felvilágosítást szerveznek.

Iskolaorvos és iskola-fogorvos minden intézményben megtalálható, a járásban tizenöt iskolaorvos látja el az ezzel járó teendőket. Gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák hátrányos helyzetű csoportjai életvezetési problémákkal is igénybe veszik a védőnői szolgálatot.

Nyíregyházi járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Nyíregyházi járás	86	-	-
Apagy	1	X	-
Kálmánháza	1	X	-
Kótaj	2	X	-
Nagycserkesz	1	X	-
Napkor	2	X	-
Nyíregyháza	63	X	X
Nyírpazony	2	X	-
Nyírtelek	3	X	-
Nyírtura	1	X	-
Rakamaz	2	X	-
Sényő	-	-	-
Szabolcs	-	-	-
Timár	1	X	-
Tiszanagyfalu	1	X	-

Újfehértó	6	X	-

Az egészségügyi alapellátás területén állandó szolgáltatást biztosít a területi védőnői hálózat, de a közelben elérhető felnőtt- és gyermekorvosi alapellátás is.

A Nyíregyházi járás 15 települése közül 13 településen dolgozik összesen 86 fő védőnő. Betöltetlen a védőnői álláshely nincs a járásban. A Nyírturán dolgozó védőnő látja el a Sényő településen élőket. A timári védőnő látja el a Szabolcs településen élőket óvodába járókat, mivel ott iskola nem található. A táblázatból kiolvasható, hogy azok a települések rendelkeznek iskolaorvossal, ahol a védőnők is dolgoznak.

A Nyíregyházi járáshoz tartozó 15 település közül 12 településen 45 fogorvos látja el a fogászati szakrendelést.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata helyi rendeletben 30 fogorvosi körzetet alakított ki.

- Ebből 7 körzetben kizárólag a területi ellátási kötelezettség alapján történik a nyíregyházi lakosság ellátása, (meghatározott utcák)

- 15 körzetben a nyíregyházi lakosság ellátása mellett iskolafogászati tevékenységet is ellátnak a területi ellátási kötelezettségű fogorvosok (meghatározott utcák és meghatározott óvodák, iskolák),

- 8 körzetben kizárólag iskolafogászati ellátás történik (meghatározott óvodák, iskolák).

Összesen tehát 23 körzetben működik közfinanszírozott iskolafogászati ellátás. Alapszolgáltatás az egészségügyi alapellátás keretében az ügyeleti ellátás biztosítása. Az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság a vármegye több településére kiterjedően biztosította az ügyeleti ellátást és a fogorvosi ügyeleti ellátást, amely a 133. oldalon kifejtésre került.

Nyíregyházán a védőnői ellátást az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság biztosította 2023. június 30-ig. Nyíregyháza közigazgatási területén nyújtott szolgáltatásokat 9 telephelyen összesen 38 területi védőnő, a nevelési-oktatási intézményekben pedig további 25 fő iskolai védőnő végezte. Az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó területi védőnői ellátásról 2023. július 1-jétől az állam – a települési önkormányzattal együttműködésben, az irányító vármegyei intézmény útján – gondoskodik, a települési önkormányzatok az iskola-egészségügyi ellátás keretébe tartozó (iskola)védőnői ellátásról és az iskola orvosi ellátásról gondoskodnak. Nyíregyházán ennek szervezeti háttere a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ.

Az iskolai védőnők az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet alapján az alábbi feladatokat végzik:

- az éves munkatervhez a védőnői feladatok összeállítása, egyeztetése a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelési programjában meghatározott feladatok figyelembevételével,
- a tanulók védőnői vizsgálata 6 éven felüliek esetében kétévenként (kivéve a színlátás vizsgálata),
- a gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése,

- elsősegélynyújtás,
- az orvosi vizsgálatok előkészítése,
- a védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése,
- a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése,
- testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiénés ellenőrzésében való részvétel,
- kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás),
- pályaválasztás segítése,
- az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, Egészségügyi Könyv, ambuláns napló, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.).

2021-ben az iskola-védőnők által ellátott tanulók száma Nyíregyházán 19.021 fő volt, az egy főre eső átlag pedig 761 tanuló/védőnő. 2023-ban az iskola-egészségügyi ellátás 20.208 tanulót érintett. A védőnői ellátásokra fordított 24.678 órás tényleges időtartam alatt, 64.070 ellátás történt - 24.273 esetben szűrővizsgálatra, oltásra vagy testnevelési besorolásra, 8.763 esetben ambuláns ellátásra (balesetek, betegellátás, beutaló kiállítása), 1.729 esetben középiskolai beiratkozást megelőző szakmai alkalmassági vizsgálatra került sor, egészségnevelési órán 19.244 fő (eset), iskolavédőnők által szervezett egészségnapon 10.061 fő (eset) vett részt.

Bár a tanulók létszáma csökken, körükben nő a krónikus betegséggel élők száma, magas a túlsúly/elhízás, mozgásszervi, szemészeti, allergiás elváltozások, mentális problémák gyakorisága, terjed az alkohol-, kábítószer fogyasztás. Növekszik a hátrányos helyzetű, gyermekvédelmi ellátásban részesülő gyermekek aránya.

Nyáron az iskolavédőnők táborokban végeznek egészségügyi felügyeletet - 2023 nyarán 6 nagyobb városi táborban (ZOO-suli, Természettudósok Tábor, Sóstói Múzeumfalu, Kis Vakond, Futurobi és a Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégiumban rendezett úszótáborban, illetve a Móra Sporttáborban, az Apáczai Csere János Általános Iskola Csibe és Kosárlabdátáborában, a Göllesz Viktor Speciális Szakiskola és a Bethlen Gábor Általános Iskola és Gimnázium saját táborában, turnusonként átlagban 120 tanulóra figyelve), kérésre az iskola nagyobb rendezvényein (pl: ballagás, tanévnyitó és tanévzáró, családi napok, veradás, diákolimpia) is részt vesznek, mindemellett a városi rendezvényeken (Fitt-Város, Bringaváros) is rendszeresen jelen vannak egészséget segítő, nevelő programokkal. A szolgálat munkájának legfontosabb része az egészségnevelés, mely a tanórákon, egészségnapokon valósul meg, de szűrővizsgálatok alatt is folyamatos, hiszen mindig adódik olyan kérdés, amihez ezt hozzá lehet kapcsolni. Az egészségnapok az egész iskolát megmozgatják, több

helyszínen kapnak a tanulók (családi napokon a szülők is) információkat az egészségről, az egészséges életmódról⁶².

Tiszavasvári járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Tiszavasvári járás	16	-	-
Szorgalmatos	-	-	-
Tiszadada	1	X	-
Tiszadob	2	X	-
Tiszaeszlár	1	X	-
Tiszalök	3	X	-
Tiszavasvári	9	X	-

A Tiszavasvári járás hat települését tizenhat védőnő látja el, Nincs betöltetlen állás a járásban. A védőnői ellátás minden településen megoldott, Szorgalmatoson egy védőnő látja el a szolgáltatást Tiszavasvárral közösen. Tiszavasváriban kettő iskolai kettő vegyes körzet és négy területi védőnő látja el a védőnői feladatokat. A legtöbb védőnő vegyes szolgáltatást gondoz, ami szerint az iskolai védőnői szerepet is betöltik. Többségében alacsony vagy közepes leterheltség jellemző a védőnői szolgálat munkatársaira. A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel jól együttműködve.

A védőnő feladatai, közé tartozik többek között a 0-7 éves korú gyermekek gondozása, az óvodások ellátása, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, valamint a családgondozás. Ellátják az egyén és a közösség egészségfejlesztés kompetenciájukba tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A területi védőnők a házi gyermekorvossal együttműködve a védőnői tanácsadóban dolgoznak. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az óvodában és az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeres egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiénés és szexuális felvilágosítást szerveznek. Rendszeres erre vonatkozó igény jelentkezik a járás településein.

⁶² Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város HEP

Iskolaorvos és iskola-fogorvos minden intézményben megtalálható, a járásban tizenöt iskolaorvos látja el az ezzel járó teendőket.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Vásárosnaményi járás	25	-	-
Aranyosapáti	2	X	-
Barabás	1	X	-
Beregdaróc	-	X	-
Beregsurány	-	-	-
Csaroda	1	X	-
Gelénes	-	-	-
Gemzse	1	X	-
Gulács	1	X	-
Gyüre	1	X	-
Hetefejércse	-	-	-
Ilk	1	X	-
Jánd	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-
Lónya	-	X	-
Márokpapi	1	X	-
Mátyus	-	-	-
Nagyvarsány	1	X	-
Nyírmada	3	X	-
Olcsva	-	-	-
Pusztadobos	1	X	-
Tákos	-	-	-
Tarpa	3	X	-
Tiszaadony	-	-	-
Tiszkerecseny	1	X	-

Tiszaszalka	1	X	-
Tiszavid	-	-	-
Vámosatya	-	-	-
Vásárosnamény	6	X	-

A Vásárosnaményi járás 28 települése közül 16 településén dolgozik összesen 25 fő védőnő. Lónya településen betöltetlen a védőnői álláshely. A Márokpapín dolgozó védőnő látja el Beregdaróc és Beregsurány településen élőket. A barabási védőnő látja el a Gelénes és Vámosatya településen élőket, míg a hetefejércsei és a tákosi lakosoknál a Csarodán dolgozó védőnő látja el a feladatokat. A nagyvarsányi védőnő végzi a vizsgálatokat a kisvarsányi gyermekeknél, a tiszaszalkai védőnő látja el a tiszavidai gyermekeket, a tiszakerecsenyi védőnő látja el a tiszaadonyi gyermekeket. Vásárosnaményban dolgozó 6 fő védőnő 3 település (Vásárosnamény, Jánd, Olcsva) gyerekeit vizsgálja.

A táblázatból kiolvasható, hogy azok a települések rendelkeznek iskolaorvossal, ahol a védőnők is dolgoznak és még Beregdaróc. A járás települései közül Barabás, Gelénes, Jánd, Kisvarsány és Olcsva településeken csak óvoda van. Míg Hetefejércse, Mátyus, Tákos, Tiszaadony és Tiszavid településeken nincs intézmény a gyermekek számára.

Iskola-fogorvos a településeken nevesítetten nincs. A Vásárosnaményi járás 28 települése közül csak 6 településen működik fogászati szakrendelés. A 6 településen 9 fő fogorvos dolgozik.

A 6 település 9 fogorvosa látja el vélhetően az iskola-fogorvosi feladatokat a településeken, amely szűrési feladatok ellátása évente egyszer kötelező. A szűrések és a kapcsolódó edukációs tevékenység folyamatos igény a településeken.

Záhonyi járás

A járási települések	A védőnői dolgozók betöltött állásainak száma (db)	Iskolaorvos	Iskola-fogorvos
Záhonyi járás	11	-	-
Benk	-	-	-
Eperjeske	1	X	-
Győröcske	-	-	-
Komoró	1	X	-
Mándok	2	X	-
Tiszabездéd	1	X	-

Tiszaamogyorós	-	-	-
Tiszaszentmárton	1	X	-
Tuzsér	3	X	-
Záhony	2	X	-
Zsurk	-	-	-

A Záhonyi járás tizenegy települését tizenegy védőnő látja el, nincs betöltetlen állás a járásban. A védőnői ellátás minden településen megoldott, Eperjeske látja el Tiszaamogyoróst, Mándok Benket, Záhony Győröcskét és Tiszaszentmárton Zsurkot. A legtöbb védőnő vegyes szolgálatot gondoz, ami szerint az iskolai védőnői szerepet is betöltik. Többségében alacsony vagy közepes leterheltség jellemző a védőnői szolgálat munkatársaira. A védőnők fontos szerepet töltenek be a gyermekvédelmi jelzőrendszerben, a különböző szakemberekkel jól együttműködve.

A védőnő többek között ellátják az egyén és a közösségi egészségfejlesztés kompetenciába tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A területi védőnők a házi gyermekorvossal együttműködve a védőnői tanácsadóban dolgoznak. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az óvodában és az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeres egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiéniai és szexuális felvilágosítást szerveznek.

Iskolaorvos és iskola-fogorvos minden intézményben megtalálható, a járásban hét iskolaorvos látja el az ezzel járó teendőket.

A hátrányos helyzetű csoportok (gyermekek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák) nem csak egészséggel, gondozással kapcsolatos kérdésekkel kereshetik a védőnői szolgálatot.

A várandós anyák gondozásának színvonala jó. Az egészségügyi szolgáltatások jelenléte az oktatási intézményekben megfelelő. A törvényi előírásoknak megfelelően elvégzik a kötelező szűrővizsgálatokat, illetve a korcsoportoknak megfelelő kampányoltásokat. Az oktatási intézményben rendszeres iskolaorvosi és iskola-fogorvosi jelenlét biztosított.

1.1.5. Az otthoni szakápolások és otthoni hospice ellátások

Fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást kiváltó otthoni szakápolásra és otthoni hospice ellátásra saját vagy kezelőorvosi kezdeményezésre a háziorvos utalhatja be.

Az otthoni szakápolási tevékenységről szóló 20/1996. (VII. 26.) NM rendelet szabályozza az otthoni szakápoláshoz és az otthoni hospice ellátáshoz kapcsolódó rendelkezéseket.

A hivatkozott jogszabály 1. § (1) bekezdése szerint az otthoni szakápolás a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett tevékenység.

A rendelet *1. számú melléklete* tartalmazza az otthoni szakápolás keretében ellátható feladatokat:

1. Szondán át történő tápláláshoz és folyadékfelvételhez kapcsolódó szakápolási tevékenységek végzése és megtanítása.
2. A tracheális kanül tisztítása, betét cseréje, a tevékenység tanítása.
3. Állandó katéter cseréjéhez vagy rendszeres katéterezéshez, hólyagöblítéshez kapcsolódó szakápolói feladatok.
4. Az intravénás folyadék- és elektrolitpótláshoz parenterális gyógyszer beadáshoz kapcsolódó szakápolási feladatok.
5. Baleseti és egyéb műtétek utáni szakápolási feladatok és az önellátás korlátozottsága esetén a testi higiéne biztosítása, valamint a mozgás segítése.
6. Műteti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása, sztomaterápia és különböző célt szolgáló drének kezelésének szakápolási feladatai, szakmaspecifikus szájápolási tevékenységek műtét után.
7. Dekubitalódott területek, fekélyek szakápolási feladatai.
8. Betegség következményeként átmenetileg vagy véglegesen kiesett vagy csökkent funkciók helyreállításához, fejlesztéséhez vagy pótlásához kapcsolódó szakápolási feladatok: –

gyógyászati segédeszközök, protézisek használatának tanítása, – mozgás és mozgatás eszközei használatának tanítása, – hely- és helyzetváltoztatás segítése.

9. Szükség esetén kiegészítő speciális eljárások alkalmazása: – UH inhalálás, légzésterápia, – szívó alkalmazása, – oxigénterápia.
10. Tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai.
11. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.
12. Haldokló beteg otthonában történő szakápolása az ellátandó feladatok megnevezésével.
13. A szakápolás és a szakirányú terápiás szolgáltatás során biztosítani kell:

- a) a beteg pszichés vezetését, étkezési tanácsadást és mindazon tevékenységek megtanítását, amelyet maga a beteg és/vagy családja megtehet a beteg egészsége megtartásáért, helyreállításáért vagy állapota romlásának megakadályozásáért,
- b) ápolási anamnézis felvételét, az ápolási folyamat dokumentálását és jelentési kötelezettség teljesítését,
- c) rendszeres kommunikációt a házi-, illetve kezelőorvossal és más, a beteg ellátásában résztvevőkkel.

14. Otthoni parenterális táplálás végzése kizárólag krónikus bélelégztelésben szenvedő betegek esetében, szükség esetén dietetikus bevonásával.

A Jogszabály alapján az otthoni hospice gondozás a betegek otthonában végzett olyan szakellátás, melynek célja a beteg és környezetének segítése, e betegek fájdalmainak és egyéb kínzó tüneteinek megszüntetése vagy csökkentése, a betegek életminőségének javítása, valamint a beteg szakszerű ápolása és pszichés, szociális támogatása.

Az otthoni hospice ápolás csak terminális állapotú betegeknek nyújtható. Otthoni szakápolás keretében csak abban az esetben végezhető, ha az otthonápolást végző az otthoni hospice ápolás személyi és tárgyi minimumfeltételeit is biztosítani tudja.

A rendelet *1/A. számú melléklete* deklarálja az otthoni hospice ellátás keretében ellátható feladatokat:

- alap- és szakápolási tevékenységek,
- tartós fájdalomcsillapítás szakápolói feladatok,
- gyógytorna,
- fizioterápia,
- szociális tevékenységek szervezése,
- diétás gondozás, tanácsadás,
- mentálhigiénés gondozás, tanácsadás (melynek része a családtagok, közvetlen gondozásban résztvevők felkészítése a hospice ellátásra),
- gyógyszerelés tervezése, ellenőrzése (megelőző, lépcsőzetes, kombinált fájdalomcsillapítás, orvosi tevékenység).

A NEAK listája szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a szerződött otthoni szakápolást végző szolgálat 229 településen biztosított, melyek mindegyike a heti 7 napból 7-et működik.

Az otthoni hospice típusú ápolást - a vármegye teljes területét lefedően - 2 szolgáltató végzi, melyből az egyik helyi illetékességű (VÁRDA - HOSPICE Kft., Kiszvárd), míg a másik székhelyét tekintve Zala vármegyei (MÓNKA M Kft., Zalaegerszeg).

Az otthoni szakápolás célja, hogy a beteg otthoni környezetben, személyre szabottan, humánus és szakszerű ápolásban részesüljön. Ezzel az ellátási formával a kórházi kezelések száma csökkenthető, illetve a bennfekvés időtartama lerövidíthető.

Az otthoni szakápolás előnyei:

- személyre szabott ápolást kap a beteg,
- megszokott otthoni környezetben gyógyul a beteg,
- a család közelsége emocionálisan segíti gyógyulását,
- rövidebb lábadozási időt és gyorsabb gyógyulás érhető el otthoni környezetben.

Az otthoni hospice ellátás egészségügyi szakfeladatok összessége, amelybe nem tartozik bele a betegfelügyelet és a házi segítségnyújtás.

Az ellátás célja a betegek életminőségének javítása: testi és lelki szenvedéseik enyhítése, fizikai és szellemi aktivitásuk támogatása és emberi méltóságának haláláig való megőrzése, valamint a hozzátartozók segítése a betegség és a gyász terheinek elviselésében.

A betegek ellátását multidiszciplináris, speciálisan felkészült szakemberekből álló csapat végzi, többek között palliatív jártasságú szakorvos, hospice szakápoló, pszichológus/mentálhigiénés, szociális munkás, dietetikus és gyógytornász.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Baktalórántháza	X	X
Besenyőd	X	X
Laskod	X	X
Levelek	X	X
Magy	X	X
Nyíribrony	X	X
Nyírkákó	X	X
Nyírkércs	X	X
Ófehértó	X	X
Petneháza	X	X
Ramocsaháza	X	X
Rohod	X	X

A járás településein igényelhető az otthoni szakápolás és az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást Bíró Miklósné, a RENOVA-TEAM Kft. és a SZATMÁR CURATIO Kft. biztosítja a járásban. Az otthoni hospice ellátáshoz kapcsolódó feladatokat a MÓNKA M Kft. és a VÁRDA - HOSPICE Kft. látja el a járásban.

Az ellátások igénybevételéhez legalább háziorvosi elrendelés vagy kezelőorvos javaslata szükséges.

Azokon a településeken, amelyek távol vannak a szakrendelőktől, kórházaktól és hetente csak egyszer biztosított a háziorvosi ellátás, ott hosszadalmasabb az ellátás elrendeltetése, igénybevétele tekintettel a közlekedési nehézségekre, az időpont alapján történő betegellátásra. Ez a hosszadalmas ügyintézés fokozottabban jelenik meg a gyermekek, az idősek, a nők, a fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák esetében, akiknek további nehézséget okozhat szakrendelőkhöz és kórházakhoz történő utazás, időpontkérés.

Csengeri járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Csenger	X	X
Csengersima	X	X
Csengerújfalu	X	X
Komlódtótfalu	X	X
Pátyod	X	X
Porcsalma	X	X
Szamosangyalos	X	X
Szamosbecs	X	X
Szamosatárfalva	X	X
Tyukod	X	X
Ura	X	X

A Csengeri járásban minden településen elérhető otthoni szakápolás a Csenger Város Önkormányzata Népjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Központ és a SZATMÁR CURATIO Kft. szolgáltatásában. Szintén minden településen elérhető otthoni hospice ellátás a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. szolgáltatásában.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Botpalád	X	X
Cégénydányád	X	X
Csaholc	X	X
Császló	X	X

Csegöld	X	X
Darnó	X	X
Fehérgyarmat	X	X
Fülesd	X	X
Gacsály	X	X
Garbolc	X	X
Gyügye	X	X
Hermánszeg	X	X
Jánkmajtis	X	X
Kérsején	X	X
Kisar	X	X
Kishódos	X	X
Kisnamény	X	X
Kispalád	X	X
Kisszekeres	X	X
Kölcse	X	X
Kömörő	X	X
Magosliget	X	X
Mánd	X	X
Méhtelek	X	X
Milota	X	X
Nábrád	X	X
Nagyar	X	X
Nagyhódos	X	X
Nagyszekeres	X	X
Nemesborzova	X	X
Olesvaapáti	X	X
Panyola	X	X
Penyige	X	X
Rozsály	X	X
Sonkád	X	X
Szamossályi	X	X
Szamosújlak	X	X
Szatmárcseke	X	X
Tiszabecs	X	X
Tiszacsécse	X	X
Tizsakóród	X	X
Tisztaberek	X	X

Tivadar	X	X
Tunyogmatolcs	X	X
Túristvándi	X	X
Túrrice	X	X
Uszka	X	X
Vámosoroszi	X	X
Zajta	X	X
Zsarolyán	X	X

A Fehérgyarmati járásban a NEAK 2025. májusi adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást Dr. Péter Andrásné és a RENOVA-TEAM Kft. biztosítja. A hospice ellátást a járás összes településén a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. biztosítja. A peremterületekről elköltöző fiatal generáció okán az idősödő lakosság ellátása tekintetében mindkét ellátási forma kiemelten fontos a járás településein.

Ibrányi járás

A járási települések	Otthoni szakápolá s elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Balsa	X	X
Buj	X	X
Gávavencsellő	X	X
Ibrány	X	X
Nagyhalász	X	X
Paszab	X	X
Tiszabercel	X	X
Tiszatelek	X	X

Az Ibrányi járásban NEAK 2025. májusi adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást a járás településein a Dr. Béres József Egészségügyi Központ, a RENOVA-TEAM Kft, illetve Tóvizi Tamás e.c. biztosítja. Hospice ellátást a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. szolgáltatja a járás teljes területét lefedően.

Kemecsei járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Kemecse	X	X
Berkesz	X	X
Beszterec	X	X
Demecser	X	X
Gégény	X	X
Kék	X	X
Nyírbogdány	X	X
Nyírtét	X	X
Székely	X	X
Tiszarád	X	X
Vasmegyer	X	X

A Kemecsei járásban minden településen elérhető otthoni szakápolás. Az OTTHON CENTER Bt. látja el Berkesz és Gégény településeket, Bíró Miklósné látja el Nyírtét települést, az összes többi településen a RENOVA-TEAM Kft. szolgáltatásában érhető el. Szintén minden településen elérhető otthoni hospice ellátás a zalaegerszegi központtal működő MÓNIKA M Kft. és két településen Berkeszen és Gégényben a VÁRDA - HOSPICE Kft. szolgáltatásában.

Kisvárdai járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Ajak	X	X
Anarcs	X	X
Dombrád	X	X
Döge	X	X
Fényeslitke	X	X
Gyulaháza	X	X
Jéke	X	X
Kékcse	X	X

Kisvárdá	X	X
Lövőpetri	X	X
Mezőladány	X	X
Nyírkársz	X	X
Nyírlövő	X	X
Nyírtass	X	X
Pap	X	X
Pátroha	X	X
Rétközberencs	X	X
Szabolcsbáka	X	X
Szabolcsveresmart	X	X
Tiszakanyár	X	X
Tornyospálca	X	X
Újdombrád	X	X
Újkenéz	X	X

A Kisvárdai járásban NEAK adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást az OTTHON CENTER Bt. biztosítja, míg a hospice ellátást a VÁRDA-HOSPICE Kft. a járás 18 településén. Anarcs, Dombrád, Gyulaháza, Nyírkársz és Szabolcsbáka településeken a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. biztosítja az otthoni hospice szolgáltatást.

Mátészalkai járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Fábiánháza	X	X
Fülpösdaróc	X	X
Géberjén	X	X
Győrtelek	X	X
Hodász	X	X
Jármí	X	X
Kántorjánosi	X	X
Kocsord	X	X
Mátészalka	X	X

Mérk	X	X
Nagydobos	X	X
Nagyecsed	X	X
Nyírcsaholy	X	X
Nyírkáta	X	X
Nyírmeggyes	X	X
Nyírparsznya	X	X
Ópályi	X	X
Ökörítőfülpös	X	X
Ór	X	X
Papos	X	X
Rápoly	X	X
Szamoskér	X	X
Szamosszeg	X	X
Tiborszállás	X	X
Vaja	X	X
Vállaj	X	X

A Mátészalkai járásban NEAK adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást SZATMÁR CURATIO Kft., a SZATMÁRI Betégápoló Kft. és a RENOVA-TEAM Kft. biztosítja. A hospice ellátást a VÁRDA-HOSPICE Kft. látja el Jármí, Nagydobos, Nyírparsznya és Papos településeken, míg a járás további 22 településén a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. biztosítja.

Nagykállói járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Balkány	X	X
Biri	X	X
Bököny	X	X
Érpatak	X	X
Geszteréd	X	X
Kállósején	X	X
Nagykálló	X	X
Szakoly	X	X

Balkány	X	X
Biri	X	X

A Nagykállói járásban NEAK adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást Berki Anna látja el Biri, Kállósején és Nagykálló településeken, míg a többi településen a RENOVA-TEAM Kft. biztosítja. A hospice ellátást a járás valamennyi településén a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. végzi.

Nyírbátori járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Bátorliget	X	X
Encsencs	X	X
Kisléta	X	X
Máriapócs	X	X
Nyírbátor	X	X
Nyírbéltek	X	X
Nyírbogát	X	X
Nyírcsászári	X	X
Nyínderzs	X	X
Nyírgelse	X	X
Nyírgyulaj	X	X
Nyírlugos	X	X
Nyírmihálydi	X	X
Nyírpilis	X	X
Nyírvasvári	X	X
Ömböly	X	X
Penészlek	X	X
Piricse	X	X
Pócspetri	X	X
Terem	X	X

A Nyírbátori járásban minden településen elérhető otthoni szakápolás. A SZATMÁR CURATIO Kft. látja el Encsencs, Kisléta, Nyírcsászári és Nyínderzs településeket, Berki Anna látja el Bátorliget, Pócspetri és Terem településeket, Mihuczné Molnár Szilvia látja el Máriapócs, Nyírbogát, Nyírpilis és Piricse településeket az összes többi településen a RENOVA-TEAM Kft. szolgáltatásában érhető el.

Szintén minden településen elérhető otthoni hospice ellátás a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. szolgáltatásában.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Apagy	X	X
Kálmánháza	X	X
Kótaj	X	X
Nagycserkesz	X	X
Napkor	X	X
Nyíregyháza	X	X
Nyírpazony	X	X
Nyírtelek	X	X
Nyírtura	X	X
Rakamaz	X	X
Sényő	X	X
Szabolcs	X	X
Timár	X	X
Tiszanagyfalu	X	X
Újfehértó	X	X

A járás településein igényelhető az otthoni szakápolás és az otthoni hospice ellátás. Az otthoni szakápolást Bíró Miklósné, a RENOVA-TEAM Kft., Tóvizi Tamás e.c., Barzó Mihályné, HOLISTIC PLUSZ Kft., Kósáné Málík Margit és a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ biztosítja a járásban. Az otthoni hospice ellátáshoz kapcsolódó feladatokat a MÓNKA M Kft. látja el a területen. Az ellátások igénybevételéhez legalább háziorvosi elrendelés vagy kezelőorvos javaslata szükséges.

Azokon a településeken, amelyek távol vannak a szakrendelőktől, kórházaktól és hetente csak egyszer biztosított a háziorvosi ellátás, ott hosszadalmasabb az ellátás elrendeltetése, igénybevétele tekintettel a közlekedési nehézségekre, az időpont alapján történő betegellátásra. Ez a hosszadalmas ügyintézés fokozottabban jelenik meg a gyermekek, az idősek, a nők, a fogyatékossgal élők, mélyszegénységben

élők és romák esetében, akiknek további nehézséget okozhat szakrendelőkhöz és kórházakhoz történő utazás, időpontkérés.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város nem kötelező feladatként biztosítja az önkormányzat a fogászati röntgent (szakellátási feladat), a foglalkozás-egészségügyi alapellátást, a hajléktalan személyek orvosi ellátását és az otthoni szakápolás és hospice ellátást.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Szorgalmatos	X	X
Tiszadada	X	X
Tiszadob	X	X
Tiszaeszlár	X	X
Tiszaölök	X	X
Tiszavasvári	X	X

A Tiszavasvári járásban szintén minden településen elérhető otthoni szakápolás. Tóvizi Tamás e.c. látja el Tiszaeszlár települést, a RENOVA-TEAM Kft. látja el Tiszadada és Tiszadob településeket. A többi településen a FOHÁSZ 2000 Kft. szolgáltatásában érhető el a szolgáltatás. Közel valamennyi településen elérhető az otthoni hospice ellátás a zalaegerszegi központtal működő MÓNKA M Kft. szolgáltatásában.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Aranyosapáti	X	X
Barabás	X	X
Beregdaróc	X	X
Beregsurány	X	X
Csaroda	X	X
Gelénese	X	X

Gemzse	X	X
Gulács	X	X
Gyüre	X	X
Hetefejércse	X	X
Ilk	X	X
Jánd	X	X
Kisvarsány	X	X
Lónya	X	X
Márokpapi	X	X
Mátyus	X	X
Nagyvarsány	X	X
Nyírmada	X	X
Olcsva	X	X
Pusztadobos	X	X
Tákos	X	X
Tarpa	X	X
Tiszaadony	X	X
Tiszkerecseny	X	X
Tiszaszalka	X	X
Tiszavid	X	X
Vámosatya	X	X
Vásárosnamény	X	X

A járás településein igényelhető az otthoni szakápolás és az otthoni hospice ellátás.

Az otthoni szakápolást a RENOVA-TEAM Kft. és a SZATMÁR CURATIO Kft. biztosítja a járásban.

Az otthoni hospice ellátáshoz kapcsolódó feladatokat a MÓNKA M Kft. látja el a járásban.

Az ellátások igénybevételéhez legalább háziorvosi elrendelés vagy kezelőorvos javaslata szükséges.

Azokon a településeken, amelyek távol vannak a szakrendelőktől, kórházaktól és hetente csak egyszer biztosított a háziorvosi ellátás, ott hosszadalmasabb az ellátás elrendeltetése, igénybevétele tekintettel a közlekedési nehézségekre, az időpont alapján történő betegellátásra. Ez a hosszadalmas ügyintézés fokozottabban jelenik meg a gyermekek, az idősek, a nők, a fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők és romák esetében, akiknek további nehézséget okozhat szakrendelőkhöz és kórházakhoz történő utazás, időpontkérés.

Záhonyi járás

A járási települések	Otthoni szakápolás elérhető	Otthoni hospice ellátás elérhető
Benk	X	X
Eperjeske	X	X
Győröcske	X	X
Komoró	X	X
Mándok	X	X
Tiszabездéd	X	X
Tisza-mogyorós	X	X
Tiszaszentmárton	X	X
Tuzsér	X	X
Záhony	X	X
Zsurk	X	X

A Záhonyi járásban szintén minden település lakói igénybe vehetik az otthoni szakápolást. Az összes településen az OTTHON CENTER Bt. szolgáltatásában érhető el. Szintén minden településen elérhető otthoni hospice ellátás a kisvárdai központtal működő VÁRDA - HOSPICE Kft. szolgáltatásában.

Összefoglalás

Az egészségügyi alap- és szakellátás tekintetében a szolgáltatások biztosította a lakosság (beleértve a hátrányos helyzetű gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, mélyszegénységben élők és romák) részére. Kihívást jelent a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, hiszen a vármegye területén jelentős különbségek vannak (járási és települési szinten is) a szolgáltatások elérésében. A prevenció fontossága minden járásban kiemelésre került. Az Egészségfejlesztő Irodák működése hiánypótló, sajnos van olyan település a vármegyében, melynek területén nem működik EFI (pl. Tisza-ök). Az önkormányzatok szűkös lehetőségeikhez mérten segítik a rászoruló lakosságot a szűrőközpontokba való eljutásukban. A szűrések körének bővítése és rendszeressége hiányként jelentkezik. A prevenció másik fontos sarokköve az egészségtudatosság erősítése (rendezvényekkel, programokkal, oktatással). Az önkormányzatoknak és a civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk a megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében. a települések kihasználják és a várják az erre irányuló pályázati lehetőségeket. Ezek a programok jelentősen hozzájárulnak a betegségek korai felismeréséhez és a halálozás csökkentéséhez. A szűrővizsgálatok rendszeres igénybevétele javítja a lakosság egészségi állapotát és életminőségét. A vármegyében biztosított a háziiorvosi ellátáshoz való hozzáférés.

A centrum, decentrumok, illetve járásközpontokon kívül jellemzően a háziorvosi ellátás keretén biztosított a gyermekek ellátása is. A városokban élő gyermekek azok, akik a leginkább hozzáférnek a házi gyermekorvosi ellátáshoz helyben. A házi gyermekorvosi ellátás bővítése igényként merül fel, ugyanakkor kihívás, hogy továbbra is vannak betöltetlen háziorvosi praxisok, jellemzően a külső periferia területein.

Több járásban megfogalmazásra került, hogy a bár a háziorvosok leterheltek, az ellátás megfelelő színvonalon történik.

A háziorvosi ügyelet központilag került megszervezésre. A vármegyében a háziorvosi ügyelet biztosított, a gyermekügyelet nehezen érhető el a vármegye valamennyi települését illetően. Az ügyeleti ellátás eléréséhez gyakran utazni kell, sajnos a településeken gyakran nem, vagy nem megfelelő rendszerességben és időintervallumban biztosított ügyeleti időben a közösségi közlekedés. Akik nem tudják megoldani a személygépkocsival történő eljutást az ügyeletre ott mentőt hívnak. A gyermekorvosi ügyeletre való eljutás a vármegyének területén, tekintettel a nagyobb távolságokra, jelentős kihívást jelent a családok részére.

A humán kapacitások lehetőség szerinti pótlása kiemelten fontos lenne (felnőtt- és gyermek háziorvosok, ápolók, gyógytornászok stb.). Rendelők felújítása, bővítése rendszeres igényként jelentkezik, beleértve a szükséges eszközfejlesztéseket.

A rendelkezésre álló adatok alapján a vármegyében a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés biztosított a lakosság részére, a felnőtteknek és a gyermekeknek is egyaránt. A fogászati alapellátás minden lakos számára elérhető, azonban a megelőzésre általában kevés figyelmet fordítanak - különösen a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élők- és már csak akkor fordulnak fogorvoshoz amikor olyan probléma jelentkezik, amely már nem oldható meg az alapellátás terhére. A prevenció minden formában és minden életkorban fontos feladat. A területi védőnők a házi gyermekorvossal együttműködve a védőnői tanácsadóban dolgoznak. Az iskolai ellátást is biztosító védőnők az iskolaorvossal együttműködve az óvodában és az iskolában a rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, a szükséges és előírt védőoltásokat időben megkapják. Rendszeres egészségügyi vizsgálatokat, mentálhigiénés és szexuális felvilágosítást szerveznek. Az egészségügyi szolgáltatások jelenléte az oktatási intézményben megfelelő. A törvényi előírásoknak megfelelően elvégzik a vármegyei településeken a kötelező szűrővizsgálatokat, illetve a korcsoportoknak megfelelő kampányoltásokat. Az oktatási intézményekben rendszeres az iskolaorvosi és iskola-fogorvosi jelenlét. Gyermekek, nők, fogyatékkal élő, mélyszegénységben élők, romák hátrányos helyzetű csoportjai nem csak egészséggel, gondozással kapcsolatos kérdésekkel, hanem életvezetési problémákkal, ügyintézésrel kapcsolatban is igénybe veszik a védőnői szolgáltatásokat.

A településeken élő családok és női lakosság számára elérhető a védőnői szolgáltatás. A várandós anyák gondozásának színvonala jó.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Kihívást jelent a szolgáltatás igénybevétele elérési útvonalának egyszerűsítése és a szolgáltatás meglétének tudatosítása a lakosság körében.

1.2. Szakellátás

1.2.1. Járóbeteg szakellátások

Járóbeteg szakellátást végző orvosok (fő)	308
Az évi gyógykezelési vizsgálati esetek a járóbeteg ellátásban (eset)	9 028 199
Addiktológiai gondozók forgalma (eset)	9 944
Bőr- és nemibeteg gondozók forgalma (eset)	50 950
Gyermekek- és ifjúsági pszichiátriai gondozók forgalma (betegmegjelenések száma) (eset)	7 616
Onkológiai gondozók forgalma (eset)	
Pszichiátriai gondozók forgalma (eset)	24 040
Tüdőbeteg gondozók vizsgálatok (szűrővizsgálatok nélkül) (eset)	115 872

A járóbeteg-szakellátás rendelési időben biztosított, a beteg háziorvosának (vagy folyamatos gondozását végző egyéb orvosa) beutalása vagy a beteg jelentkezése alapján történik. Az általános járóbeteg-szakellátást a társadalombiztosítási jogviszonnyal rendelkező betegek TAJ-számuk alapján, beutalóval, illetve egyes, jogszabályban meghatározott ellátásokat beutaló nélkül vehetik igénybe.

Beutaló nélkül igénybe vehető ellátások a szakorvosi rendelőkben: bőrgyógyászati; nőgyógyászati és gyermeknőgyógyászati; urológiai; pszichiátriai és addiktológiai; fül-orr-gégészeti, valamint csecsemő és gyermek fül-orr-gégészeti; szemészeti és gyermekszemészeti; általános sebészeti és baleseti sebészeti; onkológiai szakellátás.

A **Baktalórántházai járásban** Baktalórántháza településen érhető el csak járóbeteg szakellátási szolgáltatás a Közép-Nyírségi Járóbeteg Szakellátó Központban. A központ a TIOP-2.1.2/08/1 számú pályázatból épült és 2012. május 7-én nyitotta meg kapuit. Az intézetben 23 szakrendelés működik. A www.baktajarobeteg.hu oldal alapján az új rendelők, korszerűen felszerelt diagnosztikai háttérrel RTG, UH, labor és fizioterápiás kezelővel, oktató helyiséggel rendelkezik. A lakosság ellátását egy korszerűen felszerelt 10 ágyas nappali kórház is szolgálja.

A NEAK 2025. májusi adatai alapján a betegek ellátását a következő szakterületeken biztosítják: belgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat, csecsemő- és gyermekgyógyászat, fül-orr-gégegyógyászat, szemészet, neurológia, ortopédia, urológia, reumatológia és fizioterápia, pszichiátria, tüdőgyógyászat, endokrinológia, anyagcsere és diabetológia, kardiológia (szakorvosi szakképesítéssel), laboratóriumi diagnosztika, röntgendiagnosztika, ultrahang-diagnosztika, általános fizioterápia, gyógytorna, gyógymasszázs, neurológia, reumatológia és fizioterápia.

A **Csengeri járásban** Csenger központtal működik Csenger Város Önkormányzatának Népjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Központja, mely a járóbeteg szakellátási szolgáltatást biztosítja 21

szakrendelőben. A központ fejlesztésére Csenger Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít, az EFOP-2.2.19-17-2017-00109 azonosítószámú projekt keretében több, mint 118 millió forint költségvetéssel megvalósult a központ szolgáltatásainak fejlesztése, és a lakosság számára egyenlő eséllyel hozzáférhető, emelt szintű járóbeteg-szakellátás elérhetőségének biztosítása.

A pályázat megvalósítása során az alábbi szakterületeken kerültek beszerzésre eszközök 2023. évben: belgyógyászat, sebészet, traumatológia-ortopédia, szülészeti-nőgyógyászat, csecsemő és gyermekgyógyászat, fül-orr-gége, szemészet, bőrgyógyászat, neurológia, urológia, reumatológia, kardiológia, laboratórium, fizioterápia és tüdőgondozó.

A **Fehérgyarmati járásban** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Fehérgyarmati Tagkórháza biztosítja a járóbeteg szakellátást, Fehérgyarmat településen. A www.szszbv.k.hu/fehergyarmati-tagkorhaz/ oldal alapján a kórház műszerellátottsága magas színvonalú, a diagnosztikai munkát többek között kiválóan felszerelt laboratórium, magas tudású ultrahangos vizsgáló berendezések, endoszkópok segítik. Röntgen osztályon 2011-ben korszerű digitális röntgen és 16 szeletes CT berendezés került felszerelésre. A szakellátás rendelkezik a szív- és érbetegségek felismerését lehetővé tevő szívuultrahanggal, DEXA csontsűrűség mérő készülékkel. A szembetegségek felismerését kiváló komputeres vizsgáló készülékek segítik, korszerű hangszigetelt munkaállomásainkon pedig a hallásvizsgálatok végezhetőek el magas színvonalon. A tüdőbetegségek megelőzését, a betegek gondozását új, korszerű tüdőgondozó állomások végzik.

2013. évben pályázati forrásból megvalósult új sürgősségi osztály a nap 24 órájában fogadja a betegeket. A Fehérgyarmati Tagkórház 34 szakrendelőben 29 szakterületen látja el a betegeket járóbeteg szakellátás keretein belül.

Az **Ibrányi járásban** a Dr. Béres József Egészségügyi Központ végez járóbeteg-szakellátással kapcsolatos feladatokat Ibrány székhellyel. A Központ az Új Magyarország Fejlesztési Terv TIOP-2.1.2-07/1-2008-0015 jelű pályázat keretében megvalósuló zöldmezős beruházás eredményeként 2011. január 1-jével nyitotta meg kapuit. A járóbeteg-szakrendelés 29 rendelőben zajlik, elérhető többek között ultrahang-, labor-, röntgendiagnosztika, fizioterápiás és gyógytorna kezelés, belgyógyászat, sebészet, traumatológia, általános szülészeti-nőgyógyászat, endokrinológia, tüdőgyógyászat, pszichiátriai, ortopédiai, urológiai-csecsemő- és gyermekgyógyászati szakrendelés is.

Az intézmény 1494 m² alapterületen a kistérség 12 települése (Balsa, Beszterec, Buj, Gávavencsellő, Ibrány, Nagyhalász, Paszab, Tiszabercel, Tiszarád, Tiszatelek, Újdombrád, Vasmegyer) lakosai számára 200 óra/hét szakorvosi (14 szakrendelés) és 120 óra/hét nem szakorvosi (fizio- és mozgásterápia, diagnosztika) órában biztosít korszerű járóbeteg-szakellátást az Központ honlapja szerint (<https://www.ibranyihalaszjarobeteg.com>).

A **Kemecsei járásban** a NEAK 2025. évi adatai alapján csak általános szülészeti-nőgyógyászati járóbeteg szakrendelés működik, melyet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház biztosít.

A **Kisvárdai járásban** 3 kisvárdai telephellyel működik járóbeteg szakellátás a NEAK adatai alapján. A Péter-Bodnár Egészségügyi Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. biztosít foglalkozás-egészségügyi ellátást, a Kisvárdai Városi Egészségügyi Alapellátás laboratóriumot működtet. A Szent Damján Görögkatolikus Kórházban 63 rendelőben 38 szakterületen zajlik ellátás. Kiemelendő, hogy közfinanszírozásban a megyében csak itt található nefrológia és transzfuziológia szakellátás

Az intézmény fenntartója kiemelt figyelmet fordít a folyamatos fejlesztésre, a kórház honlapja (www.kisvardakorhaz.hu) alapján jelenleg 4 megvalósítási-, 14 fenntartási szakaszban lévő projekt, továbbá 10 fenntartáson túli projekt kapcsolódik a kórházhoz. A járóbeteg szakellátáshoz kapcsolódóan kiemelkedik az EFOP-2.2.19-17-2017-00024 azonosítós számú projekt, mely során a járóbeteg szakellátó szolgáltatások fejlesztése valósult meg 2023. évben közel 300 millió Ft költséggel. Fejlesztésre került a rehabilitációs, reumatológiai és fül-orr-gégészeti fekvőbeteg ellátásokat egészében kiváltó járóbeteg szolgáltatások eszközparkja, valamint megvalósult a fül-orr-gégészeti, gyermekgyógyászati, nőgyógyászati, onkológiai, radiológiai, tüdőgyógyászati járóbeteg szakellátások infrastrukturális körülményeinek javítása az akadálymentesítési szempontok érvényesítésével.

A **Mátészalkai járásban** 2 mátészalkai telephellyel működik járóbeteg szakellátás a NEAK adatai alapján. Az Egészségügyi Prevenció Foglalkozás-egészségügyi és Szolgáltató Bt. biztosítja a foglalkozás-egészségügyi ellátást, míg a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Mátészalkai Tagkórháza biztosítja a járóbeteg szakellátást, Mátészalka település központtal. A Tagkórház 41 szakrendelőben 36 szakterületen látja el a járáshoz tartozó betegeket. Echokardiográfia, vagyis szív ultrahangos vizsgálat csak itt érhető el a vármegyében közfinanszírozásban. Kiemelendő, hogy a vármegyeszékhelyen kívül csak itt található MRI, valamint mammográfiás szűrés és diagnosztika. Továbbá klinikai onkológiai szakellátás, SBO, EEG és EMG diagnosztika Nyíregyházán és Kisvárdán kívül csak Mátészalkán elérhető. CT diagnosztikai ellátás a megyében csak az Oktatókórházban és annak Tagkórházaiiban található.

A **Nagykállói járásban** is csak a járásszékhelyen érhető el járóbeteg-szakellátás a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nagykállói Sántha Kálmán Tagkórházban. A tagkórház pszichiátriai szakkórházként a pszichiátria minden szakterületén nyújt ellátást a járóbeteg szakrendelésektől az aktív kórházi kezeléseken át a rehabilitációig. Az addiktológiai aktív és rehabilitációs osztály országos területi ellátási kötelezettséggel rendelkezik. A pszichiátriai szakrendelések mellett mára csak a reumatológiai szakrendelés, a fizioterápia-gyógytorna, a röntgen és a vérvétel maradt, minden további szakellátás a szomszédos Nyíregyházi járásban érhető el.

A **Nyírbátori járásban** Nyírbátor telephellyel működik a Nyírbátori Szakrendelő, mely a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház legnagyobb önálló vármegyei járóbeteg-tagintézménye, működtetését 2006. óta a Fehérgyarmati Tagkórház látja el. A mai modern arculatát 2011-ben kapta, amikor egy pályázat útján a szakrendelő teljes épületét és műszerparkját felújították. A szakrendelő honlapján (<https://szszbv.k.hu/nyirbatori-tagkorhaz/>) található adatok alapján a betegforgalom heti szinten közel 2500 fő, akik jelenleg 28féle szakrendelést vehetnek igénybe tágas, rendezett váróterekben. A NEAK 2025. évi adatai alapján igénybe vehetők többek között az alábbi szakellátások: belgyógyászat, bőrgyógyászat, diabetológia, fül-orr-gégészeti és nyaksebészet, gyermekgyógyászat, laboratórium, logopédia, mozgásszervi rehabilitáció, ortopédia, neurológia, pszichiátria, radiológia, reumatológia, sebészet, szemészet, szülészeti-nőgyógyászati, traumatológia, tüdőgondozó és urológiai.

A **Nyíregyházi járás** az egyik olyan járás a vármegyében, ahol több településen működik járóbeteg szakellátás: Nyíregyházán, Nyírteleken és Újfehértón. Nyíregyháza, mint vármegyeszékhely kiemelkedik, itt 7 telephely is működik.

A Nyírteleki Szakrendelőben kizárólag általános fizioterápia-gyógytorna vehető igénybe beutalóval hétfőtől péntekig 12-16 óráig.

Az újfehértói szakrendelőben csak szülészeti-nőgyógyászati ellátás vehető igénybe a hét meghatározott napjain.

Aquarius Nyíregyháza komplexum Fürdőgyógyászati részlegét 2015-ben nyitotta meg, ahol térítés ellenében balneoterápiás és fizioterápiás kezelések széles kínálatával segítik az egészség megőrzését, a reumatikus és mozgásszervi betegségek kezelését, valamint az ortopédiai-, és baleseti sebészeti műtétek utáni rehabilitációt. Igénybe vehető többek között az alábbi kezelések: súlyfürdő, iszappakolás, gyógyvizes medencefürdő, szénsavfürdő, orvosi gyógymasszázs, víz alatti torna, fizioterápia, elektroterápia.

A Nyíregyházi Jósza András Tagkórház Sóstói úti telephelyén 21 rendelőben 12 szakterület ellátása történik meg. A vármegyében geriátriai járóbeteg-szakrendelés, valamint pulmonológiai és légzésrehabilitáció csak ezen a telephelyen működik.

A Stadion utcai telephelyen várandósgondozás és szülészeti-nőgyógyászati szakrendelés működik, kedd, szerda és pénteki napokon 9-15 óráig. A rendelésen a nyíregyházi várandós kismamák gondozása történik, védőnői tanácsadással egybekötve.

A Tiszavasvári utcai telephelyen általános fizioterápia-gyógytorna vehető igénybe beutalóval hétfőtőlként 15-16 óráig.

A Víz utcai telephely Vármegyei tüdőgondozóként ismert, ahol végeznek mellkas-röntgent, légzésfunkciós vizsgálatot, allergia tesztet, ACT, CAT... stb. Itt működik a Városi Tüdőszűrő Állomás minden hétköznap 8-14 óra között.

A vármegyében egészségbiztosítási orvosszakértés tevékenységet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal végez a Bessenyei téri telephelyen.

A Szent István úti telephelyen a Nyíregyházi Jósa András Tagkórházban 217 rendelőben vehető igénybe a járóbeteg szakellátás. A vármegyében csak itt vehetőek igénybe közfinanszírozás keretében az alábbi szakellátások: allergológia és klinikai immunológia, andrológia, angiográfiás diagnosztika, angiológia, phlebológia, lymphológia, asszisztált reprodukció, cytológia, cytopatológia, érsebészet, fejlődésneurológia, fertőzőbeteg-ellátás, infektológia, foniátria, gyermeksebészet, gyermek rehabilitáció, gyermek-gastroenterológia, gyermekneurológia, gyermekszemészet, gyermek-tüdőgyógyászat, foniátria, haematológia, idegsebészet, izotópdiagnosztika és terápia, kardiológiai rehabilitáció, kézsebészet, konduktori tevékenység, otoneurológia, sugárterápia, onkoradiológia, tüdő- és mellkassebészet, urodinamia. A Jósa András Tagkórház vármegyei központi szerepét mutatja, hogy 27 szakellátás is van, mely csak Nyíregyházán érhető el a vármegyében.

Az utóbbi években az Onko-hematológiai, a Belgyógyászati és a Gyermekgyógyászati tömbök, a helikopter-leszálló, az új Sürgősségi Betegellátó Centrum és Központi Rehabilitációs Egység átadásával még tovább korszerűsödtek a betegellátás feltételei a Jósa András Oktatókórházban.

Az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás és az egészségfejlesztési programokat megvalósító szervezetek közötti összekötő kapocsként működnek az egészségfejlesztési irodák. Nyíregyházán 2018. március 1-től kezdte meg működését a Nyíregyházi járás Egészségfejlesztési Iroda, amelynek intézményi háttérét a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház biztosítja, működését finanszírozza.

Az Egészségfejlesztési Irodák – közvetlen kapcsolatot kialakítva az egészségfejlesztési programok célcsoportjaival – oly módon javítják az egészségügyi ellátórendszer prevenciós tevékenységét, hogy a háziorvosi szolgálatoktól, a járóbeteg szakrendelésről vagy fekvőbeteg szakellátást követően az egészségfejlesztési irodákba irányított életmódváltásra szorulókat, vagy saját elhatározásukból életmódváltást kezdeményezőket kockázatbecslés alapján életmódváltó programokba vonják be és követik a programokban való részvételüket.

Az Egészségfejlesztési Iroda tevékenységi körei:

- életmódváltó programok és közösségi szintű egészségnevelési és egészségfejlesztési programok megvalósítása különböző színtereken (települési, munkahelyi és iskolai színterek),
- egyéb szervezetek (önkormányzatok, civil szervezetek, iskolák,) által tartott rendezvényeken történő részvétel,
- helyi hálózati aktivitás; az egészségfejlesztéssel érintett szervezetek, döntéshozók partnerhálózatba szervezése és a partnerhálózat működtetése,
- a mentális egészségfejlesztés keretében végezhető egyéni és populációs szintű preventív feladatok megvalósítása.
- egészségügyi állapotfelmérés,

- mentálhigiénés tanácsadás,
- táplálkozási és életmód tanácsadás,
- mozgásterápia, gyógytorna,
- szenvedélybetegek önszegítő csoportja,
- dohányzás leszokást elősegítő foglalkozás,
- klubfoglalkozások,
- előadások,
- prevenciós iskolai előadások.

A **Tiszavasvári járás** több településen: Tiszavasváriban és Tiszalökön is van járóbeteg szakellátás.

Tiszalökön belgyógyászat, sebészet, szülész-nőgyógyászat, fizioterápia és gyógytorna biztosított a lakosság számára, míg a Tiszavasvári Járóbeteg Szakrendelőben szintén elérhetőek a Tiszalökön is elérhető szakellátások kiegészülve a következő szakterületekkel: bőr- és nemibeteg ellátás, urológia, reumatológia, kardiológia és röntgendiagnosztika.

A **Vásárosnaményi járásban** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Vásárosnaményi Tagkórháza biztosítja a járóbeteg szakellátást, Vásárosnamény településen. A Tagkórházban 23 rendelőben 20 szakterületen biztosított járóbeteg ellátás. A betegek ellátását a következő szakterületeken biztosítják: belgyógyászat, bőrgyógyászat, fizioterápia, fül-orr-gégegyógyászat és fej- és nyaksebészet, gyermekgyógyászat, laboratórium, logopédia, ortopédia, pszichiátria, radiológia, sebészet, szülészet-nőgyógyászat.

A **Záhonyi járás** lakossága helyben nem fér hozzá járóbeteg-szakellátáshoz; a legközelebbi elérhető szakorvosi ellátás a kisvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórházban vehető igénybe.

1.2.2. Fogorvosi szakellátás

Fogorvosok (fő) (vármegye) ⁶³	211
Fogászati ellátásban teljesített évi gyógykezelési esetek a járóbeteg szakellátásban (vármegye)	284 387

KSH, NEAK (2023, 2025)

A fogorvosi szakellátás körébe tartozik a szájsebészet, a fogsabályozás, a fogágybetegségek kezelése, a gyermek-szakellátás és a fogászati röntgen. A fogorvosi szakellátás beutalóval vehető igénybe.

A NEAK 2025. májusi adatait figyelembe véve Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a közfinanszírozott fogorvosi szakellátás koncentrációja vármegyeszékhely központú, összesen 13 orvos látja el ezen feladatokat. A NEAK adatok szervezeti egység szerint megkülönböztetik az alábbi egységeket: fogsabályozás, röntgen, szájsebészet. A vármegyében 9 szájsebész dolgozik Nyíregyháza székhellyel a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Jósa András Tagkórházában. A fogsabályozás székhely szerint gyakorlatilag szintén csak a vármegyeszékhelyen érhető el közfinanszírozásban, kivételt képez ez alól Kisvárdán, ahol szintén elérhető ezen szolgáltatás. Nyíregyházán 3, míg Kisvárdán 1 orvos végez fogsabályozást. Fogászati röntgen térítésmentesen igénybe vehető a vármegyeszékhelyen kívül Kisvárdán, Mátészalkán és Nyírbátorban is.

A fogorvosi szakellátás nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás. A szakellátás vármegyeszékhely központúsága miatt a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők, valamint az idősek célcsoport esetében is az utazás időigényes és plusz költséggel jár. Azok a szülők, akik gyermeküket fogsabályozásra szeretnék vinni, nagyon hosszú, akár éveken túli várólistával találhatják szembe magukat. Magyarországon a fogsabályozás 18 éves korig TB támogatott beavatkozás, és sajnos rendkívül kevés a fogsabályozással foglalkozó szakorvos az állami szektorban, így itt a vármegyében is. A szakemberhiány miatt a gyermekkorban sokkal könnyebben korrigálható ilyen jellegű hibát, kénytelenek a szülők magánrendelésen korrigáltatni, amennyiben anyagilag ezt meg tudják tenni. Sajnos a mélyszegénységben élőknek ez a szolgáltatás szinte elérhetetlen.

⁶³ Forrás: KSH, NEAK (2023, 2025)

1.2.3. Fekvőbeteg-szakellátás

Egynapos ellátási esetek száma (eset)	9 099
A kórházi ápolás átlagos tartama (2019-től) (nap)	7,9
Működő kórházi ágyak (db)	3 028
Kórházi ágykihasználási százalék	68,6
Fertőzőbeteg-ellátó osztályon működő kórházi ágy (db)	40
Belgyógyászatban működő kórházi ágy (db)	482
Betegfelvételi osztályon működő kórházi ágy (db)	56
Bőr- és nemibeteg-gyógyászatban működő kórházi ágy (db)	20
Csecsemő- és gyermekgyógyászatban működő kórházi ágy (db)	228
Elme és ideggyógyászatban működő kórházi ágy (db)	764
Fogászatban és szájsebészetben működő kórházi ágy (db)	12
Fül-orr-gégészeten működő kórházi ágy (db)	65
Mátrix osztályokon működő kórházi ágy (db)	na
Fekvőbeteg szakellátást végző orvosok száma	
Egynapos ellátási esetek száma (eset)	9 076
Onkológián, onkoradiológián működő kórházi ágy (db)	70
Ortopédián működő kórházi ágy (db)	171
Pszichiátriai ágyak (db)	138
Tartós ápolási osztályon működő kórházi ágy (db)	79
Tüdőgyógyászatban működő kórházi ágy (db)	115

KSH, TEIR (2023, 2024)⁶⁴

A fekvőbeteg-szakellátás a betegek fekvőbeteg gyógyintézeti keretek között végzett ellátása, amelyet a betegek betegségük esetén lakóhelyük közelében, a beteg folyamatos ellátását nyújtó orvosa, kezelőorvosa, vagy más arra feljogosított személy beutalása alapján jogosultak igénybe venni. A fekvőbeteg-szakellátás célja és jellege szerint lehet aktív, krónikus, rehabilitációs, illetve ápolási célú, amely igénybevételére klinikán, (szak)kórházban, szakápolási intézményben, valamint országos intézetben van lehetőség.

A fekvőbeteg-szakellátás folyamatos benntartózkodás mellett végzett vizsgálati, gyógykezelési, rehabilitációs vagy ápolási célú ellátás, illetve egyszeri vagy kúraszerű beavatkozás. Megkülönböztetjük még az úgynevezett egynapos beavatkozást, amelyet fekvőbeteg-ellátó intézményben végeznek úgy, hogy a beteget a felvétel napján, de legkésőbb 24 órán belül hazabocsátják.

A biztosított a fekvőbeteg-szakellátás keretén belül térítésmentesen jogosult:

- a betegsége megállapításához szükséges vizsgálatokra,

⁶⁴ Forrás: KSH, TEIR (2021, 2023)

- gyógykezelésre - ideértve a műtéti beavatkozásokat és az annak során felhasznált gyógyászati anyagokat, protetikai eszközöket is - és gyógyászati ellátásra,
- a gyógykezeléséhez szükséges gyógyszerre, vérkészítményre, kötszerre és ideiglenes gyógyászati segédeszközre, továbbá a gyógyászati segédeszköz használatának betanítására,
- a gyógykezeléséhez szükséges ápolásra, szakápolásra, továbbá az otthonába történő távozást követő időre vonatkozó életvezetési tanácsadásra, valamint diétás tanácsadásra,
- étkezésre, ideértve az orvos által rendelt diétát is,
- a rendelkezésre álló, az ellátás szakmai és etikai követelményeinek megfelelő színvonalú elhelyezésre arra az időtartamra, amíg az ellátás fekvőbeteg-gyógyintézeti körülmények között indokol.

Fekvőbeteg gyógyintézetbe főszabály szerint az az orvos utalhatja be a biztosítottat, aki a járóbeteg-szakellátásra is beutalási joggal rendelkezik.

A területi ellátásra kötelezett szolgáltató nem tagadhatja meg az ellátást.

A beteget kérésére be lehet utalni a beteg ellátására területileg (lakó/tartózkodási helye szerint) nem kötelezett intézménybe is.

Ennek megfelelő ellátást a vármegyében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórházban Nyíregyházán, és annak tagintézményeiben Fehérgyarmaton, Nagykállóban, Mátészalkán és Vásárosnaményban, valamint Kisvárdán a Szent Damján Görögkatolikus Kórházban nyújtanak. A NEAK (2025) adatai alapján Vásárosnaményban csak Belgyógyászati, Krónikus és Rehabilitációs osztály működik, Nagykállóban Addiktológia, Addiktológiai rehabilitáció, Pszichiátria, Krónikus pszichiátria és Pszichiátriai rehabilitáció osztályok működnek, Fehérgyarmaton 14 osztály működik, Mátészalkán 10 osztály, Kisvárdán 20 osztály és Nyíregyházán 68 osztályon történik fekvőbetegek ellátása.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház. Az intézmény területi ellátási kötelezettségébe Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye lakosságának közel **85 %-a** tartozik.

A vármegyei szintű és különböző progresszivitási szintű ellátások kórházaikban sürgősségi betegellátásra épülnek.

A kisvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórház 41 település betegeit ellátó egészségügyi intézmény, egyházi fenntartású intézményként a kórház célja az egészségügyi ellátás színvonalának emelése, a kórházi infrastruktúra javítása, a betegek minél szélesebb körű és magas színvonalon történő ellátása.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház nyíregyházi telephelyén volt elérhető csak, de 2025. január elsejétől szünetel a 14 év alattiak gyermeksebészeti fekvőbeteg szakellátása szükséges személyi feltételek hiánya miatt. A szülőknek Debrecenbe kell vinniük a komolyabb orvosi segítséget igénylő gyerekeket. A magas szakmai felkészültségi szintet igénylő esetek ellátása a Debreceni Egyetem Gyermekgyógyászati Klinikájának gyermeksebészeti részlegén történik. Nyíregyháza és Debrecen közötti távolság nagyjából 50 kilométer, ami kocsival is 45-50 perces utat jelent és ez a távolabb élőknek még nagyobb akadályt jelent. A magyar egészségügy a vármegyében is

jelentős a humánerőforrás hiánnyal küzd, pénzügyi okok miatt is csökkent a műtétek száma. A NEAK által közétett adatok alapján megállapítható, hogy egyes műtétek esetében javult, míg más beavatkozások esetén romlott a helyzet tavaly óta.

Az aktív és krónikus betegellátó osztályok kórházi ágyak kihasználtsága 67,33 % volt (KSH 2023), ami a Covid21 előtti időszakhoz képest még mindig alacsonyabb. A járások fekvőbeteg ellátását általában a hozzá közelebb eső (megtalálható ellátás) intézményben végzik. Az egynapos ellátási esetek száma évről évre növekszik.

A hátrányos helyzetű célcsoportok szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében az adatszolgáltatások és a Helyi Esélyegyenlőségi Programok alapján megállapítható, hogy a fekvőbeteg szakellátás nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatás, a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékossgal élők esetében is hiányosságok merülnek fel többek között, mint távolság, közlekedési lehetőségek.

1.3. Egyéb egészségügyi ellátások, szolgáltatások

1.3.1. Szülészeti ellátás

Szülészeti nőgyógyászati osztály a vármegyében Nyíregyházán, Fehérgyarmaton, Mátészalkán és Kisvárdán érhető el, ami azt jelenti, hogy a baktalórántházai, csengeri, ibrányi, kemecsei, nagykállói, nyírbátori, tiszavasvári, vásárosnaményi és záhonyi járásban nem érhető el a szolgáltatás.

Osztály megnevezése	Szakma megnevezése	Telephely városa
Szülészet-Nőgyógyászati O. Nyíregyházi R.	Szülészet	Nyíregyháza
Szülészet-Nőgyógyászati O. Nyíregyházi R.	Nőgyógyászat	Nyíregyháza
Szülészet-nőgyógyászati O Mátészalkai R.	Szülészet	Mátészalka
Szülészet-nőgyógyászati O Mátészalkai R.	Nőgyógyászat	Mátészalka
Szülészet-nőgyógyászati O. Fehérgyarmati R.	Szülészet	Fehérgyarmat
Szülészet-nőgyógyászati O. Fehérgyarmati R.	Nőgyógyászat	Fehérgyarmat
Szülészet-nőgyógyászati osztály	Szülészet	Kisvárd
Szülészet-nőgyógyászati osztály	Nőgyógyászat	Kisvárd

1.3.2. Orvosi rehabilitáció

A rehabilitáció olyan egészségügyi eljárások, ellátások összessége, amelyek célja a betegség miatt kialakult funkcióvesztés (mozgáskorlátozottság, beszédzavar, csökkent szívteljesítmény, meddőség stb.) helyreállítása vagy pótlása, illetve kompenzáló új képességek kifejlesztése. Attól függően, hogy milyen sérülés vagy betegség miatt van szükség rehabilitációs ellátásra, különböző rehabilitációs technikákra lehet szükség.

Az orvosi rehabilitációnak többféle irányultsága lehet: mozgásszervi rehabilitáció; balesetek utáni rehabilitáció; műtétek utáni rehabilitáció; kardiológiai rehabilitáció; onkológiai rehabilitáció; légzésrehabilitáció (pulmonológia rehabilitáció); szenvedélybetegek rehabilitációja; pszichiátriai rehabilitáció.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Fehérgyarmati Tagkórház Rehabilitációs Központja egyedülálló létesítmény az Észak-Alföldi régióban, kiemelt profilja a korai rehabilitáció, mely fürdőgyógyászati kezelésekkel párosul. A közel 1000 méter mélyről feltörő, 44 C°-os gyógyvíz kiváló minőségű összetételéből adódóan főként mozgásszervi megbetegedések kezelésére, krónikus nőgyógyászati panaszok enyhítésére alkalmas. A korszerű 80 ágyas Rehabilitációs Központ folyamatosan fogadja a korai rehabilitációs kezeléseket igénylő mozgásszervi, szív-, agyi és egyéb keringési betegeket, valamint a csontműtéten átesetteket és a balesetet szenvedetteket.

A nagykállói Sántha Kálmán Pszichiátriai Szakkórházban a szenvedélybetegek aktív és rehabilitációs ellátása történik. Az aktív részlegen 30 ágyon akut gyógyító folyamat zajlik, súlyos megvonások

tünetegyüttes kezelése, kettős diagnózisú betegek ellátása. Pszichiátriai szakkórházként a pszichiátria minden szakterületén nyújt ellátást a járóbeteg szakrendelésektől az aktív kórházi kezeléseken át a rehabilitációig. Az addiktológiai aktív és rehabilitációs osztály országos területi ellátási kötelezettséggel rendelkezik.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórházon belül a pszichiátriai betegellátás három telephelyre koncentrálódik: a Nagykállói Sántha Kálmán Tagkórház és a Nyíregyházi Jósa András Tagkórház rendelkezik felnőtt pszichiátriai ellátással, és a Gyermekgyógyászati osztály Nyíregyházi Részlegén, és a Fehérgyarmati Részlegén modern gyermekpszichiátriai ellátóhely fogadja a lelki segítségre szoruló kis betegeket.

A Nyíregyházi Tagkórház Sóstói úti telephelyén működik légzésrehabilitációs osztály, mely önálló osztályként 2007. április 01-vel kezdte meg működését. A 33 ágyas fekvőbeteg osztályhoz légzésterápiás-, légzésrehabilitációs- és fizioterápiás szakrendelés, valamint Ergospiometriás Laboratórium tartozik. A pulmonológiai rehabilitáció célja a légzőszervi károsodás tüneteinek és kórélettani komplikációjának javítása és megtanítani a beteget saját, mindennapi életének optimális kivitelezésére.

A nyíregyházi Jósa András Tagkórház Gyermekrehabilitációs osztályán a koraszülöttektől kezdve a teljes gyermekkorban nyújt korai rehabilitációs és utórehabilitációs kezeléseket fekvő és járóbeteg ellátás keretében. A nyíregyházi tagkórház Mozgásszervi Rehabilitációs osztálya 2016-ban került új épületbe, ahol a hidroterápiás kezelések, széleskörű fizioterápiás kezelések, speciális rehabilitációs eszközök segítik a mozgásszervi, neurológiai funkciókiesések javítását, a gerincvelősérült betegek önellátásra való visszatérését.

Az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról 1. § (2) bekezdése tartalmazza az orvosi rehabilitáció keretében társadalombiztosítási támogatással igénybe vehetők ellátásokat, mely tartalmazza a fürdőgyógyászati ellátásokat. Ezen ellátásokat a vármegyében az Aquarius Nyíregyháza komplexum Fürdőgyógyászati részlege biztosítja.

1.3.3. Betegszállítás

Minden járásban van mentőállomás, összesen 18 állomás van vármegyénkben. A Nyíregyházi járásban három település is rendelkezik mentőállomással. Számos új mentőállomás kezdte meg működését az elmúlt időszakban (pl. Kemece városi), ugyanakkor további igény jelentkezik pl. a vásárosnaményi mentőállomás felújítását illetően.

A mentőegységek riasztása nem a mentőállomások elhelyezkedése, hanem a mentőautók pillanatnyi helyzete alapján történik. Ez azt jelenti, hogy ha egy szabad mentőegység éppen a közelben tartózkodik, a beteget percek alatt elérheti. Mindez fordítva is igaz, vagyis, ha van a közelben mentőállomás, de a mentőkocsik foglaltak, más betegeket látnak el, a segítség csak távolabbról, hosszabb idő alatt érkezhetsz. Ha a bejelentésben szereplő cím pontos és van szabad mentőkapacitás, a beteg elérése a távolság (a mentésirányító a legközelebbi megfelelő mentőegységet riasztja) és a forgalmi viszonyok függvénye.

Az új egységes alapellátási ügyeleti rendszer célja, hogy minden beteg számára egyszerű hozzáférést és magas színvonalú orvosi ellátást biztosítson. Az Országos Mentőszolgálat által működtetett rendszer bevezetése 2023. február 1-jén indult, és 2024. október 1-től Budapest csatlakozása után országosan egységessé vált.

A mentőgépkocsik száma a 2000-es évek elejéhez képest hol csökkenő, hol növekvő számot mutat, de a futó gépkocsik közel azonos számot mutatnak, 2023-ban 50 db mentő futott az utakon. A mentési esetek száma az utóbbi években jelentősen a KSH adatai szerint, 2008-tól több mint harmadára csökkent. A betegszállításokban egyes települések falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatással is besegítenek.

A magánszolgáltatók által végzett betegszállítások koordinálását, felügyeletét és irányítását a szaktárca az Országos Mentőszolgálat hatáskörébe vonta. A szerepvállalás bővítése lépcsőzetesen, a költségvetési és jogszabályi keretekhez igazodó módon és mértékben valósult meg. Az OMSZ 2011. júliusától első lépésként a távolsági, megyéken átívelő betegszállítások összehangolásának feladatát vette át, 2012. január 1-től már valamennyi, az NEAK-kal szerződésben álló szolgáltató tevékenysége felett kontrollt gyakorolt, 2012. májusától pedig a betegszállításokra vonatkozó megrendelések, hívások fogadását, a betegszállító vállalkozások járműveinek operatív irányítását is az Országos Mentőszolgálat végzi.

Az NEAK által finanszírozott betegszállítási feladatot tehát 2012. május 2-től az Országos Mentőszolgálatnál kell megrendelni, a szállítás végrehajtója pedig az NEAK-kal szerződött betegszállító szolgáltató járműve lesz.

Fontos megerősíteni, hogy a változások a betegszállításról szóló 19/1998 (VI. 3.) NM rendeletben foglaltakat egyebekben nem érintették, így a betegszállítás elrendelője a beteg állapotának és ellátási igényének függvényében továbbra is választhat a lehetőségek közül.

A betegszállítás célja, hogy biztosítsa az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést abban az esetben, ha mentőápolói felügyeletet nem igényel az eset, és az egészségügyi ellátás elérhetősége másként nem biztosítható. Az egészségbiztosítás keretében orvosi vizsgálatra vagy gyógykezelésre, illetve

egészségügyi intézményből a beteg otthonába szállítás céljából vehető igénybe a betegszállítás. A betegszállítást betegszállítási utalványon kell megrendelni (betegszállítás a sürgősség igénye szerint, betegszállítás a kíséret igénye szerint, betegszállítás az alkalmazott betegszállító gépjármű szerint, betegszállítás a végrehajtás módja szerint).

A szülések stabil számokat mutatnak a mentési feladatok között, évi 2000 és 2 500 eset között mozogtak az elmúlt években.

A betegszállítás tekintetében ugyanazok a szolgáltatások érhetők el a települések minden lakosa számára. Más településekre utazni saját költségen az idősök számára nehézkes, plusz kiadással jár. Különösen a hátrányos helyzetű emberek számára nehéz ezen összegek kifizetése. Az idős, mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára, az önkormányzatok nyújthatnak eseti segítséget.

Idősök, nők, fogyatékossgal élők, gyermekek, mélyszegénységben élők, romák célcsoportját illetően a betegszállítás tekintetében ugyanazok a szolgáltatások érhetők el a települések minden lakosa számára. Más településekre utazni saját költségen az idősök, kismamák, kisgyermekkel utazók számára nehézkes, időigényes és plusz kiadással jár. A hátrányos helyzetű emberek számára nehéz ezen összegek kifizetése. Az idős, mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára a megoldást az önkormányzati segítség jelenti.

Összességében megállapítható, hogy a betegszállítás túlterhelt, további kapacitásépítésre van szükség vármegyénkben.

1.3.4. Mozgó szakorvosi szolgálat

Működő szülészeti és nőgyógyászati kórházi ágyak (db) ⁶⁵ (vármegye, település)	195
Rehabilitációs osztályon működő kórházi ágy (db) (vármegye)	436
Mentőszállítás (fő=esetszám)	7 467
Futó mentőgépkocsik száma (db) (vármegye)	50
Mentőállomások (db) (vármegye)	18
Mentőfeladatok közül szülés (eset) (vármegye)	2 126
Mozgó szakorvosi szolgáltatások által ellátott települések száma	118

NEAK, KSH 2025, 2023

A mozgó szakorvosi szolgálat olyan rendszeres időközökben biztosított egészségügyi szolgáltatás, amely szakorvossal nem rendelkező települések lakosainak gyermekgyógyászati és nőgyógyászati kiszállásával helyben nyújt szakellátást. A Mozgó Szakorvosi Szolgáltatások Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében 118 településen 273 helyszínen érhetőek el a NEAK (2025) nyilvántartása alapján.

Mozgó Szakorvosi Szolgáltatást nyújtó szolgáltatók Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében⁶⁶		
Szolgáltató	Ellátás típusa	Ellátási terület megnevezése
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Ajak
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Ajak
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Anarcs
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Anarcs
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Apagy
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Apagy
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Aranyosapáti
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Aranyosapáti
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Baktalórántháza
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Baktalórántháza
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Baktalórántháza
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Balkány
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Balsa
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Balsa
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Barabás
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Barabás
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Bátorliget
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Bátorliget
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Bregdaróc
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Bregdaróc
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Beszterec

⁶⁵ Forrás: NEAK, KSH 2025, 2023

⁶⁶ Forrás: NEAK (2025)

SZSZBVK	Nőgyógyászat	Beszterec
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Biri
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Biri
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Botpalád
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Bököny
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Bököny
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Bököny
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Bököny
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Búj
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Búj
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Cégénydányád
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Cégénydányád
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Csaholc
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Csaholc
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Csaroda
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Csaroda
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Csenger
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Csenger
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Csengersima
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Csengersima
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Csengersima
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Csengerújfal
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Demecser
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Demecser
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Dombrád
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Dombrád
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Döge
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Encsencs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Encsencs
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Eperjeske
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Eperjeske
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Érpatak
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Érpatak
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Fényeslitke
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Fényeslitke
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Gávavencsellő
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Gávavencsellő
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Gávavencsellő
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Gávavencsellő
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Gégény
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Gégény
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Geszteréd
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Geszteréd
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Gulács
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Gulács

Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Gyulaháza
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Gyulaháza
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Gyüre
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Gyüre
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ibrány
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ibrány
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ibrány
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Ilk
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ilk
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Jánkmajtis
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kállósején
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kállósején
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kálmánháza
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kálmánháza
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kék
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kék
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kemecse
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kemecse
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kisar
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kisar
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Komoró
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Komoró
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kótaj
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kótaj
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kótaj
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kótaj
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kölcse
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Kölcse
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Kölcse
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Laskod
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Laskod
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Levelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Levelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Levelek
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Lónya
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Lónya
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Lövőpetri
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Lövőpetri
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Mándok
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Mándok
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Mándok
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Mándok
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Máriapócs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Máriapócs
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Márokpapi

SZSZBVK	Nőgyógyászat	Márokpapi
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Méhtekek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Méhtekek
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Mezőladány
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Mezőladány
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nábrád
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nábrád
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nagycserkesz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagycserkesz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagyhalász
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagyhalász
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagykálló
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nagyszekeres
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagyszekeres
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nagyvarsány
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nagyvarsány
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Napkor
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Napkor
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Napkor
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Napkor
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírbéltek
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírbogát
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírbogát
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírbogdány
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírbogdány
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírcsászári
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírcsászári
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírgelse
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírgelse
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírgyulaj
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírgyulaj
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Nyírkársz
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Nyírkársz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírkáta
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírkércs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírkércs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírlugos
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírmada
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírmada
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírmada
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírmihálydi
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírmihálydi
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírpazony
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Nyírtass
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Nyírtass

Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Nyírtass
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírtelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírtelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírtelek
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírtét
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírtét
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírtúra
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírtúra
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Nyírvasvári
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Nyírvasvári
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Ófehértó
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ófehértó
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Panyola
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Panyola
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Pap
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Pap
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Paszab
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Paszab
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Pátroha
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Pátyod
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Penészlek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Penészlek
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Penyige
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Penyige
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Petneháza
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Petneháza
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Piricse
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Piricse
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Pócspetri
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Porcsalma
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Pusztadobos
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Pusztadobos
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Rakamaz
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Ramocsaháza
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Ramocsaháza
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Rétközberencs
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Rétközberencs
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Rohod
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Rohod
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Rozsály

SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Rozsály
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Rozsály
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Sényő
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Sényő
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Szabolcsbáka
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Szabolcsbáka
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Szabolcsveresmart
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Szabolcsveresmart
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Szakoly
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Szakoly
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Szakoly
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Szamossályi
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Szamossályi
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Szamossályi
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Szatmárcseke
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Szatmárcseke
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Székely
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Székely
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tarpa
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tarpa
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Timár
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Timár
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszabecs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszabecs
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszabercel
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszabercel
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tiszabezdéd
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tiszabezdéd
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszadada
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszadada
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszadob
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszadob
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszaeszlár
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszaeszlár
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tizsakanyár
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tizsakanyár
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tizsakerecseny
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tizsakerecseny
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tizsakóród
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tizsakóród
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tizsalök
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tizsalök
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tizsanagyfalu
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tizsaszalka
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tizsaszalka

Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tiszaszentmárton
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tiszaszentmárton
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tiszatelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszatelek
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszavasvári
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszavasvári
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszavasvári
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tiszavasvári
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tornyospálca
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tornyospálca
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Tunyogmatolcs
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Tunyogmatolcs
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tuzsér
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Gyermekegyógyászat	Tuzsér
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tuzsér
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Tuzsér
Csenger Város Önk. Népj. Kp.	Nőgyógyászat	Tyukod
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Újfehértó
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Újfehértó
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Újfehértó
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Vaja
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Vaja
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Vásárosnamény
SZSZBVK	Gyermekegyógyászat	Vasmegyer
SZSZBVK	Nőgyógyászat	Vasmegyer
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Záhony
Szent Damján Görögkatolikus Kórház	Nőgyógyászat	Zsurk

Idősek, nők, fogyatékossgal élők, gyermekek, mélyszegénységben élők, romák célcsoportjában a mozgó szakorvosi szolgálat tekintetében ugyanazok a szolgáltatások érhetők el a település minden lakosa számára. Néhány település kivételével a nők számára elérhető a nőgyógyászati ellátás mozgó szakorvosi szolgálat által. Ahol az ellátás nem biztosított, ott az utazás többletköltséggel jár, melyet különösen a mélyszegénységben élők nehezebben vagy nem tudnak kifizetni. A mozgó gyermekegyógyászati ellátás kevesebb településen érhető el.

Az egészségügyi alap- és szakellátások vármegyei szintű összegzése

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az egészségügyi alap- és szakellátás közül számos ellátás, szolgáltatás biztosított a lakosság és ezen belül a hátrányos helyzetű csoportok (gyermekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők, mélyszegénységben élők, romák) részére is, azonban az egyes ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, eléérésben települési és járási szinten is mutatkoznak eltérések.

A megelőző alapellátások területén jelentős különbségek vannak járási és települési szinten is az ellátások megszervezésében, és hozzáférésében. A járásokban és a települések jelentős részén helyben is vannak elérhető szűrővizsgálatok, szűrőprogramok, ugyanakkor a szűrővizsgálatok a legszélesebb körben a nyíregyházi járásban, Nyíregyházán biztosítottak, valamint azokban a járásközpontokban, ahol kórházi intézmény található. A járásokhoz tartozó többi településen már sokkal szűkebb és korlátozott a szűrővizsgálatok köre, a szűrőprogramok elérhetősége és rendszeressége, de előfordul olyan település is, ahol szűrések nincsenek. A rendelkezésre álló adatok alapján jellemzően a háziorvosok, illetve ahol van, ott a házi gyermekorvosok, védőnők, fogorvosok is végeznek szűréseket a településeken. A járóbeteg szakellátás biztosított, valamint amikor lehetőség van a szűrőprogramokba való bekapcsolódásra akkor főként a kisebb, tudatosabb települések szívesen bekapcsolódnak ezekbe a programokba. Az egészségfejlesztő szűrőbusz jellemzően évente egy alkalommal biztosított a településeken, de vannak olyan települések is, ahol egy ideje már erre sincs lehetőség, vagy még nem is volt, holott nagy szükség lenne rá. Az egészségfejlesztő szűrőbusz évente egyszer is hiánypótló a településeken.

A járásokban és a járások településein jellemzően szükség lenne az elérhető szűrővizsgálatok és szűrőprogramok körének kiszélesítésére. A hiányosságok, problémák megoldása érdekében szükség lenne járási szinten a helyben nem elérhető szűrővizsgálatok, illetve a szűrőprogramok rendszeres biztosítására. A települések jelentős részén szintén szükség lenne a helyben elérhető szűrővizsgálatok körének kibővítésére, szűrőprogramok elérhetővé tételére, rendszeres vagy akár rendszeres időközönkénti biztosításával, sok esetben egyes vizsgálatok esetén akár az egészségfejlesztő buszok biztosításával is. A problémák, hiányosságok megoldása érdekében igény van a humán erőforrás bővítésére, az eszközök biztosítására és a meglévő eszközök fejlesztésére, az egészségfejlesztő szűrőbuszok kitelepítésére. A lakosság és a hátrányos helyzetű csoportok esetén azonban nem csak az elérhető szűrővizsgálatok, szűrőprogramok hiánya jelenti a problémát, hanem az egészségtudatosság, az ismeretek hiánya és az egészséggel kapcsolatos edukáció hiánya is.

A vármegyében biztosított a háziorvosi-, házi gyermekorvosi ellátáshoz való hozzáférés. A járásközpontokon kívül többnyire a háziorvosi ellátás keretén biztosított a gyermekek ellátása is. A járásközpontokban kívül egy-egy helyen érhető el a járásokban házi gyermekorvosi ellátás helyben a településen. A házi gyermekorvosi ellátás bővítésére lenne szükség több településen is, a fehérgyarmati járásban például az ötven településre három gyermekorvos jut.

A felnőtteket és gyermekeket is ellátó, területi ellátási kötelezettséggel bíró háziorvosok többnyire biztosítottak vármegyei, járási és települési szinten is, ugyanakkor nagyon sok helyen leterheltek az orvosok mivel több települést látnak el, vagy helyettesítenek, így egyes településeken csak heti egy-két nap amikor háziorvosi ellátás van. A betöltetlen háziorvosi és házi gyermekorvosi álláshelyek száma 34 db a vármegyében a NEAK 2025 adata szerint, ebből egy járásban a mátészalkaiban 6 a legtöbb betöltetlen hely, egyedül a záhonyi járásban nincs jelenleg betöltetlen háziorvosi álláshely. A betöltetlen általános orvosi körzetekben és a gyermekorvosi körzetekben a betegek ellátása nagyrészt

helyettesítéssel megoldott. A háziorvosi ügyelet központilag kerül megszervezésre, a háziorvosi ügyelet biztosított. A háziorvosi ügyeleteken a felnőtteket és gyermekeket is egyaránt ellátják. A problémát a legtöbb esetben az jelenti, hogy egyrészt az egyes járásközpontokban az ügyeleti ellátás csak egy adott időintervallumban biztosított, és azon kívül sürgősségi betegellátás Kisvárdán, Fehérgyarmaton, Mátészalkán és Nyíregyházán található. Kifejezetten gyermek sürgősségi ellátás csak Nyíregyházán érhető el. Az ügyeleti ellátás esetén a legnagyobb probléma az, hogy a betegek lakóhelye és az elérhető ügyelet között nagy a távolság. Az ügyeleti ellátás eléréséhez utazni kell, de a településeken gyakran nem, vagy nem megfelelő rendszerességben biztosított ügyeleti időben a közösségi közlekedés, ebből adódóan vagy személygépkocsival tudnak eljutni a betegek az ügyeletre, vagy mentőt hívnak. A gyermekorvosi ügyeletre való eljutás még nagyobb kihívást jelent a vármegye gyermekes családjai számára a távolság és az idő tekintetében is. A problémák és hiányosságok megoldása érdekében szükség lenne a betöltetlen háziorvosi és házi gyermekorvosi álláshelyek betöltésére, plusz humánerőforrás biztosítására (pl., szakápolókra), helyben elérhető háziorvos biztosítására, a lakosság körében az egészségnevelés hiányának a pótlására, a lakosság egészségügyi edukációjának a biztosítására, az ügyeletre tömegközlekedéssel való eljutás- és a településekhez közelebbi ügyeleti ellátás biztosítására is. A szolgáltatások javítása céljából eddig is sok helyen kihasználták a lehetséges pályázatokat és további igény mutatkozik az eszközfejlesztésre (pl. komplexebb műszerezettség, orvosi eszközök, beteghívó rendszer, röntgen stb.) és néhány település esetében a rendelő teljeskörű felújítására, bővítésére. A háziorvosi ellátás esetében sok esetben probléma forrása az egészségnevelés hiánya a lakosság körében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportok (nők, gyermekek, romák, fogyatékossgal élők, idősek, mélyszegénységben élők) körében. A teljes lakosság, de különösen a hátrányos helyzetű célcsoportok esetében hiánypótló lenne az egészségnevelés erősítése, már általános iskolás kortól kezdődően a betegségek megelőzése és a betegszám csökkenése miatt is.

A rendelkezésre álló adatok alapján a vármegyében a fogászati alapellátáshoz való hozzáférés biztosított a lakosság részére, a felnőtteknek és a gyermekeknek is egyaránt, jellemzően vegyes körzetekben/területi ellátással, és települések többségén helyben is elérhető. A települések nagyobb részében azonban helyben nem érhető el a lakosoknak a fogászati ellátás, jellemzően egy másik, szomszédos településen tudnak hozzájutni az ellátáshoz. A hátrányos helyzetű csoportok esetében a fogászati kezeléshez jutásának esélyei a TB finanszírozott ellátásra vonatkozóan jellemzően nem különböznek a lakosságétól a vármegyében, sem a járásokban, és a településeken sem a lakosságétól, a térítéses ellátásokat (pl. fogpótlás, fogszabályozó) azonban sokkal inkább kevésbé tudják igénybe venni és veszik igénybe. A hátrányos helyzetű csoportok esetében további problémát jelent, hogy az alapellátás bár hozzáférhető számukra, de a kezelésekre sokkal ritkábban járnak vissza. A vármegyében a fogorvosi ügyelet Kisvárdán, Mátészalkán és Nyíregyházán található.

A vármegyében a lakosság fogazatának az állapota változó. A lakosság egy részének a fogazata átlagos állapotú, megfelelő, de a lakosság egy jelentősebb részének sokkal inkább kezeletlen, elhanyagolt, rossz. A lakosság fogazatának állapota azonban nem mindig függ össze a hátrányos helyzettel, ugyanakkor

sokkal inkább jellemzőbb az, hogy a hátrányos helyzetű csoportok fogazata az átlagosnál is elhanyagoltabb, rosszabb.

A vármegyében a lakosság fogorvoshoz fordulási gyakorisága is változó. Szinte minden településen arról számoltak be a fogorvosok, hogy a lakosok jelentős része ritkán, gyakran csak akut probléma jelentkezése esetén veszik igénybe az ellátást. A fogorvoshoz fordulás a hátrányos helyzetű csoportok esetében is változó, de a körükben sokkal inkább jellemző, hogy ritkábban, akut esetben veszik igénybe az ellátást, és a szükséges további kezeléseken már nem jelennek meg.

A problémák megoldása érdekében kiemelt szükséglet mutatkozik a lakosok fogászati ellátáshoz való hozzáállásának javítására és a fogorvosi ellátáshoz való feltételek helyben történő biztosítására azokon a településeken, ahol a fogászati alapellátás helyben nem biztosított. Ezen szükségletek biztosítása a teljes lakosság számára hiánypótló lenne, de a hátrányos helyzetű csoportoknak különösen nagy szüksége lenne rá.

Gyógyszertári ellátás szempontjából a megyében 214 gyógyszertár érhető el.

A család- és nővédelemmel kapcsolatos szolgáltatások elérhetőek és igénybevehetőek a vármegyében. Számos településen biztosított helyben a védőnői ellátás, több helyen összevontan látják el több településsel a védőnői szolgálatot. A védőnői szolgáltatással általában elégedett a lakosság. A várandós anyák gondozása megfelelő színvonalú, a terhesgondozást több helyen a szakellátás távolsága nehezíti. Számos településen megfogalmazódott igényként az, hogy még több prevenciós előadásra lenne szüksége a várandós nőknek. Leterheltségük, mentális terhelésük számos településen igen nagy, különösen ott, ahol a hátrányos helyzetű ellátottak száma magas. A hátrányos helyzetű családokkal a napi kapcsolat rendkívül fontos, jelenlétük nélkülözhetetlen, az óvodákban és iskolákban is igény lenne a gyakoribb jelenlétre. Számos védőnő vegyesen látja el az iskolai és területi körzetet is. A védőnők jelentős része részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszerben is és probléma észlelése esetén azonnal megteszi a szükséges jelzést. Egészségügyi szolgáltatások érhetőek el részben az iskolaorvos, részben az iskolafogorvos által biztosított ellátások keretében, településenként eltérő formában. 2023. júliusáig a települési önkormányzatok az egészségügyi alapellátás körében biztosították a védőnői ellátást. Az egészségügyi alapellátásról szóló törvény módosulásával az állam az egészségügyi alapellátás körében - a települési önkormányzattal együttműködésben - gondoskodik a védőnői ellátásról, az irányító vármegyei intézmény útján, ami a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő adatai alapján minden településen elérhető mind az otthoni szakápolás, mind az otthoni hospice ellátás. Azonban jellemző, hogy a szolgáltatások hosszabb ideig aktíválnak, gyakran hetekbe/hónapokba is belekerül.

Egészségügyi szakellátás

A vármegyében közfinanszírozott járóbeteg szakellátását minden járásban elérhető különböző elérhető szolgáltatásokkal. A NEAK adatai szerint összesen 557 darab rendelő működik a vármegyében. Fontos cél az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés területi kiegyenlítése, a társadalmi

esélykülönbségek csökkentése; a járóbeteg szakellátások infrastrukturális körülményeinek és műszerezettségének javítása.

A vármegyében összesen 195 darab közfinanszírozott fogorvosi rendelő működik, amelyek közül 40 darab folytatja tevékenységét a szakellátásban. A fogorvosi szakellátási formák csak Nyíregyházán és Kisvárdán érhető el, röntgen még Nyírbátoron.

Fekvőbeteg szakellátást a vármegyében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórházban Nyíregyházán, és annak tagintézményeiben Fehérgyarmaton, Nagykállóban, Mátészalkán és Vásárosnaményban, valamint Kisvárdán a Szent Damján Görögkatolikus Kórházban nyújtanak. A NEAK (2025) adatai alapján Vásárosnaményban csak 2 osztály működik, Nagykállóban 5, főként a pszichiátriai osztályok működnek, Fehérgyarmaton 14 osztály működik, Mátészalkán 10 osztály, Kisvárdán 20 osztály és Nyíregyházán 68 osztályon történik fekvőbetegek ellátása.

A vármegyében Szülészeti nőgyógyászati osztály Nyíregyházán, Fehérgyarmaton, Mátészalkán és Kisvárdán érhető el. A rehabilitációs feladatokat ellátó, nappali ellátást is biztosító részleg működik Fehérgyarmaton, Kisvárdán és Nyíregyházán. A vármegyében a mentőállomások száma 18, valamennyi járásban üzemel legalább. A futó mentőgépkocsi járműpark minősége és megbízhatósága megfelelő. A Mozgó Szakorvosi Szolgáltatások Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében 118 településen 273 helyszínen érhetőek el a NEAK (2025) nyilvántartása alapján, nőgyógyászat és gyermekgyógyászati szolgáltatás érhető így el.

A járóbeteg-szakellátás rendelési időben biztosított, a beteg háziorvosának (vagy folyamatos gondozását végző egyéb orvosa) beutalása vagy a beteg jelentkezése alapján történik. Az általános járóbeteg-szakellátást a társadalombiztosítási jogviszonnyal rendelkező betegek TAJ-számuk alapján, beutalóval, illetve egyes, jogszabályban meghatározott ellátásokat beutaló nélkül vehetik igénybe.

A járóbeteg szakellátó központok által nyújtott ellátások magas szintű biztosításához a meglévők megújítása, további korszerű gépek, berendezések beszerzése szükséges. Ez sok esetben csak pályázati forrásból lehetséges.

Az épületek energetikai korszerűsítése, felújítása, valamint az állagmegóvás szintén hozzájárulna a betegellátás színvonalának emeléséhez.

A szolgáltatás színvonalát emelné, a várakozási listák hosszának csökkenése, tekintettel arra, hogy egy-egy vizsgálatra, akár több mint fél évet is várni kell.

A járóbeteg-szakellátás minden járásszékhelyen elérhető, azonban az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére az idősek, kismamák, kisgyermekkel utazók számára nehézkes, időigényes és plusz költséggel jár, különösen a hátrányos helyzetű emberek számára nehéz ezen összegek kifizetése.

A NEAK 2025. májusi adatait figyelembe véve Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a közfinanszírozott fogorvosi szakellátás koncentrációja vármegyeszékhely központú.

A fogszabályzás székhely szerint gyakorlatilag szintén csak a vármegyeszékhelyen érhető el közfinanszírozásban, kivételt képez ez alól Kisvárdán, ahol szintén elérhető ezen szolgáltatás. A fogorvosi szakellátás nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás. A

szakellátás vármegyeszékhely központúsága miatt a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékossgal élők, valamint az idősek célcsoport esetében is az utazás időigényes és plusz költséggel jár.

Az aktív és krónikus betegellátó osztályok kórházi ágyak kihasználtsága 67,33 % volt (KSH 2023), ami a Covid21 előtti időszakhoz képest még mindig alacsonyabb. A járások fekvőbeteg ellátását általában a hozzá közelebb eső (megtalálható ellátás) intézményben végzik. Az egynapos ellátási esetek száma évről évre növekszik

A betegszállítás tekintetében ugyanazok a szolgáltatások érhetők el a települések minden lakosa számára.

2. Szociális alap- és szakellátás, valamint gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás keretében nyújtott szolgáltatások

2.1. Szociális alapszolgáltatások

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

A Törvény 56. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

A Jogszabály 57. § (1) bekezdése az alábbiak szerint határozza meg a szociális alapszolgáltatások körét:

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) *
- c) az étkeztetés,
- d) a házi segítségnyújtás,
- e) a családsegítés,
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

A Törvény 59. § bekezdése szabályozza az alapszolgáltatásokat, mely szerint az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóköznyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekevédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a) az otthonápolási szolgálattal,
- b) a pártfogó felügyelői szolgálattal, valamint a büntetés-végrehajtási szervezetnél működő pártfogó felügyelőkkel,
- c) fogyatékossggal élő személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékossggal élő személyek segítő, érdekevédelmi szervezeteivel,
- d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

2.1.1. Települési alapszolgáltatások

A települési alapszolgáltatások körében a falugondnoki szolgálat, a tanyagondnoki szolgálat, a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és az utcai szociális munka kerül bemutatásra a vármegye járásaiban.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

A Törvény 60. § (1) bekezdése alapján a falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja a falvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából és a közösségi közlekedés nehézségéből eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A falugondnoki szolgáltatás ezer lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgáltatás létesítését követően a település lakosságszáma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik ezer lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait - figyelemmel a lakosságszám korlátra - a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg. Amennyiben a tanyagondnoki szolgáltatás létesítését követően a külterületi vagy egyéb belterületi lakott hely lakosságszáma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik négyszáz lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott, Törvény szerinti feladatokat látja el, valamint - az önkormányzat rendeletében meghatározott módon - közreműködhet az étkeztetés biztosításában.

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki képzés szervezését a szolgáltatás helye szerint illetékes vármegyei önkormányzat látja el a szociálpolitikáért felelős miniszter által jóváhagyott képzési program alapján.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 39. § (1) bekezdése szerint a szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül alapfeladatnak minősül

- a) a közreműködés

- aa) az étkeztetésben,
- ab) a házi segítségnyújtásban,
- ac) a közösségi és szociális információk szolgáltatásában;
- b) az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így
 - ba) a háziorvosi rendelésre szállítás,
 - bb) az egyéb egészségügyi szolgáltatóhoz szállítás,
 - bc) a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása;
- c) az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása,
így
 - ca) az óvodába, iskolába szállítás,
 - cb) az egyéb gyermekszállítás.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így

- a) a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése,
- b) az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása,
- c) az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve az (1) bekezdés a) pontjában meghatározottakon kívüli egyéb szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott, az önkormányzati feladatok megoldását segítő, közvetett szolgáltatásnak minősül

- a) az ételszállítás önkormányzati intézménybe,
- b) az önkormányzati információk közvetítése a lakosság részére,
- c) a falugondnoki szolgálat működtetésével kapcsolatos teendők ellátása.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-a kimondja, hogy étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatéksamáguk, pszichiátriai betegségmük,
- d) szenvedélybetegségmük, vagy
- e) hajléktalanságuk

miatt.

Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

Az étkeztetés szolgáltatási formái

- a) a szociális konyha és
- b) a népkonyha.

A törvény 63. §-a értelmében házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.

A 63. §. (3) bekezdése alapján szociális segítség keretében biztosítani kell

- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a (3) bekezdés szerinti feladatokat.

A jogszabály 65. §-a szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékossgal élő személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója

- a) fogyatékossgal élő személyek, illetve pszichiátriai betegek részére nyújtott ellátás esetében a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval,
- b) idősök, krónikus betegek részére nyújtott ellátás esetében a területi házi segítségnyújtó szolgálattal együttműködik.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékossgal vagy pszichiátriai beteg személy, vagy

- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékossgal élő vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása állami feladat.

A törvény 65/E. §-ában foglaltak alapján az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés (fő)	Házi segítségnyújtás (fő)	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (fő)	Utcái szociális munka (fő)
Baktalórántháza	-	-	222	147	58	-
Besenyőd	X	-	18	16	-	-
Laskod	X	-	-	44	3	-
Levelek	-	-	126	126	-	-
Magy	X	-	7	25	30	-
Nyíribrony	-	-	57	21	10	-
Nyírkjókó	X	-	83	16	4	-
Nyírkércs	X	-	15	17	14	-
Ófehértó	-	-	164	123	40	-
Petneháza	-	-	45	75	9	-
Ramocsaháza	-	-	31	42	23	-
Rohod	-	-	25	71	1	-

A Baktalórántházai járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják. A TEIR 2023-as adatai alapján szociális étkeztetést – Laskod kivételével – a járás minden településén igénybe vettek a rászorulóok. Az étkeztetés szolgáltatási

formáit megvizsgálva - a települési HEP-ekben foglaltak alapján - népkonyha 3 településen (Baktalórántházán, Magyon és Rohodon) üzemel változó létszámmal, ugyanakkor szociális étkeztetést biztosító konyhát további 8 településen találunk. Az étkeztetés keretében főétkezőként az adott intézmény legalább napi egyszeri meleg ételt biztosít annak a kérelmezőnek, aki életkora, egészségi állapota, szociális helyzete miatt csak részben képes az önálló életvitelre és emiatt nem képes az étkezésről más módon gondoskodni. Házi segítségnyújtás a járás összes településén megoldott, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a TEIR 2023-as adatbázisa szerint - Besenyőd és Levelek kivételével - szintén minden településen igénybe vettek a rászoruló személyek. A házi segítségnyújtás keretein belül a gondozók hétköznap felkeresik a gondozottakat és segítenek ellátni a mindennapi teendőket, ezzel is hozzájárulva a zökkenőmentes életvitel lebonyolításában. Az idősök részéről igény mutatkozik „társalkodóra”, mentális beszélgetésre az otthonukban, amely nem kifejezetten gondozási/ápolási tevékenység. Az utcai szociális munka a járásban nem jellemző. Falugondnoki szolgáltatás 5 településen biztosított. A falugondnoki szolgálat által ellátandó feladatokról, az ellátás igénybevételének módjáról az adott önkormányzat képviselő-testülete külön rendeletben rendelkezik. A falugondnoki szolgálat tevékenységével hozzájárul a szociálisan rászorultak egészségügyi ellátásához való hozzáféréséhez. Főbb feladatkörükbe tartozik a betegek háziorvosi rendelésre, egészségügyi intézményekbe történő szállítása, gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök megvásárlásának elősegítése.

A járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati részben egyházi és civil, nonprofit fenntartású intézmények biztosítják. A hátrányos helyzetű csoportok hozzáférése terén a szociális alapszolgáltatások körében a legtöbb ellátáshoz egyenlő esélyekkel jutnak hozzá az érintettek, ugyanakkor elsősorban a helyben nem igénybe vehető szolgáltatások esetén, a gyermekek számára szükséges fejlesztő foglalkozások, pszichiátriai ellátások, az egészségromlással összefüggő ellátások esetében a településeken élő rászoruló sok esetben nem, vagy csak nehézségek árán tudják megszervezni az eljutást a megfelelő településre.

Csengeri járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcái szociális munka
Csenger	-	-	169	254	14	-

Csengersima	X	-	71	12	3	-
Csengerújfalu	X	-	61	35	4	-
Komlódtótfalu	X	-	7	7	-	-
Pátyod	X	-	22	28	10	-
Porcsalma	-	-	85	41	39	-
Szamosangyalos	X	-	29	26	3	-
Szamosbecs	X	-	43	21	1	-
Szamostatárfalva	X	-	21	17	1	-
Tyukod	-	-	137	139	10	-
Ura	X	-	49	22	6	-

A Csengeri járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják. A járás minden településen elérhető a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a TEIR 2023-as adatai alapján egyedül Komlódtótfalu településen nem vette igénybe senki. Utcai szociális munka és tanyagondnoki szolgáltatás nem működik a járás egyik településén sem.

Az idősök helyzetével összefüggésben felmerülő nehézségként mutatkozik meg mindaz, hogy számuk megnövekedett, egyre súlyosbodó problémákkal küzdenek, mindemelllett egyre többen válnak egyedülállóvá és szorulnak segítségre. Utóbbi tényhez kapcsolódóan nehezíti a helyzetet, hogy a család aktív tagjai távol vannak vagy megélhetési gondok miatt több, mint 8 órát is dolgoznak, így kevés idő marad idős családtagjaik gondozására.

Az idősök számának növekedésével a helyi ellátórendszer sok esetben humánerőforrás és jogszabályi kereteknek megfelelő működés mellett nem tud megoldást találni. A megfelelő számú szakember bevonása elengedhetetlen.

A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése feltétele annak, hogy elsősorban a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér, másrésztől minőségi szolgáltatások nyújtása történhessen, melyek hozzájárulnak az életminőség javításához. A járási települések már a 2014-2020-as programozási időszakban is éltek az Európai Unió által biztosított pályázati lehetőségekkel. A 2021-2027-es fejlesztési ciklusban a Terület- és Településfejlesztési Program Plusz keretében megjelenő TOP_PLUSZ-3.3.2-21-SB1 kódszámú Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése című felhívás lehetőséget biztosított többek között a szociális alapszolgáltatások fejlesztésére irányuló támogatási kérelmek benyújtására. Csenger Város Önkormányzata sikeresen pályázott a TOP_PLUSZ-3.3.2-21-SB1-2022-00021 azonosítószámú Csengeri szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése című projektjével. A

fejlesztés a Csenger Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ, Csenger Ady E. u 22. telephelyének szolgáltatásait (étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása), a Csenger, Ady E u. 5. Család és Gyermekjóléti Központ és a Csenger, Rákóczi u.16. szám alatt található Család és Gyermekjóléti Szolgáltatások fejlesztését célozta meg.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Botpalád	X	-	26	26	1	-
Cégénydányád	X	-	48	30	15	-
Csaholc	X	-	56	16	7	-
Császló	X	-	22	14	9	-
Csegöld	X	-	40	34	13	-
Darnó	X	-	5	5	3	-
Fehérgyarmat	-	-	536	664	105	-
Fülesd	X	-	51	16	10	-
Gacsály	-	-	22	14	14	-
Garbolc	X	-	39	5	9	-
Gyügye	X	-	23	26	12	-
Hermánszeg	X	-	14	20	11	-
Jánkmajtis	-	X	79	53	20	-
Kérsemjén	X	-	12	19	7	-
Kisar	-	X	47	29	11	-
Kishódos	X	-	-	4	7	-
Kisnamény	X	-	17	14	7	-
Kispalád	X	-	19	30	13	-

Kisszekeres	X	-	43	40	18	-
Kölcse	-	X	113	68	15	-
Kömörő	X	-	33	35	9	-
Magosliget	X	-	8	14	-	-
Mánd	X	-	14	16	11	-
Méhtelek	-	-	54	58	19	-
Milota	X	-	85	28	9	-
Nábrád	X	-	75	97	10	-
Nagyar	X	-	33	26	10	-
Nagyhódos	X	-	21	13	5	-
Nagyszekeres	X	-	47	47	8	-
Nemesborzova	X	-	7	11	4	-
Olcsvaapáti	X	-	20	50	1	-
Panyola	X	-	42	40	27	-
Penyige	X	-	49	24	11	-
Rozsály	X	-	44	23	13	-
Sonkád	X	-	54	20	10	-
Szamossályi	X	-	31	27	17	-
Szamosújlak	X	-	39	33	12	-
Szatmárcseke	-	X	68	54	14	-
Tiszabecs	-	X	72	132	5	-
Tiszacsécse	X	-	19	15	17	-
Tizsakóród	-	X	53	61	12	-
Tisztaberek	-	-	39	16	15	-
Tivadar	X	-	18	12	11	-
Tunyogmatolcs	-	-	112	122	15	-
Túristvándi	X	-	52	56	22	-
Túrlicse	-	-	72	20	14	-
Uszka	X	-	10	7	-	-

Vámosoroszi	X	-	46	8	8	-
Zajta	X	-	18	13	3	-
Zsarolyán	X	-	25	36	1	-

A Fehérgyarmati járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is.

A házi segítségnyújtás a járás mindegyik településén biztosított. Szociális étkeztetést - Kishódos kivételével - minden településen igénybe vettek a rászorulóknak. A szociális étkeztetés keretében a településeken az ebéd kiszállításáról a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, mint szolgáltatást 2 településen, Magosligeten és Uszán nem igényelte senki a TEIR 2023-as adatai szerint. A járáshoz tartozó települések egyike sem tart fent népkonyhát, továbbá utcai szociális munka sincs Jelen egyik településen sem.

Tanyagondnoki szolgáltatás a járásban 6 településen érhető el, míg falugondnoki szolgáltatás 6 településen nem áll rendelkezésre.

A tanya-, és falugondnok tevékenységével a rászoruló személyek szállításával kapcsolatos problémákat oldja meg, a lakosságot érintő információk gyűjtését és továbbítását biztosítja.

A szolgáltatás keretében megvalósuló, szinte mindenre kiterjedő segítségnyújtás a lakossággal való bizalmi viszony kialakulása és erősítése hatékonyan és magasabb színvonalon működteti a szociális ellátórendszert.

Különösen és kiemelten a nyugdíjasok és a rászorulóknak igénylik a szolgáltatást, hiszen a járás bizonyos területein (határmenti területek) az egyedül élő, idős személyek számára szinte az egyetlen kapcsolatot jelentik a külvilággal.

A településeken működő tanya-, és falugondnoki szolgálatok megfelelő segítséget nyújtanak a fogyatékkal élőknak számára is többek között az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérésére.

A településeken a mozgásukban erősen korlátozott személyek szállításáról kérésre a szolgálat keretein belül van lehetőség.

A korstruktúrából egyértelműen következik, hogy a járásban élő idős emberek szegregációjának, társadalmi elszigetelésének megelőzése és szociális szükségleteinek kielégítése céljából szükséges az idősek segítségét célzó helyi szociális védelmi rendszer megerősítése. Erősíteni és professzionálissá kell fejleszteni a szociális jelzőrendszert főként azokon a településeken, ahol a nyugdíjasok elszegényedése, izolációjuk erősödése várható. Azokon a településeken, ahol a tanya-, és falugondnoki szolgáltatás ellátásához szükséges gépjárművek elöregedtek, elhasználódtak, igény mutatkozik újak beszerzésére annak érdekében, hogy a feladatellátás megfelelő minőségben megtörténhessen. A széles körű lefedettséghez kapcsolódó minőségi munkavégzéshez igényként fogalmazódott meg több ellátással

kapcsolatban a személyi és üzemeltetési feltételek javításának szükségessége. Az elhasználódott eszközpark cseréje, az egyes ellátások kapcsán a célcsoportok körében megnövekedett gondozási időhöz kapcsolódó problémákra reagálás fontos igényként merül fel.

Ibrányi járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Balsa	X	-	69	22	7	-
Buj	-	-	45	39	-	-
Gávavencsellő	-	X	229	90	25	-
Ibrány	-	-	168	43	10	-
Nagyhalász	-	-	205	46	35	-
Paszab	-	-	19	16	-	-
Tiszabercel	-	-	88	25	15	-
Tiszatelek	-	-	-	16	-	-

Az Ibrányi járásban a települési alapszolgáltatásokat részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. Tanya-, és falugondnoki szolgáltatás a járás 1-1 településén (Balsa, Gávavencsellő) biztosított. Tanyagondnoki szolgálatot Gávavencsellő nagyközség közigazgatási területéhez tartozó Paszabcsúcs, Kossuthtelep, Pusztafalu és Szabadságtelep tanya területén biztosítja a Gávavencsellői Szociális Szolgáltatási Társulás.⁶⁷

Szociális étkeztetést - Tiszatelek kivételével - minden településen igénybe vettek a rászorulókat a TEIR 2023-as adatai alapján. Az Ibrány Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2023. évi felülvizsgálatában leírtak szerint a városban szegénységben, mélyszegénységben élő nagykorú lakosság életminőségének javítása, helyzetének könnyítése érdekében a napi egyszeri ingyenes meleg étel biztosításának (népkonyha) megoldását kell keresni. Ehhez kapcsolódóan egy újjépítésű önkormányzati ingatlanban kialakításra kerültek a népkonyhai szolgáltatás

⁶⁷ https://web.gavavencsello.hu/images/szszt/250202_alapito.pdf

feltételei, melynek következményeképpen a Nyírségi Szociális Centrummal, mint szolgáltatóval történt megállapodás alapján a népkonyha megkezdte a működését és nyújt egyszeri meleg étkezést.

Minden településen elérhető a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a rendelkezésre álló 2023-as adatok szerint Buj, Paszab és Tiszatelek településeken nem vette igénybe senki. Utcai szociális munka nincs a járásban.

A szociális alapszolgáltatások szerepe jelentős az ellátórendszerben. Fontos feladat, hogy a településeken élő szociálisan rászorult lakosok számára, az egyéni szükségleteik figyelembe vételével az egyénre szabott szolgáltatás nyújtása történjen, illetve, hogy ennek révén pozitív változást érhesünk el az ellátottak életében.

Kemecsei járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Berkesz	X	-	-	28	7	-
Beszterec	-	-	35	-	5	-
Demecser	-	X	324	285	-	-
Gégény	-	X	160	70	-	-
Kék	-	-	72	94	-	-
Kemecse	-	-	34	24	10	-
Nyírbogdány	-	-	106	28	0	-
Nyírtét	-	-	40	39	21	-
Székely	X	-	60	21	-	-
Tiszarád	X	-	16	-	-	-
Vasmegyer	-	-	44	48	-	-

A Kemecsei járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. Falugondnoki szolgálat 3 településen biztosított, tanyagondnoki szolgálat 2 településen

érhető el. A demecseri tanyagondnoki szolgálat ellátási területe Borzsova tanya, Bodó tanya, Berkeszi út, Földvár út közigazgatási területén élők, míg a gégyényi tanyagondnoki szolgálathoz 3 tanya tartozik (a Maczkó-, a Fekete-, és Tölgyes-tanya), ahol jellemzően idősek élnek. A TEIR-ben elérhető 2023-as adatok alapján szociális étkeztetés minden településen biztosított, kivételt képez Berkesz, ahol a rászorulóknak közül senki nem vette igénybe a szolgáltatást. Szociális étkeztetés keretében a településeken az ebéd kiszállításáról a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik. A házi segítségnyújtás lehetőségével a járás települései közül 9-en éltek, míg Beszterecen és Tiszarádon senki sem igényelte. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a 2023-as adatok alapján 5 településen kértek a rászoruló személyek. Utcai szociális munka nincs jelen a járásban és a települések egyike sem tart fent népkonyhát.

A tanya-, és falugondnoki szolgáltatást ellátó települések közül azok, akik nem nyertek el támogatást tanya-, és falugondnoki busz beszerzésére (pl.: Tiszarád) igény mutatkozik új korszerű gépjárműre.

A házi segítségnyújtás eszközrendszerének bővítése kulcsfontosságú a rászorulóknak minőségi ellátásához. Ez magában foglalja a szociális gondozók és ápolók munkájának hatékonyabbá tételét, a modern technológiák alkalmazását és az ellátottak fizikai és mentális jólétének javítását. A házi segítségnyújtás eszközrendszerének fejlesztése nem csupán az ellátottak életminőségét javítja, hanem a szociális gondozók és ápolók munkáját is hatékonyabbá és motiválóbbá teszi. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás tekintetében az ellátásra szoruló személyek számára a szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítése, a megfelelő tájékoztatás és a könnyen használható felületek biztosítása kiemelt fontosságú.

Kisvárdai járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Ajak	-	-	259	218	11	-
Anarcs	-	X	85	63	7	-
Dombrád	-	-	214	217	6	-
Döge	-	X	79	102	-	-

Fényeslitke	-	-	128	70	4	-
Gyulaháza	-	-	80	95	5	-
Jéke	X	-	29	39	-	-
Kékcse	-	X	117	152	-	-
Kisvárdá	-	X	927	539	108	-
Lövőpetri	X	-	62	58	-	-
Mezőladány	-	X	71	75	5	-
Nyírkársz	-	X	59	125	-	-
Nyírlövő	X	-	41	44	-	-
Nyírtass	-	-	79	144	5	-
Pap	-	-	123	163	3	-
Pátroha	-	-	191	135	3	-
Rétközberencs	-	-	49	47	-	-
Szabolcsbáka	-	X	66	55	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	73	163	-	-
Tiszakanyár	X	-	69	123	4	-
Tornyospálca	-	X	214	64	13	-
Újdombrád	X	-	16	52	5	-
Újkenéz	X	-	44	69	-	-

A Kisvárdai járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is.

A járást alkotó 23 település közül 9-en nem működik tanya-, és falugondnoki szolgálat sem. A működő szolgálatokon keresztül figyelemmel kísérhető az egyedül, illetve külterületen élő idősök helyzete, egészségi állapota. Hivatalos ügyeik intézésében, egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásban, kulturális programokban való részvételben pedig segítséget is nyújt számukra. A TEIR 2023-as adatbázisa alapján a szociális étkeztetés minden településén biztosított a rászorulóknak számára. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a vizsgált évben a járás 23 települése közül 10 településen nem vett igénybe senki. Szociális étkeztetés keretében a településeken az ebéd kiszállításáról a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik. A települési HEP-ek szerint a rászorulóknak népkonyhai étkezésben vehetnek részt Jéke, Nyírtass, Szabolcsbáka, Mezőladány településeken, melyet

a Református Egyház szervez és működtet Tornyospálcán. Pátróhán a Cédus Idősek Otthona népkonyhai ellátás keretében ingyenesen biztosít a rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étkeztetést. Utcai szociális munka a járásban nem érhető el.

Az elmúlt években lezajlott társadalmi és gazdasági folyamatok hatására a lakosság egyes rétegének életkörülményeiben, szociális helyzetében és egészségi állapotában jelentős változások következtek be. Egyre nagyobb számban növekszik azoknak a személyeknek a száma, akikről a társadalomnak valamilyen formájában gondoskodni kell. Kiemelt figyelmet igényelne a szakember hiány, a meglévő szakemberek mentálhigiénés, kiégést megakadályozó és továbbképzési lehetőségeinek szélesebb körű biztosítása, az eszköz-, infrastrukturális feltételek és működtetési háttér fejlesztése. A tanya-, és falugondnoki szolgáltatás rendkívül fontos feladatainak ellátásához szükség lenne erre alkalmas gépjármű beszerzésére azokon a településeken, ahol ez még nem történt meg.

Mátészalkai járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Fábiánháza	-	-	119	90	-	-
Fülpösdaróc	X	-	-	11	9	-
Géberjén	X	-	11	14	10	-
Győrtelek	-	-	42	85	6	-
Hodász	-	-	69	147	-	-
Jármi	-	X	61	101	13	-
Kántorjánosi	-	-	55	159	-	-
Kocsord	-	-	27	59	26	-
Mátészalka	-	-	540	466	51	X
Mérk	-	-	54	111	14	-
Nagydobos	-	X	123	182	14	-

Nagyecsed	-	-	101	272	41	-
Nyírcsaholy	-	-	51	35	13	-
Nyírkáta	-	X	47	64	-	-
Nyírmeggyes	-	X	115	122	13	-
Nyírparasznya	X	-	22	68	-	-
Ópályi	-	-	100	77	15	-
Ökörítőfülpös	-	-	120	50	20	-
Őr	-	-	44	80	-	-
Papos	X	-	36	88	-	-
Rápolt	X	-	6	4	8	-
Szamoskér	X	-	-	13	15	-
Szamosszeg	-	X	31	30	-	-
Tiborszállás	-	-	17	65	14	-
Vaja	-	X	52	88	-	-
Vállaj	-	-	49	41	10	-

A Mátészalkai járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. A járásban falugondnoki szolgálat 6 településen érhető el, tanyagondnoki szolgálatot szintén 6 településen találunk.

A települési HEP-eket áttanulmányozva népkonyhai szolgáltatáshoz több településen is hozzáférhetnek a rászoruló pl.: Fábiánháza, Győrtelek, Jármi, Kántorjánosi, Kocsord, Mátészalka, Nyírcsaholy, Ópályi, Ökörítőfülpös, Szamosszeg. Mátészalkán egy nyíregyházi székhelyű szolgáltató cég 2 telephelyen is üzemeltet, míg Nyírcsaholyban a Nyírcsaholyi Romák Egyesület 2023. májusa óta működtet népkonyhát.

Szociális étkeztetést a TEIR 2023-as adatai szerint 2 település kivételével (Fülpösdaróc és Szamoskér) mindegyiken igényelték a rászorulókat. Házi segítségnyújtás a járás minden településén biztosított. A TEIR 2023-as adatbázisát és a települési HEP-ekben foglaltakat összevetve jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 9 településen nem vett igénybe senki. (Kántorjánosiban a szolgáltatás 2012.12.01-el megszűnt.) Szociális étkeztetés keretében a településeken az ebéd kiszállításáról a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Család-és Gyermejkölési Központja 2016. január 1-től látja el Mátészalkai járás területén feladatát. Az utcai szociális munkát az

intézményben 1 fő szociális asszisztens látja el heti 1 alkalommal. A mátészalkai vasútállomás környékét, valamint a városban működő szórakozóhelyeket keresi fel. Mátészalka városban évek óta szoros kapcsolat alakult ki a rendőrség szakembereivel, valamint a polgárőrség munkatársaival. Előzetes egyeztetés után a szociális asszisztens, a család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársa, munkatársai napközben a városban működő vendéglátó helyiségeiben, valamint az éjszakai órákban közös utcai szociális munkát végeznek.⁶⁸

Az idős korban jellemző megbetegedések mellett a pszichés problémák is jelen vannak. A házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás óriási terhet vesz le az idősebb generáció válláról.

Az elmagányosodás, beszűkülés megelőzése, elkerülése érdekében fontos a közösségi életbe való bevonás, a fizikai és a szellemi aktivitás tudatos megőrzésére irányuló programok, képzések szervezése. A tanya-, és falugondnoki szolgáltatás rendkívül fontos feladatainak ellátásához szükség lenne erre alkalmas gépjármű beszerzésére azokon a településeken, ahol ez még nem történt meg.

Ugyancsak fontos lenne javítani a települések speciális helyzetű csoportjainak szolgáltatásokhoz történő hozzáférést, pl. kiemelt jelentőségű lenne a sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, a tartós beteg vagy fogyatékossgal élő gyermekek szükségleteihez igazított szolgáltatások elérhetőségének biztosítása. Ez különösen a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok körében jelent súlyos problémát. A járás több településén is szükség lenne az eszközpark javítására a munkavégzés minőségének emelése céljából. A házi segítségnyújtásban, a szociális étkeztetésben és családsegítésben járművek beszerzése indokolt. Szintén felmerült igényként több településen a szakemberek létszámának növelése, további szakemberek bevonása

Nagykállói járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Uteai szociális munka
Balkány	-	X	163	344	55	-
Biri	-	X	-	64	-	-
Bököny	X	-	87	170	-	-

⁶⁸ Forrás: <http://www.eszimateszalka.hu/index.php/szolgaltatasaink/csalad-es-gyermekjoleti-kozpont>

Érpatak	-	X	77	79	-	-
Geszteréd	-	-	122	107	-	-
Kállósején	-	X	109	59	-	-
Nagykálló	-	X	327	51	58	X
Szakoly	-	-	81	72	-	-

A Nagykállói járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják, vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. Tanya-, és falugondnoki szolgálat – Szakoly – kivételével mindenhol működik, melynek keretében az infrastrukturális hátrányokból adódó személyes és közösségi szintű szükségletek támogatásában vesznek részt. Az ebéd házhozszállításán túl, a személyszállítás, gyógyszer felírása, kiváltása, ügyintézés, bevásárlás, a leggyakoribb tevékenység. Azonban telefon egyenleg feltöltése, csekkek befizetése is jellemző és még lehetne tovább sorolni a szolgáltatásokhoz naponta érkező kéréseket. A települési HEP-ben foglaltak szerint népkonyhai szolgáltatás Balkány, Nagykálló és Szakoly településeken érhető el, melynek kihasználtsága évről-évre eltérő. Szociális étkeztetést a TEIR adatai alapján a vizsgált 2023-as évben 1 településen nem vette igénybe senki. A lakosság szükségleteinek megfelelően az étkeztetés elvitellel, illetve lakásra szállítással történik, melyről a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik.

Házi segítségnyújtás a járás minden településén biztosított, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a vizsgált évben 2 településen, Balkányban és Nagykállóban vették igénybe a rászorulóknak.

Utcai szociális munka csak a járásközpontban, a Nagykállói Család-és Gyermekjóléti Központon keresztül működik. Az utcai szociális munka keretében az esetenként napközben végzi a felderítő munkát. Bejárja azokat a területeket, helyeket, ahol a célcsoport előfordulása valószínűsíthető. A felderítő munka során a gyerekekkel történő kapcsolatfelvétel és az iskolától vagy az otthonától való távolmaradás okának megismerése fontos feladat. Az elérés másik módszere a jelzőrendszeri és lakossági jelzésekre épül. Az utcai szociális munkás együttműködést alakít ki a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, akiknek jelzésére az utcai szociális munkás a gyerekekkel felveszi a kapcsolatot. Az intézményi munka során nagy hangsúlyt fektetnek a gyerekek tájékoztatására iskolákban és gyermekintézményekben. A tájékoztatást abból a célból nyújtják, hogy a bajbajutott gyermekek tudjanak segítséget kérni, ismerjék a szolgáltatások elérhetőségét, a készenléti szolgálat működését.⁶⁹

A családok életvitele megváltozott a korábbi évtizedekhez képest, a többgenerációs családok szinte már nem is léteznek, az egyedülálló idősök száma is növekvő tendenciát mutat. Az egyedüllet miatt több gondoskodást és figyelmet igényelnek. Sokan nehezen élik meg, hogy egyedül maradnak,

⁶⁹ Forrás: <https://nagykallo.hu/wp-content/uploads/2016/12/szakmai-program-nagykalloi-csalad-es-gyermekjoleti-kozpont.pdf>

elszigetelődnek, befelé fordulnak és elkeseredetté válnak. Az időskorúak gyakran mentálisan is sérülnek, nehezen tudják feldolgozni, hogy idős korukra támasz nélkül maradnak. Kiemelt feladat ezeknek a problémáknak az enyhítése, továbbá az információhiánnyal párhuzamosan felmerülő bizonytalanság megszüntetése, a megfelelő tájékoztatás segítségével.

A tanya-, és falugondnoki szolgáltatással összefüggésben azokon a településeken, ahol ellátásához szükséges gépjárművek előregedtek, elhasználódtak, igény mutatkozik újak beszerzésére annak érdekében, hogy a feladatellátás megfelelő minőségben megtörténhessen.

Nyírbátori járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Uteai szociális munka
Bátorliget	-	X	12	21	2	-
Encsencs	-	-	-	29	5	-
Kisléta	-	-	96	28	1	-
Máriapócs	-	-	39	26	12	-
Nyírbátor	-	-	318	157	50	-
Nyírbéltek	-	-	130	56	4	-
Nyírbogát	X	-	173	100	5	-
Nyírcsászári	-	-	32	100	2	-
Nyírdérzs	-	-	17	59	8	-
Nyírgelse	-	X	-	33	11	-
Nyírgyulaj	-	-	51	40	2	-
Nyírlugos	-	X	129	159	13	-
Nyírmihálydi	-	-	39	10	11	-
Nyírpilis	-	X	-	16	8	-
Nyírvasvári	-	-	92	19	9	-
Ömböly	X	-	7	15	3	-

Penészlek	X	-	20	-	9	-
Piricse	-	-	7	31	10	-
Pócspetri	-	-	45	9	1	-
Terem	X	-	11	8	13	-

A Nyírbátori járásban a települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati fenntartású intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. A járás 20 települése közül 4-4 településen biztosított a tanya-, és falugondnoki szolgáltatás. Az étkeztetés szolgáltatási formáit megvizsgálva – a települési HEP-ekben foglaltak alapján – népkonyha 9 településen (Kisléta, Nyírbátor, Nyírbogát, Nyírcsászári, Nyírgyulaj, Nyírlugos, Ömböly, Penészlek, Terem) üzemel változó létszámmal. Penészleken 2024. májusától, Nyírbogáton 2025. júniusától van lehetőség igénybe venni az étkeztetés ezen formáját. Szociális étkeztetést biztosító szolgáltatást a települések közül a TEIR 2023-as adatai alapján 3 településen nem vette igénybe senki, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mindenhol elérhető volt. Utcai szociális munka a járásban nem jellemző.

Mint ahogy az egész országban, úgy a járásban is előregedő társadalomról beszélhetünk. Az előregedés kihívásaira adott válaszok egyre inkább a figyelem középpontjába kerülnek. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése. Ez a folyamat azt eredményezi, hogy a szociális alapszolgáltatások ellátottjainak száma évről évre növekszik. A szociális gondoskodás feladata nem kevesebb, mint hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja és azokra a jog által biztosított keretek között reagáljon. Éppen ezért nagyon fontos azoknak az eszközöknek a biztosítása, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, úgy, hogy az egyén szabadságát és személyiségi jogait, tiszteletben tartva a közösség védelme is megvalósuljon. Hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás folyamatos működtetése annak érdekében, hogy megfelelően tudjunk reagálni a társadalomban zajló kihívásokra és komplex segítséget tudjunk nyújtani az állampolgárok életében. Ehhez nyújt segítséget a TOP_PLUSZ-3.3.2-21-SB1 kódszámú Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése című felhívás, melyhez kapcsolódóan Nyírbátor Város Önkormányzata TOP_PLUSZ-3.3.2-21-SB1-2022-00019 azonosítószámú projektjével támogatásban részesült. A támogatás segítségével a Vár u. 1. szám alatt található Nyírbátor Város Szociális Szolgálat elnevezésű önkormányzati tulajdonú ingatlan felújítására, illetve ehhez kapcsolódóan eszközbeszerzésre és új parkolók építésére kerülhet sor.

Az intézmény tevékenységi körében kötelező szociális feladatként ellátja a házi segítségnyújtási-, idősök nappali ellátási-, pszichiátriai betegek nappali ellátási, családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatási-, gyermekek napközbeni (bölcsőde) valamint a családsegítő és gyermekjóléti központ

ellátási feladatait. Ellátják továbbá a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, hajléktalanok éjjeli menedékhelyének biztosítását, támogató szolgáltatást, pszichiátriai betegek közösségi alapellátását.

A járásban is kihívást jelent a szakember hiány, a meglévő szakemberek mentálhigiénés, kiégést megakadályozó és továbbképzési lehetőségeinek szélesebb körű biztosítása, az eszköz, infrastrukturális feltételek és működtetési háttér fejlesztése. A tanya-, és falugondnoki szolgáltatás feladatainak ellátásához szükség lenne erre alkalmas gépjárművek további beszerzésére.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Apagy	-	X	119	41	20	-
Kálmánháza	-	X	95	8	40	-
Kótaj	-	X	168	73	-	-
Nagycserkesz	-	X	41	28	10	-
Napkor	-	-	215	68	-	-
Nyíregyháza	-	X	5766	1354	145	X
Nyírpazony	-	X	144	41	-	-
Nyírtelek	-	X	273	103	45	-
Nyírtura	X	-	65	-	-	-
Rakamaz	-	-	179	79	30	-
Sényő	-	-	28	98	-	-
Szabolcs	X	-	42	10	-	-
Timár	-	-	-	33	7	-
Tiszanagyfalu	-	X	75	87	5	-
Újfehértó	-	X	388	251	40	-

A Nyíregyházi járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények, valamint civil szervezetek biztosítják, mindemellett egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. A járásban 3 településen, Napkoron, Rakamazon és Sényőn nem érhető el sem a tanyagondnoki, sem pedig a falugondnoki szolgáltatás. Szociális étkeztetést a TEIR 2023. évi adatai szerint minden településen igénybe vették a szociálisan rászoruló, kivéve Timár községben. Az ebéd igénybevételének módja történhet elvitellel vagy kiszállítással. Elvitel esetén az ellátást igénybe vevő személy a szociális étkeztetést biztosító intézmény konyháján veheti át a napi egyszeri meleg ételt. Azon személyek, akiknek egészségi állapota vagy idős kora ezt indokolja részükre az intézmény kiszállítással segíti az ebédhez jutást. A kiszállításról a gondozó, az önkormányzat, vagy önkormányzat útján a tanya-, vagy falugondnok gondoskodik. A vizsgált évben házi segítségnyújtás szolgáltatást - Timár - kivételével minden településen igényelték, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 9 településen vették igénybe a rászoruló személyek.

Nyíregyházán az önkormányzati intézmények mellett számos nem állami és egyházi fenntartású intézmény biztosítja az alapszolgáltatások és szakosított ellátások rendszerébe tartozó szolgáltatásokat, működtetnek intézményeket (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás stb.). A legnagyobb létszámmal a házi segítségnyújtás működik (engedélyezett ellátotti létszám 600 fő), amelynek keretében az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való közreműködést kell biztosítani.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város, mint járásszékhely és kistérségi centrum a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása terén központi szerepet tölt be. A Szt. szabályai szerint Nyíregyháza Önkormányzatának kötelezettsége a szociális alapszolgáltatási feladatokat, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását, idősek otthona szolgáltatást biztosítani, valamint - amennyiben a lakossági szükségletek indokolják - hajléktalanok otthonát és hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét megszervezni és fenntartani.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ szociális alapszolgáltatásokat (szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, fogyatékossgal élő személyek nappali ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, pszichiátriai betegek részére nyújtott nappali és közösségi alapellátás, szenvedélybeteg nappali ellátás, támogató szolgáltatás, ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátás) valamint a szakosított ellátás körébe tartozó ápolást-gondozást nyújtó két idősek otthonát működtet.

A demográfiai trendeket és társadalmi jellemzőket figyelembe véve az idősellátás szervezése, biztosítása hangsúlyos feladat. Az intézményfejlesztés során részben az infrastrukturális, részben a szakmai munka feltételeit javító fejlesztéseket irányozták elő. Pályázati forrás - a TOP-6.6.2-16 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése II. üteme - igénybevételével nappali ellátást nyújtó centrum jött létre a Nyíregyháza, Őz u. 16. szám alatt és idősellátást nyújtó intézmény újult meg Nyírszőlős településrészen is. A megvalósult pályázat során az integrált intézmény

a Nyíregyháza, Őz utca 14-16. szám alatti telephellyel bővült 2020-ban. Az új épületben kapott helyet a korábban is működő fogyatékossgal élő személyek nappali ellátása, a pszichiátriai betegek közösségi ellátása, a támogató szolgálat, valamint az étkeztetés, házi segítségnyújtás is elérhető ezen a telephelyen is. Új szolgáltatásként jelenik meg a szenvedélybetegek nappali ellátása és a már meglévő pszichiátriai betegek nappali ellátása további 15 fő új ellátottal bővült ezen telephelyen.

A demográfiai változások alapján a demenciával küzdők számára ellátások bevezetése szükséges. A folyamat elkezdődött azzal, hogy jelenleg két idősök nappali ellátását biztosító intézményben 6-6 fővel megkezdődött a demens betegek nappali ellátása. Az igény folyamatosan növekszik.

A lakossági igények alapján a bentlakásos intézményi férőhelyek iránt is egyre nagyobb az igény, csakúgy, mint a vármegye teljes területén. Ezeknek a férőhelyeknek a növelése kitűzött célok között szerepel.

A megyei jogú város (MJV) területén – a fentiek szerint – több fenntartó is ellátási szerződés keretében nyújt különböző szolgáltatásokat az önkormányzattal együttműködve. Az alábbi táblázat ezeket a szolgáltatásokat összefoglaló jelleggel mutatja be.

Feladat megnevezése	Intézmény/Fenntartó	Ellátási szerződés megkötésének ideje
utcai szociális munka	Periféria Egyesület	1997.
étkeztetés (népkonyha), nappali ellátás hajléktalanok és szenvedélybetegek részére, átmeneti szállás, éjjeli menedékhely, hajléktalanok otthona	Oltalom Szeretetszolgálat (fenntartó: Magyarországi Evangélikus Egyház)	2002. (Előtte Nyíregyházi Evangélikus Egyházzal 1999-től)
„Kiléptető Ház” működtetése	Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete	2008.
támogató szolgáltatás	ÉFOESZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete	2007.
nappali ellátás	Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete	2007.
szenvedélybetegek átmeneti otthona	Reménység Szenvedélybetegek Átmeneti Otthona (fenntartó: Kék Nefelejcs Alapítvány)	2009. (Előtte Tiszaöki Református Egyházközséggel 2002-től)
étkeztetés, nappali ellátás idősök és demens személyek részére, időskorúak gondozóháza, idősök otthona, fogyatékossgal élő személyek otthona és pszichiátriai betegek otthona	Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség	2011.
tanyagondnoki szolgáltatás	Human-Net Alapítvány	2005.

A szociális alapszolgáltatások célja, a jogosultak részére a saját otthonukban és lakókörnyezetükben történő segítségnyújtás, elsősorban önálló életvitelük fenntartásában és a korukból, az egészségi vagy mentális állapotukból fakadó problémáik megoldásában. Ezen ellátásokat otthonközeli szolgáltatásnak is nevezik, melyre az „önálló életvitel” fenntartására kulcsfogalomként és alapelveként tekintenek.

Az alapszolgáltatások közül az étkeztetést az Önkormányzat a város területén 2011 októberétől Nyíregyháza-Városi Református Egyházközséggel kötött ellátási szerződés keretén belül biztosítja. Ezen kívül további 10 fenntartó kínálja szolgáltatását a város területén élő idősök részére. A Nyíregyházi Református Egyházközség által fenntartott Kálvineum Idősek Otthona által biztosított szociális étkeztést 2021. évben átlagosan 976 fő vette igénybe, melyből 556 fő részére történt kiszállítással az meleg étel biztosítása. 2023. évben ez a szám 1485 fő volt, melyből 1017 fő kérte a kiszállítást. A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ a nappali ellátást igénybevevő idős személyek részére biztosít étkeztetést (napi egyszeri meleg ételt), melyet az intézmény saját konyháján készítenek el. A 3. sz. Idősek Klubjában (Nyíregyháza, Csaló köz 11-13.), hétfői és ünnepnapon meleg étkeztést is biztosítanak. 2021. december utolsó munkanapján 128, 2023. év utolsó munkanapján 124 fő vette igénybe a szociális étkeztetést az intézmény nappali ellátásának keretében⁷⁰.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik települési alapszolgáltatásokra. A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megjelent a TOP_Plusz-3.4.1-23 kódszámú, „Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” című pályázati felhívás célja, hogy fokozza az adott intézmény eredményességét, hatékonyságát és emelje a szolgáltatás színvonalát.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által benyújtott támogatási kérelem eredményesnek bizonyult (TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007). Erre a felhívásra kizárólag Nyíregyháza MJV nyújthatott be támogatási kérelmet, ugyanis a vármegye 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjában kizárólag a vármegyeszékhely került kijelölésre az ERFA rendelet 11. cikkelye szerinti „fenntartható városfejlesztés” célterületként. A támogatási kérelemben foglalt fejlesztés a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ egyes telephelyén főzőkonyha fejlesztését, infrastrukturális fejlesztést, felújítást, energetikai korszerűsítést, az épülethez tartozó telekhatáron belüli külső terek kialakítását, felújítását tervezik megvalósítani. A projekt az érintett intézmények fejlesztésével hozzájárul a helyi szükségletek kielégítésére irányuló, racionális és hatékony működést biztosító, korszerű környezet kialakításához, infrastrukturális fejlesztéséhez.

Több ellátási forma esetében felmerül a vármegye teljes területén a kapacitásbővítő fejlesztések biztosításának igénye, ennek keretében többek között szakemberhiány pótlása, a meglévő szakemberek számára továbbképzési lehetőségek, pszichés terhelésének csökkentését szolgáló alkalmak és a szolgáltatások minőségi fejlesztéséhez szükséges háttér magasabb szintű biztosítása. Azokon a településeken, ahol a tanya-, és falugondnoki szolgáltatás ellátásához szükséges gépjárművek elöregedtek, elhasználódtak, igény mutatkozik újak beszerzésére annak érdekében, hogy a feladatellátás megfelelő minőségben megtörténhessen.

⁷⁰ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város, HEP

Tiszavasvári járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Szorgalmatos	-	-	83	19	-	-
Tiszadada	-	-	95	19	5	-
Tiszadob	-	X	67	46	20	-
Tiszaeszlár	-	X	95	115	13	-
Tiszalök	-	-	177	70	26	-
Tiszavasvári	-	X	372	185	63	-

A Tiszavasvári járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati fenntartású intézmények biztosítják, mindemellett egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is.

Falugondnoki szolgáltatás nem található a járásban, míg tanyagondnoki szolgáltatás 3 településen, Tiszadobon, Tiszaeszláron és Tiszavasváriban érhető el. Szociális étkeztetés és házi segítségnyújtás a járás minden településén biztosított volt a TEIR 2023-as adatai alapján. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a vizsgált évben egyedül Szorgalmatoson nem érhető el. Tiszavasvári Város Önkormányzat szociális és gyermekjóléti intézménye a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ biztosítja jelzőrendszeres házi segítségnyújtást Tiszavasvári, Tiszalök, Rakamaz városok, valamint Szabolcs-, Timár-, Tiszadada-, Tiszadob-, Tiszaeszlár-, Tiszanagyfalu községek közigazgatási területén. A települési HEP-ekben foglaltak szerint népkonyhai szolgáltatás Tiszadobon és Tiszavasváriban érhető el. Utcai szociális munka a járásban nincs jelen.

Az alapellátásban szükséges lenne a szakemberhiányt képzéssel pótolni, akár az adott intézményben dolgozó szakemberek képzésével, átképzésével. Fontos lenne a szakmában dolgozók számára a pszichés nyomás és terhelés enyhítése érdekében szupervíziós foglalkozásokat biztosítani. Az alapszolgáltatások biztonságos és magas színvonalú ellátásához a szakemberhiány orvoslásán túl szükség lenne a gépkocsiállomány fejlesztésére is.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Felügyeleti szolgáltatás	Tanyafelügyeleti szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Aranyosapáti	-	X	113	124	-	-
Barabás	X	-	84	132	5	-
Beregdaróc	X	-	30	48	-	-
Beregsurány	X	-	13	22	5	-
Csaroda	X	-	43	40	3	-
Gelénes	X	-	98	39	-	-
Gemze	-	X	24	68	-	-
Gulács	-	X	58	41	8	-
Gyüre	-	-	42	91	8	-
Hetefejércse	X	-	20	17	-	-
Ilk	-	-	28	54	-	-
Jánd	X	-	37	49	-	-
Kisvarsány	-	X	26	33	7	-
Lónya	X	-	41	79	5	-
Márokpapi	X	-	32	56	-	-
Mátyus	-	-	13	31	-	-
Nagyvarsány	X	-	56	72	5	-
Nyírmada	-	-	162	232	29	-
Olcsva	X	-	15	32	6	-
Pusztadobos	-	X	59	95	10	-
Tákos	X	-	23	36	-	-

Tarpa	-	X	60	93	26	-
Tiszaadony	X	-	44	72	9	-
Tiszaakerecsény	X	-	22	88	-	-
Tiszaszalka	X	-	44	105	-	-
Tiszavid	X	-	21	17	3	-
Vámosatya	X	-	45	62	-	-
Vásárosnamény	-	X	404	358	27	-

A Vásárosnaményi járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják, vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is.

Tanya-, és falugondnoki szolgáltatás a járás 28 települése közül 4 településen nem érhető el. Ezek a szolgálatok a lakosság igényeinek megfelelően látják el a szociális és egészségi állapotuk miatt rászoruló embereket. Feladatuk, hogy elősegítsék a járásban élők számára az érintett településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutást, elősegítsék a rászorult személyek szállítási problémáinak megoldását, mindemellett segítsék a települések lakosságát érintő információk gyűjtését, továbbítását és a kapcsolattartást. A TEIR 2023. évi adatai alapján a szociális étkeztetést, valamint házi segítségnyújtást, mint szolgáltatást minden településen igénybe vették a szociálisan rászoruló személyek. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a járásban a 2023-as rendelkezésre álló adatok szerint részben érhető el. Utcai szociális munka a járásban nem jellemző.

A hátrányos helyzetű csoportok hozzáférése terén a szociális alapszolgáltatások körében a legtöbb ellátáshoz egyenlő esélyekkel jutnak hozzá az érintettek, ugyanakkor elsősorban a helyben igénybe nem vehető szolgáltatások esetén, a például a gyermekek számára szükséges fejlesztő foglalkozások, pszichiátriai ellátások, az egészségromlással összefüggő ellátások tekintetében az egyes településeken élő rászorulóknak sok esetben nem, vagy csak nehézségek árán tudnák megszervezni az eljutást a megfelelő településre, ehhez nyújtanak segítséget a tanya-, és falugondnoki szolgálatok vagy azokon a településeken, ahol nem érhetőek el az önkormányzati gépjárművek. Ennek okán fontos, hogy ezek a gépjárművek balesetmentes közúti közlekedésre alkalmas műszaki állapotban legyenek, így azokon a településeken, ahol az állomány elöregedett, elhasználódott új, korszerű gépjárműre lenne szükség, hogy a feladatellátás megfelelő minőségben megtörténhessen.

A nyugdíjas korú lakosság, különösen, ha vidéki településen él nagymértékben izolálódik. Az elszigetelődés részben a munkaerőpiacról való kivonulásnak, részben a családtagok elköltözésének, részben pedig az egészségügyi állapot romlásának következménye. A szociális alapszolgáltatásokon keresztül lehetőség nyílik arra, hogy a szociálisan rászorulóknak életminőségében javulást idézzünk elő és

ezáltal segítséghez jussanak a mindennapjaik megélésében. Az idősek mellett kiemelt figyelmet igényelnek a fogyatékosággal élők, akik esetében fennálló probléma az elszigetelődés, a társadalmi kirekesztődés, melynek oldásában a szociális szakemberek nyújtanak segítséget.

Több ellátási forma esetében felmerül a kapacitásbővítő fejlesztések biztosítása. A szakemberek megtartása és újak toborzása egyre nehezebb.

Záhonyi járás

A járási települések	Falugondnoki szolgáltatás	Tanyagondnoki szolgáltatás	Szociális étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres segítségnyújtás	Utcai szociális munka
Benk	X	-	36	46	7	-
Eperjeske	-	X	70	72	9	-
Győröcske	X	-	1	4	5	-
Komoró	-	X	56	55	-	-
Mándok	-	-	278	209	41	-
Tiszabezdéd	-	X	104	125	10	-
Tiszaamogyorós	X	-	27	37	5	-
Tiszaszentmárton	-	X	84	37	15	-
Tuzsér	-	X	153	181	12	-
Záhony	-	-	131	152	15	-
Zsurk	X	-	39	46	7	-

A Záhonyi járásban a szociális települési alapszolgáltatásokat részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják, vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. A települési HEP-ekben, illetve a TEIR-ben foglalt adatok szerint tanya-, és falugondnoki szolgáltatás 2 településen nem érhető el. A TEIR 2023-as adatai alapján a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás minden településen biztosított volt. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás tekintetében a szolgáltatás 1 településen nem volt elérhető. Utcai szociális munka a járásban nem működik. A legtöbb településen a szociális rászorultak részére a szociális alapszolgáltatások között a szociális étkeztetést, a

házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül a Mándoki Térségi Szociális Központ biztosítja.

Helyi szinten további fejlesztésre szorul a fogyatékkal élő személyek igényeihez való alkalmazkodás, olyan területen, mint például az információhoz, közlekedéshez, munkahelyhez, szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük szélesebb körű megoldása. A szociális alapellátás területén dolgozó szakemberek preventív jellegű, és komplex segítséget nyújtanak a rászorulóknak és krízishelyzetben lévők önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a meglévő szakemberek pszichés terhelésének csökkentésére, valamint a számukra biztosított továbbképzési lehetőségek és a szolgáltatások minőségi fejlesztéséhez szükséges háttér magasabb szintű biztosítására.

2.1.2. Családsegítés

A hivatkozott jogszabály 64. § (1) bekezdése értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A (2) bekezdés szerint a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A (2) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (4) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.

A (4) bekezdés alapján a családsegítés keretében biztosítani kell

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- e) a tartós álláskeresőket, a fiatal álláskeresőket, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdőket, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- g) a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti készenléti szolgálatot az (1) bekezdés szerinti személyek számára.

Családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető.

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.

Családsegítő szolgálatok által ellátott települések (db)	229
Családsegítő szolgálattal kapcsolatban álló összes igénybe vevő (a szolgálat telephelye szerint) (fő)	46 057
Családsegítő szolgálattal kapcsolatban álló összes igénybe vevő (igénybe vevők lakóhelye szerint) (fő)	46 057
Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők (fő)	14 229
Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők hozott problémáinak összesen (eset)	13 833

A TEIR 2021.évi adatbázisa alapján elérhető vármegyei szintű adatok alapján a vármegye mind a 229 települése ellátott családsegítő szolgáltatással. A szolgáltatásokat igénybe vevők száma 13-14 ezer fő közötti a rendelkezésre álló adatok alapján. A továbbiakban járasonként kerül bemutatásra a családsegítési szolgáltatás a települési HEP-ek és adatbekérők alapján.

Baktalórántházai járás

A családsegítő szolgálatok arra törekszenek, hogy a településeken élő gyermekek és családok megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Ezeknek a feltételeknek a megteremtése elsősorban a család feladata, a szülők felelőssége, de szükség esetén az államnak - az általa működtetett és finanszírozott intézményeknek, szolgáltatást nyújtóknak segítenie kell ebben a családoknak. A leghatékonyabb a megfelelő időben érkező segítség. A családsegítő szolgálatok gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy az egyik legfontosabb szükséglet a családok számára a biztonságos lakhatás megteremtése. Elég, ha arra gondolunk, hogy a rossz lakhatási körülmények veszélyeztetik a munkavállalást, a gyermekek iskoláztatását, óvodába járását. A családok anyagi helyzetének romlása, lakhatási körülményeik bizonytalansága, mentális, családi, szociális problémák, egymást erősítő, együttes megjelenését idézik elő. A másik gyakori probléma a korai gyermekvállalás (kiskorú várandósok növekvő száma). Nem rendelkeznek a szülők kellő edukációval és következetes nevelési attitűdökkel. A családsegítő szolgálat munkatársai gondoskodnak a településen fogytékossággal élők tájékoztatásáról, az általuk igénybe vehető szolgáltatásoknak az elérési lehetőségeiről, valamint nyújtanak segítséget különböző támogatások és szociális helyzetükhöz kapcsolódó ellátások igényléséhez. A gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatásokat igénybe vevők száma az elmúlt évek során fokozatosan nő. Szolgáltatási hiányként merül fel az: adósságkezelésre, konfliktuskezelési technikák elsajátíttatására, pszichiátriai -és szenvedélybetegekkel végzett egyéni, csoportos és közösségi szociális munkára irányuló tevékenységek köre. Prevenciós jellegű egészségügyi szociális bűnmegelőző foglalkozások a hátrányos helyzetű családok részére. Több egészségügyi szociális munkára lenne szükség a jelentkező igények alapján. Jogi segítségnyújtás biztosításának

lehetősége is hiányként jelentkezik. Probléma, hogy vannak olyan települések, ahol a kihelyezett családsegítő és gyermekjóléti ügyintéző csak korlátozottan tudja fogadni az ügyfeleket.

2023-ben a legtöbb jelzés és köznevelési intézményekből érkezett. A települések lakosai egyre több esetben fordulnak segítségért a szolgálat családsegítője felé. Közösségfejlesztő programok igénye is felmerült a járásban.

Csengeri járás

A Csengeri járásban Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Központ fogja össze a családsegítő szolgálat munkáját. A kisebb településeken nincs helyben családsegítő szakember. Ezen településeken a csengeri Családsegítő Szolgálat munkatársai heti egy vagy két alkalommal tartanak személyes ügyfélfogadást (pl. Szamosbecsen minden csütörtök 14:00-14:30 óráig). Feladatuk az alapellátásban gondozott családok meglátogatása. A legnagyobb problémát a súlyos szakemberhiány okozza, szükség van új családsegítő kollégákra, valamint pszichológusra is.

A kliensek száma magas, az esetek komplexek és egyre több család kerül krízisbe. A GYVR rendszer vezetése nagyon sok időt elvesz és a megelőző munka háttérbe szorul, közösségi programokra nincs kapacitásuk a szakembereknek.

Az érintett lakosok közül sokan nem ismerik fel a probléma súlyát, mások bizalmatlanok. A szülők sokszor hárítanak és nem működnek együtt a szakemberekkel. A romák többsége szegregált területen él, ahol halmozott problémák (mélyszegénység, munkanélküliség, szerhasználat) nehezítik az életüket. Gyakori az intézményektől való távolságtartás, bizalmatlanság, ami megnehezíti az együttműködést. A gyermekek esetében az elhanyagoltság (pl. tetvesség megjelenése), igazolatlan iskolai hiányzások, tanulási elakadások, deviáns viselkedés és agresszió jellemző. Gyakran hiányzik a megfelelő szülői háttér, nincs következetesség a gyermeknevelésben és nincs nyugodt otthoni környezet a fejlődéshez. Az időseknél előfordul, hogy magányosan élnek, ellátatlanságuk gyakran csak jelzés alapján derül ki. Veszélyeztetettség esetén nehezen kérnek segítséget, sokszor rossz egészségi állapotban vannak és nincs közeli hozzátartozójuk. A családon belüli erőszak eseteiben gyakran kérnek segítséget, de sokan visszafordulnak az elindított folyamatból. Az anyaotthonba juttatás nehézkes és a bántalmazó környezetből való kilépéshez kevés a támogatás.

Szükség lenne helyben elérhető közösségi programokra, közösségfejlesztést, felzárkózást segítő csoportokra. Oktatási és munkaerőpiaci mentorálásra. Fejlesztő szakemberek (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) rendszeres jelenlétére, iskolai és óvodai prevenciós programokra, digitális veszélyek kezelésére fókuszáló foglalkozásokra. Nincs a környéken hajléktalanellátás és szenvedélybeteg ellátáshoz való hozzáférés. A szubkultúrában élők egyre korábban vállalnak gyermeket, egyre egészségtelenebbül élnek. A gyermekvédelem rendszere nincs felkészülve a gyerek családból való kiemelésére, így a szakemberek üres köröket futnak a nevelésbe vételi eljárás elindításával, telített az ellátórendszer, sokszor egy krízis esetén is hónapokba kerül, míg ki tudjuk emelni a családból a gyereket.

Fehérgyarmati járás

A fehérgyarmati székhelyű Felső-Tisza-Vidéki Intézményfenntartó és Szociális Társulás fogja össze a családsegítő szolgálat munkáját. A kisebb településeken, ahol nincs helyben családsegítő szakember, ott ezen feladatok keretében a Társulás családsegítő szolgálat munkatársai heti egy alkalommal vagy két alkalommal a településen személyes ügyfélfogadást tartanak, illetve az alapellátásban gondozott családokat meglátogatják. A szülőknek lehetőségük van a fehérgyarmati székhelyen is felkeresni a családsegítő, valamint a gyermekjóléti szakembert is.

A legnagyobb problémát itt is a súlyos HR kapacitáshiány jelenti, kevés a képzett szakember (szociális munkás, gyermekvédelmi tanácsadó, pszichológus). Kevés a speciális szolgáltatás (pl. pszichológus, fejlesztőpedagógus, mediátor). Nincs lehetőség intenzív vagy hosszú távú esetkezelésre - túl sok ügyfél, kevés idő. Sok család nem bízik a gyermekjóléti szolgálatban, fél a gyermekvédelemtől. Az együttműködés hiánya, elutasítás vagy titkolózás megnehezíti az esetkezelést. A szolgálatnak kevés ideje és eszköze van bizalomépítésre, hiszen főként a problémák tüneteivel foglalkozik. Bizalmatlanság, attól tartanak, hogy ha nehézségeikről beszámolnak, elveszítik gyermekeiket. Információhiány miatt sok család nem tudja, milyen segítség kérhető, és mikor érdemes fordulni a szolgálathoz. Sok a lakhatással kapcsolatos probléma, bejelentett lakcím hiánya, ami akadályozhatja az ügyintézés.

Szükség lenne a szakemberek továbbképzési lehetőségeinek bővítésére, a kiegészítő megelőzésére, konfliktuskezelésre, továbbá a jelzőrendszer hatékonysága érdekében szorosabb együttműködésre. Egyre összetettebb és komplexebb feladatokat kell a családsegítés terén dolgozó munkatársaknak megoldani. Nagyon sokrétű és sok területre kiterjedő feladatok megoldását igényli az ügyfél. A szolgálat általi segítségnyújtás szociális, ügyintézési, illetve más szolgáltatásba való átirányításra is kiterjed.

Ibrányi járás

Az Ibrányi járásban az Ibrányi Integrált Szociális Szolgáltató Központ fogja össze a családsegítő szolgálat munkáját. Illetékesség tekintetében 8 településen látnak el szakmai feladatokat. Két szakmai egység (család-és gyermekjóléti szolgálat, illetve család-és gyermekjóléti központ) keretén belül biztosítják a gyermekjóléti szolgáltatást és családsegítést. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál jelentkező problémák leggyakoribb típusai a családok életviteli, anyagi, megélhetési problémái, gyermeknevelési nehézségei, valamint a családi konfliktusok (párkapcsolati zavarok, generációs különbségek, lelki krízisek), munkanélküliség, illetve a családsegítő szolgáltatást igénylő ügyfelek - kérelem megírása, nyomtatvány kitöltése, időpontkérés, tanácsadás stb.) Ezek a problémátípusok szinte évről - évre ugyanazok.

Szakmaközi megbeszéléseket az elmúlt években is több alkalommal szerveztek. Ezeken a találkozókön egy-egy meghatározott témakörben megbeszéljük szakmai tapasztalataikat, illetve az aktuális problémákat a gyermekekkel kapcsolatban felmerülő problémákról. Esetkonferenciákat havonta és szükség szerint szerveznek. Az esetkonferenciákra, amelyen megbeszélésre kerülnek a gondozott, illetve gondozásba kerülő családdal kapcsolatos problémák, rendszeresen meghívókat küldenek minden

jelzőrendszeri tag számára. Ez megkönnyíti, és eredményesebbé teszi a további gondozást, valamint a családok is tapasztalhatják, hogy valamennyi szakember figyelemmel kíséri gyermekeik életét, számíthatnak a segítségükre. A jelzőrendszerrel való együttműködés kölcsönös. Ha az észlelt problémákról kapnak jelzéseket, próbálják közös munkával elősegíteni a gyermekek, családok veszélyeztetettségének megszüntetését, megelőzését. A jelzőrendszer működése jó.

A gyermekekkel kapcsolatba kerülő szakemberek tevékenységének összehangolásával igyekeznek egy szociális védőhálót létrehozni. A jelzőrendszer tagjaival az oda-vissza jelzés szóban írásban, valamint telefonos megkeresés útján történik.

Kemecsei járás

A Járásban Kemecsei Családsegítő- és Gyermejjóléti Központ fogja össze a családsegítő szolgálat munkáját. A Központ a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és a fennálló veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, továbbá szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermejjóléti szolgálatok számára. Az esetmenedzserek a járás településein működő szolgálatok családsegítőivel és az érintett szakemberek bevonásával menedzselik a családok problémáinak megoldási folyamatát. Működtetik járási szinten a jelzőrendszert annak érdekében, hogy minden problémáról, veszélyeztetettségről értesüljenek, és időben megtegyék a szükséges intézkedést. A Központ speciális szolgáltatásaival is segíti a járás segítségre szoruló lakosait:

Kapcsolattartási ügyelet:

Célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása. Igénybevétele alapvetően önkéntes, az ellátást igénylő kérelmére történik, de a gyámhivatal, illetve bíróság is javasolhatja, vagy a szülők számára előírhatja az együttműködési kötelezettséget. A szolgáltatást szombati napokon 8 órától 16 óráig vehetik igénybe.

Telefonos készenléti ügyelet: Akut probléma esetén az intézmény nyitvatartási idején túl hívható. A készenléti telefonon a segítséget kérő gyermek, szülő kapcsolatba léphet a központ ügyeletet tartó munkatársával és támogatást, tanácsot kap aktuális problémái – krízishelyzet esetén azonnali – rendezéséhez.

Mediáció: A mediáció egy olyan eljárás, konfliktuskezelő módszer, amikor egy harmadik, semleges fél nyújt segítséget a feleknek a vitájuk rendezéséhez, anélkül, hogy ő maga döntené el a vitát. Ez egy teljesen informális és békítő jellegű eljárás, és a mediátor célja, hogy egy kölcsönösen elfogadható egyezség létrehozásához segítse a feleket.

Pszichológiai tanácsadás: csütörtöki napokon 13 órától 16 óráig előre egyeztetett időpontban lehet igénybe venni előre egyeztetett időpontban.

Jogi tanácsadás: minden hónap 2. keddi munkanapjain 13 órától 16 óráig vehető igénybe.

A szociális segítő munka célja a település területén élő, szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A szolgálatok a településeken működő szociális és gyermekintézményekkel együttműködésben elősegíti az egyéneket, családokat és gyermeket veszélyeztető helyzetek feltárását és elhárítását, szociális segítő munka keretében segítik és szervezik a veszélyeztetett helyzet megszüntetését.

Településenként eltérő problémák jelentkeznek, de gyakori a roma kamasz gyerekek problémaköre. Sajnos sok háztartásból elszöknek a gyerekek, kerülnek az iskolát, sok háztartásban állandók a veszekedések, verekedés, sokat kell igénybe venni a rendőrség segítségét. Sok gyermek nevelőszülőnél van, a hazaadásban sok szerepe van a családsegítőnek.

A családsegítő szolgáltatás minden lakos számára hozzáférhető, nagyon sok esetben a családsegítő segíti a lakosokat az ügyeik intézéséhez szükséges iratok kitöltésében, pályázatok benyújtásában. Több szociális szakemberre lenne szükség.

Kisvárdai járás

A családsegítő szolgáltatás településenként eltérő feltételekkel működik. A járásban a Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ fogja össze a családsegítő szolgálat munkáját, egyes településeken működik önálló családsegítő szolgáltatás, míg főleg a kisebb települések közösen látják el a feladatot. A családsegítés szociális társulás keretében működik (pl. Nyírlövőn) a településen heti két alkalommal, a hét többi napján a közeli két településen vehető igénybe a szolgáltatás. Nem igazodik a dolgozó emberek időbeosztásához, a segítség gyakran nem elérhető akkor, amikor valóban szükség lenne rá. A szokásos szolgáltatásokon túl a Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ is kínál speciális szolgáltatásokat, mint:

- Készenléti szolgálat - célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása,
- Kapcsolattartási ügyelet - célja olyan semleges helyszín biztosítása, ami alkalmas a találkozásra, együttlétre,
- Mediáció - akkor kerül sor, amikor a felek közvetlenül már nem képesek megegyezni egymással, nem képesek eredményesen kommunikálni, ezért egy harmadik, pártatlan, külső személy, a mediátor segíti őket a megoldás kidolgozásában,
- Hátralékkezelési szolgáltatás - azoknak a lakhatással összefüggésben eladósodott, szociálisan rászoruló családoknak kíván segíteni, akik maguk is készek és képesek tartozásuk részbeni megfizetésére.

Összességében nagyon sok azonos problémával találkoznak a szolgálat munkatársai. A munkanélküliségből fakadó létbizonytalanság nehezíti a családok önálló boldogulását. Az alacsony iskolai végzettség korlátozza az elhelyezkedési lehetőségeket, különösen a roma közösségek körében.

Számos család él komfort nélküli, túlzsúfolt vagy rossz műszaki állapotú lakásokban. Nincs elegendő átmeneti szállás, krízislakás vagy bérlakás. Gyakoriak a depresszió, szenvedélybetegségek, családon belüli konfliktusok. Hiányzik a megfelelő szintű, helyben elérhető pszichológiai/mentálhigiénés szolgáltatás. A szegénység és a szülői elhanyagolás együttese növeli a gyermekbántalmazás és iskolai lemorzsolódás veszélyét. A korai iskolaelhagyás és magatartási problémák kezelése nem mindig időben történik. A szakemberek leterheltek, gyakori a fluktuáció. Hiányoznak a speciális célcsoportokra (pl. fiatal felnőttek, romák) fókuszáló szolgáltatások.

Lefedetlen vagy hiányos szolgáltatások a pszichológiai támogatás, ifjúsági tanácsadás, szenvedélybetegek segítése, családterápia, párkapcsolati tanácsadás, digitális eszközhasználat támogatása.

A lakosság egy része nem rendelkezik elegendő információval a szolgáltatások típusairól, elérhetőségéről vagy igénybevételének módjáról. A digitális tájékoztatás nem elég hatékony, különösen az idősek, alacsony iskolai végzettségűek vagy digitálisan hátrányos helyzetűek körében. Az internettel és okoseszközzel nem rendelkező háztartások (különösen hátrányos helyzetű családok) nem tudják online intézni ügyeiket, regisztrálni, időpontot foglalni. A digitális ügyintézési formák elterjedése nem párosul segítő személyes támogatással.

Egyes társadalmi csoportok (pl. roma családok, mélyszegénységben élők) bizalmatlanok az intézményekkel szemben, vagy félnek a megbélyegzéstől, ezért nem keresik fel a szolgáltatásokat. A tabunak számító problémák (pl. családon belüli erőszak, szenvedélybetegség) gyakran rejtve maradnak, így az érintettek nem jutnak segítséghez. A családok gyakran csak akkor keresik fel a szolgáltatást, ha már súlyos krízishelyzetben vannak. Az anyagi támogatás önmagában nem elegendő, komplex szolgáltatás (pl. képzés, mentorálás) hiányzik. A romák nehezebben vonhatók be a szolgáltatásokba különösen, ha azok formális, intézményi keretek között működnek. Hiányoznak a kulturálisan érzékeny szolgáltatások (pl. roma származású segítők). Az idősek körében jellemző a magány, az izoláció, lelki gondok, mentális hanyatlás, egészségügyi problémák, csökkent mozgásképesség, gyakori a gondozási igény, többeknél digitális írástudatlanság, nem tudnak online ügyeket intézni. A fogyatékkal élő személyek és családjaik esetében a rendszer kevés célzott szolgáltatást nyújt, gyakran csak adminisztratív segítségre szorítkozik, kevés az olyan segítő, aki ismeri a fogyatékkal élőknél specifikus igényeit.

Mindenki számára elérhető szolgáltatásokra lenne szükség, ehhez azonban több képzett szakemberre lenne szükség.

Mátészalkai járás

A járásban Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Család-és Gyermekjóléti Központja látja el Mátészalka járás területén családsegítő központ feladatát. A településeken általában helyben is dolgozik szakember, néhány kisebb települések közösen látják el a feladatot. Az alapvető feladatain túl a központ is nyújt speciális szolgáltatásokat: készenléti szolgálat,

jogi tájékoztatásnyújtás, pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció, szociális diagnózis. A felmerülő problémák között fogalmazódnak meg például Mátészalkán hiány a megfelelő együttműködés a háziorvosokkal, mivel sok esetben az egyedül élő, beteg emberekről, akiknek szükségük lenne segítségre, nincs információja a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak. Idős otthonban történő elhelyezés során a kliensek egyedül vannak a problémáikkal. Részben az anyagi vonzata, a befizetendő összeg hiánya miatt, illetve a családtagok együttműködési hiánya miatt a családsegítő nem tud megfelelően, vagy időben eljárni. A házi gondozás terén megfelelő az együttműködés a gondozókkal, közös kliensek ügyében együtt járnak el. A bentlakásos intézmények telítettsége miatt gyakran nem tudnak helyet biztosítani ügyfeleiknek, pedig családtagok hiányában ez az egyetlen lehetőség. A járásban felmerülő problémák a településeken gyakran hasonlóak: a lakosság jellemzően csak krízishelyzetben fordul segítségért, preventív vagy tanácsadói funkció nem érvényesül, a bizalom hiánya különösen roma családoknál vagy tartósan munkanélkülieknél, a lakosok nem mindig működnek együtt aktívan, nehéz a motiválás, az intézményi együttműködések (pl. egészségügy, munkaügy, civil szervezetek) sokszor formálisak, nem valós partneri kapcsolatok. A hátrányos helyzetű családok gyakran nem rendelkeznek a digitális szolgáltatások igénybevételéhez szükséges eszközökkel vagy ismeretekkel. Hiányzó, helyben elérhető szolgáltatások (pl. Nagyecsed, Fábíánháza) a jogsegélyszolgálat, pszichológiai tanácsadás, párkapcsolati és szülői mediáció, helyi adósságkezelési tanácsadás, háztartásgazdálkodási tréning, szülőtréning, életviteli tanácsadás, fiataloknak szóló pályaorientációs programok. A lakosság jelentős része nem tudja, hogy milyen típusú segítséget nyújt a családsegítő szolgálat. A szolgálatok kevés csatornán keresztül tájékoztatják az embereket (pl. kevés közösségi média jelenlét, elavult honlap, ritka tájékoztató kampányok). Egyesek azért nem fordulnak a szolgálathoz, mert félnek a megbélyegzéstől vagy attól, hogy "hivatalos ügy" lesz belőle. Az épületek, ügyféltér nem akadálymentes, a szolgáltatás gyakran nem alkalmazkodik a speciális szükségletekhez, kevés a szakmailag felkészült munkatárs a fogyatékossággal élők ellátására. A személyi feltételek hiányosságai úgy mint, magas a munkavállalói fluktuáció, kiégés, túlterheltség; nincs mentálhigiénés vagy pszichológiai támogatás a dolgozóknak, kevés a szakember.

Nagykállói járás

A Nagykállói Család- és Gyermekjóléti Központ látja el a járás területén családsegítő központi feladatát. Az ellátási területre jellemző veszélyeztető tényezők: a szegénység, szenvedélybetegség, munkanélküliség, bűnöző életmód, lakhatás hiánya, óvodába, iskolába való beilleszkedési nehézség, serdülőkorú krízishelyzet, vándorló életmód, gyermeki jogok súlyos megsértése, gyermekbántalmazás, családon belüli erőszak, szenvedélybetegségek, családi konfliktusok, mentális problémák, válás, kapcsolattartási problémák, szabálysértési ügyek. Az ellátandó célcsoport jellemzői: Aluliskolázottság, a munkanélküliség, alacsony jövedelem, szegénység, rossz, rendezetlen lakáskörülmény, vándorló életmód, szélsőséges esetben hajléktalanság, családban jelentkező működési zavar, durva bánásmód, tartós egészségügyi probléma, pszichiátriai és mentális betegség, kriminalitás, prostitúció, deviancia,

alkoholizmus és más szenvedélybetegség, a szülők helytelen magatartása. A helytelen gyermeknevelés és/vagy a szülők a munkahelyük, és a már kialakított egzisztenciájuk megtartása érdekében túlvállalják magukat, mely a családi élet rovására megy, és kapcsolati problémákat eredményez. Következmény a fellazult szülő-gyermek kapcsolat, az érzelmi és fizikai elhanyagolás, csellengés, testi, lelki bántalmazás, serdülőkori konfliktus, alkoholfogyasztás, droghasználat, szabálysértés, rongálás, igazolatlan iskolai hiányzás, iskolakerülés, antiszociális viselkedés, kisebb bűncselekmények, korai szexuális kapcsolat, korai terhesség. Az alapvető feladatain túl a Központ is nyújt speciális szolgáltatásokat: készenléti szolgálat, jogi tájékoztatásnyújtás, pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció, szociális diagnózis formájában.

Nyírbátori járás

A családsegítő szolgálatok arra törekszenek, hogy a településeken élő gyermekek és családok megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának a Család-és Gyermejkölési Szolgálat a családsegítés terén számos kihívással találkozhatnak a szakemberek, ami egyrészt köszönhető a gyors társadalmi változásoknak, a növekvő szociális problémáknak, valamint az egyre differenciáltabb családtípusoknak. Lefedetlen szolgáltatások, amelyek kulcsfontosságúak lennének a minőségi szolgáltatások biztosításához: a mentális egészségfejlesztés, valamint pszichoszociális támogató közeg kialakítása, elégtelen digitális kompetencia hozzáférése (pl. az ügyfelek ügyintézését nagyban megnehezíti, hogy nem tudnak ezzel a lehetőséggel élni), elhúzódó adminisztrációs forráshiány, speciális célcsoportok lefedetlensége, közösségi és önszorgító csoportok hiánya. A családsegítés területén a települések általában hasonló problémákkal találkozhatnak mint, kisebb településeken általában egy fő látja el a családsegítő és a gyermekjóléti feladatokat. amely nagyon megterhelő számára, az utóbbi időben megemelkedett drog fogyasztásból adódó gyermek elhanyagolások, családból való kiemlések miatt kevesebb idő marad a családok, idősek ügyeinek intézésére; egyes hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó emberek szerint jogaik vannak és kötelezettségük nincs; a családsegítő feladata szerintük anyagi támogatások igénylése, a benyújtandó kérelmekhez szükséges iratokat az igénylő hiányosan vagy nem is csatolja a kérelemhez; egészségügyi szakellátásba megkért időpontokra sem mennek el, még akkor sem, ha ennek nem anyagi okai vannak. A településeken döntően a gyermekjóléti szolgáltatásokat veszik igénybe, a családsegítés kissé háttérbe szorul és leginkább az ügyintézésre, információnyújtásra koncentrálódik. Az ellátás javulását főként a megfelelő együttműködés jelenti a gondozott családok körében. Közösségerősítő, szabadidős programok hiányoznak, főként a gondozott gyermekek körében, az idősek és mélyszegénységben élők körében a digitális tudás alacsony szintje.

Igény van: szakembergárda fejlesztésére (családterapeuta, közösségsszervező), hatékonyabb célzott beavatkozásokra, új segítő módszerek bevezetésére, speciális célcsoportokra szabott protokollok, módszertani ajánlásokra, online tanácsadásra, digitális kompetencia fejlesztő képzésekre.

Nyíregyházi járás

A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ feladata a család- és gyermekjóléti szolgáltatás magas szakmai színvonalú és hatékony működtetése a Nyíregyházi járás településein. Küldetésük, hogy jobba tegyék mások életét, erősítsék és támogassák a családokat abban, hogy szerető, testi, lelki biztonságot adó gyökere legyen a felnövekvő nemzedéknek. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét, megteszi a szükséges intézkedéseket, segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását, felkérésre környezettanulmányt készít. Családsegítés keretében a szolgáltató többek között családgondozást, egyéni esetkezelést végez, információt nyújt, tájékoztatást ad az igényelhető szociális ellátásokról, segítséget ad ügyintézésben, krízishelyzetben segítséget nyújt, szociális-, életvezetési-, mentálhigiénés tanácsadást tart. Emellett az iskolai szünetekben szabadidős programokat valósítanak meg, aktív közösségfejlesztő tevékenységet végeznek és szervezik az intézményi adománygyűjtést és elosztást. A gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés Nyíregyházán közvetlenül a szegregált területeken is elérhető a Huszártelenen és Polyákbokorban is. A családsegítő szolgálatok a Központtal együttműködve a településeken is működnek (pl. Újfehértó, Rakamaz együttműködve több településsel).

Hasonló problémákat kell leküzdeni a településeken: szakemberhiány és kapacitáskorlátok, krízishelyzetekre való gyors reagálás hiánya, pszichoszociális és mentálhigiénés támogatás elégtelensége, információhiány és tájékoztatási problémák, speciális csoportok (pl. hátrányos helyzetű családok, bántalmazott nők, fogyatékossgal élők családjai) ellátásának hiányosságai, közösségi programok és prevenció hiánya; fizikai és infrastrukturális akadályok, anyagi korlátok, szociális stigma és félelem a megítéléstől, személyzethiány miatti időkorlátok, technológiai hiányosságok; a bántalmazottak gyakran rejtve maradnak, nem mernek segítséget kérni, nincs megfelelő anonim, diszkrét, gyors krízistámogatás és menedékhely; a szolgáltatások túlterheltsége miatt nem jut elég idő és figyelem az egyéni problémák mélyebb feltárására; kevés a célzott szolgáltatás és speciális szakember, ami miatt a családok nagy terhet viselnek egyedül. Azokon a településeken, ahol nincs közvetlen szolgálat (pl. Sényő) a helyi családsegítés nem üzemel, csupán járási, amely negatív tényező lehet bizonyos esetekben (helyi családsegítő esetében, a családokat közelebbről ismernék, amely erősebbé tenné a bizalmi kapcsolatot). A mobilitás kérdése további kihívás ezen problémakör megoldását illetően.

Tiszavasvári járás

Általános és speciális segítő szolgáltatás keretében személyes szociális szolgáltatások biztosítása, a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával, amely hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális

környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. A megnövekedett terhek súlya alatt többen, és egyre gyakrabban keresik fel a szolgálatokat. A településeken megjelennek a szolgáltatások, de több családsegítő szakemberre lenne szükség, mivel a települések nagy részén sok a mély szegénységben élő és hátrányos helyzetű család. Sajnos a szegregátumokban is egyre nagyobb számban jelenik meg a kábítószer fogyasztás, mely mind a szakemberek, mind a településen élő személyek biztonságát veszélyezteti. Mivel az itt élő emberek alacsony szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ebből adódóan a szociális és lakáskörülményeik is rendezetlenek, nem megfelelőek (patkány, élősködők, emberi ürülék, szerves, szervesetlen hulladékok eldobálva). A szülők aluliskolázottsága nem teszi lehetővé a munkaerő piacon való megjelenését, a közfoglalkoztatottság az csak egy vegetáció a családok részére, mely melegágya a szenvedély betegségek kialakulásának ebből kifolyólag nem alakult ki a munkamorál sem a szülőknél, a gyerekek ebben szocializálódnak, ami miatt az agresszivitás egyre magasabb számban fordul elő az oktatási intézményekben. Az alacsony iskolai végzettségük miatt, nagyrészüket közfoglalkoztatásból, alkalmi munkából és a gyermekek után járó juttatásokból él. Nagy segítség lenne, ha felzárkóztatási programokat és prevenciós előadásokat tartanának a szakemberek.

Hiányzik a jogsegélyszolgálat, pszichológus, aki komplexen tudná az egész családot kezelni. Sokkal több jól képzett és elhivatott szakemberre lenne szükség.

Vásárosnaményi járás

A településeken elérhető a családsegítő szolgáltatás helyben vagy más településsel közösen. A Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás Kistérségi Fejlesztési Iroda Család- és Gyermekjóléti Központ látja el a járás területén családsegítő központi feladatát. Az alapvető feladatain túl a központ is nyújt speciális szolgáltatásokat: készenléti szolgálat, jogi tájékoztatásnyújtás, pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció, szociális diagnózis. A településeken megfogalmazódó legnagyobb problémák itt is hasonlóak a többi járáshoz hasonlóan mint, a legnagyobb problémát a szakemberek hiánya jelenti minden esetben, kevés a szakmai támogatottság a járási székhelyek mentén működő család- és gyermekjóléti központok részéről, hiszen nagyon kevés közös családlátogatás és szakmai munka jellemzi a közös munkát, családsegítésben a korai gyermekvállalás a legjellemzőbb probléma (kiskorú várandósok növekvő száma), nem rendelkeznek a szülők kellő edukációval, és következetes nevelési attitűdökkel, így a fiatalság hamar vállal olyan feladatokat, melyek hosszútávú megfontolt, és következetes lépéseket igényelnek. A közösen ellátott települések legnagyobb problémája közösen ellátott feladat, hogy minden héten egy nap kijár a családsegítő (a központban állandóan elérhető, megtalálható), de ez nem minden esetben jelent megoldást a lakók problémáira.

Záhonyi járás

A településeken elérhető családsegítő szolgáltatást többnyire a Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Mándoki Térségi Szociális Központ látja el a járás területén. Célja a települési önkormányzatok működési területén élő szociális, és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett,

illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességeinek megőrzése, az ilyen helyzetekhez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. Az intézmény szakembereihez forduló kliensek érdekeit képviselik és segítik a családot abban, hogy külső segítséggel rálásson a problémáikra, és a későbbiekben ők maguk is képessé váljanak problémáik megoldására. Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Mivel nincs mindenhol helyi családsegítő, így az odavaló eljutás nehéz lehet bizonyos lakosok számára. Szükség lenne helyben elérhető közösségi programokra, közösségfejlesztést, felzárkózást segítő csoportokra, szakemberek rendszeres jelenlétére, iskolai és óvodai prevenciós programokra, digitális veszélyek kezelésére fókuszáló foglalkozásokra és a digitális írástudatlanság javítására.

2.1.3. Nappali ellátások

A Törvény 65/F. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- b) az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékossgal élő, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékossgal élő személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesül.

A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a nappali intézményben ellátott fogyatékossgal élő gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre.

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegedőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Baktalórántházai járás	59	0	276	0	0
Baktalórántháza	-	-	118	-	-
Besenyőd	-	-	-	-	-
Laskod	-	-	-	-	-
Levelek	-	-	-	-	-
Magy	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-	-	-
Nyírfákó	-	-	19	-	-
Nyírkércs	-	-	15	-	-
Ófehértó	15	-	50	-	-
Petneháza	44	-	51	-	-
Ramocsaháza	-	-	23	-	-
Rohod	-	-	-	-	-

Baktalórántházai járás

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Baktalórántháza	-
Besenyőd	-
Laskod	-
Levelek	-

Magy	-
Nyíribrony	-
Nyírkécs	-
Nyírkércs	-
Ófehértó	-
Petneháza	-
Ramocsaháza	X
Rohod	-

A járásban fogyatékkal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére csak Petneházán és Ófehértón van lehetőség. Az Ófehértói Gondozási Társulás fenntartásában 2022. február 28. napjáig működő Ófehértói Gondozási Központ jelenleg a feladatellátási szerződés alapján, mint Ófehértói Református Gondozási Központ a következő szociális alapszolgáltatásokat biztosítja: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás / idősek klubja, szolgáltatás és fogyatékkal élő személyek nappali ellátása. Az idősek nappali ellátásának igénybevétele a járás 6 településén biztosított. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Baktalórántházán veszik igénybe az ellátást összesen 118 fő. A demens személyek nappali ellátása a járásban csak Ramocsaházán biztosított. A Baktalórántházai járásban élő családok számára csak részben elérhető a demens szeretteiknek nyújtott speciális napközbeni támogatás, ami növelheti a családokra nehezedő gondozási terheket.

A beküldött és kitöltött adatbekérő adatai alapján a járásban nagy szükség lenne pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátásának a megszervezésére és biztosítására, illetve a nappali ellátást biztosító és a feladatokat ellátó szakemberhiány megszüntetésére. A hajléktalan személyek nappali melegedője nem elérhető a járásban.

Csengeri járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali megedőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Csengeri járás	65	0	364	0	0
Csenger	35	-	50	-	-
Csengersima	-	-	59	-	-
Csengerújfalu	-	-	29	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	-	-	-
Porcsalma	30	-	68	-	-
Szamosangyalos	-	-	25	-	-
Szamosbecs	-	-	29	-	-
Szamosatárfalva	-	-	26	-	-
Tyukod	-	-	47	-	-
Ura	-	-	31	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Csenger	-
Csengersima	-
Csengerújfalu	-
Komlódtótfalu	-
Pátyod	-
Porcsalma	X

Szamosangyalos	-
Szamosbecs	-
Szamostatárfalva	-
Tyukod	-
Ura	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére csak Porcsalmán van lehetőség. A Porcsalmi Református Egyházközség által fenntartott Szociális Szolgáltató Központ a járás egyik fontos intézménye, mely működésével biztosítja az idősek és a szociálisan rászorultak ellátását helyi és kistérségi szinten. A Szociális Szolgáltató Központ egy komplex feladatokat ellátó intézmény. Az intézmény több szakfeladatot ellát, úgymint idősek nappali ellátása, foglalkoztatója, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, időskorúak bentlakásos gondozóháza, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, demens és fogyatékossgal élő emberek nappali ellátása. Ezen feladatok nem csak helyben, hanem más környékbeli településeken is működnek, amely biztosítja a térségben élő emberek ellátását. Az idősek nappali ellátásának igénybevétele a járás 11 településéből 9 településen biztosított. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Porcsalmán veszik igénybe az ellátást. A demens személyek nappali ellátása a járásban csak Porcsalmán biztosított. A Csengeri járásban élő családok számára csak részben elérhető a demens szeretteiknek nyújtott speciális napközbeni támogatás, ami növelheti a családokra nehezedő gondozási terheket. Ebben a járásban sem biztosított a pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása. A hajléktalan személyek nappali melegedője a járásban nincs.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Fogyatékos-sággal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melege-dőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Fehérgyarmati járás	136	0	812	0	28
Botpalád	-	-	-	-	-
Cégénydányád	-	-	35	-	-
Csaholc	-	-	-	-	-
Császló	-	-	34	-	-
Csegöld	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	23	-	46	-	28
Fülesd	-	-	27	-	-
Gacsály	23	-	30	-	-
Garbolc	-	-	21	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	-	-	-	-	-
Kérsején	-	-	-	-	-
Kisar	-	-	27	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-
Kölcse	26	-	25	-	-
Kömörő	-	-	-	-	-

Magosliget	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-
Méhtelek	-	-	47	-	-
Milota	-	-	-	-	-
Nábrád	24	-	-	-	-
Nagyar	-	-	15	-	-
Nagyhódos	-	-	15	-	-
Nagyszekeres	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	50	-	-
Sonkád	-	-	52	-	-
Szamossályi	-	-	29	-	-
Szamosújlak	-	-	28	-	-
Szatmárcseke	-	-	21	-	-
Tiszabecs	-	-	27	-	-
Tizacsécse	-	-	15	-	-
Tizakóród	-	-	-	-	-
Tiztaberek	-	-	45	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	-	-	30	-	-
Túristvándi	40	-	33	-	-
Túrricse	-	-	35	-	-
Uszka	-	-	24	-	-
Vámosoroszi	-	-	40	-	-
Zajta	-	-	34	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Botpalád	-
Cégénydányád	-
Csaholc	-
Császló	-
Csegöld	-
Darnó	-
Fehérgyarmat	-
Fülesd	-
Gacsály	-
Garbolc	-
Gyügye	-
Hermánszeg	-
Jánkmajtis	-
Kérsemjén	-
Kisar	-
Kishódos	-
Kisnamény	-
Kispalád	-
Kisszekeres	-
Kölcse	-
Kömörő	-
Magosliget	-
Mánd	-
Méhtelek	-
Milota	-
Nábrád	-

Nagyar	-
Nagyhódos	-
Nagyszekeres	-
Nemesborzova	-
Olcsvaapáti	-
Panyola	-
Penyige	-
Rozsály	X
Sonkád	-
Szamossályi	-
Szamosújlak	-
Szatmárcseke	-
Tiszabecs	-
Tiszacsécse	-
Tizsakóród	-
Tisztaberek	-
Tivadar	-
Tunyogmatolcs	-
Túristvándi	-
Túrlicse	-
Uszka	-
Vámosoroszi	-
Zajta	-
Zsarolyán	-

A járásban fogyatékossggal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére Fehérgyarmat, Gacsály, Kölcse, Nábrád és Túristvándi településeken van lehetőség. A járásban a Rozsályi Szociális Alapszolgáltatási Intézményi Társulás által fenntartott Rozsályi Szociális Alapszolgáltatási Központ biztosítja az idősek nappali ellátását. Az idősek klubjai szociális kapcsolatokat, napirendet, elfoglaltságot biztosítanak, ami megelőzi a depressziót, elszigetelődést. Étkezés, pihenési lehetőség, kulturális és egészségmegőrző programok is elérhetők a Központban. Az idősek nappali ellátásának igénybevétele a járás 50 településéből 25 településen biztosított. A

táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Sonkádön veszik igénybe az ellátást. A demens személyek nappali ellátása a járásban csak Rozsály településen biztosított. A demens nappali ellátás speciális szociális alapszolgáltatás, amely kifejezetten az időskori demenciával élő személyek napközbeni gondozására irányul. Mivel ez az ellátási forma a szokásos idősök klubjától eltérően szakosított, nagyobb szakmai felkészültséget és infrastruktúrát igényel, a hozzáférés és a minőség is jelentős kihívásokkal terhelt. Ebben a járásban sem érhető el a pszichiátriai betegek nappali ellátása. A szenvedélybetegek nappali ellátása igénybe vehető Fehérgyarmaton a Szenvédélybetegek Nappali Intézményben. A hajléktalan személyek nappali melegezője nincs a járásban.

Ibrányi járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Ibrányi járás	0	0	92	0	0
Balsa	-	-	-	-	-
Buj	-	-	4	-	-
Gávavencsellő	-	-	30	-	-
Ibrány	-	-	20	-	-
Nagyhalász	-	-	21	-	-
Paszab	-	-	-	-	-
Tiszabercel	-	-	17	-	-
Tiszatelek	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Balsa	-
Buj	-
Gávavencsellő	-
Ibrány	-
Nagyhalász	-
Paszab	-
Tiszabercel	-
Tiszatelek	-

A járásban fogyatékossgal személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére nincs lehetőség. A járásban az idősök nappali ellátása Balsa, Paszab és Tiszatelek kivételével minden településen biztosított. Az Ibrányi járásban a Nyírségi Református Egyházmegye Idősek Otthona Időskorúak Klubját működteti nappali ellátás formájában, 20 engedélyezett férőhellyel. Ez a szolgáltatás lehetőséget biztosít napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra és alapvető higiéniai szolgáltatásokra. A klub célja a magány negatív hatásainak kivédése és a szellemi leépülés kockázatának csökkentése. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Gávavencsellőn veszik igénybe az ellátást. A hajléktalanok nappali melegedője, a demens személyek nappali ellátása, a pszichiátriai és a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban nem biztosított, legközelebb a járás településeihez Nyíregyházán vehető igénybe ilyen szolgáltatás.

Kemecsei járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Kemecsei járás	55	0	308	0	0
Kemecse	-	-	41	-	-
Berkesz	-	-	-	-	-
Beszterec	-	-	-	-	-
Demecser	-	-	-	-	-
Gégény	-	-	90	-	-
Kék	-	-	40	-	-
Nyírbogdány	55	-	61	-	-
Nyírtét	-	-	-	-	-
Székely	-	-	48	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-
Vasmegyer	-	-	28	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Kemecse	-
Berkesz	-
Beszterec	-
Demecser	-
Gégény	-

Kék	-
Nyírbogdány	X
Nyírtét	-
Székely	-
Tiszarád	-
Vasmegyer	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére Nyírbogdányban van lehetőség. EU-s támogatásból létesült a 32 férőhelyes fogyatékossgal élő személyek nappali otthona Nyírbogdány községben. Az ellátás célja a fogyatékossgal élő személyek integrációjának elősegítése, életvitelének megkönnyítése, társas kapcsolataik kialakulásának segítése, valamint az ellátottak napközbeni tartózkodásának és foglalkoztatásának megoldása. Az idősök nappali ellátása a járás 11 települése közül 6 településen érhető el. A táblázatból megállapítható, hogy a legaktívabb idősök Gégény településen élnek, ahol 90 fő vesz részt a nappali ellátásokon, illetve az idősök klubjaiban. A Gégényi Református Egyházközség fenntartásában 2010. december 1-jétől működik az „Immánuel” Idősök Nappali Otthona, mely szociális alapszolgáltatásokat biztosító intézmény. Az idősök klubja elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok gyakorlására, kézműves foglalkozásokra, a hitélet gyakorlására, testmozgásra, kulturális programokon való részvételre, valamint az alapvető higiéniai szolgáltatások igénybevételére. Az ápolást gondozást nyújtó idősök otthona kialakítására, építésére Gégényben is szükség lenne. A Kemecei járásban a Répássy Mihály Szociális Szolgáltató Központ "Nappali ellátás - Idősök klubja" szolgáltatást nyújt 45 fő részére engedélyezett férőhellyel. Bár az intézmény bentlakásos ellátásában 11 súlyos demenciában szenvedő személy is részesül gondozásban, a nappali ellátás (Idősök Klubja) leírása általános idősgondozásra, társas kapcsolatokra és alapvető higiéniaira fókuszál, és nem említi a demens személyek speciális nappali ellátását. A demens személyek nappali ellátása Nyírbogdányban elérhető. A megküldött adatbekérőből kiderül, hogy nincs nappali ellátás Demecserben, évekkel ezelőtt megszűnt, mert a lakosok a házi segítségnyújtást részesítették előnyben. Nincs bentlakásos idősök otthona Demecserben ez a szociális ellátórendszerük legnagyobb problémája, amit gyakran sérelmez a lakosság. A pszichiátriai és a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban nem biztosított, legközelebb a járás településeihez Nyíregyházán vehet igénybe ilyen szolgáltatást a rászoruló. A hajléktalan személyek nappali melegedője a járásban nincs, erre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre.

Kisvárdai járás

A járási települések	Fogyatékosssággal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali megedőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Kisvárdai járás	159	0	522	90	6
Ajak	-	-	55	-	-
Anarcs	-	-	21	14	3
Dombrád	22	-	10	-	-
Döge	-	-	-	-	-
Fényeslitke	-	-	76	-	-
Gyulaháza	-	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-
Kékcse	8	-	33	-	-
Kisvárd	94	-	84	30	-
Lövőpetri	-	-	-	-	-
Mezőladány	-	-	-	-	-
Nyírkársz	-	-	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-
Nyírtass	20	-	64	-	-
Pap	15	-	41	33	2
Pátroha	-	-	66	-	-
Rétközberencs	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	18	13	1
Tiszakanyár	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	-	54	-	-

Újdombrád	-	-	-	-	-
Újkenéz	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Ajak	X
Anarcs	-
Dombrád	X
Döge	-
Fényeslitke	-
Gyulaháza	-
Jéke	-
Kékcse	X
Kisvárd	X
Lövőpetri	-
Mezőladány	-
Nyírkársz	-
Nyírlövő	-
Nyírtass	-
Pap	X
Pátroha	-
Rétközberencs	-
Szabolcsbáka	-
Szabolcsveresmart	-
Tiszakanyár	-
Tornyospálca	-
Újdombrád	-
Újkenéz	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 23 települése közül 5 településen (Dombrád, Kékcse, Kisvárd, Nyírtass, Pap) van lehetőség. A járásban az idősök nappali ellátása 11 településen biztosított. A Kisvárdai járás kiemelkedik a demens személyek nappali ellátásának egyértelmű és dedikált biztosításával. A Szent Miklós Integrált Szolgáltató Központ Kisvárdán nyújt idősök és demens személyek nappali ellátását a Várdy István u. 17. szám alatt. A szolgáltatások között szerepel a napközbeni tartózkodás, társas interakciók, alapvető higiéniai szükségletek kielégítése, a meglévő képességek fenntartása, a hanyatlás lassítása, egyéni és csoportos foglalkozások, szeretetteljes gondozás, felügyelet, speciális mentális programok és igény szerinti szállítás. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Kisvárdán veszik igénybe az idősök nappali ellátását. A nappali ellátások a Szociális Intézmény-fenntartó Társulás gesztortelepülésén (Pap) lévő telephelyen a lakosság számára biztosított. A demens személyek nappali ellátása biztosított Ajak, Dombrád, Kékcse, Kisvárd és Pap településeken. A pszichiátriai és a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Anarcs, Pap, Szabolcsveresmart településeken biztosított, Kisvárdán a pszichiátriai betegek nappali ellátása érhető el.

Mátészalkai járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősök nappali ellátását igénybe vevők (idősök klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Mátészalkai járás	227	0	339	110	92
Fábiánháza	-	-	29	-	-
Fülpösdaróc	-	-	-	24	-
Géberjén	50	-	-	62	-
Györtelek	-	-	19	-	-
Hodász	-	-	29	-	-
Járm	33	-	29	-	-
Kántorjánosi	-	-	-	-	-
Kocsord	30	-	2	-	-
Mátészalka	21	-	50	-	-

Mérk	-	-	-	-	-
Nagydobos	-	-	-	-	-
Nagyecsed	-	-	38	24	60
Nyírcsaholy	-	-	21	-	-
Nyírkáta	-	-	18	-	-
Nyírmeggyes	-	-	-	-	-
Nyírparasznya	-	-	-	-	-
Ópályi	38	-	-	-	32
Ökörítőfülpös	43	-	28	-	-
Őr	-	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-
Szamosszeg	12	-	36	-	-
Tiborszállás	-	-	-	-	-
Vaja	-	-	40	-	-
Vállaj	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Fábiánháza	-
Fülpösdaróc	-
Géberjén	-
Győrtelek	X
Hodász	-
Jármí	-
Kántorjánosi	-
Kocsord	-

Mátészalka	X
Mérk	-
Nagydobos	-
Nagyecsed	-
Nyírcsaholy	-
Nyírkáta	-
Nyírmeggyes	-
Nyírparasznya	-
Ópályi	-
Ökörítőfülpös	-
Ór	-
Papos	-
Rápolt	-
Szamoskér	-
Szamosszeg	-
Tiborszállás	-
Vaja	-
Vállaj	-

A járásban fogyatékkal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 26 települése közül 7 településen (Géberjén, Jármi, Kocsord, Mátészalka, Ópályi, Ökörítőfülpös, Szamosszeg) van lehetőség. A járásban az idősok nappali ellátása 12 településen biztosított. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Mátészalkán veszik igénybe az ellátást. A demens személyek nappali ellátása biztosított Mátészalka és Győrtelek településeken. Mátészalkán a Szatmári Református Egyházmegye fenntartásában működik Szatmári Református Egyházmegye Idősok Bentlakásos Otthona. A Mátészalkai Idősokért Közalapítvány az Otthon fenntartói jogát 2019. január 01. napjától átadta az Egyházmegyének, s ez időponttól az önkormányzat az új fenntartóval ellátási szerződést kötött az idősokorúak nappali ellátására. A szolgáltatás férőhelyeinek száma 48 fő. Az Intézmény idősokorúak nappali ellátása keretében vállalja demens személyek ellátását is. A pszichiátriai betegek nappali ellátása Fülpösdaróc, Géberjén és Nagyecsed településeken a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Nagyecsed és Ópályi településeken biztosított. A Szatmári Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat költségvetési szerv a Szatmári Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Társulás Győrtelek társulás által fenntartott költségvetési szerv. A társulás

tagjai: Győrtelek, Fülöpösdaróc, Ökörítőfülpös, Géberjén, Rápolyt önkormányzatok. Ellátott feladataik a szociális alapszolgáltatás keretében család- és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek, demens betegek nappali ellátása a 1993. évi III. törvény és a 1997. évi XXXI. törvény rendelkezései alapján a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékossgal élő, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését. Ezek alapján megállapítható, hogy hajléktalanok nappali melegezője nem működik, de nappali ellátás biztosított számukra.

A nappali ellátás esetében az intézményekbe való eljutás jelenthet problémát. A nappali ellátásban az eszköz, infrastrukturális feltételek és működtetési háttér fejlesztése mellett az dolgozó szakemberek hiánya is jelentkezik, a meglévő szakemberek pszichés nyomás és terhelés enyhítése csökkentése kiemelten fontos a megfelelő humán erőforrás biztosíthatóságához. Ezenkívül megjelenik a szemléletformáló tevékenységek hiánya is a nappali ellátásában. Az infrastrukturális és eszközellátottság további fejlesztése szükséges.

Nagykállói járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Nagykállói járás	93	0	217	0	136
Balkány	86	-	67	-	86
Biri	-	-	-	-	-
Bököny	-	-	20	-	50
Érpatak	-	-	31	-	-
Geszteréd	-	-	20	-	-
Kállósemjén	-	-	31	-	-
Nagykálló	7	-	30	-	-
Szakoly	-	-	18	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Balkány	X
Biri	-
Bököny	-
Érpatak	-
Geszteréd	-
Kállósemjén	-
Nagykálló	-
Szakoly	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 8 települése közül Balkány és Nagykálló településeken van lehetőség. A járásban az idősök nappali ellátása Biri kivételével minden településen biztosított. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban az idősök Balkányban veszik igénybe az ellátást. Balkány Város Önkormányzattal együttműködést kötött Balkányi Református Egyházközség Szociális és Gondozási Központja. Az időskorúak nappali ellátása során főként a társas együttlét biztosítása a cél, miközben kirándulnak, sütnek, főznek. A hét minden napján csoportfoglalkozásra van lehetősége a nappali ellátás gondozottainak. Működik olvasóklub, filmklub, egészségmegőrző csoport, csigacsináló kézműves foglalkozás és férfiak beszélgető klubja.

Az idősök nappali ellátásának keretében a demensekről is gondoskodnak. Állapotukat figyelembe véve, az intézmény a családoktól átvállalta az intézménybe, illetve haza szállításukat. Számukra fejlesztő foglalkozást, egyéni és csoportfoglalkozást kínálnak naponta. Demens ellátottak naponta egyszeri ingyenes étkeztetésben is részesülnek. A pszichiátriai betegek nappali ellátása és a szenvedélybetegek nappali ellátása a Nagykálló Város Önkormányzata által készített HEP adatai szerint a városban biztosított, de a HEP nem tartalmazza az igénybe vevők számát. A szenvedélybetegek nappali ellátása Nagykállón kívül a járásban Balkányban és Bökönyben biztosított.

Nagykálló Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás útján biztosítja. Az intézmény az alapító okirata szerint az alábbi feladatokat látja el: házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgáltatás, idősök nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, időskorúak tartós bentlakásos ellátása (átlagos ápolást, gondozást nyújtó idősök otthona). Szakolyban a nyugdíjasokat a Dél-Nyírségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ közössége fogja össze. Heti rendszerességgel tartanak összejöveteleket a Központ klubszobájában, mely lehetőséget ad a beszélgetésre, közös sütésre, főzésre és egy-egy kirándulásra. Részt vesznek a helyi rendezvényeken, rendszeresen járnak buszos kirándulásokra a Központ szervezésében.

Nyírbátori járás

A járási települések	Fogyatékkal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegedőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Nyírbátori járás	17	0	291	51	0
Bátorliget	-	-			-
Encsencs	-	-	33		-
Kisléta	-	-	30		-
Máriapócs	-	-	33		-
Nyírbátor	17	-	22	51	-
Nyírbéltek	-	-	1	-	-
Nyírbogát	-	-	32	-	-
Nyírcsászári	-	-	-	-	-
Nyílderzs	-	-	-	-	-
Nyírgelse	-	-	-	-	-
Nyírgyulaj	-	-	-	-	-
Nyírlugos	-	-	-	-	-
Nyírmihálydi	-	-	41	-	-
Nyírpilis	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	-	-	33	-	-
Ömböly	-	-	-	-	-
Penészlek	-	-	33	-	-
Piricse	-	-	33	-	-
Pócspetri	-	-	-	-	-
Terem	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Bátorliget	-
Encsencs	-
Kisléta	-
Máriapócs	-
Nyírbátor	X
Nyírbéltek	-
Nyírbogát	-
Nyírcsászári	-
Nyínderzs	-
Nyírgelse	-
Nyírgyulaj	-
Nyírlugos	-
Nyírmihálydi	-
Nyírpilis	-
Nyírvasvári	-
Ömböly	-
Penészlek	-
Piricse	-
Pócspetri	-
Terem	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 20 települése közül 1 településen, csak Nyírbátorban van lehetőség. A járásban az idősek nappali ellátása 10 településen biztosított. A táblázatból megállapítható, hogy a legnagyobb számban Nyírmihálydi településen veszik igénybe az ellátást. A demens személyek nappali ellátása csak Nyírbátorban biztosított Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá által. Az intézmény kötelező szociális feladatként ellátja a házi segítségnyújtási-, idősek nappali ellátási-, pszichiátriai betegek nappali ellátási, családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatási-, gyermekek napközbeni (bölcsőde) valamint a családsegítő és

gyermekjóléti központ ellátási feladatait. Kötelező egészségügyi feladatként: iskola-egészségügyi ellátást. Önként vállalt szociális feladatként ellátja: jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, hajléktalanok éjjeli menedékhelye, támogató szolgáltatás, pszichiátriai betegek közösségi alapellátását.

A pszichiátriai betegek nappali ellátása Nyírbátorban a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban nem biztosított. Az adatbekérőre érkező válaszban jelenleg megjelenő problémák alapján az alábbi fejlesztésekre lenne szükség:

- személyi feltételek javítása,
- infrastrukturális fejlesztések,
- finanszírozási háttér fejlesztése,
- területi lefedettség javítása,
- társadalmi szemlélet formálása.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Nyíregyházi járás	433	86	830	146	167
Apagy	-	-	-	-	-
Kálmánháza	-	-	30	-	-
Kótaj	39	-	68	-	-
Nagycserkesz	-	-	-	-	-
Napkor	-	-	33	-	-
Nyíregyháza	298	86	413	97	116
Nyírpazony	-	-	35	-	-
Nyírtelek	64	-	32	-	-
Nyírtura	-	-	63	-	-
Rakamaz	-	-	18	-	-
Sényő	-	-	58	-	-

Szabolcs	-	-	-	-	-
Timár	-	-	-	-	--
Tiszanagyfalu	-	-	18	-	-
Újfehértó	32	-	62	49	51

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Apagy	-
Kálmánháza	-
Kótaj	-
Nagycserkesz	-
Napkor	-
Nyíregyháza	X
Nyírpazony	X
Nyírtelek	-
Nyírtura	-
Rakamaz	X
Sényő	-
Szabolcs	-
Timár	-
Tiszanagyfalu	-
Újfehértó	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 15 települése közül 4 településen (Kótaj, Nyíregyháza, Nyírtelek és Újfehértó) van lehetőség. A járásban az idősek nappali ellátása 11 településen biztosított. A Nyíregyházi járás kiemelkedik az idősek nappali ellátásának biztosításával összesen 830 fő veszi igénybe ezt a szolgáltatást, a legtöbbet Nyíregyházán közel a teljes létszám 50 %-a. A demens személyek nappali ellátása Nyíregyháza, Nyírpazony, Rakamaz településeken biztosított. A Nyíregyházi járásban a demens személyek nappali ellátása kiemelkedően

fejlett és sokrétű. A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ (NYSZGEUAK) két helyszínen is biztosít "Demens személyek nappali ellátása" szolgáltatást.

Ezek a klubok étkezést, szabadidős programokat, egészségügyi szűréseket (vérnyomás, vércukor), mentális gondozást, higiéniai támogatást, hivatali ügyintézésben való segítséget és médiahozzáférést kínálnak. Hétfőtől péntekig tartanak nyitva.

A Szivárvány Idősek Otthona (Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség) Nyíregyházán szintén nyújt "Demens személyek nappali ellátása" szolgáltatást. Ez a szolgáltatás kifejezetten olyan személyek számára elérhető, akik demencia diagnózisáról szóló szakorvosi véleménnyel rendelkeznek. A szolgáltatások között szerepelnek egyéni és csoportos tevékenységek, személyre szabott gondozási tervek, strukturált napi rutin, képességmegőrzés, folyamatos felügyelet és ingyenes szállítás. A Református Egyházközség egy új központot is átadott a Kiss Ernő utca és Kölcsey Ferenc utca kereszteződésében, amely demenciával élő idősek nappali ellátását biztosítja, orvosi és egészségügyi helyiségekkel, közösségi terekkel és tornateremmel. A demens személyek nappali ellátása Nyírpazony Nagyközség közigazgatási területén belül állandó lakóhellyel rendelkező szociálisan rászoruló demencia szakvéleménnyel rendelkezők számára hozzáférhető. Az ellátás szervezeten és folyamatosan biztosított magas szakmai színvonalon. Az ellátásba történő felvétel egyszerű, gyors, jelenleg nincs várakozó. A pszichiátriai és a szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Nyíregyháza és Újfehértó településeken biztosított. Nyíregyházán a Nyíregyházi Szociális Szolgáltató Központ biztosítja a nappali ellátást a szenvedélybetegek számára. A hajléktalan személyek nappali melegedője Nyíregyházán működik, 86 fő vette igénybe szolgáltatásait.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegedőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Tiszavasvári járás	81	0	66	0	40
Szorgalmatos	-	-	-	-	-
Tiszadada	-	-	17	-	-
Tiszadob	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	-	-	-

Tiszalök	28	-	26	-	-
Tiszavasvári	53	-	23	-	40

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Szorgalmatos	-
Tiszadada	-
Tiszadob	-
Tiszaeszlár	-
Tiszalök	X
Tiszavasvári	X

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 6 települése közül Tiszalökon és Tiszavasváriban van lehetőség. A járásban az idösek nappali ellátása 3 településen biztosított. Tiszavasvári településen a megküldött adatbekérö szerint a Kornisné Központon belül működik az idösek nappali ellátása. Más ellátási formákat civil szervezetek működtetnek. Tiszalökon a „Bástya” Fogyatékkal Élök Református Nappali Háza végzi az ellátottak képességeihez, igényeihez és lehetőségeihez mérve napközbeni ellátást. Az intézményben több csoport is működik köztük az idös, demens emberek csoportja. A napközbeni és idöszakos ellátást szakképzett gondozók és terápiás munkatársak látják el. A pszichiátriai betegek nappali ellátása a járásban nem biztosított. A szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Tiszavasváriban érhető el. Hajléktalan személyek nappali melegedöje nincs a járásban.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátria betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Vásárosnaményi járas	171	0	163	108	184
Aranyosapáti	-	-	-	-	-
Barabás	-	-	-	-	-
Beregdaróc	-	-	-	-	-
Beregsurány	-	-	-	-	-
Csaroda	-	-	-	-	-
Gelénes	-	-	-	-	-
Gemzse	-	-	-	-	-
Gulács	-	-	23	-	-
Gyüre	-	-	-	-	-
Hetefejércse	-	-	15	-	-
Ilk	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-
Lónya	-	-	18	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	15
Nagyvarsány	-	-	-	-	-
Nyírmada	39	-	40	26	26
Olcsva	-	-	-	-	-
Pusztadobos	-	-	-	-	-

Tákos	-	-	-	-	-
Tarpa	58	-	18	-	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-
Tizsakerecseny	15	-	30	-	40
Tizsaszalka	-	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	59	-	19	82	103

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Aranyosapáti	-
Barabás	-
Beregdaróc	-
Beregsurány	-
Csaroda	-
Gelénes	-
Gemzse	-
Gulács	-
Gyüre	-
Hetefejércse	-
Ilk	-
Jánd	-
Kisvarsány	-
Lónya	-
Márokpapi	-
Mátyus	-
Nagyvarsány	-

Nyírmada	-
Olcsva	-
Pusztadobos	-
Tákos	-
Tarpa	X
Tiszaadony	-
Tiszkerecseny	-
Tiszaszalka	-
Tiszavid	-
Vámosatya	-
Vásárosnamény	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 28 települése közül Nyírmada, Tarpa, Tiszkerecseny és Vásárosnamény településeken van lehetőség. Az idősök nappali ellátása Nyírmada településen a Szociális Ápolási és Gondozási Központ keretein belül valósul meg. A megküldött adatbekérő szerint Pusztadobos településen is biztosított a fogyatékossgal élő személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, hiszen intézményi társulás keretében biztosított Nyírmada által, de létszám adatok ehhez kapcsolódóan nem állnak rendelkezésre. A járásban az idősök nappali ellátása 7 településen biztosított. A Vásárosnaményi járásban a Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ "nappali ellátás (idősök klubja)" szolgáltatást nyújt 20 fő engedélyezett férőhellyel. A szolgáltatás Vásárosnamény város közigazgatási területére terjed ki. A Tarpai Református Egyházközség az Új Remény Szociális Gondozási Központ intézmény működtetésével biztosítja az időskorúak nappali ellátását, melyen belül demens személyek ellátását is vállalja az intézmény, férőhelyszám: 30 fő. A pszichiátriai betegek nappali ellátása a járásban Nyírmadán és Vásárosnaményban biztosított. A szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Mátyus, Nyírmada, Tiszkerecseny és Vásárosnamény településeken érhető el. Hajléktalan személyek nappali melegedője nincs a járásban.

Záhonyi járás

A járási települések	Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Hajléktalan személyek nappali melegezőjét igénybe vevők (fő)	Idősek nappali ellátását igénybe vevők (idősek klubja) (fő)	Pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)	Szenvedélybetegek nappali ellátását igénybe vevők (fő)
Záhonyi járás	50	0	32	70	50
Benk	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	-	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-
Komoró	-	-	-	-	-
Mándok	23	-	-	-	-
Tiszabездéd	-	-	32	-	-
Tiszamogyorós	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	-	-	-	-
Tuzsér	-	-	-	50	50
Záhony	27	-	-	20	-
Zsurk	-	-	-	-	-

A járási települések	Demens személyek nappali ellátása
Benk	-
Eperjeske	-
Győröcske	-
Komoró	-
Mándok	-

Tiszabездéd	-
Tiszaмogyorós	-
Tiszaszentmárton	-
Tuzsér	-
Záhony	-
Zsurk	-

A járásban fogyatékossgal élő személyek részére biztosított nappali ellátás igénybevételére a járás 10 települése közül Mándok és Záhony településeken van lehetőség. Az idősek nappali ellátása Tiszabездéd településen valósul meg. A pszichiátriai betegek nappali ellátása a járásban Tuzsér és Záhony településeken biztosított. A szenvedélybetegek nappali ellátása a járásban Tuzséron érhető el. Tuzséron a Baptista Tevékeny Szeretet Misszió által működtetett Új Esély Központ látja el a pszichiátriai és szenvedélybetegeket. A járásban nincs demens személyek nappali ellátása és hajléktalan személyek nappali megedője.

2.1.4. Községi ellátások

A jogszabály 65/A. §-a szabályozza a közösségi ellátásokat, mely alapján közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott (2) bekezdésben meghatározott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott (3) bekezdés szerinti alacsonyküszöbű ellátás. A (2) bekezdés szerint a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére a közösségi alapellátás keretében biztosítani kell

- a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,
- a meglevő képességek megtartását, illetve fejlesztését,
- a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését,
- a pszichoszociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,
- az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,
- megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.

A (3) bekezdés alapján a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében a (2) bekezdés e)–f) pontjában meghatározottakon túl biztosítani kell

- a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,
- a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

Közösségi ellátásban részesülő pszichiátriai betegek (fő)	506
Közösségi ellátásban részesülő szenvedélybetegek (fő)	367
Támogató szolgáltatásban részesülők (fő)	1856

KSH 2024

A támogató szolgáltatás 2003. január 1-jétől vált a szociális ellátórendszer részévé egy modellkísérleti program után. Speciális alapellátási feladatként működik, melyet önkormányzatok vagy nem állami fenntartók látnak el. Később kistérségi szintre is kiterjesztették, így a kisebb települések társulásokban közösen biztosíthatják a szolgáltatást. Finanszírozása 2003–2008 között normatív, 2009–2015 között pályázati rendszerű volt, 2016-tól ismét központi költségvetési forrásból történik. Célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő támogatása, az önálló életvitel segítése és a közszolgáltatások elérésének biztosítása. A szolgáltatás jogosultságvizsgálathoz kötött, elsősorban súlyosan fogyatékos személyek vehetik igénybe. Fő tevékenységei a személyi segítség, személyszállítás és felügyelet, valamint tanácsadás, készségfejlesztés, háztartási és gyógypedagógiai segítségnyújtás. A működést jogszabályokra épülő szakmai ajánlás szabályozza. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2024-ben 43 támogató szolgálat működött.

A **Baktalórántházai járás** több településén helyben elérhető a támogató szolgáltatás, ugyanakkor az egyéb közösségi ellátások jellemzően hiányoznak, noha irántuk valós igény mutatkozik. Indokolt lenne a szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése minden településen. Járási szinten, legalább a járásközpontokban pályázati forrás bevonásával szükséges a közösségi ellátások kiépítése. Emellett a meglévő támogató szolgáltatások kapacitásbővítése is elengedhetetlen.

A **Csengeri járás** a vármegye egyetlen olyan járása, ahol a közösségi ellátások jelenleg egyáltalán nem érhetők el. Az ellátórendszer teljes hiánya jelentős területi egyenlőtlenséget eredményez, és súlyosan korlátozza a lakosság hozzáférését az alapvető szociális szolgáltatásokhoz. Szükséges lenne legalább a járásközpontban a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátásának, valamint a támogató szolgáltatásnak a megszervezése, pályázati vagy központi forrás bevonásával. A szolgáltatások beindításához humánerőforrás biztosítása, tárgyi feltételek megteremtése és működési finanszírozás egyaránt elengedhetetlen.

A **Fehérgyarmati járásban** több formában is biztosítottak a közösségi szociális ellátások, amelyek célja a rászoruló személyek támogatása, mentális és fizikai jólétének elősegítése, valamint a társadalmi integrációjuk erősítése. A Máltai Szeretetszolgálat által működtetett Szendélybetegek Nappali Intézménye Fehérgyarmaton a 18. életévüket betöltött, szenvedélybetegséggel küzdő személyek részére nyújt nappali ellátást. A szolgáltatás személyre szabott segítségnyújtással, tanácsadással, mentális és szociális gondozással, valamint szabadidős programokkal támogatja az ellátottakat. A járásban hét szociális szolgáltató lát el támogató feladatokat, melyek komplex szolgáltatásokkal járulnak hozzá a járás szociális biztonságához, kiemelten a hátrányos helyzetű lakosság életminőségének javításához és közösségi integrációjához. A járásban jelenleg nem működik pszichiátriai betegek közösségi ellátását biztosító szolgáltatás, kiépítése sürgető feladat, amelyhez szakmai kapacitásfejlesztésre, megfelelő infrastruktúrára és fenntartható működési forrásokra van szükség.

Az **Ibrányi járásban** a támogató szolgáltatás több településén helyben elérhető, azonban a közösségi alapellátások többi formája jellemzően hiányzik, annak ellenére, hogy ezekre a lakosság körében szükséglet mutatkozik. Indokolt lenne a közösségi szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése valamennyi településen. Járási szinten, különösen a járásközpontokban, szükséges lenne a közösségi ellátások kiépítése pályázati források bevonásával. A már működő támogató szolgáltatások esetében a kapacitások bővítése szintén elengedhetetlen a megnövekedett igények kielégítéséhez.

A **Kemecsei járás** több településén helyben elérhető a támogató szolgáltatás, ugyanakkor az egyéb közösségi ellátások hiányoznak, noha irántuk valós igény mutatkozik. Indokolt lenne a szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése minden településen. Járási szinten, legalább a járásközpontokban

pályázati forrás bevonásával szükséges a közösségi ellátások kiépítése. Emellett a meglévő támogató szolgáltatások kapacitásbővítése is elengedhetetlen.

A **Kisvárdai járásban** elérhető a támogató szolgálat a járás több településén, amely elsősorban a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelét segíti elő. Anarcsón, Papon és Szabolcsveresmarton a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása is elérhető szolgáltatás, míg Kisvárdán kizárólag a pszichiátriai betegek részére működik közösségi ellátás. Utóbbihoz kapcsolódóan Kisvárdán Pszichiátriai Betegek Nappali Intézménye is működik, 30 férőhelyes kapacitással, amely a járás minden településére kiterjedően fogad ellátottakat. A tudatmódosító szerek használatából fakadó akaraterőhiány, az érintettek mentális állapota, valamint a pénzügyi és közlekedési nehézségek tovább rontják az ellátásokhoz való hozzáférés esélyeit. Az ellátórendszer működését nehezíti a jelentős szakemberhiány,

különösen a pszichiátriai gondozás és közösségi szociális munka területén. A nagy terhelés, valamint a szakmai utánpótlás hiánya miatt egyre nehezebb biztosítani a megfelelő számú és felkészültségű munkatársat a szolgáltatások fenntartásához és fejlesztéséhez.

A **Mátészalkai járásban** a támogató szolgálat több településen is elérhető, elősegítve a fogyatékkal élők és más rászoruló csoportok mindennapi önállóságát. A közösségi ellátások vonatkozásában jelentős területi eltérések tapasztalhatók, Nagyecsedben mind a pszichiátriai, mind a szenvedélybetegek közösségi ellátása biztosított. Fülöpösdarócon és Géberjénben kizárólag a pszichiátriai betegek ellátása érhető el, míg Ópályiban a szenvedélybetegek közösségi ellátása áll rendelkezésre. A térségben fontos fejlesztést jelentett a támogatott lakhatás kialakítását célzó EFOP-2.2.2-17-2017-00027 számú projekt, amely keretében Fülöpösdaróc, Géberjén és Nagyecsed településeken valósult meg az összesen 60 fő pszichiátriai beteg számára biztosított lakhatás, öt különálló lakóegység kialakításával. A projektet a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei „Viktória” Egyesített Szociális Intézmény koordinálta. A program célja a pszichiátriai betegséggel élő személyek méltó lakhatásának és önállóbb életvitelének biztosítása, valamint a társadalmi integrációjuk előmozdítása volt. A térségben továbbra is jelen van a szakemberhiány, különösen a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása területén, amely korlátozza a szolgáltatások bővítésének lehetőségét. Hiányoznak a megfelelő informatikai eszközök, szállító járművek, terápiás és fejlesztő felszerelések, valamint a célcsoport-specifikus segédeszközök is, amelyek nélkülözhetetlenek lennének az ellátások színvonalas biztosításához.

A **Nagykállói járásban** a szenvedélybetegek nappali és szakellátása több intézményen keresztül biztosított, melyek közül kiemelkedő szerepet vállalnak az egyházi fenntartók, az önkormányzati társulások, valamint a járási székhelyen működő egészségügyi szakrendelések. A járásban működő három egyházi fenntartású intézmény: a Balkányi Református Egyházközség Szociális és Gondozási

Központja, a „Szent Miklós Udvara” Szociális Alapszolgáltató Intézmény, valamint a Bökényi Görögkatolikus Egyházközség Szociális Szolgáltató Intézménye meghatározó szerepet tölt be a szenvedélybetegek nappali ellátásában. Nagykálló Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás keretében biztosítja. A társulás által fenntartott intézmény látja el többek között a szenvedélybetegek nappali ellátását, amely különösen fontos feladat a célcsoport számának növekedése és a társadalmi kockázatok fokozódása miatt. A járás szakellátási rendszerében kiemelt helyet foglal el a Nagykállói Sántha Kálmán Tagkórház, amely két fontos ambuláns szolgáltatást is működtet. Az Addiktológiai Szakrendelésen különböző függőségek diagnosztizálása és kezelése történik, az Alkohológiai Gondozó a szenvedélybetegek felépülését, állapotuk követését és egyénre szabott beavatkozások kidolgozását végzi. A gondozás célja a tartós józanság támogatása, és az érintettek pszicho-szociális stabilizálása. A

Nagykállói járásban a szakmai, egyházi és önkormányzati szereplők összehangolt munkája biztosítja az ellátási formák működését. Ugyanakkor a hosszú távon fenntartható működés érdekében szükség van a szakemberhiány csökkentésére, az eszközállomány fejlesztésére, az elérhetőség javítására vidéki térségekben, valamint társadalmi szemléletformálásra a szenvedélybetegek elfogadása érdekében.

A **Nyírbátori járásban** a támogató szolgáltatások ellátását a Kelet-Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás biztosítja, amely a fogyatékkal élő és mozgásukban korlátozott személyek önálló életvitelét elősegítő szolgáltatásokat koordinálja a járás több településén. Nyírbátor városában a pszichiátriai betegek ellátásának feladatát Nyírbátor Város Szociális Szolgálat látja el, amely biztosítja a pszichiátriai betegek nappali ellátását, amely strukturált napközbeni foglalkoztatást, társas kapcsolatokat, mentális támogatást, szükség esetén étkezést és személyes segítségnyújtást kínál a pszichiátriai betegséggel élők részére, továbbá a Szolgálat biztosít közösségi pszichiátriai ellátást, amely a lakókörnyezetben élő ellátottak számára biztosít rendszeres kapcsolattartást, mentális támogatást, tanácsadást, valamint segíti őket a mindennapi életvitel megtartásában. A járás központi városában, Nyírbátorban egészségügyi szempontból is elérhetők a szakellátások: a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Pszichiátriai Szakrendelése helyben működik, lehetőséget nyújtva a pszichiátriai diagnosztikára, kezelésre és a közösségi szociális ellátórendszerrel való együttműködésre. A közösségi ellátórendszer működését jól szervezett intézményi háttér és szakmai együttműködés jellemzi. Azonban a vármegye más járásaihoz hasonlóan itt is indokolt a humánerőforrás bővítése, a szolgáltatások elérhetőségének kiterjesztése, valamint a preventív, felvilágosító és érzékenyítő programok erősítése.

A **Nyíregyházi járásban** a közösségi szociális ellátások jól kiépített, több szereplő együttműködésén alapuló rendszerben működnek. A közösségi ellátások mindhárom szolgáltatás területén biztosítanak komplex, személyre szabott segítséget, lakókörnyezethez közeli eléréssel. A Szociális Ágazati Portál

adatai alapján alapszolgáltatást nyújtó fenntartók támogató szolgálatot a járásban 20 szervezet lát el, amely jelentős humánkapacitást és területi lefedettséget biztosít a fogyatékossgal élő, mozgásukban korlátozott vagy más okból önálló életvitelükben akadályozott személyek számára.

A járásszékhely önkormányzat ellátási szerződések keretében tesz eleget feladatának, a közösségi ellátások egyházi és civil fenntartók által biztosítottak. A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ többféle közösségi szolgáltatást működtet. A TOP-6.6.2-16 pályázat keretében új szociális centrum jött létre, amely egy helyszínen biztosítja a fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a támogató szolgálatot, az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, valamint új szolgáltatásként a szenvedélybetegek nappali ellátását.

A Szivárvány Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Községi Alapellátása pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátását biztosítja Nyíregyháza, Nagykálló, Kállósemjén, Nyírtelek és Sényő településeken.

A nyíregyházi székhelyű Talentum Európai Fejlődésért Közhasznú Alapítvány a szenvedélybetegek közösségi és alacsonyküszöbű ellátását végzi. A szenvedélybetegek közösségi ellátási területe kiterjed a vármegye Nyíregyházi, Kemecei, Tiszavasvári, Nagykállói, valamint Kisvárdai, Baktalórántházai és Ibrányi járásaira. Az alacsonyküszöbű ellátását a szerhasználat, viselkedési addikciók és lelki függőségek kezelésére terjed ki, ellátási terület: Nyíregyházi, Kemecei, Tiszavasvári, Nagykállói, valamint Kisvárdai, Baktalórántházai és Ibrányi járárok. Az Adelante Alapítvány szintén alacsonyküszöbű szolgáltatást végez a szenvedélybetegek és hozzátartozóik részére, életmódváltás és ártalomcsökkentés támogatásával.

A járásban Nyírteleken a Filadelfia Szociális Központ az evangélikus egyház részvételével működtetett intézmény, szociális alapellátások biztosításával. Újfehértói Szociális Szolgáltató Központ: pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali és közösségi ellátása.

A szociális és egészségügyi ellátás együttműködését erősíti a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Pszichiátriai Szakrendelése, amely Nyíregyházán és Nyírteleken is elérhető.

A **Tiszavasvári járásban** a Szociális Ágazati Portál adatai alapján több szervezet is nyújt támogató szolgálatot, biztosítva ezzel a fogyatékossgal élő, mozgásukban korlátozott vagy más okból önálló életvitelükben akadályozott személyek számára a szükséges humánkapacitást és területi lefedettséget. Tiszavasváriban a Kornisné Központ keretében működő Támogató Szolgálat biztosítja az ellátáshoz való jogszabályoknak megfelelő, akadálymentes hozzáférést. Ugyanakkor a jelentős várólista miatt elengedhetetlenné vált a kapacitásbővítés, új gépjárművek beszerzésére és gépkocsivezetők alkalmazására lenne szükség. A fogyatékossgal élő személyek nappali ellátását, valamint a szenvedélybetegek nappali ellátását jelenleg a Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (TELSE) látja el ellátási szerződés keretében. Ezt a szolgáltatást a TELSE „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézménye, majd a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat keretein belül, ellátási szerződéssel nyújtja. 2015-től „Lehetőségek Háza” néven 10 fő számára nyújt támogatott lakhatási szolgáltatást,

melyből 7 fogyatékossgal élő, 3 szenvedélybeteg. A vármegye más járásaihoz hasonlóan itt is indokolt a szakemberhiány csökkentése, az eszközállomány fejlesztése, az elérhetőség javítása, valamint társadalmi szemléletformálás a szenvedélybetegek elfogadása érdekében.

A **Vásárosnaményi járásban** a Szociális Ágazati Portál adatai alapján több szervezet is nyújt támogató szolgálatot, biztosítva ezzel a fogyatékossgal élő, mozgásukban korlátozott vagy más okból önálló életvitelükben akadályozott személyek számára. Vásárosnaményban a Baptista Tevékeny Szeretet

Misszió fenntartásában működik a Szociális Szolgáltató Központ - Új Esély Központok, amelyek integrált módon nyújtanak támogatást pszichiátriai és szenvedélybetegek részére. Az intézmény a pszichiátriai betegek részére nappali ellátást is biztosít, melynek célja a társas kapcsolatok fejlesztése, mentális állapot stabilizálása. Nyírmadán két szociális intézmény, az Ápolási-Gondozási Központ és a Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ működik, amelyek a kötelező alapszolgáltatásokon túl nem kötelezően ellátandó formákban nyújtanak nappali ellátást idősek, fogyatékossgal élők, pszichiátriai és szenvedélybetegek részére. Nyírmada önkormányzati intézkedési terve hangsúlyosan kezeli a fogyatékossgal élők és pszichiátriai, szenvedélybeteg személyek esélyegyenlőségét. Ennek érdekében önségítő klubok, támogató csoportok, segítő-házi programok és komplex rehabilitációs programok (tanácsadás, mentorálás, szabadidős tevékenységek) kerültek kialakításra. Tiszakerecsenyben és Mátyusban a Mécses Diakóniai Központ keretében működik a szenvedélybetegek nappali ellátása. A térségben továbbra is jelen van a szakemberhiány, különösen a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása területén, amely korlátozza a szolgáltatások bővítésének lehetőségét. Hiányoznak a megfelelő informatikai eszközök, szállító járművek, terápiás és fejlesztő felszerelések, valamint a célcsoport-specifikus segédeszközök is, amelyek nélkülözhetetlenek lennének az ellátások színvonalas biztosításához.

A **Záhonyi járásban** a Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás keretében biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat. A közösségi ellátások lebonyolítása a Mándoki Térségi Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatán keresztül történik. Záhony városban kiemelkedő szerepet tölt be a Gesztus Közhasznú Egyesület által működtetett pszichiátriai betegek nappali intézménye, amely célzott szakellátást nyújt a pszichiátriai problémákkal élők számára. Az intézmény nappali ellátás keretében biztosít egyéni és csoportos tanácsadást, szociális készségfejlesztést, mentálhigiénés támogatást, valamint a társas kapcsolatok és a közösségi integráció erősítését. A járás területén továbbá több szervezet által működtetett támogató szolgálatok biztosítják a fogyatékossgal élő vagy más okból önálló életvitelükben akadályozott személyek számára a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségét, személyi segítséget, valamint közlekedési támogatást. Az ellátórendszer működését nehezíti a jelentős szakemberhiány, különösen a pszichiátriai gondozás és közösségi szociális munka területén. A szakmai utánpótlás hiánya miatt egyre nehezebb biztosítani a

megfelelő számú és felkészültségű munkatársat a szolgáltatások minőségi fenntartásához és fejlesztéséhez. 2009. január 1-től megszűnt a közösségi ellátások (pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek közösségi alapellátása, valamint az alacsonyküszöbű ellátás) normatív állami támogatása. Ezzel e szolgáltatások kikerültek a kötelező önkormányzati feladatellátás köréből, így azokat az önkormányzatok jelenleg önként vállalt feladatként biztosítják.

A támogató szolgáltatások működtetését az emelkedő üzemanyagárak és a térítési díjak alacsony fedezeti értéke jelentősen megnehezíti, így finanszírozási hiány keletkezik. Ebből adódóan sürgető szükség van célzott pályázati forrásokra, amelyek a gépjárműállomány fenntartását és korszerűsítését, valamint a szükséges eszközök beszerzését segíthetik.

A szenvedélybetegek közösségi ellátása területén komoly szakemberhiány figyelhető meg, különösen addiktológus, gondozó és terápiás munkatársak tekintetében. Ez indokoltá teszi a szakember-utánpótlás támogatását, illetve a meglévő munkatársak megtartását célzó bérrendezési intézkedéseket. A prevenciós tevékenységek finanszírozása szintén forráshiány miatt nem biztosított.

A pszichiátriai betegek közösségi ellátása hasonló problémákkal küzd. Az alacsony állami támogatás csak az alapvető tárgyi feltételek biztosítására elegendő, komoly fejlesztésekre nincs lehetőség. A technikai és informatikai infrastruktúra elmaradottsága akadályozza a magas színvonalú szakmai munka végzését, ezzel csökkentve az ellátottak pszichoszociális rehabilitációs esélyeit.

Összességében elmondható, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű célcsoportok - köztük gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, romák - ellátáshoz való hozzáférési esélyei között jelentős különbségek nincsenek. Ugyanakkor a pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása elmaradásban van mind az egészségügyi, mind a szociális szolgáltatásokhoz viszonyítva.

2.2. Szakosított ellátások

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 57. § (2) bekezdése az alábbiak szerint határozza meg a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást nyújtó intézmények körét

- a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- b) a rehabilitációs intézmény,
- c) a lakóotthon (a továbbiakban a)–c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),
- d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)–d) pont együtt: bentlakásos intézmény),
- e) a támogatott lakhatás,
- f) az egyéb speciális szociális intézmény

A Jogszabály 66. §-ában foglaltak alapján, ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

2.2.1. Tartós bentlakásos ellátások

Tartós bentlakásos intézménynek minősülnek az ápolást, gondozást nyújtó intézmények.

A Törvény 67. § (1) bekezdése szerint az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékossgal élő személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.

A Törvény 68. §-a szerint az idősek otthonában – a 68/B.⁷¹ § és a 68/C.⁷² § szerinti kivétellel – a 68/A. § (3)⁷³ bekezdésében meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-

⁷¹ Idősek otthonában – a férőhelyszám legfeljebb 15%-áig – a 68/A. § (3) bekezdése szerinti gondozási szükséglettel nem rendelkező személy is ellátható, ha az ellátást igénylő vagy a térítési díjat megfizető más személy írásban vállalja a szolgáltatási önköltséggel azonos mértékű személyi térítési díj megfizetését.

⁷² Idősek otthonában a 68/A. § (3) bekezdése szerinti gondozási szükséglettel nem rendelkező személy a 68/B. § (1) bekezdése szerinti ellátotti arányra tekintet nélkül is ellátható, ha valamennyi ellátást igénylő vagy helyette a szolgáltatási díjat megfizető más személy írásban vállalja a fenntartó által megállapított szolgáltatási díj, illetve egyszeri belépési összeg megfizetését.

⁷³ Időotthoni ellátás az értékelő adatlap alapján III. fokozatú vagy a jogszabályban meghatározott egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglet megállapítása esetén nyújtható.

gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

69. § (1) bekezdése alapján a fogyatékos személyek otthonába az a fogyatékos személy vehető fel, akinek oktatására, képzésére, foglalkoztatására, valamint gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség.

71. § (1) bekezdése értelmében a pszichiátriai betegek otthonába az a krónikus pszichiátriai beteg vehető fel, aki az ellátás igénybevételének időpontjában – jogszabályban meghatározott szakvélemény alapján – nem veszélyeztető állapotú, akut gyógyintézeti kezelést nem igényel, és egészségi állapota, valamint szociális helyzete miatt önmaga ellátására segítséggel sem képes.

71/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szenvedélybetegek otthonában annak a személynek az ápolását, gondozását végzik, aki – jogszabályban meghatározott szakvélemény alapján – szomatikus és mentális állapotát stabilizáló, illetve javító kezelést igényel, önálló életvitelre időlegesen nem képes, de – a külön jogszabályban meghatározott – kötelező intézeti gyógykezelésre nem szorul.

71/B. §-ában meghatározottak alapján a hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását kell biztosítani, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Baktalórántháza	X	-	-	-	-
Besenyőd	X	-	-	-	-
Laskod	-	-	-	-	-
Levelek	-	-	-	-	-
Magy	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-	-	-
Nyírfákó	-	-	-	-	-
Nyírkércs	X	-	-	-	-
Ófehértó	X	-	-	-	-

Petneháza	-	-	-	-	-
Ramocsaháza	X	-	-	-	-
Rohod	-	-	-	-	-

A TEIR 2023. évi nyilvántartása alapján a Baktalórántházai járásban 4 településen működik idősek otthona, mely összesen 138 fő részére biztosít tartós bentlakásos ellátást. A tartós bentlakásos ellátás ezen típusát részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják. Pszichiátriai betegek otthonát, szenvedélybetegek otthonát, fogyatékossgal élő személyek otthonát, valamint hajléktalanok otthonát egyáltalán nem találunk a járásban.

Csengeri járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Csenger	X	-	-	-	-
Csengersima	-	-	-	-	-
Csengerújfalú	-	-	-	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	-	-	-
Porcsalma	X	-	-	-	-
Szamosangyalos	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-
Szamosatárfalva	-	-	-	-	-
Tyukod	-	-	-	-	-
Ura	-	-	-	-	-

A Csengeri járásban a TEIR 2023-as adatbázisát megvizsgálva idősek otthona összesen 2 településen, a járásszékhelyen és Porcsalmán biztosított. Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, fogyatékossgal élő személyek otthona, valamint hajléktalanok otthona nem érhető el a járásban.

A www.palyazat.gov.hu weboldalon a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megjelent a TOP_Plusz-3.3.2-21 kódszámú Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése elnevezésű felhívás, mely lehetőséget biztosít többek között a szociális alapszolgáltatások fejlesztésére.

A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése feltétele annak, hogy elsősorban a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér, másrésről a foglalkoztatottsági szint növeléséhez csökkenthetők legyenek a családi terhek és az életminőséget javító, önálló életvitelt támogató új szolgáltatások induljanak.

A fejlesztések célja a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben nevesített szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével.

Jelen felhívás keretében az alábbi szociális alapszolgáltatások fejlesztése támogatható:

- a 1993. évi III. törvény 57.§ (1) c) - d), f) – j) pontja szerinti szociális alapszolgáltatások:
 - d1) az étkeztetés⁷⁴,
 - d2) a házi segítségnyújtás,
 - d3) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
 - d4) a közösségi ellátások,
 - d5) a támogató szolgáltatás,
 - d6) az utcai szociális munka,
 - d7) a nappali ellátás.

Csenger Város Önkormányzata TOP_PLUSZ-3.3.2-21-SB1-2022-00021 azonosítószámú Csengeri szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások fejlesztése című projektjével támogatásban részesült. A Csenger Kistérségi Szociális Szolgáltatási Központ Alapító Okiratában meghatározott szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtja alap és szakosított ellátások formájában. Ezen ellátások célja, a szociális ellátáson keresztül a lakosság szociális helyzetének javítása, megőrzése, és megelőzése, az ellátás minőségének javítása érdekében. A társulásban résztvevő településeken (telephelyeken) működő szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások (házi segítségnyújtás, étkeztetés, nappali idős és fogyatékos ellátás, gyermekek nappali ellátása- bölcsőde szolgáltatás, család - és gyermekjóléti szolgálat, család - és gyermekjóléti központ, óvodai iskolai szociális munka) mellett, a szociális szakellátást biztosító Idősek Otthona szintén a Csenger Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ struktúrájában működik.

⁷⁴ A Szociális törvény 62 § (1) bekezdése és az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 2. Cím által definiált étkeztetés értendő.

A megfelelő színvonalú ellátás biztosítása érdekében fontos az épületek korszerűsítése (az épület belső átalakítása, étkeztetést szolgáló helyiségek modernizálása, fürdőszobák, mellékhelyiségek felújítása, esetlegesen az ellátás színvonalának javítását célzó újabb helyiségek kialakítása stb.)

A projekt keretein belül tervezett fejlesztés az alábbi telephelyeken működő szolgáltatások fejlesztését érinti: a Csenger Ady E. u 22. telephely szolgáltatásait (étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása), a Csenger, Ady E u. 5. Család és Gyermejkölési Központ és a Csenger, Rákóczi u.16. Család és Gyermejkölési Szolgáltatások fejlesztését.

A szolgáltatások egymásra épülve, illetve párhuzamosan működnek a Csenger Ady E. u 22. telephelyen (nappali ellátás, étkeztetés, házi segítségnyújtás) a bentlakásos intézménnyel. Az ellátást igénybe vevők és az őket ellátó személyzet, a tárgyi feltételek nem megfelelő mivolta miatt nehézségekbe ütköznek (pld. a tálaló konyha, ebédlő, foglalkoztató, pihenő, mosókonyha, fürdők, illemhelyek használata során). A projekt eredményeként a Csenger, Rákóczi u. 34. sz. alatt található, Csenger Város Önkormányzata tulajdonában álló épület felújításával egy alapszolgáltatási központ jönne létre, ami egy helyre integrálja a fejlesztéssel érintett, működő szociális és gyermekjölési alapszolgáltatásokat.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossggal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Botpalád	-	-	-	-	-
Cégénydányád	X	-	-	-	-
Csaholc	-	-	-	-	-
Császló	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	X	-	-	-	-
Fülesd	-	-	-	-	-
Gacsály	X	-	-	X	-
Garbolc	-	-	-	-	-

Gyügye	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	X	-	-	-	-
Kérsemjén	-	-	-	-	-
Kisar	-	-	-	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-
Kisnamény	X	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-
Kölcese	-	-	-	-	-
Kömörő	-	-	-	-	-
Magosliget	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-
Méhtelek	-	-	-	-	-
Milota	-	-	-	-	-
Nábrád	-	-	-	-	-
Nagyar	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	-	-	-
Sonkád	-	-	-	-	-
Szamossályi	X	-	-	-	-
Szamosújlak	-	-	-	-	-
Szatomárcseke	-	-	-	-	-
Tiszabecs	-	-	-	-	-

Tiszacsécse	-	-	-	-	-
Tiszakóród	X	-	-	-	-
Tisztaberek	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	-	-	-	-	-
Túristvándi	-	-	-	-	-
Túrlicse	X	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-
Zsarolyán	X	-	-	-	-

A Fehérgyarmati járáshoz tartozó 50 település közül mindössze 9-en működik idősek otthona a TEIR 2023-as adatai szerint. Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, illetve hajléktalanok otthona nem érhető el egyik településen sem. Fogyatékossgal élő személyek otthona kizárólag Gacsály községben található meg, melyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat működtet. Az intézményben gondozott embereknek a teljes körű ellátást kapnak: lakhatást, étkezést, szükség szerinti ruházatot, ágyneműt, egészségügyi ellátást, gyógyszert, valamint a gyógyászati segédeszközök beszerzését, az egészségi és pszichés állapotnak megfelelő ápolást, gondozást, foglalkoztatást, pedagógiai fejlesztést, mentális gondozást, és a szabadidős programokat – kulturális és sport programok.⁷⁵

A járási települések, főként a kisebb lélekszámú települések lakossága előregedő, így ezekre az ellátásokra szükség van annak érdekében, hogy az idősödő lakosság életminősége fenntartható legyen. A tartós bentlakásos ellátások elérhetőségét megvizsgálva megállapítható, hogy a járás településszámához viszonyítva az adott tartós bentlakásos ellátási forma hiánya, vagy férőhely hiány mutatkozik meg.

Az idősödő vármegyei lakosság gondozásiszükséglet növekedést vetít előre, hiszen a várható élettartammal nem jár együtt az egészségben eltöltött idő. Az életkor előrehaladtával rendszerint az ápolási-gondozási szükséglet lineárisan nő. Az idősebb, leromlott egészségi állapotú szülők gondozása többlet terhet jelent a családoknak, különösen, ha a szülőt nem tudják állapotának megfelelő szolgáltatáshoz juttatni. Ekkor ugyanis kénytelen a család legalább egy tagja a munka világából kilépni, ezáltal azonban a család gazdasági aktivitása csökken, rosszabb esetben megszűnik. Nagy szükség van tehát a szociális szolgáltatások fejlesztésére. Az idősek otthona jelenthet egyfajta megoldást, ahol a

⁷⁵ Magyar Máltai Szeretetszolgálat: <https://maltai.hu/gacsaly>

bentlakók számára fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátást is biztosítanak, mellyel cél az aktivitás, a pszichés állapot szinten tartása és fejlesztése. A demencia megjelenésére az életkor növekedésével egyre nagyobb esély van, így az öregedő társadalmakban a demenciával élők számának növekedésével kell számolni, ami növekvő gondozási igényt jelent.

Ibrányi járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Balsa	-	-	-	-	-
Buj	-	-	-	-	-
Gávavencsellő	X	-	-	-	-
Ibrány	X	-	-	-	-
Nagyhalász	X	-	-	-	-
Paszab	-	-	-	-	-
Tiszabercel	-	-	-	-	-
Tiszatelek	-	-	-	-	-

A TEIR 2023-as adatbázisában foglaltak alapján az Ibrányi járásban a járásközponton kívül még 2 településen, Gávavencsellőn és Nagyhalászbán működik idősek otthona egyházi, illetve önkormányzati fenntartásban. Ibrányban és Nagyhalászbán 2-2 intézmény is biztosít tartós bentlakásos ellátást az idősek számára. Pszichiátriai betegek otthonát, szenvedélybetegek otthonát, fogyatékossgal élő személyek otthonát és hajléktalanok otthonát egyáltalán nem találunk a járásban.

Az ellátás színvonalának javítása érdekében kiemelt fontossággal bír az épületek és környezetük korszerűsítése (energetikai korszerűsítés, megújuló energiaforrások használata stb.), továbbá a területen dolgozó humánerőforrás megőrzése, mentálhigiénés, kiégést megakadályozó és továbbképzési lehetőségeinek szélesebb körű biztosítása.

A www.palyazat.gov.hu weboldalon a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megjelent a TOP_Plusz-3.3.2-21 kódszámú Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése elnevezésű felhíváson túlmenően a TOP_Plusz 2.1.1-21 kódszámú Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése elnevezésű felhívás is lehetőséget biztosított - a nevéből adódóan -

önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésére. Utóbbi felhívásra sikeresen pályázott és nyert Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata, akinek a TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00016 azonosítószámú projektjének fókuszában a Gávavencsellői Idősek Otthonának energetikai fejlesztése áll. A projekt célja a Gávavencsellő, Toldi Miklós utca 43., 1808 hrsz-ú idősek otthonaként funkcionáló ingatlan fejlesztése által korszerű és energetikai szempontból hatékony létesítmény megvalósítása.

Nagyhalász Város Önkormányzata szintén támogatási kérelmet nyújtott be a TOP_Plusz 2.1.1-21 kódszámú pályázati felhívásra, melyet a támogató TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00053 azonosítószámmal pozitív támogatási döntésben részesített. A fejlesztés keretében a Nagyhalász Város Önkormányzat tulajdonában lévő 2 db épület energetikai fejlesztése valósul meg (Polgármesteri Hivatal és az Idősek Otthona). Utóbbi épület tekintetében történő fejlesztés során az épületben egy levegő-víz hőszivattyú kerül beépítésre, valamint az ez által megnövekedett áramszükséglet kiváltása érdekében egy 50 kWp napelemes rendszer kerül kiépítésre. Az energiahatékonyságot növelő célokon túl, mindkét projekt hozzájárul a minőségi szolgáltatás elérhetőségének biztosításához.

Kemecsei járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Kemecse	X	-	-	-	-
Berkesz	-	-	-	-	-
Beszterec	-	-	-	-	-
Demecser	-	-	-	-	-
Gégény	-	-	-	-	-
Kék	X	-	-	-	-
Nyírbogdány	X	-	-	-	-
Nyírtét	-	-	-	-	-
Székely	-	-	-	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-
Vasmegyer	X	-	-	-	-

A tartós bentlakásos ellátások elérhetőségét tanulmányozva a Kemecei járásban 4 településen működik az idősok otthonában történő ellátás, melyet részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítanak. Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, fogyatékossggal élő személyek otthona és hajléktalanok otthona egyáltalán nem működik a járás egyik településén sem a TEIR 2023-as nyilvántartása szerint.

A TOP_Plusz 2.1.1-21 kódszámú Önkormányzati épületek energetikai korszerősítése elnevezésű felhívásra Kék Község Önkormányzata által benyújtott TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00050 azonosítószámú támogatási kérelme célravezetőnek bizonyult. A fejlesztés keretében az önkormányzat tulajdonában lévő 3 db épület energetikai fejlesztése valósul meg (orvosi rendelő, művelődési ház, idősok otthona). Az idősok otthonának fejlesztése során elhelyezésre kerül egy talajszondás hőforrású hőszivattyú, valamint az épület villamos energiafelhasználásának költségeinek csökkentésére napelemek kerülnek elhelyezésére az épület tetején. A projekt közvetve hozzájárul a tartós bentlakásos ellátás, mint szolgáltatás minőségi színvonalának emeléséhez, ugyanakkor energetikai beruházás révén az energiahatékonyság növeléséhez és a szén-dioxid kibocsátás csökkentéséhez.

Kisvárdai járás

A járási települések	Idősok otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossggal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Ajak	-	-	-	-	-
Anarcs	-	-	-	-	-
Dombrád	-	-	-	-	-
Döge	-	-	-	-	-
Fényeslitke	X	-	-	-	-
Gyulaháza	X	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-
Kékcse	-	-	-	-	-
Kisvárdá	X	-	-	-	-
Lövőpetri	-	-	-	-	-

Mezőladány	-	-	-	-	-
Nyírkársz	X	-	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-
Nyírtass	-	-	-	-	-
Pap	-	-	-	-	-
Pátroha	-	-	-	-	-
Rétközberencs	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	-	-	-
Tiszakanyár	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	-	-	-	-
Újdombrád	-	-	-	-	-
Újkenéz	-	-	-	-	-

A TEIR 2023. évi nyilvántartása alapján a Kisvárdai járásban 4 településen működik idősek otthona - Nyírkárszon 2 intézményben -, melyek összesen 282 fő részére nyújtottak ellátást. A tartós bentlakásos ellátást részben önkormányzati, részben egyházi fenntartású intézmények biztosítják. Kisvárdán a Nyíregyházi Egyházmegye működtet idősek otthonát, melynek ellátási területe Döge, Pátroha, Kisvárd, Jéke, Pap, Újkenéz, Mezőladány és Kékcse települések közigazgatási területére terjed ki, valamint a 9/1999.(XI. 24.) SzCsM 3/A. § (2) bekezdése értelmében az intézményi férőhely 10 %-ig az ország bármely területéről nyújthatnak be kérelmet, az intézményi elhelyezést igénylők. ⁷⁶

Pszichiátriai betegek otthonát, szenvedélybetegek otthonát, fogyatékkal élő személyek otthonát és hajléktalanok otthonát egyáltalán nem találunk a járásban.

⁷⁶ Nyíregyházi Egyházmegye Szociális Intézmények: <https://szocialis.nyirgorkat.hu/szent-miklos-integralt-szolgaltato-kozpont/>

Mátészalkai járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Fábiánháza	-	-	-	-	-
Fülpösdaróc	X	-	-	-	-
Géberjén	-	-	-	-	-
Győrtelek	X	-	X	X	-
Hodász	X	X	-	-	-
Jármi	-	-	-	-	-
Kántorjánosi	-	-	-	-	-
Kocsord	-	-	-	-	-
Mátészalka	X	-	-	-	-
Mérk	X	-	-	-	-
Nagydobos	-	-	-	-	-
Nagyecsed	-	-	-	-	-
Nyírcsaholy	-	-	-	-	-
Nyírkáta	-	-	-	-	-
Nyírmeggyes	-	-	-	-	-
Nyírparasznya	-	-	-	-	-
Ópályi	-	-	-	-	-
Ökörítőfülpös	-	-	-	-	-
Őr	X	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-
Rápolyt	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-

Szamosszeg	-	-	-	-	-
Tiborszállás	X	-	-	-	-
Vaja	X	-	-	-	-
Vállalj	-	-	-	-	-

A Mátészalkai járásban a TEIR 2023. évi adatai szerint 8 településen érhető el idősek otthona, ezenfelül Győrteleken pszichiátriai betegek otthonát, szenvedélybetegek otthonát és fogyatékossgal élő személyek otthonát is találunk. Utóbbi két intézmény a Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye keretében érhető

el.⁷⁷ Pszichiátriai betegek otthona a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában működő Szent Miklós Ápoló-Gondozó Otthonban érhető el Hodászon. Az Ápoló-Gondozó Otthon 200 férőhelyen pszichiátriai betegek, 30 férőhelyen demens betegek számára nyújt szakosított intézményi elhelyezést. Hajléktalanok otthona a járás egyik településen sem biztosított.⁷⁸

Nagykállói járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Balkány	X	-	-	-	-
Biri	-	-	-	-	-
Bököny	X	-	-	-	-
Érpatak	-	-	-	-	-
Geszteréd	-	-	-	-	-
Kállósején	-	-	-	-	-
Nagykálló	X	-	-	-	-
Szakoly	-	-	-	-	-

⁷⁷ Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye: <https://agogyortelek.hu/>

⁷⁸ Nyíregyházi Egyházmegye Szociális Intézmények: <https://szocialis.nyirgorkat.hu/szent-miklos-apolo-gondozo-otthon-hodasz/>

A Nagykállói járásban összesen 3 településen, Balkányban, Bökönyben, illetve Nagykállóban érhető el idősök otthona a TEIR 2023-as adatbázisa alapján, melyek fenntartását részben önkormányzati, részben egyházi intézmények biztosítják. Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, fogyatékossgal élő személyek otthona és hajléktalanok otthona egyáltalán nem működik a járás egyik településén sem.

Nyírbátori járás

A járási települések	Idősök otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Bátorliget	-	-	-	-	-
Encsencs	-	-	-	-	-
Kisléta	X	-	-	X	-
Máriapócs	X	-	-	-	-
Nyírbátor	X	-	-	-	-
Nyírbéltek	X	X	-	-	-
Nyírbogát	X	-	-	-	-
Nyírcsászári	-	-	-	-	-
Nyínderzs	-	-	-	-	-
Nyírgelse	X	-	-	-	-
Nyírgyulaj	X	-	-	-	-
Nyírlugos	-	-	-	-	-
Nyírmihálydi	X	-	-	-	-
Nyírpilis	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	X	-	-	-	-
Önböly	-	-	-	-	-
Penészlek	X	-	-	-	-
Piricse	-	-	-	-	-

Pócspetri	X	-	-	-	-
Terem	-	-	-	-	-

A Nyírbátori járásban 11 településen érhető el idősek otthona, mint tartós bentlakásos ellátás. Utóbbi intézmény típuson felül Kislétán fogyatékossgal élő személyek otthonának elérhetősége biztosított, míg Nyírbélteken pszichiátriai betegek otthona működik. Ez a két intézmény a Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye keretében érhető el a Szilvafa Otthonban Kislétán és a Holdfény Otthonban Nyírbélteken. A járásszékhelyen az idősek otthonán túlmenően működik fogyatékossgal élő személyek otthona, illetve hajléktalanok otthona is. Az intézmények fenntartását részben önkormányzati, részben egyházi intézmények biztosítják. Pszichiátriai betegek otthonát a Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye biztosítja Nyírbélteken 130 fő részére, míg fogyatékossgal élő személyek otthona Kislétán érhető el, melyet szintén az előzőekben említett intézmény biztosít⁷⁹. Szenvedélybetegek otthona és hajléktalanok otthona egyáltalán nem működik a TEIR 2023-as adatai szerint.

Kisléta Község Önkormányzata TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00023 azonosítószámmal Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Kisléta községben címmel támogatási kérelmet nyújtott be a TOP_Plusz 2.1.1-21 kódszámú Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése elnevezésű felhívásra, melyet a támogató nyertessé nyilvánított. A tervezett fejlesztés célja a 4325 Kisléta, Bogáti utca 7. 408/3 hrsz. alatt található önkormányzati tulajdonban lévő idősek otthona, valamint a 4325 Kisléta, Debreceni utca 16. 398 hrsz. alatt található önkormányzati tulajdon lévő, konyha épületek energetikai korszerűsítése, amelynek része a falak, födémek szigetelése, nyílászárók cseréje, gépészeti és elektromos korszerűsítés, 3 KW teljesítményű napelemes rendszer kiépítése az idősek otthona épületen és azbesztmentesítés a pala tetőfedés bontásával és acél lemeztetőfedés készítésével. A fejlesztés során az idősek otthona és a konyha épület komplex akadálymentesítése is megtörténik. A megvalósult korszerűsítés nemcsak energiahatékonysági javulást eredményez, hanem közvetve hozzájárul ahhoz is, hogy az érintett épületek a megfelelő színvonalú ellátást tudják biztosítani.

⁷⁹ Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye: <https://agomerk.hu/szolgalattasok>

Nyíregyházi járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Apagy	X	-	-	-	-
Kálmánháza	-	-	-	-	-
Kótaj	X	-	-	-	-
Nagycserkesz	-	-	-	-	-
Napkor	X	-	-	-	-
Nyíregyháza	X	X	-	X	X
Nyírpazony	X	-	-	-	-
Nyírtelek	X	-	-	-	-
Nyírtura	X	-	-	-	-
Rakamaz	X	-	-	-	-
Sényő	X	-	-	-	-
Szabolcs	-	-	-	-	-
Tímár	-	-	-	-	-
Tiszanagyfalu	-	-	-	-	-
Újfehértó	X	-	-	-	-

A **Nyíregyházi járásban** 10 településen találunk idősek otthonát. A járásszékhelyen az idősek otthonán túlmenően működik fogyatékossgal élő személyek otthona, illetve hajléktalanok otthona, valamint pszichiátriai betegek otthona is működik Nyíregyházán (a Szivárvány Idősek Otthonában 33 férőhelyen, az Anna Szeretetotthonban 16 férőhelyen). Az intézmények fenntartását részben önkormányzati, részben egyházi intézmények biztosítják. Szenvedélybetegek otthona nem érhető el a járás egyik településén sem a TEIR 2023-as nyilvántartása alapján.

Nyíregyházán az önkormányzat fenntartásában működő Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ két telephelyen, a Pacsirta u. 29-35. szám (43 fő) és a Rozsnyai u.

8/a. szám alatt (20 fő) működtet idők otthonát. Az intézmény beszámolója alapján a kihasználtság 2023. évben 101 %.

Nyíregyházán utóbbi önkormányzati fenntartású intézményen kívül 7 idők otthona található, ebből egy az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében működtetett Sóstói Szivárvány Idők Otthona, melynek 2011 októberétől a Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség a fenntartója.

Nyíregyházán a hajléktalanok otthonát az Oltalom Szeretetszolgálat biztosítja, melynek keretében az alábbi feladatokat látja el:

- egészségügyi ellátás,
- fizikai ellátás,
- mentálhigiénés ellátás,
- szabadidős, kulturális programok,
- szociális foglalkoztatás.

A bentlakásos intézményi férőhelyek száma helyenként nem elegendő, magas az ellátásra várakozók száma, leginkább a járásszékhelyen. A jövőben a bentlakásos intézményi férőhelyek számát növelni szükséges, különös tekintettel az idők otthona ellátásra. Az egyéb ellátási formákat tekintve is az ellátás fejlesztés indokolt, hiszen a fogyatékossgal élők, a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek, valamint a hajléktalan személyek intézményi elhelyezésére is igény mutatkozik főként Nyíregyházán, ahol jelentős a várakozók száma. A hajléktalan ellátásban különös tekintettel a krízis időszakban mutatkozik meg a férőhelyek szükségessége a vármegyében.⁸⁰

A szolgáltatásnyújtással kapcsolatban problémaként jelentkezik a dolgozók körében tapasztalható magas fluktuáció, a szakképzett és gyakorlattal rendelkező, elkötelezett, megfelelő képességekkel bíró munkaerő hiánya, a szakemberek elvándorlása, a helyettesítések megoldásának nehézsége, a munkatársak fizikai és mentális túlterheltsége.

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások jogszabályban meghatározott tárgy, elhelyezési körülmények között működhetnek. A használat során nyilvánvaló az amortizáció, a karbantartásnak, fejlesztésnek folyamatosnak kell lenni. Az infrastrukturális fejlesztések során figyelemmel kell lenni többek között a jogszabályi előírásoknak megfelelő infrastrukturális feltételek megteremtésére, törekedve a modern környezet kialakítására eszközbeszerzésekkel bővítve. A működési környezet nagyban emelheti a szakmai munka színvonalát, segíti a napi működést. Az energetikai fejlesztések, csatlakozás a „zöld” energiaforrásokhoz, ezek beszerzése, használata (napelemek, klíma, hőszivattyús rendszerek kiépítése az alacsonyabb energiafogyasztás miatt, fűtőkorszerűsítés, megújuló energiafelhasználás lehetőségeinek megteremtése) szintén célként szerepel az infrastrukturális fejlesztések során. Az akadálymentesítés prioritást élvez (pl.: külső-belső felújítási munkálatok során rámpa, korlátok, kapaszkodók építése, lift stb.)

⁸⁰ Nyíregyháza Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Program (2022-2027)

A TOP_Plusz-2.1.1-21 kódszámú Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése elnevezésű felhívásra Rakamaz Város Önkormányzata által TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00003 azonosítószámmal benyújtott támogatási kérelme sikeresnek bizonyult. A projekt keretében az önkormányzat 5 helyszínen kíván energetikai fejlesztéseket végezni az önálló energetikai rendszerrel rendelkező, tulajdonában álló épületeken, mely többek között érinti az Aranyévek Szociális Gondozási Központot is, ahol egy 25,2 kW teljesítményű napelemes rendszer kerül kiépítésre.

A fentiekben említett felhívás adta pályázati lehetőséggel Sényő Község Önkormányzata is élni kívánt. Az önkormányzat TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00041 azonosítószámú Sényő Község Önkormányzata - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése című eredményes projektjében a településen lévő idősek otthona épületének energetikai korszerűsítése valósul meg. A projektben a fűtési rendszer elektromos levegő-vizes hőszivattyú telepítése és napelemes rendszer kiépítése tervezett, ugyanakkor ezen energetikai korszerűsítések mellett a hatályos jogszabályoknak megfelelően a kötelező akadálymentesítés is megvalósul.

Ezek a projektek közvetve hozzájárulnak a tartós bentlakásos ellátás, mint szolgáltatás minőségi színvonalának emeléséhez, ugyanakkor energetikai beruházások révén az energiahatékonyság növeléséhez, az áramfogyasztás, illetve a szén-dioxid kibocsátás csökkentéséhez.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Szorgalmatos	-	-	-	-	-
Tiszadada	X	-	-	-	-
Tiszadob	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	-	-	-
Tiszalök	X	-	-	-	-
Tiszavasvári	X	-	-	X	-

A TEIR 2023. évi adatai szerint a Tiszavasvári járásban 3 településen érhető el idősek otthona, mint tartós bentlakásos ellátás, melyek fenntartását részben önkormányzati, részben egyházi intézmények biztosítják. Fogyatékossgal élő személyek otthonát kizárólag a járásszékhelyen találunk. A

feladatellátást a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ idős demens és fogyatékossgal élő személyek ápolást, gondozást nyújtó bentlakásos intézménye biztosítja. Az intézmény 111 fő idős, 24 fő demens, 69 fő fogyatékossgal élő személy ellátását biztosítja, fenntartója Tiszavasvári Város Önkormányzata. A fogyatékossgal élő emberek részlegén azon felnőtt korú (látás-, mozgás-, értelmi és halmozottan fogyatékossgal élő) személyek ellátását végzik, akik nem igényelnek gyógyintézeti kezelést, valamint rehabilitációs intézményi ellátásban nem részesülnek. Az intézményi ellátása során lehetőséget biztosítanak a fogyatékossgal élő ember állapotának megfelelő önállóságra, döntési lehetőségre, továbbá a szinte tartó, képességfejlesztő, sport és szabadidős tevékenységek végzésére is.⁸¹

Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, valamint hajléktalanok otthona nem működik a járás egyik településén sem.

Az ellátást nyújtó szolgáltatások javítása érdekében Tiszavasvári Város Önkormányzata is támogatási kérelmet nyújtott be a TOP_Plusz-2.1.1-21 kódszámú Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése elnevezésű felhívásra, melyet a támogató TOP_PLUSZ-2.1.1-21-SB1-2022-00035 azonosítószámmal nyertesnek minősített. A projekt keretében energetikai fejlesztések valósulnak meg Tiszavasvári önkormányzati tulajdonban álló épületein - többek között - a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ vonatkozásában is. Az energetikai korszerűsítés tekintetében homlokzati szigetelés, nyílászáró csere, fűdém szigetelés, fűtés felújítás, radiátorcsere, kazáncsere tervezett. A megvalósult korszerűsítés nemcsak energiahatékonysági javulást eredményez, hanem közvetve hozzájárul ahhoz is, hogy az érintett épületek a megfelelő színvonalú ellátást tudják biztosítani.

Vásárosnamény járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Aranyosapáti	-	-	-	-	-
Barabás	-	-	-	-	-
Beregdaróc	-	-	-	-	-
Beregsurány	X	-	-	-	-
Csaroda	-	-	-	-	-

⁸¹ Forrás: <https://www.humantiszavasvari.hu/node/1>

Gelénese	-	-	-	-	-
Gemzse	-	-	-	-	-
Gulács	-	-	-	-	-
Gyüre	-	-	-	-	-
Hetefejércse	X	-	-	-	-
Ilk	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-
Lónya	X	-	-	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-
Mátyus	X	-	-	-	-
Nagyvarsány	X	-	-	-	-
Nyírmada	X	-	-	-	-
Olcsva	-	-	-	-	-
Pusztadobos	-	-	-	-	-
Tákos	-	-	-	-	-
Tarpa	X	-	-	X	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-
Tiszakerecseny	-	-	-	-	-
Tiszaszalka	X	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	X	-	-	-	-

A Vásárosnaményi járásban 9 településen érhető el idősek otthona a TEIR 2023-as adatai alapján, melyek fenntartását részben önkormányzati, részben egyházi intézmények biztosítják vagy egyes települések társulást hoztak létre, mely ellátja ezen feladatokat is. Fogytékossággal élő személyek otthonát 1 településen, Tarpán találunk, míg pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, illetve hajléktalanok otthona a járás egyik településén sem működik. Az idősek otthona, mint tartós bentlakásos ellátás tekintetében az idősödő lakosság életminősége fenntartása érdekében az ellátás biztosítása kiemelt fontosságú. Nagy hangsúlyt kell fektetni a férőhely hiány megszüntetésére, valamint

a szakképzett és gyakorlattal rendelkező szakemberek fluktuációjának, illetve fizikai és mentális túlterheltségének csökkentésére.

Záhonyi járás

A járási települések	Idősek otthona	Pszichiátriai betegek otthona	Szenvedélybetegek otthona	Fogyatékossgal élő személyek otthona	Hajléktalanok otthona
Benk	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	-	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-
Komoró	-	-	-	-	-
Mándok	X	-	-	X	-
Tiszabездéd	-	-	-	-	-
Tiszaogyorós	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	-	-	-	-
Tuzsér	-	-	-	-	-
Záhony	-	-	-	-	-
Zsurk	-	-	-	-	-

A Záhonyi járásban kizárólag Mándokon található idősek otthona, továbbá fogyatékossgal élő személyek otthona is. Pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, valamint hajléktalanok otthona egyáltalán nem működik a járásban a TEIR 2023. évi nyilvántartása szerint. A tartós bentlakásos ellátás típusait vizsgálva megállapítható, hogy a járás településszámához viszonyítva elenyésző. A járási települések, főként a kisebb lélekszámú települések lakossága előregedő, így ezekre az ellátásokra szükség van annak érdekében, hogy a lakosság életminősége fenntartható legyen. A járást illetően a tartós bentlakásos ellátási formák hiánya mutatkozik meg, melyet a települési HEP-ekben foglaltak is alátámasztanak.

2.2.2. Átmeneti elhelyezés

A 1993. évi III. törvény 80. §-a értelmében az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- a) időskorúak gondozóháza;
- b) fogyatékossgal élő személyek gondozóháza;
- c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;
- d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;
- e) éjjeli menedékhely;
- f) hajléktalan személyek átmeneti szállása.

A Törvény 82-84. §-ai meghatározzák, hogy mely személyek és milyen szempontokat figyelembe véve tartózkodhatnak az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények bármelyikében.

Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

A fogyatékossgal élők gondozóházában azok a fogyatékossgal élő személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokoltá.

A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakókörnyezetében nem oldható meg.

Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

A hajléktalan személyek átmeneti szállása az önellátásra képes hajléktalan személyeknek biztosít

- a) lakhatási szolgáltatást, vagy
- b) lakhatási szolgáltatást és az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt (szociális munkát).

Baktalórántházai járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Baktalórántháza	-	-	-	-	-	-
Besenyőd	-	-	-	-	-	-
Laskod	-	-	-	-	-	-
Levelek	-	-	-	-	-	-
Magy	-	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-	-	-	-
Nyírfákó	-	-	-	-	-	-
Nyírkércs	-	-	-	-	-	-
Ófehértó	-	-	-	-	-	-
Petneháza	-	-	-	-	-	-
Ramocsaháza	-	-	-	-	-	-
Rohod	-	-	-	-	-	-

A Baktalórántházai járásban nem működnek gondozóházak.

Csengeri járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossggal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Csenger	-	-	-	-	-	-
Csengersima	-	-	-	-	-	-
Csengerújfalu	-	-	-	-	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	-	-	-	-
Porcsalma	X	-	-	-	-	-
Szamosangyalos	-	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-	-
Szamosatárfalva	-	-	-	-	-	-
Tyukod	-	-	-	-	-	-
Ura	-	-	-	-	-	-

A táblázat alapján megállapítható, hogy a járásban Porcsalmán működik az időskorúak gondozóháza a Porcsalmai Református Egyházközség fenntartásában.

A járásban több gondozóház nem található.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Botpalád	-	-	-	-	-	-
Cégénydányád	-	-	-	-	-	-
Csaholc	-	-	-	-	-	-
Császló	-	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	-	-	-	-	-	X
Fülesd	-	-	-	-	-	-
Gacsály	-	X	-	-	-	-
Garbolc	-	-	-	-	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	-	-	-	-	-	-
Kérsemlén	-	-	-	-	-	-
Kisar	-	-	-	-	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-	-
Kölcese	-	-	-	-	-	-
Kömörő	-	-	-	-	-	-
Magosliget	-	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-	-

Méhtelek	-	-	-	-	-	-
Milota	-	-	-	-	-	-
Nábrád	-	-	-	-	-	-
Nagyar	-	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	-	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	-	-	-	-
Sonkád	-	-	-	-	-	-
Szamossályi	-	-	-	-	-	-
Szamosújlak	-	-	-	-	-	-
Szatmárcseke	-	-	-	-	-	-
Tiszabecs	-	-	-	-	-	-
Tiszacsécse	-	-	-	-	-	-
Tiszakóród	-	-	-	-	-	-
Tisztaberek	-	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	-	-	-	-	-	-
Túristvándi	-	-	-	-	-	-
Túrlicse	-	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-	-

A járásban Gacsály településen működik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartásában a Gondviselés Háza Fogytékkal Élők Otthona. Fehérgyarmaton a hajléktalan személyek átmeneti szállása biztosított. A járásban több gondozóház nem található.

Ibrányi járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékosokkal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Balsa	-	-	-	-	-	-
Buj	-	-	-	-	-	-
Gávavencsellő	-	-	-	-	-	-
Ibrány	-	-	-	-	-	-
Nagyhalász	-	-	-	-	-	-
Paszab	-	-	-	-	-	-
Tiszabercel	-	-	-	-	-	-
Tiszatelek	-	-	-	-	-	-

A táblázat alapján megállapítható, hogy az Ibrányi járásban nem működnek gondozóházak.

Kemecsei járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossggal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Kemecse	-	-	-	-	-	-
Berkesz	-	-	-	-	-	-
Besztrec	-	-	-	-	-	-
Demecser	-	-	-	-	-	-
Gégény	-	-	-	-	-	-
Kék	-	-	-	-	-	-
Nyírbogdány	-	-	-	-	-	-
Nyírtét	-	-	-	-	-	-
Székely	-	-	-	-	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-	-
Vasmegyer	-	-	-	-	-	-

A táblázat alapján megállapítható, hogy Kemecsei járásban nem működnek gondozóházak.

Kisvárdai járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Ajak	-	-	-	-	-	-
Anarcs	-	-	-	-	-	-
Dombrád	-	-	-	-	-	-
Döge	-	-	-	-	-	-
Fényeslitke	-	-	-	-	-	-
Gyulaháza	-	-	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-	-
Kékcse	-	-	-	-	-	-
Kisvárd	-	-	-	-	-	X
Lövőpetri	-	-	-	-	-	-
Mezőladány	-	-	-	-	-	-
Nyírkársz	-	-	-	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-	-
Nyírtass	-	-	-	-	-	-
Pap	-	-	-	-	-	-
Pátroha	-	-	-	-	-	-
Rétközberencs	-	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	-	-	-	-
Tiszakanyár	-	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	-	-	-	-	-
Újdombrád	-	-	-	-	-	-

Újkenéz

-	-	-	-	-	-	-

Kisvárdán a hajléktalan személyek átmeneti szállása a Szent Miklós Integrált Szolgáltató Központban biztosított. A járásban több gondozóház nem található.

Mátészalkai járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Fábiánháza	-	-	-	-	-	-
Fülpösdaróc	-	-	-	-	-	-
Géberjén	-	-	-	-	-	-
Győrtelek	-	X	-	X	-	-
Hodász	-	-	X	-	-	-
Jármí	-	-	-	-	-	-
Kántorjánosi	-	-	-	-	-	-
Kocsord	-	-	-	-	-	-
Mátészalka	-	-	-	-	-	X
Mérk	-	-	-	-	-	-
Nagydobos	-	-	-	-	-	-
Nagyecsed	-	-	-	-	-	-
Nyírcsaholy	-	-	-	-	-	-
Nyírkáta	-	-	-	-	-	-
Nyírmeggyes	-	-	-	-	-	-
Nyírparasznya	-	-	-	-	-	-
Ópályi	-	-	-	-	-	-
Ökörítőfülpös	-	-	-	-	-	-

Ör	-	-	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-	-
Szamosszeg	-	-	-	-	-	-
Tiborszállás	-	-	-	-	-	-
Vaja	-	-	-	-	-	-
Vállaj	-	-	-	-	-	-

A járásban Győrtelek településen működik a fogyatékossggal élő személyek gondozóháza és a szenvedélybetegek átmeneti otthona. Hodász településen a pszichiátriai betegek átmeneti otthona biztosított. Mátészalkán a hajléktalan személyek átmeneti szállása érhető el, aminek a működtetése Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények feladata.

Nagykállói járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossggal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Balkány	-	-	-	-	-	-
Biri	-	-	-	-	-	-
Bököny	-	-	-	-	-	-
Érpatak	-	-	-	-	-	-
Geszteréd	-	-	-	-	-	-
Kállósemjén	-	-	-	-	-	-
Nagykálló	-	-	-	-	-	-
Szakoly	-	-	-	-	-	-

A táblázat alapján megállapítható, hogy a Nagykállói járásban nem működnek gondozóházak.

Nyírbátor járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossggal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Bátorliget	-	-	-	-	-	-
Encsencs	-	-	-	-	-	-
Kisléta	-	X	-	-	-	-
Máriapócs	-	-	-	-	-	-
Nyírbátor	-	-	-	-	X	-
Nyírbéltek	-	-	X	-	-	-
Nyírbogát	-	-	-	-	-	-
Nyírcsászári	-	-	-	-	-	-
Nyínderzs	-	-	-	-	-	-
Nyírgelse	-	-	-	-	-	-
Nyírgyulaj	-	-	-	-	-	-
Nyírlugos	-	-	-	-	-	-
Nyírmihálydi	-	-	-	-	-	-
Nyírpilis	-	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	-	-	-	-	-	-
Ömböly	-	-	-	-	-	-
Penészlek	X	-	-	-	-	-
Piricse	-	-	-	-	-	-
Pócspetri	-	-	-	-	-	-
Terem	-	-	-	-	-	-

A járásban egy időskorúak gondozóháza működik Penészleken. Fogyatékossggal élő személyek gondozóháza található Kislétán. Pszichiátriai betegek átmeneti otthona biztosított Nyírbélteken. Éjjeli

menedékhely Nyírbátorban áll rendelkezésre. Szenvedélybetegek átmeneti otthona és a hajléktalan személyek átmeneti szállása nem biztosított a járásban.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékkal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Apagy	-	-	-	-	-	-
Kálmánháza	-	-	-	-	-	-
Kótaj	-	-	-	-	-	-
Nagycserkesz	-	-	-	-	-	-
Napkor	-	-	-	-	-	-
Nyíregyháza	X	X	X	-	X	X
Nyírpazony	-	-	-	-	-	-
Nyírtelek	-	-	-	-	-	-
Nyírtura	-	-	-	-	-	-
Rakamaz	-	-	-	-	-	-
Sényő	-	-	-	-	-	-
Szabolcs	-	-	-	-	-	-
Timár	-	-	-	-	-	-
Tiszanagyfalu	-	-	-	-	-	-
Újfehértó	-	-	-	-	-	-

A járásban Nyíregyházán működik az időskorúak gondozóháza, fogyatékkal élő személyek gondozóháza, pszichiátriai betegek átmeneti otthona, éjjeli menedékhely és hajléktalan személyek átmeneti szállása. Szenvedélybetegek átmeneti otthona nem biztosított a járásban.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Szorgalmatos	-	-	-	-	-	-
Tiszadada	-	-	-	-	-	-
Tiszadob	-	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	-	-	-	-
Tiszalök	-	-	-	-	-	-
Tiszavasvári	-	X	-	-	-	-

Tiszavasváriban a fogyatékossgal élő személyek gondozóháza biztosított. A járásban több gondozóház nem található.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Aranyosapáti	-	-	-	-	-	-
Barabás	-	-	-	-	-	-
Bregdaróc	-	-	-	-	-	-
Bregsurány	-	-	-	-	-	-
Csaroda	-	-	-	-	-	-
Gelénés	-	-	-	-	-	-

Gemzse	-	-	-	-	-	-
Gulács	-	-	-	-	-	-
Gyüre	-	-	-	-	-	-
Hetefejércse	-	-	-	-	-	-
Ilk	-	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-	-
Lónya	-	-	-	-	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	-	-	-	-	-	-
Nyírmada	-	-	-	-	-	-
Olcsva	-	-	-	-	-	-
Pusztadobos	-	-	-	-	-	-
Tákos	-	-	-	-	-	-
Tarpa	-	X	-	-	-	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-	-
Tiszakerecseny	-	-	-	-	-	-
Tiszaszalka	-	-	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	-	-	-	-	-	X

Tarpán a fogyatékossgal élő személyek gondozóháza, Vásárosnaményban pedig a hajléktalan személyek átmeneti szállása biztosított. A járásban több gondozóház nem található.

Záhonyi járás

A járási települések	Időskorúak gondozóháza	Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	Éjjeli menedékhely	Hajléktalan személyek átmeneti szállás
Benk	-	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	-	-	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-	-
Komoró	-	-	-	-	-	-
Mándok	-	X	-	-	-	-
Tiszabezdéd	-	-	-	-	-	-
Tiszaogyorós	-	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	-	-	-	-	-
Tuzsér	-	-	-	-	-	-
Záhony	-	-	-	-	-	-
Zsurk	-	-	-	-	-	-

A járásban egy fogyatékossgal élő személyek gondozóháza működik. A járásban több gondozóház nem található.

A vármegyében az elérhető gondozóházak, átmeneti otthonok, éjjeli menedékhelyek és átmeneti szállások száma igen alacsony. 4 járásban egyik intézmény sem található. Ennek oka nem ismert. Lehetséges, hogy azért nincs, mert nem merül fel hiány ezen a területen, nincs szükség átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekre. Erre vonatkozó információkat nem tartalmaznak a települések helyi esélyegyenlőségi programjai.

2.2.3. Lakóotthonok

A 1993. évi III. törvény 85/A. § (1) bekezdése szerint a lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, a külön jogszabályban meghatározott esetben tizennégy pszichiátriai beteget vagy fogyatékosággal élő személyt – ideértve az autista személyeket is –, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybe vevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

A lakóotthonok típusai a következők:

- a) fogyatékosággal élő személyek lakóotthona;
- b) pszichiátriai betegek lakóotthona;
- c) szenvedélybetegek lakóotthona.

A lakóotthoni ellátás formái:

- a) fogyatékosággal élő személyek lakóotthona esetében,
 - aa) rehabilitációs célú lakóotthon,
 - ab) ápoló-gondozó célú lakóotthon;
- b) pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek lakóotthona esetében rehabilitációs célú lakóotthon.

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátási altípusa
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata	Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ	Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ - Kék Szirom Lakóotthon	4400 Nyíregyháza, Újszőlő utca 21-23.	Fogyatékosággal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Patrónus Egyesület	Patrónus Egyesület Lakóotthon	Patrónus Egyesület Lakóotthon	4400 Nyíregyháza, Közép utca 19.	Fogyatékosággal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Gondviselés Háza - Fogyatékkal Élők Otthona Gacsály	Gondviselés Háza - Fogyatékkal Élők Otthona Gacsály	4972 Gacsály Ady Endre utca 27.	Fogyatékosággal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Gondviselés Háza - Kikelet Otthon Tarpa	Gondviselés Háza - Kikelet Otthon Tarpa	4931 Tarpa Baksa tanya 1.	Fogyatékosággal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Református Szeretetszolgálat	Magdaléneum Fogyatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthon	Magdaléneum Fogyatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthon	4400 Nyíregyháza, Lengyel utca 71.	Fogyatékosággal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

Református Szeretetszolgálat	Magdaléneum Fogyatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthon	Magdaléneum Fogyatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthon	4400 Nyíregyháza, Lengyel utca 73.	Fogyatékossgal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye	Szilvafa Otthon Kisléta	Kisléta, 4325 Pócsi utca 52.	Fogyatékossgal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye	Amarillisz Otthon Mándok	4644 Mándok Ady Endre utca 73.	Fogyatékossgal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona
Magyar Sclerosis Multiplexes Betegekért Alapítvány	Nyíregyházi SM Centrum	Nyíregyházi SM Centrum	4405 Nyíregyháza-Borbánya Lajtos utca 33.	Fogyatékossgal élő személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

A járásszékhelyen működő Kék Szirom Lakóotthon (4400 Nyíregyháza, Újszőlő u. 21-23.) 2001-ben jött létre, abból a célból, hogy a fogyatékossgal élő személyek lakóotthoni ellátását biztosítsa. Az intézményben olyan fogyatékossgal élő személyek élnek, akik önmaguk ellátására részben képesek. A lakóotthon 2012. december 31. napjáig a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ szervezeti keretében működött, azonban az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és az egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCV. törvény 2. § alapján az intézmény - a feladatellátást biztosító vagyonnal együtt – 2013. január 1. napjával a törvény erejénél fogva állami fenntartásba került. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022-től átvette az intézmény fenntartását megállapodás megkötésével.⁸²

A Szilvafa Otthon Kislétán működő, 12 férőhelyes szakosított ellátást nyújtó szociális intézmény, amely fogyatékos személyek számára biztosít tartós bentlakásos ellátást. Az intézmény célja, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személyek számára biztonságos, emberközpontú és támogató lakókörnyezetet teremtsen, ahol a gondozottak a saját képességeikhez igazodva élhetnek teljesebb életet. Az ellátás részeként biztosított a napi életvitelhez szükséges gondozás, ápolás, egészségügyi alapellátás, mentálhigiénés támogatás, valamint az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó foglalkoztatási és szabadidős tevékenységek szervezése.⁸³

⁸² Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata 2024.

⁸³Forrás: Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye honlapja <https://agomerk.hu/intezmenyunk/tortenet>

Az Amarillisz Otthon Mándokon működő, 12 férőhelyes szakosított ellátást nyújtó szociális intézmény, amely fogyatékos személyek számára biztosít tartós bentlakásos ellátást. Az intézmény feladata, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személyek részére biztonságos, támogató és emberközpontú lakókörnyezetet nyújtson, ahol a gondozottak életminőségének javítása, önállóságuk megőrzése és társadalmi beilleszkedésük elősegítése kiemelt cél. Az ellátás magában foglalja az ápolási-gondozási tevékenységeket, a napi életvitel támogatását, a mentálhigiénés ellátást, valamint a fejlesztő és szabadidős programok szervezését.⁸⁴

Magyar Sclerosis Multiplexes Betegekért Alapítvány által fenntartott Nyíregyházi SM Centrum olyan szakosított ellátást nyújtó intézmény, amely a sclerosis multiplexben (SM) szenvedő személyek komplex gondozását, rehabilitációját és életminőségük javítását szolgálja. 14 férőhellyel biztosít ellátást az intézmény, amelynek célja a betegségből adódó fizikai és pszichés terhek enyhítése, a betegek önállóságának megőrzése, valamint a társadalmi és munkaerőpiaci reintegráció elősegítése. A Centrum tevékenysége magában foglalja az orvosi és szociális rehabilitációt, a fejlesztő- és foglalkoztató programokat, a mentálhigiénés támogatást, valamint a betegek és hozzátartozóik számára szervezett információs és önszorgító programokat.⁸⁵

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában működik a Gondviselés Háza – Fogyatékkal Élők Otthona Gacsályon. Az intézmény ellátja azoknak a 18 éven felüli súlyos értelmi, illetve halmozottan sérült emberek ápolását – gondozását és terápiás célú foglalkoztatását 150 engedélyezett férőhelyen, akik nem oktathatók, képezhetők, foglalkoztathatók és gondozásukra csak bentlakásos intézményi keretek között van lehetőség. Lakóotthoni ellátást nyújtanak azoknak a 18 évet betöltött, aktív korú közepsúlyos értelmi fogyatékkal élő embereknek 12 engedélyezett férőhelyen, akik önmaguk ellátására részben képesek, folyamatos ápolást, felügyeletet nem igényelnek, továbbá a lakóotthonba költözésre felkészíthetők, és vállalják a lakóotthoni ellátás többletköltségeit. Az ellátottak szociális intézményen belüli foglalkoztatására munka-rehabilitációs foglalkoztatás keretében van lehetőségünk. Az intézményben gondozott embereknek a teljes körű ellátást kapnak: lakhatást, étkezést, szükség szerinti ruházatot, ágyneműt, egészségügyi ellátást, gyógyszert, valamint a gyógyászati segédeszközök beszerzését, az egészségi és pszichés állapotnak megfelelő ápolást, gondozást, foglalkoztatást, pedagógiai fejlesztést, mentális gondozást, és a szabadidős programokat – kulturális és sport programok.

86

Tarpa településen működik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület fenntartásában a Gondviselés Háza – Kikelet Otthon Tarpa intézmény, mely szociális alapszolgáltatásokat és személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat biztosít a rászoruló személyek számára.

A lakóotthon célja az értelmileg sérült személyek életminőségének javítása, társadalmi beilleszkedésük segítése. Az egyéni fejlesztés eszközével olyan mértékben felkészíteni a fogyatékos személyeket a

⁸⁴ Forrás: Szociális iránytű-Szociális ágazati portál [Hírek – Szociális Ágazati Portál](#)

⁸⁵ Forrás: Forrás: Szociális iránytű-Szociális ágazati portál [Hírek – Szociális Ágazati Portál](#)

⁸⁶ Forrás: <https://www.maltai.hu/gacsaly>

képességeikhez mért legnagyobb önállóságra, hogy különböző élethelyzetekben a környezetük és a társadalom által elfogadottan tudjanak döntéseket hozni.

Olyan otthon biztosítása a kliensek számára, ahol kedve, vágyai szerint élhet, ami igényei, szükségletei szerint van kialakítva, és ahol megkaphatja mindazt a segítséget, ami zavartalan életviteléhez elengedhetetlenül szükséges.

Lakóotthonban az a személy helyezhető el, aki önmaga ellátására legalább részben képes és a lakóotthonba kerülése időpontjában a 18. életévét már betöltötte.

Az ápoló, gondozó célú lakóotthonban biztosított az ellátottak folyamatos ápolása, gondozása és felügyelete, valamint a személyre szóló fejlesztő foglalkozások, szükség esetén az ellátottak szállítása.

Az ellátást igénybe vevő a lakóotthontól a következő szolgáltatásokat igényelheti: étkezés, munka jellegű foglalkoztatás megszervezése, pénzkezeléssel kapcsolatos segítségnyújtás, egészségügyi, mentálhigiénés alapszolgáltatás (tanácsadás, életvitel javítását segítő programok), szabadidős programok szervezése (kirándulás, rendezvények), sportszerek használatának biztosítása. Elősegíti a fogyatékos emberek társadalmi integrációját, esélyegyenlőségének biztosítását, segíti a családi és baráti kapcsolatok fenntartását, új kapcsolatok kialakítását.

A lakóotthoni elhelyezéssel olyan gondozási formát kívánunk biztosítani ellátást igénybe vevőink számára, mely illeszkedik a korszerű és differenciált gondozáshoz, ugyanakkor a lehető legnagyobb szabadságot és önrendelkezést biztosítja számukra.⁸⁷

A Patrónus Egyesület a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében élő, értelmileg akadályozott gyermekeket és fiatalokat támogatja. Nyíregyházán működtet lakóotthont 8 értelmi sérült számára immár 20 éve. Az ellátottak gondozásán és fejlesztésén kívül saját kézműves műhelyében munkát is biztosít lakóinak. Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ – Kék Szirom Lakóotthon. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működik a Kék Szirom Lakóotthon. A szolgáltatást a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ biztosítja. A lakóotthoni ellátás célja az ellátottak életminőségének javítása, társadalmi beilleszkedésük segítése, a képességeikhez mért lehető legnagyobb önállóság elérése, az egyéni-, és csoportos fejlesztés eszközével, a korszerű és differenciált gondozáshoz illeszkedve, figyelemmel az önrendelkezésre. Az intézmény arra törekszik, hogy színes programokkal, rendezvényekkel, ünnepi alkalmakkal, megemlékezésekkel változatossá tegye a lakók mindennapjait, a lakóotthon közelében található a fogyatékos személyek nappali ellátását is biztosító telephely (Őz utca 16.), amely lehetőséget biztosít a közös programok megvalósítására, valamint a jól felszerelt tornaterem használatára - előzetes egyeztetést követően -, és az intézmény mozgásterapeuta szolgáltatásainak igénybevételére.

Az étkezés a Pacsirta utcai főzőkonyháról biztosított, megfelel a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek.⁸⁸

Szenvedélybetegek lakóotthona nem található a vármegyében.

⁸⁷ Forrás: <https://www.maltai.hu/kikeletotthon>

⁸⁸ Forrás: <https://eta-szov.hu/patronus-egyesulet/>

A lakóotthon a korszerű szociális ellátórendszer egyik emberközpontú formája, amely kifejezetten olyan személyek számára nyújt otthont, akik tartósan vagy átmenetileg nem képesek teljesen önálló életvitelre. A lakóotthon célja nem csupán az elhelyezés biztosítása, hanem az önállóság fejlesztése, a közösségi életbe való beilleszkedés és a méltóságteljes életvitel elősegítése. Mindazonáltal e szolgáltatási forma nem mentes a hiányosságoktól és kihívásoktól.

A lakóotthonok egyik legnagyobb kihívás a korlátozott hozzáférhetőség.

Az országos férőhelyszám alacsony, különösen a vidéki térségekben, így sok rászoruló nem tud igénybe venni ilyen típusú elhelyezést, vagy csak hosszú várakozás után. Ez különösen érinti a fogyatékkal élő fiatal felnőtteket, akik családból kerülnek ki, vagy azokat a szenvedélybetegeket, akik a rehabilitációt követően nem tudnak hova hazatérni.

További hátrány a szakemberhiány, amely minden szociális szolgáltatásban érezteti hatását. A lakóotthonok működéséhez szakképzett, motivált és hosszú távon elkötelezett munkatársakra van szükség, akik azonban gyakran alulfizetettek, túlterheltek és kiégésnek kitettek.

Ez a szolgáltatás minőségének csökkenéséhez, illetve a lakók számára nyújtott támogatás személyességének sérüléséhez vezethet.

Finanszírozási problémák is nehezítik a működést. A lakóotthon fenntartása sok esetben költségesebb, mint egy nagy intézményé, ugyanakkor a normatív támogatás nem mindig tükrözi a tényleges kiadásokat. Ez a szolgáltatás szűküléséhez, fejlesztések elmaradásához és az ellátás színvonalának csökkenéséhez vezethet.

Sok lakókörnyezet elutasító a lakóotthonokkal szemben, különösen, ha pszichiátriai beteg vagy szenvedélybeteg lakókról van szó. Ez megnehezíti az új lakóotthonok nyitását, és aláássa az ellátottak esélyeit a valódi társadalmi integrációra.

Ahhoz, hogy ez a forma valóban széles körben hozzáférhető és fenntartható legyen, szükséges a kapacitások bővítése, a megfelelő finanszírozás biztosítása, a szakemberállomány megerősítése, valamint a társadalom érzékenyítése és bevonása is. A lakóotthon tehát nemcsak szociális ellátási forma, hanem társadalmi szemléletváltás egyik kulcsa is.

2.2.4. Rehabilitációs intézmények

Az 1993. évi III. törvény 72. § (1) bekezdése szerint a rehabilitációs intézmény a bentlakók önálló életvezetési képességének kialakítását, illetve helyreállítását szolgálja.

Rehabilitációs intézmény

- a) a pszichiátriai betegek,
- b) a szenvedélybetegek,
- c) a fogyatékkal élő személyek,
- d) a hajléktalan személyek

rehabilitációs intézménye.

A Jogsabály 73-74. §-aiban foglaltak alapján a pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézményében azt a 18. életévét betöltött pszichiátriai beteget, illetve 12. életévét betöltött szenvedélybeteget kell ellátni, aki rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szorul és utógondozására nincs más mód.

A fogyatékossgal élők rehabilitációs intézménye azoknak a fogyatékossgal élő, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgálja, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg.

A fogyatékossgal élők rehabilitációs intézménye előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást.

A hajléktalanok rehabilitációs intézménye annak az aktív korú, munkaképes hajléktalan személynek az elhelyezését szolgálja, akinek szociális ellátása ily módon indokolt, és aki önként vállalja a rehabilitációs célú segítőprogramokban való részvételt.

Pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye, szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye, fogyatékossgal élő személyek rehabilitációs intézménye, valamint hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye nem található a vármegyében.

A társadalom peremére szorult, sérülékeny csoportok – mint a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, fogyatékossgal élő személyek és hajléktalan emberek – életminőségének javítása, társadalmi integrációjuk elősegítése és önálló életvitelük támogatása kiemelkedő jelentőségű feladat. A rehabilitációs intézmények ezeknek az embereknek nem csupán átmeneti segítséget nyújtanak, hanem lehetőséget teremtenek hosszú távú fejlődésre, közösségi beilleszkedésre és emberhez méltó életre.

A négy célcsoport számára működő rehabilitációs intézmények közös jellemzője, hogy interdiszciplináris szemléletre épülnek: az orvosi, pszichológiai, szociális és fejlesztőpedagógiai szakemberek együttműködve dolgoznak azon, hogy az érintett személyt saját tempójában támogassák az önállóbb élet felé vezető úton. Fontos továbbá a szolgáltatások személyre szabása, a fokozatosság elvének érvényesítése, valamint a társadalmi környezet bevonása és érzékenyítése – hiszen a teljes rehabilitáció csak akkor valósulhat meg, ha a társadalom is befogadó.

Elmondható, hogy a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, fogyatékossgal élő személyek és hajléktalan emberek rehabilitációja a szociális ellátórendszer egyik legösszetettebb és legnagyobb jelentőségű területe. A rehabilitációs intézmények nemcsak a személyes fejlődés és felépülés lehetőségét teremtik meg, hanem a társadalmi integráció esélyét is biztosítják. Ezen intézmények létrehozása, működtetése, megerősítése, kapacitásuk bővítése és szakmai fejlesztésük elengedhetetlen a társadalmi kohézió erősítése és az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátási altípusa
Kamilliánus Kolostor	Szent Kamill Rehabilitációs Központ	Szent Kamill Rehabilitációs Központ	4400 Nyíregyháza, Tallér utca 20.	Fogyatékossgal élő személyek rehabilitációs célú lakóotthona

A vármegyében kizárólag a Kamilliánus Kolostor fenntartásában működő Szent Kamill Rehabilitációs Központ (4405 Nyíregyháza, Tallér út 20.) biztosítja a fogyatékossgal élő személyek rehabilitációs célú lakóotthonát 13 férőhellyel. Az otthonban olyan fogyatékossgal élő személyek ellátását biztosítják, akik önálló életvezetési képességeik kialakításában segítséget igényelnek és ellátásuk csak intézményi keretek között valósítható meg. Cél az önálló életvitelre való felkészülés. A lakóotthon a segítő személyek közreműködő részvételével működő közösség, ahol a mentálhigiénés ellátás folyamatosan biztosított. A segítő folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén aktívan alakítja az ellátást igénybe vevő életkörülményeivel kapcsolatos döntéseit, életvitelét. A lakóotthon a szociális szolgáltatások mellett egyéb segítséget nyújt: az önellátás, önkiszolgálás, munkára felkészítés, terápiás eljárások területén.

Ez szoros napi- és heti-rend szerint történik, majd a szabadidő eltöltése legnagyobb részben irányítottan.⁸⁹

2.2.5. Támogatott lakhatás

Az 1993. évi III. törvény 75. § (1) bekezdése kimondja, hogy támogatott lakhatás a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek – ide nem értve a demens személyeket – és a szenvedélybetegek részére biztosított ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja

- a) a lakhatási szolgáltatást,
- b) az önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében a mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,
- c) a közszolgáltatások és a társadalmi életben való részvételt segítő más szolgáltatások igénybevitelében való segítségnyújtást,
- d) az ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén
 - da) a felügyeletet,
 - db) az étkeztetést,
 - dc) a gondozást,
 - dd) a készségfejlesztést,

⁸⁹ Forrás: Szent Kamill Rehabilitációs Központ: www.szentkamillrehabilitacioskozpont.hu

- de) a tanácsadást,
- df) a pedagógiai segítségnyújtást,
- dg) a gyógypedagógiai segítségnyújtást,
- dh) a szállítást,
- di) a háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást.

Támogatott lakhatásban az (1) bekezdés szerinti személy gyermeke is ellátható.

Az Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Nyíregyháza kirendeltségének 2025. júniusi adatszolgáltatása alapján, illetve a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság hivatalos weboldalának⁹⁰ és az Élim Evangélikus Szeretettotthon weboldalának⁹¹ nyilvántartása szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az alábbi intézményeken keresztül biztosított a támogatott lakhatás:

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátási altípusa
"Együtt az úton" Közhasznú Egyesület	"Aranyalma" Integrált Szociális Ellátást Nyújtó Intézmény	"Aranyalma" Integrált Szociális Ellátást Nyújtó Intézmény	4481 Nyíregyháza- Sóstóhegy, Kemecsei út 48-50.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal élő személyek részére
Nyírteleki Civil Koordinációs és Szociális Szolgáltató Egyesület	Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye és Támogató Szolgálat	"Önálló Élet Háza"	4461 Nyírtelek, Szent István út 83.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal élő személyek részére
Nyírteleki Civil Koordinációs és Szociális Szolgáltató Egyesület	Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye és Támogató Szolgálat	Együtt Egymásért Ház	4461 Nyírtelek, Deák Ferenc utca 27.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal élő személyek részére
Nyírteleki Civil Koordinációs és Szociális Szolgáltató Egyesület	Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye és Támogató Szolgálat	Befogadás Háza	4461 Nyírtelek, József Attila utca 8.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal élő személyek részére
Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás	Mándoki Térségi Szociális Központ	Mándoki Térségi Szociális Központ Támogatott Lakhatás Telephelye	4644 Mándok, Béke utca 47-49.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal élő személyek részére
Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Heléna Görögkatolikus	Szent Heléna Görögkatolikus	4234 Szakoly, Hunyadi utca 2.	Támogatott lakhatás fogyatékossgal

⁹⁰ Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság: www.szgyf.gov.hu

⁹¹ Forrás: Élim Evangélikus Szeretettotthon: www.elim.hu

	Integrált Szolgáltató Központ	Integrált Szolgáltató Központ		élő személyek részére
Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat	Szent Lukács Görögkatolikus Integrált Gyermeke Rehabilitáci- ós és Szociális Központ	Szent Illés Próféta Alapszolgáltatási Centrum	4024 Debrecen, Nap utca 8.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete	Telse Támogatott Lakhatás (Lehetőségek Háza)	Telse Támogatott Lakhatás (Lehetőségek Háza)	4440 Tiszavasvári, Kossuth Lajos út 60/C.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek és szenvedélybetegek részére
Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete	Telse Támogatott Lakhatás (Lehetőségek Háza)	Telse Támogatott Lakhatás (Harmónia Ház)	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky Endre út 44.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Fénysugár Támogatott Lakhatás Mérk	4352 Mérk, Mező utca 8.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Holdszugár Támogatott Lakhatás Fábiánháza	4354 Fábiánháza, Rákóczi Ferenc utca 110.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Harmónia Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Reménysugár Támogatott Lakhatás Fábiánháza	4354 Fábiánháza, Iskola utca 10.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Barka Idősek Otthona és Támogatott Lakhatás Fülpösdaróc	4753 Fülpösdaróc, Fő utca 66.	Támogatott lakhatás pszichiátriai betegek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Mályva Támogatott Lakhatás Ökörítőfülpös	4755 Ökörítőfülpös, Kossuth Lajos utca 124.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére

Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Tulipánfa Támogatott Lakhatás Ökörítőfülpös	4755 Ökörítőfülpös, Mikszáth Kálmán utca 14.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Rózsafa Támogatott Lakhatás Ökörítőfülpös	4755 Ökörítőfülpös, József Attila út 25.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Kökörcsin Támogatott Lakhatás Ökörítőfülpös	4755 Ökörítőfülpös, Kossuth Lajos utca 117.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság	Viktória Integrált Szociális Intézmény Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	Lilaakác Támogatott Lakhatás Ökörítőfülpös	4755 Ökörítőfülpös, Lehel utca 10.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Magyar Evangélikus Egyház	Élim Evangélikus Szeretetotthon	Élim Evangélikus Szeretetotthon „Oázis” Támogatott lakhatás	4400 Nyíregyháza, Dobsina utca 7.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Magyar Evangélikus Egyház	Élim Evangélikus Szeretetotthon	Élim Evangélikus Szeretetotthon „Sztehlo Gábor” Támogatott lakhatás	4400 Nyíregyháza, Vörösmarty utca 11.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Magyar Evangélikus Egyház	Élim Evangélikus Szeretetotthon	Élim Evangélikus Szeretetotthon „CREDO” Támogatott lakhatás	4400 Nyíregyháza, Kassa u. 19.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Magyar Evangélikus Egyház	Élim Evangélikus Szeretetotthon	Élim Evangélikus Szeretetotthon „ARARÁT” Támogatott lakhatás	4400 Nyíregyháza, Sólyom u. 37-39. 1/1.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére
Magyar Evangélikus Egyház	Élim Evangélikus Szeretetotthon	Élim Evangélikus Szeretetotthon „HARMÓNIA” Támogatott lakhatás	4400 Nyíregyháza, Sólyom u. 37-39. 1/2.	Támogatott lakhatás fogyatékkal élő személyek részére

A támogatott lakhatás legnagyobb előnye abban rejlik, hogy személyre szabott segítséget kínál. Az ellátott személy nem egy intézmény szabályaihoz igazodik, hanem olyan támogatást kap, amely saját szükségleteihez, képességeihez és élethelyzetéhez igazodik. A szolgáltatás célja az önállóság erősítése, az életminőség javítása és a társadalmi integráció elősegítése. Az érintettek nem elszigetelve, hanem a társadalom szövetébe ágyazva élhetnek, ami hosszú távon csökkentheti a társadalmi kirekesztettséget, növelheti az önrendelkezést, és hozzájárulhat a mentális és fizikai jólétükhöz. Emellett a támogatott lakhatás fontos szerepet játszik a szociális intézményrendszer korszerűsítésében. Az Európai Unió és a hazai szakpolitikai törekvések is támogatják a nagy létszámú, tömegintézmények kiváltását olyan szolgáltatásokkal, amelyek emberközpontúak, demokratikusabbak, és a közösségi részvételre építenek. E tekintetben a támogatott lakhatás nemcsak az egyének számára jelent előrelépést, hanem a szociális ellátórendszer fejlődését is képviseli.

A vármegyében a támogatott lakhatást részben egyházi, részben önkormányzati vagy állami intézmények, valamint civil szervezetek biztosítják. A Mándoki Térségi Szociális Központ és a Szent Heléna Görögkatolikus Integrált Szolgáltató Központ kivételével az intézmények ellátási területe országos kiterjedésű.

A támogatott lakhatás, mint szakosított ellátási forma egyik legfőbb problémája, hogy a szolgáltatás jelentős mértékben épít a szociális munkások, segítők és más szakemberek folyamatos jelenlétére, ám a szektorban tapasztalható súlyos munkaerőhiány miatt ez gyakran nem valósul meg az elvárt minőségben. A dolgozók túlterheltek, az utánpótlás képzése és megtartása nehézkes, ami a szolgáltatás színvonalának romlásához vezethet.

Mindemellett a szolgáltatás a súlyos állapotú, magas támogatási igényű személyek – például folyamatos orvosi felügyeletet igénylő pszichiátriai betegek vagy teljes mértékben ágyhoz kötött emberek – számára a támogatott lakhatás nem jelent valódi alternatívát. Ez azt jelenti, hogy az ellátási forma használhatósága korlátozott és nem képes minden célcsoport teljes körű kiszolgálására.

Ugyanakkor jelentős hiányosságként mutatkozik meg a férőhelyek alacsony száma. A jelenlegi kapacitások nem elégítik ki a tényleges társadalmi igényeket, különösen vidéki térségekben. Sok rászoruló évet vár arra, hogy bekerülhessen egy támogatott lakhatási programba. Ezt súlyosbítja az a tény, hogy a szolgáltatás fenntartása jelentős költségekkel jár és a jelenlegi állami normatív támogatás nem fedezi a valós kiadásokat, melynek következtében sok fenntartó forráshiánnyal küzd, ami a szolgáltatás szűküléséhez vagy megszűnéséhez vezethet.

Továbbá társadalmi szinten megjelenő probléma, hogy a lakosság sokszor elutasítóan reagál a támogatott lakhatásban élő emberek jelenlétére. Különösen jellemző ez pszichiátriai vagy szenvedélybeteg múlttal rendelkező lakók esetén, ami a lakások elhelyezését, bővítését, új projektek indítását is megnehezíti. A helyi közösségek szemléletformálása tehát elengedhetetlen annak érdekében, hogy a társadalmi elfogadottság biztosításra kerüljön.

A szociális alap- és szakosított ellátások vármegyei szintű összesség

A települési alapszolgáltatások kulcsszerepet játszanak a helyi közösségek szociális és gazdasági életében. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei járásait megvizsgálva megállapítható, hogy a települési alapszolgáltatások körében a legelterjedtebb és legalapvetőbb a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a vármegye több településén is elérhető, azonban a szolgáltatás biztosítására a jelenleginél jóval több településen volna szükség. A tanya-, és falugondnoki szolgálatok kiemelt szerepet töltenek be a települések életében, hiszen ezek a szolgálatok a lakosság igényeinek megfelelően látják el a szociális és egészségi állapotuk miatt rászoruló embereket. Segítséget nyújtanak a járásokban élők számára az érintett településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgálatokhoz való hozzájutáshoz, elősegítik a rászorult személyek szállítási problémáinak megoldását, mindemellett hozzájárulnak a települések lakosságát érintő információk gyűjtéséhez, továbbításához és a kapcsolattartás biztosításához.

Az alapszolgáltatások működtetése jelentős anyagi erőforrásokat igényel és a kisebb települések nem rendelkeznek elegendő pénzügyi háttérrel ahhoz, hogy a szolgáltatásokat folyamatosan biztosítani tudják. Ennek következményeként az ellátások minősége csökkenthet, vagy egyes szolgáltatások megszűnhetnek.

A települési alapszolgáltatások sikeres működése ugyanakkor nagyban függ a jól képzett szociális munkások és egyéb szakemberek jelenlététől. A szociális szektor, különösen a kisebb településeken, gyakran küzd munkaerőhiánnyal. A szakemberek toborzása és megtartása különösen a vidéki, kisebb településeken nehézkes. A kiégés és a motiváció megelőzése elengedhetetlen, csakúgy, mint az új módszertani technikák elsajátítása. A humán erőforrás mellett az egyes szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében fontos a kapcsolódó helyi infrastruktúra fejlesztése is. Az ilyen jellegű infrastruktúra-fejlesztések hosszú távú terveket igényelnek és az önkormányzatok nem minden esetben rendelkeznek a szükséges forrásokkal.

A települési alapszolgáltatások fenntarthatósága és fejlődése érdekében a helyi közösségek, önkormányzatok és állami szervek közös munkája szükséges a problémák kezelésére. Csak így biztosítható, hogy ezek a szolgáltatások valóban mindenki számára elérhetőek és hatékonyak maradjanak.

A családsegítés egy alapvető szociális szolgáltatás, amelynek célja, hogy segítséget nyújtson a családoknak a mindennapi problémáik kezelésében, illetve megelőzze a szociális problémák súlyosbodását. Családsegítő szolgáltatás a vármegye minden járásában biztosított, de nem feltétlenül helyben elérhető az egyes járásokhoz tartozó települések mindegyikén, ugyanis gyakori, hogy csupán kihelyezett, időszakosan ellátott tevékenységekről van szó.

A családsegítő szolgálatok gyakran nagyon komplex problémákkal találkoznak, amelyek nem oldhatók meg egyszerű tanácsokkal vagy gyors beavatkozással. A családok különböző szociális, pszichológiai és gazdasági problémákkal küzdenek és a segítségnyújtás gyakran hosszú távú elkötelezettséget igényel. A családsegítők nem mindig rendelkeznek azzal a kapacitással és szakértelemmel, hogy minden egyes

problémát teljes mértékben kezeljenek. Ezzel párhuzamosan a szolgálatok működtetése gyakran szembesül az erőforráshiány problémájával. Sok esetben a helyi szociális szolgáltatók nem rendelkeznek elegendő pénzügyi és emberi erőforrással a megfelelő szolgáltatások biztosításához. A családsegítők túlterheltsége, a szakemberek alacsony száma vagy a költségvetési megszorítások csökkenthetik a szolgáltatás minőségét és hatékonyságát.

A családsegítő szolgáltatások leginkább azokon a településeken hatékonyak, amelyeken helyben elérhetők és igénybe vehetők az ellátások. A vármegyében működő családsegítő szolgálatok elérhetősége tekintetében elmondható, hogy a kisebb, eldugottabb településeken gyakran kevésbé hozzáférhetőek. Ezeken a településeken kevesebb a szociális munkás és a családsegítő szakember, így az igénybe vevő családok gyakran hosszú utazásra vagy jelentős várakozási időre számíthatnak.

A családsegítő szolgáltatásokat igénybe vevő családok gyakran szembesülnek társadalmi előítéletekkel. A közösségben való pletykázkodás vagy a negatív megítélés miatt sok család nem mer segítséget kérni, mivel félnek attól, hogy a környezetük elítéli őket. Ez gyakran meggátolja, hogy a rászoruló családok igénybe vegyék a szükséges támogatást, ami tovább súlyosbíthatja a helyzetüket. A családsegítés sikeressége érdekében fontos, hogy a helyi és országos szinten is erőforrásokat biztosítsanak, és csökkentsék a szolgáltatásokkal kapcsolatos társadalmi előítéleteket. Csak így lehet biztosítani, hogy minden rászoruló család megkapja a szükséges támogatást.

A nappali ellátások, amelyek különböző rászoruló csoportok számára nyújtanak segítséget, kulcsszerepet játszanak a társadalmi integráció, a rehabilitáció és a szociális jólét fenntartásában. A vármegye településeinek jelentős részében nagy szükség lenne az idősek nappali ellátását biztosító szolgáltatásokra, ellátásokra, de a fogyatékossgal élők, pszichiátriai és szenvedélybetegek számára nyújtandó nappali ellátások fejlesztése is indokolt több járásban.

A szolgáltatások elérhetősége sok esetben csak nagyobb városokban és településeken biztosított, így a kistelepüléseken élő rászorulók számára a hozzáférés jelentős problémát jelenthet. A kisebb településeken vagy a periférián élők nem tudják könnyen igénybe venni ezeket a szolgáltatásokat, mivel azok nem elérhetőek, vagy nem kínálnak megfelelő kapacitást a szükséges támogatás biztosítására. A nappali ellátások területén problémát jelent a forráshiány, ezen intézmények fenntartása és bővítése költséges és egyes fenntartók nem rendelkeznek elegendő forrással az összes szükséges szolgáltatás biztosítására.

Ezen kívül, a nappali ellátások szakképzett munkaerő iránti kereslete is jelentős problémát jelent. Az ellátást biztosító intézményeknek és szolgáltatóknak megfelelően képzett szakemberekre van szükségük ahhoz, hogy biztosítani tudják a rászorulók szükségleteinek kielégítését. A szociális munkások, pszichológusok és egészségügyi szakemberek elérhetősége és kapacitása gyakran nem elégséges ahhoz, hogy minden rászoruló számára biztosítsák a szükséges támogatást, különösen a nagyobb városokon kívül.

A különböző célcsoportok, mint a hajléktalanok, pszichiátriai betegek vagy szenvedélybetegek gyakran előítéletekkel találkoznak a társadalom egyes szegmenseiben, ami hátráltathatja őket a nappali

ellátásokhoz való hozzáférésben és az integrációban. A társadalmi elutasítás tovább súlyosbíthatja az adott személyek szorongását és elzárkózottságát, ami a további rehabilitációs folyamatokat is megnehezítheti.

A szolgáltatás fejlesztése - beleértve a szakmai képzések erősítését, a finanszírozás növelését, valamint a családok aktív bevonását - elengedhetetlen a hosszú távú fenntartható működéshez.

A közösségi ellátások tekintetében a személyre szabott támogatás, a jobb életminőség és a közösségi beilleszkedés elősegítése mind kulcsfontosságú. A vármegyében nem mindenhol találunk közösségi ellátásokkal összefüggő szolgáltatásokat. Az érintett településeken az ellátórendszer - hol részleges, hol pedig teljes - hiánya jelentős területi egyenlőtlenséget eredményez, ami ezzel párhuzamosan korlátozza a lakosság hozzáférését. Indokolt lenne a szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése járási szinten.

Ahol más megoldás nem mutatkozik, ott legalább a járásközpontokban pályázati forrás bevonásával szükséges a közösségi ellátások kiépítése. A szolgáltatások beindításához humánerőforrás biztosítása, tárgyi feltételek megteremtése és működési finanszírozás egyaránt elengedhetetlen, ugyanakkor a meglévő szolgáltatások kapacitásbővítése is kiemelt fontossággal bír. Az ellátórendszer működését mindemellett nehezíti a jelentős szakemberhiány, különösen a pszichiátriai gondozás és közösségi szociális munka területén. A nagy terhelés, valamint a szakmai utánpótlás hiánya miatt egyre nehezebb biztosítani a megfelelő számú és felkészültségű munkatársat a szolgáltatások fenntartásához és fejlesztéséhez. Egyes településeken hiányoznak a megfelelő informatikai eszközök, szállító járművek, terápiás és fejlesztő felszerelések, valamint a célcsoport-specifikus segédeszközök is, amelyek nélkülözhetetlenek lennének az ellátások színvonalas biztosításához. A közösségi ellátások gyakran társadalmi ellenállásba is ütköznek. A közösség elfogadása, az integráció és a társadalmi beilleszkedés nem minden esetben történik meg zökkenőmentesen és a helyi lakosság sokszor nem szívesen fogadja el ezeket a szolgáltatásokat. Az ilyen típusú szemléletformálás elengedhetetlen, hogy a közösségi ellátás valóban hatékony és sikeres legyen.

Tartós bentlakásos ellátást biztosító intézmények társadalmi elszigeteltséget idézhetnek elő. Bár ezek az intézmények közösségi kapcsolatokra adnak lehetőséget azonban azok, akik bentlakásos ellátásban élnek, gyakran kevesebb lehetőséget kapnak arra, hogy a külvilággal közvetlen kapcsolatba lépjenek. Az olyan lakók számára, akik szeretnék fenntartani a kapcsolatot a családjukkal vagy barátaikkal, a bentlakásos környezet korlátozott lehetőségeket biztosít a látogatásokra vagy a szociális kapcsolatok ápolására. A tartós bentlakásos ellátások finanszírozási oldalát megvizsgálva elmondható, hogy jelentős anyagi terhet ró az érintett személyekre, illetve azok hozzátartozóira főként, ha a szükséges ellátást hosszú távon kell biztosítani. A tartós bentlakásos ellátás díja gyakran magas és sokan kénytelenek a saját megtakarításaikra támaszkodni, hogy fedezzék azokat a költségeket, amelyeket az intézmény szolgáltatásai igénybevétele jelent.

A minőségi problémák is előfordulhatnak az intézményekben, mivel nem minden bentlakásos otthon biztosítja ugyanolyan magas szintű ellátást. A túlterhelt személyzet, a nem megfelelő infrastruktúra vagy

a forráshiány mind hozzájárulhat ahhoz, hogy a lakók nem kapják meg a kívánt szintű szolgáltatást. A különböző intézmények közötti színvonalbeli különbségek is problémát jelenthetnek és sajnálatos módon nem minden lakó kapja meg a szükséges egyéni figyelmet és gondoskodást.

A tartós bentlakásos ellátás megfelelő megoldást jelenthet azok számára, akik folyamatos gondozásra szorulnak, de a rendszer működése és a szolgáltatások minősége alapvetően meghatározza a szolgáltatás sikerességét.

Átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatások elengedhetetlen szerepet játszanak a szociális hálóban, különösen válsághelyzetben lévő egyének számára. A vármegye járásaiban csak kis számban találunk ilyen jellegű intézményeket, sőt vannak olyan járások, ahol egyáltalán nem elérhető a szolgáltatás egyik típusa sem, különös tekintettel a fogyatékossgal élőkre. Indokolt lenne a szolgáltatások helyi szinten történő megszervezése járási szinten. Ahol más megoldás nem mutatkozik, ott legalább a járásközpontokban pályázati forrás bevonásával szükséges az átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatások kiépítése. Ezen a területen is, - mint ahogy a szociális szférára jellemzően - nem hagyható figyelmen kívül a szakemberhiány. Az átmeneti elhelyezést biztosító intézményekben gyakran nincs elegendő szociális munkás, pszichológus vagy fejlesztő szakember és a meglévő munkatársak túlterheltsége, alulfizetettsége kiegészítéshez vezethet. Ez nemcsak a dolgozók jóllétét veszélyezteti, hanem csökkenti az ellátottaknak nyújtott szolgáltatások minőségét is. Társadalmi szempontból jelentős probléma, hogy az intézményben élő személyeket - különösen, ha pszichiátriai betegséggel, szenvedélybetegséggel vagy hajléktalansággal küzdenek - gyakran éri kirekesztés és előítélet. Ez megnehezíti a közösségbe való visszaintegrálódást, a munkavállalást, sőt, sok esetben még az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést is. Az átmeneti ellátás ezen aspektusának leküzdéséhez szükség lenne szemléletformáló kampányokra és aktív közösségi integrációt segítő programokra, amelyek jelenleg többnyire hiányoznak.

Lakóotthonok egyik legnagyobb kihívása a korlátozott hozzáférhetőség. Az országos férőhelyszám alacsony, különösen a vidéki térségekben, így sok rászoruló nem tud igénybe venni ilyen típusú elhelyezést, vagy csak hosszú várakozás után. Ez különösen érinti a fogyatékossgal élő fiatal felnőtteket, akik családból kerülnek ki vagy azokat a szenvedélybetegeket, akik a rehabilitációt követően nem tudnak hova hazatérni. A szakemberhiány ezen a területen is érezteti a hatását. A lakóotthonok működéséhez szakképzett, motivált és hosszú távon elkötelezett munkatársakra van szükség, akik azonban gyakran alulfizetettek, túlterheltek és kiegészítésnek kitéttek. Finanszírozási problémák is nehezítik a működést. A lakóotthon fenntartása sok esetben költségesebb, mint egy nagy intézményé, ugyanakkor a normatív támogatás nem mindig tükrözi a tényleges kiadásokat, ami a szolgáltatás szűküléséhez, fejlesztések elmaradásához és az ellátás színvonalának csökkenéséhez vezethet.

Sok lakókörnyezet elutasító a lakóotthonokkal szemben, különösen, ha pszichiátriai beteg vagy szenvedélybeteg lakókról van szó. Ez megnehezíti esetlegesen új lakóotthonok nyitását és aláássa az ellátottak esélyeit a valódi társadalmi integrációra. Érzékenyítő programokra van továbbra is szükség.

Ahhoz, hogy ez a forma valóban széles körben hozzáférhető és fenntartható legyen, szükséges a kapacitások bővítése, a megfelelő finanszírozás biztosítása, a szakemberállomány megerősítése, valamint a társadalom érzékenyítése és bevonása is.

A vonatkozó jogszabályban meghatározottak alapján rehabilitációs intézményeket az összegyűjtött információk alapján nem találunk a vármegyében – különös tekintettel a fogyatékkal élőkre – ezek hiánya jelentős területi egyenlőtlenséget eredményez. Indokolt lenne a szolgáltatások járási szinten történő megszervezése legalább a járásszékhelyeken, ahol esetlegesen pályázati forrás bevonásával szükséges a rehabilitációs intézmények létrehozás, kialakítása. A szolgáltatások beindításához humánerőforrás biztosítása, tárgyi feltételek megteremtése és működési finanszírozás egyaránt elengedhetetlen. Az ideális rehabilitációs ellátásnak figyelembe kell vennie a beteg egészségi állapotát, igényeit és a rehabilitációs célokat, hogy valóban segítse őket abban, hogy visszatérjenek a társadalomba és önálló életet élhessenek.

A támogatott lakhatás jelentős előrelépés a szociális ellátás terén, különösen az intézményi kiváltás, az önállóság támogatása és a közösségi alapú gondoskodás szempontjából. Ugyanakkor a szolgáltatás számos hátránya, strukturális és működési hiányossága miatt nem képes teljes mértékben betölteni a neki szánt szerepet. Ezen ellátási forma egyik legfőbb problémája, hogy a szolgáltatás jelentős mértékben épít a szociális munkások, segítők és más szakemberek folyamatos jelenlétére, ám a szektorban tapasztalható súlyos munkaerőhiány miatt ez gyakran nem valósul meg az elvárt minőségben.

A dolgozók túlterheltek, az utánpótlás képzése és megtartása nehézkes, ami a szolgáltatás színvonalának romlásához vezethet. Jelentős hiányossággként mutatkozik meg a férőhelyek alacsony száma. A jelenlegi kapacitások nem elégítik ki a tényleges társadalmi igényeket, különösen vidéki térségekben. Sok rászoruló évekig vár arra, hogy bekerülhessen egy támogatott lakhatási programba.

Ezt súlyosbítja az a tény, hogy a szolgáltatás fenntartása jelentős költségekkel jár és a jelenlegi állami normatív támogatás nem fedezi a valós kiadásokat, melynek következtében sok fenntartó forráshiánnyal küzd, ami a szolgáltatás szűküléséhez vagy megszűnéséhez vezethet.

A szociális területen dolgozó szakemberek járandóságának felülvizsgálata indokolt, mivel a legnehezebb fizikai és mentális megterheléssel járó munkát végzik, ugyanakkor keresetük az egyik legalacsonyabb a közsférában. A szakmai létszám jelenleg sem elegendő a feladatellátás biztosításához, ami tovább növeli a dolgozók terheit. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a szociális ágazatban dolgozók képesítési előírásait rögzítő 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet több mint 25 éve került elfogadásra, így azok felülvizsgálata elengedhetetlen a szakmai munka megbecsülése, a munkakörülmények javítása és az utánpótlás biztosítása érdekében.

A férőhelyhiány, a szakemberhiány, a finanszírozási problémák, a társadalmi előítéletek mind olyan tényezők, amelyek akadályozzák a támogatott lakhatás hatékony és fenntartható működését. A jövőbeni fejlesztéseknek ezekre a kihívásokra kell válaszolniuk – komplex szakmai programokkal, megerősített finanszírozással és közösségi szemléletformálással.

Folyamatosan zajlik a korábbi nagy létszámú intézmények egy részének átalakítása, amelynek keretében az ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek támogatott lakhatás formában kerülnek kialakításra.

A hatályos törvényi szabályozás értelmében – 2015. január 1. napjától – fogyatékos személyek számára ápolást, gondozást nyújtó új intézményt vagy férőhelyet kizárólag támogatott lakhatás formájában lehet nyújtani, illetőleg erre lehet hatósági engedélyt kiadni.

2.3. Gyermejjóléti alapellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 14. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermejjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A törvény 15. § (1) bekezdése meghatározza a pénzübeli és természetbeni ellátásokat, illetve a jogszabály (2) bekezdése rendelkezik a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermejjóléti alapellátásokról.

Pénzübeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) b) a gyermekétkeztetés,
- c) c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) d) az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermejjóléti alapellátások:

- a) a gyermejjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.

A Jogszabály 38. §-a szerint az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani. Ha a gyermekek átmeneti gondozását a települési önkormányzat ellátási szerződés keretében biztosítja, és az ellátást nyújtó intézmény nem a települési önkormányzat területén működik, a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátását lehetőség szerint a szülő lakóhelye szerinti települési önkormányzatnak kell biztosítania.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szülinidei étkeztetésben részesült gyermekek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Baktalórántházai járás	1 367	759	464	634	97	252
Baktalórántháza	364	202	81	235	50	107
Besenyőd	114	112	26	88	4	12
Laskod	31	15	29	1	-	12
Levelek	140	117	52	88	11	14
Magy	97	16	21	6	6	14
Nyíribrony	97	45	52	17	2	3
Nyírfákó	39	19	14	8	3	8
Nyírkércs	14	2	4	2	-	-
Ófehértó	209	155	70	121	11	31
Petneháza	19	-	3	-	2	15
Ramocsaháza	116	76	30	56	5	15
Rohod	127	-	82	12	3	21

A Baktalórántházai járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 367 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 759 fő, a járásban Petneházán és Rohodon nem részesülnek szünidei étkeztetésben gyermekek. E járásban a megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 464 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 634 fő, a járásban egyedül Petneházán nincs ilyen gyermek a táblázati adatok alapján. 97 fő a védelembe vett gyermekek száma és 252 fő veszélyeztetett kiskorú gyermek él a járásban a statisztikai adatok alapján. Védelembevételre a járásban Laskodon és Nyírkércsen nem került sor. Nyírkércsen nincs veszélyeztetett kiskorú gyermek. Az ellátottak száma Baktalórántházán, a járásszékhelyen a legmagasabb, kivéve a megállapított

hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma Rohodon a legmagasabb a járásban.

Csengeri járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Csengeri járás	1 263	1 045	766	397	63	245
Csenger	237	205	169	57	18	43
Csengersima	23	12	23	-	-	1
Csengerújfalu	92	76	68	11	6	54
Komlódtótfalu	6	-	6	-	3	-
Pátyod	30	19	12	7	-	2
Porcsalma	475	357	252	199	15	85
Szamosangyalos	71	64	53	10	7	-
Szamosbecs	12	11	7	-	-	-
Szamosatárfalva	34	34	25	9	3	-
Tyukod	252	238	147	91	10	56

Ura	31	29	16	13	1	4

A Csengeri járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 263 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 045 fő, a járásban csak Porcsalmán 357 fő részesül szünidei étkeztetésben. E járásban a megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 766 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 397 fő, a járásban Csengersima, Komlódtótfalu és Szamosbecs településeken nincsenek ilyen gyermekek. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 63 fő, számuk

Csengerben a legmagasabb. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 245 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Porcsalmán kiemelkedő, majdnem 35 %-a járásban érintetteknek. Védelembevételre a járásban Csengersima, Pátyod és Szamosbecs településeken nem került sor. Komlódtótfaluban, Szamosangyaloson, Szamosbecsen és Szamostatárfalván nincs veszélyeztetett kiskorú gyermek. A táblázat alapján megállapítható, hogy az alapellátásban részesülők száma Porcsalma településen a legmagasabb, kivéve a védelembe vett gyermekek számát, amely Csengerben a legmagasabb.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Fehérgyarmati járás	3 346	3 098	513	1 342	1 415	291
Botpalád	69	121	26	31	9	5
Cégénydányád	18	19	17	-	10	6
Csaholc	54	35	27	15	7	1
Császló	41	42	15	25	5	3
Csegöld	77	48	39	6	8	2
Darnó	29	37	12	5	24	5
Fehérgyarmat	115	52	13	55	23	14
Fülesd	33	60	-	20	12	2

Gacsály	95	84	13	29	51	12
Garbolc	24	35	6	10	12	3
Gyügye	13	9	-	7	-	2
Hermánszeg	15	16	3	5	11	-
Jánkmajtis	221	138	13	117	96	8
Kérsején	36	29	4	15	9	-
Kisar	141	111	15	58	69	3
Kishódos	6	6	-	2	4	-
Kisnamény	48	47	29	41	6	19
Kispalád	118	115	7	1	117	19
Kisszekeres	49	38	5	26	23	3
Kölcse	91	85	15	25	60	12
Kömörő	45	29	5	18	11	14
Magosliget	65	66	10	21	40	4
Mánd	20	18	3	13	5	-
Méhtelek	109	103	12	29	73	11
Milota	103	167	8	82	3	12
Nábrád	55	20	-	13	9	2
Nagyar	122	107	10	24	76	2
Nagyhódos	4	4	-	-	4	-
Nagyszekeres	47	32	6	15	24	-
Nemesborzova	4	3	2	1	3	1
Olcsvaapáti	28	25	6	1	27	23
Panyola	11	8	-	3	1	-
Penyige	36	17	9	11	12	-
Rozsály	73	71	15	14	42	8
Sonkád	52	46	5	16	35	3
Szamossályi	29	25	2	20	5	-
Szamosújlak	9	10	4	6	4	-
Szatmárcseke	309	294	9	106	202	18
Tiszabecs	139	101	10	81	39	-
Tiszacsécse	23	28	3	8	10	1
Tizsakóród	71	132	1	58	4	6
Tisztaberek	94	114	7	28	56	10
Tivadar	6	3	-	4	-	-
Tunyogmatolcs	172	146	5	1	156	42

Túristvándi	88	79	40	36	4	7
Túrricse	73	49	28	33	3	4
Uszka	142	149	7	131	-	-
Vámosoroszi	41	37	7	35	6	2
Zajta	53	61	16	36	-	2
Zsarolyán	30	27	24	5	5	-

A Fehérgyarmati járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 3 346 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 3 098 fő, a járásban a legtöbb szünidei étkező Szatmárcsekén van 294 fő. A járásban a megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 513 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 342 fő. A járásban Cégénydányád, Nagyhódos településeken nincsenek halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 1 415 fő, számuk Szatmárcsekén a legmagasabb. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 291 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Tunyogmatolcson kiemelkedő. Védelembevételre a járásban Gyügye, Uszka és Zajta településeken nem került sor. A táblázat alapján megállapítható, hogy a gyermekvédelmi kedvezményben és a szünidei étkeztetésben részesültek száma Szatmárcsekén a legmagasabb a járásban.

Ibrányi járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Ibrányi járás	1 891	1 175	774	397	150	270
Balsa	36	26	31	-	3	4
Buj	183	88	116	29	11	32
Gávavencsellő	242	88	181	19	16	63
Ibrány	528	368	103	385	50	74
Nagyhalász	369	141	82	252	42	24

Paszab	226	231	123	84	11	34
Tiszabercel	230	180	101	95	12	36
Tiszatelek	77	53	37	25	5	3

Az Ibrányi járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 891 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 175 fő, a járásban csak Ibrányban 368 fő kap

szünidőben napi egyszeri meleg ételt. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 774 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 397 fő. A járásban Balsán nincs ilyen gyermek a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 150 fő, számuk Ibrányban a legmagasabb az összlétszám 33,33%-a. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 270 fő a járásban, számuk Ibrányban kiemelkedő. A táblázat alapján megállapítható, hogy az ellátottak száma Ibrány településen (ami járásszékhely is) a legmagasabb, kivéve a megállapított hátrányos helyzetű és nagykorúvá vált gyermekek számát, ami Gávavencsellő településen a legmagasabb a járásban összesen 181 fő.

Kemecsei járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Kemecsei járás	1 898	1 044	828	814	127	251
Kemecse	532	221	61	440	19	86
Berkesz	108	74	72	31	4	11
Besztrec	125	117	83	34	2	5
Demecser	237	158	135	49	18	61
Gégény	88	50	35	26	12	27
Kék	180	115	81	59	1	4
Nyírbogdány	149	47	88	5	7	5

Nyírtét	33	26	27	9	-	-
Székely	149	55	95	34	38	54
Tiszarád	97	87	58	32	6	6
Vasmegyer	200	94	93	95	20	53

A Kemecei járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 898 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 044 fő. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 828 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 814 fő. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 127 fő, számuk Székelyben a legmagasabb az összlétszáma közel 30 %-a. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 251 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Kemecsén a legmagasabb. A táblázat alapján megállapítható, hogy az ellátottak száma Kemece településen (ami járásszékhely is) a legmagasabb, kivéve a megállapított védelembe vett gyermekek száma, ami Székely településen a legmagasabb a járásban 38 fő.

Kisvárdai járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Kisvárdai járás	2 504	1 595	1 340	753	188	431
Ajak	28	14	7	9	-	4
Anarcs	66	27	22	2	3	6
Dombrád	412	208	215	114	34	74
Döge	137	80	85	5	6	44
Fényeslitke	57	-	49	1	4	19
Gyulaháza	114	64	91	5	4	8
Jéke	11	3	5	6	-	-

Kékcse	153	137	90	47	21	23
Kisvárdá	205	102	57	112	20	39
Lövőpetri	16	16	-	16	2	2
Mezőladány	83	62	23	42	10	15
Nyírkársz	101	35	55	33	6	11
Nyírlövő	28	26	-	28	-	3
Nyírtass	68	35	60	5	23	26
Pap	43	39	7	32	-	2
Pátroha	309	264	242	33	18	61
Rétközberencs	153	151	60	88	15	34
Szabolcsbáka	28	32	24	4	-	4
Szabolcsveresmart	81	60	54	7	7	11
Tiszakanyár	107	30	64	15	2	22
Tornyospálca	171	89	98	60	3	8
Újdombrád	10	10	5	5	-	7
Újkenéz	123	111	27	84	10	8

A Kisvárdai járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2 504 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 595 fő. Szünidei étkeztetést a TEIR adatbázisa szerint Fényeslitkén nem vesznek igénybe. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 340 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 753 fő. A járásban nincs hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Lövőpetri és Nyírlövő településeken a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 188 fő. Nincs védelembe vett gyermek Ajak, Jéke, Nyírlövő, Pap, Szabolcsbáka és Újdombrád településeken. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 431 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Dombrádon a legmagasabb.

Mátészalkai járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Mátészalkai járás	5 038	3 255	1 784	2 876	671	1 075
Fábiánháza	201	94	130	59	15	17
Fülpösdaróc	6	6	6	-	-	7
Géberjén	2	-	-	-	-	4
Győrtelek	161	42	84	54	9	33
Hodász	477	466	139	327	46	58
Jármi	27	15	13	5	5	29
Kántorjánosi	198	94	140	13	31	29
Kocsord	159	131	78	70	4	35
Mátészalka	223	117	36	159	41	115
Mérk	192	96	128	43	4	23
Nagydobos	432	483	115	263	39	95
Nagyecséd	534	194	175	332	100	98
Nyírcsaholy	244	252	12	219	15	40
Nyírkáta	385	169	104	280	46	103
Nyírmeggyes	61	30	33	1	-	27
Nyírparasznya	157	154	122	32	1	33
Ópályi	692	360	188	493	221	140
Ökörítőfülpös	206	133	95	100	39	35
Ór	82	56	36	42	14	35
Papos	39	40	7	23	7	9
Rápolt	38	27	11	21	-	4

Szamoskér	44	36	-	29	-	5
Szamosszeg	169	146	-	165	4	24
Tiborszállás	17	14	8	6	7	5
Vaja	268	81	111	134	16	72
Vállaj	24	19	13	6	7	-

A Mátészalkai járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 5 038 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 3 255 fő. Szünidei étkeztetést a TEIR adatbázisa szerint Géberjén településen nem vesznek igénybe. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 784 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 2 876 fő. A járásban nincs hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Géberjén, Szamoskés és Szamosszeg településeken a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 671 fő. Nincs védelembe vett gyermek Fülöpösdaróc, Géberjén, Nyírmeggyes, Rápoly és Szamoskér településeken. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 1 075 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Ópályiban a legmagasabb. A járás települései közül az érintett személyek száma Ópályiban a legmagasabb, kivéve a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma mutatót, mivel ez a mutató Nagydoboson legnagyobb.

Nagykállói járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Nagykállói járás	1 274	520	635	414	165	281
Balkány	294	-	101	130	40	63
Biri	41	47	17	22	5	2
Bököny	176	132	93	64	29	36
Érpatak	125	35	97	8	21	34

Geszteréd	31	21	8	9	4	2
Kállósemjén	102	58	23	67	16	30
Nagykálló	272	158	104	114	34	92
Szakoly	233	69	192	-	16	22

A Nagykállói járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 274 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 520 fő. Szünidei étkeztetést a TEIR adatbázisa szerint Balkányban nem vesznek igénybe. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 635 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 414 fő. A járásban nincs halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Szakoly településen a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 165 fő, számuk Geszteréden a legalacsonyabb, ahol 4 gyermeket vettek védelembe. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 281 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Nagykállóban a legmagasabb.

Nyírbátori járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Nyírbátori járás	3 839	2 925	1 494	2 024	460	548
Bátorliget	24	34	14	24	4	9
Encsencs	252	260	120	117	73	42
Kisléta	149	63	91	33	7	18
Máriapócs	115	65	83	21	6	7
Nyírbátor	586	262	44	449	99	105
Nyírbéltek	399	385	344	47	29	26
Nyírbogát	113	24	31	72	-	28

Nyírcsászári	93	91	73	17	5	24
Nyírdersz	36	25	29	2	4	11
Nyírgelse	51	29	40	2	5	7
Nyírgyulaj	134	127	89	38	13	15
Nyírlugos	239	359	150	35	40	47
Nyírmihálydi	557	528	142	408	45	58
Nyírpilis	323	296	-	322	27	30
Nyírvasvári	147	29	30	100	20	28
Ömböly	21	21	14	11	18	20
Penészlek	130	176	41	62	12	21
Piricse	361	87	87	252	42	25
Pócspetri	85	57	58	10	10	18
Terem	24	7	14	2	1	9

A Nyírbátori járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 3 839 fő, ebből 586 fő Nyírbátorban veszi igénybe a kedvezményt. A szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 2 925 fő ebből 528 fő Nyírmihálydiban étkezik, számuk itt a legmagasabb. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 494 fő, Nyírbélteken vannak a legtöbbben összesen 344 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 2 024 fő. A járásban nincs hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Nyírpilis településen a táblázat szerint. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 460 fő, Nyírbogáton nem történt védelembevétel. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 548 fő a járásban a statisztikai adatok alapján. A legtöbb veszélyeztetett kiskorú gyermek Nyírbátorban él.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Védelembe vett gyermek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Nyíregyházi járás	2 265	1 121	815	679	302	1 059
Apagy	18	10	12	-	-	4
Kálmánháza	32	11	13	1	-	12
Kótaj	213	-	158	31	36	11
Nagycserkesz	220	203	72	146	35	70
Napkor	100	7	16	8	2	22
Nyíregyháza	742	627	130	388	181	765
Nyírpazony	16	1	-	1	4	11
Nyírtelek	102	14	29	46	20	66
Nyírtura	19	5	7	-	-	-
Rakamaz	375	27	175	-	10	19
Sényő	63	44	24	7	1	-
Szabolcs	8	3	6	-	-	1
Timár	138	83	81	37	5	11
Tiszanagyfalu	83	64	50	14	-	15
Újfehértó	136	22	42	-	8	52

A Nyíregyházi járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2 265 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 121 fő. Szünidei étkeztetést a TEIR adatbázisa szerint Kótajban nem vesznek igénybe. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 815 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 679 fő. A járásban nincs hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Nyírpazony településen, míg halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Apagy, Nyírtura, Rakamaz Szabolcs. és Újfehértó településeken nincs a

táblázat szerint. A védelemben vett gyermek gyermekek száma 302 fő, nem történt védelembevétel Apagy, Kálmánháza, Nyírtura, Szabolcs és Tiszanagyfalu településeken. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 1 059 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Nyíregyházán a legmagasabb összesen 765 fő.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelemben vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Tiszavasvári járás	2 859	2 163	666	1 908	332	838
Szorgalmatos	25	-	6	-	-	6
Tiszadada	211	124	49	128	22	39
Tiszadob	240	196	100	106	34	46
Tiszaeszlár	430	269	262	44	44	26
Tiszalök	362	196	189	122	62	90
Tiszavasvári	1591	1378	60	1508	170	631

A Tiszavasvári járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2 859 fő. A 6 településből álló járásban a járásszékhelyen összesen 1 591 fő gyermek részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban. A szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 2 163 fő. Szünidei étkeztetést a TEIR adatbázisa szerint Szorgalmatosan nem vesznek igénybe. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 666 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 908 fő. Megállapítható, hogy a járásban nincs halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Szorgalmatos településen. A védelemben vett gyermek gyermekek száma 332 fő, számuk Tiszadadán a legalacsonyabb, ahol 22 gyermeket vettek védelemben. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 838 fő a járásban a statisztikai adatok alapján. A statisztikai adatok Tiszavasvári település esetében a legmagasabbak, kivéve a szünidei étkeztetésben részesült gyermek mutatószámot, ami Tiszaeszláron a legmagasabb összesen 269 fő.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szüneti étkeztetésben részesült gyermek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Vásárosnaményi járás	3 753	2 978	1 314	2 028	296	478
Aranyosapáti	538	524	101	436	15	14
Barabás	20	18	11	7	11	1
Beregdaróc	109	50	52	23	8	17
Beregsurány	21	3	2	4	-	1
Csaroda	3	1	1	-	-	-
Gelénese	42	24	17	5	2	2
Gemzse	178	175	94	80	17	18
Gulács	88	70	30	44	6	2
Gyüre	224	206	97	109	3	1
Hetefejércse	27	17	25	-	-	4
Ilk	287	196	204	79	14	29
Jánd	71	40	32	9	1	2
Kisvarsány	53	45	6	38	3	16
Lónya	70	64	37	27	-	6
Márokpapi	33	16	7	14	-	5
Mátyus	23	18	22	1	2	2
Nagyvarsány	20	8	8	-	-	-
Nyírmada	701	515	158	489	82	121
Olcsva	86	62	15	67	3	12
Pusztadobos	184	167	69	102	15	73
Tákos	11	7	4	3	3	1
Tarpa	186	135	64	90	11	60

Tiszaadony	82	71	47	25	25	14
Tiszaakerecsény	189	194	105	65	14	24
Tiszaszalka	33	9	16	-	-	1
Tiszavid	159	158	-	159	43	3
Vámosatya	3	2	1	-	5	-
Vásárosnamény	312	183	89	152	13	49

A Vásárosnaményi járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 3 753 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 2 978 fő. A legtöbb Aranyosapáti településen veszik igénybe a szünidei étkeztetést számuk 524 fő. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 1 314 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 2 028 fő. A járásban nincs hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Tiszavid településen és nincs halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Csaroda, Hetefejércse, Nagyvarsány, Tiszaszalka és Vámosatya településeken. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 296 fő, nem történt védelembevétel Beregsurány, Csaroda, Hetefejércse, Lónya, Márokpapi, Nagyvarsány és Tiszaszalka településeken. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 478 fő a járásban a statisztikai adatok alapján. Nincs veszélyeztetett kiskorú gyermek Csaroda, Nagyvarsány és Vámosatya településen. számuk A legtöbb veszélyeztetett kiskorú gyermek Nyírmadán él összesen 121 fő, ami járásban élő veszélyeztetett kiskorú gyermek számának a 25%-át jelenti.

Záhonyi járás

A járási települések	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos létszáma (fő)	Szünidei étkeztetésben részesült gyermekek (fő)	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek (fő)	Védelembe vett gyermekek (fő)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek (2016-tól érvényes módszertan) (fő)
Záhonyi járás	1 536	1 746	532	856	366	336
Benk	38	36	5	33	-	19
Eperjeske	176	187	40	114	7	31
Győröcske	6	3	6	-	-	-
Komoró	52	32	2	32	10	5
Mándok	232	189	136	64	103	55
Tiszabездéd	156	102	123	28	45	25
Tisza-mogyorós	80	75	27	50	35	26
Tiszaszentmárton	87	69	50	25	28	24
Tuzsér	650	1026	111	509	101	129
Záhony	42	16	20	1	22	15
Zsurk	17	11	12	-	15	7

A Záhonyi járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1 536 fő, a szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma 1 746 fő. A legtöbb Tuzsér településen veszik igénybe a szünidei étkeztetést számuk eléri az 1 026 főt. A járásban megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 532 fő. A járásban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma 856 fő. A járásban nincs halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek Győröcske és Zsurk településeken. A védelembe vett gyermek gyermekek száma 366 fő, nem történt védelembevétel Benk és Győröcske településeken. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 336 fő a járásban a statisztikai adatok alapján, számuk Tuzséron a legmagasabb összesen 129 fő.

2.3.1. Gyermekjóléti szolgáltatások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39. § (1) bekezdés definiálja a gyermekjóléti szolgáltatás fogalmát, mely szerint a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- d) a szabadidős programok szervezése,
- e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- c) kezdeményezni

- ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
- cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
- cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
- cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét

Család- és gyermekjóléti szolgálat:

A jogszabály 40. §-a szerint a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a törvény 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.

A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését
- h) *
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

Család- és gyermekjóléti központ:

A törvény 40/A. §-ában foglaltak alapján a család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik. A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

- a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít
 - aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,
 - ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
 - ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,
 - ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
 - ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
 - af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
 - ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
- b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
 - ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
 - bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
 - bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
 - bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
 - be) utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

- bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;
- c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;
- d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.) 13. § (1) bekezdés 8. pontja alapján: A települési önkormányzat feladata különösen: „a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások, ellátások biztosítása”. Ez a törvény általános jelleggel rögzíti, hogy az önkormányzatnak gondoskodnia kell a gyermekjóléti szolgáltatások helyi elérhetőségéről.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.) 94. § (4) bekezdés a) pont: „A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki.” Ez egyértelműen meghatározza, hogy meghatározott önkormányzat kötelező feladata a gyermekjóléti szolgáltatás, vagyis a család- és gyermekjóléti szolgálat biztosítása.

A települési önkormányzat saját fenntartású intézményben is biztosíthatja a szolgálatot, vagy társulás útján (pl. több kisebb település közösen), de delegálhatja nem állami, pl. egyház vagy civil szervezet részére is.

A Gyvt. 40. § alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat a gyermekek érdekeit szolgáló személyes gondoskodást nyújtó alapellátás, mely segíti a gyermek fejlődését, támogatja a családot a nevelési problémák megoldásában, működteti a jelzőrendszert. Míg a Gyvt. 40/A. § alapján a család- és gyermekjóléti központ a szolgálatok munkáját koordináló, járási/kistérségi szinten működő intézmény, amely esetenmenedzselést végez, kapcsolatot tart a gyámhatósággal, bíróságokkal, rendőrséggel, és közreműködik a védelembe vételi eljárásokban.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Baktalórántháza	X	X
Besenyőd	-	-
Laskod	-	-
Levelek	-	X
Magy	-	-
Nyíribrony	-	-
Nyírfákó	-	-
Nyírkércs	-	-
Ófehértó	-	X
Petneháza	-	X
Ramocsaháza	-	X
Rohod	-	-

TEIR 2023

A Baktalórántházai járásban a járásközpontban, Baktalórántházán működik a Család- és Gyermekjóléti Központ, a TEIR 2023-as adatai alapján további öt településen (Baktalórántháza, Levelek, Ófehértó, Petneháza, Ramocsaháza) Család- és Gyermekjóléti Szolgálat található. A Baktalórántházi járásban a Család- és gyermekjóléti központ és a Család- és gyermekjóléti szolgálat a járási kistérségi szociális intézmény részeként, egységes keretben működik, melyet a Baktalórántházai Kistérségi Szociális Központ (más néven Szociális Segítő Szolgálat Társulás) tart fenn, erőforrásokat közösen biztosítanak. A társulási forma lehetővé teszi, hogy biztosítva legyen a szakmai háttér és a helyi elérhetőség. A kisebb településeken, ahol nincs helyben családsegítő szakember, ott ezen feladatok keretében a Társulás családsegítő szolgálat munkatársai heti egy-két alkalommal a településen személyes ügyfélfogadást tartanak, illetve az alapellátásban gondozott családokat meglátogatják.

A járásban szükség lenne tanodai programok fejlesztésére, bővítésére, olyan strukturált tanodai hálózat kialakítására, amely lefedi a kisebb településeket is (pl. EFOP Plusz vagy TOP Plusz pályázatokon keresztül). Igény mutatkozik alternatív játszóházi, délutáni programok indítására iskolán kívüli időben

partner bevonásával (pl. civil szervezetek). A kisebb önkormányzati fenntartású szolgálatok nem mindig rendelkeznek megfelelő infrastruktúrával vagy szakmai erőforrással, több településen nincs elegendő szociális munkás, fejlesztőpedagógus, gyermekpszichológus vagy mediátor, így a problémák mélységében való kezelése nehezített. Szükséges a szakember-utánpótlás és képzés támogatása, helyben lakó szociális szakemberek toborzása és helyi megtartása ösztönzőkkel (pl. bérkiegészítés, képzési támogatás, lakhatási segítség).

Csengeri járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Csenger	X	X
Csengersima	-	-
Csengerújfalú	-	-
Komlódtótfalu	-	-
Pátyod	-	-
Porcsalma	-	X
Szamosangyalos	-	-
Szamosbecs	-	-
Szamosatárfalva	-	-
Tyukod	-	-
Ura	-	-

TEIR 2023

A Csengeri járásban a Csengeri Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ fenntartásában intézményegységként működik a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat egységes irányítás alatt, de eltérő szakmai és technikai feladat-megosztással szolgálják a családokat és gyermekeket a járásban. A társulási forma előnye, hogy egyszerre biztosítja a szakmai háttér meglétét és a helyi elérhetőséget. Azon kisebb településeken, ahol nem működik helyben családsegítő szakember, a Társulás által fenntartott családsegítő szolgálat munkatársai látják el a feladatokat. E szakemberek heti egy-két alkalommal személyes ügyfélfogadást tartanak a településen,

továbbá felkeresik az alapellátásban gondozott családokat otthonaikban, így biztosítva az ellátás közvetlen elérhetőségét és folyamatos működését.

A Csengeri járás településein a gyermekjóléti szolgáltatások működtetése során több strukturális és humánerőforrásbeli hiányosság is tapasztalható. A családok átmeneti otthona nem elérhető a járásban, így korlátozott a krízishelyzetbe került családok azonnali elhelyezésének lehetősége. Hiányzik a helyettes szülői hálózat, amely szűkíti a gyermekek átmeneti gondozásának biztonságos, családi környezetben történő megvalósítását. Szakemberhiány van jelen a következő területeken: pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus, családterapeuta, ezen szakemberek jelenléte kulcsfontosságú lenne a gyermekek komplex szükségleteinek felismerésében és a családok hatékony támogatásában. A családsegítő szolgálat működését jelentős mértékben nehezíti a szakemberek túlterheltsége. Porcsalma és Pátyod teljes lakosságát például jelenleg két fő családsegítő látja el, amely jelentős leterheltséget eredményez, és korlátozza a személyre szabott, minőségi segítségnyújtás lehetőségét. A rendelkezésre álló adatok alapján egy családsegítő munkatársra átlagosan 30–35, vagy ennél is több ellátott család jut, amely meghaladja az optimális ügyfélszámot, és hosszú távon csökkenti az ellátás hatékonyságát, valamint a preventív munka eredményességét is veszélyezteti. A gyermekjóléti szolgáltatásokhoz kapcsolódó további hiányosságként megemlíthető, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő közösségi tér a gyermekek számára, ahol rendszeres szabadidős, fejlesztő vagy prevenciós programok megszervezésére lehetőség nyílna. Bár a Tanoda program és a Jelenlét Pont működése előremutató kezdeményezésként értékelhető, kapacitásuk korlátozott, így nem képesek lefedni a teljes helyi szükségletet, különösen a hátrányos helyzetű településrészekben élő gyermekek és családok esetében. Szükséges lenne a tárgyi feltételek fejlesztésére, különös tekintettel a tanácsadási, fejlesztési és elhelyezési infrastruktúra kialakítására. Igény lenne anyagi forrás biztosítására a szolgáltatások fenntartható és magas színvonalú működtetéséhez.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Botpalád	-	-
Cégénydányád	-	-
Csaholc	-	X
Császló	-	-

Csegöld	-	-
Darnó	-	-
Fehérgyarmat	X	X
Fülesd	-	-
Gacsály	-	-
Garbolc	-	-
Gyügye	-	-
Hermánszeg	-	-
Jánkmajtis	-	-
Kérsemjén	-	-
Kisar	-	-
Kishódos	-	-
Kisnamény	-	-
Kispalád	-	-
Kisszekeres	-	-
Kölcse	-	-
Kömörő	-	-
Magosliget	-	-
Mánd	-	-
Méhtelek	-	X
Milota	-	-
Nábrád	-	-
Nagyar	-	-
Nagyhódos	-	-
Nagyszekeres	-	-
Nemesborzova	-	-
Olcsvaapáti	-	-
Panyola	-	-
Penyige	-	-

Rozsály	-	X
Sonkád	-	-
Szamossályi	-	-
Szamosújlak	-	-
Szatmárcseke	-	-
Tiszabecs	-	-
Tiszacsécse	-	-
Tiszakóród	-	-
Tisztaberek	-	-
Tivadar	-	-
Tunyogmatolcs	-	X
Túristvándi	-	X
Túrlicse	-	-
Uszka	-	-
Vámosoroszi	-	-
Zajta	-	-
Zsarolyán	-	-

TEIR 2023

A Fehérgyarmati járásban a család- és gyermekjóléti alapszolgáltatások a Fehérgyarmati Kistérségi Szociális Központ fenntartásában, társulások formájában működnek. A Család- és Gyermekjóléti Központ székhelye Fehérgyarmaton található, amely egyúttal a járás központi települése is. A Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat egységes szervezeti keretben, integrált módon működik, ezzel biztosítva a szolgáltatások közötti szoros szakmai együttműködést és az erőforrások hatékony kihasználását. A társulások forma lehetővé teszi, hogy a szakmai háttér és a szolgáltatások helyi elérhetősége egyaránt biztosított legyen. A járáshoz tartozó kisebb településeken, ahol helyben nem áll rendelkezésre családsegítő vagy gyermekjóléti szakember a Társulás biztosítja a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Ennek keretében a családsegítő szolgálat munkatársai heti egy-két alkalommal személyes ügyfélfogadást tartanak a településeken, továbbá látogatásokat végeznek az alapellátásba tartozó családok körében. Ezzel biztosított, hogy a szolgáltatás elérje a rászoruló lakosságot még a legkisebb, szociálisan hátrányos helyzetű településeken is.

A járás településein jelentős hiány mutatkozik képzett szakemberekből. Különösen kevés a megfelelő végzettséggel rendelkező szociális munkás, gyermekvédelmi tanácsadó, pszichológus. A szolgáltatások

jellemzően alacsony kapacitással működnek. Hiányoznak a speciális szolgáltatások (pl. pszichológiai tanácsadás, fejlesztőpedagógia, mediáció). A szakemberek túlterheltsége miatt nincs mód intenzív, hosszú távú esetkezelésre. Számos esetben a családok elutasítóan vagy bizalmatlanul viszonyulnak a gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, gyakran attól tartva, hogy a nehézségek feltárása a gyermekek kiemeléséhez vezethet. A bizalomépítésre szánt idő és eszközök korlátozottak, mivel a szolgáltatások jellemzően a problémák tüneti kezelésére koncentrálnak. A fogyatékosággal élők, valamint a mélyszegénységben élők és romák esetében az ellátáshoz való hozzáférést nehezíti az információhiány, mert nem ismerik a szolgáltatásokat és azok igénybevételi lehetőségeit. Fokozott bizalmatlansággal vannak az ellátórendszerrel szemben, valamint a lakhatással kapcsolatos problémák (pl. bejelentett lakcím hiánya) gátolhatják az ügyintézkést és a szolgáltatáshoz való jogosultság igazolását.

A gyermekjóléti szolgáltatások hatékonyabb működéséhez, valamint a tapasztalt problémák kezeléséhez szükséges biztosítani a rendszeres továbbképzési lehetőségeket a szociális és gyermekvédelmi szakemberek szakmai kompetenciáinak fejlesztése érdekében. A szakemberek túlterheltsége és fokozott érzelmi igénybevételük miatt elengedhetetlen a pszichés támogatás, szupervízió, valamint rekreációs lehetőségek biztosítása. A gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékony működéséhez szükséges a különböző együttműködő partnerek (oktatási intézmények, védőnők, háziorvosok, rendőrség stb.) közötti szorosabb kapcsolat, információmegosztás és rendszeres egyeztetés.

Ibrányi járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Balsa	-	-
Buj	-	-
Gávavencsellő	-	X
Ibrány	X	X
Nagyhalász	-	X
Paszab	-	-
Tiszabercel	-	-
Tiszatelek	-	-

TEIR 2023

Az Ibrányi járás területén a család- és gyermekjóléti alapszolgáltatások társulások formájában valósulnak meg, az Ibrányi Kistérségi Szociális Központ fenntartásában. A szolgáltatásokat nyújtó intézmény székhelye Ibrány városában található, amely egyúttal a járás közigazgatási központja is. A szervezet kistérségi szinten koordinálja a szolgáltatásokat, több település ellátását is biztosítva. A Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat egységes szervezeti keretben, integrált módon működik, amely elősegíti a szakmai együttműködést, az erőforrások hatékony kihasználását, valamint az ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások folyamatosságát és magas szakmai színvonalát. Az ellátási területéhez tartozó települések közül több helyszínen működik kihelyezett szolgáltatási pont vagy ügyfélfogadás, biztosítva ezzel a lakosság számára a hozzáférhetőséget. A szolgáltatásokat igénybe vevő lakosság jellemzően szociálisan hátrányos helyzetű, sok esetben halmozottan hátrányos helyzetű családokból kerül ki. A szakmai munka során az intézmény szoros kapcsolatot tart fenn a helyi oktatási-nevelési intézményekkel, védőnői szolgálattal, gyermekorvosokkal, rendőrséggel, valamint a civil és egyházi szervezetekkel, ezzel is erősítve a gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékonyságát.

Az Ibrányi járás településein a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alapszolgáltatások működtetése számos kihívással küzd, melyek közül kiemelkedik a humán erőforrás hiánya. A térségben jelentős mértékben tapasztalható a képzett, megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek, különösen szociális munkások, gyermekvédelmi tanácsadók, pszichológusok és fejlesztőpedagógusok hiánya. Ennek következtében a szolgálatok gyakran alacsony kapacitással, leterhelt szakemberekkel működnek, amely akadályozza a hatékony, személyre szabott segítségnyújtást. A szolgálatokhoz forduló családok számára képest a szakemberek létszáma nem elegendő, így egy munkatársra aránytalanul sok kliens jut, amely jelentősen csökkenti a beavatkozások hatékonyságát és mélységét. Több településen nem áll rendelkezésre megfelelő infrastruktúra sem, így például hiányoznak a fejlesztőfoglalkozások megtartására alkalmas, megfelelően felszerelt közösségi terek. Az elérhető programok és szakemberek földrajzi eloszlása sem egyenletes, a kisebb, peremhelyzetű települések gyakran hátrányosabb helyzetben vannak a szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

Kemecsei járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Berkesz	-	-
Beszterec	-	-
Demecser	-	X
Gégény	-	-
Kemecse	X	X
Kék	-	X
Nyírbogdány	-	X
Nyírtét	-	X
Székely	-	-
Tiszarád	-	-
Vasmegyer	-	-

TEIR 2023

A Kemecsei járásban a család- és gyermekjóléti alapszolgáltatások társulások formájában, a Kemecsei Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ fenntartásában működnek. A központ székhelye Kemecsen van, a járás központi településén. A Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat integrált szervezeti keretben, egységes egységként látja el feladatait, így biztosítva a hatékony ellátást a járás teljes területén. A Kemecsei járásban több településen működnek kihelyezett szolgáltatási pontok és ügyfélfogadások, így a helyi lakosok számára könnyen hozzáférhetők a család- és gyermekjóléti szolgáltatások. A szolgáltatást igénybe vevők jellemzően szociálisan és halmozottan hátrányos helyzetű családokból kerülnek ki. A szakmai munka során az intézmény szoros együttműködést ápol az oktatási-nevelési intézményekkel, védőnői szolgálattal, gyermekorvosokkal, rendőrséggel, pártfogó felügyelettel, valamint civil és egyházi szervezetekkel - ez is hozzájárul a gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékonyságának növeléséhez.

A Kemecsei járás településein a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alapszolgáltatások működtetése számos kihívással küzd. A szolgáltatások ellátását jellemzően alacsony létszámú, szakképzett munkatársi állomány biztosítja, akik gyakran túlterheltek, a túlterheltség miatt a munkavégzés gyakran a munkaidőn túlnyúlóan, akár hétvégén is folytatódik, amely hosszú távon fenntarthatatlan terhelést

jelent. A munkatársak bérfinanszírozása nem teljes körű, amely nehezíti a hosszú távú humánerőforrás-megtartást. A szolgáltatást igénybe vevő lakosság többsége szociálisan hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, ellátásukhoz való hozzáférés ugyan biztosított, azonban az infrastrukturális feltételek elégtelenek. Az irodák műszaki állapota elavult, több helyszínen felújításra szorulnak. Az informatikai és irodatechnikai eszközök elavultak, nem támogatják a hatékony ügyintézést és adminisztrációt.

Kisvárdai járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Ajak	-	X
Anarcs	-	-
Dombrád	-	X
Döge	-	X
Fényeslitke	-	-
Gyulaháza	-	X
Jéke	-	-
Kékcse	-	-
Kisvárd	X	X
Lövőpetri	-	-
Mezőladány	-	-
Nyírkársz	-	X
Nyírlövő	-	X
Nyírtass	-	X
Pap	-	X
Pátroha	-	-
Rétközberencs	-	-
Szabolcsbáka	-	-
Szabolcsveresmart	-	-

Tiszakanyár	-	-
Tornyospálca	-	X
Újdombrád	-	-
Újkenéz	-	-

TEIR 2023

A Kisvárdai járás területén a család- és gyermekjóléti alapszolgáltatások ellátása a Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás keretében történik, amelynek gesztorönkormányzata Kisvárdai Város Önkormányzata. A feladatellátást a Kisvárdai és Térsége Szociális Szolgálat biztosítja, amely integrált módon működteti a Család- és Gyermekjóléti Központot és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatot. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a járás településein helyi szinten biztosítja az alapellátás körébe tartozó feladatokat, mint például a tanácsadás, információnyújtás, életvezetési segítségnyújtás, valamint a jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolattartás. A szolgálat több kirendeltségen keresztül működik, így a szolgáltatások a kisebb települések lakossága számára is elérhetők (pl. Fényeslitke, Pátroha, Kékcse, Szabolcsveresmart). A Család- és Gyermekjóléti Központ látja el a jogszabályban meghatározott szakmai feladatokat, így például a kapcsolattartási ügyeletet, az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenységet, a jogi és pszichológiai tanácsadást, valamint a hatósági együttműködést igénylő esetkezeléseket. A központ szakmai támogatást is nyújt a szolgálatok munkájához. A társulás fenntartásában helyettes szülői hálózat is működik, amely átmeneti ellátást biztosít azon gyermekek számára, akiket ideiglenesen ki kell emelni vér szerinti családjukból. Emellett a társulás bölcsődei és játszóházi jellegű szolgáltatásokat is működtet, amelyek a kisgyermekes családok támogatását szolgálják. A Kisvárdai járás gyermekjóléti szolgáltatásaiban számos strukturális és működési hiányosság tapasztalható, amelyek akadályozzák a hátrányos helyzetű családok hatékony támogatását és a gyermekek fejlődését elősegítő beavatkozások biztosítását. A gyermekjóléti szolgáltatások működését súlyos szakemberhiány és elavult infrastrukturális feltételek nehezítik, mivel sem megfelelően képzett szakemberek, sem korszerű, gyermekbarát terek és eszközök, illetve közösségi, terápiás programokhoz szükséges helyiségek nem állnak rendelkezésre helyben. A jelzőrendszer működése nem elég hatékony, a veszélyeztetettség időbeni felismerése gyakran késik, miközben hiányoznak a rendszeresen működő, megelőző jellegű közösségi és szabadidős programok. A speciális és fejlesztő szolgáltatások elérhetősége korlátozott: a mentálhigiénés és pszichológiai tanácsadás szakemberhiány miatt nehezen hozzáférhető, a családterápia és mediáció rendszertelenül, csak térségi szinten működik, az iskolai szociális munkaidőben és helyileg korlátozott, míg a magatartási és addiktológiai problémákkal küzdő gyermekek számára nincs célzott ellátás. A peremterületeken és szegregált városrészekben élő családok számára az intézmények megközelítése nehézkes, miközben a mobil, helybe kihelyezett szolgáltatások hiánya miatt az ellátás intézményközpontú és nehezen elérhető. A szolgáltatások igénybevétele gyakran gátolja a bizalomhiány és a gyámhatóságtól való félelem, amit tovább súlyosbít a kulturálisan érzékeny megközelítés és a közvetítő szereplők hiánya.

Mátészalkai járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Fábiánháza	-	-
Fülpösdaróc	-	-
Géberjén	-	-
Győrtelek	-	X
Hodász	-	X
Jármí	-	-
Kántorjánosi	-	X
Kocsord	-	X
Mátészalka	X	X
Mérk	-	-
Nagydobos	-	-
Nagyecséd	-	X
Nyírcsaholy	-	-
Nyírkáta	-	-
Nyírmeggyes	-	-
Nyírparasznya	-	-
Ópályi	-	-
Ökoritofülpös	-	-
Őr	-	X
Papos	-	-
Rápolt	-	-
Szamoskér	-	-
Szamosszeg	-	X
Tiborszállás	-	X

Vaja		X
Vállaj		X

TEIR 2023

A Mátészalkai járás területén a család- és gyermekjóléti alapszolgáltatások biztosítása a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás fenntartásában történik, amely a térség önkormányzatainak összefogásával jött létre. Az intézmény 2016. január 1-jétől járásszintű szervezeti formában működik, és jelenleg 26 település lakossága számára biztosítja az alapellátásokat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat feladata a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a családok támogatása, valamint a problémás élethelyzetek kezelése egyéni esetkezelés, tanácsadás és közösségi programok révén. Az intézmény működése egységes szervezeti keretben, integrált módon történik. A szolgálatok feladatai közé tartozik a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés, a veszélyeztető tényezők feltárása, valamint a gyermekvédelmi jelzések fogadása és kezelése.

A szolgáltatásokban súlyos szakemberhiány tapasztalható. Különösen kevés a pszichológus, mentálhigiénés szakember és szociális munkás, emellett jellemző a fluktuáció és a tapasztalt szakemberek elvándorlása. A személyi és szakszolgáltatási feltételek javítása érdekében szükséges pszichológus, jogi tanácsadó, prevenciós koordinátor, fejlesztőpedagógus bevonása, valamint a dolgozók számára rendszeres szakmai szupervízió biztosítása.

Több településen nem működik kapcsolattartási ügyelet, ami jogi kötelezettségek teljesítését akadályozza, nem áll rendelkezésre megfelelő, nyugodt környezetet biztosító helyiség a kapcsolattartások lebonyolítására. A tárgyi és infrastrukturális feltételek javítása érdekében szükség van gyermekbarát tér kialakítására, kapcsolattartásra alkalmas helyiségre, mobil informatikai eszközökre, fejlesztő- és kreatív eszközökre, valamint prevenciós és tájékoztató anyagokra.

Hiányos az együttműködés az oktatási, egészségügyi és igazságügyi rendszer szereplőivel (pl. iskolák, háziorvosok, rendőrség, gyámhivatal). A szakmaközi egyeztetések rendszertelenek, az információáramlás gyakran késedelmes, amely a gyermekvédelmi esetek késedelmes kezeléséhez vezethet. A szervezeti feltételek és együttműködések erősítése érdekében szükséges a kapcsolattartási ügyelet megszervezése, rendszeres szakmaközi egyeztetések biztosítása, valamint a civil és egyházi szereplőkkel való hálózatiépítés és pályázati részvétel.

A módszertani és programfejlesztési feltételek keretében szükséges prevenciós programcsomagok kidolgozása, szülőknek és gyermekeknek szóló fejlesztő tevékenységek biztosítása, egységes nyomkövetési rendszer kialakítása, valamint rendszeres szükségletfelmérés elvégzése a célcsoport bevonásával. Az anyagi és jogi feltételek biztosítása érdekében szükség van célzott pályázati forrásokra, megfelelő jogszabályi és költségvetési keretek kialakítására, valamint az adminisztratív háttér fejlesztésére.

Nagykállói járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti szolgálatok
Balkány	-	-
Biri	-	-
Bököny	-	-
Érpatak	-	-
Geszteréd	-	-
Kállósemjén	-	-
Nagykálló	X	X
Szakoly	-	-

A Nagykállói járásban a Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat Nagykálló Város Önkormányzata fenntartásában, társulások formájában működik, a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Társulás keretében. A központ biztosítja a járás településeinek a szakmai irányítást, módszertani támogatást, míg a szolgálat Nagykállón közvetlenül nyújt családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokat. A központ szakmai irányítást, esetkezelési koordinációt, módszertani támogatást és jelzőrendszeri együttműködést biztosít, míg a szolgálat közvetlen segítséget nyújt a családoknak tanácsadással, családgondozással és problémakezeléssel. A gyermekjóléti szolgáltatások működését több tényező is nehezíti: korlátozott a hozzáférés, különösen a külterületi családok számára; jelentős a szakemberhiány, sok helyen csak egy fő látja el a feladatokat; infrastrukturális hiányosságok tapasztalhatók (pl. iroda, jármű, telefon hiánya); a prevenciós munka háttérbe szorul a túlterheltség miatt; az alacsony állami támogatás és bérfelesztés szakemberek elvándorlásához vezet; a pszichológiai és terápiás ellátások korlátozottan vagy egyáltalán nem elérhetők; az anyagi nehézségekkel küzdő családok támogatása pedig adományozói háttér hiányában akadályozott. A gyermekjóléti szolgáltatások hatékonyabb működéséhez több főállású szakember alkalmazása, stabilabb finanszírozás, valamint állami támogatási alap létrehozása szükséges. Elengedhetetlen az infrastruktúra fejlesztése (pl. zárható iroda, mobiltelefon, gépjármű), a rendszeres szakmai képzések biztosítása, különösen speciális célcsoportokkal dolgozók számára, valamint közösségi terek kialakítása. Továbbá fontos a prevenciós és szabadidős programok fejlesztése, a pszichológiai és családterápiás szolgáltatások térítésmentes elérhetősége, valamint az adományozói kapcsolatok bővítése a rászorulóknak támogatása érdekében.

Nyírbátori járás

A járási települések	Család- és gyermekjól éti központok	Család- és gyermekjól életi ellátás
Bátorliget	-	-
Encsencs	-	-
Kisléta	-	-
Máriapócs	-	-
Nyírbátor	X	X
Nyírbéltek	-	X
Nyírbogát	-	X
Nyírcsászári	-	-
Nyínderzs	-	-
Nyírgelse	-	-
Nyírgyulaj	-	X
Nyírlugos	-	X
Nyírmihálydi	-	-
Nyírpilis	-	-
Nyírvasvári	-	-
Ömböly	-	-
Penészlek	-	-
Piricse	-	-
Pócspetri	-	-
Terem	-	-

TEIR 2023

A Nyírbátori járásban a Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat Nyírbátor Város Önkormányzatának fenntartásában, nem társulások formában, hanem városi intézményként működik. A szolgáltatásokat a Nyírbátor Város Szociális Szolgálat keretében látják el. A központ és a szolgálat integrált szervezeti egységként működik, ellátva a járás településeinek család- és gyermekjóléti alapfeladatait, beleértve a családsegítést, a krízishelyzetek kezelését és a megelőző programok

szervezését. A központ és a szolgálat feladata a családsegítés, a veszélyeztetett gyermekek és családok támogatása, krízishelyzetek kezelése, valamint prevenciós programok szervezése a járás településein.

Jelenleg hiányoznak a gyermekpszichológusok, illetve olyan mentálhigiénés szakemberek a rendszerből, akik szakszerű segítséget tudnának nyújtani a lelki problémákkal küzdő gyermekeknek és családoknak. Szükség van állandó pszichológusi jelenlétre, esetleg körzetesített módon, több településre kiterjedő lefedettséggel.

Nagy szükség lenne olyan addiktológiai szakemberekre, akik kifejezetten fiatalkorúakkal foglalkoznak, hiszen a szenvedélybetegségek egyre fiatalabb korban jelennek meg. A prevenciós programok mellett az egyéni és családi tanácsadás, illetve a terápiás támogatás is kulcsfontosságú lenne.

A 0–6 éves gyermekek részére jelenleg csak korlátozottan elérhető a korai fejlesztés. A fejlődési elmaradások időben történő felismerése és kezelése elengedhetetlen lenne a későbbi iskolai sikerességhez, ezért szükség van gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok bevonására és helyi elérhetőségük biztosítására.

A gyermekvédelmi rendszerből kikerülő fiatal felnőttek számára jelenleg nem biztosított az utógondozás keretében a támogatott lakhatás lehetősége, ami jelentősen megnehezíti a társadalmi beilleszkedésüket. A lakhatási programok kialakítása és hosszabb távú szociális támogatás biztosítása elengedhetetlen lenne.

A bántalmazott nők és gyermekeik számára jelenleg nincs helyben elérhető biztonságos menedék. Krízishelyzet esetén nincs hová fordulniuk a településen, ezért szükség lenne azonnal igénybe vehető, biztonságos lakhatást biztosító ingatlanokra, valamint a hozzájuk kapcsolódó támogató szolgáltatásokra. A szakemberhiány súlyos probléma, különösen a kistépüléseken. A napi stressz, a gyakori verbális atrocitások, a kiégés veszélye miatt nehéz motivált, szakképzett dolgozókat alkalmazni. A bérszínvonal emelése, a mentálhigiénés támogatás biztosítása, valamint a munkakörülmények javítása hozzájárulhat a szakemberek megtartásához és utánpótlásához.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti ellátás
Apagy	-	-
Kálmánháza	-	-
Kótaj	-	X
Nagycserkesz	-	-
Napkor	-	-
Nyíregyháza	X	X
Nyírpazony	-	-
Nyírtelek	-	X
Nyírtura	-	X
Rakamaz	-	X
Sényő	-	-
Szabolcs	-	-
Tímár	-	-
Tiszanagyfalu	-	-
Újfehértó	-	X

TEIR 2023

A Nyíregyházi járásban a Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat fenntartója Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, az intézmény önálló költségvetési szervként működik. Nem társulások formában működik, azonban ellátási szerződések révén több környező település (pl. Kálmánháza, Nagycserkesz, Sényő) lakossága számára is biztosítja a szolgáltatásokat. A központ végzi a szakmai irányítást, míg a szolgálat a közvetlen családsegítő és gyermekjóléti munkát látja el. Feladatai közé tartozik a veszélyeztetett gyermekek és családok segítése, esetkezelés, tanácsadás, a jelzőrendszer működtetése, valamint prevenciós és támogató programok szervezése.

A némelyik településen a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a mélyszegénységben élő roma családok hozzáférése a szolgáltatásokhoz korlátozott. Bár a felajánlott ellátásokat helyi szinten még igénybe tudják venni, a Nyíregyházán elérhető központi szolgáltatásokhoz való hozzájutást anyagi

nehézségek jelentősen akadályozzák. A hatósági ügyintézéshez szükséges utazás is komoly problémát jelent számukra, ami akadályozza az eljárásokban való részvételt és a szükséges támogatásokhoz való hozzájutást. Ez a helyzet különösen hátrányosan érinti a fogyatékkal élőket, valamint az alacsony jövedelmű, mobilitásukban korlátozott családokat is. Sok szülő anyagi vagy közlekedési nehézségek miatt nem tudja gyermekét a városba vinni, illetve nem tudja igénybe venni a magánellátást, így a gyermekek ellátása gyakran elmarad.

A térségben jelentős mértékben tapasztalható a képzett, megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek, különösen szociális munkások, gyermekvédelmi tanácsadók, pszichológusok és fejlesztőpedagógusok hiánya. Ennek következtében a szolgálatok gyakran alacsony kapacitással, leterhelt szakemberekkel működnek, amely akadályozza a hatékony, személyre szabott segítségnyújtást. A szolgálatokhoz forduló családok számához képest a szakemberek létszáma nem elegendő, így egy munkatársra aránytalanul sok kliens jut, amely jelentősen csökkenti a beavatkozások hatékonyságát és mélységét. Több településen nem áll rendelkezésre megfelelő infrastruktúra sem, így például hiányoznak a fejlesztőfoglalkozások megtartására alkalmas, megfelelően felszerelt közösségi terek. Az elérhető programok és szakemberek földrajzi eloszlása sem egyenletes, a kisebb, peremhelyzetű települések gyakran hátrányosabb helyzetben vannak a szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében. Szükséges a szakember-utánpótlás és képzés támogatása, helyben lakó szociális szakemberek toborzása és helyi megtartása ösztönzőkkel (pl. bérkiegészítés, képzési támogatás, lakhatási segítség).

Tiszavasvári járás

A járási települések	Család- és gyermekjólét i központok	Család- és gyermekjólét i ellátás
Szorgalmatos	-	-
Tiszadada	-	X
Tiszadob	-	X
Tiszaeszlár	-	X
Tiszaölök	-	X
Tiszavasvári	-	X

TEIR 2023

A Tiszavasvári járásban a család- és gyermekjóléti feladatokat a Tiszavasvári Város Önkormányzata által fenntartott Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ látja el, társulás nélkül, önállóan. Az intézmény integráltan működik, két szakmai egységgel. A Család- és gyermekjóléti

szolgálat a települési szintű feladatokat látja el Tiszavasváriban és Józsefházán. A Család- és gyermekjóléti központ a teljes járásra kiterjedően nyújt szakmai támogatást, koordinálja a jelzőrendszert, valamint ellátja az esetmenedzsmentet és hatósági javaslattevét. A működés nem társulások formájában, hanem helyi önkormányzati fenntartással valósul meg.

A gyermekjóléti szolgáltatások hatékony működéséhez elengedhetetlen a helyben elérhető szakemberek (pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus, családterapeuta) biztosítása, a technikai eszközök fejlesztése, a közlekedési és ügyintézési feltételek javítása, szolgálati gépjármű rendelkezésre állása, valamint a szakemberek megtartását segítő versenyképes bérezés. A megfelelő, versenyképes bérezés elengedhetetlen a szakemberek megtartásához és toborzásához, mivel csökkentené a fluktuációt és túlterheltséget, valamint biztosítaná a stabil, minőségi ellátást és a hosszú távú szakmai elköteleződést. A technikai fejlesztések, mint a számítógépek, fénymásolók, nyomtatók és telefonkészülékek beszerzése elengedhetetlenek a hatékony adminisztrációhoz, kapcsolattartáshoz és ügyintézéshez, ezek hiánya pedig jelentősen akadályozza az esetkezelés gyors és szakszerű ellátását.

A közlekedési fejlesztések, mint a gyakoribb buszjáratok és a kerékpár- vagy gyalogos utak kiépítése nélkülözhetetlenek a nehezen megközelíthető külterületeken élő családok számára, hogy egyenlő eséllyel juthassanak hozzá a gyermekjóléti szolgáltatásokhoz és az ügyintézési lehetőségekhez.

A szolgálati gépjármű jelentősen megkönnyítené a családsegítő munkatársak gyors és hatékony eljutását a nehezen megközelíthető településrészekre, különösen családlátogatások, hatósági ügyintéзések és krízishelyzetek kezelése során.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Család- és gyermekjóléti központok	Család- és gyermekjóléti ellátás
Aranyosapáti	-	X
Barabás	-	-
Bregdaróc	-	-
Beregsurány	-	-
Csaroda	-	X
Gelénes	-	-
Gemzse	-	-
Gulács	-	-

Gyüre	-	-
Hetefejércse	-	-
Ilk	-	X
Jánd	-	-
Kisvarsány	-	-
Lónya	-	-
Márokpapi	-	-
Mátyus	-	-
Nagyvarsány	-	-
Nyírmada	-	X
Olcsva	-	-
Pusztadobos	-	-
Tákos	-	-
Tarpa	-	X
Tiszaadony	-	-
Tiszakerecseny	-	X
Tiszaszalka	-	-
Tiszavid	-	-
Vámosatya	-	-
Vásárosnamény	X	X

A Vásárosnaményi járásban a Család- és Gyermejjóléti Központ és Szolgálat a Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás fenntartásában, társulásos formában működik. A Központ a járás összes településén biztosítja a szakmai irányítást és a járási szintű feladatokat, míg a Szolgálat Vásárosnamény, Jánd és Olcsva településeken nyújt helyi alapszolgáltatást. Az intézmény célja a családok segítése, gyermekjóléti feladatok ellátása, valamint a szociális problémák megelőzése és kezelése. A központ járási szinten biztosítja a szakmai irányítást, módszertani támogatást és speciális szolgáltatásokat, míg a szolgálat helyi szinten (Vásárosnamény, Jánd, Olcsva) nyújt közvetlen segítséget a rászoruló családoknak és gyermekeknek. A működés célja a megelőzés, a veszélyeztetettség csökkentése, valamint az egyéni és családi problémák kezelése.

Vásárosnaményi járásban a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatások működését több szempontból is nehezíti a szakemberhiány, különösen a szociális munkások, gyermekvédelmi tanácsadók,

pszichológusok, illetve fejlesztőpedagógusok tekintetében. Ennek következményeként a meglévő szakemberek túlterheltek, nincs elegendő kapacitás az intenzív, hosszú távú esetkezelésre, valamint nehézséget jelent az egyéni figyelem biztosítása a rászoruló gyermekek és családok számára. A szakemberhiány tovább súlyosbítja a már eleve hátrányos helyzetben lévő közösségek kiszolgáltatottságát, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő roma családok esetében.

További problémát jelent, hogy kevés a közösségi program és alternatív szabadidős lehetőség a településeken, így a gyerekek számára korlátozott a lehetőség a hasznos időtöltésre, készségfejlesztésre, illetve a közösségi beágyazottság erősítésére. Ez hosszú távon a társadalmi elszigetelődés, deviancia és iskolai lemorzsolódás kockázatát is növelheti.

Emellett komoly akadályt jelent a modern technikai eszközökhöz való hozzáférés hiánya, amely mind a szakemberek munkavégzését, mind a családokkal való kapcsolattartást megnehezíti. A digitális ügyintézés, online konzultációk, távszolgáltatások vagy akár az oktatási és nevelési célú online tartalmak elérése is akadályokba ütközik az eszköz- és internetellátottság hiányosságai miatt. Ez különösen a kisebb, elzárt településeken élő családok esetében súlyos probléma. A problémák megoldása érdekében elengedhetetlen a digitális eszközökhöz való hozzáférés biztosítása, az egyéni esetkezelés és tanácsadás erősítése, a hivatalos ügyintézésben való támogatás, valamint az adományok célzott eljuttatása. Fontos a jelzőrendszeri szereplőkkel való szoros együttműködés, a rászorulóknak megfelelő szakemberekhez történő irányítása, a problémamegoldó készségek fejlesztése, a gyermeki jogokról és támogatásokról való tájékoztatás, valamint a családi konfliktusok kezelése és a kiemelt gyermekek visszailleszkedésének támogatása.

Záhonyi járás

A járási települések	Család- és gyermekj óléti központok	Család- és gyermekj óléti ellátás
Benk	-	-
Eperjeske	-	-
Győröcske	-	-
Komoró	-	-
Mándok	X	X
Tiszabездéd	-	-
Tisza-mogyorós	-	-
Tiszaszentmárton	-	-

Tuzsér	-	-
Záhony	-	-
Zsurk	-	-

TEIR 2023

A Záhonyi járásban a Család- és Gyermejjóléti Központ és Szolgálat a Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, társulási formában működik. A szakmai központ Mándokon található, míg a helyi szolgáltatásokat Záhonyban, az Ady Endre út 3. szám alatti telephelyen biztosítják. A szolgálat integrált szervezeti keretben látja el a családsegítő és gyermejjóléti feladatokat a járás településein. A működés célja a veszélyeztetett gyermekek és családok támogatása, tanácsadás, kríziskezelés, hatósági együttműködés és a jelzőrendszer működtetése. A Záhonyi járásban a gyermejjóléti és családsegítő szolgáltatások működését jelentősen akadályozza a szakemberhiány, különösen a szociális munkások, gyermekvédelmi tanácsadók, pszichológusok és fejlesztőpedagógusok tekintetében. Ennek következtében a meglévő szakemberek túlterheltek, nincs elegendő kapacitás az intenzív, hosszú távú esetkezelésre, és nehézséget jelent a személyre szabott segítségnyújtás biztosítása a rászoruló gyermekek és családok számára. A szakemberhiány különösen súlyosan érinti a halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő roma közösségeket, fokozva kiszolgáltatottságukat.

További problémát jelent a közösségi programok és alternatív szabadidős lehetőségek hiánya a településeken, amely szűkíti a gyermekek lehetőségeit a hasznos időtöltésre, készségfejlesztésre és a közösségi kötődés kialakítására. Ez hosszabb távon hozzájárulhat a társadalmi elszigetelődéshez, a deviáns viselkedésformák megjelenéséhez, valamint az iskolai lemorzsolódás növekedéséhez. A modern technikai eszközökhöz való korlátozott hozzáférés szintén komoly kihívást jelent: nehezíti a szakemberek munkáját, a családokkal való kapcsolattartást és a digitális ügyintézés. A távszolgáltatások, online konzultációk és oktatási tartalmak elérését sok esetben az eszköz- és internetellátottság hiányosságai akadályozzák, különösen a kisebb, elszigetelt településeken élő családok esetében. A problémák enyhítése érdekében kiemelten fontos a digitális eszközökhöz és interneteléréshez való hozzáférés biztosítása, az egyéni esetkezelés és tanácsadás megerősítése, valamint a hivatalos ügyintézésben nyújtott támogatás. Emellett szükséges az adományok célzott eljuttatása, a jelzőrendszer szereplőivel való szoros együttműködés, a rászorulókat megfelelő szakemberekhez történő irányítása, a problémamegoldó készségek fejlesztése, a gyermeki jogokról és támogatásokról való tájékoztatás, a családi konfliktusok kezelése, valamint a kiemelt gyermekek visszailleszkedésének segítése.

2.3.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §-a rendelkezik a gyermekek napközbeni ellátásról, melynek (1) bekezdése alapján a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthon nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

A jogszabály 41. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái – a gyermekek életkorának megfelelően –

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

A Törvény 42. §-a definiálja a bölcsődei ellátást, melynek alapján a bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható.

A Jogszabály 44/B. §-a szerint a napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
- b) a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,

- c) az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- d) az egyéni munkarenddel rendelkező tanuló számára,
- e) az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, és
- f) az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

A törvény 44/D. §-ában foglaltak alapján alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés,

feltéve, ha a szolgáltató, intézmény rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben (db)
Baktalórántházai járás	66	14	-	28	74	10	-	27
Baktalórántháza	42	-	-	7	50	-	-	6
Besenyőd	-	-	-	-	-	-	-	-
Laskod	-	-	-	-	-	-	-	-
Levelek	-	-	-	14	-	-	-	14
Magy	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírfákó	0	-	-	7	-	-	-	7
Nyírkércs	-	-	-	-	-	-	-	-
Ófehértó	0	14	-	-	-	10	-	-
Petneháza	24	-	-	-	24	-	-	-
Ramocsaháza	-	-	-	-	-	-	-	-
Rohod	-	-	-	-	-	-	-	-

A Baktalórántházai járásban a TEIR 2023-as adatait megvizsgálva a működő bölcsődei férőhelyek száma összesen 50 db. A járásban 1 településen, Ófehértón működik családi bölcsőde, 3 településen pedig mini bölcsőde közel 100%-os férőhely kihasználtsággal. Munkahelyi bölcsődei férőhely nem áll rendelkezésre a járás településein. A járási települések közül 7 tekintetében egyáltalán nem áll rendelkezésre bölcsődei férőhely semmilyen formában.

Ahogy a 2014-2020-as ciklusban, úgy a 2021-2027-es programozási időszakban is kiemelt figyelmet kell fordítani a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatására, többek között a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérésének

elősegítésére a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által. Ezért is jelent meg a www.palyazat.gov.hu oldalon a TOP_Plusz-3.3.1-21 kódszámú Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívás. A eljárásban sikeresen pályázott és nyert a TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00033 azonosítószámú projekt, melynek kedvezményezettje a leveleki székhelyű TIKKO Egyesület. Az egyesület a megalakulástól kezdve családi napközit működtetett, ami a kötelező jogszabályi változások következtében 2017. január 1-től kezdve 2 egység mini bölcsődének (TIKKO Ház Mini Bölcsőde 1. és TIKKO Ház Mini Bölcsőde 2.) lett a fenntartója, tehát ettől kezdve mini bölcsődei ellátást biztosít. A kettő egység mini bölcsődének helyt adó épület a 4555 Levelek, Hősök tere 7. 6/2 hrsz. cím alatt található, mely magántulajdonban van. Az egyesület a tulajdonossal megkötött bérleti szerződés alapján bérleti jogra jogosult. A mini bölcsőde egységenként 7-7 fő férőhellyel rendelkezik, tehát összesen 14 gyerek napközbeni ellátása biztosított. A férőhelyek kihasználtsága folyamatosan 100%-os. Az érintett projektben megvalósuló fejlesztés a már meglévő szolgáltatás- mini bölcsőde- fejlesztésére irányul, melynek keretében a csoportszobákba történő eszközbeszerzés, tálalókonyha fejlesztés, az ehhez szükséges kapcsolódó berendezési tárgyak, eszközök beszerzése és a meglévő épület felújítási, korszerűsítési munkálatai valósulnak meg megújuló energiaforrások kialakítása mellett.

Csengeri járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben (db)
Csengeri járás	60	-	-	7	64	-	-	7
Csenger	37	-	-	-	40	-	-	-
Csengersima	-	-	-	-	-	-	-	-
Csengerújfalú	-	-	-	-	-	-	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	-	-	-	-	-	-
Porcsalma	-	-	-	7	-	-	-	7

Szamosangyalos	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamostatárfalva	-	-	-	-	-	-	-	-
Tyukod	23	-	-	-	24	-	-	-
Ura	-	-	-	-	-	-	-	-

A Csengeri járásban 40 db működő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, a bölcsődébe beírt gyermekek száma 37 fő. Mini bölcsőde kizárólag Porcsalmán működik 7 férőhellyel, 100%-os kihasználtság mellett. A járás 11 települése közül 8 településen semmilyen típusú bölcsődei ellátás nem vehető igénybe a TEIR 2023-as adatai szerint.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Fehérgyarmati járás	72	16	-	7	84	18	-	8
Botpalád	-	-	-	-	-	-	-	-
Cégénydányád	-	-	-	-	-	-	-	-
Csaholc	-	-	-	-	-	-	-	-
Császló	-	-	-	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	-	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	24	16	-	-	24	18	-	-
Fülesd	-	-	-	-	-	-	-	-
Gacsály	-	-	-	-	-	-	-	-
Garbolc	-	-	-	-	-	-	-	-

Gyügye	-	-	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	-	-	-	-	-	-	-	-
Kérsemjén	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisar	12	-	-	-	24	-	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-	-	-	-
Kölcse	-	-	-	-	-	-	-	-
Kömörő	-	-	-	-	-	-	-	-
Magosliget	12	-	-	-	12	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-	-	-	-
Méhtelek	-	-	-	-	-	-	-	-
Milota	-	-	-	-	-	-	-	-
Nábrád	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyar	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	-	-	-	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	-	-	-	-	-	-
Sonkád	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamossályi	-	-	-	7	-	-	-	8
Szamosújlak	-	-	-	-	-	-	-	-
Szatmárcseke	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszabecs	-	-	-	-	-	-	-	-

Tiszacsécse	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszakóród	-	-	-	-	-	-	-	-
Tisztaberek	-	-	-	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	24	-	-	-	24	-	-	-
Túristvándi	-	-	-	-	-	-	-	-
Túrlicse	-	-	-	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-	-	-	-

A TEIR adatbázisának 2023. évi adatai alapján a Fehérgyarmati járás 84 bölcsődei férőhellyel rendelkezik, a beírt gyermekek száma 72 fő. Családi bölcsőde kizárólag a járásszékhelyen működik 18 férőhellyel. Mini bölcsődében férőhelyet 1 településen, Szamossályiban biztosítanak, ami 7 gyermeknek ad helyet és jelenleg közel maximális kihasználtsággal működik. Munkahelyi bölcsőde nem található a járás egyik településén sem. A rendelkezésre álló bölcsődei ellátást biztosító intézmények elhelyezkedését vizsgálva a határközeli települések számára a magyar-ukrán határ mentén fekvő Magosligeten vagy Szamossályiban érhető el az ellátás legközelebb, ezt követően Fehérgyarmaton, Tunyogmatolcson vagy Kisarban találunk ilyen ellátást.

Megállapítható, hogy a járáshoz tartozó települések magas számához viszonyítva a bölcsődei ellátást biztosító intézmények száma elenyésző.

Ibrányi járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Ibrányi járás	94	10	-	11	124	16	-	15
Balsa	-	-	-	-	-	-	-	-
Buj	12	-	-	-	12	-	-	-
Gávavencsellő	4	-	-	11	24	-	-	15
Ibrány	32	10	-	-	40	16	-	-
Nagyhalász	24	-	-	-	24	-	-	-
Paszab	22	-	-	-	24	-	-	-
Tiszabercel	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszatelek	-	-	-	-	-	-	-	-

Az Ibrányi járásban a TEIR 2023-as adatai szerint 124 működő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, melynek kihasználtsága a statisztikai adatokat megvizsgálva 75,80%-os. A járáshoz tartozó 3 településen (Balsa, Tiszabercel, Tiszatelek) nem biztosított egyik típusú bölcsődei ellátás sem, ugyanakkor a járásszékhelyen a hagyományos bölcsődén túlmenően találunk egy 16 férőhelyes családi bölcsődét is.

A TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1 kódszámú Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívás lehetőséget adott arra, hogy olyan településen is elérhetővé váljon a bölcsődei ellátás, ahol eddig nem volt biztosított. Tiszabercel Község Önkormányzata TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00024 azonosítószámmal benyújtott támogatási kérelmét a támogató pozitív elbírálásban részesítette. A projekt megvalósításával Tiszabercel Község Önkormányzatának fő célja a bölcsődei ellátás területén szolgáltatáshiányos településen új bölcsőde létesítése és ezáltal a bölcsődei ellátáshoz való hozzáférés javítása. A védőnő és a helyi óvoda dolgozói segítségével igényfelmérés készült a lakossági igények és szükségletek megismerésére vonatkozóan. A felmérés adataiból az került megállapításra, hogy jelentős igény mutatkozik a településen a bölcsődei szolgáltatásra, amely a nők munkavállalási esélyeinek

javítását, a hátrányos helyzetű gyermekek életfeltételeinek javítását és egyúttal a település népességmegtartó erejének növelését szolgálná. Az igényfelmérés adatai azt támasztják alá, hogy Tiszabercel településen minimum 24 fő befogadására alkalmas bölcsőde létesítése szükséges és indokolt. A projekt egy min. 24 max. 28 fő befogadására alkalmas bölcsőde tárgyi feltételeinek kialakítására irányul.

Kemecsei járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Kemecsei járás	119	13	-	-	130	10	-	-
Kemecse	49	-	-	-	56	-	-	-
Berkesz	-	-	-	-	-	-	-	-
Beszterec	-	-	-	-	-	-	-	-
Demecser	26	-	-	-	28	-	-	-
Gégény	18	-	-	-	18	-	-	-
Kék	26	-	-	-	28	-	-	-
Nyírbogdány	-	13	-	-	-	10	-	-
Nyírtét	-	-	-	-	-	-	-	-
Székely	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasmegyer	-	-	-	-	-	-	-	-

A Kemecsei járásban a 130 működő férőhelyből 119 van kihasználva. Családi bölcsőde egy településen, Nyírbogdányban érhető el 10 működő bölcsődei férőhellyel, melynek kapacitás kihasználtsága 100% feletti. Munkahelyi és mini bölcsődei férőhely nem áll rendelkezésre a járásban a TEIR 2023. évi adatai alapján.

A TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1 kódszámú Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívás keretében szolgáltatáshiányos településen, Nyírtéten minibölcsőde kerül kialakításra a TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00028 azonosítószámú projekt segítségével. A projekt célja a már meglévő óvoda épületének bővítése egy 5 férőhelyes mini bölcsőde épülettel. A bölcsőde épület működésének biztosításához - az előírásoknak megfelelő - eszközbeszerzés tervezett, mely magában foglalja mind kültéri, mind pedig a beltéri játékokat. Emellett kerékpár és babakocsi tároló létrehozása, kamerarendszer kiépítése, továbbá weboldal és főzőkonyha fejlesztés valósul meg.

Kisvárdai járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Kisvárdai járás	218	27	7	84	232	22	24	89
Ajak	25	-	-	-	26	-	-	-
Anarcs	-	-	-	7	-	-	-	7
Dombrád	13	-	-	-	14	-	-	-
Döge	-	-	-	8	-	-	-	8
Fényeslitke	-	-	7	7	-	-	24	7
Gyulaháza	-	-	-	-	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-	-	-	-
Kékcse	24	-	-	-	24	-	-	-
Kisvárd	132	6	-	-	144	5	-	-
Lövőpetri	-	-	-	7	-	-	-	7
Mezőladány	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírkársz	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	6	-	-	-	7

Nyírtass	12	-	-	-	12	-	-	-
Pap	12	-	-	-	12	-	-	-
Pátroha	-	14	-	-	-	10	-	-
Rétközberencs	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	-	14	-	-	-	16
Tiszakanyár	-	-	-	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	-	-	19	-	-	-	21
Újdombrád	-	7	-	16	-	7	-	16
Újkenéz	-	-	-	-	-	-	-	-

A TEIR 2023. évi adatait elemezve elmondható, hogy a Kisvárdai járás 232 működő bölcsődei férőhellyel rendelkezik, melyhez kapcsolódóan a beírt gyermekek létszáma 218 fő. A járásban a hagyományos bölcsődei ellátáson felül elérhető családi, munkahelyi és mini bölcsőde típus is. A járasszékhelyen a hagyományos bölcsőde mellett találunk családi bölcsődét is, melyek mindegyike 90% feletti kihasználtsággal működik. Munkahelyi bölcsőde 1 településen, Fényeslitkén érhető el, mini bölcsőde a járás 8 településén áll rendelkezésre, melyek közül az összes közel a teljes kapacitását kihasználva működik. A járásban 8 településen semmilyen típusú bölcsődei ellátás nem érhető el.

A Helyreállítási és ellenállóképességi terv - REPowerEU Operatív Program keretében a www.palyazat.gov.hu weboldalon megjelent RRF-REP-1.1.2-24 kódszámú Bölcsődei nevelés fejlesztése elnevezésű felhívás, melynek célja a gyermekjóléti alapellátások közül a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei ellátási formák, valamint az újonnan létrejövő férőhelyekhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése és eszközbeszerzése.

A felhívás az új bölcsődei férőhelyek létrehozását a Területfejlesztési Operatív Program Plusztól lehatároltan támogatja.

A TOP Plusz lehatárolást figyelembe véve a felhívás keretében támogatható:

Új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhely létrehozása önkormányzati (GFO 321, 327, 351, 353, 371, 373) és egyházi (GFO 55) fenntartó esetében, amennyiben a fejlesztéssel érintett település lakónépessége a - Belügyminisztérium állandó lakosságszám nyilvántartási adatai szerint⁹² - 3000 fő feletti.

⁹² Forrás: a támogatási kérelem benyújtásakor a Belügyminisztérium rendelkezésre álló legfrissebb állandó lakosságszám nyilvántartási adatai alapján: <https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>

A REPowerEU Operatív Program vonatkozásában említett bölcsődei nevelés fejlesztését célzó felhívásra Dombrád Város Önkormányzata is támogatási kérelmet nyújtott be, melyet a támogató nyertesnek minősített. A RRF-REP-1.1.2-24-2024-00145 azonosítószámú projekt keretében egy új 28 férőhelyes bölcsőde létesítése tervezett Dombrádon. A településen a Szivárvány Óvoda és Bölcsőde keretein belül két telephelyen 7 óvodai csoport működik, egyik telephelyen 3 óvodai csoport, míg a másik telephelyen 4 óvodai csoport és egy bölcsődei csoport található. Jelenleg 166 óvodás és 12 bölcsődés jár az intézménybe. Az egyetlen bölcsődei csoport 14 férőhelyes, így annak függvénye, hogy 12 vagy 14 gyermeket tudnak felvenni az, hogy van-e két év alatti gyermek a csoportban. Amennyiben igen, - mint jelenleg is - akkor 12 gyermek a maximálisan felvehető létszám. Az óvodába és bölcsődébe beíratott gyermekek arányából is látható, hogy az egyetlen meglévő bölcsődei csoport nem elegendő a meglévő igények kielégítésére, ezért szükséges egy új, kétcsoportos bölcsőde kialakítása.

Mátészalkai járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben (db)
Mátészalkai járás	180	-	-	8	198	-	-	8
Fábiánháza	-	-	-	-	-	-	-	-
Fülpösdaróc	-	-	-	-	-	-	-	-
Géberjén	-	-	-	-	-	-	-	-
Győrtelek	-	-	-	-	-	-	-	-
Hodász	-	-	-	8	-	-	-	8
Jármí	-	-	-	-	-	-	-	-
Kántorjánosi	-	-	-	-	-	-	-	-
Kocsord	-	-	-	-	-	-	-	-
Mátészalka	84	-	-	-	102	-	-	-
Mérk	-	-	-	-	-	-	-	-

Nagydobos	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyecsed	50	-	-	-	50	-	-	-
Nyírcsaholy	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírkáta	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírmeggyes	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírparasznya	-	-	-	-	-	-	-	-
Ópályi	-	-	-	-	-	-	-	-
Ökörítőfülpös	-	-	-	-	-	-	-	-
Őr	-	-	-	-	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamosszeg	20				20			
Tiborszállás	-	-	-	-	-	-	-	-
Vaja	26				26			
Vállaj	-	-	-	-	-	-	-	-

A Mátészalkai járás működő bölcsődei férőhelyeinek száma 198, melyből a beírt gyermekek száma 180 fő. A járás 26 települése közül mindössze 5 településen, Mátészalkán, Nagyecsedén, Szamosszegen, Vaján és Hodászon érhető el a bölcsődei ellátás valamelyik típusa. A többi településen semmilyen bölcsődei ellátás nem biztosított. Mini bölcsőde kizárólag Hodászon érhető el 8 férőhellyel, melyek mindegyike betöltött.

Megállapítható, hogy a járáshoz tartozó települések magas számához viszonyítva a bölcsődei ellátást biztosító intézmények száma elenyésző.

A szolgáltatáshiány megszüntetése érdekében Jármí Község Önkormányzata támogatási kérelmet nyújtott be a TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1 kódszámú Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívásra, mely eredményesnek bizonyult. TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00026 azonosítós számú projekt keretében új bölcsőde építése valósul meg Jármí községben. A tervezett fejlesztés célja a 4337 Jármí, Kölcsey Ferenc utca 7. (202/1 hrsz) alatt található önkormányzati tulajdonná váló üres telken, 1 db 12 férőhelyes csoportszobát, komplexen akadálymentesített, 10 KW teljesítményű napelemez rendszerrel felszerelt, energiahatékonysági szempontok érvényesítésével kialakított új bölcsőde épület megépítése, amely biztosítja a megfelelő színvonalú alapfokú bölcsődei

alapellátást. A projektben a kivitelezési munkálatokon túlmenően a gyermekek és a dolgozók részére a bölcsődei ellátáshoz szükséges berendezési és informatikai eszközökkel történő felszerelése is tervezett. A fejlesztés munkahelyteremtéssel jár, az önkormányzatnak 3 fő új munkavállaló alkalmazására lesz szüksége az új bölcsőde üzemeltetéséhez, 2 fő kisgyermeknevelő (ebből 1 fő intézményvezető is egyben) és 1 fő dajka munkakörben. A létrehozott új bölcsőde ellátási körzete Jármí és Papos települések.

Az érintett felhívás lehetőséget biztosított a bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztésén túl, azok eszközbeszerzésére is. Ehhez kapcsolódóan kíván tevékenységet megvalósítani Mátészalka Város Önkormányzata TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00020 azonosítószámú Óvodai és bölcsődei eszközfejlesztés Mátészalkán című nyertes projektjével.

A Nagyecsed város székhellyel működő Szatmári Kistérségi Bölcsődei Társulás RRF-REP-1.1.2-24-2024-00208 azonosítószámmal támogatási kérelmet nyújtott be az RRF-REP-1.1.2-24 - Bölcsődei nevelés fejlesztése elnevezésű felhívásra, amely támogatásban részesült. A projekt általános célja a bölcsődei férőhelyek számának fejlesztése – egy 14 férőhelyes csoportszobával – és a XXI. századi minőségi feladatellátás megteremtése a megfizethető, fenntartható és magas színvonalú gyermekgondozáshoz való hozzáférés előmozdításával, amely támogatja a nemek közötti foglalkoztatási különbségek mérséklését, továbbá elősegíti a szülők (elsősorban a nők) mielőbbi munkaerőpiaci reintegrációját. A projekt az építési tevékenységek mellett a következőket foglalja magában: a játszóudvar területének fejlesztése, kerítés, párapuk, homokozó kialakítása, telepített udvari játékek, parkoló-férőhelyek, kerékpártároló, főzőkonyha fejlesztése, az új csoportszoba és kiegészítő helyiségek működéséhez szükséges eszközök beszerzése.

Nagykállói járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Nagykállói járás	129	8	-	6	136	8	-	6
Balkány	36	-	-	-	36	-	-	-

Biri	12	-	-	-	12	-	-	-
Bököny	-	-	-	-	-	-	-	-
Érpatak	-	-	-	-	-	-	-	-
Geszteréd	-	-	-	-	-	-	-	-
Kállósején	21	-	-	6	28	-	-	6
Nagykálló	60	8	-	-	60	8	-	-
Szakoly	-	-	-	-	-	-	-	-

A Nagykálló járás 136 működő férőhelyéből 129 kihasznált. A járásban a munkahelyi bölcsődén kívül minden bölcsőde típus megtalálható. Mini bölcsőde kizárólag egy településen, Kállósejénben érhető, míg Nagykállóban a hagyományos bölcsődén túl, családi bölcsődét is találunk. Az utóbb említett intézmények mindegyike 100%-os kapacitás kihasználtság mellett működik. A járás 4 településén, Bökönyben, Érpatakon, Geszterédén és Szakolyban semmiféle bölcsődei ellátás nem érhető el a TEIR rendelkezésre álló 2023-as adatbázisa szerint.

Tekintettel a 100%-os férőhelykihasználtságra Balkány Város Önkormányzata sikeresen pályázott és nyert RRF-REP-1.1.2-24-2024-00195 azonosítószámú A Balkány Város Önkormányzatának bölcsődei nevelés fejlesztése című projektjével. A fejlesztés során egy 14 férőhelyes, 1 csoportszobával rendelkező új építésű bölcsőde létrehozása tervezett a városban.

Nyírbátori járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Nyírbátori járás	145	20	8	-	148	20	8	-
Bátorliget	-	-	-	-	-	-	-	-
Encsencs	-	-	-	-	-	-	-	-

Kisléta	12	-	-	-	12	-	-	-
Máriapócs	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírbátor	48	20	8	-	48	20	8	-
Nyírbéltek	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírbogát	25	-	-	-	26	-	-	-
Nyírcsászári	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyínderzs	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgelse	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgyulaj	26	-	-	-	26	-	-	-
Nyírlugos	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírmihálydi	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírpilis	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	10	-	-	-	12	-	-	-
Önböly	-	-	-	-	-	-	-	-
Penészlek	-	-	-	-	-	-	-	-
Piricse	24	-	-	-	24	-	-	-
Pócspetri	-	-	-	-	-	-	-	-
Terem	-	-	-	-	-	-	-	-

A TEIR 2023-as adatai alapján a Nyírbátori járásban a működő bölcsődei férőhelyek száma 148 db, melyek mindegyike csaknem 100%-osan betöltött. A 2023. évi statisztikai adatok alapján a járás 14 településen egyáltalán nem érhető el a bölcsődei ellátás egyik fajtája sem, mindemellett mini bölcsőde egyik településen sem található. Máriapócs 2024. áprilisában nyitotta meg új bölcsődéjét a Nyíregyházi Egyházmegye. A járásszékhelyen - a mini bölcsődét kivéve - minden bölcsőde típus elérhető és kapacitását tekintve 100%-ban kihasznált.

A bölcsődei szolgáltatáshiány megszüntetése érdekében a Nyírbéltek-Önböly Kistérségi Társulás által az RRF-REP-1.1.2-24 - Bölcsődei nevelés fejlesztése elnevezésű felhívásra RRF-REP-1.1.2-24-2024-00198 azonosítószámmal benyújtott támogatás kérelmet a támogató nyertesnek minősítette. A fejlesztés segítségével egy 28 férőhelyes, 2 csoportszobával rendelkező új építésű bölcsődét létrehozása tervezett. A megvalósítás helyszíne: Nyírbéltek, Széchenyi István u. 36., hrsz: 714.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a minibölcsődékben
Nyíregyházi járás	959	193	-	46	1028	211	-	48
Apagy	24	-	-	-	28	-	-	-
Kálmánháza	-	12	-	-	-	14	-	-
Kótaj	12	-	-	-	12	-	-	-
Nagycserkesz	-	-	-	6	-	-	-	8
Napkor	-	-	-	8	-	-	-	8
Nyíregyháza	804	171	-	-	810	187	-	-
Nyírpazony	-	10	-	-	-	10	-	-
Nyírtelek	31	-	-	-	38	-	-	-
Nyírtura	6	-	-	8	24	-	-	8
Rakamaz	-	-	-	8	-	-	-	8
Sényő	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcs	-	-	-	-	-	-	-	-
Timár	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszanagyfalu	12	-	-	-	12	-	-	-
Újfehértó	70	-	-	16	104	-	-	16

A Nyíregyházi járás működő bölcsődei férőhelyeinek száma 1028, a beírt gyermekek száma 959 fő. A járásban Sényő, Szabolcs és Timár kivételével mindegyik településen elérhető a bölcsődei ellátás

valamelyik fajtája, azonban a munkahelyi bölcsőde sehol sem működik. Azokon a településeken, ahol hagyományos, illetve mini bölcsőde áll rendelkezésre, ott az intézmények szinte megközelítőleg 100%-os kapacitás kihasználtságúak a TEIR 2023-as adatbázisában foglalt adatok alapján.

A TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1 Fenntartható humán infrastruktúra elnevezésű felhívás kizárólag Nyíregyháza Megyei Jogú Város számára jelent meg, a felhívásra TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 azonosítószámmal Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán címmel beadott projekt pozitív elbírálásban részesült. Célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése bölcsődei intézmények felújítása által. A projekt keretében mind a 9 bölcsődei intézmény fejlesztésének megvalósítása tervezett, amelynek során az intézmények korszerűsítése, játszóudvarok fejlesztése és eszközbeszerzések valósulnának meg.

A gyermekek napközbeni ellátása a segítő szolgáltatások egyik alapvető formája, amely iránt az elmúlt években folyamatosan növekvő igény mutatkozik. A Helyreállítási és ellenállóképességi terv - REPowerEU Operatív Program keretében benyújtott projekt célja a bölcsődei férőhelyek bővítése, új energiahatékony bölcsődei ellátást nyújtó épületek, telephelyek létesítése.

Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátásának formái közé a bölcsődei ellátás és az alternatív napközbeni ellátás tartozik. Nyíregyházán a bölcsődei ellátás keretében bölcsődék és családi bölcsődék működnek, valamint alternatív napközbeni ellátást biztosít a Periféria Egyesület⁹³.

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	fő
2020	716	1082
2021	738	969
2022	738	1052
2023	738	1050

Az önkormányzati fenntartású, Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretei között működő bölcsődékben található a legnagyobb férőhelykapacitás. Az intézmény 11 telephelyen működtet bölcsődét, jelenleg összesen 770 férőhelyen biztosít napközbeni felügyeletet a 0-3 éves korosztály számára. A bővítésre TOP projekt keretében történő fejlesztésnek köszönhetően került sor. A folyamatos fejlesztések eredményeként az önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma először 738-ra, majd 770-re emelkedett. 2024. február 1-jétől a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény két új szolgáltatási hellyel bővítette az önkormányzati fenntartású bölcsődék körét. A Kisvakond Bölcsőde (4400 Nyíregyháza, Honvéd utca 2.) és a Szőlőszem Bölcsőde (4432 Nyíregyháza, Kollégium

⁹³ Forrás: Nyíregyháza MJV, HEP

utca 59.) megnyitásával az intézmény immár 11 telephelyen biztosít bölcsődei ellátást, összesen 770 férőhellyel. Az önkormányzati bölcsődékben gondozási díjat nem kell fizetni, az étkezés biztosítása kapcsán pedig a gyermekek kétharmada ingyenes étkezésre jogosult.

A Nyíregyházi Gyermejjóléti Alapellátási Intézmény a bölcsődei ellátást Nyíregyháza Megyei Jogú Város, illetve ellátási szerződés keretében Nagycserkesz község közigazgatási területére kiterjesztve biztosítja.

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2020	0	0	158	141	0	0	824	790
2021	0	0	152	131	0	0	846	769
2022	0	0	159	144	0	0	850	814

Alternatív napközbeni ellátást a Periféria Egyesület biztosít az önkormányzattal kötött feladatellátási szerződés alapján. Az Egyesület a városban két helyszínen, az Arany János Gimnázium és Általános Iskola Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézményben és a Huszár lakótelepi feladatellátási helyen végzi tevékenységét. Az ellátás célja a hátrányos helyzetű, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek, fiatalok elérése, problémáik azonosítása, valamint számukra célzott segítségnyújtás. Munkájuk hozzájárul az iskolai beilleszkedési nehézségekkel küzdők integrációjához, a kommunikációs készségek, az önértékelés, a stressz-kezelés, érdekérvényesítés készségeinek fejlesztéséhez.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Tiszavasvári járás	117	-	-	-	126	-	-	-
Szorgalmatos	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszadada	4	-	-	-	12	-	-	-
Tiszadob	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszalök	35	-	-	-	36	-	-	-
Tiszavasvári	78	-	-	-	78	-	-	-

A Tiszavasvári járásban a TEIR 2023. évi adatai szerint 126 működő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, melyből 117 betöltött. A járás 6 települése közül Szorgalmatoson, Tiszadobon és Tiszaeszláron egyáltalán nem érhető el semmilyen típusú bölcsődei ellátás. A járásban csak hagyományos bölcsődék működnek, családi-, és mini bölcsődei ellátás nem található meg.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Vásárosnaményi járas	38	5	-	70	40	5	-	72
Aranyosapáti	12	-	-	-	12	-	-	
Barabás	-	-	-	-	-	-	-	-
Beregdaróc	-	-	-	-	-	-	-	-
Beregsurány	-	-	-	7	-	-	-	7
Csaroda	-	-	-	-	-	-	-	-
Gelénes	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemzse	-	-	-	7	-	-	-	8
Gulács	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyüre	-	-	-	-	-	-	-	-
Hetefejércse	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilk	-	-	-	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	14	-	-	-	14
Kisvarsány	-	-	-	7	-	-	-	7
Lónya	-	-	-	-	-	-	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	-	-	-	14	-	-	-	14
Nyírmada	-	-	-	-	-	-	-	-
Olcsva	-	-	-	-	-	-	-	-

Pusztadobos	-	-	-	7	-	-	-	8
Tákos	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarpa	-	5	-	-	-	5	-	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-	-	-	-
Tizsakerecseny	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszalka	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	26	-	-	14	28	-	-	14

A TEIR 2023-as adatait megvizsgálva a Vásárosnaményi járás 40 működő bölcsődei férőhelyére 38 fő gyermek iratkozott be. A járást alkotó 28 település közül 19 település esetében nem érhető el semmiféle bölcsődei ellátás. A járásban munkahelyi bölcsődét sehol sem találunk, ugyanakkor 9 település tekintetében minden egyéb bölcsődei ellátás típus megtalálható, melyek közül csaknem mindegyik 100%-os kapacitás kihasználtsággal bír.

Záhonyi járás

A járási települések	Bölcsődébe beírt gyermekek (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a családi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a munkahelyi bölcsődékben (fő)	Bölcsődébe beíratott gyermekek a mini bölcsődékben (fő)	Működő bölcsődei férőhelyek (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a családi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a munkahelyi bölcsődékben (db)	Működő bölcsődei férőhelyek a mini bölcsődékben
Záhonyi járás	49	-	-	20	49	-	-	-
Benk	-	-	-	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	-	-	-	-	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-	-	-	-
Komoró	-	-	-	-	-	-	-	-

Mándok	14	-	-	13	14	-	-	14
Tiszabezdéd	14	-	-	-	14	-	-	-
Tiszaamogyorós	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuzsér	-	-	-	7	-	-	-	7
Záhony	21	-	-	-	28	-	-	-
Zsurk	-	-	-	-	-	-	-	-

A Záhonyi járásban 49 működő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, mellyel összefüggésben a beírt gyermekek száma 49 fő. A járásban mindösszesen 3 településen, Mándokon, Tiszabezdéden és Záhonyban érhető el valamilyen formában a bölcsődei ellátás, 8 településen a bölcsődei ellátás egyik típusa sem áll rendelkezésre a TEIR 2023. évi adatai alapján. A működő férőhelyek kihasználtsága szinte 100%-os.

A TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1 kódszámú Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívás keretében a Záhony Város Önkormányzata által benyújtott támogatási kérelem sikeresnek bizonyult. A TOP_PLUSZ-3.3.1-21-SB1-2022-00025 azonosítószámú projekt célja a Záhonyi Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde, mint a Záhony és Győröcske településeken élő gyerekek számára bölcsődei és óvodai ellátást biztosító intézmény telephelyének komplex fejlesztése. A fejlesztés elsődleges célcsoportja a településeken élő kisgyermeket nevelő helyi lakosok, akiknek a helyben maradásához és elégedettségéhez nagymértékben hozzájárul szolgáltatások színvonalának emelése, a modern oktatási-nevelési környezet. Közvetett cél a település vonzerejének növelése és a térségbeli fejlesztések hatására⁹⁴ ide érkező szakképzett munkavállalók letelepedésének ösztönzése, minőségi bölcsődei és óvodai ellátás biztosítása révén.

⁹⁴ Záhony térségében a vasúti, valamint a belső közúti infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 76/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet. (Hatályos: 2023.01.01-től)

A Szociális Ágazati Portál szakmai intézménykeresője által generált adatok alapján alternatív napközbeni ellátást és napközbeni gyermekfelügyeletet Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a következő szolgáltatók biztosítanak:

Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátás típusa	Fenntartó neve
Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ	Futurobi Öko-játsszóház	4600 Kisvárd Szent László utca 18.	Alternatív napközbeni ellátás	Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás (Kisvárd)
Periféria Egyesület	Periféria Egyesület	4400 Nyíregyháza Eötvös utca 1.	Alternatív napközbeni ellátás	Periféria Egyesület
"Bóbita" I. Napközbeni Gyermekfelügyelet	"Bóbita" I. Napközbeni Gyermekfelügyelet	4721 Szamoskér Kossuth Lajos utca 171.	Napközbeni gyermekfelügyelet	Szamoskér Község Önkormányzata
"Bóbita" II. Napközbeni Gyermekfelügyelet	"Bóbita" II. Napközbeni Gyermekfelügyelet	4721 Szamoskér Kossuth Lajos utca 171.	Napközbeni gyermekfelügyelet	Szamoskér Község Önkormányzata
Gyerek Zsivaj Napközbeni Gyermekfelügyelet	Gyerek Zsivaj Napközbeni Gyermekfelügyelet	4832 Tiszavid Szabadság utca 33.	Napközbeni gyermekfelügyelet	Tiszavid Község Önkormányzata
Sonkád és Mikro-körzete Szociális Alapszolgáltatási Központ	Sonkád és Mikro-körzete Szociális Alapszolgáltatási Központ	4954 Sonkád Kossuth utca 18.	Napközbeni gyermekfelügyelet	Sonkád és Mikro-körzete Szociális Alapszolgáltatási Társulás

2.3.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 45. § kimondja, hogy a gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja, vagy ha az 50/B. § (3) bekezdése szerinti eset áll fenn - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékossgal élő gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását – a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel – elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani.

A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart kivéve, ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a szolgáltató, intézmény által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A Törvény 48/A. § (1) bekezdése értelmében a befogadó szülő átmeneti vagy tartós jelleggel saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az általa befogadott gyermeknek és fiatal felnőttnek.

Befogadó szülő a helyettes szülő, a nevelőszülő, a speciális nevelőszülő és a különleges nevelőszülő.

A Jogszabály 49. § rendelkezik a helyettes szülőről, melynek alapján a helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását – a helyettes szülői hálózatot működtető szolgáltató, intézmény által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján – saját háztartásában biztosítja.

Helyettes szülő az a huszonnegyedik évet betöltött, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt nem álló, támogatott döntéshozatal hatálya alatt nem álló és büntetlen előéletű személy lehet, aki

- a) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, és vállalja, hogy a szükséges ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli, feltéve, hogy vele szemben nem áll fenn a 10/A. § (1) bekezdésében meghatározott kizáró ok, és
- b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett.

A helyettes szülő egyidejűleg – saját gyermekeit is beszámítva – legfeljebb négy gyermek gondozását végezheti.

A helyettes szülőket a helyettes szülői hálózatot működtető szolgáltató, intézmény

- a) külön jogszabályban meghatározott szakmai követelmények figyelembevételével kiválasztja, felkéri, felkészíti, nyilvántartásba veszi, és
- b) tevékenységükben folyamatos szakmai tanácsadással segíti, továbbá
- c) folyamatosan ellenőrzi a nevelési ellátmány felhasználásában, a szakmai tevékenységük ellátásában.

A Törvény 50. §-a kimondja, hogy a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek és felnőtt ellátását biztosítja.

Az átmeneti lakásoththon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek és felnőtt ellátását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

A gyámhatóság a családjában nevelkedő, emberkereskedelem áldozatává vált gyermeket, ideértve azt a gyermeket is, aki esetében fennáll a veszélye annak, hogy emberkereskedelem áldozata, a védelemben vételével egyidejűleg, a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére legfeljebb hat hónapra elhelyezi az emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek ideiglenes befogadására kijelölt, speciális terápiás ellátást biztosító gyermekek átmeneti otthonában.

A gyermekek átmeneti otthonában kivételesen, ha a gyermek életkora, ellátási szükséglete azt indokolja, a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető.

A Jogszabály 51. § (1) bekezdése szerint az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

A nagykorú testvér tanulói jogviszonyának, hallgatói jogviszonyának vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

- befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,
- befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,
- biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,
- segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,
- biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,
- a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,
- közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

Krízisközpontként és titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

A családok átmeneti otthona az otthonhoz kapcsolódó külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek.

Az Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Nyíregyháza kirendeltségének 2025. júniusi adatszolgáltatása alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az alábbiak szerint érhetőek el a gyermekek átmeneti gondozását célzó szolgáltatások:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye				
Gyermekek átmeneti gondozását nyújtó intézmények				
Szolgáltató neve	Szolgáltató címe	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátás típusa
Baktalórántházai Kistérségi Szociális Központ	4561 Baktalórántháza, Zrínyi utca 1.	Baktalórántházai Kistérségi Szociális Központ	4561 Baktalórántháza, Zrínyi utca 1.	gyermekek átmeneti otthona
Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény	4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D.	Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Kollégium út 54.	gyermekek átmeneti otthona
		Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény	4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D.	családok átmeneti otthona

Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ	4600 Kisvárdá, Bocskai utca 33/D.	Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ	4600 Kisvárdá, Bocskai utca 33/D.	helyettes szülői ellátás
Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Szervezete	4400 Nyíregyháza, Malom utca 3.	Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Szervezete NYITOTT Ház Any-Gyermek Segítőotthon és Krizisközpont	Nyíregyháza (a cím nem nyilvános)	családok átmeneti otthona
Nyírségi Intézményfenntartó Központ	4400 Nyíregyháza, Szűrszabó út 4.	Családok Átmeneti Otthona-Nagykálló	4320 Nagykálló, Bátori út 36.	családok átmeneti otthona
Oltalmazó Otthon	4450 Tiszalök, Hősök tere 6.	Oltalmazó Otthon	4450 Tiszalök, Hősök tere 6.	családok átmeneti otthona
Oltalmazó Otthon	4450 Tiszalök, Hősök tere 6.	Oltalmazó Ház	4450 Tiszalök, Petőfi utca 52-2.	családok átmeneti otthona
Szent Miklós Ápoló-Gondozó Otthon Hodász	4334 Hodász, Tarnai tanya 1.	Sója Miklós Szociális Intézmény és Családok Átmeneti Otthona	4334 Hodász, Sója Miklós utca 6.	családok átmeneti otthona

Gyermekek átmeneti otthona a vármegyében Baktalórántházán és Nyíregyházán működik a Szociális Ágazati Portál 2025. júliusi nyilvántartása szerint. A szolgáltatást biztosító Baktalórántházai Kistérségi Szociális Központ 12 férőhelyen biztosítja az ellátást, feladatellátási területe a következő településekre terjed ki: Baktalórántháza, Laskod, Nyírbágy, Nyírkáro, Nyírkárocs, Nyírmada, Nyírtass, Pusztadobos. Az intézménybe a gyermekek bekerülésének leggyakoribb oka a nagyon rossz lakáskörülmények, a legalapvetőbb szükségleteket kielégítő feltételek hiánya, családi problémák (alkoholizmus, drog, együttélési problémák, egészségügyi gondok), a gyermekek deviáns magatartásából adódó problémák (csavargás, tanulmányi lemaradás).

Az intézmény lehetőségeihez mérten biztosítja, hogy a gyermekek tartalmasan töltsék el a szabadidejüket, mintát kapnak a rendezett életforma (higiénés szokások, erkölcsi értékrend, viselkedéskultúra stb.) kialakításához. Több esetben az érintett szakember szemben áll a szülő/szülők súlyos nevelési hiányosságaival, amely gyengítő hatású az építő jellegű törekvéseikkel szemben.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretei között működő Gyermekek Átmeneti Otthonában a szolgáltatást igénybe vevő gyermekek 6-18 éves korukig kaphatnak teljes ellátást. A gyermekek átmeneti otthona ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város, ellátási

szervezés keretében Ibrány, Tiszatelek, Paszab, Nagycserkesz, Kálmánháza Község, továbbá Napkor Nagyközség közigazgatási területe⁹⁵.

Az ellátási terület bővítését maguk az önkormányzatok kérték, annak érdekében, hogy szükség esetén az érintett települések lakosai (gyermekei) számára is elérhető legyen a szolgáltatás.

Az intézmény átlagos kihasználtsága 2021-ben 66,58 %-os volt, amely az átlagosan havi 11 gyermek gondozását jelenti.

A Gyermek Átmeneti Otthona kihasználtsága 2022-ben 98,28 %-os volt, amely az átlagosan havi 14 gyermek gondozását jelentette, míg 2023-ban a kihasználtság 90,62 %-os volt, amely átlagosan szintén 14 gyermek gondozását jelentette. Mindkét év vonatkozásában elmondható, hogy az iskolai év kezdetével szeptembertől - decemberig tartó időszakban és az év vége közeledtével elérte az otthon a maximális létszámot.

A statisztikai adatok szerint az átmeneti otthonba jellemző bekerülési okok:

- családi konfliktusok,
- válás okozta krízisek (új apuka, anyuka),
- szülő (szülők) tartós betegsége, kórházi ápolása,
- szenvedély betegségek,
- munkanélküliség, hajléktalanná válás,
- kommunikációs zavarok a szülő-gyermek viszonyban,
- kamaszkori krízisek.

A Gyermek Átmeneti Otthona célja, hogy teljes körű ellátást biztosítson a krízishelyzetben lévő és számos más problémával küzdő gyermekek számára, ezzel is megelőzve a családból való kiemelésüket. Az átmeneti intézmény 16 férőhellyel működik, jelenleg 18 év alatti, szülői felügyelet nélkül maradt gyermekek ellátását biztosítja. A jellemző bekerülési okok a családi konfliktusok, válás okozta krízisek (új apuka, anyuka), szülő (szülők) tartós betegsége, kórházi ápolása, szenvedély betegségek, munkanélküliség, hajléktalanná válás, kommunikációs zavarok a szülő-gyermek viszonyban, kamaszkori krízisek.⁹⁶

A Szociális Ágazati Portál 2025. júliusi adatbázisában foglaltak alapján helyettes szülői ellátás a vármegyében helyileg Kisvárdán érhető el a Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ működtetésében, amely nem hálózat keretében nyújtott helyettes szülői ellátás. Az intézmény ellátási területe Ajak, Anarcs, Dombrád, Döge, Gyulaháza, Jéke, Kisvárd, Lövépetri, Mezőladány, Nyírlövő, Pap, Pátroha, Rétközberencs, Szabolcsbáka, Szabolcsveresmart, Tiszakanyár, Tornyospálca, Újdombrád, Újkenéz településekre terjed ki. Vannak gondokkal, bajokkal küszködő szülők, akiknek időre van szükségük, amit problémáik megoldására, gyógyulásukra fordíthatnak. Vannak gyerekek, akik e gondok miatt el kell, hogy hagyják saját otthonukat és családjukat. Az ilyen nehéz helyzetbe került

⁹⁵ Forrás: Nyíregyháza MJV, HEP

⁹⁶ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata 2024.

családok számára lehet a helyettes szülői gondozás ideális megoldás, amely a szolgáltatás minden résztvevője számára előnyös. A szülők időt kapnak, amit kihasználhatnak arra, hogy helyzetükön javítsanak, elintézzék ügyeiket és ismét vállalni tudják szülői feladataikat. A gyerekek beilleszkedve egy másik család életébe biztonságos, érzelmileg hangsúlyos és változatlan környezetben nevelkedhetnek, néhány napig, hétig, hónapig, amíg szüleik távol vannak.

A helyettes szülők, akik otthonukba fogadják a segítséget kérő családok gyermekeit egy meghatározott időre, munkájukkal hozzájárulhatnak helyzetük javulásához és a gyermek gondozása, nevelése sok új élményt adhat nekik.

A települések számára megoldást nyújt a problémák egy csoportja esetében, amely nélkül a jövőben esetleg súlyosabb gondokat kellene orvosolni.⁹⁷

Családok átmeneti otthona Hodászon, Nyíregyházán, Nagykállóban és Tiszalőkön működik. A járásszékhelyen az anya-gyermek, illetve szülő-gyermek együttes elhelyezésére a 40 férőhelyes Családok Átmeneti Otthonában van lehetőség, a szolgáltatást a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény biztosítja. A Családok Átmeneti Otthona segítséget nyújt a szülőnek gyermeke ellátásához, gondozásához, neveléséhez, közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében, biztosítja éjszakai, nappali tartózkodásra, személyi tisztálkodásra, étkezésre, közösségi együttlétet szolgáló helyiségeket, textíliával történő ellátást, szükség szerint ruházatot, élelmiszert, szülők munkavégzése esetén gyermekfelügyeletet, jogi, pszichológiai, fejlesztő pedagógiai szolgáltatást.

Nyíregyházán az önkormányzati fenntartásban lévő Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény, a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában lévő Oltalom Szeretetszolgálat és a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezet szervezeti keretei között működik Családok Átmeneti Otthona. Gyermekek Átmeneti Otthona a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményen belül található.

A családok átmeneti otthonában elhelyezést igénylők négy csoportba sorolhatók, melyek általános jellemzőik alapján jól elkülöníthetők egymástól:

- fiatal szülők és gyermekeik,
- bántalmazott nők és gyermekeik,
- szociális okok miatt otthontalanná vált gyermekes családok,
- várandós kismamák, szülészetről kikerült anyák gyermekükkel.

Az intézmény segíti a szülőt az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságuk megszüntetésében. Az intézmény ellátási területe Nyíregyháza közigazgatási területére terjed ki.

A Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete működteti a NYITOTT Ház Anya-Gyermek Segítőotthont (Anyaothton), amely 2005. február 1-től krízisközpontként is működik.

⁹⁷ Forrás: Kisvárdai Család- és Gyermekjóléti Központ: <https://csagyekpkisvarda.webnode.hu/>

Az intézmény feladata az átmenetileg nehéz élethelyzetbe került, lakhatás nélküli, stabil családi háttérrel nem rendelkező, illetve családi vagy párkapcsolati erőszak elől menekülő anyák és gyermekeik befogadása, segítségnyújtás problémáik megoldásában, számukra ellátás biztosítása.

Krízisközpontként az intézmény célja a családon belüli erőszak következtében krízishelyzetbe került és otthonából menekülni kényszerülő, védelmet kereső nő, illetve édesanya és gyermeke befogadása. Megelőzni a további erőszakot biztonságos és zavartalan környezet biztosításával, támogatás és gyakorlati segítség nyújtásával.

2.3.4. Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény VI/A. fejezete rendelkezik a gyermekek esélynövelő szolgáltatásairól.

A Törvény 38/A. §-a szerint a Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciók szolgáltatás biztosítása.

A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A fenntartó a Biztos Kezdet Gyerekházat szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló egységként működteti.

A Jogszabály 38/B. §-ában foglaltak alapján a tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, prevenciók szolgáltatás, amely az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.

A tanoda a szolgáltatásait a helyi sajátosságokra és a gyermekek egyéni szükségleteire építve, a szülők bevonásával, a gyermek nevelési-oktatási intézményével, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a helyben elérhető egyéb, az érintett korosztály számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjával együttműködve nyújtja. A szolgáltatásnyújtás helyszínén kizárólag tanoda ellátás biztosítható.

Az Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Nyíregyháza kirendeltségének 2025. júniusi adatszolgáltatása alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az alábbiak szerint találhatóak meg Biztos Kezdet Gyerekházak, illetve tanodák:

Biztos Kezdet Gyerekházak Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye					
Ssz.	Szolgáltató neve	Szolgáltató pontos címe	Telephely neve	Telephely címe összefűzve	Tényleges működés eltér-e a működési engedélyben szereplő címtől?
1.	Tündérkert Biztos Kezdet Gyerekház	4356 Nyíresaholy, Hunyadi út 17.	-	-	nem
2.	Ópályi Biztos Kezdet Gyerekház	4821 Ópályi, Szent István Király út 105.	-	-	nem
3.	Mese-híd Gyerekház	4492 Dombrád, Kossuth u. 25/A.	-	-	nem
4.	Játék-vár Biztos Kezdet Gyerekház	4567 Gemze, Rákóczi u. 328 hrsz.	-	-	nem
5.	Gólyahír Biztos Kezdet Gyerekház	4333 Nyírkáta, Hodászi út 9.	-	-	nem
6.	Porcsalmai Biztos Kezdet Gyerekház	4761 Porcsalma, Lehel út 70.	-	4761 Porcsalma, Lehel út 70.	nem
7.	Tündérpázsit Biztos Kezdet Gyerekház	4800 Vásárosnamény, Széchenyi István utca 11.	-	-	nem
8.	Biztos Kezdet Törpicur Gyerekház	4324 Kállósején, Kossuth Lajos út 91.	-	-	nem
9.	Zsibongó Biztos Kezdet Gyerekház	4562 Vaja, Kossuth u. 25/A.	-	-	nem

10.	Nyírbéltek Nagyközségi Önkormányzat Alapszolgáltatási Központja és Idősek Otthona	4372 Nyírbéltek, Ady E. u. 68-70.	Nyírbéltek Nagyközségi Önkormányzat Alapszolgáltatási Központja és Idősek Otthona	4372 Nyírbéltek, Széchenyi u. 39.	nem
11.	"Manócska" Biztos Kezdet Gyerekház Kisléta	4325 Kisléta, Pócsi út 2.	-	-	nem
12.	Kincsem Biztos Kezdet Gyerekház	4822 Nyírparasznya, Szabadság u. 14.	-	-	nem
13.	Biztos Kezdet Mocorgó Gyerekház	4564 Nyírmada, Ady Endre út 110.	-	-	nem
14.	Kéz a kézben – Biztos Kezdet Gyerekház	4234 Szakoly, Bercsényi u. 7.	-	-	nem
15.	Álomsziget Biztos Kezdet Gyerekház	4764 Csengerújfalú, Petőfi utca 1.	-	-	nem
16.	Bóbita Gyerekház	4561 Baktalórántháza, Zrínyi Miklós utca 1.	-	-	nem
17.	Varázssziget Gyerekház	4484 Ibrány, Bessenyei utca 16.	-	4484 Ibrány, Bessenyei utca 16.	nem
18.	Tipegő Biztos Kezdet Gyerekház	4746 Szamostatárfalva, Ady Endre utca 79.	-	-	nem
19.	Angyalka Gyerekház	4767 Szamosangyalos, Rákóczi u. 36.	-	-	nem
20.	Aranypázsit Biztos Kezdet Gyerekház	4634 Aranyosapáti, Kossuth Lajos utca 43.	-	-	nem
21.	"Varázskert" Gyerekház	4765 Csenger, Rákóczi u. 16.	-	-	nem
22.	Filadelfia	4461 Nyírtelek, Görög szállás tanya 60.	-	-	nem

	Biztos Kezdet Gyerekház				
23.	Hétkrajcár Biztos Kezdet Gyerekház	4944 Túrístvándi, Rákóczi u. 41.	-	-	nem
24.	Csillagfény Biztos Kezdet Gyerekház	4945 Szatmárcseke, Óvoda köz 3.	4945 Szatmárcseke, Óvoda köz 3.	-	nem
25.	"Angyalkert" Biztos Kezdet Gyerekház Nyírvasvári	4341 Nyírvasvári, Kossuth utca 65.	-	-	nem
26.	Kincsem Biztos Kezdet Gyerekház Nyírmihálydi	4363 Nyírmihálydi, Postakör út 6.	-	-	nem
27.	Csodaország Biztos Kezdet Gyerekház	4762 Tyukod, Árpád út 28.	-	-	nem
28.	Tündérszem Biztos Kezdet Gyerekház	4533 Sényő, Kossuth utca 33.	-	-	nem
29.	Tündérkert Gyerekház	4543 Laskod, Kossuth Lajos utca 51.	-	-	nem
30.	"Aprajafalva" Biztos Kezdet Gyerekház	4361 Nyírbogát, Béke tér 1.	-	-	nem
31.	Babavilág Biztos Kezdet Gyerekház	4631 Pap, Kossuth utca 80.	-	-	nem
32.	Gávavencsellői Kicsi Kincs Biztos Kezdet Gyerekház	4472 Gávavencsellő, Kápolna utca 3.	-	-	igen
33.	SZAFI Biztos Kezdet Gyerekház	4311 Nyírgyulaj, Mártírok utca 68.	-	4311 Nyírgyulaj, Mártírok utca 68.	nem

34.	Aprótalpak Biztos Kezdet Gyerekház Nyírkársz	4544 Nyírkársz, Fő út 33.	-	-	nem
35.	Kántorjánosi Biztos Kezdet Gyerekház	4335 Kántorjánosi, Arany János utca 17.	4335 Kántorjánosi, Arany János utca 17.	-	nem
36.	Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház	4951 Tiszabecs, Rákóczi utca 23.	-	-	nem
37.	Biztos Kezdet Gyerekház Tarpa	4931 Tarpa, József A. út 2.	-	-	nem
38.	Kislótusz Biztos Kezdet Gyerekház	4813 Gyüre, Árpád utca 54.	-	-	igen
39.	Rézműves Mihályné Lina Biztos kezdet Gyerekház	4334 Hodász, Ady Endre utca utca 41/C.	4334 Hodász, Ady Endre utca utca 41/C.	-	nem
40.	Vadrózsa Gyerekház	4456 Tiszadob, Táncsics utca 13/C.	-	-	nem
41.	Mesevár Biztos Kezdet Gyerekház	4566 Ilk, Bethlen Gábor utca 63.	-	-	nem
42.	Biztos Kezdet Gyerekház	4542 Petneháza, Béke utca 1.	-	-	megszűnt
43.	Tündérország Biztos Kezdet Gyerekház	4440 Tiszavasvári, Vasvári P. u. 93/A.	-	-	nem
44.	Mosoly Sziget Biztos Kezdet Gyerekház	4300 Nyírbátor, József A. u. 25.	Nyírbátor	-	nem

Tanodák				
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye				
Ssz.	Finanszírozás szerinti szolgáltató	Címe	Telephely	Címe
1.	Református Szeretetszolgálat	4945 Szatmárcseke, Kölcsey utca 3.	Szatmárcsekei Tanoda	4945 Szatmárcseke, Kölcsey utca 3.
2.	Református szeretetszolgálat	4977 Nagyhódos, Dózsa utca 4.	Hódos Tanoda	4977 Nagyhódos, Dózsa utca 4.
3.	Betlehemi Csillag Tanoda	4558 Ófehértó, Alkotmány utca 24.	4558 Ófehértó, Alkotmány utca 24.	4558 Ófehértó, Alkotmány utca 24.
4.	Játékvárás Tanoda	4324 Kállósemjén, Kölcsei utca 5.	-	-
5.	Oltalom Szeretetszolgálat	4400 Nyíregyháza, Kassa köz 3.	Felfedező Tanoda	4400 Nyíregyháza, Bojtár u. 38.
6.	Nyíregyházi Egyházmegye Tanoda Irányító Szervezete	4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 34.	Tanoda Máriapócs	4326 Máriapócs, Szőlő u. 34.
7.	Nyíregyházi Egyházmegye Tanoda Irányító Szervezete	4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 34.	Tanoda Kántorjánosi	4335 Kántorjánosi, Kápolna u. 25.
8.	Nyíregyházi Egyházmegye Tanoda Irányító Szervezete	4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 34.	Tanoda Hodász	4334 Hodász, Sója M. u. 6.
9.	Nyíregyházi Egyházmegye Tanoda Irányító Szervezete	4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 34.	Magvető Tanoda	4400 Nyíregyháza, Dália u. 3.
10.	Napsugár Tele-Tanoda	4821 Ópályi, Árpád út 3.	-	-
11.	TASAK Tanoda	4623 Tuzsér, Béke utca 1/A.	-	4623 Tuzsér, Béke utca 1/A.
12.	Rozsály Községért Jóléti Szolgálat Helyi Alapítvány	4971 Rozsály, Kossuth utca 21/a	Erdőhát Tanoda	4971 Rozsály, Kossuth utca 21/a
13.	Tarnai Tanoda	4244 Újfehértó, Rákóczi út 2.	Tarnai Tanoda	4244 Újfehértó, Rákóczi út 2.

14.	Varázsvilág Tanoda	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 15/A.	-	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 15/A.
15.	Magyi Tanoda	4556 Magy, Kossuth utca 35.	-	4556 Magy, Kossuth utca 35.
16.	Iránytű Tanoda	4484 Ibrány, Óvoda utca 16.	-	4484 Ibrány, Óvoda utca 16.
17.	Porcsalmi Kolibri Tanoda	4761 Porcsalma, Szabadság tér 7.	-	4761 Porcsalma, Szabadság tér 7.
18.	SZAFI Tanoda	4311 Nyírgyulaj, Mártírok utca 68.	-	4311 Nyírgyulaj, Mártírok utca 68.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében meghirdetett TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) elnevezésű felhívás célja elsősorban a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiával és a TOP_Plusz-1.2.2-21 kódszámú Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) elnevezésű intézkedésével összhangban, azt kiegészítve a leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja. A tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok. Az infrastrukturális beavatkozásokat a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, mentálhigiénés, kompetenciafejlesztő, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok egészítik ki. Fontos, hogy a szociális városrehabilitációs projekteket kísérjék végig közösségfejlesztő programok, amelyek lehetővé teszik a városrehabilitációval érintett területen élő lakosság bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, továbbá erősítik a helyi közösség kohézióját. Amennyiben a leszakadás mértéke indokolja, a projektnek része kell, hogy legyen a folyamatos szociális munka, a nagyarányú hátrányos helyzetű népességgel rendelkező területek esetében kötelező jelleggel.

TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) elnevezésű felhívás szerint a programok az alábbi területekre fókuszálhatnak:

- szegregált területek: városi szövetbe ágyazott vagy a településtesttől elkülönült, jellemzően hagyományos építésű városrészek (telepek), ahol a marginalizált közösségek élnek, és ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-59 éves lakosság) belül eléri, illetve meghaladja a határértéket.

- szegregációval veszélyeztetett területek: jellemzően városi szövetbe ágyazott, hagyományos építésű lakóterületek, vagy ipari technológiával épült lakótelepek, vegyes lakosság összetételű városrészek, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-59 éves lakosság) belül eléri, illetve meghaladja a határértéket. Szegregációval veszélyeztetett területek esetében cél a további leszakadás megállítása, és lehetőség szerint a terület és az ott élő lakosság státuszának emelése.
- kiegészítő jogosultsági területek: azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel, azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület. Ebben az esetben erre vonatkozóan a KSH igazolást ad ki, amelyet a támogatási kérelemhez csatolni szükséges. Az egyedi cím szerinti vizsgálattal a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek pontosíthatók (szűkíthetők vagy bővíthetők), ill. előfordulhatnak így kimutatható új jogosult területek is. (Kizárólag azon városok esetében alkalmazható, amelyek szegregátumot vagy szegregációval veszélyeztetett területet tartalmaznak és ez igazolásra kerül.).

A szegregációs mutató határértékei település típusonként (KSH, 2011. évi népszámlálási adatok alapján):

Településtípus	Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke	Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke
Járasszékhely város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél népesebb város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél kisebb város	nagyobb egyenlő, mint 50%	nagyobb egyenlő mint 40%, de kisebb mint 50%

Szegregátumnak, szegregációval veszélyeztetett területnek, valamint kiegészítő jogosultsági területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, amelyek megfelelnek a fenti mutatóknak és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú felhívás *Törekvés a kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatás fejlesztésére* elnevezésű 2.1.1 D) b) pont szerinti önállóan támogatható tevékenység keretében lehetőséget biztosít többek között a gyerekek minél korábbi

életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával és az iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok, különös tekintettel a Biztos Kezdet Gyerekház, tanoda és Roma Lány programokra.

Tanoda és Roma Lány Program megvalósítására csak olyan település részesülhet támogatásban, mely állandó lakónépességének a száma a 2019. évi KSH adatok alapján 10 000 fő feletti.

Biztos Kezdet Gyerekház megvalósítására csak olyan település részesülhet támogatásban, mely állandó lakónépességének a száma a 2019. évi KSH adatok alapján 10 000 fő feletti.

A TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú felhívásra benyújtott támogatási kérelmek közül 11 db bizonyult eredményesnek. A projektek műszaki-szakmai tartalmát megvizsgálva az érintett önállóan támogatható tevékenység 2.1.1 D) b) pontját érintően 4 db projekt tervez Biztos Kezdet Gyerekház és/vagy tanoda és/vagy Roma Lány programokat megvalósítani.

Ilyen például

- a TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00008 azonosítószámú „Szociális célú városrehabilitációs tevékenységek megvalósítása Csengerben” (ESZA+) című,
- a TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00011 azonosítószámú Szociális városrehabilitáció az 1. szegregátum területén (ESZA+) című,
- a TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00004 azonosítószámú *Kethene vash jekh majlasho trajo-* Együtt egy jobb életért című,
- a TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00002 azonosítószámú Nyírbátor Város Szociális Városrehabilitációja című projekt.

2.4. Gyermekvédelmi szakellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 14. § (2) bekezdése értelmében gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

2.4.1 Otthont nyújtó ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 52. §-ban foglaltak alapján a szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermekotthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

A Jogszabály 53. § (1) bekezdése kimondja, hogy otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek számára

- a) a 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást,
- b) a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését,
- c) a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

(2) bekezdés szerint otthont nyújtó ellátás keretében

- a) különleges ellátást kell biztosítani
 - aa) a tartósan beteg, a fogyatékkal élő,
 - ab) a három év alatti

gyermek számára;

- b) speciális ellátást kell biztosítani
 - ba) a súlyos személyiségfejlődési, érzelmi élet- és impulzuskontroll-zavarokkal küzdő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos pszichés tüneteket mutató gyermek),
 - bb) a súlyos magatartási és beilleszkedési zavarokat vagy súlyos antiszociális viselkedésformákat tanúsító gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos disszociális tüneteket mutató gyermek),

bc) az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szert használó gyermek (a továbbiakban: pszichoaktív szert használó gyermek),

bd) a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló törvényben meghatározott szexuális szolgáltatásra felajánlkozás tilalmát megszegő gyermek (a továbbiakban: emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek)

számára;

- c) különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek)

számára.

(6) bekezdés értelmében otthont nyújtó ellátást biztosít

- a) a nevelőszülő a nevelőszülői hálózat közreműködésével, vagy – ha ez nem lehetséges –
- b) a gyermekotthon, vagy
- c) az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosokat ápoló-gondozó bentlakásos intézmény, illetve fogyatékos személyek vagy pszichiátriai betegek lakóotthona (a továbbiakban együtt: fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthona), valamint az Szt. 75. §-a szerinti támogatott lakhatás

a területi gyermekvédelmi szakszolgálat támogatásával, különösen családgondozással, a gyermekvédelmi gyámság ellátásával.

A Jogszámba 48/A. § (1) bekezdése alapján a befogadó szülő átmeneti vagy tartós jelleggel saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az általa befogadott gyermeknek és fiatal felnőttnek.

Befogadó szülő a helyettes szülő, a nevelőszülő, a speciális nevelőszülő és a különleges nevelőszülő.

A törvény 54. §-a szerint nevelőszülő az a személy lehet, aki

- a) huszonnegyedik életévét betöltötte,
- b) nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság és támogatott döntéshozatal hatálya alatt,
- c) büntetlen előéletű,
- d) a gondozásába helyezett gyermeknél legalább tizennyolc, de legfeljebb ötven évvel idősebb,
- e) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására és a családjába történő visszakörülésének vagy örökbefogadásának támogatására, valamint a gyermek, fiatal felnőtt életkori szükségleteiből adódó feladatoknak az ellátására,
- f) megfelel a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben meghatározott képesítési előírásoknak.

Speciális nevelőszülő az a nevelőszülő, aki – a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak alapján – alkalmas a nála elhelyezett súlyos pszichés vagy

súlyos disszociális tüneteket mutató, vagy pszichoaktív szert használó, speciális ellátást igénylő gyermek kiegyensúlyozott nevelésének biztosítására.

Különleges nevelőszülő az a nevelőszülő, aki – a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak alapján – alkalmas a nála elhelyezett tartósan beteg, fogyatékkal élő vagy három év alatti különleges ellátást igénylő gyermek kiegyensúlyozott nevelésének biztosítására.

A nevelőszülő a saját kiskorú gyermekeit is beszámítva legfeljebb hat gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja. Ha a nevelőszülő saját kiskorú gyermekről háztartásában nem gondoskodik, akkor legfeljebb öt gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja.

A nevelőszülő – egyéni gondozási-nevelési terv alapján – a saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermeknek.

Ennek érdekében különösen

- a) elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, személyisége kibontakozását,
- b) elősegíti – a nevelőszülői hálózat támogatásával – a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülését és ennek érdekében együttműködik a családdal, vagy ha ez nem lehetséges, illetve ez nem áll a gyermek érdekében, örökbefogadó családnál történő elhelyezését,
- c) elősegíti a gyermek vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének szabad megválasztását, kinyilvánítását, gyakorlását, hit- és vallásoktatásban való részvételét,
- d) felkészíti a gyermeket az önálló életvezetésre, alapvető személyes ügyeinek intézésére.

A nevelőszülő a gyámhatóság határozata alapján biztosítja az általa nevelt gyermek kapcsolatát a kapcsolattartásra feljogosított szülőjével és közeli hozzátartozóival.

A nevelőszülő az alapfeladatok ellátásán túl a nevelőszülői hálózat hozzájárulásával

- a) elláthatja
 - aa) a tartósan beteg, a fogyatékkal élő vagy a három év alatti gyermekek különleges gondozását, nevelését,
 - ab) a súlyos pszichés vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, vagy a pszichoaktív szert használó gyermekek speciális gondozását, nevelését, továbbá
 - ac) a kettős szükségletű gyermekek különleges és speciális gondozását, nevelését együttesen,
- b) részt vállalhat az egyéni elhelyezési tervben foglaltak szerint a vér szerinti család komplex gondozásában,
- c) elláthatja a helyettes szülői feladatokat, azzal, hogy a nála elhelyezhető gyermekek száma nem haladhatja meg a 49. § (3) bekezdésében meghatározott létszámot,

feltéve, hogy személyében, valamint körülményeiben alkalmas e feladatok végzésére és a nevelőszülői hálózat biztosítja számára a speciális szakmai támogatást.

A nevelőszülő - a nevelőszülői hálózat hozzájárulásával - helyettes szülői feladatokat is elláthat. A nevelőszülő gondozásában egyidejűleg vagy kizárólag átmeneti gondozásban lévő gyermekek vagy

kizárólag gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermekek lehetnek, kivéve, ha a nevelőszülő az utógondozói ellátott fiatal felnőttnek és annak átmeneti gondozásban részesülő gyermekének együtt nyújt ellátást. A nevelőszülő tevékenységét nevelőszülői hálózat keretében végzi.

A helyettes szülő tevékenységét helyettes szülői hálózat keretében vagy önálló helyettes szülőként végzi.

A nevelőszülői vagy helyettes szülői hálózat nevelési alapidokumentuma a befogadó szülők és a befogadó szülői tanácsadók által elfogadott, a nevelőszülői vagy helyettes szülői hálózatban folyó nevelés célját, alapelvét és módszereit tartalmazó szakmai program.

A törvény 57. §-a rendelkezik a gyermekotthonokról, melynek 57. §-a szerint a gyermekotthon

- a) otthont nyújtó ellátást biztosít annak az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeknek, akit nem nevelőszülőnél helyeztek el,
- b) utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára,
- c) szükség esetén külső férőhelyeket működtet.

A gyermekotthon befogadja

- a) az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekét,
- b) a 46. § szerint ellátást igénylő gyermeket legfeljebb három napra, és a gyermek helyzetének rendezése érdekében kezdeményezi a szükséges intézkedéseket,
- c) a tartós betegsége, illetve fogyatékossága miatt ellátást igénylő, első életévét be nem töltött gyermeket,
- d) az otthont nyújtó ellátás keretében – ideiglenes jelleggel – azon nevelésbe vett gyermeket, aki gondozási helyéről önkényesen eltávozott és kezdeményezi a szükséges intézkedéseket.

A gyermekotthon ideiglenesen befogadó gyermekotthonként működik, ha ideiglenes hatállyal elhelyezett és nevelésbe vett gyermek számára kizárólag ideiglenes gondozási helyen biztosít ellátást.

Ha a gyermekotthon kizárólag a fiatal felnőttek teljes körű utógondozói ellátását biztosítja, a gyermekotthon utógondozó otthonként működik.

A Jogsabály 59. §-a kimondja, hogy a gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 48 - önálló lakóegységben elhelyezett - gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja.

A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermekotthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családi körülmények között.

A speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermeket fogadó lakásotthon speciális vagy különleges lakásotthonként működik.

A gyermekotthon ideiglenesen befogadó gyermekotthonként működik, ha ideiglenes hatállyal elhelyezett és nevelésbe vett gyermek számára kizárólag ideiglenes gondozási helyen biztosít ellátást.

Ha a gyermekotthon kizárólag a fiatal felnőttek teljes körű utógondozói ellátását biztosítja, a gyermekotthon utógondozó otthonként működik.

Mátészalkai székhellyel működik a Gyermekvédelmi Központ Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye elnevezésű intézmény, amely a vármegye egész területére kiterjedő gyermekvédelmi és családsegítő szolgáltatásokat nyújt.

A költségvetési szerv fenntartója a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (székhelye: 1132 Budapest, Visegrádi utca 49.). Az intézmény három területre oszlik:⁹⁸

- mátészalkai terület,
- nyírbogáti terület,
- tiszadobi terület.

A fent említett három terület az alábbi telephelyeket foglalja magában:

Ssz.	Telephely megnevezése	Telephely címe
1.	Szilaj Speciális Gyermekotthon Mátészalka	4700 Mátészalka, Képes Géza utca 2/B.
2.	Tölgyerdő Gyermekotthon Mátészalka	4700 Mátészalka, Képes Géza utca 4. A. épület
3.	Start Gyermekotthon és Utógondozói Otthon Tiszadob	4456 Tiszadob, Táncsics utca 12.
4.	Nyírf Gyermekotthon Nyírbogát	4361 Nyírbogát, Rákóczi utca 39-43.
5.	Sárkány Gyermekotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Debreceni utca 67.
6.	Táltos Lakásotthon Tiszadob	4456 Tiszadob, Táncsics utca 13.
7.	Almavirág Lakásotthon Cégénydányád	4732 Cégénydányád, Zrínyi utca 29.
8.	Nyárfaliget Lakásotthon Mátészalka	4700 Mátészalka, Képes Géza utca 4. B. épület
9.	Barackvirág Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Dózsa György utca 16.
10.	Napraforgó Lakásotthon Cégénydányád	4732 Cégénydányád, Dózsa György utca 66.
11.	Fenyőerdő Lakásotthon	4700 Mátészalka,

⁹⁸ Forrás: Gyermekvédelmi Központ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye: www.szszbmgk.hu

	Mátészalka	Képes Géza utca 4. C. épület
12.	Orgona Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Rajk László utca 12.
13.	Boglárka Lakásotthon Tiszalök	4450 Tiszalök, Rákóczi utca 1.
14.	Hársliget Lakásotthon Mátészalka	4700 Mátészalka, Képes Géza utca 4. D. épület
15.	Kiscsillag Lakásotthon Nagydobos	4823 Nagydobos, Fő út 207.
16.	Búzavirág Lakásotthon Tiszalök	4450 Tiszalök, Kossuth utca 93.
17.	Nefelejcs Lakásotthon Berkesz	4521 Berkesz, Petőfi út 41.
18.	Akácliget Lakásotthon Mátészalka	4700 Mátészalka, Képes Géza utca 4. F. épület
19.	Szászország Lakásotthon Nyíregyháza-Nyírszőlős	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Pannónia utca 67.
20.	Gyöngyvirág Lakásotthon Nagydobos	4823 Nagydobos, József Attila köz 12.
21.	Levendula Lakásotthon Berkesz	4521 Berkesz, Kölcsey Ferenc út 1. B. épület
22.	Hóvirág Lakásotthon Tiszalök	4450 Tiszalök, Ady Endre utca 46.
23.	Tulipán Lakásotthon Nagydobos	4823 Nagydobos, Fő út 158.
24.	Pipacs Lakásotthon Berkesz	4521 Berkesz, Kossuth út 8.
25.	Kamilla Lakásotthon Berkesz	4521 Berkesz, Kölcsey Ferenc út 1. A. épület
26.	Árnyas Lakásotthon	4521 Berkesz, Rákóczi út 5/B.

27.	Csabagyöngye Lakásotthon Nyíregyháza-Nyírszőlős	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Csabagyöngye utca 87.

A gyermekvédelmi feladatok és a szociális gondoskodás elősegítésére és a fenntartói jogok gyakorlására állította fel az egyházmegye hierarchiája a Püspöki Hivatalon belül a Szociális Irodát, amely a Nyíregyházi Egyházmegye által fenntartott szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények fenntartói feladatait látja el.⁹⁹Gyermekvédelmi szakellátás keretében a Szent Miklós Gyermekvédelmi Intézmény lát el feladatot az alábbi telephelyeken:

Ssz.	Telephely megnevezése	Telephely címe
1.	Születések háza	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Izabella utca 111/C.
2.	Születések háza Nyírgyulaj	4311 Nyírgyulaj, Bajcsy-Zsilinszky utca 5.
3.	1. számú Lakásotthon	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Sugár utca 55.
4.	2. számú Lakásotthon	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Sugár utca 133.
5.	3. számú Lakásotthon	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Pannónia utca 128.
6.	4. számú Lakásotthon Balkány	4233 Balkány, Adonyi út 56.
7.	5. számú Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Debreceni út 51.
8.	6. számú Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Debreceni út 55.
9.	7. számú Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Debreceni út 74.
10.	8. számú Lakásotthon Nyírbátor	4300 Nyírbátor, Dózsa György út 20.
11.	9. számú Lakásotthon	4561 Baktalórántháza, Köztársaság tér 15/B.

⁹⁹ Forrás: Nyíregyházi Egyházmegye szociális intézmények: <https://szocialis.nyirgorkat.hu/adatok/>

12.	10. számú Lakásotthon	4561 Baktalórántháza, Petőfi Sándor utca 38.
13.	11. számú Lakásotthon	4561 Baktalórántháza, Dózsa György utca 2.

Az Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Nyíregyháza kirendeltségének 2025. júniusi adatszolgáltatása alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét érintően az alábbiak szerint működik nevelőszülői hálózat:

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely címe	Ellátási terület típusa
Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Miklós Gyermekevédelmi Intézmény	Szent Miklós Gyermekevédelmi Intézmény	4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 32.	országos
Civis Humán Szociális és Gyermekevédelmi Központ	Civis Humán Szociális és Gyermekevédelmi Központ Nevelőszülői Hálózat	Civis Humán Szociális és Gyermekevédelmi Központ Nevelőszülői Hálózat	4032 Debrecen, Hollós utca 14.	országos
		Civis Nevelőszülői Hálózat - Csillagösvény Szakmai Egység	2700 Cegléd, Teleki utca 9.	országos

2.4.2 Utógondozói ellátás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 53/A. §-a értelmében a gyámhatóság által elrendelt utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára utógondozást és szükség szerinti ellátást kell biztosítani. Az utógondozói ellátást a nevelőszülő a működtető közreműködésével, a gyermekotthon, az utógondozó otthon vagy az általuk, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által működtetett, lakhatást nyújtó külső férőhely, különösen albérlet vagy egyéb hely (külső férőhely) biztosítja. Az utógondozói ellátást nyújtó és a fiatal felnőtt az utógondozói ellátás konkrét formájáról, módjáról és mértékéről a külön jogszabályban foglaltak szerint megállapodást köt.

A jogszabály 93. § (1) bekezdése szerint a gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére – a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám javaslatának figyelembevételével – elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

- a) létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- b) köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel (szolgáltatóval) tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy
- c) szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt, ha

- a) az (1) bekezdés a) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a 21. életévének, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként töltötte be nagykorúságát, 22. életévének,
- b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a 24. életévének, ha felsőoktatási intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban, 25. életévének,
- c) az (1) bekezdés c) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a felvétel időpontjáig, de legkésőbb 22. életévének

betöltéséig kérheti.

A gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások vármegyei szintű összegzése

A gyermekvédelmi ellátórendszer célja, hogy a gyermekek számára biztosítsa a biztonságos fejlődés, nevelkedés és esélyegyenlőség feltételeit. E rendszeren belül külön figyelmet érdemelnek azok a célcsoportok, akik hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, veszélyeztetettségük vagy védelembe vételük okán támogatásra, beavatkozásra szorulnak. Ilyenek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, szünidőit étkeztetésre jogosult, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint védelembe vett vagy veszélyeztetett kiskorú gyermekek. Bár a rendszer jogszabályi szinten keretet ad a támogatásokhoz és szolgáltatásokhoz, a gyakorlati működés során számos strukturális és szakmai hiányosság tapasztalható, amelyek csökkentik a támogatások hatékonyságát és elérhetőségét. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja, hogy a szociálisan rászoruló gyermekek alapvető szükségleteit támogassa.

A rászorultság alapján történő támogatás gyakran stigmát jelent a gyermekek számára, ami kirekesztéshez vagy megbélyegzéshez vezethet iskolai közösségben. A kedvezményhez ugyanakkor nem kapcsolódik automatikusan személyes segítségnyújtás - a családgondozás vagy a komplex szolgáltatások (pl. szociális mentorálás) gyakran elmaradnak.

A hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek rendszere elviekben lehetőséget nyújt a célzott támogatásra, azonban a gyakorlatban sokszor csak „adminisztratív kategóriaként” funkcionál. A gyermekek nem minden esetben kapnak tényleges pedagógiai támogatást vagy egyéni fejlesztést, holott szociokulturális hátrányuk jelentősen rontja iskolai esélyeiket.

A HHH-s gyermekek gyakran koncentrálódnak hátrányos helyzetű térségekben, ahol alacsonyabb az oktatási intézmények színvonala, kevés a szakképzett pedagógus és hiányzik a tanórán kívüli támogatás (pl. tanodák, mentorprogramok).

A gyermekek szünidőjei étkeztetése a vármegye járásaihoz tartozó települések szinte mindegyikén biztosított, azonban a szolgáltatás színvonala esetenként eltérő az önkormányzatok anyagi és infrastrukturális helyzete miatt.

A védelemben vétel olyan hatósági intézkedés, amely a gyermek veszélyeztetettsége esetén, de kiemelés nélkül biztosítja a segítségnyújtást. Bár ez egy fontos preventív eszköz, sok esetben csupán formális eljárásaként jelenik meg. A gyermekjóléti szolgálatok túlságosan leterheltek, gyakran egy szociális munkás nagyon sok esetet kezel egyszerre, így nem tud kellő mélységű személyes segítséget nyújtani.

A szülők együttműködésének hiányában a szolgálatok eszköztelenek, hiszen jogilag nem kényszeríthetik a családokat az együttműködésre. Kevés a rendelkezésre álló segítő program, például családterápia, szülőtréning, pszichológiai támogatás.

A gyermekek védelme minden társadalom alapvető erkölcsi és jogi kötelezettsége. A gyermekkorban elszennvedett elhanyagolás, bántalmazás, nélkülözés vagy fejlődési zavarok hosszú távon kihatnak a személyiség alakulására és a társadalomba való beilleszkedésre.

A veszélyeztetett kiskorú gyermekek ellátása a gyermekvédelmi rendszer egyik legösszetettebb és legérzékenyebb területe. A hatékony beavatkozás kulcsa a korai észlelés, a jól működő jelzőrendszer, a személyre szabott segítségnyújtás és a szakmaközi együttműködés. A rendszer jelenleg sok kihívással küzd: szakemberhiány, egyenlőtlen hozzáférés, a szolgáltatások széttagoaltsága és a családok együttműködési nehézségei mind csökkentik a gyermekek esélyét a biztonságos fejlődésre. A fejlesztés iránya egy rugalmasabb, személyközpontú és integrált gyermekvédelmi rendszer felé mutat, amelyben minden gyermek megkapja a fejlődéséhez szükséges védelmet, támogatást és esélyt.

A gyermekvédelmi rendszer egyik legkritikusabb pontja az, amikor a gyermek eléri a nagykorúságot, azaz betölti a 18. életévét. Ez az életszakasz azonban sok esetben nem társul elegendő felkészítéssel, támogatással vagy információval. A gyermekvédelmi rendszer gyakran nem rendelkezik elegendő kapacitással arra, hogy hosszú távon kísérje és támogassa a fiatalokat ebben a törékeny élethelyzetben.

A gyermekvédelmi célcsoportok - különösen a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, védelembe vett, veszélyeztetett vagy nagykorúvá vált gyermekek - támogatásában a magyar ellátórendszer számos előremutató elemet tartalmaz. Ugyanakkor a rendszer működését strukturális, szakmai és finanszírozási hiányosságok gátolják. A támogatások összege gyakran alacsony, elosztásuk nem egyenletes, és hiányzik a komplex, személyre szabott segítség lehetősége. A gyermekek esélyegyenlősége nem valósul meg maradéktalanul, különösen nem az oktatásban, egészségügyben és az önálló életkezdés területén. A hatékony gyermekvédelemhez elengedhetetlen a szolgáltatások bővítése, a szakmai kapacitás megerősítése és a megelőző, illetve utógondozó rendszerek fejlesztése.

A gyermekjóléti alapellátások - különösen a család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok - kulcsszerepet játszanak abban, hogy a gyermekek testi, lelki, érzelmi és szociális fejlődése biztonságos és támogató környezetben történjen. A gyermekjóléti rendszer működésében azonban több problémával is szembesülünk. Az egyik legsúlyosabb hiányosság a szakemberhiány és a túlterheltség. A családgondozók gyakran olyan esetszámot kezelnek, amely messze meghaladja a hatékony és személyre szabott munkavégzés lehetőségeit. A túlterheltség a kiégés, a fluktuáció és a szakmai minőség romlásának melegágya. További nehézséget jelent a szolgáltatások közötti területi egyenlőtlenség. Míg a városokban sok esetben több szakember és specializált szolgáltatás is elérhető, addig kistélepléseken gyakran csak heti néhány órában van jelen családgondozó és a szakmai háttér (pl. pszichológus, jogász) teljesen hiányzik. Ez a széttagoltság akadályozza a hatékony és időben történő beavatkozást. A gyermekjóléti szolgáltatásokhoz kapcsolódó további hiányosságként megemlíthető, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő közösségi tér a gyermekek számára, ahol rendszeres szabadidős, fejlesztő vagy prevenciós programok megszervezésére lehetőség nyílna. Szükséges lenne a tárgyi feltételek fejlesztésére, különös tekintettel a tanácsadási, fejlesztési és elhelyezési infrastruktúra kialakítására. Sok esetben az irodák műszaki állapota elavult, több helyszínen felújításra szorulnak. Az informatikai és irodatechnikai eszközök elavultak, nem támogatják a hatékony ügyintézkést és adminisztrációt. Igény lenne anyagi forrás biztosítására a szolgáltatások fenntartható és magas színvonalú működtetéséhez. Mindemelllett gyakorlati problémát jelent az is, hogy a gyermekjóléti szolgálatok eszköztára sok esetben szűkös. A szakemberek főként az együttműködő családokra tudnak hatni, míg a bizalmatlan vagy elutasító szülők esetében kevés jogi eszköz áll rendelkezésükre.

A gyermekjóléti szolgáltatások a gyermekvédelmi rendszer alapját képezik, nélkülük a gyermekek veszélyeztetettségének felismerése és kezelése súlyosan sérülne. A család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok megelőző, támogató és koordináló munkája nélkülözhetetlen a családok stabilitásának megőrzésében és a gyermekek jólétének biztosításában. Ugyanakkor e rendszer csak akkor tudja betölteni valódi funkcióját, ha megfelelő forrásokat, szakmai támogatást és társadalmi elismerést kap. Ahogy Magyarországon, úgy a vármegyében is az elmúlt években jelentősen bővült és differenciálódott a gyermekek napközbeni ellátása: az egyre növekvő számú klasszikus bölcsődék mellett megjelentek a családi bölcsődék, mini bölcsődék és a munkahelyi bölcsődék. Az ellátás ezen típusát megvizsgálva területi különbségek tapasztalhatók a férőhelyek elérhetősége terén, különösen a hátrányos helyzetű

térségekben. A szakemberhiány - különösen kisgyermeknevelők és gyógypedagógusok esetében - szintén nehezíti a szolgáltatások minőségének biztosítását. Emellett a szülők körében még mindig él a bizalmatlanság egyes ellátási formák iránt, különösen a bölcsődei elhelyezés koraisága miatt. Ezen túlmenően az ellátás minőségének egyik legmeghatározóbb tényezője az intézmények infrastrukturális ellátottsága, hiszen a fizikai környezet nagymértékben befolyásolja a gyermekek biztonságát, fejlődését és közérzetét. Az infrastrukturális feltételek megléte vagy hiánya szintén hatással van az intézmény dolgozóinak munkavégzési lehetőségeire, valamint a szolgáltatás igénybevételének társadalmi megítélésére is. A jövőben kiemelten fontos azokon a szolgáltatáshiányos településeken, ahol igény mutatkozik rá új napközbeni ellátás kialakítása, ugyanakkor elengedhetetlen a meglévő szolgáltatások korszerűsítése, férőhelyhiány esetén bővítése az akadálymentesítés és az energiahatékonyság figyelembevételével, mindazonáltal hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon a feladatellátáshoz szükséges eszközpark fejlesztése is.

A napközbeni gyermekfelügyelet és az alternatív ellátási formák fontos szerepet töltenek be abban, hogy a kisgyermekes családok rugalmas és hozzáférhető módon tudják biztosítani gyermekeik biztonságos felügyeletét. Ezek a formák kiegészítik az intézményi ellátást, közösséget teremtenek, és segíthetik a gyermekek fejlődését is. A rendelkezésre álló adatok alapján a szolgáltatások a vármegyében csak korlátozottan érhetőek el. A hosszú távú sikerhez szükséges a szakmai és infrastrukturális feltételek megerősítése annak érdekében, hogy a szolgáltatások valóban minőséget és esélyegyenlőséget biztosítsanak minden gyermek számára.

A gyermekek átmeneti gondozásának különböző formái - helyettes szülői ellátás, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona - kulcsszerepet játszanak a gyermekvédelemben és a családok támogatásában. Mindegyik modell más-más előnyöket kínál a gyermekek és családjaik számára, ugyanakkor komoly kihívásokkal is szembesülnek, mint például az ellátórendszer kapacitásainak korlátozottsága, az infrastruktúra fejlesztési szükségletei, valamint a szakmai képzés és támogatás hiányosságai. A jövőben fontos a rendszer egységes fejlesztése, a helyettes szülői hálózat bővítése, az intézményi ellátás minőségének javítása, valamint a családok átmeneti otthonai infrastruktúrájának és szakmai támogatásának megerősítése.

A Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanodák hozzájárulnak ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek jobb eséllyel induljanak az oktatásban és az életben. A korai fejlesztéstől a tanulmányi felzárkóztatásig terjedő szolgáltatások csökkentik a társadalmi különbségeket, elősegítik a társadalmi integrációt és hosszú távon hozzájárulnak a társadalmi mobilitáshoz.

Ezeket a szolgáltatásokat biztosító intézmények nem minden településen érhetőek el, ráadásul a szolgáltatás minősége és szakmai színvonala intézményenként változó lehet, kapacitásuk nem mindig elegendő az igények kielégítésére. A szolgáltatások finanszírozása és fenntartása gyakran bizonytalan, ami a folyamatos működés biztonságát veszélyezteti. A humán erőforrás tekintve a területen dolgozó szakemberek munkaterhelése magas, ami a szolgáltatás minőségére hatással lehet. Fontos, hogy a Biztos

Kezdet Gyerekházak és a Tanodák megfelelő szakmai támogatást, finanszírozást és elérhetőséget kapjanak, hogy hatékonyan tudják ellátni szerepüket.

Az otthont nyújtó ellátások alapvetően két fő formában valósulnak meg: a nevelőszülői ellátásban és a gyermekotthonokban. A nevelőszülői ellátás és a gyermekotthon, mint otthont nyújtó szakellátási formák nélkülözhetetlenek a gyermekvédelem rendszerében, biztosítva a veszélyeztetett gyermekek számára a szükséges támogatást és biztonságot. Mindkét ellátási forma más-más előnyöket és kihívásokat hordoz, ezért fontos, hogy a rendszer rugalmasan, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodva tudja alkalmazni őket. A nevelőszülői hálózat bővítése, a gyermekotthonok minőségi fejlesztése, valamint a szakemberek folyamatos képzése elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekvédelmi szakellátás valóban hatékonyan szolgálja a gyermekek érdekeit és jövőjét.

3. Oktatás és oktatási intézmények

3.1. Köznevelési és szakképzési alapeladatok ellátása

A nemzeti köznevelésről a 2011. évi CXCV. törvény rendelkezik. A törvény célja olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel. Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

A köznevelési alapeladatok ellátása állami feladat. Ez alól az óvodai nevelés jelent kivételt, amelyről a települési önkormányzat intézmény alapítása és fenntartása, vagy köznevelési szerződés révén gondoskodik. A köznevelési feladatokat az állam intézmény alapításával és fenntartásával, továbbá egyházi vagy magánintézmény fenntartójával kötött köznevelési szerződés útján látja el.

Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, valamint ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, a szakgimnáziumi nevelésben-oktatásban a második szakképesítés megszerzését biztosító első képesítő vizsga, szakmai vizsga befejezéséig, a szakiskolai nevelésben-oktatásban az adott szakképesítés, szakképzettség megszerzését biztosító első képesítő vizsga, szakmai vizsga befejezéséig, valamint a készségfejlesztő iskola utolsó gyakorlati évfolyamának befejezéséig a magyar állam közszolgálati feladata. Ingyenes az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló részére.

A Köznevelési intézmény: az óvoda, az általános iskola, a gimnázium, a szakgimnázium, a szakiskola, a készségfejlesztő iskola, az alapfokú művészeti iskola, a kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskola, a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény, a kollégium, a pedagógiai szakszolgálati intézmény, a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmény és a kiegészítő nemzetiségi óvoda. A köznevelési intézmény több különböző típusú köznevelési intézmény feladatait is elláthatja, valamint nem köznevelési feladatot ellátó intézménnyel is összevonható.

A szakképzésről a 2019. évi LXXX. törvény rendelkezik. A szakképzés feladata a korszerű szakmai ismeretek megszerzésére való felkészítés, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek fejlesztése és a gazdaság versenyképességének erősítése az ahhoz szükséges szakemberek képzésén keresztül. Az állam a szakképzésben való részvételt és a szakképzési alapeladat ellátását az e törvényben meghatározott módon biztosítja. Az állam az első kettő szakma megszerzését ingyenesen biztosítja. Az állam által fenntartott szakképző intézményben minden esetben ingyenes a szakképzésben tanulói jogviszony keretében való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy részére.

Szakképző intézmény:

- a technikum
- a szakképző iskola.

A szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény a szakképzési centrum jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége.

3.1.1. Óvodai ellátás

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden az érintett településeken lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Baktalórántházai járás

A járási települések 100	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátos	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (fő)	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma (fő)	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Baktalórántházai járás összesen	14	878	32	711	22,21	28	98	119	64	44
Baktalórántháza	2	210	8	183	22,87	3	13	45	16	9
Besenyőd	1	25	1	25	24	0	6	12	2	1
Laskod	2	48	2	26	13	0	3	1	4	3
Levelek	1	125	5	131	26,2	6	8	13	14	8
Magy	1	50	1	39	39	1	5	5	2	2
Nyíribrony	1	50	2	36	18	3	18	4	4	2
Nyírkákó	1	50	2	31	15,5	1	0	1	3	2
Nyírkércs	1	50	2	36	18	2	1	3	2	2
Ófehértó	1	100	4	85	21,25	8	19	16	8	7

¹⁰⁰ Forrás: KIR, TEIR 2024

Petneháza	1	50	2	49	24,5	2	4	1	6	4
Ramocsaháza	1	70	1	23	23	2	3	11	1	2
Rohod	1	50	2	47	23,5	0	18	7	2	2

A Baktalórántházai járásban minden településén elérhető az óvodai ellátás. A járásban 14 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 32, a férőhelyek száma pedig 878 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 711 fő, így járási szinten a kihasználtság 80,98 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként átlagosan 22 fő körül alakul.

A járás 12 településén található óvoda. A Baktalórántházai járásban önkormányzati és egyházi fenntartású intézményekben folyik az óvodai ellátás. A járás óvodáiba összesen 217 fő (közel 31 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. Az óvodapedagógusok száma 64 fő. Gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein.

Egyes kisebb településeken, mint például Laskod, Ramocsaháza, Rohod viszonylag magas a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, ami társadalmi-gazdasági nehézségekre utal. Az óvodapedagógusok és segítők száma településenként változik. A járásban az óvodai ellátás alapvetően biztosított, a férőhelyek száma elegendő a jelenlegi gyermeklétszámhoz. Ugyanakkor jelentős kihívást jelent a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya, különösen a kisebb településeken, ahol korlátozottak az erőforrások.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatása jelen van, számuk viszonylag alacsony 28 fő. Ezek a gyermekek speciális figyelmet igényelnek. Fontos lenne a hátrányos helyzetű gyermekek számára nyújtott támogatások és speciális programok erősítése, valamint a személyzeti ellátottság javítása a kisebb településeken. Az óvodai ellátás mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás. A mélyszegénységben élők, hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek számára fontos, hogy napi szinten jelen legyenek, így részesülnek megfelelő testi és szellemi ellátásban.

Csengeri járás

A járási települések 101	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Csengeri járás összesen	9	605	23	505	21,95	15	138	82	44	43
Csenger	2	210	7	187	26,74	4	35	16	13	16
Csengersima	1	25	1	18	18	1	5	2	2	1
Csengerújfalu	1	50	2	34	17	0	2	7	2	3
Komlódtótfalu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pátyod	1	30	2	34	17	0	6	7	4	2
Porcsalma	1	150	6	136	22,66	4	55	23	11	13
Szamosangyalos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szamosbecs	1	25	1	21	21	1	5	10	2	0
Szamostatárfalva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tyukod	1	90	3	59	19,6	2	27	16	8	7
Ura	1	25	1	16	16	3	3	1	2	1

A Csengeri járásban Szamosangyalos, Szamostatárfalva és Komlódtótfalu kivételével minden településén elérhető az óvodai ellátás. Csenger Város Önkormányzata különböző intézmény fenntartó társulások székhelye és gesztor települése, hiszen közösen oldja meg több településsel (Szamosangyalos, Szamosbecs, Szamostatárfalva, Komlódtótfalu), Csenger Mikro-térségi Óvodai Társuláson keresztül az óvodai ellátását. A járásban 9 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 23, a férőhelyek száma pedig 605 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 505 fő, így járási szinten a

¹⁰¹ Forrás: KIR, TEIR 2024

kihasználtság 83,5 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként 22 fő. az óvodapedagógusok száma 44 fő. Gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein. Kisebb településeken több esetben csak egy csoport van, ami korlátozza a választékot és a speciális ellátás lehetőségét. Súlyos problémát jelent, hogy a hátrányos helyzetű gyermek aránya magas. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a járás több településén jelentős, a járás óvodáiba összesen 220 fő (43,5 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk, ami komoly oktatási, szociális és egészségügyi kihívásokkal jár.

Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek száma alacsony 15 fő, ugyanakkor néhány településen alacsony az óvodapedagógusok és segítők száma, így a speciális fejlesztésekhez való hozzáférés korlátozott lehet. A hátrányos helyzetű csoportok, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű, romák, fogyatékkal élők és mélyszegénységben élő gyermekek számára az óvodai ellátáshoz való hozzáférés fontos a mindennapi életük szempontjából. A szülők különösen az alacsonyabb iskolai végzettségű vagy munkanélküli nők számára korlátozottak lehetnek az óvodai szolgáltatásokhoz kapcsolódó családtámogatási lehetőségek, mely hatással lehet a gyermekek rendszeres óvodába járására. A roma gyermekek aránya a hátrányos helyzetű csoportokon belül magas különösen a kisebb településeken, ahol a társadalmi kirekesztettség és szegregáció kockázata magasabb. Az infrastrukturális hiányosságok és a közlekedési nehézségek tovább nehezítik a mélyszegénységben élő családok óvodai ellátáshoz való hozzáférését. Közlekedési infrastruktúra is fejlesztésre szorul, hogy a gyermekek könnyebben eljuthassanak az óvodákba, különösen a kis lélekszámú településekről.

Fehérgyarmati járás

A járási települések 102	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Fehérgyarmati járás összesen	33	1654	61	1213	19,88	75	278	264	110	83
Botpalád	1	25	1	15	15	0	4	4	1	1
Cégénydányád	1	50	2	36	18	2	4	1	3	2
Csaholc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Császló	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Csegöld	1	50	2	11	5,5	1	13	9	2	2
Darnó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fehérgyarmat	4	290	11	295	26,8	10	4	0	24	15
Fülesd	1	25	1	13	13	1	4	0	1	1
Gacsály	1	35	1	20	20	1	5	4	1	2
Garbolc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gyügye	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hermánszeg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jánkmajtis	1	75	3	75	25	2	32	16	6	3
Kérsemjén	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kisar	1	50	2	25	12,5	1	16	13	4	2
Kishódos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹⁰² Forrás: KIR, TEIR 2024

Kisnamény	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kispalád	1	25	1	23	23	1	0	21	2	1
Kisszekeres	1	50	2	18	9	2	15	12	3	2
Kölcsé	1	60	2	40	20	1	0	6	3	3
Kömörő	1	25	1	17	17	3	3	2	2	1
Magosliget	1	67	2	50	25	33	33	15	4	3
Mánd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Méhtelek	1	56	2	42	21	1	15	11	4	3
Milota	1	60	2	13	7,5	1	0	3	3	3
Nábrád	1	50	2	34	17	1	2	2	4	5
Nagyar	1	30	1	30	30	1	15	7	3	1
Nagyhódos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nagyszekeres	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemesborzova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Olcsvaapáti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Panyola	1	25	1	16	16	1	2	2	2	2
Penyige	1	30	1	25	25	0	2	4	2	2
Rozsály	1	50	1	33	33	0	9	9	3	3
Sonkád	1	33	1	14	14	0	3	10	1	1
Szamosáslyi	1	25	1	21	21	1	7	5	2	1
Szamosújlak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szatmárcseke	1	90	3	73	24,3	0	32	24	6	4
Tiszabecs	1	50	2	35	17,5	0	13	4	4	2
Tiszacsécse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tizsakóród	1	50	2	37	18,5	3	11	2	3	3
Tizstaberek	1	50	2	27	13,5	0	3	13	2	3
Tivadar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tunyogmatolcs	1	78	3	72	24	3	2	32	6	5
Túristvándi	1	50	2	26	13	3	5	4	3	2
Túrlicse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uzka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vámosoroszi	1	80	3	67	22,33	2	22	22	5	4
Zajta	1	20	1	10	10	0	2	7	1	1
Zsarolyán	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

A Fehérgyarmati járás a vármegye legtöbb (50) települést magába foglaló járás, sok kis településsel így több településen nem elérhető közvetlenül helyben az óvodai ellátás, például Császló, Darnó, Garbolc, Hermánszeg, Kérsemjén, Kisnamény, Nagyhódos, Nagyszekeres, Nemesborzova, Olcsvaapáti,

Tiszacsécse, Túrlicse, Uszka, Zsarolyán. A kistelepüléseken az óvodai ellátás hiánya a hátrányos helyzetű családok számára gondot jelenthet, hiszen számukra nehézkes az utazás. A járásban 33 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 63, a férőhelyek száma pedig 1654 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 1 283 fő. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként átlagosan 21 fő körül alakul. A járás óvodáiba összesen 542 (42 %) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 75 fő. Az óvodapedagógusok száma 110 fő, gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein. Az óvodai ellátás mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás, azonban a magas arányú hátrányos helyzetű gyermekek miatt a járásban kiemelt figyelmet kell fordítani a szociális, pedagógiai és fejlesztő szolgáltatások bővítésére, hogy csökkentsék a hátrányokat és javítsák az esélyegyenlőséget. A járás területén a mélyszegénység és a romák magas aránya miatt ezek a csoportok gyakran szembesülnek ellátási és integrációs problémákkal. A járásszékhely Fehérgyarmaton az óvodákban, iskolákban általában nincs roma program, a lemaradónak nincs lehetősége a felzárkózásra. A roma népesség jelentős része létminimum alatt, rossz lakáskörülmények között él, alacsony képzettségük következtében kiemelkedően magas körükben a munkanélküliség. Éppen ezért kiemelt teendőként a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében fontosnak tartják a városban a halmozottan hátrányos gyermekek pontos, naprakész nyilvántartását, és bekapcsolását az óvodai és iskolai fejlesztő programokba, a sajátos nevelési igények, fejlesztési lehetőségek feltárását, kezelését. A Fehérgyarmati Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde a fehérgyarmati térség legnagyobb intézménye. Megalakulása óta hatalmas fejlődésen ment keresztül, aminek elengedhetetlen feltétele volt a nevelőtestület megújulásra kész hozzáállása. A napi nevelőmunkák során igyekeznek lépést tartani a jogszabályi változásokkal, a változó partneri igényekkel, de a legfőbb szempont az, hogy az óvodás gyermekek képességeit az óvodai nevelés módszereivel és eszközeivel sokoldalúan fejlesszék, társas kapcsolatait erősítsék. Hálózatos együttműködés keretében helyet adnak szakmai rendezvényeknek, bemutató foglalkozásokon jó gyakorlataikat megosztják a környező óvodapedagógusokkal, érdeklődőkkel.

Az óvodákban kiemelt feladat a sokoldalú komplex képességfejlesztés, egészséges életmódra nevelés, érzelmi-erkölcsi nevelés, anyanyelvi és értelmi nevelés, a szocializáció és az iskolai élethez szükséges képességek fejlesztése, törekednek az integrált nevelés feltételeinek megteremtésére, és az esélyegyenlőség jegyében biztosítják és javítják az óvodába járó gyermekek nevelési feltételeit. Az önkormányzatok igyekeznek támogatást nyújtani a rászoruló gyerekeknek például Tunyogmatolcson a rászoruló óvodás gyerekek számára az óvodai zárva tartás idejére biztosítják a szünidőit étkeztetést.

Ibrányi járás

A járási települések 103	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott)	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Ibrányi járás összesen	12	988	36	850	23,61	28	151	145	86	60
Balsa	1	30	1	14	14	2	4	0	2	2
Buj	1	75	3	89	29,6	3	28	3	9	4
Gávavencsellő	2	130	5	120	24	1	18	6	11	7
Ibrány	3	305	11	266	24,18	5	18	74	25	19
Nagyhalász	2	233	8	162	20,25	13	26	34	16	13
Paszab	1	75	3	76	25,33	2	36	9	7	4
Tiszabercel	1	90	3	70	23,33	2	18	17	12	9
Tiszatelek	1	50	2	53	26,5	0	3	2	4	2

Az Ibrányi járás minden településén elérhető az óvodai ellátás. A járásban 12 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 36, a férőhelyek száma pedig 988 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 850 fő, így járási szinten a kihasználtság 86,08%-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként 14-30 fő között változik. A járás óvodáiba összesen 296 (35 %) hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 28 fő. Az óvodapedagógusok száma 86 fő, gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein.

A járás településein több óvodai feladatellátási hely működik, amelyek férőhelyei összességében általában megfelelnek az óvodába beírt gyermekek számának, de településenként jelentős eltérések mutatkoznak. A csoportok létszáma általában 24 gyermek között mozog, de egyes településeken magasabb a gyermek/csoport arány, ami a pedagógiai munka minőségét ronthatja. Az

¹⁰³ Forrás: KIR, TEIR 2024

óvodapedagógusok és a közvetlenül segítő munkatársak létszáma a járás egészében kielégítő, de kisebb településeken gyakran alacsonyabb a szakmai kapacitás. A nagyobb településeken az óvodai férőhelyek száma és a beírt gyermekek létszáma arányosan magas, ezzel szemben a kisebb településeken - ahol gyakran kevesebb vagy nincs óvodai ellátás - a gyermekek hozzáférése korlátozottabb.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a járásban jelentős, különösen a nagyobb településeken, ezeknek a csoportoknak a megfelelő óvodai ellátása kulcsfontosságú az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. Az anyák, különösen a hátrányos helyzetű és roma családokban élők esetében gyakori az alacsony iskolai végzettség és a munkanélküliség, amely befolyásolhatja az óvodai ellátáshoz való hozzáférést és az aktív szülői részvételt. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem minden településen biztosított megfelelően, ami különösen hátrányos lehet a sérült vagy fejlődési nehézséggel élő gyermekek számára. A mélyszegénységben élő családoknál gyakoriak az óvodába járás nehézségei, melyek a szociális és anyagi korlátok miatt jelentkeznek, így a gyermekek számára elérhető óvodai szolgáltatások szűkülnek. A roma gyermekek óvodai ellátása számos településen kihívást jelent, főként a társadalmi kirekesztettség, a szegregáció és a hátrányos helyzet okozta nehézségek miatt. Az integrált oktatás és az inkluzív pedagógiai programok alkalmazása eltérő mértékű az egyes településeken.

Az óvodai ellátás mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás, azonban a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékossgal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Kemecsei járás

A járási települések 104	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Kemecsei járás összesen	12	868	29	742	25,5	32	141	161	66	50
Berkesz	1	30	1	27	27	2	16	9	1	3
Beszterec	1	30	1	36	36	0	16	4	3	2
Demecser	1	150	5	137	27,4	2	24	11	10	11
Gégény	1	75	3	74	24,6	6	5	2	7	4
Kemecse	2	150	6	148	24,6	4	9	85	13	10
Kék	1	90	3	85	28,3	4	13	7	8	6
Nyírbogdány	1	125	3	69	23	6	15	4	7	5
Nyírtét	1	48	1	28	28	4	8	0	3	1
Székely	1	50	2	29	14,5	1	0	26	3	2
Tiszarád	1	30	1	26	26	1	15	2	3	1
Vasmegyer	1	90	3	83	27,6	2	20	11	8	5

A Kemecsei járás minden településén elérhető az óvodai ellátás. A járásban 12 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 29, a férőhelyek száma pedig 868 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 742 fő, így járási szinten a kihasználtság 85,48 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként 14-29 fő között változik. A járás óvodáiba összesen 302 (40,7 %) hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó az arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 32 fő. Az óvodapedagógusok száma 66 fő, gyógypedagógiai

¹⁰⁴ Forrás: KIR, TEIR 2024

oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein. Bár a férőhelyek száma jelenleg fedezi a beírt gyermekek számát, de több településen, magas a gyermek/csoport arány, ami túlszűfolttságra utalhat. A 32 sajátos nevelési igényű óvodás gyermek van a járásban. A járásban a hátrányos helyzetű gyermekek aránya magas (141 fő), és a halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma is jelentős (161 fő), ami komoly társadalmi-gazdasági kihívást jelent az óvodai ellátásban. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzáférése az óvodai szolgáltatásokhoz egyenetlenül valósul meg, főként a kisebb településeken tapasztalható ellátási hiányosságok miatt. A járásban élő anyák körében - különösen a hátrányos helyzetű csoportokban - magas a munkanélküliség és alacsony az iskolai végzettség, ami csökkenti a családok óvodai szolgáltatások igénybevételét és a gyermekek fejlődési esélyeit. A mélyszegénységben élő családok gyermekei esetében az óvodába járás kihívásokkal járhat, például anyagi nehézségek vagy szállítási problémák miatt, ami hátráltatja az esélyegyenlőséget. A roma gyermekek aránya a hátrányos helyzetű csoportok között jelentős, és az inkluzív nevelés, valamint a társadalmi integráció támogatása terén további fejlesztésekre van szükség, mivel a szegregáció és kirekesztettség továbbra is jellemző.

Az óvodai ellátás mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás, azonban a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Kisvárdai járás

A járási települések 105	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma	
Kisvárdai járás összesen	28	2424	85	1812	21,31	55	209	150	175	123

¹⁰⁵ Forrás: KIR, TEIR 2024

Ajak	1	125	5	119	23,8	3	4	2	11	8
Anarcs	1	53	2	53	26,5	5	5	0	5	2
Dombrád	2	175	7	156	22,2	6	33	15	14	11
Döge	1	90	3	61	20,3	3	10	0	7	5
Fényeslitke	1	75	3	53	17,6	0	8	0	6	4
Gyulaháza	1	50	2	54	27	4	13	2	4	2
Jéke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kékcse	1	75	3	61	20,3	1	14	6	6	4
Kisvárd	4	851	27	592	21,9	12	9	22	57	42
Lövőpetri	1	25	1	17	17	1	0	2	2	1
Mezőladány	1	50	2	32	16	6	8	12	4	2
Nyírkársz	1	105	3	56	18,6	0	5	4	6	4
Nyírlövő	1	25	1	14	14	0	0	4	2	1
Nyírtass	1	75	3	64	21,3	3	10	6	6	4
Pap	1	100	2	47	23,5	2	0	6	4	2
Pátroha	2	150	5	120	24	6	46	8	10	9
Rétközberencs	1	75	3	62	20,6	0	11	24	6	4
Szabolcsbáka	1	30	1	25	25	0	3	6	2	1
Szabolcsveresmart	1	75	3	44	14,6	2	14	5	5	4
Tiszakanyár	1	50	2	42	21	0	11	7	3	4
Tornyospálca	2	100	4	81	20,2	1	4	2	9	6
Újdombrád	1	25	1	14	14	0	1	0	2	1
Újkenéz	1	45	2	45	22,5	0	0	17	4	2

A Kisvárdai járásban majdnem minden településén elérhető az óvodai ellátás, Jéken jelenleg óvoda nem működik a településen. Az óvodás korú gyermekeket a település kisbusza szállítja be a kisvárdai óvodákba. A járásban 28 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 85, a férőhelyek száma pedig 2 424 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 1 812 fő, így járási szinten a kihasználtság 74,75 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként 14-24 fő között változik. A járás óvodáiba összesen 359 (közel 20 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. Ez a magas arány jelentős kihívást jelent a járásban, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos településeken, például Pátroha, ahol a hátrányos helyzetű gyermekek aránya kiemelkedő. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 55 fő, nekik speciális fejlesztési szükségletekre lenne szükségük, de integrált gyógypedagógiai oktatás nem jelenik meg a járás óvodáiban, így ez a fejlesztő szolgáltatások hiányára utal. Az óvodapedagógusok száma 175 fő, gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein. Az arányok azt mutatják, hogy a szakmai ellátottság megfelel az igényeknek, de a sajátos nevelési

igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges szakemberellátás továbbra is kihívás. A járás települései között nagy eltérések tapasztalhatók az ellátásban, különösen a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzáféréseiben.

A járásban élő mélyszegénységben és hátrányos helyzetben lévő családok gyermekei számára az óvodai ellátáshoz való hozzáférés, a szülői támogatás, valamint a megfelelő szakmai fejlesztés hiányosságai jelentik a legnagyobb problémát. A járásban a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai ellátása több településen is nehézségekbe ütközik, elsősorban a szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés miatt. A szülők, különösen a hátrányos helyzetű, roma és mélyszegénységben élő nők körében alacsony lehet az iskolázottság és a munkaerőpiaci részvétel, ami korlátozza a gyermekek óvodai részvételének támogatását. A mélyszegénységben élő családoknál a gyermekek óvodába járása anyagi, infrastrukturális vagy szociális akadályok miatt korlátozott lehet. A roma gyermekek integrációja az óvodai nevelésben kiemelt figyelmet igényel, mivel a társadalmi kirekesztettség, szegregáció még jelen van.

Mátészalkai járás

A járási települések 106	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Mátészalkai járás összesen	31	2928	114	2535	22,23	51	330	637	227	189
Fábiánháza	1	75	3	64	21,3	0	31	4	6	4
Fülpösdaróc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Géberjén	1	50	2	25	12,5	0	1	1	4	2

¹⁰⁶ Forrás: KIR, TEIR 2024

Győrtelek	1	85	3	55	18,3	2	14	12	6	4
Hodász	2	180	7	169	24,1	4	20	97	15	14
Jármi	1	50	2	42	21	3	4	2	5	4
Kántorjánosi	1	120	4	87	29	2	27	7	8	6
Kocsord	1	100	4	74	18,5	2	13	21	9	9
Mátészalka	6	791	32	768	24	4	10	43	62	58
Mérk	1	75	2	40	20	0	19	8	4	2
Nagydobos	1	125	5	112	22,4	4	0	82	13	7
Nagyecsed	2	280	12	281	23,4	5	32	55	25	18
Nyírcsaholy	1	100	4	71	17,7	4	0	59	7	5
Nyírkáta	1	90	3	77	25,6	2	36	36	7	5
Nyírmeggyes	1	120	4	90	22,5	0	4	4	7	7
Nyírparasznya	1	50	2	36	18	2	14	0	4	3
Ópályi	2	119	6	119	19,8	2	23	98	9	11
Ökörítőfülpös	1	100	4	79	19,7	1	24	26	5	7
Ór	1	50	2	44	22	2	14	12	4	2
Papos	1	33	1	27	27	2	4	6	2	1
Rápolt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szamoskér	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szamosszeg	1	75	3	63	21	3	0	37	4	6
Tiborszállás	1	30	1	26	26	2	2	4	4	3
Vaja	1	180	6	141	23,5	5	37	20	14	9
Vállaj	1	50	2	45	22,5	0	1	3	3	2

A Mátészalkai járásban Fülpösdaróc, Rápolt és Szamoskér településeken kívül elérhető az óvodai ellátás. A járásban 31 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 114 fő, a férőhelyek száma pedig 2 928 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 2 535 fő, így járási szinten a kihasználtság 86,57 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként 18-27 fő között változik. A járás óvodáiba összesen 967(42%) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 51 fő. Az óvodapedagógusok száma 227 fő, gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein, ami arra utal, hogy az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása hiányos vagy nem megfelelő. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekből 637 fő van, ami a hátrányos helyzetűek közel 66%-a. Hodász, Ópályi és Nagydobos kiemelkedően magas hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekarányt mutat. Súlyos probléma, hogy több településen nincs helyben óvodai ellátás, ami a hátrányos helyzetű gyermekek hozzáférését jelentősen korlátozza. Különösen a kisebb településeken a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

magas, ami fokozott pedagógiai, szociális támogatást igényel. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas száma utal a mélyszegénység jelenlétére. A roma gyermekek integrációja kiemelten fontos, ám a magas hátrányos helyzetű gyermeklétszám és a helyenként hiányzó óvodai ellátás között fennáll a veszélye annak, hogy ez a csoport nem kap megfelelő nevelési lehetőséget. A legnagyobb kihívást a gyógypedagógiai ellátás hiánya, az ellátatlan települések, illetve a mélyszegénységben élő családok gyermekei jelentik. Ezért szükséges a szolgáltatások bővítése, a szociális támogatások erősítése, valamint az inkluzív oktatás és szülői részvétel fejlesztése a járás egész területén.

Nagykállói járás

A járási települések 107	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátos	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Nagykállói járás összesen	10	1030	40	1052	26,3	21	98	61	89	58
Balkány	2	230	10	233	23,3	2	9	24	22	14
Biri	1	56	2	53	26,5	-	6	-	4	-
Bököny	1	109	4	109	27,2	1	11	14	8	6
Érpatak	1	60	2	63	31,5	4	17	1	6	4
Geszteréd	1	90	3	80	26,6	0	1	0	6	4
Kállósemjén	1	100	4	107	26,7	5	6	7	11	8
Nagykálló	2	275	11	307	27,9	4	16	13	23	16
Szakoly	1	110	4	100	25	5	32	2	9	6

A Nagykállói járásban minden településen elérhető az óvodai ellátás. A járásban 10 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 40, a férőhelyek száma pedig 1 030 fő. Az óvodába beírt gyerekek

¹⁰⁷ Forrás: KIR, TEIR 2024

száma 1 052 fő, így járási szinten a kihasználtság 102 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma csoportonként 26 fő. A járás óvodáiba összesen 159 (15 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 21 fő. Az óvodapedagógusok száma 89 fő, gyógypedagógiai oktatásban nem részesül egy óvodás gyermek sem a járás településein, ami arra utal, hogy az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása hiányos vagy nem megfelelő. A beíratott gyermekek száma meghaladja a férőhelyeket, ezért túlszűfolttság tapasztalható. A magas csoportlétszám nehezíti az egyéni bánásmódot, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. Kevés a kisgyermekek differenciált fejlesztéséhez szükséges szakszemélyzet (pl. logopédus, fejlesztőpedagógus). Az óvodai szolgáltatás minősége és elérhetősége kulcsfontosságú a nők munkavállalása szempontjából, a túlszűfolttság és a szolgáltatás szűkössége a kisgyermekes anyák munkaerőpiaci visszatérését hátráltathatja. A HEP-ek és helyi társadalmi jellemzők alapján a roma népesség elsősorban Szakolyban, Bökönyben és Balkányban koncentrálódik. A roma gyermekek inklúziója még nem általános gyakorlat; hiányoznak a célzott programok, szülősegítők, kulturálisan érzékeny nevelési megközelítések.

Nyírbátori járás

A járási települések 108	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Nyírbátori járás összesen	24	2022	74	1675	22,6	40	266	220	146	125
Bátorliget	1	25	1	12	12	0	0	2	2	1
Encsencs	1	90	3	69	23	3	28	22	6	4
Kisléta	1	50	2	30	15	2	17	2	4	2

¹⁰⁸ Forrás: KIR, TEIR 2024

Máriapócs	1	90	3	89	29,6	3	12	5	8	5
Nyírbátor	5	616	24	538	22,4	10	13	65	51	45
Nyírbéltek	1	125	5	123	24,6	3	75	18	10	8
Nyírbogát	1	120	4	105	26,2	3	19	2	7	8
Nyírcsászári	1	25	1	26	26	0	13	2	2	2
Nyírdersz	1	25	1	15	15	0	9	0	1	2
Nyírgelse	1	50	2	42	21	2	4	0	3	3
Nyírgyulaj	1	75	3	75	25	3	16	1	6	4
Nyírlugos	1	136	5	110	22	3	17	9	10	10
Nyírmihálydi	1	130	4	99	24,75	-	-	-	6	8
Nyírpilis	1	75	3	64	21,3	1	-	-	6	4
Nyírvasvári	1	75	3	69	23	1	6	20	7	4
Ömböly	1	25	1	11	11	0	1	6	1	1
Penészlek	1	50	2	37	18,5	2	7	21	2	2
Piricse	1	140	3	87	29	3	22	44	7	5
Pócspetri	1	75	3	62	20,6	1	4	1	6	5
Terem	1	25	1	12	12	0	3	0	1	2

A Nyírbátori járás minden településén elérhető az óvodai ellátás. A járásban 24 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 74, a férőhelyek száma pedig 2 022 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 1 675 fő, így járási szinten a kihasználtság 82,83 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként 22-23 fő. A járás óvodáiba összesen 486 fő (29 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 40 fő. Az óvodapedagógusok száma 146 fő, egyik településen sincs külön gyógypedagógiai oktatás, ami azt jelezheti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem megoldott. A 40 sajátos nevelési igényű gyermekhez nincs gyógypedagógiai oktatás rendelve, tehát az ellátás integrált, de szakszerű támogatás nélkül működik. Az óvodai férőhelyek elérhetők, de nagy eltérések tapasztalhatók a gyermekek társadalmi helyzetében. A hátrányos helyzet koncentrálnak például Kisléta, Nyírbéltek, Piricse és Penészlek településeken. Az óvodai szolgáltatások megléte támogatja a nők foglalkoztathatóságát. A magas halmozottan hátrányos helyzetű arányú településeken a gyermekek nagy része mélyszegénységből érkezik, ahol az óvoda gyakran az egyetlen szocializációs tér és étkezési lehetőség. A helyi HEP-ek alapján Kisléta, Nyírbéltek, Piricse, Penészlek és Encsencs jelentős roma lakossággal rendelkezik. Ezeken a településeken gyakori a szegregációs veszély, hiányoznak az interkulturális nevelés elemei.

Nyíregyházi járás

A járási települések 109	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben
Nyíregyházi járás összesen	65	7122	253	5867	23,18	476	166	192	537	378
Apagy	1	75	3	77	25,6	14	3	5	7	5
Kálmánháza	1	75	3	61	20,3	1	4	2	8	4
Kótaj	1	150	5	135	27	6	26	8	13	9
Nagycserkesz	1	75	3	70	23,3	3	15	28	5	5
Napkor	1	150	5	142	28,4	16	4	3	12	8
Nyíregyháza	43	5230	179	4067	22,72	338	32	97	377	259
Nyírpazony	1	150	6	164	27,3	9	-	-	15	10
Nyírtelek	3	207	9	179	19,8	10	3	11	18	16
Nyírtura	1	110	4	101	25,25	10	2	0	9	6
Rakamaz	2	125	5	144	28,8	15	29	0	11	8
Sényő	1	75	3	74	24,6	9	13	2	4	6
Szabolcs	1	25	1	19	19	0	0	1	1	2
Timár	1	75	3	50	16,6	4	17	7	5	6
Tiszanagyfalu	2	100	4	92	23	4	9	1	8	5
Újfehértó	5	500	20	492	24,6	37	9	27	44	29

A Nyíregyházi járás minden településén elérhető az óvodai ellátás. A járásban 65 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 253, a férőhelyek száma pedig 7122 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 5867 fő, így járási szinten a kihasználtság 82,37 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként 23 fő. A járás óvodáiba összesen 358 (6 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos

¹⁰⁹ Forrás: KIR, TEIR 2024

nevelési igényű gyermekek száma 476 fő. Az óvodapedagógusok száma 530 fő. Az adatok alapján csak Nyíregyházán van külön gyógypedagógiai oktatás, ami azt jelzi, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem megoldott. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma 164 fő, ami komoly kihívást jelent a szakember-ellátottság és inkluzív pedagógiai gyakorlat szempontjából. Az óvodába beírt gyermekek közül 166 fő (2,82 %) hátrányos helyzetű, és 192 fő (3,27 %) halmozottan hátrányos helyzetű. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámát tekintve Nyíregyházán él a legtöbb ilyen státuszú gyermek a térségben. Arányait tekintve azonban más településeken – például Tímáron (48%) vagy Rakamazon (20%) – magasabb a hátrányos helyzetű gyermekek aránya.

A sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek száma szintén Nyíregyházán a legmagasabb: jelenleg 377 fő, ami fokozott szakemberigényt és intézményi kapacitást tesz szükségessé. E gyermekek ellátását az önkormányzat a Nyíregyházi Tankerületi Központtal kötött megállapodás alapján, utazó gyógypedagógusi hálózat közreműködésével biztosítja.

Településszintű problémák is jelentkeznek a járásban, Nyírpazonyban túllépi a csoportlétszámot, 6 csoportban 164 gyermek van, ami 27,3 fő/csoport. Ez túlterheli a pedagógusokat és csökkenti az ellátás minőségét. Újfehértó 5 óvodája szintén a férőhelyek határán mozog (492 gyermek, 20 csoport). Tímár és Nagycserkesz településeken viszonylag magas a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, miközben a csoportlétszámok is közel vannak a felső határhoz. Sényő és Rakamaz településeken több sajátos nevelési igényű gyermek is jelen van (9-15 fő), ami indokolja az inkluzív pedagógiai eszközök és szakmai támogatás bővítését. A férőhelyek száma elegendő, de az eloszlás nem egyenletes. Bizonyos településeken (pl. Apagy, Nyírpazony, Rakamaz) már túlterheltek a csoportok. A közvetlen pedagógiai munkát végzők és segítők többsége nő, az ellátórendszer fontos foglalkoztatója. A sajátos nevelési igényű gyermekek leginkább Nyíregyházán, Újfehértón és Rakamazon koncentrálódnak. Az integrációhoz szükséges feltételek (szakemberek, fejlesztőpedagógusok, eszközök) korlátozottak.

Tiszavasvári járás

A járási ¹¹⁰ települések	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Tiszavasvári járás összesen	16	1080	43	1028	23,9	19	140	298	85	76
Szorgalmatos	1	50	2	51	25,5	1	3	0	4	2
Tiszadada	1	75	3	71	23,6	0	10	18	6	5
Tiszadob	1	100	4	104	26	5	23	18	9	5
Tiszaeszlár	2	125	5	104	20,8	1	55	2	6	11
Tiszalök	5	175	7	179	25,5	5	39	23	15	11
Tiszavasvári	6	555	22	519	23,5	7	10	237	45	42

A Tiszavasvári járásban minden településen elérhető az óvodai ellátás. A járásban 16 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 43, a férőhelyek száma pedig 1 080 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 1 028 fő, így járási szinten a kihasználtság 95,18 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként 24 fő.

A járás óvodáiba összesen 438 (42,6 %) hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás jár, ez az egyik legmagasabb arány az egész vármegyében. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 19 fő. A halmazottan hátrányos gyermekek száma 298 fő, akik jellemzően mélyszegénységben élő, alacsony iskolázottságú, vagy roma származású gyermekek. Kiemelten magas Tiszavasvári településen 237 fő a hátrányos helyzetű gyermek száma - a járás hátrányos helyzetű gyermekeinek 79%-a. Tiszaeszlár településen 55 fő és Tiszalök településen 39 fő. A járásban összesen 19 sajátos nevelési igényű gyermek van nyilvántartva (a dokumentum összeállításakor rendelkezésre álló adatok alapján).

¹¹⁰ Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

Az óvodapedagógusok száma 85 fő, de a járás egyetlen településén sincs külön gyógypedagógiai oktatás, ami azt jelezheti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem megoldott. A gyermekek számához képest arányos férőhely van, de több településen elérték a férőhelyi plafont, ami infrastruktúra-fejlesztést és új csoportok indítását teszi szükségessé.

A szakember-ellátottság jelenleg megfelelő, a pályaelhagyás veszélye jelentős. A magas halmozottan hátrányos helyzetű arány utal a roma lakosság koncentrációjára, különösen Tiszavasvári és Szorgalmatos esetében. A Tiszavasvári járásban az óvodai férőhelyek és pedagógusok száma jelenleg még elegendő, de magas a hátrányos helyzetű és roma gyermekek aránya, főként Tiszavasváriban és kisebb, periférikus településeken.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési gyermek)	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Vásárosnaményi járás összesen ¹¹¹	26	1818	66	1371	20,7	34	255	399	128	103
Aranyosapáti	1	131	5	114	22,8	4	20	105	11	8
Barabás	1	30	1	17	17	0	4	0	1	1
Bregdaróc	1	30	1	29	29	1	9	3	2	2
Beregsurány	1	50	2	50	25	1	2	0	3	3
Csaroda	1	50	2	46	23	0	12	4	4	5
Gelénese	1	25	1	18	18	1	1	4	2	2
Gemzse	1	40	2	37	18,5	0	14	22	3	2

¹¹¹ Forrás: KIR, TEIR 2024

Gulács	1	60	2	19	9,5	0	5	9	1	2
Gyüre	1	70	2	44	22	4	16	25	4	3
Hetefejércse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilk	1	75	2	44	22	2	34	4	5	3
Jánd	1	30	1	20	20	0	5	2	3	1
Kisvarsány	1	43	2	41	20,5	0	10	7	4	2
Lónya	1	50	1	12	12	0	9	1	1	3
Márokpapi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mátyus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nagyvarsány	1	59	3	59	19,6	0	3	0	5	4
Nyírmada	1	270	9	228	25,3	2	30	85	20	15
Olcsva	1	25	1	21	21	1	3	15	2	2
Pusztadobos	1	75	3	65	21,6	3	6	21	7	4
Tákos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tarpa	1	120	5	67	13,4	3	5	22	6	6
Tiszaadony	1	25	1	23	23	0	22	1	2	2
Tizsakerecseny	1	50	2	27	13,5	0	26	1	3	4
Tizsaszalka	1	65	2	39	19,5	0	1	33	4	3
Tiszavid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vámosatya	1	25	1	19	19	0	0	3	2	2
Vásárosnamény	4	420	15	332	22,13	12	18	32	33	24

A Vásárosnaményi járásban minden településen elérhető az óvodai ellátás kivéve Hetefejércse, Márokpapi, Mátyus, Tákos és Tiszavid településeket. A járásban 26 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 66 a férőhelyek száma pedig 1 818 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 1 371 fő, így járási szinten a kihasználtság 75,41 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként átlagosan 21 fő. A járás óvodáiba összesen 654 (közel 48 %) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. Az óvodapedagógusok száma 128 fő, egyik településen sincs külön gyógypedagógiai oktatás, ami azt jelzi, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem megoldott. A járásban összesen 34 fő sajátos nevelési igényű gyermek van jelen - ez viszonylag alacsony szám, de területi koncentráció figyelhető meg Vásárosnaményban 12 fő, míg a kisebb településeken 2-3 fő. Arányosapátiban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya rendkívül magas 105 fő. A Vásárosnaményi járásban az óvodai ellátás alapszinten megfelelő, azonban társadalmi-gazdasági szempontból a súlyosan hátrányos helyzetű települések magas száma és a hátrányos helyzetű gyermekek koncentrációja miatt célzott beavatkozások szükségesek.

Záhonyi járás

A járási települések 112	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai csoportok száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodába beírt gyermekek száma/csoport	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek (integráltan oktatott sajátosnevelési	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű óvodások száma	Óvodapedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Záhonyi járás összesen	11	846	31	645	20,8	64	104	164	61	37
Benk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eperjeske	1	50	2	48	24	1	11	15	4	3
Győröcske	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Komoró	1	46	2	38	19	5	0	4	4	2
Mándok	2	210	7	169	24,14	11	30	11	15	9
Tiszabездéd	1	75	3	63	21	10	16	8	6	4
Tiszaogyorós	1	50	2	20	10	4	4	11	2	1
Tiszaszentmárton	1	60	2	39	19,5	1	18	9	4	2
Tuzsér	2	200	8	159	19,8	22	20	102	15	10
Záhony	1	125	4	88	22	8	5	0	9	5
Zsurk	1	30	1	21	21	2	0	4	2	1

A Záhonyi járásban Benk települést kivéve minden településen elérhető az óvodai ellátás. A járásban 11 feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma 31, a férőhelyek száma pedig 846 fő. Az óvodába beírt gyerekek száma 645 fő, így járási szinten a kihasználtság 76,24 %-os. A járásban működő óvodákba beírt gyerekek száma óvodai csoportonként átlagosan 21 fő. A járás óvodáiba összesen 268 (41,5 %) hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás jár, de a járás települései között változó arányuk. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 64 fő. Az óvodapedagógusok száma 61

¹¹² Forrás: KIR, TEIR 2024

fő. A pedagógus-gyermek arány szakmailag elfogadható, de nem minden településen egyenletes az eloszlás. A járás egyik településén sincs külön gyógypedagógiai oktatás, ami azt jelezheti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása nem megoldott vagy nem megfelelően dokumentált. A területi ellátottság egyenletlenségeket mutat, mert Benk és Győröcske településeken nincs óvoda. Ez azt jelenti, hogy az ott élő kisgyermekesek más településekre kényszerülnek ingázni, ami a közlekedéshez való hozzáférés hiányában nehezíti az ellátást, főleg hátrányos helyzetű családoknál. A járásban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodások aránya 41,5%, ami kiemelkedően magas. Kiemelten magas arány található Tuzséron 76,7 %-a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az óvodai elérhetőség alapvetően segíti a kisgyermekes anyák munkavállalását, de a kisebb falvakban a rugalmas munkahelyek hiánya és az ingázási kényszer nehezíti ezt. A helyi HEP-ek szerint a nők foglalkoztatása alacsonyabb, amit az óvodai ellátás hiányosságai, mint például a nyitvatartás rugalmassága is akadályozó tényezők lehetnek. A járás számos településén a roma lakosság aránya magas, és egyúttal gyakori a mélyszegénység is. Tuzsér, Mándok, Tiszaszentmárton, Tiszabездé településeken koncentrálódik a probléma, ahol több halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyermek is óvodába jár, de az ellátás minősége nem mindenütt biztosított.

3.1.2. Általános iskolai ellátás

Az általános iskolában nyolc évfolyamon országosan egységes követelmények szerint alapfokú nevelés-
oktatás folyik. Az általános iskola a tanulót az érdeklődésének, képességének és tehetségének
megfelelően felkészíti a középfokú iskolai továbbtanulásra

Baktalórántházai járás

A járási települések ¹¹³	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Baktalórántházai járas összesen	15	93	1423	15,30	495	203	358	83	68	214	45
Baktalórántháza	4	23	382	16,61	118	32	154	13	28	91	23
Besenyőd	1	1	22	22	0	3	20	0	0	2	0
Laskod	1	7	60	8,57	60	9	24	0	0	12	9
Levelek	1	15	270	18,47	96	25	48	19	13	26	2
Magy	1	8	117	13,63	55	28	16	8	4	14	2
Nyíribrony	1	1	20	26	0	13	3	1	1	3	0
Nyírkákó	1	7	94	14,43	31	12	17	10	10	12	2
Nyírkércs	1	8	136	14	94	4	20	9	2	13	1
Ófehértó	1	2	16	13,5	2	4	11	1	0	4	0
Petneháza	1	7	107	16,29	26	13	1	14	5	11	2
Ramocsaháza	1	7	107	15,29	11	14	35	3	4	12	3
Rohod	1	7	92	13,43	2	46	9	5	1	14	1

¹¹³ Forrás: KIR, TEIR 2024

A Baktalórántházai járás általános iskolai ellátásának helyzete komplex képet mutat a települési szintű elérhetőség, az esélyegyenlőség, valamint a hátrányos helyzetű csoportok oktatási hozzáférése tekintetében. A járás 12 településéből 12-ben működik általános iskola, 15 feladatellátási helyen. A legtöbb iskolával és tanulóval rendelkező település a járás székhelye Baktalórántháza, ahol 4 iskolában 382 a tanulói létszám, de Levelek is kiemelkedik erőteljes vonzáskörzettel. Besenyőd, Nyíribrony, Ófehértó településeken azonban rendkívül alacsony a tanulólétszám, ami fenntarthatósági kockázatot jelent az iskola működésére nézve. A tanulók 35%-a bejáró, különösen Baktalórántháza és Levelek funkcionál oktatási központként. A hátrányos helyzetű tanulók aránya magas 203 fő (14%), halmozottan hátrányos helyzetűek 358 fő (25%). Az iskolák jellemzően integráltan oktatják a sajátos nevelési igényű tanulókat (83 fő), a nevelést segítő munkatársak létszáma azonban alacsony csak 45 fő a járásban, ez probléma lehet a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek esetén. Rohod, Ramocsaháza és Magy kiemelkedően magas hátrányos helyzetű tanulóarányal rendelkezik például Rohod esetében 92 tanulóból 46 hátrányos helyzetű, 9 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló. Az sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásban részesülnek, nincs jelen speciális szakember, de a speciális infrastruktúra (akadálymentesítés, fejlesztőszoba) hiánya is akadályozhatja a hatékony fejlesztést. A kistépülések többsége nem akadálymentesített, és nem tud megfelelő rehabilitációs szolgáltatást nyújtani. A legkisebb lélekszámú települések fenntartási problémákkal küzdhetnek, hosszú távon az iskolabezárás veszélye fenyegeti őket, ami csökkenti a helyi hozzáférést. A bejáró tanulók magas száma arra utal, hogy számos település nem tudja helyben biztosítani a megfelelő szintű oktatást, a napi ingázás pedig fokozott terhet ró a hátrányos helyzetű gyermekekre és családokra, ami különösen nehéz a romák és a mélyszegénységben élők számára. Több településen is a tanulók több mint 30%-a hátrányos helyzetű, itt a tanulási esélyek erősen korlátozottak, nincs elegendő fejlesztőpedagógus vagy szociális munkás a súlyosan érintett településeken. A pedagógusok száma 214 fő, de problémaként azonosítható a pedagógusok magas életkora, gyakran alulfizetett vagy részmunkaidős státuszban dolgoznak, amely miatt jelentkezhet a következő években pedagógus hiány. A mélyszegénységben élő tanulóknak az iskolalátogatás gyakran az egyetlen stabil napirendi pont, de az iskolai sikerességhez szükséges háttér (taneszköz, digitális hozzáférés, szülői támogatás) gyakran hiányzik. A bejutási költségek az utazás, az étkezés is akadályozzák a rendszeres részvételt. Az iskolák nem mindenhol alkalmaznak kulturálisan érzékeny pedagógiai módszereket, és kevés településen működik valódi inkluzív oktatás. Az általános iskolai ellátás mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett elérhető szolgáltatás, azonban a gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Csengeri járás

A járási települések ¹¹⁴	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanulók száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Csengeri járás összesen	9	63	1020	16,19	272	326	225	50	47	108	21
Csenger	2	21	433	20,62	144	90	54	15	8	41	9
Csengersima	1	6	79	14,33	48	15	12	4	5	10	-
Csengerújfalu	1	4	32	19	1	17	3	1	-	10	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pátyod	1	8	102	12,75	70	31	7	4	7	12	1
Porcsalma	1	15	203	17,53	3	96	102	19	24	22	8
Szamosangyalos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamostatárfalva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tyukod	2	8	157	16,19	2	72	43	7	3	10	3
Ura	1	1	14	14	4	5	4	-	-	3	-

A Csengeri járásban 11 településből csak 7 Csenger, Csengersima, Csengerújfalu, Pátyod, Porcsalma, Tyukod, Ura rendelkezik működő iskolai feladatellátási hellyel. Komlódtótfalu, Szamosangyalos, Szamosbecs, Szamostatárfalva településeken nincs iskolai feladatellátás, ami súlyosan korlátozza a

¹¹⁴ Forrás: KIR, TEIR 2024

helyben élő gyermekek oktatáshoz való hozzáférést. Az itt élő gyerekek más településekre kénytelenek bejárni, ami különösen problémás a hátrányos helyzetű családoknak. A közlekedés, infrastrukturális elérés sok esetben nem biztosított megfelelően például a buszjáratok ritkák, ami iskolakerüléshez, lemorzsolódáshoz vezethet.

A szociálisan rászoruló aránya nagyon magas, különösen Porcsalmán, ahol a hátrányos helyzetű tanulók száma 96 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 102 fő és Tyukodon, ahol a hátrányos helyzetű tanulók száma 72 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 43 fő. Ez azt jelzi, hogy az iskoláknak fokozott nevelési, szociális és fejlesztési feladatokat kell ellátniuk, viszont az ehhez szükséges kapacitások a szakemberek és a segítők hiányosak. Bár a pedagógusellátottság összességében megfelelő 108 fő, több iskolában hiányoznak a nevelő-oktató munkát segítő munkatársak, ez különösen súlyos probléma azokon a helyeken, ahol sok a sajátos nevelési igényű vagy tanulási nehézséggel küzdő gyermek.

A kisebb településeken gyakori a kislétszámú osztály vagy összevont évfolyam, ami bár lehetőséget ad személyesebb oktatásra, ugyanakkor korlátozza a differenciált nevelést és a tehetséggondozást. A tanulási motiváció alacsony a szociális problémákkal küzdő gyermekeknél, különösen ott, ahol az otthoni támogató háttér hiányzik. A pedagógusok többsége nő, különösen az alsó tagozaton. Az alacsony fizetések és a munkaerőhiány miatt sok helyen nők végzik a pedagógiai asszisztensi feladatokat is, gyakran túlterhelve. A gyermekes anyák számára az iskola elérhetősége különösen fontos, a nem helyben működő iskolák napi logisztikai problémákat okozhatnak. Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma 50 fő a járásban, de az infrastruktúra nem mindenhol biztosítja az akadálymentesítést (például nincs lift, fejlesztőszoba). Több településen nincs jelen gyógypedagógus, ami gátolja a gyermekek képességeinek kibontakoztatását. Különösen magas arányban találhatók mélyszegénységben élő emberek Porcsalmán, Tyukodon és Pátyodon, ezeken a településeken az iskolák szerepe kiemelt a szociális esélykompenzációban, gyakoriak a tanulási hiányosságok, az alultápláltság, az otthoni digitális eszközhiány. A roma tanulók esetében a szegregációs kockázat magas, ha nincs megfelelő integrációs pedagógiai gyakorlat és közösségi támogatás.

Fehérgyarmati járás

A járási települé- sek ¹¹⁵	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Fehér- gyarmati járás összesen	25	190	3013	15,86	1386	496	914	125	100	348	99
Botpalád	1	8	104	13	49	11	64	4	6	16	4
Cégénydány ád	1	7	93	13,29	51	21	15	3	4	12	3
Csaholc	1	8	72	9	53	18	46		2	9	6
Császló	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csegöld	1	1	16	16	4	7	0	2	2	1	4
Darnó	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarm at	3	48	1049	21,85	587	59	42	35	22	100	26
Fülesd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gacsály	1	1	26	20	0	4	13	-	-	3	1
Garbolc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	1	10	179	17,9	58	51	101	6	9	22	7
Kérsemjén	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisar	1	7	105	15	48	19	105	5	8	13	7

¹¹⁵ Forrás: KIR, TEIR 2024

Kishódos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kölcse	1	15	221	14,73	97	30	68	10	7	31	4
Kömörő	1	1	9	9	1	3	4	1	1	1	1
Magosliget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Méhtelek	1	8	99	12,38	28	19	51	2	-	16	1
Milota	1	5	59	11,8	6	31	0	3	-	9	1
Nábrád	1	7	92	13,14	52	14	25	4	1	11	2
Nagyar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	1	6	77	12,83	59	35	15	5	8	11	3
Nemesborzova	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Penyige	1	8	63	7,9	-	14	10	4	5	11	2
Rozsály	1	10	180	18	127	19	82	8	-	17	6
Sonkád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamossályi	1	1	20	20	9	3	4	2	2	1	1
Szamosújlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szalmárcseke	1	8	105	13,13	0	17	83	3	6	11	3
Tiszabecs	1	9	192	21,33	123	58	80	8	5	19	5
Tizacsécse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tizakóród	2	6	83	13,83	22	46	8	4	1	9	3
Tiztaberek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	1	8	100	12,5	0	4	71	11	8	13	5
Túristvándi	1	8	69	8,63	12	13	27	5	3	12	4
Túrlicse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zsarolyán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A Fehérgyarmati járás 50 településéből nagyon sok a kistelepülés, ahol kevés a gyerek így nem rendelkezik általános iskolával. A járás 22 településen működik általános iskola, 190 osztállyal és 3013 nappali tagozatos tanulóval. Az egy osztályra jutó tanulók száma átlagosan 16 fő, legnagyobb létszámú osztályok Fehérgyarmaton találhatók. Az iskolákban összesen 1386 más településről bejáró tanuló van, ami az összes tanuló 46,9%-át teszi ki, a járás településeinek több mint fele nem működtet általános iskolát, ami korlátozza gyermekek helyben való oktatáshoz való hozzáférését. Az itt élő gyerekek más településekre kénytelenek bejárni, ami különösen problémás a hátrányos helyzetű családoknak. A közlekedés, infrastrukturális elérés sok esetben nem biztosított megfelelően például a buszjáratok ritkák, ami iskolakerüléshez, lemorzsolódáshoz vezethet, éppen ezért számos településen igyekeznek megoldani iskolabusz járatokkal. A járásban hátrányos helyzetű tanulók száma 496 fő (16,5 %) a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 914 fő, ami az összes tanuló 30,3 %-át jelenti. Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma 125 fő, ami az összes tanuló 4,1 %-át teszi ki. A járásban több településen is jelentős roma közösségek élnek az iskoláiban a roma tanulók aránya magas, ami integrációs és oktatási kihívásokat jelenthet. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló száma az általános iskolákban 100 fő, ami az összes tanuló 3,3 %-át jelenti az iskolákban jelentős számú tanuló igényelne speciális oktatási támogatást. A hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek hozzáférése az oktatáshoz gyakran korlátozott, különösen a szegregált településeken, ahol az infrastruktúra fejletlensége és a gazdasági helyzet nehezíti az iskolai részvételt.

Ibrányi járás

A járási települések ¹¹⁶	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Ibrányi járás összesen	10	88	1818	20,65	305	370	484	123	49	181	27
Balsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buj	1	8	175	21,88	10	50	22	8	2	17	2
Gávavencsellő	1	15	307	20,47	35	111	33	21	4	30	3
Ibrány	3	26	541	20,81	75	54	182	38	18	51	10
Nagyhalász	2	16	340	21,25	36	49	147	28	8	38	5
Paszab	1	8	131	16,38	19	54	48	9	2	14	2
Tiszabercel	1	7	115	16,43	0	41	43	9	3	12	3
Tiszatelek	1	8	209	26,13	130	11	9	10	12	19	2

Az Ibrányi járásban az általános iskolai infrastruktúra elérhetősége a legtöbb településen biztosított ez alól csak egy település Balsa képez kivételt. 10 általános iskolai feladatellátási hely működik, összesen 88 osztállyal és 1 818 tanulóval. Egy osztályra átlagosan 20,65 fő jut vármegyei szinten ez viszonylag kedvező, nem jellemző a túlszűfolttság.

A más településről bejáró tanulók száma 305 fő, az összes tanuló kb. 16,8%-a, a legmagasabb bejáró arány Tiszateleken van 130 fő, ami jelzi, hogy ez az iskola térségi szerepet tölt be, illetve máshol nincs

¹¹⁶ Forrás: KIR, TEIR 2024

vagy nem kielégítő az iskolai ellátás. Az iskolák elérhetősége és a gyermekszállítási kényszer közvetlenül befolyásolja a nők munkaerőpiaci részvételét, különösen az egyedülálló anyák vagy többgyermekes családanyák esetében. 123 fő sajátos nevelési igényű tanulót oktatnak integráltan, ez az összes tanuló kb. 6,7%-a, ami elég magasnak számít. A legtöbb sajátos nevelési igényű tanuló Ibrányban (38 fő) és Nagyhalászbán (28 fő) tanul. A fejlesztő pedagógusok és segítők száma korlátozott, különösen a kisebb településeken. A járásban 484 fő halmozottan hátrányos helyzetű tanuló van, ez a tanulók kb. 26,6%-a, kiemelkedően magas az arány Ibrányban (182 fő), Nagyhalászbán (147 fő) és Gávavencsellőn (33 fő). A roma lakosság aránya magas Paszabon, Tiszateleken, Bujon és Gávavencsellőn, ezeken a településeken a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya jelentősen meghaladja a járási átlagot. Az iskolai szegregáció veszélye fennáll különösen ott, ahol magas a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.

Kemecsei járás

A járási települések ¹¹⁷	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Kemecsei járás összesen	10	80	1388	17,35	173	328	415	60	71	163	21
Berkesz	1	5	53	10,6	0	18	31	5	6	8	1
Beszterec	1	8	123	15,38	36	55	27	4	4	17	2
Demecser	1	16	308	19,25	57	91	36	11	18	32	3
Gégény	1	8	164	20,5	41	17	28	7	3	18	2
Kemecse	1	12	234	19,5	4	12	188	13	6	22	3
Kék	1	8	151	18,88	4	34	30	3	10	20	1
Nyírbogdány	1	8	121	15,13	12	48	11	4	6	17	5
Nyírtét	1	6	62	10,33	5	5	5	5	4	11	1
Székely	1	1	16	16	0	15	1	1	2	2	1
Tiszarád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasmegyer	1	8	156	19,5	14	33	58	7	12	16	2

A Kemecsei járás oktatási ellátottsága részben megfelelő, ugyanakkor jelentős területi és társadalmi különbségek tapasztalhatók a települések között. A járás 10 településén működik általános iskola 80 osztállyal és 1 388 tanulóval, de Tiszarádon nincs intézmény, a gyermekek más településekre kénytelenek bejárni, ami rontja a hozzáférést és növeli a lemorzsolódás esélyét. Az egy osztályra jutó tanulók száma átlagosan 17,35 fő, ami nem túl magas, a tanulói létszám szétoszlik, így nincs

¹¹⁷ Forrás: KIR, TEIR 2024

túlzsúfoltság. A legnagyobb tanulólétszám Demecserben (308 fő) és Kemeccsén (234 fő) van, ezek a térség oktatási központjai. Az összes tanuló kb. 12,5%-a más településről jár be (173 fő), a legnagyobb arányban bejárókat Demecser (57 fő) és Gégény (41 fő) fogad. Az iskolák száma és elérhetősége településszinten kielégítő, csak Tiszarádon mutatkozik hiány. Az alacsony tanulószámú iskolák (pl. Berkesz, Nyírtét, Székely) előnyösebbek pedagógus-figyelem szempontjából, de kockázatot jelent a fenntarthatóság szempontjából (alacsony tanulószám). Az iskolai ellátás helyi elérhetősége csökkentheti a nők terheit, de a napközi, iskolán kívüli programok hiánya különösen a többgyermekes vagy egyedülálló anyáknál okozhat nehézségeket. A járásban 60 fő sajátos nevelési igényű tanulót oktatnak integráltan, ami az összes tanulók kb. 4,3%-a. A sajátos nevelési igényű tanulók legnagyobb számban Kemeccsén (13 fő) és Demecserben (11 fő) vannak jelen, itt a fejlesztőpedagógusi és asszisztensi kapacitás alacsony, akárcsak a kisebb településeken. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya kiemelkedő összesen 415 fő, ami a teljes tanulólétszám körülbelül 30%-a. Kemeccsén a tanulók több mint 80%-a halmozottan hátrányos helyzetű (188 fő a 234-ből), ami jelentős szociális beavatkozást indokol, további magas arányt tapasztalhatunk Berkesz és Beszterec településeken. A roma lakosság leginkább Kemeccsén, Berkeszen és Beszterecen koncentrálódik, ami összefügg a magas halmozottan hátrányos helyzetű arányokkal. A roma gyermekek iskolai integrációja több településen kihívást jelenthet, különösen, ha a szociális hátrányok pedagógiai problémákkal is társulnak.

Kisvárdai járás

A járási települések ¹¹⁸	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Kisvárdai járás összesen	29	252	4341	17,22	870	647	519	181	573	472	48
Ajak	1	11	200	18,18	15	3	7	4	19	25	4
Anarcs	1	8	97	12,13	0	12	6	6	13	12	1
Dombrád	3	20	360	18	39	116	68	7	66	35	3
Döge	1	8	151	18,88	12	47	10	7	35	16	1
Fényeslitke	1	8	134	16,75	5	21	3	7	11	16	1
Gyulaháza	1	8	135	16,88	35	37	7	1	15	14	1
Jéke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kékcse	1	8	117	14,63	0	40	33	10	19	13	1
Kisvárd	7	87	1820	20,92	672	44	77	48	122	171	17
Lövőpetri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mezőladány	1	6	59	9,83	13	14	25	4	19	11	1
Nyírkársz	1	8	142	17,75	1	32	29	7	26	15	3
Nyírlövő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírtass	1	8	121	15,13	1	28	7	2	12	14	1
Pap	1	8	145	18,13	45	0	20	5	16	17	3
Pátroha	1	15	263	17,53	0	113	20	16	45	26	1
Rétközberencs	1	8	118	14,75	0	26	52	9	30	16	1

¹¹⁸ Forrás: KIR, TEIR 2024

Szabolcsbáka	1	6	54	9	12	8	17	6	14	11	1
Szabolcsveresmar rt	2	12	149	12,42	18	33	51	8	32	18	3
Tiszakanyár	1	8	96	12	1	40	9	23	31	13	2
Tornyospálca	1	8	82	10,25	0	22	30	2	33	16	2
Újdombrád	1	1	16	16	1	1	3	-	1	3	-
Újkenéz	1	6	82	13,67	0	10	45	9	14	10	1

A Kisvárdai járás 23 településéből 20 településen működik általános iskola. A járásban 29 feladatellátási hely működik, 252 osztályban összesen 4341 tanuló tanul nappali tagozaton. Átlagosan egy osztályra 17,2 tanuló jut, ami az országos átlagnál kedvezőbb, de a pedagógus-ellátottság és az oktatás minősége nem egyenletes. A járás székhelyén Kisvárdai városban található a legtöbb tanuló 1 820 fő, és a legtöbb pedagógus is 171 fő, míg több kisebb település Jéke, Lövépetri és Nyírlövő nem rendelkezik saját iskolával. Vannak települések, ahol iskolabusszal segítik az átjárást, de Jékén például az iskoláskorú gyermekek saját költségen járnak be a helyközi buszokkal a kisvárdai általános iskolákba.

A tanulók körülbelül 20%-a más településről jár iskolába, ez a szám különösen magas Kisvárdán (672 bejáró tanuló), ami jelzi a központi szerepét és az ellátási egyenlőtlenséget. A járásban a hátrányos helyzetű tanulók száma 647 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 519 fő. Egyes településeken úgy, mint Pátroha, Dombrád, és Kékcse különösen magas ezen csoportok aránya. A járásban 181 sajátos nevelési igényű tanulót integráltan oktatnak, a legnagyobb számban Kisvárdán 48 főt, Pátrohán 16 főt, és Szabolcsveresmarton 8 főt. Azon tanulók száma, akik beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdenek 573 fő, különösen kiemelkedő arányt mutat Kisvárdai 122 fővel, Dombrád 66 fővel és Tiszakanyár 31 fővel. A járás oktatási ellátottsága alapvetően biztosított, de az infrastruktúra és színvonal helyenként elmarad az elvárhatótól. A nevelő és oktató munkát segítő dolgozók zöme nő, így a foglalkoztatás bővítése segítheti a nők munkába állását is. A kisgyermekes anyák szempontjából a bejárás nehézségei, illetve az iskolák szociális szolgáltatásainak például napközi, logopédia hiánya különösen kedvezőtlen. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása sok helyen biztosított, azonban hiányoznak a megfelelő szakemberek fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok. Kisebb iskolákban gyakran nincs, vagy csak egy-két szakember elérhető, ami korlátozza a sajátos nevelési igényű tanulók hatékony támogatását. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a járás több településén igen magas, például Pátrohán 113 fő, Dombrádon 116 fő, Kékcén 40 fő. A szociális hátrányok halmozódása úgy, mint az alacsony iskolázottság, munkanélküliség, szegény lakhatási körülmények növeli az iskolai kudarcok kockázatát. A roma gyermekek integrációja több településen komoly kihívás, különösen olyan helyeken, ahol a roma közösség aránya magas például Dombrádon, Pátrohán és Papon. A roma gyermekek iskolai sikerességét akadályozza a tanulási motiváció hiánya, a szegregáció veszélye, illetve az otthoni tanulástámogatás hiánya. A járásban Kisvárdán van lehetőség a

speciális igényű tanulók intézményi oktatására a Vári Emil Általános Iskola Kossuth Lajos Tagintézményben. Az intézmény alaptevékenysége a tanulásban és értelmileg akadályozott tanköteles korú gyermekek nevelése, kompetencia alapú oktatása külön nevelés keretében.

Mátészalkai járás

A járási települések 119	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanulók száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Mátészalkai járas összesen	31	305	5363	17,58	1156	789	1702	303	111	528	131
Fábiánháza	1	8	116	14,5	3	58	24	-	-	11	3
Fülpösdaróc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Géberjén	1	8	82	10,25	74	9	14	5	2	10	1
Győrtelek	1	8	110	13,75	12	30	50	4	1	12	4
Hodász	2	11	218	19,82	3	33	161	9	-	15	4
Jármí	1	6	79	13,17	38	10	13	3	8	15	2
Kántorjános i	1	9	179	19,89	26	70	30	4	6	16	4
Kocsord	1	8	126	15,75	1	32	54	5	3	15	3
Mátészalka	5	94	1916	20,38	632	64	202	48	40	190	44
Mérk	1	8	103	12,88	1	53	30	3	1	14	3
Nagydobos	1	10	161	16,1	0	0	160	17	7	18	6

¹¹⁹ Forrás: KIR, TEIR 2024

Nagyecsed	5	29	526	18,14	27	72	207	24	2	43	10
Nyírcsaholy	1	7	95	13,57	0	12	95	6	-	8	7
Nyírkáta	1	7	125	17,86	0	19	103	12	7	16	5
Nyírmeggyes	1	14	260	18,57	138	44	29	10	16	31	4
Nyírparasznya	1	8	81	10,13	9	66	10	2	3	10	1
Ópályi	1	17	337	19,82	3	66	263	30	1	30	13
Ökörítőfülpös	1	8	135	16,88	10	36	67	11	1	7	5
Őr	1	8	141	17,63	45	6	20	7	2	14	2
Papos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamosszeg	1	7	99	14,14	14	0	92	12	2	10	6
Tiborszállás	1	8	130	16,25	81	27	9	14	4	15	2
Vaja	1	15	281	18,73	8	69	68	14	4	15	2
Vállaj	1	7	63	9	31	13	1	63	1	13	-

A Mátészalkai járáshoz tartozó 26 településből 22 településen működik általános iskola, összesen 31 feladatellátási helyen 305 osztályban 5 363 tanuló vesz részt nappali tagozatos általános iskolai oktatásban. A tanulólétszám egy osztályra vetítve kedvező, átlagosan 17 fő, ugyanakkor jelentős különbségek mutatkoznak az iskolák felszereltsége, humán erőforrása és hozzáférhetősége terén. Több településen Fülöpösön, Rápolton, Szamoskén és Paposon nincs helyben elérhető általános iskolai ellátás, így a tanulók ingázásra kényszerülnek. A tanulók kb. 21%-a 1156 fő bejáró, ami kiemelkedően magas, ez különösen Géberjénben, Mátészalkán és Tiborszálláson jelentős. A nagyobb települések iskolái viszonylag jól felszereltek, míg kisebb falvakban a humán erőforrás és az eszközhiány jellemző. A szociálisan leginkább érintett községekben, mint például Vállaj, Ópályi, Szamosszeg, Nyírcsaholy az iskolai ellátás nem elég komplex, különösen a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében. A járásban a teljes tanulói létszám közel 32%-a halmozottan hátrányos helyzetű összesen 1 702 fő, amely kiemelkedően magas az országos átlaghoz képest. A legkritikusabb települések közé tartozik Nyírcsaholy, Nagydobos, Szamosszeg ezeken a településeken közel a teljes tanulói állomány halmozottan hátrányos helyzetű, Ópályiban is a tanulók több, mint 75% -a. Ezeken a településeken az iskolai teljesítmény alacsony, a lemorzsolódási arány magas, a továbbtanulási esélyek minimálisak. A halmozottan hátrányos helyzetű mutatók mögött döntően mélyszegénységben élő roma tanulók állnak. A hátrányok halmozódása miatt a gyermekek nagy része szegregált oktatásban tanul, és nem részesül megfelelő fejlesztőpedagógiai támogatásban. A szülők alacsony iskolai végzettsége,

munkanélkülisége tovább mélyíti a problémát. A mélyszegénység által sújtott településeken az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés nemcsak fizikai, hanem szociális értelemben is akadályozott, hiszen a szülői támogatás és a motiváció hiánya, továbbá a lakhatási körülmények és eszközhiány is befolyásolja az iskolai eredményeket. Fokozottan jellemző a szegregált oktatás, az alacsony továbbtanulási arány, a korai iskolaelhagyás, és a pedagógusok túlterheltsége. A járásban 303 integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanuló van. A kisebb településeken, mint például Nyírparasznya vagy Tiborszállás a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása komoly kihívásokat jelent. Az iskolák jelentős munkáltatói szerepet töltenek be a nők számára is, különösen a kisegítő és pedagógiai asszisztensi munkakörökben. A nők munkaerőpiaci részvételét segítheti a helyi oktatás stabil működése és a gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása.

A járásban Mátészalkán van lehetőség a Móra Ferenc Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben speciális igényű gyerekeknek általános iskolai intézményben tanulni. Az általános iskolai feladatellátási helyen a sajátos nevelési igényű tanulók oktatását a számukra előírt tantervnek megfelelően végzik, normál tanterv, enyhe értelmi fogyatékossgal élő tanulók eltérő tanterve és közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő tanulók tanterve szerint 1-8. évfolyamon.

Nagykállói járás

A járási települések ¹²⁰	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Nagykállói járás összesen	8	93	2031	152,73	278	289	189	95	113	181	13
Balkány	1	17	459	27	35	47	61	23	15	36	-

¹²⁰ Forrás: KIR, TEIR 2024

Biri	1	8	155	19,38	94	40	-	-	-	16	-
Bököny	1	9	193	21,44	0	61	29	12	19	21	-
Érpatak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geszteréd	1	8	199	24,88	70	14	7	6	11	14	2
Kállósején	1	9	181	20,11	8	11	20	16	19	19	3
Nagykálló	2	32	647	20,22	66	42	62	24	38	53	6
Szakoly	1	10	197	19,7	5	74	10	14	11	22	2

A Nagykállói járásban 7 településen működik általános iskola, összesen 93 osztállyal és 2 031 tanulóval. A tanulók átlagos osztálylétszáma 21 fő, ami pedagógiai szempontból kedvező, ugyanakkor a területi egyenlőtlenségek miatt az iskolák leterheltsége eltérő. A járás legnagyobb oktatási központja Nagykálló, itt koncentrálódik a pedagógusi kapacitás jelentős része is. Érpatak településen nincs általános iskola, ami közlekedési nehézséget, mobilitási problémát okozhat a gyermekek számára. Geszterédre, Biribe és Újfehértóra járnak át a gyerekek iskolába, Geszteréd és Biri saját iskolabusszal segíti az átjárást Újfehértóra támogatott bérlettel járnak át. A járásban a hátrányos helyzetű tanulók aránya közel 14% 289 fő, míg a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 189 fő, amely több településen is kimagasló. Kritikus helyzetű települések közé tartozik Balkány, ahol 61 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló van, itt magas a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya körülbelül 13%, Szakolyban is 74 hátrányos helyzetű és 10 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló van jelentős a hátránykoncentráció, továbbá Bökönyben 61 hátrányos helyzetű és 29 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló van, ők az egyik legsérülékenyebb tanulói közösség. A tanulók iskolai teljesítményét nagymértékben hátráltatja a szociális háttér, a szülők alacsony iskolai végzettsége, valamint a települések infrastrukturális és szolgáltatási hiányosságai. A járásban 95 integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanuló van, valamint 113 beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek. A megfelelő felkészültségű szakember, mint a fejlesztőpedagógusok, a gyógypedagógusok, a logopédusok száma még nem elegendő, de az érintett tanulók jelentős részének ellátását a Nyíregyházi Tankerületi Központ utazó gyógypedagógusi hálózat így is biztosítja, mindez javítja a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók ellátásának minőségét. Jelentős a más településről bejáró tanulók száma, ami 278 fő. Kiemelkedik Biri ugyanis itt a 94 bejáró tanuló, ami több mint 60% az összlétszámból azt jelzi, hogy a település oktatási szolgáltatása vonzó vagy más településekhez képest jobb elérhetőségű, de Geszteréd és Nagykálló is magas arányban fogad be tanulókat a környező településekről. Ez a bejárási kényszer infrastrukturális nyomást gyakorol a fogadó iskolákra például a zsúfoltság, az utaztatási költségek, és az ellátás megszervezése tekintetében.

A települések közötti esélyegyenlőtlenségek, a tanulmányi eredményekben és továbbtanulási esélyekben is tükröződnek. A Nagykállói járás oktatási rendszere az alapellátás szintjén működőképes, de komoly strukturális és esélyegyenlőségi problémákkal küzd. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók jelentős aránya, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási

nehézségekkel küzdő tanulók, valamint a települések közötti hozzáférési különbségek mind olyan tényezők, amelyek célzott beavatkozásokat igényelnek.

Biriben nem állami fenntartású intézmény működik a Dankó Pista Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium - Katica Bölcsőde. Az intézmény fontos szerepet tölt be a járásban pedagógiai programunk megvalósításával céljuk egy olyan intézményrendszer és hálózat megvalósítása, amely képes a térségben élő, halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású gyermekek, fiatalok társadalomba való beilleszkedésének elősegítésére, esélyegyenlőségének növelésére, hátrányos helyzetük csökkentésére. Az előítéletek, a kirekesztés elleni küzdelem mellett célunk a másság elfogadására, a mások iránti nyitott, empátikus emberré nevelés is. Programjuk egyfajta alternatíva az iskolát, mint intézményt sokszorosan kudarcként megélt fiataloknak. Ez által lehetővé válik számos kallódó fiatal re-integrálása az oktatási rendszerbe, miközben a település érdekei is a messzemenőig érvényesülnek.

Nyírbátori járás

A járási települések ¹²¹	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Nyírbátori járás összesen	24	222	3735	16,82	698	672	1146	169	109	388	89
Bátorliget	1	4	23	5,75	17	5	11	2	-	5	-
Encsencs	1	8	134	16,75	0	35	56	3	1	9	6
Kisléta	1	6	62	10,33	0	34	13	3	2	11	2
Máriapócs	1	14	226	16,14	103	51	18	7	5	28	3

¹²¹ Forrás: KIR, TEIR 2024

Nyírbátor	5	74	1379	18,64	339	32	386	52	47	155	36
Nyírbéltek	2	9	180	20	9	138	18	5	-	15	6
Nyírbogát	1	9	199	22,11	23	29	10	9	15	17	3
Nyírcsászári	1	6	74	12,33	26	43	11	7	3	10	1
Nyírdersz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgelse	1	8	61	7,63	2	12	3	5	4	6	2
Nyírgyulaj	1	8	126	15,75	20	35	22	6	4	12	4
Nyírlugos	1	16	323	20,19	120	107	35	16	16	31	4
Nyírmihálydi	1	14	262	18,71	0	47	186	15	1	19	5
Nyírpilis	1	10	150	15	0	0	129	10	7	19	7
Nyírvasvári	1	7	94	13,43	2	10	64	8	3	10	1
Ömböly	1	1	10	10	0	2	2	-	-	1	0
Penészlek	1	7	81	11,57	1	16	42	6	-	8	4
Piricse	1	10	192	19,2	0	36	106	7	-	14	2
Pócspetri	1	8	115	14,38	6	34	11	5	-	13	1
Terem	1	3	44	14,67	30	6	23	3	1	5	2

A Nyírbátori járásban 19 településen működik általános iskola 24 feladatellátási hellyel, 222 osztállyal és 3 735 tanulóval. Nyírderszen az általános iskolás gyerekek a szomszédos településekre Nyírcsászáriba és Nyírbátor járnak át. Az egy osztályra jutó tanulósám átlaga 16,8 fő, ami a pedagógiai hatékonyság szempontjából kedvező. Nyírbátor a járás központja, itt található a legtöbb 5 iskola 74 osztály és 1 379 tanuló. A településre jelentős számú tanuló jár be más községekből, ami a kistépülések ellátottsági hiányosságaira is utal. Nyírdersz településen nincs saját általános iskola, a tanulók más falvakba vagy Nyírbátorba kénytelenek ingázni, ami infrastrukturális és szociális problémákat is okozhat.

A járásban a hátrányos helyzetű tanulók száma 672 fő, míg a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóké 1 146 fő, ami a teljes tanulói létszám közel egyharmada és súlyos szociális kihívást jelent az iskolák számára. Kiemelkedően érintett település Nyírbéltek itt 138 fő a hátrányos helyzetű, ez a tanulók több mint 75%-a, Nyírmihálydi 186 fő, itt extrém a hátrányhalmozódás, Nyírpilis 129 fő, azaz a tanulók döntő többsége, továbbá Piricse 106 fővel, ami szintén jelentős arány, és Nyírbátor, ahol a 386 fő abszolút számokban a legnagyobb.

A járásban 169 fő sajátos nevelési igényű tanulót és 109 fő beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót integráltan oktatnak. Az ellátórendszer nem biztosít mindenhol megfelelő számú gyógypedagógust, fejlesztőpedagógust. A magas halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya és a sajátos nevelési igényű/ a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók koncentrációja komoly kihívást jelent az iskolai szociális támogatás és tanulási sikeresség szempontjából. A járásban, de közvetlenül Nyírbátorban lehetőség van speciális igényű gyerekeknek is

a tanulásra. Nyírbátorban működik az Éltes Mátyás Általános Iskola, ahol három területen: autista, értelmileg és tanulásban akadályozott tagozaton folyik a nevelő-oktató munka.

A járásban a romák körében továbbra is jelentős az alacsony iskolai végzettség és a magas munkanélküliség. A nők helyzete ezen belül különösen hátrányos, mivel gyakran korán gyermekvállalásra kényszerülnek, ami tovább csökkenti iskolázottságukat és foglalkoztathatóságukat. A Nyírbátori járásban a romák, nők és mélyszegénységben élők helyzete szoros összefüggésben áll egymással. A szegregált települések, az alacsony iskolázottság és a korlátozott munkaerő-piaci lehetőségek mind hozzájárulnak a társadalmi kirekesztettséghez.

Nyíregyházi járás

A járási települések ¹²²	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Nyíregyházi járás összesen	48	590	13183	274,17	1747	427	554	637	1217	1276	186
Apagy	1	8	169	21,13	15	0	0	10	8	18	2
Kálmánháza	1	8	120	15	14	6	6	12	4	15	2
Kótaj	1	15	264	17,6	14	61	23	17	34	26	4
Nagycserkesz	1	7	103	14,7	6	16	66	11	5	11	3
Napkor	1	11	209	19	19	7	8	15	29	22	3
Nyíregyháza	29	418	9782	23,4	1253	118	298	445	911	931	141
Nyírpazony	1	12	300	25	82	0	1	15	23	29	3
Nyírtelek	1	14	261	18,64	16	10	21	16	31	28	4

¹²² Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

Nyírtura	1	9	165	18,33	90	7	6	17	25	17	3
Rakamaz	2	13	304	23,98	13	69	3	17	26	26	2
Sényő	1	8	136	17	52	21	8	6	19	16	1
Szabolcs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timár	1	8	115	14,38	5	44	30	8	18	15	3
Tiszanagyfalu	2	8	203	25,38	82	33	8	14	17	18	2
Újfehértó	5	51	1052	20,63	86	35	76	34	67	104	13

A Nyíregyházi járásban Szabolcs települést kivéve minden településen működik általános iskola 48 feladatellátási hellyel, ahol 590 osztályban 13.183 tanuló részesül nappali oktatásban. Osztályonként a tanulók átlagos száma körülbelül 22–25 fő, ami pedagógiai szempontból kezelhető, azonban az iskolák között jelentős különbségek vannak. Legnagyobb különbség a vármegyeszékhelyen Nyíregyházán van, ahol 29 iskola, és 9782 fő a tanulók létszáma, emellett a település nagy vonzáskörzettel rendelkezik, hiszen 1 253 fő jár be Nyíregyházára. Nyíregyháza mellett Újfehértó is 5 iskolával, 1 052 fő tanulóval központi szerepet tölt be a térségben. Szabolcs településen nincs helyben általános iskola, Rakamazra járnak át gyerekek iskolába, ez az iskoláskorú gyermekeknek mindennapos utazást jelent, ami logisztikai, anyagi és szociális terhet ró a családokra.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma 1217 fő szintén mutatja a magas szociális és oktatási igényeket. A tanulók közül 427 fő hátrányos helyzetű, míg 554 fő halmozottan hátrányos helyzetű, ez utóbbi főként kisebb a településekre, mint például Nagycserkesz, Timár koncentrálódik. A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók száma kiemelkedő a járásban, ugyanis 637 fő sajátos nevelési igényű és 1 217 fő beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek tanul a járásban.

A járásban élő gyermekek hozzáférnek az általános iskolai oktatáshoz. A járás településein különösen fontos a rugalmas iskolarendszer, hogy a kisgyermekes nők el tudjanak helyezkedni.

A járásban 637 sajátos nevelési igényű tanuló van, akik integrált oktatásban részesülnek. A Nyíregyházi járásban az integrált oktatásban résztvevő tanulók ellátásához szükséges személyi feltétel bár nem teljes mértékben áll rendelkezésre, de a tanulók ellátása biztosított. Egyre több - tankerületi fenntartású iskola - rendelkezik saját gyógypedagógussal, iskolapszichológussal, fejlesztőpedagógussal, s szinte mindenhol van pedagógiai asszisztens. Az eszközpark fejlesztése folyamatos, központi forrásból, tankerületi forrásból, pályázati forrásból történik. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya több településen eléri a 25–30%-ot, ezeken a helyeken a szegénység generációkon át öröklődik, és korlátozza az oktatásban való sikeres részvételt például a digitális eszközhiány, vagy az szülői támogatás hiánya. A roma népesség aránya a járás több településén jelentős például Nagycserkeszen, Kótajban. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egy része roma származású, az ő esetükben a szegregáció kockázata fennáll, főként a kisebb falvakban, ahol kevésbé vegyes az iskolai közösség.

A HEP-ek alapján főként Nyíregyházára és azokra településekre jellemzően, ahol több iskola is működik, az önkormányzati és a nem önkormányzati (egyházi, civil) iskolák között jelentős eltérés mutatható ki a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányában. A cél az lenne, hogy egyenlő bekerülési lehetőségük legyen város összes iskolájába.

A járásban lehetőség adódik a speciális igényű gyerekek intézményi oktatására a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény speciális tantervű intézményben vagy a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben. A Göllesz Viktor Általános Iskolában mozgásszervi fogyatékossgal élő, beszéd fogyatékossgal élő, halmozottan fogyatékossgal élő, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, értelmi fogyatékossgal élő - enyhe értelmi fogyatékossgal élő, értelmi fogyatékossgal élő-, közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő, érzékszervi fogyatékossgal élő - hallási fogyatékossgal élő, érzékszervi fogyatékossgal élő - látási fogyatékossgal élő oktatása folyik. A Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben a sajátos nevelési szükségletű tanulóink tanulási képességeinek sajátosságaira és létszámára tekintettel az általános iskolai intézményegységben 6 speciális autista csoport (1-8. évfolyam), 6 értelmileg akadályozottak eltérő tanterve szerinti osztály (1-8. évfolyam), 7 tanulásban akadályozottak eltérő tanterve szerinti osztály (1-8. évfolyam) működik. A készségfejlesztő iskolai intézményegységben 5 önálló életre felkészítő, valamint munkára felkészítő osztály (9-12. évfolyam) és fejlesztő nevelés-oktatás 4 csoportban történik, ebben a tanévben 27 osztályban 269 fő tanuló tanul.

Tiszavasvári járás

A járási települések ¹²³	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Tiszavasvári járás összesen	10	100	2333	23,33	182	325	900	93	63	203	28
Szorgalmatos	1	8	212	26,5	135	4	3	6	6	19	2
Tiszadada	1	8	171	21,38	0	25	68	9	-	14	2
Tiszadob	2	8	187	23,38	0	49	70	14	7	16	3
Tiszaeszlár	1	9	202	22,44	0	119	26	7	-	15	2
Tiszalök	2	17	432	25,41	47	83	61	9	14	40	4
Tiszavasvári	3	50	1129	22,58	0	45	672	48	36	99	15

A Tiszavasvári járásban minden településen működik általános iskola 10 feladatellátási helyen összesen 100 osztály működik, ahová 2 333 tanuló jár általános iskolába. Az osztályokra jutó átlagos tanulószám 23 fő, amely oktatásszervezési szempontból kedvező. A legnagyobb oktatási központ a járás székhelye Tiszavasvári 50 osztállyal, 1 129 tanulóval rendelkezik. A járás egészében viszonylag alacsony a más településről bejáró tanulók száma 182 fő, de ebből csak Szorgalmatos településre 135 fő jár be, itt ez kiemelkedően magas és arra utal, hogy a településen vonzó oktatási intézmény működik. 325 tanuló hátrányos, 900 tanuló halmazottan hátrányos helyzetű, ez az összlétszámhoz viszonyítva kiemelkedően magas, a tanulók körülbelül 39%-a halmazottan hátrányos helyzetű. Ez a létszám Tiszavasváriban különösen súlyos, a 672 fő halmazottan hátrányos helyzetű tanuló mind szociális, mind pedagógiai mind

¹²³ Forrás: KIR, TEIR 2024

pedig intézményi szinten is jelentős kihívásokat jelez, de Tiszadobon, Tiszaeszláron és Tiszadadán szintén magas a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók száma. Sajátos nevelési igényű 93 tanuló van a járásban, akik integráltan vannak oktatva, 63 fő beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló van a járásban. A legtöbb településen működik iskola, így a földrajzi hozzáférés viszonylag jónak mondható. Azonban a gyermekek iskolai sikerességét erősen befolyásolja a családi háttér, a halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások például a taneszközhány, a tanulástámogatás hiánya továbbra is akadályt jelentenek. A kisgyermekes nők helyzete nehezített, az iskolákhoz való közelség és az intézményi rugalmasság meghatározó a munkavállalásuk szempontjából. Tiszavasváriban van kapacitás a gyermekellátásra, de a kisebb településeken az ellátás szűkösebb lehet, ami visszatarthatja a nőket a munkaerőpiacról. 93 fő sajátos nevelési igényű tanuló integrált oktatásban tanul, ami pozitív, ugyanakkor nem minden iskola rendelkezik speciális eszközökkel vagy fejlesztő szakemberekkel és az ellátás minősége településenként eltérhet például Tiszavasváriban jobb a szakmai háttér, míg kisebb falvakban hiányos.

A halmozottan hátrányos tanulók száma alapján feltételezhető, hogy a roma tanulók jelentős arányt képviselnek, a mélyszegénységben élő családok aránya magas a járásban, főként Tiszavasváriban és Tiszaeszláron. A szegregáció lehetősége fennáll, főként a kisebb településeken vagy a homogén iskolai közösségekben. A Tiszavasváriban működő Magszter Alapítványi Óvoda és Iskola pedagógiai programjában kiemelt szerepet kapnak a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetből érkező gyermekekhez kapcsolódó oktatási-nevelési feladatok. Ezek segítségével kívánják - a szülőkkel szoros együttműködésben - kisgyermekkortól a szakmaszerzésig kísérni és komplex programmal segíteni tanítványaikat az egyéni adottságaik kiteljesítésében.

Az esélyteremtést szolgálja az iskola és óvoda egymásra épülő szakmai programja, az átmenetek pedagógiai kezelése, a korai fejlesztés, az egyéni fejlődéskövetés. A gyerekek szükségleteihez igazított tanítási módszerekkel törekszenek, a hátrányos helyzetből induló tanulóik iskolai sikerességét elősegíteni.

Vásárosnaményi járás

A járási települések ¹²⁴	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Vásárosnaményi járás összesen	21	177	3071	17,35	898	637	1058	113	75	326	32
Aranyosapáti	2	15	250	16,67	-	29	221	10	5	25	2
Barabás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beregdaróc	1	7	65	9,99	-	21	19	5	8	10	1
Beregsurány	1	2	37	18,5	24	1	3	-	1	4	1
Csaroda	1	10	196	19,6	166	34	24	9	8	17	2
Gelénes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemzse	1	8	72	9	-	28	43	8	1	10	1
Gulács	1	8	65	8,13	2	15	28	2	-	8	1
Gyüre	1	8	125	15,63	24	52	62	2	5	13	2
Hetefejércse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilk	1	7	125	17,86	1	75	45	4	-	11	1
Jánd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lónya	1	1	12	12	-	8	2	-	-	1	-
Márokpapi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	1	8	165	20,63	86	8	10	2	4	14	2

¹²⁴ Forrás: KIR, TEIR 2024

Nyírmada	2	23	440	19,13	7	61	233	16	7	50	4
Olcsva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pusztadobos	1	7	119	17	6	30	54	2	7	14	2
Tákos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarpa	2	7	147	21	0	24	51	7	5	16	2
Tiszaadony	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszakerecseny	1	8	102	12,75	3	84	5	-	-	11	2
Tiszaszalka	1	15	250	16,67	211	57	104	6	-	33	2
Tiszavid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	3	43	901	20,95	368	110	154	40	24	89	7

A Vásárosnaményi járásban 16 településen található általános iskola 21 feladatellátási helyen 177 osztállyal és 3 071 tanulóval, ami azt jelenti, hogy átlagosan 17 fős osztályok működnek. Ez kedvező, de a kis létszámok egyes falvakban az ellátás fenntarthatóságát is veszélyeztetik. A legnagyobb tanulólétszámú település a járás székhelye Vásárosnamény, itt 901 fő tanul, majd Nyírmada (440 fő) és Tiszaszalka (250 fő) következik. A járás több aprófalvas települést tartalmaz, úgy, mint Barabás, Gelénes, Hetefejércse, Jánd, Kisvarsány, Márokpapi, Mátyus, Olcsva, Tákos, Tiszavid, és Vámosatya, ahol nincs helyben iskola, ez földrajzi akadályt jelent a gyermekek számára. Több kis létszámú iskola is működik a járásban (pl. Lónya 12 fő, Beregsurány 37 fő), amelyek infrastruktúrája és pedagógiai háttere gyakran korlátozott. A bejáró tanulók aránya magas, például Vásárosnaményben (368 fő), Csarodán (166 fő), Tiszaszalkán (211 fő), ezek a települések oktatási központként is funkcionálnak. A tanulók közül 637 fő hátrányos helyzetű, 1058 fő halmozottan hátrányos helyzetű ez rendkívül magas arány, a tanulók több mint 34%-a halmozottan hátrányos helyzetű. Kiemelkedő halmozottan hátrányos arányú települések: Aranyosapáti (221 fő), Nyírmada (233 fő) és Tiszaszalka (104 fő). A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek iskolai sikerességét súlyosan korlátozza a tanuláshoz szükséges otthoni környezet és a szülői támogatás hiánya. Sok kis település kis iskolája alacsony pedagóguslétszámmal működik például 1-2 fő segítő, 4-8 pedagógus, ami megnehezíti a speciális nevelési szükségletű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ellátását. Jellemző a pedagógushiány és fluktuáció különösen a kisebb falvakban. A járásban 113 fő integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanuló, 75 fő beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló szerepel, ez az ellátás szakszemélyzeti és infrastrukturális feltételeit is próbára teszi – több iskolában hiányoznak fejlesztő pedagógusok, logopédusok.

A földrajzilag perifériás falvakban élő gyermekek iskolai hozzáférése korlátozott, különösen ott, ahol nincs iskola. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknél a korai iskolaelhagyás, tanulási nehézségek kockázata kiemelkedően magas. A kisgyermekes anyák esetében az iskolai hozzáférés kulcskérdés,

hiszen, ha nincs helyben intézmény, a napi szintű gyermekiskoláztatás akadályozhatja a női munkavállalást. A nők gyakran vállalnak nevelő munkát vagy iskolai segítő. A kis települések iskolái nem mindenhol akadálymentesített, és nincs mindenhol sajátos nevelési igényű gyermek ellátásra alkalmas szakember. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók döntő része mélyszegénységben él például szegregált telepeken, alacsony komfortfokozatú lakásokban. A szociális étkeztetés, tanszertámogatás, tanulássegítő programok elérhetősége kulcsfontosságú, de nem minden település tudja biztosítani ezek komplex formáját. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma alapján megállapítható, hogy a roma tanulók aránya több településen meghatározó például Aranyosapáti, Nyírmada. Szegregációs kockázatot hordoz, hogy a roma gyermekek gyakran koncentráltan jelennek meg egyes iskolákban, miközben nincs megfelelő közösségi integrációs támogatás.

Záhonyi járás

A járási települések ¹²⁵	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban	Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban	Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók száma az általános iskolában	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma anappali oktatásban	Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, küzdő tanuló száma az általános iskolákban	Pedagógusok száma	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma
Záhonyi járás összesen	8	81	1410	17,40	225	187	398	83	251	155	11
Benk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eperjeske	1	8	110	13,75	3	8	58	5	22	12	-
Győröcske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Komoró	1	8	126	15,75	56	4	44	13	43	14	2
Mándok	1	19	376	19,79	87	55	61	20	81	39	2
Tiszabezdéd	2	8	130	16,25	2	53	17	5	10	17	2

¹²⁵ Forrás: KIR, TEIR 2024

Tiszaamogyorós	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	1	6	49	8,17	-	8	20	4	24	11	1
Tuzsér	1	17	322	18,94	-	37	194	26	36	33	2
Záhony	1	15	297	19,8	77	22	4	10	35	29	2
Zsurk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A Záhonyi járásban 7 településen működik általános iskola, összesen 81 osztállyal, 1 410 tanulóval. Ez osztályonként átlagosan 17 tanuló jelent, ami kedvező osztálylétszámnak mondható és lehetővé tenné az egyéni fejlesztést, de ehhez megfelelő humán erőforrásra lenne szükség. Benk, Győröcske, Tiszaamogyorós és Zsurk településen nincs iskolai feladatellátás, így a tanulók más településekre kénytelenek bejárni. Benkről és Tiszaamogyorósról Mándokra, Zsurkról és Győröcskéről Záhonyba járnak az általános iskolások, iskolabuszsal vagy a helyközi buszjáratokkal. Mándok és Tuzsér kiemelkednek tanulólétszám és pedagógusellátottság szempontjából, Mándokon 376 tanuló és 39 pedagógus, Tuzséron 322 tanuló és 33 pedagógus van jelen. Záhony, mint a járás központja, szintén fontos szerepet tölt be, itt 297 tanuló és 29 pedagógus található. A kis településeken (például Tiszaszentmárton, Komoró) korlátozott a pedagógiai és szakszolgáltatási kapacitás, ami befolyásolhatja a sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztésének minőségét. Az iskola nélküli falvakban élő tanulók kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, mivel iskolába jutásuk napi logisztikája függ a közlekedéstől, a család anyagi helyzetétől, és gyakran a szülők iskolázottságától is. A járásban 187 tanuló hátrányos helyzetű (13%), 398 fő halmozottan hátrányos helyzetű (28%) ez a tanulók több mint 40%-át érinti. Kiemelt kockázatú települések a hátrányos helyzet szempontjából Tuzsér, ugyanis itt a teljes tanulólétszám 60%-a, Eperjeske itt a tanulók több, mint fele halmozottan hátrányos helyzetű. Ezekben a településeken a tanulók iskolai teljesítményére nagy hatással van a szociális háttér, a digitális hozzáférés hiánya és az otthoni tanulást segítő környezet hiánya. A járásban 251 a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, ami a tanulók közel 18%-át érinti. Ezekhez az esetekhez speciális fejlesztést, differenciált pedagógiát, fejlesztőpedagógust igénylő ellátásra lenne szükség - azonban a pedagóguslétszám sok településen szűkös (például Tiszaszentmárton településen: 11 pedagógus van és 24 beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló.

83 sajátos nevelési igényű tanuló szerepel a statisztikában, jellemzően integrált oktatásban. A fejlesztéshez és a felzárkóztatáshoz megfelelő infrastruktúrára például fejlesztőszobára, szakemberekre gyógypedagógusokra, logopédusokra lenne szükség, mert a fejlesztések elsősorban a nagyobb településekre koncentrálnának. A Helyi Esélyegyenlőségi Programok alapján a járásban sok településen jellemző a mélyszegénység, az alacsony szülői iskolázottság, a rossz lakhatási körülmények. Egyenlőtlen a hozzáférés a minőségi oktatáshoz, különösen azokban a falvakban, ahol nincs iskola, vagy csak kis létszámú, alacsony felszereltségű intézmény működik. A kisgyermekes anyák számára az iskola

elérhetősége meghatározza a munkavállalás lehetőségét. A pedagógusi és segítői állások többségében női foglalkoztatott van, de ők gyakran alulfizetettek, részmunkaidősök. Az iskolákban nem mindenhol megfelelő szintű az akadálymentesítés, a fejlesztő szakemberek hiánya korlátozza a sajátos nevelési igényű tanulók támogatását. Egyes településeken, ahol sok a tanulási vagy magatartási nehézséggel küzdő diák például Mándokon vagy Tuzséron, nem biztosított a szükséges fejlesztési kapacitás.

A hátrányos helyzetre és a halmozottan hátrányos helyzetre vonatkozó arányok jól mutatják, hogy a járás több településén mélyszegénységben élő családok alkotják a tanulói közösség nagy részét. Ezekben az iskolákban kiemelten fontos az ingyenes étkezés, iskolai szociális segítő, tanoda, közösségi mentorprogram működtetése, ezek azonban ritkán állnak komplexen rendelkezésre. Mivel több településen magas a roma tanulók aránya, a szegregációs kockázat valós probléma, az az a roma tanulók egy-egy iskolába koncentrálódnak, miközben kevés az integrációs támogató program.

3.1.3. Középfokú oktatás

Baktalórántházai járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Baktalórántháza	Feladatellátási helyek száma(db)	1	0	1	1
	Pedagógusok száma (fő)	5	0	27	14
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	156	0	120	112

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási telepü- lések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Baktalórántháza	194	49					57				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Baktalórántháza	10				9			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járásban Baktalórántházán található középfokú oktatási intézmény az Északi Agrárképzési Szakképzési Centrum Vay Ádám Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma. A jelenlegi struktúrában működő iskola több mint 50 éve a térség meghatározó oktatási intézménye. A kialakult iskolaszervezet változatossága - gimnázium, szakközépiskola, szakiskola és kollégium - programkínálatát tekintve vonzó alternatívát nyújt az iskolát választó diákoknak és szüleiknek egyaránt. Korszerű és versenyképes tudást biztosítanak mind a tovább tanulni szándékozóknek, mind pedig a szakmát szerző és abban elhelyezkedni kívánó diákoknak. Hagyományosan mezőgazdasági szakmai képzésre berendezkedett oktatási intézmény, mely célul tűzte ki, hogy a felsőoktatáshoz kellő alapokat biztosító középiskolai képzés mellett a munkaerő-piaci kereslethez a szakmák felé is nyitott. A HH/HHH tanulók aránya jelentős, de kevés a célzott támogatás, a legsérülékenyebb tanulói csoportok (pl. értelmi sérültek) számára nincs elérhető oktatási forma.

Csengeri járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Csenger	Feladatellátási helyek száma(db)	1	0	1	1
	Pedagógusok száma (fő)	5	0	11	12
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	100	0	96	92

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Csenger	103	43					24				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Csenger	6				0			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Csengeri járásban a járás székhelye Csenger egyedüli középfokú oktatási központként működik. Egyetlen középiskolája a Kisvárdai SZC Csengeri Ady Endre Technikum és Kollégium. Nappali tagozaton gimnáziumi nevelés-oktatás keretében a diákok emelt óraszámban tanulhatnak idegen nyelvet és informatikát. Mellette technikumi szakmai oktatás folyik: a rendészet és közszolgálat ágazaton belül. A szakképző iskolai szakmai oktatás területén börtermékkészítő, pincér-vendégtéri szakember, szakács, pék, kőműves és burkoló szakmákból válogathatnak a diákok, akik munkaszerződéssel már 10. évfolyamtól kezdve duális partnereknél dolgozhatnak. A magas arányú bejárás a járás más településeiről logisztikai és pénzügyi terhet ró a családokra, különösen a járásban jelentős számban élő roma közösségek (HEP adatok alapján), és mélyszegénységben élők számára. A hátrányos helyzetű tanulók magas aránya alapján a középfokú oktatásba való belépés és bennmaradás kritikus kihívás a roma fiatalok számára.

Fehérgyarmati járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Fehérgyarmat	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	4	2
	Pedagógusok száma (fő)	50	0	40	34
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	4			
	Tanulók száma (fő)	539	0	331	297

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Fehérgyarmat	820	120					38				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Fehérgyarmat	5				6			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Fehérgyarmati járásban a középfokú oktatás központja Fehérgyarmat kiterjedt és sokszínű intézményhálózattal. Lehetőséget nyújt a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működő Deák Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, valamint a Kisvárdai SZC Fehérgyarmati Móricz Zsigmond Szakképző Iskola és a Kisvárdai SZC Fehérgyarmati Petőfi Sándor Technikuma. A más településről bejáró tanulók száma szakképző iskolákban 820 fő, ez egyértelműen mutatja, hogy a járás többi településén nincs elérhető középfokú képzés, így Fehérgyarmatra koncentrálódik az egész térség tanulói igénye.

A bejárók magas száma logisztikai és költség terhet jelent a családok számára. A HEP dokumentumok alapján Fehérgyarmat és környéke jelentős roma lakossággal rendelkezik, ezek a tanulók inkább a szakképző iskolákban koncentrálódnak, ami reprodukálja a társadalmi egyenlőtlenségeket.

Ibrányi járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Ibrány	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	0	0
	Pedagógusok száma (fő)	15	0	0	0
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0	0	0	0
	Tanulók száma (fő)	86	0	0	0

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Ibrány	14	8					8				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Ibrány	7				2			

Forrás: KIR, TEIR 2024

Az Ibrányi járásban kizárólag Ibrányban érhető el középfokú oktatás, azon belül is csak gimnáziumi képzés az Ibrányi Református Általános Iskola és Gimnáziumban.

A más településekről bejáró tanulók érkeznek ugyan, de arányuk alacsony főként helyi diákok tanulnak az intézményben.

A szakképzés hiánya miatt a gyakorlati irányultságú pályák eléréséhez már más járásokba kell utazni.

A közlekedésben nehézségeit, a hosszú utazási időt és utazási költségeket vállalva főként a vármegyeszékhely intézményeit veszik igénybe a középiskolai tanulmányokat folytató diákok. Ezek azonban a mélyszegénységben élő családokra plusz terhet ró, így a középfokú oktatás nekik gyakran elérhetetlen.

A technikai és szakmai képzések hiánya csökkenti az esélyt a piacképes szakma megszerzésére, ezáltal korlátozódnak a munkaerőpiaci esélyek.

A romák esetében az iskolai lemorzsolódás kockázata magasabb, mivel a gimnáziumi irány kevésbé vonzó vagy elérhető számukra, a szakképzési lehetőségek hiánya jelentősen szűkíti az esélyegyenlőséget, mert lemorzsolódnak vagy el sem jutnak ebbe a képzési szakaszba.

Kemecsei járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Demecser	Feladatellátási helyek száma(db)	1	-	-	-
	Pedagógusok száma (fő)	13	-	-	-
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0	-	-	-
	Tanulók száma (fő)	104	-	-	-

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Demecser	44	24					13				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Demecser	4				5			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Kemecei járásban a járás székhelyén nincs középfokú intézmény, csak Demecser településen működik 1 gimnázium. A tanulók létszáma 104 fő, kizárólag gimnáziumi képzésben, technikum, szaggimnázium, szakképző iskola vagy készségfejlesztő iskola nem működik a településen.

A gimnáziumba nagy arányban járnak be más településekről (44 fő), ami a tanulók több mint 40%-át jelenti, ez arra utal, hogy Demecser térségi szinten is fontos szerepet tölt be a középfokú oktatásban. Bár a gimnázium fogad hátrányos helyzetű tanulókat, arányuk alacsonyabb, ami az jelzi, hogy a hátrányos helyzetű csoportok nehezen tudnak belépni vagy bennmaradni a középfokú oktatásban.

A legfontosabb problémák egyike, hogy a képzési kínálat egysíkú, vagyis csak gimnázium működik, nincs lehetőség szakmai vagy technikai képzésre.

A Váry Emil Gimnázium sokat tesz azért, hogy a térség minél gyorsabban behozhassa a földrajzi adottságokból származó lemaradását.

A mélyszegénységben élőket a szakképzés hiánya súlyosan érinti, mert a bejárással járó költségek miatt a továbbtanulás sok esetben elmarad, így nem jutnak piacképes szakmákhoz.

A szociális hátrányok és az iskolai sikeresség közötti összefüggés Demecserben is érvényesül, a romák esetében a képzési forma hiánya és az alacsonyabb iskolai teljesítmény következtében a középfokú oktatásból való kiszorulás kockázata magas.

Kisvárdai járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és készségfejlesztő	technikum, szaggimnázium	szakképző iskola
Dombrád	Feladatellátási helyek száma(db)	2	-	-	-
	Pedagógusok száma (fő)	16	-	-	-
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0	-	-	-
	Tanulók száma (fő)	81	-	-	-
Kisvárdai	Feladatellátási helyek száma(db)	4	-	6	4
	Pedagógusok száma (fő)	131	-	76	55
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	15			
	Tanulók száma (fő)	1286	0	889	637

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Dombrád	7	28					12				
Kisvárdá	1373	185					57				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma					Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban		gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Dombrád	2					5			
Kisvárdá	28					22			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Kisvárdai járásban Dombrád és Kisvárdá településeken találhatóak középfokú intézmények. Dombrádon csak gimnáziumi képzés érhető el 81 tanulóval. Kisvárdán a járás székhelyén komplex intézményi hálózat működik, 4 gimnáziumi helyszínen 131 pedagógus oktat 1286 tanulót, működik 6 technikum/szakgimnázium összesen 76 pedagógussal, 889 tanulóval, és elérhető 4 szakképző iskola is, ahol a pedagógusok létszáma 55 fő, a tanulói létszám 637 fő, segítő munkatársak is dolgoznak, összesen 15 fő.

A hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatosan megállapítható, hogy Kisvárdán a hátrányos helyzetű tanulók is bekerülnek a középfokú oktatásba, azonban számuk nem kiugróan magas. Dombrádon az alacsony bejáró tanulói létszám és a hátrányos helyzetű tanulók száma arra utal, hogy a település középfokú képzése nem térségi vonzású, illetve a mobilitás korlátozott. Kisvárdán a bejárók magas

száma arra utal, hogy vonzó a környéken élő diákok számára az oktatás.

Sok diák vesz igénybe kollégiumi ellátást, de a helyközi közlekedés viszonylag jól működik a diákok körében.

A HEP-ek alapján kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élő tanulók Dombrádon helyben csak gimnáziumi képzéshez férnek hozzá, ami a legszegényebb családok gyermekeinek nem mindig elérhető vagy megfelelő. Kisvárdán a szakképzések jobban támogatják ezt a réteget, azonban az utazási és fenntartási költségek gátló tényezők maradnak. Dombrádon a roma tanulók középfokú elérése akadályozott a kínálat szűkössége miatt. Kisvárdán a szakiskolai és szakképző intézmények jelenléte lehetőséget ad, de célzott támogatási programok (mentorálás, ösztöndíj) nélkül az esélykülönbségek fennmaradnak.

Középiskolai szinten a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgálja az Arany János Tehetséggondozó Program, amely Kisvárdán a Bessenyei György Gimnázium és Kollégiumban működik. A program célja, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége az oktatás.

Mátészalkai járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Mátészalka	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	3	3
	Pedagógusok száma (fő)	43	0	125	38
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	4			
	Tanulók száma (fő)	472	0	1274	453
Nagyecsed	Feladatellátási helyek száma(db)	1	0	0	0
	Pedagógusok száma (fő)	7	0	0	0
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0	0	0	0
	Tanulók száma (fő)	12	0	0	0

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Mátészalka	1212	209					21				
Nagyecsed	0	0					0				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma					Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban		gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Mátészalka	4					3			
Nagyecsed	0					0			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Mátészalkai járásban Mátészalka a járás középfokú oktatási központja, fejlett, sokoldalú középfokú képzési hálózattal rendelkezik. A városban 2199 fő tanul a Mátészalkai SZC Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumában, Mátészalkai SZC Gépészeti Technikum és Kollégium az Északi ASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumában, valamint az Esze Tamás Gimnáziumában. Nagyecsed településen az oktatási kínálat minimális, amely komolyan korlátozza a tanulói mobilitást és a továbbtanulás lehetőségeit. A bejáró tanulók számából (nappali tagozaton) az derül ki, hogy Mátészalka térségi beiskolázási központ, míg Nagyecsed oktatási elszigeteltséget mutat.

Mátészalkán széles képzési kínálat elérhető, azonban a tanulási nehézségekkel küzdők és a lemaradók számára nincs megfelelő alternatíva. Nagyecsedben nincs elérhető képzési választék, alacsony a tanulói

létszám is, így a továbbtanulás helyi lehetőségei minimálisak. A mélyszegénységben élőknek a bejárás költségei, az eszközigény, az utazás logisztikai és pénzügyi akadály lehet. Különösen igaz ez a Nagyecsedben élők számára, hiszen nekik nehéz elérni a mátészalkai iskolákat, ahol a kínálat egyébként adott lenne. A HEP-ek alapján a roma fiatalok tényleges részvétele alacsony a szakképzésben, hiányoznak a célzott programok (pl. tanoda, mentorálás, ösztöndíj), melyek csökkentenék a lemorzsolódást és növelnék a bejutási esélyeket.

Nagykállói járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Biri	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	2	2
	Pedagógusok száma (fő)	11	0	3	16
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	120	0	4	214
Nagykálló	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	4	1
	Pedagógusok száma (fő)	40	0	45	32
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	5			
	Tanulók száma (fő)	267	0	442	314

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Biri	261	44					-				
Nagykálló	544	94					-				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma					Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban		gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Biri	-					-			
Nagykálló	1					6			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Nagykállói járásban Biri és Nagykálló településeken érhető el középfokú oktatás. Mindkét településen komplex képzési kínálat van, gimnázium, technikum/szakgimnázium és szakképző iskola. A Biriben található intézménnyel az alapítók célja az volt, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek tanulási, képzési és továbbképzési lehetőségeit elősegítsék, bővítsék és ezáltal a munkaerőpiacon versenyképességük növekedjen. E célkitűzések teljesítése érdekében 2004. július 19-én megalakult a Dankó Pista Szakiskola és Gimnázium, amely első tanévét 120 diákkal a helyi általános iskola épületében „albérlőként” kezdte. A térség igényeit figyelembe véve az elmúlt években folyamatosan és dinamikusán fejlődött. A szükségleteknek megfelelően bővítették tevékenységi körüket, valamint a gyarapodó gyereksereg elhelyezése érdekében igyekeztek újabb és újabb épületeket találni. Az évek során a 120 fős iskola tanulói létszáma 1400 főre növekedett, amely

ma már bölcsődés kortól felnőtt korig igyekszik kielégíteni a tanulni vágyók igényeit, Biri legnagyobb munkáltatójaként jelentős szerepet játszik a helyiek megélhetésében, valamint rendezvények, programok megvalósulásával színesíti a falu kulturális életét.

Nagykállóban több intézmény is lehetőséget nyújt a Mátészalkai SZC Kállay Rudolf Szakképző Iskola, Mátészalkai Szakképzési Centrum Budai Nagy Antal Technikum és Szakgimnázium és a Korányi Frigyes Görögkatolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium. A bejáró tanulók arányából kiderül, hogy mindkét település térségi oktatási központként működik, különösen Nagykálló. Biri és Nagykálló is kínál különféle továbbtanulási lehetőségeket. A gimnáziumi és technikumi kínálat lehetővé teszi a nők számára is a továbbtanulást, különösen Nagykállóban, ahol széles a szakmai kínálat. A mélyszegénységben élőknek az utazás, tanszerek, étkezés költségei gátat szabhatnak a szakképzéshez való hozzáférésnek, különösen Biri tanulói esetében, ha más településről kell ingázniuk, de kollégiumi elhelyezést is igényelhetnek. A HEP-ek alapján valószínűsíthető, hogy jelen vannak a romák, a hátrányos helyzetűek a középfokú oktatásban, a hozzáférést és bennmaradást segíti a Biriben található intézmény.

Nyírbátori járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Nyírbátor	Feladatellátási helyek száma(db)	2	2	1	1
	Pedagógusok száma (fő)	38	21	19	32
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	290	74	140	233

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Nyírbátor	257	55					2				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Nyírbátor	5				0			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Nyírbátori járásban Nyírbátor, mint járási központ jelentős középfokú oktatási infrastruktúrával rendelkezik. A város képzési kínálata kiterjed a gimnáziumi, technikumi, szakképző és szakiskolai/készségfejlesztő oktatási formákra is. Nyírbátorban minden középfokú oktatási forma megtalálható, így a város régiós jelentőségű oktatási centrumként is működik. Lehetőséget biztosít a Mátészalkai SZC Bethlen Gábor Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium és a Báthory István Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium. A bejáró tanulók magas aránya azt is jelzi, hogy a rendszer népszerű, ugyanakkor a közlekedés, ellátás, férőhelyek kérdése kritikus lehet. Fogytékossággal élők, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek a gimnáziumi oktatásban jelen vannak. A készségfejlesztő oktatás is megtalálható a Nyírbátori Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben. Mivel a tanulók jelentős része más településről érkezik utazási, étkezési és egyéb járulékos költségek nehezítik a hozzáférést a mélyszegénységben élő

gyermek számára. A HEP-ek és a régió etnikai összetétele alapján jelen vannak a romák is a középfokú oktatásban, de a célzott programok (tanoda, mentorálás, kulturális érzékenyítés) hiányoznak. Nyírbátor középfokú oktatási hálózata sokszínű, jól szervezett és térségi szerepet betöltő rendszer, ugyanakkor az esélyegyenlőség és az inklúzió terén jelentős fejlesztések szükségesek. A nehéz helyzetű tanulók számára biztosított szolgáltatások bővítése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a város középfokú oktatása valóban mindenki számára elérhető legyen.

Nyíregyházi járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum szakgimnázium	szakképző iskola
Nyíregyháza	Feladatellátási helyek száma(db)	21	4	15	9
	Pedagógusok száma (fő)	472	52	481	122
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	4			
	Tanulók száma (fő)	4972	256	4533	1581
Újfehértó	Feladatellátási helyek száma(db)	1	0	0	0
	Pedagógusok száma (fő)	12	0	0	0
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0	0	0	0
	Tanulók száma (fő)	115	0	0	0

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	készségfejlesztő iskolákban
Nyíregyháza	3885	305					-				
Újfehértó	14	3					15				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma					Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban		gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Nyíregyháza	216					246			
Újfehértó	6					10			

Forrás: KIR, TEIR 2024

Nyíregyháza domináns középfokú oktatási központ, nemcsak a járásban, hanem a vármegyében is kiemelkedő a legszélesebb oktatási kínálattal rendelkezik, hiszen nagy választékban elérhető minden oktatási forma (gimnázium, technikum/szakgimnázium, szakképző iskola, szakiskola, készségfejlesztő). A Nyíregyházi Tankerületi Központ, a Nyíregyházi Szakképzési Centrum, az Északi Agrárszakképzési Centrum és számos egyházi közösség vagy más szervezetek által fenntartott középiskolai intézmény működik Nyíregyházán. Számos gimnázium, technikum, szakképző iskola, szakiskola és készségfejlesztő. Nemcsak a környező településekről, hanem a vármegye összes települése között népszerűek a képzési lehetőségek. Kiemelkedően magas a más településről bejáró diákok száma is, aki nem tudja megoldani a napi ingázást azoknak kollégiumi lehetőségek állnak rendelkezésre.

Nyíregyházán jelentős számú integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanuló van, a külön nevelést-oktatást igénylő sajátos nevelési igényű tanulóknak három középfokú köznevelési intézményben van

lehetősége továbbtanulni. Szakiskolai képzést a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és EGYMI és a Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégium nyújt a városban. Középiskolai szinten a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgálja az Arany János Tehetséggondozó Program, amely Nyíregyházán a Zrínyi Ilona Gimnáziumban működik. A program célja, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége az oktatás. A romáknak szolgál lehetőséggel a Nyíregyházán elérhető Evangélikus Roma Szakkollégium is, amely kezdeményezés abból a felismerésből indult ki, miszerint hiányzik az a szakmailag, morálisan, többes identitásában megerősödött fiatal roma generáció, mely érti a többségi társadalom elvárásait és saját közössége szükségleteit is, és tagjai elkötelezettnek érzik magukat a párbeszéd és kapcsolat pozitív formálásában. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatásával és szakmai képzésével foglalkozó intézmény a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bencs László Szakképző Iskolája, de mellette más intézmény is foglalkozik kifejezetten hátrányos helyzetű gyerekekkel.

Nyíregyházán több fenntartó működtetésével vannak jelen középfokú oktatást végző intézmények.

A Nyíregyházi Tankerületi Központ által fenntartott középfokú köznevelési intézmények:

- Nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium
- Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium
- Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium
- Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
- Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium és Kollégium
- Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakiskola és Kollégium
- Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.

A Nyíregyházi Egyetem által fenntartott középfokú köznevelési intézmények:

- Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium.

Egyházi fenntartású középfokú intézmények:

- Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium
- Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
- Szent Miklós Görögkatolikus Gimnázium és Kollégium
- Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

- Európai Üzleti Gimnázium
- Leonardo Média Akadémia Gimnázium, Szakgimnázium, Technikum és Általános Iskola
Egyesületek, alapítványok által fenntartott középfokú intézmények
- Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
- Abigél Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Szakgimnázium, Gimnázium, Kollégium,
Technikum és Szakképző Iskola
- Kölcsey Ferenc Gimnázium
- "Szak-Ma" Általános Iskola és Gimnázium.

Kulturális és Innovációs Minisztérium fenntartásában működő Nyíregyházi Szakképzési Centrum 10 szakképző intézményben látja el a feladatait, melyből 8 Nyíregyházán van:

- Nyíregyházi SZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola
- Nyíregyházi SZC Inczédy György Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Sipkay Barna Technikum
- Nyíregyházi SZC Széchenyi István Technikum és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum
- Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Technikum és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Zay Anna Technikum és Kollégium.

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő Észak-Alföldi Agrár Szakképzési Centrum Nyíregyházán 2 intézményben látja el feladatait:

- Északi ASzC Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
- Északi ASzC Westsik Vilmos Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola.

Tiszavasvári járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Tiszavasvári	Feladatellátási helyek száma(db)	1	0	1	1
	Pedagógusok száma (fő)	17	0	12	21
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	1			
	Tanulók száma (fő)	166	0	63	202
Tiszalök	Feladatellátási helyek száma(db)	0	0	1	2
	Pedagógusok száma (fő)	0	0	19	12
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	0	0	226	159

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Tiszavasvári	106	15					5				
Tiszalök	164	26					-				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma

	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Tiszavasvári	5				6			
Tiszalök	0				0			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Tiszavasvári járásban Tiszavasváriban található gimnázium, szakképző iskola, technikum/szakgimnázium a Váci Mihály Gimnáziumban és Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégiumában. A tanulói létszám gimnáziumban 166 fő, technikumban 63 fő, szakképző iskolában 202 fő. Tiszalökön a Nyíregyházi SZC Teleki Blanka Szakképző Iskola és Kollégiumban összesen 385 diák tanul. A szakiskolai/készségfejlesztő oktatás teljes hiánya súlyosan érinti a leginkább rászoruló, tanulási nehézségekkel küzdő vagy fogyatékossgal élő tanulókat. A két város profilja eltér Tiszavasvári sokszínűbb, de korlátozott kapacitásokkal rendelkezik, Tiszalök szakképzési központ, de gimnázium nélkül. Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégiumban, valamint a Nyíregyházi SZC Teleki Blanka Szakképző Iskola és Kollégiumban a végzettség nélküli iskolaelhagyás által veszélyeztetett tanulók, fiatalok képzésben tartása, szakmához, részsakmához juttatása is fontos feladat. Ez új, rugalmas tanulási utak kialakítását tette szükségessé, amelyek az orientációs évfolyam, a dobbantó program és a műhelyiskola. A más településről bejáró tanulók aránya azt mutatja, hogy a járás többi településéről a tanulók bejárni kényszerülnek, ez különösen a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és roma diákok számára lehet akadály. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók jelen vannak a szakképző iskolákban, de nincs meg számukra a differenciált, rájuk szabott támogatás, így könnyen lemorzsolódnak. A Tiszavasvári járás középfokú oktatási rendszere részben kiépült, de komoly hiányosságokkal küzd hiányoznak a speciális oktatási formák, különösen a készségfejlesztő és szakiskolai képzések. A középfokú intézmények területileg két városban koncentrálnak, a többi település oktatási szempontból elhanyagolt. A HEP-ek alapján a hátrányos helyzetű, roma, és fogyatékossgal élő tanulók kiszolgáltatottsága magas, számukra a valós esély a továbbtanulásra vagy szakmaszerzésre.

Vásárosnaményi járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Vásárosnamény	Feladatellátási helyek száma(db)	3	0	2	1
	Pedagógusok száma (fő)	35	0	14	25
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	275	0	129	248
Tarpa	Feladatellátási helyek száma(db)	2	0	1	1
	Pedagógusok száma (fő)	4	0	4	2
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	0			
	Tanulók száma (fő)	17	0	34	81

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Vásárosnamény	452	43					21				
Tarpa	4	2					-				
A járási települések		Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma					Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma				

	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Vásárosnamény	7				4			
Tarpa	-				-			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Vásárosnaményi járásban Vásárosnamény a járás oktatási központja, hiszen itt érhető el gimnázium, technikum/szakgimnázium és szakképző iskola. Lehetőségezt nyújt a Lónyay Menyhért Baptista Technikum és Szakképző Iskola és a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium intézménye. Gimnáziumban 275 fő, technikumban 129 fő, szakképző iskolában 248 fő tanul. A járásban egy másik település Tarpa kiegészítő oktatási központként funkcionál. A kisebb településeken élő tanulók többsége Vásárosnaményba kényszerül bejárni. Szakiskola/készségfejlesztő itt sem érhető el. Szakiskola és készségfejlesztő nincs a járásban. A hátrányos helyzetű tanulók legnagyobb számban Vásárosnaményban jelennek meg, különösen a szakképző iskolákban. Csak Vásárosnaményban történik sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása. Az, hogy nincs szakiskola és készségfejlesztő, ezek hiánya súlyosan érinti az alacsonyabb tanulási képességű, fogyatékkal élő tanulókat, a roma vagy a mélyszegénységben élő tanulókat, hiszen, gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen férnek hozzá a középfokú oktatáshoz.

Záhonyi járás

A járási települések		gimnázium	szakiskola és kézségfejlesztő	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola
Záhony	Feladatellátási helyek száma(db)	-	-	1	-
	Pedagógusok száma (fő)	-	-	27	-
	Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozók létszáma (fő)	-	-	4	-
	Tanulók száma (fő)	-	-	310	-

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban	Hátrányos helyzetű tanulók száma					Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma				
		szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumokban	technikumokban, szakgimnáziumokban	kézségfejlesztő iskolákban
Záhony	161	26					-				

Forrás: KIR, TEIR 2024

A járási települések	Integráltan oktatottsajátos nevelési igényű tanulók száma				Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma			
	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban	gimnáziumi	technikumokban, szakgimnáziumokban	szakképző iskolákban	szakiskolákban
Záhony	-				-			

Forrás: KIR, TEIR 2024

A Záhonyi járásban a járás székhelye Záholy az egyetlen település, ahol középfokú oktatási intézmény található egy technikum/szakgimnázium a Kisvárdai SZC Kandó Kálmán Technikum és Dr. Béres József Kollégiuma, amely ellátja a térség tanulóit. Gimnázium, szakképző és szakiskolai képzés nem érhető el helyben, ami jelentősen korlátozza az iskolaválasztási lehetőségeket, különösen a hátrányos helyzetű tanulók számára.

A technikumban tanulók közel fele más településről jár be, ami a környék iskolai hiányosságaira utal. Ez különösen a mélyszegénységben élőket érinti nehezen, hiszen a közlekedési nehézségek például ritka járatok, hosszú utazási idő, utazási költségek plusz terhet rónak a családokra.

A hátrányos helyzetű tanulók jelenléte és a bejárók magas száma az oktatási hozzáférés súlyos területi egyenlőtlenségeire utal.

A szakiskola és készségfejlesztő iskola hiánya miatt a fogyatékkal élő tanulók nem jutnak megfelelő oktatási formához. A fogyatékkal élő, mélyszegénységben élő és roma tanulók számára a középfokú oktatás gyakorlati elérhetősége rendkívül alacsony, támogatórendszerük nem látható.

3.1.4. További oktatási (köznevelési és szakképzési) feladatok

A további oktatási feladatok közé tartozó szolgáltatások a következő területekre terjednek ki: alapfokú művészetoktatás, kollégiumi ellátás, utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése, valamint különféle nevelési-oktatási formák, mint a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás és a fejlesztő nevelés-oktatás. Mindezek a rugalmas tanulási utak kialakítására és a tanulók különböző szükségleteihez való alkalmazkodásra irányulnak. A cél, hogy a tanulók egyéni tempóban, személyre szabott módon juthassanak hozzá a megfelelő tudáshoz és készségekhez, figyelembe véve a különböző tanulási igényeket és akadályokat.

Egységes gyógypedagógiai Módszertani Intézmény/ Utazó gyógypedagógusi hálózat:

Az utazó gyógypedagógusi hálózat olyan szakembereket tömörítő rendszer, amelynek célja a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrációjának támogatása, helyben, az óvodákban és iskolákban.

Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyében az integráltan oktatott, sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók ellátásáról az alábbi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények (EGYMI-k) szakemberei gondoskodnak az állami intézmények esetében:

- Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és EGYMI
- Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola,
- Kollégium és EGYMI
- Nyírbátori Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola Készségfejlesztő Iskola
- Kollégium, EGYMI
- Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, EGYMI
- Laskodi Óvoda, Általános Iskola, EGYMI.

Rugalmas tanulási utak a szakképzésben – Orientációs évfolyam, Dobbantó program és Műhelyiskolák:

A tankötelezettség általános iskolában, középfokú iskolában, valamint fejlesztő nevelés-oktatásban teljesíthető. A végzettség nélküli iskolaelhagyás által veszélyeztetett tanulók, fiatalok képzésben tartása, szakmához, részszakmához juttatása a szakképzés kiemelt feladata. A probléma fókuszba kerülése a szakképzés átalakítása során új, rugalmas tanulási utak kialakítását tette szükségessé, amelyek az orientációs évfolyam, a dobbantó program és a műhelyiskola. Az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó, vagy a rendszerből már korábban kisodródott fiatalok és felnőttek a Dobbantó program sikeres elvégzését követően Műhelyiskolába léphetnek tovább és alapfokú végzettséget szerezhetnek.

A Dobbantó program keretében szervezett alapkompétencia-fejlesztés célja, hogy a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó, általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket betöltött fiatalok számára lehetőséget biztosítson a sikeres egyéni életút megtalálásához. Személyre szabottan, speciális pedagógiai módszerek alkalmazásával készíti fel a

fiatalt a műhelyiskolába való belépésre, amelynek elvégzésével alapfokú végzettséget és részs szakmát szerezhhetnek az alábbi iskolákban:

- Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola
- Nyíregyházi SZC Teleki Blanka Szakképző Iskola és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
- Mátészalkai SZC Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium.

A Műhelyiskola a Szakképzési Hídprogramot váltotta fel. A Dobbantó programból érkezőkön kívül mindazokat várja, akik kizárólag alapfokú végzettséggel rendelkeznek és 16. életévüket betöltötték. A műhelyiskolában tanulók 6-24 hónap alatt részs szakmát szerezhhetnek az alábbi iskolákban:

- Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola
- Nyíregyházi SZC Teleki Blanka Szakképző Iskola és Kollégium
- Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
- Mátészalkai SZC Déri Miksa Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Mátészalkai SZC Bethlen Gábor Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
- Kisvárdai SZC Fehérgyarmati Móricz Zsigmond Szakképző Iskola
- Kisvárdai SZC Csengeri Ady Endre Technikum és Kollégium.

Az Orientációs, szakképzést előkészítő évfolyam célcsoportját a pályaválasztásban bizonytalanok jelentik. Alappillért az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése, továbbá a pályaaorientáció és az életpálya kompetenciák fejlesztése jelentik. A fejlesztés célja a diák képességeihez illeszkedő szakmaválasztás mellett a szakmatanuláshoz szükséges alapok megszerzése. Az előkészítő év befejezését követően a diák képességei és érdeklődése alapján felvételi nélkül folytathatja tanulmányait a választott ágazatban.

- Kisvárdai SZC II. Rákóczi Ferenc Technikum és Szakképző Iskola
- Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola
- Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
- Mátészalkai SZC Bethlen Gábor Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Baktalórántháza	-	X	X	X	-	-	-	-	-	-
Besenyőd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laskod	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-
Levelek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Magy	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírfákó	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírkércs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ófehértó	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Petneháza	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ramocsaháza	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Rohod	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Baktalórántházai járásban Besenyőd, Laskod és Ófehértó kivételével minden településen elérhető az alapfokú művészetoktatás.

A készségfejlesztő iskolai nevelés- oktatás, kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, hídprogramok, pedagógiai-szakmai szolgáltatás, illetve a tartós gyógykezelés alatt állók oktatása egyik településen sem jelenik meg, kollégiumi ellátás is csak Baktalórántházán érhető el, a járásban csak ott található középfokú intézmény. Fejlesztő, nevelő oktatás elérhető Baktalórántházán, és Laskodon. Baktalórántházán a fejlesztő nevelő oktatást a „Tiszavirág” Gyógypedagógiai Szolgáltató Központban érhető el.

Laskodon működik a Laskodi Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, az iskola célja egy olyan szolgáltatási tudás, amivel biztosítható a sikeres nevelés és a társadalmi integráció.

Az intézménynek speciális arculata van, kizárólag a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók nevelését és oktatását szem előtt tartva a sajátos nevelési igény súlyosságát és típusát látja el főként a járásban élő gyerekek számára.

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékossgal élő, beszéd fogyatékossgal élő, halmozottan fogyatékossgal élő, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés zavarral küzdők, értelmi fogyatékossgal élő - hallási fogyatékossgal élő, érzékszervi fogyatékossgal élő - látási fogyatékossgal élő) nappali rendszerű oktatását, fejlesztő nevelés-oktatást és utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetését látja el az iskola. Az utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése fontos feladata, hogy azon SNI-s tanulók ellátásához nyújthatnak segítséget, akiket a többségi iskolában integráltan nevelnek, oktatnak.

A köznevelési kiegészítő szolgáltatások térségi eloszlása erősen egyenlőtlen, a járás településeinek túlnyomó többsége nem rendelkezik semmilyen kiegészítő vagy speciális köznevelési feladattal.

A köznevelési feladatok szinte teljes mértékben centralizáltak, kevés településre koncentrálódnak, így a tanulók utazásra kényszerülhetnek.

A hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók (pl. roma származásúak, alacsony jövedelmű családból származók, sajátos nevelési igényű tanulók) számára kiemelten fontos a fejlesztő és kiegészítő szolgáltatások elérése. Az ő esetükben azonban az utazás, az anyagi lehetőségek és a tájékozatlanság komoly akadály lehet.

Csengeri járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Csenger	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Csengersima	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Csengerújfalu	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Porcsalma	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szamosangyalos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamostatárfalva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tyukod	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ura	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Csengeri járás településein a további köznevelési feladatok közül csak az alapfokú művészetoktatás jelenik meg Komlódtótfalu, Szamosangyalos, Szamosbecs és Szamostatárfalva kivételével. Kollégiumi ellátás Csengerben a középfokú intézmények kötelékében található, a többi köznevelési szolgáltatás, mint például készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás, fejlesztő nevelés-oktatás, hídprogramok, pedagógiai szakszolgáltatás, utazó gyógypedagógiai-konduktori hálózat működtetése és tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése esetében a szolgáltatás teljes hiánya figyelhető meg. Egyetlen település esetében sem szerepel jelzés semmilyen ilyen típusú szolgáltatás meglétéről. Ez súlyos problémákra és rendszerszintű hiányosságokra utal, a köznevelési szolgáltatások nagyfokú hiánya rendkívüli kiszolgáltatottságot okoz a járás településein élő gyermekeknek és családjaiknak. A csengeri járás településein komplex, rendszerszintű köznevelési ellátatlanság tapasztalható, amely

különösen súlyosan érinti a hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermekeket. A területi egyenlőtlenségek felszámolása csak célzott beavatkozásokkal, forrásbővítéssel és ellátási hálózat kiépítésével orvosolható. A HEP-ek kiemelik, hogy az új köznevelési törvénynek köszönhetően felértékelődik a tanórán kívüli tevékenység, elsősorban a művészeti oktatás, ami elég sok településen már helyben elérhető. Az általános iskola közötti jó kapcsolat fenntartásával kell minél több hátrányos helyzetű gyermek számára is elérhetővé tenni a művészetek világát.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Botpalád	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Cégénydányád	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Csaholc	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Császló	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Fülesd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gacsály	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Garbolc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kérsemjén	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kisar	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kölcse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kömörő	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Magosliget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Méhtelek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Milota	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nábrád	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-
Nagyar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Sonkád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamossályi	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szamosújlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szatomárcseke	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszabecs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszacsécse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tizsakóród	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tisztaberek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Túristvándi	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Túrricse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Fehérgyarmati járásban az 50 településéből 22 településen az általános iskolákkal együtt működik alapfokú művészeti iskola. Az alapfokú művészetoktatás mellett köznevelési kiegészítő feladat, Fehérgyarmat esetében kollégiumi ellátás, valamint Nábrádon az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesület működtet intézményt. Az Egyesület az értelmi fogyatékosággal élő embereket, szüleiket, hozzátartozóikat, valamint segítőiket fogja össze. Az ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete már 1981 óta hatékonyan működik megyénkben, s ebből alakult meg 2003 végén az egyesület, mely mögött így komoly szakmai múlt áll. Az értelmi fogyatékosággal élők nagy csoportján belül azokkal foglalkozik, akik kisgyermek koruktól egész életükön át az élet legtöbb területén segítségre szorulnak. Köztük vannak, akik súlyosabb testi károsodásokkal is küzdenek és többszörös, halmozott sérülés miatt még átfogóbb védelmet, gondozást, foglalkoztatást és ápolást igényelnek. E csoport adja ma a fogyatékosággal élő tagjainknak majdnem kétharmadát. Foglalkozik továbbá az egyesület azokkal is, akiknek fejlődési károsodásaik következtében főképpen értelmi, tanulási akadályozottságuk, nehézségeik vannak. Abból indul ki, hogy a fogyatékosággal élő, sérült embert is azonos emberi méltóság, emberi jogok illetik meg, mint a társadalom bármely tagját.

A járásban központi fejlesztésre, utazó szakemberek bevonására és digitális megoldások bővítésére van szükség ahhoz, hogy a gyermekek valóban egyenlő eséllyel férhessenek hozzá a köznevelés komplex rendszeréhez. A települési HEP-ek alapján a problémaként merül fel, hogy sok településen a gyermekek körében magas az iskolai hiányzások száma, sok gyermek céltalanul tölti szabadidejét otthon. Fontos a tudatos internethasználat elősegítése a gyerekek körében. A közösségi nevelés, az egyéni művelődés, a tájékozódási lehetőségek, a tapasztalatszerzés szinterei, fejlesztésre szorulnak.

Ibrányi járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Balsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buj	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gávavencsellő	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ibrány	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Nagyhalász	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Paszab	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszabercel	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszatelek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

Az Ibrányi járás településein az adatok alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy közvetlenül a településeken nagyon korlátozott számú köznevelési kiegészítő szolgáltatás érhető el a térségben. Balsa kivételével minden település csak az alapfokú művészetoktatást biztosítja, a járás székhelye Ibrány ezen felül még biztosít kollégiumi ellátást is. A települések többsége szinte teljesen ellátatlan köznevelési kiegészítő szolgáltatások terén. A hátrányos helyzetű tanulók (pl. roma gyermekek, alacsony jövedelmű családok gyermekei, sajátos nevelési igényű tanulók) számára ez azt jelenti, hogy nincs helyi segítség a felzárkózáshoz, utazniuk kell, amit anyagi vagy közlekedési okból gyakran nem tudnak megoldani, a lemorzsolódási kockázatuk magasabb. A járásban a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását. A hídprogram hiánya hátráltatja a tehetséges, de szegény sorsú diákok esélyeit a továbbtanulásra, így a lemorzsolódás magasabb, az iskolába való visszavezetés és a továbbtanulás segítése nem megoldott. A települési HEP-ek alapján beazonosított problémák: a mélyszegénységben élők között a településrészen élő gyermekek szabadidejének értelmes eltöltése feltételeinek teljes hiánya, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek felzárkóztatására, iskolán kívüli segítő programokban való részvételre, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak fejlesztő programokban való részvételére lenne szükség.

Kemecsei járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Berkesz	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Beszterec	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Demecser	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gégény	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kemecse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kék	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírbogdány	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírtét	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Székely	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasmegyer	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Kemecsei járás települései közül csak Kék és Tiszarád település nem rendelkezik semmilyen köznevelést kiegészítő szolgáltatással, a többi településen legalább az alapfokú művészetoktatás megtalálható. Egyik településen sem elérhető a készségfejlesztő nevelés-oktatás, kollégiumi ellátás, kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, hídprogramok, pedagógiai szakszolgáltatás, pedagógiai-szakmai szolgáltatás, oktatás tartós gyógykezelés alatt állóknak. A Járásban a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását. Nyírbogdányban fejlesztő nevelés-oktatást a Nyírbogdányi Református Egyházközség által működtetett Sion Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola biztosítja. Az intézmény alaptevékenysége: nappali rendszerű nevelés, és nevelés-oktatás, tankötelezett korúak számára. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, nevelése-oktatása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékkal élő, illetve több fogyatékoság együttes előfordulása esetén, halmozottan fogyatékosan élő, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral

küzdenek. Egyéni előrehaladású képzés fejlesztő neveléshez, fejlesztő neveléshez-oktatáshoz szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkoztatással. A súlyosan és halmozottan fogyatékossgal élő tanulók a világot mindenekelőtt testi tapasztalataikon keresztül ismerik meg. Ezért fejlesztésükben kitüntetett helyet foglal el a kommunikáció, a szociális interakció, a másik ember megértésének és önmaguk kifejezésének kölcsönösen egymásra épülő fejlesztése. Ennek során számos tanuló számára lehetségessé válhat, hogy a kultúra alapvető fontosságú értékeit, annak számukra közelségbe hozható részeit megismerjék és megértsék. A képzőművészeti alkotásokról, zeneművekről, irodalmi művekről szerezhető tapasztalatok a fejlesztő nevelés-oktatás részét képezik. Környezetük biztosítsa számukra az alapvető emberi jogokat és mindenki törekedjen ezek betartására, megtapasztaltatására. A legfontosabb összefüggések a járás szintjén az, hogy egyetlen településen érhető el legalább egy típusú kiegészítő oktatás a készségfejlesztő iskolai nevelés. A kisebb települések tanulóinak nincs helyi hozzáférésük a speciális fejlesztésekhez, ami különösen a hátrányos helyzetű gyerekek esélyeit rontja. A hátrányos helyzetű gyermekek (pl. halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű) nem jutnak hozzá a számukra szükséges szolgáltatásokhoz, mivel ezek helyben nem elérhetők, és a szülők gyakran nem tudják biztosítani az utazást, lemaradáshoz, lemorzsolódáshoz vezet. Nincs utazó gyógypedagógus, konduktor, sem helyben, sem utaztatva. A hídprogram a lemorzsolódás szempontjából kulcsfontosságú lenne a problémás tanulói életutak kezelésére, de teljesen hiányzik a kínálatból.

Kisvárdai járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Ajak	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Anarcs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Dombrád	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Döge	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Fényeslitke	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gyulaháza	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kékcse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kisvárdá	-	X	X	X	-	-	X	-	-	-
Lövőpetri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mezőladány	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírkársz	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírtass	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Pap	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Pátroha	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Rétközberencs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszakanyár	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Újdombrád	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Újkenéz	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Kisvárdai járás településein a köznevelési kiegészítő szolgáltatások szinte kizárólag Kisvárdára koncentrálódnak, míg a többi település túlnyomó többségében alapfokú művészeti oktatást tud nyújtani az ott tanuló iskolásoknak. Kisvárdára központi szerepben van, hiszen van fejlesztő nevelés-oktatás, alapfokú művészetoktatás, kollégiumi ellátás és pedagógiai szakszolgáltatás is működik. A Csigaház Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény alapítója és fenntartója a Kisvárdai Korai Fejlesztő Nonprofit Kft. Az intézményünk oktatási intézmény, két tevékenységgel, mint a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, gondozás, valamint a fejlesztő nevelés-oktatás, pedagógiai szakszolgáltatás. Korai fejlesztésben 75 gyermek és családja részesül, fejlesztő nevelés-oktatásban 15 gyermek vesz részt. Mindkét tevékenység térítésmentes. Alapvető, átfogó cél, hogy a környéken élő, eltérő fejlődést mutató gyermekek megfelelő ellátást kapjanak képességeik kibontakoztatásához. Lehetőséget biztosítanak arra, hogy a bármilyen okból – mozgás, értelmi, szociális és egyéb képességeikben- lassabb fejlődést mutató gyermekek komplex fejlesztése megvalósulhasson, ezzel ledolgozhassák a betegsükből, állapotukból adódó hátrányukat. Családközpontú fejlesztést végeznek, a szülők bevonásával, folyamatos egyeztetéssel, az általuk nyújtott szolgáltatások mindegyike családbarát szemléletet tükröz.

A köznevelési szolgáltatások túlnyomó többsége csak Kisvárdán érhető el, ez jelentősen beszűkíti a hozzáférést a járás többi, főként a kisebb településén élő gyermekek számára, mert csak nehezen vagy egyáltalán nem férnek hozzá a számukra szükséges ellátáshoz, különösen a halmozottan hátrányos helyzetűek szinte elzáródnak az esélyjavító szolgáltatásoktól. A járás több településén élnek roma, mélyszegénységben élő, vagy sajátos nevelési igényű gyerekek, akik számára kulcsfontosságú lenne a fejlesztő pedagógia, hídprogram és az utazó szakemberek, e csoportok jelenleg rendszerszintű ellátáshiányban szenvednek. A közlekedési lehetőségek korlátozottak, a családok nem tudják megoldani, hogy gyermekük rendszeresen eljusson Kisvárdára, ez növeli a lemaradás és az iskolai lemorzsolódás kockázatát. A Kisvárdai járás köznevelési szolgáltatási térképe súlyosan egyoldalú, hiszen minden jelentősebb támogatás Kisvárdára koncentrálódik, miközben a falvak - főleg a társadalmilag hátrányos helyzetű települések - teljesen kimaradnak a rendszerből. települési HEP-ek alapján a problémaként merül fel, hogy sok településen a gyermekek körében magas az iskolai hiányzások száma, sok gyermek céltalanul tölti szabadidejét otthon. Fontos a tudatos internethasználat elősegítése a gyerekek körében. A közösségi nevelés, az egyéni művelődés, a tájékozódási lehetőségek, a tapasztalatszerzés színterei, fejlesztésre szorulnak.

A települési HEP-ek alapján a problémaként merül fel, hogy az intézmények helyben nem rendelkeznek megfelelő képzettségű szakemberrel a különleges igényű gyermekek fejlesztésére.

Elmaradhatatlanul nagy szükség van arra, hogy a gyermekek korán részesüljenek céltudatos, szervezett, rendszeres és szakszerű, a tudat- és mentalitás-formálást is előtérbe helyező oktatásban.

Mátészalkai járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Fábiánháza	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Fülpösdaróc	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Géberjén	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Győrtelek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Hodász	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Jármí	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kántorjánosi	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kocsord	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Mátészalka	X	X	X	X	-	-	-	X	-	-
Mérk	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nagydobos	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nagyecsed	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírcsaholy	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírkáta	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírmeggyes	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírparasznya	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ópályi	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ökörítőfülpös	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Őr	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rápolt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szamoszeg	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiborszállás	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Vaja	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Vállaj	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Mátészalkai járás településein a köznevelési kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés nagyon szűk körre korlátozódik, és jelentős területi egyenlőtlenség figyelhető meg a járás települései között. Az alapfokú művészetoktatást Szamoskér, Rápolc, Papos és Géberjén településeken kívül minden település biztosítja. A járásban Mátészalkán van lehetőség a Móra Ferenc Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben van lehetőség készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatásra, illetve fejlesztés nevelésre. Az általános iskolai feladatellátási helyen a sajátos nevelési igényű tanulók oktatását a számukra előírt tantervnek megfelelően végzik, normál tanterv, enyhe értelmi fogyatékkal élő tanulók eltérő tanterve és középsúlyos értelmi fogyatékkal élő tanulók tanterve szerint 1-8. évfolyamon. Az általános iskolába a pedagógiai szakszolgálatok országos és vármegyei szakértői bizottságának vizsgálata alapján az intézmény szakértői véleményben való kijelölésével érkezhettek a gyermekek. Biztosítják számukra az egyéni szükségleteikhez igazodó tanulási környezetet, a 2020-as NAT-nak megfelelő Kerettanterveket adaptálják „A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei” alapján, valamint egyéni fejlesztési tervek és a hátránykompenzációs programjuk teszi teljessé fejlesztő munkánkat. Céljuk, hogy minden tanuló a képességeinek megfelelő nevelés-oktatásban részesüljön és a lehető legteljesebb mértékben kibontakozhasson. Küldetésük olyan iskolai környezet és közösség építése, ahol a tanulók a legnagyobb biztonságban érzik magukat és képességeikhez mértén kibontakozhatnak. Általános iskolai tanulmányaik befejezése után a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést érik el. Az Utazó gyógypedagógusi szolgáltatás működtetését 2022. szeptember 1-jén kezdték meg, mely azóta folyamatosan biztosítja a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában lévő együttnevelő intézményekben a gyógypedagógiai ellátást a Mátészalkai, Fehérgyarmati, Csengeri járásokban. Utazó gyógypedagógusi szolgáltatást az együttnevelő intézmények azon tanulóit igényelhetnek, akik számára a területünkön lévő befogadó intézményt a pedagógiai szakszolgálatok országos vagy vármegyei szakértői bizottsága jelölte ki, és rendelkeznek érvényes szakértői véleménnyel. Céljuk egy olyan speciális szolgáltatás nyújtása, amelynek segítségével a sajátos nevelési igényű tanulóknak támogatást adunk abban az esetben, ha az intézményben nincs főállású gyógypedagógus és megfelelő szakmai háttér. Mátészalka a középiskolai oktatáshoz kapcsolódóan egyedüli szereplőként biztosít kollégiumi ellátást. A járás nagyrésze semmilyen kiegészítő köznevelési szolgáltatáshoz nem fér hozzá, ez különösen sújtja a falvakat, a szegényebb településeket. A járás falvaiból való eljutás Mátészalkára időigényes, költséges és szervezést igényel, főleg hátrányos helyzetű családok számára. A járásban több szegregált vagy alacsony státuszú település található (pl. Ópályi, Hodász, Nagyecsed), ahol magas a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya, jellemző a lemorzsolódás, szükség lenne alternatív tanulási utakra és fejlesztésekre, ők jelenleg teljesen kiszorulnak ezekből a lehetőségekből, ami növeli a tanulási kudarcok és társadalmi kirekesztés kockázatát.

A települési HEP-ek alapján a problémaként merül fel, több településen is a gyermekek körében magas az iskolai hiányzások száma, gyenge tanulmányi eredmény, motivációvesztés, magas iskolai hiányzás, szülői érdeklődés hiánya. A motiváció és a sikerélmény hiányának kezelése, a települések nevelési-oktatási intézményeiben jelentős problémát okoz a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedési nehézségeinek kezelése.

Nagykállói járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Balkány	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Biri	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Bököny	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Érpatak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geszteréd	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kállósemjén	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nagykálló	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Szakoly	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Nagykállói járásban nagyon korlátozott a kiegészítő nevelési-oktatási szolgáltatások elérhetősége, és csak néhány település biztosít minimális hozzáférést ezekhez. Érpatak kivételével elérhető szolgáltatás az összes településen az alapfokú művészetoktatás. A járási központ Nagykálló nem lát el vezető szerepet, csak az alapfokú művészeti oktatást és kollégiumi ellátást biztosítja. A járás településeinek nagy része teljesen ellátatlan, a gyermekek nem jutnak hozzá a tanulási nehézségek leküzdéséhez szükséges szolgáltatásokhoz, ez növeli a szociális és oktatási különbségeket a települések között. A járás számos településén élnek hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű gyerekek, akik a jelenlegi helyzetben nem vagy nem közvetlenül jutnak hozzá az őket megillető támogatásokhoz. A járásban a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.

Hídprogramok nem működnek ugyan, de dobbantó programot hirdet a járásban működő Dankó Pista Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium - Katica Bölcsőde Biriben. A Program várja azokat a 16. életévüket betöltött fiatalokat, akiknek nem sikerült befejezni általános iskolai tanulmányait. Az ide érkező diákok, fiatalok gyakran éltek meg nehézséget, sikertelenséget tanulási folyamataikban, ezért keresnek más lehetőséget, megoldást problémáikra. A program első éve alapvető ismeretek, készségek fejlesztését segíti: számolás, olvasás, szövegértés tájékozódás, önismeret területeken, valamint szakmai ismerkedő, pályaorientációs foglalkozások alkotják. A Dobbantóban segítőtanárok közreműködésével minden tanuló egyéni, a saját képességeinek és terveinek megfelelő fejlesztést kap. Az első évet követően a fiatalok Műhelyiskola keretei között részs szakmai képesítést szerezhetnek építőipar, turizmus-vendéglátás, kereskedelem vagy mezőgazdaság ágazatokhoz tartozó területek valamelyikén. Figyelembe veszik minden esetben a fiatalok személyes és családi körülményeit, rugalmas munkarend kialakításával segítve és támogatva az esetleges alkalmi munkavállalás lehetőségét is. Az intézmény az oktatás teljes vertikumát átfogva igyekszik befogadó oktatási-nevelési intézményként tevékenykedni 2 éves kortól a felnőttek oktatásáig. Pedagógiai Programjuk megvalósításával céljuk egy olyan intézményrendszer és hálózat megvalósítása, amely képes a térségben élő, halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású gyermekek, fiatalok társadalomba való beilleszkedésének elősegítésére, esélyegyenlőségének növelésére, hátrányos helyzetük csökkentésére. Az előítéletek, a kirekesztés elleni küzdelem mellett célunk a másság elfogadására, a mások iránti nyitott, empátikus emberré nevelés is. Programjuk egyfajta alternatíva az iskolát, mint intézményt sokszorosan kudarcként megélő fiataloknak. Ez által lehetővé válik számos kallódó fiatal re-integrálása az oktatási rendszerbe, miközben a település érdekei is messze menően érvényesülnek.

A települési HEP-ek alapján is rávilágítható, hogy ezek a kiegészítő köznevelési feladatok hiányoznak a településeken, több helyen jelentkező probléma, hogy a szegregátumban élő tanulók iskolai eredményessége nem megfelelő, tanulmányi előmenetelüket segítő délutáni foglalkozások szervezése, kiegészítésére, iskolai előmenetelük nyomon követésére lenne szükség.

Nyírbátori járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Bátorliget	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Encsencs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kisléta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Máriapócs	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírbátor	X	X	X	X	-	-	-	X	-	-
Nyírbéltek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírbogát	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírcsászári	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírdersz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgelse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírgyulaj	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírlugos	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírmihálydi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyírpilis	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ömböly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Penészlek	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Piricse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Pócspetri	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Terem	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Nyírbátori járásban az alapfokú művészetoktatás néhány település kivételével minden településen elérhető. Nyírbátor a járás központjaként többféle szolgáltatást is biztosít, többek között készségfejlesztő

nevelést-oktatást, fejlesztő oktatás-nevelést, kollégiumot és utazó gyógypedagógiai-konduktori hálózatot is. A szolgáltatások nagy részét a Nyírbátori Éltes Mátyás Iskola és Kollégium biztosítja. A Készségfejlesztő Iskola kiemelt célja: a felnőtt élethez, társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapvető ismeretek, készségek és szokások megismertetése, elsajátíttatása a tanulókkal. Fejlesztő nevelés-oktatásban azok a súlyosan és halmozottan fogyatékossgal élő tanulók részesülnek, akiknek fejlődésbeli eltérései és tevékenységbeli akadályozottságai a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. Az Intézményben öt fejlesztő iskolai osztály működik. Azok a súlyosan és halmozottan fogyatékossgal élő tanulók, akiknek aktuális fizikai állapota nem teszi lehetővé a mindennapi iskolába járást, otthonukban, Kislétán, a Szilvafa Ápoló-Gondozó Otthonban kapják meg a fejlesztést, kiutazó gyógypedagógusaink által. Az Intézmény Utazó Gyógypedagógusi Hálózata 2023. szeptember 1-től biztosítja az illetékességi körébe tartozó, integráló intézményekben együtt nevelt, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek, tanulók rehabilitációs-ellátását. Célja, hogy az utazó gyógypedagógusok munkájukkal biztosítsák a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók sikeres integrációját, előkészítsék a társadalomba való beilleszkedésüket. A szolgáltatás igénybevételéhez érvényes szakértői vélemény szükséges. Az integráló intézmények minden tanév végén az utazó gyógypedagógusi hálózat által kiküldött igénylőlapra igénylik a következő tanévre vonatkozó gyógypedagógusi ellátást.

Sok kistélepülésen, szinte teljes a szolgáltatás-hiány, ami nagyban korlátozza a hátrányos helyzetű tanulók és sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségét. A hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek nagyban ki vannak szolgáltatva a járás szűkös szolgáltatásainak. A szolgáltatások hiánya növeli a lemorzsolódás, az iskolai sikertelenség és társadalmi kirekesztettség kockázatát.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Apagy	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kálmánháza	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Kótaj	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nagycserkesz	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Napkor	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyíregyháza	X	X	X	X	X	-	X	X	-	-
Nyírpazony	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírtelek	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Nyírtura	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Rakamaz	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Sényő	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timár	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszanagyfalu	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Újfehértó	-	X	X	X	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Nyíregyházi járásban minden településen biztosított az alapfokú művészetoktatás Szabolcs település kivételével. Újfehértón fejlesztő nevelő szolgáltatás érhető el az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesület működtet intézményt. Újfehértón a fogyatékossgal élő családok életében igényként fogalmazódott meg egy olyan intézmény létrejötte, mely a gyermek- és felnőtt-korú sérülteket befogadva, egész napos programot, felügyeletet és fejlesztést nyújthat számukra. A nappali ellátásban részesülők 70 %-a 20 év feletti, már nem tanköteles, így a munka világába való bevezetésként az egyéni képességekhez, készségekhez igazodva - és az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet véleményét figyelembe véve - irányítjuk 20 fiatal felnőtt munkáját. Intézményünk tanköteles korú gyerekei naponta

részt vesznek csoportos fejlesztő foglalkozásokon, és emellett az ÉFOÉSZ Konduktív Pedagógiai Nevelési-Oktatási Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálat dolgozói segítségével egyéni fejlesztő foglalkozások keretében teljesítik tankötelezettségüket a telephelyen. Az Egyesület az értelmi fogyatékkal élő embereket, szüleiket, hozzátartozóikat, valamint segítőiket fogja össze.

Nyíregyháza a járás és a vármegye települései közül a legtöbb köznevelési feladatot biztosítja, beleértve a készségfejlesztő és fejlesztő nevelést, a kollégiumi ellátást, a kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatást, a pedagógiai szakszolgáltatást, valamint az utazó gyógypedagógusi-konduktori hálózat működtetését.

A Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény az iskolai nevelés-oktatás során előtérbe helyezi a kulcskompetenciák fejlesztését, a sajátos nevelési igény figyelembevételével, meghatározott tartalmakkal, módszerekkel. A fejlesztő nevelés- oktatás célja képessé tenni a tanulókat szűkebb és tágabb környezetük egyre bővülő megismerésére, saját életük mindennapi élményeinek megélésére és az ezekben való egyre tevékenyebb részvételre. Egyszerű társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, aminek eredményeképpen jobb minőségű életet élhetnek. A súlyos- halmozott fogyatékból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával. Az egyes fejlesztési területek céljainak meghatározása és a pedagógiai tevékenység feladatainak összegzése a konkrét nevelési-oktatási helyzetekben rugalmasan, a tanulók egyéni sajátosságainak, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően alakul. Speciális csoportjaik 1991 óta fogadják Nyíregyháza és vonzáskörzetéből a pervazív fejlődési zavarban szenvedő autista iskolakötelezett gyermekeket. Mára 3 csoportban végeznek fejlesztő munkát a gyermekek értelmi képességeinek megfelelően. Utazó gyógypedagógusi ellátás helyszínei Szabolcs - Szatmár - Bereg vármegyében a Nyíregyházi Tankerületi Központ illetékességi területén lévő integráló köznevelési intézmények. Az utazó gyógypedagógusok általános iskolás kortól, tankötelezettség végéig, illetve a középiskolai/középfokú intézményekben folytatott tanulmányok befejezéséig biztosítják az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat.

Kiemelkedően fontos intézmény még a Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény. Munkájukat az határozza meg, hogy a hozzájuk helyezett sajátos nevelési igényű tanulók részesülhessenek oktatásban, képzésben, egészségügyi ellátásban, gyógyító nevelésben, munkára való felkészítésben és szabadidős tevékenységben, oly módon, hogy ezek biztosítsák személyiségük legteljesebb kibontakozását szellemi, kulturális és egyéb területen egyaránt. Tanulóik iskolai fejlesztésénél figyelembe veszik a tanulási képességeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, a szakértői bizottságok javaslatait, s azok alapján határozzuk meg a fejlesztési területek tartalmait-, eljárásait.

A Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakiskola és Kollégium rendszere a lehetőségekhez képest átjárható, igyekszik minden diáknak személyre szabottan megtalálni a helyét, hogy abban a szakmában

helyezkedhessen el, amelyben képességeit a legjobban ki tudja bontakoztatni. A sérülés-típusoknak megfelelő rehabilitációt helyben, az intézményben kapják meg a diákok. Gyógypedagógusok, gyógytestnevelő, pszichológus, gyermek- és ifjúságvédelmi támogató segíti a tanulók fejlesztését. A Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bencs László Szakképző Iskolája hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatásával és szakmai képzésével foglalkozó intézmény, amely esélyt teremt diákjainak a munkaerőpiacon szakképzett munkaerőként történő elhelyezkedésére. Ezzel lehetővé téve egy minőségileg jobb élet feltételeinek a megalapozását. Az Intézmény olyan korszerű infrastrukturális feltételeket biztosít a szakmai ismeretek elsajátításához, amely a 21. század oktatásának és szakképzésének valamennyi követelményét biztosítani tudja. A Szakképző iskola gyorsan fejlődő, a változó oktatástartalmi követelményekhez és az iskolahasználók igényeihez rugalmasan alkalmazkodó, az innovatív fejlesztéseket megvalósító, együttműködésre törekvő intézmény. Az intézményben Dobbantó program keretében a szakképző iskola előkészítő évfolyamán alapkompétencia-fejlesztés folyik, amelynek célja, hogy az alapfokú végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket már betöltött fiatalokat felkészítse a szakmatanulásra. A programban mentor tanár közreműködésével minden tanuló egyéni, a saját képességeinek és terveinek megfelelő fejlesztést kap. Ezt követően a tanuló tovább léphet a műhelyiskolai képzésbe, ahol 6-24 hónap alatt részs szakmát tanulhat. A programban részt vevők havonta 16000 forint összegű ösztöndíjban részesülnek.

Nyíregyházán működik továbbá az ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézményének központja. Az értelmi fogyatékkal élő nagy csoportján belül azokkal foglalkozik, akik kisgyermek koruktól egész életükön át az élet legtöbb területén segítségre szorulnak. Köztük vannak, akik súlyosabb testi károsodásokkal is küzdenek és többszörös, halmozott sérülés miatt még átfogóbb védelmet, gondozást, foglalkoztatást és ápolást igényelnek. E csoport adja ma a fogyatékkal élő tagjainknak majdnem kétharmadát. Foglalkozik továbbá az egyesület azokkal is, akiknek fejlődési károsodásaik következtében főképpen értelmi, tanulási akadályozottságuk, nehézségeik vannak.

Fontos fejlesztő nevelő oktatást kínál a Rejtett Kincsek Down Egyesület Pedagógiai Szakszolgálat, Csodavár Korai Fejlesztő Centrum. A korai fejlesztés elsősorban a mozgásukban, értelmükben, illetve pszichés fejlődésükben eltérést mutató gyermekek tervszerűen felépített fejlesztőprogramja, mely komplex diagnosztikai vizsgálatot, gyógypedagógiai oktatást és különböző terápiás szolgáltatásokat foglal magába.

A járásban a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben (tankerületi fenntartású) alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását. A többi település csak alapfokú művészetoktatást kínál, de egyéb speciális szolgáltatásokban nem érhető el ellátás, így a hátrányos helyzetű vagy speciális igényű gyermekek számára ezek a területek gyakorlatilag elérhetetlenek helyben. Ez komoly akadályt jelent a kis településeken élő, hátrányos helyzetű gyermekek számára, akiknek nehézkes a nagyobb központba való eljutás. A vármegyében Nyíregyházán található a legtöbb olyan oktatási intézmény is (alap, közép

és felsőfokú), amely kollégiumi elhelyezést biztosít az ott tanuló diákok számára, megkönnyítve a bejárás nehézségeit.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzeti és nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Szorgalmatos	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszadada	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszadob	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszalók	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Tiszavasvári	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Tiszavasvári járásban az alapfokú művészetoktatás minden településen elérhető. A járásban a speciális szolgáltatások nem érhetők el helyben. A Tiszavasváriban működő Magiszter Alapítványi Óvoda és Iskola pedagógiai programjában kiemelt szerepet kapnak a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetből érkező gyermekekhez kapcsolódó oktatási-nevelési feladatok. Az esélyteremtést szolgálja az iskola és óvoda egymásra épülő szakmai programja, az átmenetek pedagógiai kezelése, a korai fejlesztés, az egyéni fejlődéskövetés. A gyerekek szükségleteihez igazított tanítási módszerekkel törekszenek, a hátrányos helyzetből induló tanulóink iskolai sikerességét elősegíteni. A felső tagozatos tanulók számára pályaorientációs programmal és a helyben működő „Nekem is van esélyem” Tanoda változatos foglalkozásaival segítik a sikeres továbbtanulást. A településeken hiányoznak ezek a szolgáltatások, ami problémát jelent a speciális igényű, vagy hátrányos helyzetű tanulók oktatásában. Az érintett tanulók és családjaik számára megoldandó feladat, hogy a hiányzó szolgáltatások miatt el kelljen jutniuk olyan településre, ahol ezek a feladatok elérhetőek. A járásban a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben (tankerületi fenntartású) alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását. Az alapkompeticiahiányok csökkentését, a szakmai oktatásba való belépés megalapozását, a területileg

fókuszált, okokra koncentráló programok kidolgozását tartja legfontosabb feladatának a járásban a Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégiuma, valamint Tiszalökön a Nyíregyházi SZC Teleki Blanka Szakképző Iskola és Kollégiuma. Mindkét középfokú iskolában az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó, vagy a rendszerből már korábban kimaradt fiatalok és felnőttek a Dobbantó program sikeres elvégzését követően Műhelyiskolába léphetnek tovább és alapfokú végzettséget szerezhetnek.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Aranyosapáti	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Barabás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beregdaróc	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Beregsurány	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Csaroda	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gelénes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemzse	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gulács	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Gyüre	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Hetefejércse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lónya	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Nyírmada	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-

Olcsva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pusztadobos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tákos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarpa	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszakerecseny	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszalka	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Vásárosnaményi járás 28 településéből 14 helyen alapfokú művészeti oktatás érhető el. Tarpán működik a Tarpai Sportkollégium és Vásárosnaményban a középiskolákhoz tartozó kollégium. A járásban ezenkívül semmi egyéb nem található meg. A legsúlyosabb probléma, hogy a szolgáltatások hiánya miatt a kisebb infrastruktúrával rendelkező településeken élő gyermekek és tanulók hozzáférése az egyéb szolgáltatásokhoz még nehezebbé válik azzal, hogy járási szinten sem elérhetőek. A hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű csoportok számára nehézséget jelent, hogy a szükséges szolgáltatásokat nem tudják helyben igénybe venni, ez pedig gyakran utazási nehézségeket, idő és anyagi terhet jelent. A kisebb települések (például Barabás, Gelénes, Hetefejércse, Ilk stb.) nem rendelkeznek a speciális oktatási feladatokhoz szükséges helyi kapacitásokkal, így az ott élők számára a szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozott. A szolgáltatások bővítése vagy az utazó szakemberek hálózatának megerősítése kulcsfontosságú lenne az esélyegyenlőség javításában a járás egész területén. A járásban a Mátészalkai Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben (tankerületi fenntartású) alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.

Záhonyi járás

A járási települések	Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás	Fejlesztő nevelés-oktatás	Alapfokú művészetoktatás	Kollégiumi ellátás	Kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás	Hídprogramok	Pedagógiai szakszolgáltatás	Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése	Pedagógiai-szakmai szolgáltatás	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása
Benk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Komoró	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Mándok	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszabezdéd	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaamogyorós	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Tuzsér	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Záhony	-	-	X	X	-	-	-	-	-	-
Zsurk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023, KIR 2024

A Záhonyi járásban 7 településen elérhető az alapfokú művészetoktatás, Benk, Győröcske, Tiszaamogyorós és Zsurk nem biztosít még ilyen jellegű szolgáltatást sem. A járás székhelye Záhony biztosít kollégiumi ellátást a térségben. A többi köznevelési szolgáltatás teljes hiánya figyelhető meg a járás településein, úgy, mint a készségfejlesztés, fejlesztő oktatás-nevelés, nincs elérhető támogatás a tartósan beteg, hátrányos helyzetű vagy nemzetiségi tanulóknak. A járásban a fejlesztő nevelés-oktatás és más speciális köznevelési feladatok teljes hiánya figyelhető meg, ami fontos lenne az ellátás minél szélesebb körben való kiterjesztése annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű és speciális szükségletű gyermekek a járás egész területén egyenlő hozzáférést kapjanak ezekhez a szolgáltatásokhoz. A járásban a Kisvárdai Tankerületi Központ fenntartásában működő utazó gyógypedagógusi hálózat és az intézményekben (tankerületi fenntartású) alkalmazott gyógypedagógusok biztosítják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.

3.1.5. Felnőttoktatás és felnőttképzés

Felnőttoktatás nem más, mint iskolai rendszerben történő oktatás. Vagyis felnőttoktatás oktatási intézményekben szervezhető, melyet az állam finanszíroz, a köznevelési törvény és a szakképzési törvény szabályozza. A tanuló attól az évtől kezdődően, melyben 8 évfolyamos általános iskola esetén 17., gimnázium és szakképző iskola esetén 25. életévét betölti kizárólag felnőttoktatás keretében kezdheti meg az új tanévet.

A felnőttoktatás a felnőtt lakosság iskolarendszerű köznevelési oktatását jelenti. Az a képzés tekinthető felnőttoktatásnak, ahol a „tanuló munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglevő ismereteihez és életkorához igazodó iskolai oktatásban” vesz részt.

A felnőttoktatás alapfokú, középfokú és felsőfokú végzettséget adó intézményben nappali, esti, levelező és távoktatási formában szervezhető. A vármegyében leginkább Nyíregyházán található meg többféle felnőttoktatási lehetőség.

A felnőttképzés magába foglalja a Szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, valamint a Felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény rendelkezése alapján szervezett szakmai képzést, valamint az egyéb képzéseket.

Szakmai képzésnek nevezzük az alapvetően felnőttképzési jogviszony keretében elvégezhető, szakmai oktatásra épülő vagy alapszakmaként nem elérhető, de munkakör betöltésére feljogosító, munkatevékenység végzésére felkészítő képzéseket.

A szakképzési centrumok az iskolarendszerű szakmai oktatás és az iskolarendszeren kívüli szakmai képzés, valamint a részszakmára való felkészítés szervezését, indítását is végzik. Folyamatosan figyelemmel kísérik az adott vármegye munkaerőpiacának szükségleteit, és reagálnak rájuk.

Az ötéves technikumban érettségi és technikus szintű szakképzettség szerezhető, a hároméves szakképző iskolában a tanuló a képzés végén szakképzettséget szerez. Felnőttek esetében a képzési idő lerövidülhet az előzetes tudás, gyakorlat beszámításával.

Baktalórántházai járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Baktalórántháza	X	X	-	X	-
Besenyőd	-	-	-	-	-
Laskod	-	-	-	-	-
Levelek	-	-	-	-	-
Magy	-	-	-	-	-
Nyíribrony	-	-	-	-	-
Nyírkákó	-	-	-	-	-
Nyírkércs	-	-	-	-	-
Ófehértó	-	-	-	-	-
Petneháza	-	-	-	-	-
Ramocsaháza	-	-	-	-	-
Rohod	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

Csak Baktalórántházán működik általános iskola és gimnázium a felnőttoktatásban, az Alexandra Általános Iskola és Gimnázium célja, hogy dolgozó, családos, egyszóval elfoglalt felnőtteknek lehetővé tegyék az általános iskola befejezését, illetve az érettségi bizonyítvány megszerzését; emellett segítsék a továbbtanulási célok elérésében, és a munkaerőpiacon való könnyebb elhelyezkedésben, a munkahely megtartásában. Az Északi ASzC Vay Ádám Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium biztosít lehetőséget a felnőttoktatás keretében szakképzésben. Az Intézmény lehetőséget biztosít arra, hogy magas színvonalú képzés során eredményesen sajátíthassanak el korszerű, a munkavállalást, továbbtanulást, illetve az önálló vállalkozást egyaránt segítő szakmai ismereteket, illetve szerezhessenek új szakmát, részsakmát, szakképesítést. Az új szakképzési rendszer nagy rugalmasságot biztosít. Felnőttként is lehetőség van két szakma és egy szakképesítés ingyenes megszerzésére. Ingyenes képzés keretén belüli szakma és szakképesítés megszerzésére kizárólag szakképzési centrum szakképző iskolájában van lehetőség. Az Intézményben államilag támogatott szakmai oktatást és szakmai képzést kínálnak az érdeklődőknek.

Csengeri járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Csenger	-	-	X	X	-
Csengersima	-	-	-	-	-
Csengerújfalu	-	-	-	-	-
Komlódtótfalu	-	-	-	-	-
Pátyod	-	-	-	-	-
Porcsalma	-	X	-	-	-
Szamosangyalos	-	-	-	-	-
Szamosbecs	-	-	-	-	-
Szamosatárfalva	-	-	-	-	-
Tyukod	-	X	-	-	-
Ura	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Csengeri járásban Porcsalma a gimnáziumi felnőttoktatás központja ebben a járásban, a Fehérgyarmati Deák Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium Porcsalmi Telephelyén folytathatnak gimnáziumi tanulmányokat felnőttoktatás keretében. Szakmai képzésre Csengerben a Kisvárdai SZC Csengeri Ady Endre Technikum és Kollégium intézményén keresztül van lehetőség. Az általánosiskolai képzés nem működik felnőttképzési formában a járásban. A felnőttoktatás a Csengeri járásban erősen hiányos, ez rávilágít az elérhetőségi problémákra és a szakmai képzés fejlesztésének szükségességére a járási szinten.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Botpalád	-	X	-	-	-
Cégénydányád	-	-	-	-	-
Csaholc	-	-	X	-	-
Császló	-	-	-	-	-
Csegöld	-	-	-	-	-
Darnó	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	-	X	X	X	-
Fülesd	-	-	-	-	-
Gacsály	-	-	-	-	-
Garbolc	-	-	-	-	-
Gyügye	-	-	-	-	-
Hermánszeg	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	-	X	-	-	-
Kérsemjén	-	-	-	-	-
Kisar	-	-	-	-	-
Kishódos	-	-	-	-	-
Kisnamény	-	-	-	-	-
Kispalád	-	-	-	-	-
Kisszekeres	-	-	-	-	-
Kölcese	-	-	-	-	-
Kömörő	-	-	-	-	-
Magosliget	-	-	-	-	-
Mánd	-	-	-	-	-
Méhtelek	-	-	-	-	-
Milota	-	-	-	-	-
Nábrád	-	-	-	-	-
Nagyar	-	-	-	-	-
Nagyhódos	-	-	-	-	-
Nagyszekeres	-	-	-	-	-
Nemesborzova	-	-	-	-	-

Olcsvaapáti	-	-	-	-	-
Panyola	-	-	-	-	-
Penyige	-	-	-	-	-
Rozsály	-	-	-	-	-
Sonkád	-	-	-	-	-
Szamossályi	-	-	-	-	-
Szamosújlak	-	-	-	-	-
Szatmárcseke	-	-	-	-	-
Tiszabecs	-	-	-	-	-
Tizacsécse	-	-	-	-	-
Tizakóród	X	-	-	-	-
Tiztaberek	-	-	-	-	-
Tivadar	-	-	-	-	-
Tunyogmatolcs	-	X	-	-	-
Túristvándi	-	-	-	-	-
Túrricse	-	-	-	-	-
Uszka	-	-	-	-	-
Vámosoroszi	-	-	-	-	-
Zajta	-	-	-	-	-
Zsarolyán	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Fehérgyarmati járásban csak néhány településen van jelentősebb felnőttoktatási kínálat, a legtöbb adat a gimnáziumi felnőttképzésre vonatkozik, ez azt jelzi, hogy a gimnáziumi oktatás a legelterjedtebb vagy legkeresettebb formája a felnőttképzésnek ebben a járásban. Csak Tizakóród település rendelkezik általános iskolai felnőttoktatással, ez azt mutatja, hogy az általános iskolai képzések kevésbé elterjedtek, vagy nehezebben elérhetők. A szakgimnáziumi és szakképző iskolai szakmai felnőttképzés Fehérgyarmaton érhető el a Kisvárdai SZC Fehérgyarmati Móricz Zsigmond Szakképző Iskola kínálatában és a KSZC Fehérgyarmati Petőfi Sándor Technikumban.

Ibrányi járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Balsa	-	-	-	-	-
Buj	-	-	-	-	-
Gávavencsellő	-	-	-	-	-
Ibrány	-	X	-	-	-
Nagyhalász	-	-	-	-	-
Paszab	-	-	-	-	-
Tiszabercel	-	-	-	-	-
Tiszatelek	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

Az Ibrányi járásban a járás székhelyén Ibrányban működik egyedül gimnáziumi felnőttoktatás, a többi településen nincs felnőttoktatási intézmény. Szembetűnő az általános iskolai és a szakmai képzés (technikum, szakképző iskola, szakiskola) hiánya a járás településein

Kemecsei járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Kemecse	-	-	-	-	-
Berkesz	-	-	-	-	-
Beszterec	-	X	-	-	-
Demecser	-	X	-	-	-
Gégény	-	-	-	-	-
Kék	-	-	-	-	-
Nyírbogdány	-	-	-	-	-
Nyírtét	-	-	-	-	-
Székely	-	-	-	-	-
Tiszarád	-	-	-	-	-
Vasmegyer	-	X	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A kemecsei járásban a gimnáziumi felnőttoktatás Demecserben a Váry Emil Gimnáziumban érhető el, valamint Beszterecen és Vasmegyeren. Egyéb felnőttoktatási lehetőség egyik településen sincs, a felnőttoktatás lehetőségei erősen hiányosak, korlátozottak a járásban.

Kisvárdai járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Ajak	-	X	-	-	-
Anarcs	-	-	-	-	-
Dombrád	-	X	-	-	-
Döge	-	X	-	-	-
Fényeslitke	-	-	-	-	-
Gyulaháza	-	-	-	-	-
Jéke	-	-	-	-	-
Kékcse	-	-	-	-	-
Kisvárd	-	X	X	X	-
Lövőpetri	-	-	-	-	-
Mezőladány	-	-	-	-	-
Nyírkarász	-	X	-	-	-
Nyírlövő	-	-	-	-	-
Nyírtass	-	X	-	-	-
Pap	-	X	-	-	-
Pátroha	-	X	-	-	-
Rétközberencs	-	-	-	-	-
Szabolcsbáka	-	-	-	-	-
Szabolcsveresmart	-	X	-	-	-
Tiszakanyár	-	-	-	-	-
Tornyospálca	-	X	-	-	-
Újdombrád	-	-	-	-	-
Újkenéz	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Kisvárdai járásban elég sok településen elérhető gimnáziumi felnőttoktatás, főként esti gimnáziumi oktatásban. A felnőttképzés rendkívül gimnáziumcentrikus, ez lehet annak következménye, hogy az alapképzettség vagyis az érettségi megszerzése a leggyakoribb cél. A Kisvárdai Szakképzési Centrum célja, hogy a térségben szakképzett munkaerőt biztosítson a gazdasági szereplők munkaerő piaci igényeit figyelembevételével. A II. Rákóczi Ferenc Technikum és Szakképző Iskolája rendszeresen biztosít felnőttoktatás keretében több szakmára irányuló képzést is. A Szent Bazil Technikumban esti tagozaton szerezhetnek ingyenesen szakmát az érdeklődők. A szakmai felnőttoktatás Kisvárdán

működik szélesebb körben a járásban., ez annak a rétegnek okoz problémát a járásban, akik az ezzel járó utazási és egyéb problémákat nem tudják megoldani, így nem juthatnak piacképes szaktudáshoz.

Mátészalkai járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Fábiánháza	-	X	-	-	-
Fülpösdaróc	-	-	-	-	-
Géberjén	-	-	-	-	-
Győrtelek	-	X	-	-	-
Hodász	X	X	-	-	-
Jármí	-	X	-	-	-
Kántorjánosi	-	X	-	-	-
Kocsord	-	X	-	-	-
Mátészalka	-	X	X	X	-
Mérk	-	X	-	-	-
Nagydobos	-	X	-	-	-
Nagyecséd	X	X	-	-	-
Nyírcsaholy	-	-	-	-	-
Nyírkáta	-	X	-	-	-
Nyírmeggyes	-	X	-	-	-
Nyírparsznya	-	-	-	-	-
Ópályi	-	-	-	-	-
Ökörítőfűlpös	-	X	-	-	-
Őr	-	-	-	-	-
Papos	-	-	-	-	-
Rápolta	-	-	-	-	-
Szamoskér	-	-	-	-	-
Szamoszeg	-	X	-	-	-
Tiborszállás	-	-	-	-	-
Vaja	-	X	-	-	-
Vállaj	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Mátészalkai járásban a felnőttoktatás a települések többségén biztosított, viszont több településen (pl. Fülöpösdaróc, Géberjén, Nyírparasznya) nem elérhető. Az általános iskolai felnőttoktatás Hodász és Nagyecsed településeken van jelen. A gimnáziumi felnőttoktatás a járás több településén elérhető, ezek közül Nagyecsed és Vaja kiemelkedik, itt jelentősen több a tanulók száma, mint azokon a településeken, ahol elérhető ez a fajta képzési forma. Technikum/szakgimnázium, szakképző iskola, csak Mátészalkán érhető el a szakképzési centrumok intézményeiben, ez továbbra is jelentős probléma, hiszen a szakmai képzés hiányára utal, amelyet érdemes lenne fejleszteni.

Nagykállói járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Balkány	-	-	-	-	-
Biri	-	X	X	X	-
Bököny	-	-	-	-	-
Érpatak	-	-	-	-	-
Geszteréd	-	-	-	X	-
Kállósemjén	-	-	-	-	-
Nagykálló	-	X	X	X	-
Szakoly	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Nagykállói járásban a székhely Nagykálló és Biri az ahol több formája is elérhető a felnőttoktatás területének. A többi településen élőknek utazniuk kell, ha ebben az oktatási formában szeretnének részt venni.

Nyírbátori járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Bátorliget	-	-	-	-	-
Encsencs	-	-	-	-	-
Kisléta	-	-	-	-	-
Máriapócs	-	-	-	-	-
Nyírbátor	-	X	-	X	-
Nyírbéltek	X	X	-	-	-
Nyírbogát	-	X	-	X	-
Nyírcsászári	-	-	-	-	-
Nyínderzs	-	-	-	-	-
Nyírgelse	-	-	-	-	-
Nyírgyulaj	-	-	-	-	-
Nyírlugos	-	X	-	-	-
Nyírmihálydi	-	-	-	-	-
Nyírpilis	-	-	-	-	-
Nyírvasvári	-	X	-	-	-
Ömböly	-	-	-	-	-
Penészlek	-	X	-	-	-
Piricse	-	-	-	-	-
Pócspetri	-	-	-	-	-
Terem	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Nyírbátori járásban a gimnáziumi felnőttképzés központi szerepet játszik a térség oktatásában, viszonylag széles körben elérhető, különösen Nyírbéltek, Nyírbátor és Nyírvasvári emelkednek ki. Itt lényegesen több a tanulók létszáma, mint azokon a településeken, ahol még elérhető ez a képzési forma. A szakmai képzés Nyírbátorban és Nyírbogáton érhető el.

A szakmai képzés hiánya jelentős akadálya lehet a munkaerőpiaci alkalmazkodásnak, a települések között nagyok a különbségek a képzés elérhetőségében. Több településen nincs elérhető felnőttoktatás.

Nyíregyházi járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Apagy	-	-	-	-	-
Kálmánháza	-	-	-	-	-
Kótaj	-	-	-	-	-
Nagycserkesz	-	-	-	-	-
Napkor	-	-	-	-	-
Nyíregyháza	X	X	X	-	X
Nyírpazony	-	-	-	-	-
Nyítelek	-	-	-	-	-
Nyírtura	-	-	-	-	-
Rakamaz	-	X	-	-	-
Sényő	-	-	-	-	-
Szabolcs	-	-	-	-	-
Tímár	-	-	-	-	-
Tiszanagyfalu	-	-	-	-	-
Újfehértó	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

Nyíregyháza kiemelkedő központ egész vármegyei szempontból is, ahol az általános iskola, gimnázium és technikum/szakgimnázium kategóriákban is jelentős a felnőttoktatási kínálat. Nyíregyháza egyértelműen a térség fő oktatási központja. A Nyíregyházán működő középfokú Tankerületi és Szakképzési Centrumok által működtetett intézmények többségében kínálnak felnőttoktatási képzést. Rakamaz is rendelkezik gimnáziumi felnőttoktatással, viszont a járás a többi településein egyáltalán nincs semmilyen kategóriában felnőttképzés, ezért a felnőttoktatás települési lefedettsége szűk és koncentrált.

A Nyíregyházi Szakképzési Centrum az iskolai rendszerű oktatáson kívül jelentős felnőttképzési tevékenységet is folytat. Ennek keretében székhelyük és a környező települések lakosai számára nyújtanak lehetőséget arra, hogy magas színvonalú képzés során eredményesen sajátíthassanak el korszerű, a munkavállalást, továbbtanulást, illetve az önálló vállalkozást egyaránt segítő szakmai ismereteket, illetve szerezhessenek új képesítéseket. A Nyíregyházi Szakképzési Centrum kiemelt feladatának tekinti, hogy a hozzá tartozó szakképző iskolák révén a térség munkaerőpiaci igényeit kiszolgálja. Az egészségügy, az informatika, az építőipar, az autóipar, a vegyipar, a kereskedelem, a

vendéglátás, a turizmus, a szolgáltatóipar, a gépészet, a faipar számára folytatnak képzéseket. Pályaorientációs, pályaválasztási tevékenységük fő célja, hogy az iskoláik és az általuk oktatott szakmák vonzóak és népszerűek legyenek. Munkájuk során egyaránt fontosnak tartják a tehetséggondozást és a hátránykompenzációt.

Tiszavasvári járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Szorgalmatos	-	-	-	-	-
Tiszadada	-	-	-	-	-
Tiszadob	-	-	-	-	-
Tiszaeszlár	-	-	-	-	-
Tiszalök	X	X	-	X	-
Tiszavasvári	X	-	X	X	-

Forrás: TEIR 2023

A Tiszavasvári járásban Tiszalök és Tiszavasvári településeken jól működő felnőttoktatási képzés folyik, rendelkezik általános iskola, gimnázium, technikum és szakképző iskolai képzéssel is.

A többi településen egyáltalán nincs felnőttképzés így a felnőttképzés települési lefedettsége szűk és koncentrált. A járásban magas a mélyszegénységben élők, romák és a hátrányos helyzetűek aránya, ezek a képzési lehetőségek kitörési pontot jelenthetnek ezeknek az embereknek a mindennapok nehézségeiből.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Aranyosapáti	-	X	-	-	-
Barabás	-	-	-	-	-
Beregdaróc	-	-	-	-	-
Beregsurány	-	-	-	-	-
Csaroda	-	-	-	-	-
Gelénes	-	-	-	-	-
Gemzse	X	X	X	-	-
Gulács	-	-	-	-	-
Gyüre	X	-	-	-	-
Hetefejércse	-	-	-	-	-
Ilk	-	-	-	-	-
Jánd	-	-	-	-	-
Kisvarsány	-	-	-	-	-
Lónya	-	-	-	-	-
Márokpapi	-	-	-	-	-
Mátyus	-	-	-	-	-
Nagyvarsány	-	-	-	-	-
Nyírmada	-	-	-	-	-
Olesva	-	-	-	-	-
Pusztadobos	-	-	-	-	-
Tákos	-	-	-	-	-
Tarpa	-	X	-	-	-
Tiszaadony	-	-	-	-	-
Tiszakerecseny	-	-	-	-	-
Tiszaszalka	-	-	-	-	-
Tiszavid	-	-	-	-	-
Vámosatya	-	-	-	-	-
Vásárosnamény	-	X	X	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Vásárosnaményi járásban a két településen elérhető az általános iskolai oktatás is, így lehetőség nyílik az alapok megszerzésére, befejezésére az ebben lemaradók részére. Gimnáziumi felnőttoktatás is megtalálható néhány településen Aranyosapáti, Gemzse, Tarpa és Vásárosnamény településeken.

A legtöbb településen nincs elérhető felnőttoktatási forma, a szakmai képzés (technikum/szakgimnázium) Vásárosnaményban biztosított. A térségben a gimnáziumi szintű felnőttoktatás az egyik leggyakoribb képzési forma, a szakmai képzés jelentős hiánya akadályozhatja a munkaerőpiaci alkalmazkodást, a fejlesztés egyik iránya lehetne a szakmai képzés kiterjesztése.

Záhonyi járás

A járási települések	általános iskola	gimnázium	technikum, szakgimnázium	szakképző iskola (szakközépiskola)	szakiskola
Benk	-	-	-	-	-
Eperjeske	-	X	-	-	-
Győröcske	-	-	-	-	-
Komoró	-	X	-	-	-
Mándok	-	-	-	-	-
Tiszabездéd	X	X	-	-	-
Tiszaogyorós	-	X	-	-	-
Tiszaszentmárton	-	X	-	-	-
Tuzsér	-	X	-	-	-
Záhony	-	X	X	-	-
Zsurk	-	-	-	-	-

Forrás: TEIR 2023

A Záhonyi járásban a gimnáziumi felnőttoktatás a legelterjedtebb forma, hiszen a gimnáziumi felnőttképzés jelentős több településen Tuzséron, Záhonyban, Tiszaogyoróson, Komorón, Eperjeskén és Tiszabездédén. Az általános iskolai felnőttoktatás csak Tiszabездédén jelenik meg, más képzéstípusok technikum, szakgimnázium, egyedül Záhonyban. Szakképző iskola, szakiskola hiánya figyelhető meg, mivel ezek a képzési formák a járás egyetlen településén sem jelennek meg, a felnőttoktatás települési lefedettsége szűk és koncentrált.

3.2. Egyéb oktatási-képzési feladatok

Pedagógiai Szakszolgálat

Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyében a pedagógiai szakszolgálatnak, melyek tankertületi fenntartásban működik, komoly szerepe van a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátásában. A pedagógiai szakszolgálati intézmény két szinten működik: székhelyintézményként és tagintézményként más-más feladatot látnak el.

Nyíregyházán a székhelyintézményként működő pedagógiai szakszolgálati intézmény végzi a szakmai irányítást és koordinálást.

A tagintézmények a vármegye járásaiban (13 járás) végzik a gyermekek vizsgálatát, fejlesztését, terápiás ellátását. A szakszolgálati feladatok ellátását minden járási pedagógiai szakszolgálati tagintézménynek biztosítani kell.

Szakszolgálati feladatok:

- gyógypedagógiai tanácsadás, a korai fejlesztés és gondozás;
- szakértői bizottsági tevékenység;
- nevelési tanácsadás;
- logopédiai ellátás;
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás;
- konduktív pedagógiai ellátás;
- gyógytestnevelés;
- iskolapszichológiai és az óvodapszichológiai ellátás;
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

Baktalórántházai járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Baktalórántháza	X	X	X	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Baktalórántházai járásban Baktalórántházán működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 12 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül pszichológiai és gyógypedagógiai területen, logopédia, szakértői bizottsági

tevékenység, korai fejlesztés és a kiemelten tehetséges gyermekek/tanulók gondozása területeken. A szakszolgálatnál 5 fő főállású pedagógus (1 pszichológus, 2 fő gyógypedagógus, 1 fő fejlesztőpedagógus és 1 fő logopédus) 2 fő óraadó gyógytestnevelő és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A szakszolgálat a hozzátartozó települések intézményeivel, védőnői szolgálatokkal, szülőkkel együttműködve a fenti területeken látja el szükségyszerűen a rászoruló tanulókat. A tagintézményben a 2023/2024-es tanév során a pszichológiai területen 98 gyereket láttak el, tehetséggondozásban 22, fejlesztőfoglalkozásban 244, logopédiai ellátásban 79, szakértői bizottság vizsgált 150, korai gondozásban 14, és gyógytestnevelésben 106 gyerek részesült. Ezen túlmenően tartanak a pszichológusok előadásokat, felméréseket végeznek a logopédusok és végeznek képességszűrést és tehetségazonosítást a szakemberek, amely nagyon sok gyereket érint. A pályaválasztási tanácsadás tanórai, vagy azon kívüli alkalmak biztosítása javítaná a gyermekek számára a teljeskörű elérhetőséget. A települési HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák alapján az iskolai és óvodai nevelést, fejlesztést segítené, ha állandó logopédus, és pszichológus lenne foglalkoztatva. A gyerekek társadalomba való beilleszkedésének problémás. Magas a HH és HHH-s gyerekek száma, ingerszegény környezetből való érkezés negatív hatással van. A testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődés elősegítésére lenne szükség. Minden gyermek érje el azt a szintet, amire valóban képes, kizárva minden zavaró tényezőt. A gyermekek tehetséggondozása és a szabadidő hasznos eltöltésének

Csengeri járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Csenger	X	X	X	-	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem található meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Csengeri járásban Csengerben működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 11 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 5 fő főállású pedagógus (1 fő gyógypedagógus, 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő gyógytestnevelő és 2 fő logopédus) 1 fő óraadó pszichológus és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A szakszolgálat a hozzátartozó települések intézményeivel, védőnői szolgálatokkal, szülőkkel együttműködve a fenti területeken látja

el szükségszerűen a rászoruló tanulókat. A járáshoz 11 település tartozik, melyek közül 8 településen működik köznevelési intézmény. Járási szinten a szakemberhiány jelenti a legfőbb problémát, egy-egy szakterületen általában egy szakember dolgozik, ez megnehezíti a konzultáció lehetőségét, illetve a szakterületek sajátosságaiból fakadóan az adminisztrációs terhelés egyenlőtlenül oszlik meg. Pszichológiai ellátást a 2023/2024-es tanévben nagyon minimális számban tudták biztosítani a szakemberhiány miatt. A pszichológus nevelési tanácsadás, szakértői bizottsági tevékenység és tehetséggondozás területen lát el feladatokat. A tehetséggondozás sikeres, ugyanakkor csak az óvodások körében tudták megvalósítani. A pszichológus és a gyógypedagógus több szakfeladatot is ellátnak, amik nagy leterhelést jelentenek. A fejlesztőpedagógus 102 főt látott el, a gyógypedagógus az óvodás korú gyermekek részképesség fejlesztését végezte. A csengeri járásban 16 csoportban 8 óvodában és 3 iskolában került sor logopédiai ellátásra, 72 fő szűrésére került sor, közülük 42 fő részesült logopédiai terápiában. Gyógytestnevelés a járás valamennyi nevelési-oktatási intézményt működtető településén ellátják, kivéve a Csengersimai Általános Iskolát, összesen 266 tanuló részesült ellátásban. Korai fejlesztés keretében 15 fő részesült ellátásban, ami egyéni formában zajlik. A tehetséggondozás kiscsoportos formában valósult meg pszichológus irányításával, de a szakember szűkös időkerete miatt forgó rendszerben mindössze havi 1 alkalommal került sor a foglalkozásra. A pályaválasztási tanácsadás teljes hiánya különösen súlyosan érinti a hátrányos helyzetű tanulókat, akiknek nincs családi háttérük vagy információjuk a továbbtanulási lehetőségekről. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek számának növelésében, valamint pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása szükséges lenne a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. A település HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák a gyermekek esélyegyenlősége vonatkozásában csak a gyermekek hozzájárulásával lehet tartós eredményt elérni, ehhez szükség van a személyiségfejlesztő programok szervezésére. A hátrányos helyzetű gyermekek közép- és felsőfokú intézményekbe való bekerülésének elősegítéséhez fontos feladat lenne a pályaválasztási tanácsadás.

Fehérgyarmati járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Fehérgyarmat	X	X	-	X	X	X

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Fehérgyarmati járásban Fehérgyarmaton működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 50 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 7 fő főállású pedagógus (4 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus és 2 fő logopédus) 2 fő óraadó és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A megfelelő működéshez 11 fő pedagógusra lenne szükség, szakemberhiánnyal küzdenek ebben a járásban is. Nincs gyógytestnevelő, így ez a feladat ellátatlan marad 50 településre vonatkozóan. nagyon sok az ellátott gyerek, de még így is van, aki várólistára kerül. A gyermekek ellátása körében ennek nem lenne szabad előfordulni. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan, valamint abból kifolyólag, hogy egyre több a korai fejlesztésre jogosult, és megkésett beszédfejlődésű gyermek, ezért a 3 éven aluli gyermekek esetében is kiemelten fontos lenne a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, gyógytornász, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának növelése, valamint pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A települési HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák gyógypedagógiai csoportok beindítása, növelése az iskolában, az Integrált oktatás lehetőségének fenntartása, A hátrányos helyzetű gyermekek közép- és felsőfokú intézményekbe való bekerülésének elősegítése fontos feladat a pályaválasztási tanácsadás.

Ibrányi járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Ibrány	X	X	X	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. Az Ibrányi járásban Ibrányban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 8 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, pszichológiai ellátási, logopédia, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 8 fő pedagógus és 1 fő főállású nevelő-

oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A szakszolgálat a hozzátartozó települések intézményeivel, védőnői szolgálatokkal, szülőkkel együttműködve a fenti területeken látja el szükségszerűen a rászoruló tanulókat. A szakemberek 2-3 szakterületen tevékenykednek zömében halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, ahol a szülő általában nem partner, sőt gyakran ellenséges magatartást tanúsít. A korai fejlesztés ellátásban nemcsak, hogy folyamatosan nő a létszám, egyre súlyosabb esetek is bekerülnek, a gyógypedagógus pszichológussal közösen végzi a vizsgálatot. Logopédiai ellátás keretében 3 főállású logopédus 8 településen látja el a logopédiai munkát. Gyógytestnevelésre a járás valamennyi intézményében lehetőség van. Korai fejlesztés keretében 31 fő részesült szolgáltatásban heti egy alkalommal, tehetséggondozást már nem csak ambulánsan végeznek a pedagógiai szakszolgálat intézményében, hanem a járás óvodaiban is, a járás intézményei egyre jobban megismerik és fontosnak tartják ezt a munkát. Teljes hiány tapasztalható a pályaválasztási tanácsadás terén. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek egyre növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, gyógytornász, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának növelése, valamint pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához.

A település HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák a családterápia biztosításának szükségessége, fejlesztő programokban való részvétel, minél több HH/HHH tanuló bejuttatása ezen programokba.

Kemecsei Járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Kemecse	X	X	X	-	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Kemecsei járásban Kemecsen működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 11 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, gyógytestnevelés, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 9 fő pedagógus, 4 fő óraadó és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A szakszolgálat a hozzátartozó települések intézményeivel, védőnői szolgálatokkal, szülőkkel együttműködve a fenti területeken látja

el szükségszerűen a rászoruló tanulókat. A szakemberek 2-3 szakterületen tevékenykednek zömében halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel. Logopédiai ellátás keretében elvégzik a szűrővizsgálatokat, a járás minden településén elérhető a szolgáltatás, igaz nem heti két alkalommal. A korai fejlesztés és gondozás keretében egyre magasabb a létszám, tendencia a rendszertelen megjelenés a szülői motiváció hiánya. Sok esetben a család élethelyzete okán válik hiányossá a megjelenés. A hiányzó pszichológiai ellátás és pályaválasztási tanácsadás komoly akadálya az oktatási esélyegyenlőségnek. A gyógytestnevelést minden intézményben szolgáltatották igaz, hogy csak heti egy órában, de jelen vannak mindenhol. A mélyszegénységben élőknek az utazási költségek miatt a központban lévő ellátás gyakorlatilag elérhetetlen, így a szolgáltatások hiánya konzerválja a társadalmi mobilitási korlátokat. A térség egyes településein (például Kék, Székely) jelentős roma lakosság él. A logopédiai vagy pszichológiai segítség kulcsfontosságú lenne az iskolai sikerhez, de ezek sehol nem érhetők el számukra helyben.

Kisvárdai járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Kisvárdai járás	X	X	X	X	X	X

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Kisvárdai járásban Kisvárdán működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 23 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, gyógytestnevelés, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés, pályaválasztási tanácsadás és tehetséggondozás területeken.

A szakszolgálatnál 25 fő pedagógus és 2 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A 2023/24-es tanévben 3538 gyermek részesült egyéni ellátásban. Korai fejlesztésben jelentősen megnövekedett az ellátottak száma, terápiában 26 gyermek részesült. A korai fejlesztésben részülő gyermekek felülvizsgálata jelentősen leterheli a szakemberek kapacitását. Logopédia szakfeladaton az ellátott települések számában nincs változás, minden településen biztosítva van helyben az ellátás heti egy órában, így összesen 1485 gyermek részesült logopédiai ellátásban. Gyógytestnevelés szakfeladaton maximális csoportlétszámmal, biztosított az ellátás, 99 gyermek részesült ebben a szolgáltatásban, a gyógyújszás is az ambuláns lappal rendelkező gyermekek számára elérhető. Óvoda- és iskolapszichológia koordinációja szakfeladaton, a pszichológushoz tartozó öt járásban még mindig csupán egy iskolapszichológus van. Iskola pszichológiai ellátásban 91 tanuló részesült, tehetséggondozásban 72 gyermek vett részt.

A hátrányos helyzetű diákok továbbtanulását segítő Arany János Tehetséggondozó Programban a Kisvárdai Bessenyei György Gimnázium és Kollégium is részt vesz. A program célja a tanulók felsőoktatási képzésekre történő bejutásának elősegítése.

A település HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák a pályaválasztás előtt álló gyermekek/ általános iskolai tanulók támogatásának hiánya a HH/HHH tanulók körében, a gyermekek egészséges lelki-testi fejlődésének segítése.

Mátészalkai járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Mátészalka	X	X	-	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Mátészalkai járásban Mátészalkán működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 26 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, gyógytestnevelés, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés, pályaválasztási tanácsadás és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 9 fő pedagógus és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik, 1474 gyermeket láttak el egyénileg, de minden területen nagy a várólista. Szakértői bizottsági tevékenység szakfeladaton magas a nem jelentek száma csökkentésük érdekében, folyamatos a kapcsolat a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival annak érdekében, hogy a gyermekek/tanulók a szakértői vizsgálatokra beérkezzenek. A megjelenési arányt azzal próbálják segíteni, hogy a szülő mellett minden intézmény is kap elektronikus értesítést az adott gyermek vizsgálatának időpontjáról. Minden nagyobb intézményt helyben látnak el a korai fejlesztés, a logopédiai ellátás és a tehetséggondozás, nevelési tanácsadás területeken. A területi egyenlőtlenség különösen súlyosan érinti a hátrányos helyzetű gyermekeket, a roma közösségeket, a fogyatékkal élőket, a nőket és a mélyszegénységben élő családokat. A problémák strukturáltan és hosszú távon újratermelik a társadalmi hátrányokat, így kiemelten szükséges lenne egy járáson belüli, célzott szolgáltatásbővítés és hozzáférőkönnyítés. A járás több településén (például Hodász, Ópályi) magas a halmozottan hátrányos státuszú tanulók aránya. A fogyatékkal élők számára a gyógytestnevelés teljes hiánya különösen sújtja a mozgásszervi problémákkal élő gyermekeket. Utazási lehetőségek, akadálymentesített szolgáltatások hiánya miatt az ellátás gyakorlatilag elérhetetlen. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, óvodai és

iskola pszichológiai ellátás) számának vagy óraszámának növelésében, valamint pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. A pályaválasztás és tehetséggondozás területén további esetlegesen tanórai kereten, vagy azon kívüli alkalmak biztosítása javítaná a gyermekek számára a teljeskörű elérhetőséget. A Helyi Esélyegyenlőségi Programok alapján (továbbiakban: HEP-ek) az alábbi megállapításokra került sor: Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Nagykállói járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Balkány	X	X	-	-	X	-
Nagykálló	X	X	X	-	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Nagykállói járásban Nagykállóban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye és Balkányban a telephelye. Nagykálló látja el Nagykálló és Kállósemjén településeket, Balkányi telephely Balkány, Biri, Geszteréd, Érpatak és Szakoly településeket: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, gyógytestnevelés, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 8 fő pedagógus, 3 fő óraadó és 1,5 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. Az ellátások többnyire a két településen történnek csak kevés kivétellel zajlik az intézményekben. A mélyszegénységben élő, az alacsony iskolai végzettségű és a tartósan munkanélküli lakosság több településen is jelen van a térségben, a pályaválasztási tanácsadás hiánya miatt a gyermekek kiemelkedési lehetősége így minimális. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának vagy óraszámának növelésében, valamint a pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása fontos lenne a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A hátrányos helyzetű célcsoportok szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében a HEP-ek alapján az alábbi

megállapításokra került sor: szükség van a fejlesztő programok számának növelésére, a pályaválasztás előtt álló gyermekek/ általános iskolai tanulók támogatásának hiánya a HH/HHH tanulók körében.

Nyírbátori járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Nyírbátor	X	X	X	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Nyírbátori járásban Nyírbátorban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 20 települését látja el: gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, gondozás területen, járási szakértői bizottsági tevékenység, logopédia, nevelési tanácsadás, gyógy- és fejlesztőpedagógiai ellátás, pszichológiai ellátás, gyógytestnevelés és tehetséggondozás területeken. A szakszolgálatnál 14 fő pedagógus, 3 fő óraadó és 2 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A 2023/24-es tanévben A Nyírbátori járásban 2135 fő gyerek részesült egyéni ellátásban, de így is vannak várólistás feladatok. A kisebb, szórványtelepülések (például Terem, Ömböly, Penészlek) különösen nehezen férnek hozzá a központi szolgáltatásokhoz, ugyanis a közlekedés, anyagi helyzet és távolság miatt a lakosság valószínűleg nem tudja igénybe venni a meglévő szolgáltatásokat sem, annak ellenére, hogy sok szolgáltatást az intézményekben helyben nyújtvák. A pályaválasztási tanácsadás hiánya társadalmi és strukturális hátrányokat mélyít el, és hosszú távon fenntartja az iskolai lemorzsolódást, a munkanélküliséget és az esélykülönbségeket. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, gyógytornász, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának vagy óraszámának növelésében, valamint a pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása fontos lenne a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. A település HEP-ekben feltártak alapján megfogalmazódó problémák a pályaválasztás előtt álló gyermekek/ általános iskolai tanulók támogatásának hiánya a HH/HHH tanulók körében a szegregátumokban élő általános iskolai tanulók iskolai eredményessége nem megfelelő.

Nyíregyházi járás

A járási települések	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Nyíregyháza	X	X	X	X	X	X
Rakamaz	-	-	-	-	-	-
Újfehértó	-	-	-	-	-	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

Az egyéb oktatási feladatok a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Nyíregyházi járás szolgáltatási rendszerének központi székhelye Nyíregyháza, de két telephelyen Rakamazon és Újfehértón is működik pedagógiai szakszolgálat, így a térség nagyobb lélekszámú településein is elérhetőek a gyermekeket és családokat támogató kiegészítő szolgáltatások. A Nyíregyházi járásban elérhető szolgáltatások közé tartozik a korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetséggondozás és pályaválasztási tanácsadás. A járásban 6053 gyerek részesült egyéni ellátásban és rengeteg gyerek vett részt szűréseken. Nyíregyházán biztosított a legtöbb hozzáférés. A köznevelési törvény kiemelt célként jelöli meg a hátránykompenzációt.

A köznevelési intézmények fontos feladata a hátrányok pedagógiai eszközökkel történő mérséklése és a tehetséggondozás. A tehetséggondozásban részt vesznek az iskolák pszichológusai, gyógypedagógusai és az iskolák pedagógusai.

A képességbontakoztató tevékenységüket a differenciálás, valamint a korszerű pedagógiai eljárások segítségével végzik és lehetőséget nyújtanak különböző keretek között a fejlesztésre művészeti oktatással, tantárgyi szakkörökkel és egyéni mentorálás útján.

A hátrányos helyzetű diákok továbbtanulását segítő Arany János Tehetséggondozó Programban a nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium is részt vesz. A program célja a tanulók felsőoktatási képzésekre történő bejutásának elősegítése.

A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának vagy óraszámának növelésében, valamint a pedagógusok számára további szakmai továbbképzések biztosítása fontos lenne a fejlesztendő gyermekek minél hatékonyabb ellátásához. A pályaválasztás és tehetséggondozás területén további esetlegesen tanórai kereten, vagy azon kívüli alkalmak biztosítása javítaná a gyermekek számára a teljeskörű elérhetőséget. A hátrányos helyzetű célcsoportok

szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében az adatszolgáltatások és a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (továbbiakban: HEP-ek) az alábbi megállapításokra került sor: Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékkal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Tiszavasvári járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Tiszavasvári	X	X	X	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálatok beszámolója alapján

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Tiszavasvári járásban Tiszavasváriban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 6 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül gyógypedagógiai területen, logopédia, gyógytestnevelés, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés, és tehetséggondozás területeken.

A szakszolgálatnál 8 fő pedagógus és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A 2023/24-es tanévben 1573 gyermek részesült egyéni ellátásban. Az egyéb oktatási-képzési feladatok elérhetősége jelentős területi különbségeket mutat, mivel egyes területeket csak Tiszavasváriban lehet elérni, viszont vannak feladatok, amelyeket több intézményben elérhetővé tudnak tenni például gyógytestnevelés, logopédia. A szolgáltatások elérhetősége nem illeszkedik a lakosság igényeihez és lehetőségeihez, különösen a leginkább sérülékeny társadalmi csoportok esetében úgy, mint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében, ez tanulási elakadáshoz, iskolai kudarchoz vezethet. A közlekedési infrastruktúra és az akadálymentesítés hiányosságai miatt a központi ellátások elérhetősége a fogyatékkal élők számára korlátozott, nincs helyben fejlesztő pedagógus. A mélyszegénységben élő családokban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést akadályozza a közlekedés, az információhiány, a lakókörnyezet elzártsága. A roma lakosság jelentős arányban él a kisebb településeken, hátránykompenzáció helyett gyakran a lemaradás ismétlődése figyelhető meg.

Vásárosnaményi járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Vásárosnamény	X	X	-	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálat beszámolója

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Vásárosnaményi járásban Vásárosnaményban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 28 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül pszichológiai és gyógypedagógiai területen fejlesztő foglalkozások, logopédia, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés, és tehetséggondozás területeken.

A szakszolgálatnál 7 fő pedagógus, 2 óraadó és 2 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A 2023/24-es tanévben 2095 gyermek részesült egyéni ellátásban és 798 gyerek ellátatlan maradt a megfelelő szakember hiány miatt. Erősen központosított az ellátás, csak Vásárosnaményban működik korai fejlesztés, tehetséggondozás, és logopédiai ellátás. Mivel a szolgáltatások Vásárosnaményban működnek kizárólag, az egyéb településen élő lakosság számára a járás központja földrajzi és logisztikai szempontból is sok esetben elérhetetlen lehet.

A járás kisebb települései - amelyek közül sok hátrányos helyzetű - teljesen ellátatlanok helyi szinten, ez különösen aggasztó például a romák, a mélyszegénységben élők és fogyatékossgal élő gyermekek esetében. A mélyszegénységben élő családokban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést akadályozza a közlekedés, az információhiány, a lakókörnyezet elzártsága. A járási szinten hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint SNI és BTMN gyermekek egyre növekvő számából adódóan a pedagógiai és utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakemberek (kiemelten korai fejlesztés, logopédia, gyógytestnevelés, gyógytornász, óvodai és iskola pszichológiai ellátás) számának növelésében. A pályaválasztás és tehetséggondozás területén is nagyszükség lenne a szakemberekre, fontos területek maradnak ellátatlanul. A hátrányos helyzetű célcsoportok szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében az adatszolgáltatások és a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (továbbiakban: HEP-ek) az alábbi megállapításokra került sor: Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A gyermekek, mélyszegénységben élők, romák és fogyatékossgal élők esetében fent ismertetett problémák és hiányosságok merülnek fel.

Záhonyi járás

	korai fejlesztés	logopédiai ellátás	gyógytestnevelés	óvodai és iskolai pszichológiai ellátás	tehetséggondozás	pályaválasztási tanácsadás
Záhonyi ¹²⁶	X	X	X	X	X	-

Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálat beszámolója

A településeken önállóan nem találhatók meg az egyéb oktatási feladatok, ezeket a pedagógiai szakszolgálat fogja össze és látja el. A Záhonyi járásban Záhonyban működik a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézménye, amely a járás 11 települését látja el: nevelési tanácsadás keretein belül pszichológiai és gyógypedagógiai területen fejlesztő foglalkozások, gyógytestnevelés, logopédia, szakértői bizottsági tevékenység, korai fejlesztés, és tehetséggondozás területeken.

A szakszolgálatnál 10 fő pedagógus, 2 óraadó és 1 fő főállású nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakember dolgozik. A 2023/24-es tanévben 1421 gyermek részesült egyéni ellátásban és 240 gyerek ellátatlan maradt a megfelelő szakember hiány miatt. Záhony a járás szakszolgálati központja, ahol a speciális pedagógiai szolgáltatásokat (korai fejlesztés, logopédia stb.) központosítva nyújtja. A kisebb települések lakossága Záhonyhoz kötött ellátórendszerre támaszkodik, azonban ez a hozzáférés korlátozott lehet, mert az utazás nehézségeket okoz a tömegközlekedés időbeli elérhetősége és költsége miatt. A legsúlyosabb problémák egyike, hogy a kisebb falvakban élők számára nem biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés a speciális pedagógiai szolgáltatásokhoz. Továbbá hiányzik a pályaválasztási tanácsadás, a járás egyik településén sem érhető el ez a szolgáltatás, ami súlyos hátrányt jelent a középiskolai továbbtanulásban, különösen hátrányos helyzetű tanulók esetében. A romák és a mélyszegénységben élők nagyobb arányban élnek a szolgáltatást nem nyújtó településeken, így kisebb az esélyük a korai fejlesztésre vagy tehetséggondozásra. A fogyatékkal élők esetében a gyógytestnevelés, a pszichológiai támogatás szinte kizárólag Záhonyhoz köthető, másutt nincs helyi infrastruktúra, ami szisztematikus ellátási hiányt eredményezhet. A hátrányos helyzetű célcsoportok szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében az adatszolgáltatások és a HEP-ek alapján az alábbi megállapításokra került sor: Az egyéb oktatási-képzési feladatok nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatások. A HH, HHH gyermekek nevelése, oktatása több problémát rejt magában, iskolai sikerességük (köztük a roma gyerekeké) nem megfelelően támogatott.

¹²⁶ Forrás: 2023/24-es pedagógiai szakszolgálat beszámolója

Az oktatási-képzési szolgáltatások vármegyei szintű összegzése

Óvodai ellátás

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 229 település van, ebből 195 településen az óvodáskorú gyermekek intézményi ellátottsága helyben megoldott, míg a többi 35 településen nincs helyben óvodai ellátás így a közeli települések óvodáiba kell gyermekeket beíratni. A településeken önkormányzati, települések közötti köznevelési megállapodás, valamint egyházi és civil fenntartású intézmények biztosítják az ellátást. Az önkormányzatok által fenntartott óvodák tekintetében vármegyei szinten megfigyelhető a csökkenő gyermeklétszám, azonban járasonként eltérő képet mutat a gyermekek létszáma vannak a nagyobb települések és főként Nyíregyháza vonzáskörzetében, ahol a folyamatosan növekvő a létszám. Továbbá hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek, illetve a speciális ellátást igénylő (SNI) gyermekek számának folyamatos növekedése figyelhető meg valamennyi járásban.

A vármegye főként kisebb településeiről a munkába eljáró szülők gyakran választják a nagyobb települések, székhelyek óvodáinak lehetőségeit, illetve látható, hogy a vármegyeszékhely óvodái nagyobb lehetőséget biztosítanak a speciális ellátásra szoruló óvodáskorú gyermekek nevelésére, gondozására. Hiányosság tapasztalható főként az elmaradott térségek nevelési-oktatási intézményeinél a korai fejlesztés teljeskörű biztosításában és elérhetőségében. Gyakran nem egyenlő esélyű a minőségi nevelési, fejlesztői lehetőségekhez való hozzáférés biztosítása a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára, a legtöbb óvodai ellátást nyújtó intézmény csak integráltan, illetve egyes intézmények nem is fogadnak SNI gyermekeket. Az integrált nevelés, oktatás szerepe vitathatatlan, hiszen általa csökkennek a hátrányok, de vannak gyerekek, akik egyéni fejlesztést igényelnek nem integrálhatók. A vármegye településein csak néhány intézmény lát el korai fejlesztés és gondozási tevékenységet, valamint egyéb köznevelési feladatokat, ezeket járasonként a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményei látják el, amely tevékenység esetében is felmerült a szakemberek és a meglévő szakemberek magasabb óraszámban történő biztosításának hiánya. Az oktatás segítése céljából speciális szakképzettséggel rendelkező szakemberek, utazó szakemberek alkalmazásával oldják meg a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátását, segítik a többségi pedagógusok szakmai munkáját az adott településen a törvényi előírásoknak megfelelően. Folyamatosan nő a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézségekkel küzdő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, amely szintén egyre nagyobb terhet és többletmunkát ró az óvodapedagógusokra. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődési lemaradása jellemző, szüleik gyermeknevelési kompetenciái hiányosak.

A fejlesztendő gyermekek növekvő és egyre magasabb számából adódóan további szakemberek (pl.: fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő, gyógytornász) biztosításának hiánya jelentkezik. Ezenkívül a fejlesztő (képesség-, készség- és mozgás, valamint

egészségfejlesztés) alkalmak alacsony száma vagy hiánya is megjelenik. A fenti okokból adódóan infrastrukturális hiányosságok is jelentkeznek főként mozgás és készségfejlesztő csoportszobai és udvari eszközök hiánya. Számos helyen már felújításra kerültek az óvodai intézmények, de vannak feladatellátási helyek, amelyek csak részben vagy nem kerültek korszerűsítésre.

Általános iskolai oktatás

Jellemző a kistépüléseken gyermekek létszámának csökkenése, így a kisebb településeken nem biztosított az általános iskolai ellátás, vagy csak alsó tagozattal rendelkeznek, vagy csak valamelyik intézmény tagintézményeként működnek. A vármegye 229 településből 61 település nem rendelkezik általános iskolával, tanulóik más településeken vehetik igénybe az általános iskolák szolgáltatását. A vármegyében három tankerület lát el fenntartói és működtetői feladatokat 13 járásban nagyságrendileg 150 településen. A vármegyében a tankerületi intézmények mellett egyházi, civil és nonprofit társaságok által fenntartott általános iskolai intézmények is működnek.

A tanulási motiváció alacsony a szociális problémákkal küzdő gyermekeknél, különösen ott, ahol az otthoni támogató háttér hiányzik, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozóan a szülők negatív mintái, az otthoni tanulási nehézségek okozta lemaradás miatt jellemző az évismétlés, a korai lemorzsolódás, valamint a tankötelezettségi korhatár elérését követően sokan befejezik tanulmányaikat. A tehetséggondozás és pályaaorientáció területén is jelentős hátránnyal küzdenek a járásban élő HH és HHH gyermekek. Ezeknek a gyerekeknek itt kellene megadni a segítséget, hogy lehetőségük legyen kitörni a rossz családi mintából. A BTMN-s és SNI gyermekek aránya is növekvő tendenciát mutat, továbbá kihívásként jelentkezik, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók aránya is magas, amely további szakemberek (pl: iskolapszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pedagógiai asszisztens) bevonásának igényét mutatják. A HEP-ek alapján felmerülő problémák közül csak néhány: a gyermekek szünidei ellátásának és tanórán kívüli sportolási lehetőségeinek problémája; a mélyszegénységben élők és romák gyermekei között is szép számmal vannak tehetséges és kiváló képességű gyermekek, azonban az otthoni szocializáció, és a pszichikai megterhelések miatt nem jut elég figyelem ezekre a gyermekekre; a fogyatékossággal élők közlekedése még néhány helyen akadályokba ütközik; az iskolai és óvodai nevelést, fejlesztést segítő, ha állandó logopédus, és pszichológus lenne foglalkoztatva; gyakoriak a gyermeknél az iskolai kudarcok, a fizikai-szellemi-lelki bántalmazás oka, amik lehetnek családon belüli, vagy oktatási intézményben belüli probléma; a veszélyeztetett és védelembe vett kiskorúak száma magas.

Vannak még települések, ahol szükség van a felújítással nem érintett vagy részben korszerűsített intézmények fejlesztésére, további fejlesztő helyiségek kialakítása, fejlesztése (pl. fejlesztő helyiségek, udvarok, tornatermek kialakítása vagy modernizálása stb.), valamint készség- és képesség vagy mozgásfejlesztéshez kapcsolódó szükséges eszközök beszerzése indokolt. A fenntartók oldaláról a humán erőforrások biztosítása, egyes településeken problémás, a pedagógusok leterheltsége magas, több településen jellemző a pedagógus hiány és szakos ellátás hiánya is.

Középfokú oktatás

A középfokú oktatás a vármegyeszékhelyen a legkomplexebb, de a vármegye minden járásában működik középfokú oktatást ellátó intézmény, vannak járások, ahol több településen. Kiemelkedő a diákok száma még Kisvárdán, Fehérgyarmaton és Mátészalkán is. A vármegyeszékhely által biztosított széleskörű képzés kínálattal lefedik a teljes középfokú oktatási palettát. A más településről járó tanulók és szüleik számára az adott középfokú oktatási intézmény elérése jelent nehézséget és az egyes középfokú oktatási területi lehetőségek hiánya, amelyből adódóan a vármegyeszékhelyre elszívó hatása jelentkezik az ellátás igénybevétele esetében, vagy csak egyes területekre korlátozott középfokú oktatás igénybevétele. A pedagógusok száma általánosságban a járásokban megfelelő, de vannak intézmények, ahol szaktanárihiány jelentkezik, továbbá a szakos tárgyak oktatásában jellemző a tanárok leterheltsége. A fogyatékossgal élők számára csak a vármegyeszékhely nyújt teljeskörű, komplex ellátást. Középiskolai szinten a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgálja az Arany János Tehetséggondozó Program, amely a vármegyében két helyen is elérhető Nyíregyházán a Zrínyi Ilona Gimnáziumban, Kisvárdán a Bessenyei György Gimnázium és Kollégiumban működik. A program célja, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége az oktatás. Azokban az intézményekben, ahol a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók magas száma jellemző, ott a fejlesztő szakemberek főként pszichológus és fejlesztőpedagógus magas óraszámú helyben történő biztosítása indokolt. Vannak intézmények, amelyek célja, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében élő hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek tanulási, képzési és továbbképzési lehetőségeit elősegítsék, bővítsék és ezáltal a munkaerőpiacon versenyképességük növekedjen.

További köznevelési feladatok

A további köznevelési feladatok közé sorolt szolgáltatások, úgymint készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás, fejlesztő nevelés-oktatás, alapfokú művészetoktatás, kollégiumi ellátás, kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás, Dobbantó/Hídprogramok, pedagógiai szakszolgáltatás, utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése, pedagógiai-szakmai szolgáltatás tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, közül az alapfokú művészeti oktatás a településeken, jellemzően az iskolákban, van biztosítva nagyrészt az adott intézmény pedagógusai, szakemberei által. A többi köznevelési feladatellátás nagyon minimális a vármegye egészére nézve: készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás két helyen Nyíregyházán és Nyírbátorban érhető el; fejlesztő nevelés-oktatás 9 intézményben, ebből 2 Kisvárdán, 3 Nyíregyházán és egy-egy intézmény működik Nyírbátorban, Nyírbogdányban, Mátészalkán és Laskodon.; kollégiumi ellátás 17 településen; pedagógiai szakszolgáltatás Kisvárdán és Nyíregyházán; utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése Nyíregyházán, Nyírbátorban, Mátészalkán és Laskodon; kiegészítő nemzetiségi

nyelvoktatás, pedagógiai szakmai szolgáltatás, tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelés-oktatása egy intézményben sem található meg a vármegyében.

Kollégiumi ellátás a vármegyeszékhelyen koncentrálódik, de a Kemecsei járás kivételével valamennyi járásban biztosított kollégiumi ellátás. Hídprogramok nem, de a Szakképzési Centrumok intézményei dobbantóprogramokat működtetnek. A Dobbantó program keretében a szakképző iskola előkészítő évfolyamán alapkompétencia-fejlesztés folyik, amelynek célja, hogy az alapfokú végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket már betöltött fiatalokat felkészítse a szakmatanulásra. A programban mentor tanár közreműködésével minden tanuló egyéni, a saját képességeinek és terveinek megfelelő fejlesztést kap. Ezt követően a tanuló tovább léphet a műhelyiskolai képzésbe, ahol 6-24 hónap alatt részs szakmát tanulhat.

A vármegyében az integráltan oktatott, sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények (EGYMI-k) szakemberei gondoskodnak az állami intézmények esetében:

- a Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és EGYMI,
- a Nyíregyházi Göllesz Viktor Speciális Szakiskola, Általános Iskola és EGYMI,
- a Nyírbátori Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és EGYMI,
- Laskodi Óvoda, Általános Iskola és EGYMI,
- Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.

Felnőttoktatás

A felnőttoktatás a felnőtt lakosság iskolarendszerű köznevelési oktatását jelenti. Az a képzés tekinthető felnőttoktatásnak, ahol a „tanuló munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglevő ismereteihez és életkorához igazodó iskolai oktatásban” vesz részt. A felnőttoktatás alapfokú, középfokú és felsőfokú végzettséget adó intézményben nappali, esti, levelező és távoktatási formában szervezhető. A vármegyében leginkább Nyíregyházán található meg többféle felnőttoktatási lehetőség, de a vármegyéhez tartozó járasok mindegyikében elérhető egy-egy felnőttoktatási típus. A legtöbb helyen a gimnáziumi képzést veszik igénybe érettségi megszerzése céljából, valamint a Szakképzési Centrumok által működtetett intézmények kínálnak felnőttoktatási képzést. A szakképzés lehetőséget biztosít a szakmát szerezni vágyó, vagy magukat átképezni kívánó felnőttek számára is. A szakképzés új rendszerében megszűnt a nappali és esti munkarend eddigi éles elhatárolása, a felnőttek szakmai oktatása rugalmasan szervezhető. A huszonötödik életévüket betöltött személyek oktatása felnőttképzési jogviszonyban történik, akár nappali, akár nem nappali rendszerben tanulnak. A korábbi tanulmányok, megszerzett ismeretek és gyakorlat beszámítható, a képzési idő a beszámítás alapján rövidülhet. A szakképzés feladata, hogy széles ágazati-szakmai alaptudást és a foglalkoztatók által elvárt kompetenciákat adjon. Az idősékekkel kapcsolatban leghangúlyosabban az alacsony informatikai,

számítástechnikai jártasság jelent meg. A mélyszegénységben élők és/vagy romák általában alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, így nem, vagy csak nehezen tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

Egyéb oktatási-képzési feladatok

Az egyéb oktatási feladatok közé sorolt szolgáltatások (korai fejlesztés, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, óvodai és iskolai pszichológiai ellátás, tehetséggondozás, pályaválasztási tanácsadás) elérhetősége, intézményi szinten nagyon kevés helyen érhető el helyben, ezeket a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményeinek szakemberei látják el. A feladatokat nagy leterheltség mellett tudják csak ellátni, szinte kivétel nélkül szakember hiánnyal küzd mindegyik tagintézmény. Sok településnek igénye lenne az óvodai és iskolai pszichológiai ellátásra, logopédusra, fejlesztő-, gyógypedagógusra saját intézményi szinten. Nagyon sok településen a vármegyében nem elérhetőek helyben a szolgáltatások, így az ott élők, különösen a mélyszegénységben élő és/vagy roma családok, fogyatékossgal élő gyermekek és szüleik számára jelentős plusz teher, hogy más településre utazva juthatnak csak a szükséges ellátáshoz hiányosságok megállapításához, ezzel együtt a fejlesztendő területek meghatározásához. A településeken legkevésbé a gyógytestnevelés és a korai fejlesztés, az óvodai- és iskolai pszichológus elérhető, de a logopédusokra vonatkozóan is nagy igény mutatkozik. A pályaválasztás és tehetséggondozás területén is szükség lenne szakemberek segítségére. Sok esetben a továbbtanulással kapcsolatos információk is csak szűk kört érnek el és a szülők informáltsága is főként a mélyszegénységben élők, romák esetében alacsony szintű.

Az oktatás, képzés tématerületén belül megkerülhetetlen a vármegyei felsőoktatás, a Nyíregyházi Egyetem megemlézése, mely meghatározó, kiemelkedő intézménye a felsőoktatásnak.

4. Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra

4.1. Lakásállomány, lakáskörülmények

A magyarországi mintegy 4,6 milliós lakásállomány a népességszámhoz képest nem számít kevésnek, ugyanakkor az építési év szerinti megoszlás egyenetlen képet mutat. Míg az összes lakóingatlan 35 %-a az 1960-1980 közötti években épült - a házgári lakásépítési hullámnak köszönhetően - addig az ezredfordulónál újabb lakások az állomány kevesebb mint 15 %-át teszik ki. Nemcsak a rezsiköltség, de a fenntarthatóság szempontjából is kulcsfontosságú, hogy a lakásállomány milyen állapotban van.

Jelen fejezet a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét érintő lakásállomány helyzetét járási kontextusban helyezi fókuszba.

Baktalórántházai járás

A járási települések ¹²⁷	Lakások száma ¹²⁸	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Háztartási villamosenergia fogyasztók	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonahálózatba bekapcsolt lakások
Baktalórántházai járás	6 700	496	614	6 158	3 838	0	4 412	3 892
Baktalórántháza	1 126	25	56	1 082	715	0	809	896
Besenyőd	250	15	40	210	131	0	108	157
Laskod	380	53	44	337	203	0	249	0
Levelek	951	34	39	919	624	0	664	852
Magy	317	25	23	294	142	0	207	243
Nyíribrony	419	47	31	390	223	0	289	301
Nyírfákó	359	52	51	317	209	0	227	0
Nyírkércs	301	21	22	287	166	0	216	0
Ófehértó	965	96	132	852	514	0	575	697
Petneháza	669	75	63	614	384	0	437	0
Ramocsaháza	523	32	80	445	292	0	349	382
Rohod	440	21	33	411	235	0	282	364

¹²⁷ Forrás: KSH, Népszámlálás 2022

¹²⁸ Valamennyi járási táblázat adatai darabszámmra vonatkoznak

A Baktalórántházai járásban összesen 6 700 lakás található, melyből a nem lakott lakások aránya több, mint 7%. A járás települései között különbségek vannak a lakásállomány minőségében, a lakások felszereltségében, ellátottságában. A legtöbb lakás a járásban vízvezetékekkel, csatornahálózattal és elektromos árammal ellátott, ugyanakkor távfűtésbe bekapcsolt lakások egyáltalán nincsenek. Kiemelkedő adat a vezetékes internettel való ellátottság hiánya, mivel csak valamivel több, mint a háztartások felében található meg. A fűtés szempontjából gázfogyasztók aránya több mint 65%-os, viszont a közcsatornába bekapcsolt lakások aránya nem éri el a 60%-ot.

A járás öt településén (Besenyőd, Laskod, Nyírájkó, Ófehértó és Ramocsaháza) a komfort nélküli és a szükséglakások aránya az adott település lakásainak több mint tíz százalékát teszi ki.

A lakhatással kapcsolatban az a legnagyobb probléma, hogy kevés a szociális bérlakás és kevés albérlet, mert a családi házakat inkább eladják, nem adják ki, emiatt a rászorulóknak nehezen találnak megfizethető lakást.

A hátrányos helyzetű csoportok lakáskörülményei általában rosszak, sokan eladósodott, árverezés alatt álló, felújításra szoruló ingatlanokban élnek, ahol hiányos a berendezés, és nem megfelelőek az alapvető életfeltételek.

A gyermekes családok gyakran túlszűfolt lakásokban laknak, ahol kevés a szoba, és hiányoznak az alapvető bútorok, közművek, háztartási eszközök.

Az idősek elavult lakásokban élnek, ahol korszerűtlen fűtési rendszerek miatt nehéz biztosítani a megfelelő meleget és biztonságot.

A nők, különösen az egyedül élők vagy gyermeküket egyedül nevelők esetében gyakran olyan lakásokban élnek, ahol hiányoznak a házimunkát megkönnyítő eszközök, bútorok, fűtőberendezések, és az ingatlan felújításra szorul.

A fogyatékkal élők otthonai jellemzően nem akadálymentesek, így nem felelnek meg az egyéni szükségleteiknek, ami megnehezíti az önálló életvitelt.

A roma családok legtöbbször alacsony komfortfokozatú, rossz állapotú családi házakban élnek. Ezekben gyakran nincs fürdőszoba, WC, megfelelő fűtés vagy áramellátás. A lakások sokszor balesetveszélyesek, a közművek hiányosak, a környezet pedig rendezetlen.

Csengeri járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonalnalózatba bekapcsolt lakások
Csengeri járás	5529	745	704	4851	2784	0	3969	3850
Csenger	1939	203	97	1850	1123	0	1508	1615
Csengersima	302	44	20	281	149	0	234	252
Csengerújfalu	327	43	44	286	170	0	214	222
Komlódtótfalu	67	20	24	44	18	0	32	0
Pátyod	286	48	54	236	142	0	200	190
Porcsalma	993	128	176	822	472	0	679	740
Szamosangyalos	187	17	42	145	87	0	131	0
Szamosbecs	166	38	6	164	81	0	139	135
Szamosatárfalva	124	11	25	98	47	0	70	89
Tyukod	875	158	178	699	391	00	569	607
Ura	263	35	38	226	104	0	193	0

A Csengeri járásban összesen 4.784 lakás található, ebből a nem lakott lakások aránya meghaladja a 13%-ot. A komfort nélküli és szükségslakások aránya valamivel magasabb a vármegyei átlagnál, a népszámlás adatai alapján 801 lakásban fürdőszoba sincs.

A legtöbb lakás a járásban vízvezetékekkel, csatornalálózatall és elektromos árammal ellátott, ugyanakkor távfűtésbe bekapcsolt lakások egyáltalán nincsenek. Kiemelkedő adat, hogy a járás három településén Komlódtótfaluban, Szamosangyaloson és Urán a közcsatornalálózatba bekapcsolt lakások száma nulla.

A vezetékes internettel való ellátottság közel 50%-os. A fűtés szempontjából a járásban a lakott lakásokban helyiségenként konvektorral, kályhával vagy más eszközzel fűtők aránya magas, meghaladja a 60%-ot, központi fűtéssel 1966 lakást fűtenek.

A járás öt településén (Komlódtótfalu, Pátyod, Porcsalma, Szamosangyalos, Szamosatárfalva és Tyukod) a komfort nélküli és a szükségslakások aránya az adott település lakott lakásainak több mint 20 %-át meghaladja.

Csenger Város Önkormányzata többféle lakhatási lehetőséggel támogatja a lakás gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű csoportokat. A településen 13 darab fecskelakás áll rendelkezésre fiatal házaspárok és fiatal párok részére, amelyeket öt évre, kedvezményes bérleti díj mellett biztosítanak. Ezen felül 4 garzonlakásban olyan családok kerültek elhelyezésre, akik saját erőből nem tudták megoldani lakhatásukat, vagy ingatlanjuk árverezés alá került.

A járásszékhelyen egy szociális bérlakás, valamint egy hajléktalanszállás is működik, amelyek a legsúlyosabb szociális problémák enyhítését szolgálják. Az önkormányzat elkötelezett a leszakadó, illetve leszakadással veszélyeztetett területeken élők életkörülményeinek javítása mellett. Ennek részeként sikeresen pályázott a TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00008 azonosítójú projekt keretében, amely révén egy önkormányzati bérlakást biztosítanak szociális lakásként a szegregátumban *jelenlét* típusú szociális munkát végző szakember számára.

A járás településein jelenleg is működnek szociális bérlakások, a hátrányos helyzetű lakosság hatékonyabb támogatása és a bérlakás-állomány bővítése érdekében elengedhetetlen további pályázati források bevonása.

A hátrányos helyzetű csoportok lakáskörülményeit általában alacsony komfortfokozat, túlszűfolttság és hiányos közműellátottság jellemzi.

A gyermekes családoknál gyakori, hogy a gyerekek nem rendelkeznek saját térrel, mivel több generáció él egy háztartásban, szűkös lakásviszonyok között. Az idősek sok esetben régi, korszerűtlen, nem akadálymentesített ingatlanokban élnek, amelyek fenntartása nehézséget jelent az alacsony nyugdíjak mellett. Az egyedül élő, illetve gyermeküket egyedül nevelő nők számára a lakhatás különösen nagy terhet jelent, mivel korlátozott jövedelmük nem teszi lehetővé a felújítást vagy a korszerű háztartási eszközök beszerzését.

A fogyatékkal élő lakókörnyezete jellemzően nem felel meg az akadálymentesítés követelményeinek, az ehhez szükséges átalakítások anyagi okok miatt ritkán valósulnak meg. A roma családok gyakran szegregált területeken, rossz állapotú, közművekkel nem megfelelően ellátott lakásokban élnek.

Ezekben sokszor nincs fűtés, fürdőszoba vagy bent WC, és gyakori a túlszűfolttság. A mélyszegénységben élő háztartásokra jellemző a penészes, beázó, rosszul szigetelt lakások jelenléte, amelyek fenntartása meghaladja a családok anyagi lehetőségeit.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közesatornahálózatba bekapcsolt lakások
Fehérgyarmati járás	14 801	1 605	1 706	13 190	7 830	0	9 931	7 487
Botpalád	231	13	57	177	118	0	103	0
Cégénydányád	273	42	33	243	135	0	167	0
Csaholc	178	12	33	147	89	0	107	99
Császló	148	37	35	114	58	0	90	81
Csegöld	261	23	6	256	111	0	200	0
Darnó	63	16	13	50	6	0	23	0
Fehérgyarmat	3241	247	34	3210	2297	0	2693	3036
Fülesd	177	17	31	147	93	0	100	116
Gacsály	289	44	49	248	134	0	193	181
Garbolc	70	18	22	48	21	0	30	30
Gyügye	130	26	14	115	61	0	90	0
Hermánszeg	133	41	30	104	42	0	96	0
Jánkmajtis	641	49	59	584	363	0	437	0
Kérsemjén	120	13	15	106	57	0	71	79
Kisar	369	28	49	319	173	0	234	0
Kishódos	33	6	13	22	13	0	14	14
Kisnamény	136	29	35	101	34	0	63	0
Kispalád	183	12	41	143	103	0	89	0
Kisszekeres	214	26	24	190	106	0	142	0
Kölcse	530	57	65	470	264	0	334	339
Kömörő	230	34	44	193	108	0	135	0
Magosliget	87	5	14	73	55	0	34	29

Mánd	100	4	14	89	59	0	72	77
Méhtelek	269	28	55	216	115	0	180	179
Milota	313	14	42	274	145	0	191	221
Nábrád	366	54	22	343	199	0	274	304
Nagyar	280	54	45	237	108	0	135	0
Nagyhódos	84	34	13	71	24	0	52	42
Nagyszekeres	200	27	39	162	98	0	110	0
Nemesborzova	41	-	7	34	23	0	29	0
Olcsvaapáti	152	40	31	121	56	0	93	98
Panyola	280	71	29	251	144	0	202	207
Penyige	285	30	20	267	167	0	201	229
Rozsály	253	23	31	222	127	0	178	164
Sonkád	236	10	23	215	123	0	151	158
Szamossályi	313	53	78	251	128	0	204	0
Szamosújlak	188	38	23	166	73	0	138	0
Szatmárcseke	584	58	61	527	274	0	322	0
Tiszabecs	419	12	48	376	182	0	264	284
Tiszacsécse	109	23	25	84	43	0	59	71
Tiszakóród	297	39	53	245	130	0	166	184
Tisztaberek	228	18	53	177	91	0	133	125
Tivadar	86	24	11	76	52	0	64	0
Tunyogmatolcs	925	82	88	840	497	0	659	765
Túristvándi	249	11	44	210	121	0	127	0
Túrricse	221	13	43	179	108	0	135	144
Uszka	110	5	27	82	62	0	26	0
Vámosoroszi	175	10	18	157	85	0	111	125
Zajta	148	14	28	123	69	0	107	106
Zsarolyán	153	21	19	135	86	0	103	0

A Fehérgyarmati járásban összesen 14 801 lakás található, a lakások több, mint 55%-a 1961-1980 között épült, döntően téglafalazattal.

A lakott lakások 80%-ának alapterülete meghaladja a 60m²-t. A komfort nélküli és szükséglakások aránya meghaladja a 10%-ot, a járás ötven településéből 14 településen ez az arány meghaladja a 20%-ot.

A népszámlás adatai alapján 1.897 lakásban nincs fürdőszoba, és közel ugyanennyi lakásban nincs vízellátásos wc sem, 1.611 lakásban nincs vezetékes víz.

Kiemelendő adat, hogy a járásban 22 település még nem került bekapcsolásra a közcsontra hálózatba, távfűtéses lakások ebben a járásban sincsenek.

A fűtés szempontjából a járásban a lakott lakásokban a helyiségenként konvektorral, kályhával vagy más eszközzel fűtők aránya közel 60%.

A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeit a járásban számos, egymással összefüggő probléma és hiányosság jellemzi.

A legnagyobb nehézséget az alacsony jövedelmi szint okozza, amely jelentősen korlátozza a lakások fenntartásának és felújításának lehetőségét. Sok háztartás számára a közüzemi számlák rendszeres kiegyenlítése komoly kihívást jelent, amely gyakran a szolgáltatások - elsősorban az áramszolgáltatás - megszüntetéséhez vezet.

A lakóingatlanok jelentős része műszakilag elavult, és a szükséges karbantartások elmaradása tovább rontja azok állapotát. A munkajövedelemmel nem rendelkező, mélyszegénységben élő és roma családok jellemzően alacsony komfortfokozatú, magas laksűrűségű otthonokban élnek, ahol a közműhátralékok, lakáshitel-tartozások és adósságok folyamatosan újratermelődnek.

A fogyatékkal élők lakhatásában az akadálymentesítés hiánya jelenti a legnagyobb kihívást, míg az idősek esetében a régi építésű, kertes házak fenntartása, karbantartása és fizikai gondozása jelent egyre nagyobb terhet.

A lakáskörülmények javítása érdekében komplex beavatkozásokra, célzott támogatásokra, valamint pályázati források bevonására van szükség a járás egész területén.

Ibrányi járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások
Ibrányi járás	8 742	636	690	7 991	4961	0	5998	6932
Balsa	402	107	59	351	156	0	271	315
Buj	914	67	83	847	520	0	632	757
Gávavencsellő	1470	170	118	1367	733	0	1008	1120
Ibrány	2368	95	172	2213	1555	0	1726	2028
Nagyhalász	1948	56	111	1832	1141	0	1400	1562
Paszab	399	11	19	321	212	0	180	334
Tiszabercel	723	70	58	593	366	0	453	566
Tiszatelek	518	60	70	467	278	0	328	250

Az Ibrányi járásban összesen 8 742 lakás található, a lakások több, mint 60%-a 1961-2000 között épült, falazatukat tekintve közel azonos arányban vannak a vályog és a téglalapítású házak. Az alapterületeket tekintve a lakások közel 60%-a meghaladja a 80m²-t

Az építkezések száma nem kiemelkedő, 2010 után mindössze 99 ház épült, annak több mint fele a járásközpontban, további 30% Nagyhalászbán. A településeken falusias, kertvárosi jellegű házak találhatók nagyobb számban.

A komfort nélküli és szükség-lakások aránya valamivel alacsonyabb (8%) a vármegyei átlagnál, a népszámlás adatai alapján 805 lakásban nincs fürdőszoba, 770 lakásban pedig vízöblítéses wc.

A közcatornahálózat a járás minden településén kiépítésre került, a lakások közel 80%-a csatlakozott is a hálózatra.

A legtöbb lakás a járásban vízvezetékekkel és elektromos árammal ellátott, ugyanakkor távfűtésbe bekapcsolt lakások egyáltalán nincsenek. Vezetékes internettel a lakások több, mint fele rendelkezik. A fűtés szempontjából a gázzal fűtők mellett magas a fát használók aránya.

Ibrány Város Önkormányzata nagy figyelmet fordít a szegregáció csökkentésére és a mélyszegénységben élők társadalmi felzárkózására. Ennek érdekében már a 2014–2020-as időszakban is sikeresen pályázott, melynek eredményeként 3 ikerház épült, összesen 6 szociális bérlakással, továbbá felújítottak egy meglévő bérlakást, ahol 2 új lakóegységet alakítottak ki, valamint létrejött egy szolgálati lakás is.

A 2021-2027 közötti programozási időszakban az önkormányzat újabb pályázatot nyert el, amelynek keretében 2 szociális bérlakást alakítanak ki meglévő épületekben a szegregátum területén, valamint egy új szolgálati lakás is létrejön az akcióterületen belül. A fejlesztések célja a rászoruló lakhatási körülményeinek javítása és a társadalmi esélyegyenlőség elősegítése.

A mélyszegénységben élők lakáskörülményeit elsősorban az anyagi forráshiány határozza meg. Jellemzően nehezen jutnak lakáshoz, sok esetben rossz műszaki állapotú, alacsony komfortfokozatú ingatlanokban élnek.

A lakások gyakran szűkösek, korszerűtlenek, hiányos közműellátottsággal rendelkeznek. A téli időszakban a fűtés biztosítása komoly nehézséget jelent számukra, sok esetben nem áll rendelkezésre megfelelő fűtőberendezés, vagy nem tudják megfizetni az ehhez szükséges energiaárakat. A lakásfenntartás rendszeres költségei további megterhelést jelentenek, emiatt gyakori a közüzemi hátralékok felhalmozódása.

A lakások gyakran túlszűfoltak, több generáció osztozik a szűkös élettéren, a gyermekeknek sokszor nincs saját szobájuk.

Az idős személyek egy jelentős része kis nyugdíjból, nagyon takarékosan él, saját tulajdonú, leginkább régi építésű családi házban, több esetben teljesen egyedülállóak és a gyermekeik sem tudnak segíteni anyagilag számukra.

Számukra a lakások fenntartása, a közüzemi díjak rendezése, illetve kertes lakások esetén a zöldterület rendezése jelent problémát. A fogyatékkal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Kemecsei járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonnahálózatba bekapcsolt lakások
Kemecsei járás	7497	353	498	7056	4510	0	5280	6114
Berkesz	294	25	23	275	170	0	192	260
Beszterec	334	13	41	302	190	0	192	137
Demecser	1456	52	57	1409	865	0	1100	1302
Gégény	714	79	47	674	407	0	516	572
Kék	643	21	41	613	393	0	474	553
Kemecse	1600	41	84	1518	1019	0	1137	1323
Nyírbogdány	1021	61	46	979	617	0	780	904
Nyírtét	361	20	29	333	224	0	251	293
Székely	346	25	51	297	164	0	188	241
Tiszarád	173	9	28	146	108	0	85	90
Vasmegyer	555	7	51	510	353	0	365	439

A Kemecsei járásban összesen 7.497 lakás található, ebből 353 a nem lakott lakások száma, amely alig 5 %-a az összes lakásnak. A vármegyében itt a legalacsonyabb arány a nem lakott lakások tekintetében. A járás minden településén elérhetőek a közüzemi szolgáltatások.

A lakások zöme 1961-2010 között épült, téglá falazattal, legjellemzőbbek a 80 m² feletti alapterületű 2-3 szobás kertes házak, amelyek ellátottságában, felszereltségében nagy különbségek vannak a településeken. A lakások 90%-a összkomfortos vagy komfortos körülbelül azonos arányban, fűtőanyagot tekintve közel azonos arányban használnak gázt és fát a lakosok.

A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma 498, a népszámlálási adatok alapján 441 lakásban nincs vezetékes víz.

A hátrányos helyzetű mélyszegény és/vagy roma csoportok esetében sok család szűkös, egy- vagy kétszobás házakban él, gyakran 4-5 gyermekkel, ahol nincs elegendő élettér. Előfordul, hogy a lakások alapvető felszereltsége is hiányzik, nincs fürdőszoba, nincs WC, vagy nem megfelelő a higiéniai környezet. Ezek a körülmények jelentősen rontják az ott élők életminőségét, különösen a gyermekek egészséges fejlődési lehetőségeit.

A fogyatékosággal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Az alacsony jövedelemmel rendelkező, egyszemélyes háztartásban élő idős személyeknél jelentkeznek lakhatási nehézségek, a lakások karbantartás, fenntartása, a közüzemi számlák fizetése okoz nekik problémát.

A lakáskörülmények javításához elsősorban több önkormányzati és szociális bérlakásra lenne szükség, akár új építés, akár meglévő lakások megvásárlása és bérlakásként való hasznosítása révén.

Fontos lenne emellett a felújításhoz szükséges eszközök és anyagok biztosítása, valamint a lakosok tájékoztatása a támogatási lehetőségekről.

Kisvárdai járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonnahálózatba bekapcsolt lakások
Kisvárdai járás	20549	1646	1032	19664	13207	1238	14855	15822
Ajak	1286	51	71	1222	811	0	1134	1129
Anarcs	639	14	29	613	457	0	527	574
Dombrád	1336	76	109	1239	753	0	877	1069
Döge	733	20	26	710	476	0	541	640
Fényeslitke	839	38	9	830	607	0	679	783
Gyulaháza	645	25	47	610	412	0	466	536
Jéke	262	16	4	259	175	0	222	0
Kékcse	480	15	31	451	290	0	317	358
Kisvárd	6933	768	72	6873	4930	1238	5077	6562
Lövőpetri	217	43	30	194	110	0	145	0
Mezőladány	338	19	58	285	158	0	200	247
Nyírkársz	834	95	62	782	468	0	585	661
Nyírlövő	244	11	18	231	158	0	190	0
Nyírtass	774	90	55	731	425	0	508	656
Pap	644	34	27	625	410	0	523	0
Pátroha	985	43	79	912	581	0	670	760
Rétközberencs	355	20	49	318	192	0	203	0

Szabolcsbáka	433	45	38	398	256	0	322	0
Szabolcsveresmart	545	60	39	512	359	0	372	356
Tiszakanyár	520	29	56	470	301	0	340	371
Tornyospálca	944	99	87	862	548	0	602	740
Újdombrád	211	9	6	206	145	0	150	146
Újkenéz	352	26	30	331	185	0	205	234

A Kisvárdai járásban összesen 20 549 lakás található, ebből 1 646 a nem lakott lakások száma. A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások aránya alacsony, mindössze Mezőladányban, Rétközberencsen és Tiszakanyáron haladja meg a 10 %-ot az összes lakáshoz képest. A járásban a közcsatornahálózat még nem került teljeskörűen kiépítésre, nem érhető el hat településen.

A lakások zöme 1961-2010 között épült, legjellemzőbbek a 80 m² feletti alapterületű 2-3 szobás kertesházak. A lakások falazatát tekintve több mint fele téglá, negyede vályog falazattal épült. A járás legtöbb lakása kertesház, a távfűtésbe bekapcsolt lakások egyedül a járási központban találhatók, 1 238 távfűtéses lakás van. A járásban kiemelendő az építési kedv, 337 új lakás épült 2010 után, ötvenöt százalékuk a járasszékhelyen. A lakások közel 60%-a összkomfortos, míg több, mint 30% komfortos. A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások száma 1.032. A népszámlálási adatok alapján 1 249 lakásban nincs fürdőszoba és közel ugyanennyi lakásban vízöblítéses wc sincs, 1 311 lakás pedig nem rendelkezik meleg folyóvízzel.

A mélyszegénységben élő és/vagy roma családok rosszabb állapotú, alacsonyabb komfortfokozatú, magas laksűrűségű otthonokkal rendelkeznek. Lakásviszonyaikra jellemző a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. A lakások szükséges karbantartása elmarad, a gyermekek számára sok esetben nem áll rendelkezésre saját szoba. A fogyatékkal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást. Az idősek jellemzően régebbi építésű kertesházakban élnek, amelyek gondozása, fenntartása problémát okozhat.

A lakáskörülmények javításához elsősorban átfogó felújításokra, új szociális bérlakások építésére és megfelelő anyagi forrásokra van szükség. Emellett elengedhetetlen a szociális munkások, műszaki szakemberek és tanácsadók jelenléte, az információhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a közösségi részvétel és a civil szervezetek bevonása a hosszú távon fenntartható megoldások érdekében.

Mátészalkai járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások
Mátészalkai járás	24079	1944	2113	22137	13992	1775	16064	18628
Fábiánháza	754	140	154	604	327	0	396	428
Fülpösdaróc	106	10	12	96	62	0	86	88
Géberjén	198	18	19	183	105	0	153	165
Győrtelek	476	22	66	412	262	0	311	375
Hodász	1100	55	124	987	564	0	715	788
Jármi	506	44	19	489	304	0	364	453
Kántorjánosi	819	98	106	725	336	0	532	556
Kocsord	1017	73	77	946	635	0	804	857
Mátészalka	7156	592	132	7050	5010	1775	4712	6805
Mérk	785	115	61	730	314	0	491	580
Nagydobos	734	49	95	649	359	0	437	548
Nagyecsed	2291	139	306	2012	1238	0	1559	1673
Nyírcsaholy	828	67	115	717	453	0	593	681
Nyírkáta	636	23	141	500	282	0	275	0
Nyírmeggyes	1025	62	28	1000	686	0	859	965
Nyírparasznya	309	28	48	262	162	0	179	197
Ópályi	913	17	118	798	460	0	625	730
Ökörítőfülpös	613	41	157	479	271	0	360	0
Őr	536	44	46	501	296	0	361	425
Papos	310	11	35	277	192	0	211	0
Rápolt	83	33	36	48	23	0	42	0
Szamoskér	183	45	23	160	79	0	112	121
Szamosszeg	725	99	98	630	402	0	526	544
Tiborszállás	360	20	11	349	196	0	253	306
Vaja	1176	49	64	1113	725	0	760	988
Vállaj	440	50	22	420	249	0	348	355

A Mátészalkai járásban összesen 24 079 lakás található, a lakások több, mint 43%-a 1961-1980 között épült, a lakások több, mint fele téglafalazattal. A lakott lakások 65%-ának alapterülete meghaladja a 80m²-t, döntően összkomfortos és komfortos fokozatúak. A járásban kiemelendő az építési kedv, 386 új lakás épült 2010 után, hatvan százalékuk a járásszékhelyen. A járás 26 településéből 15 településen a komfort nélküli, szükség- és egyéb lakáslakások aránya meghaladja a 10 százalékot az összes lakások számához képest, ezen települések közül kiemelkedik továbbá Fábianháza, Nyírkáta és Ökörítőfülpös, ahol ez az arány meghaladja a 20 %-ot, illetve Rápolton ez az arány több, mint 40 %. A népszámlálás adatai alapján 2 435 lakásban nincs fürdőszoba, és közel ugyanennyi lakásban nincs vízöblítéses wc sem, 1 942 lakásban nincs vezetékes víz. Nyírkáta, Ökörítőfülpös, Papos és Rápolton települések még nem kerültek bekapcsolásra a közcatorna hálózatba. A járás legtöbb lakása kertes ház, a távfűtésbe bekapcsolt lakások egyedül a járási központban találhatók, 1 775 távfűtéses lakás van. A fűtés szempontjából a járásban központi fűtés a lakások kevesebb, mint felében van, a fűtés főként vezetékes gázzal és/vagy fával megoldott.

A lakáskörülmények javítása érdekében több településen szociális célú ingatlan megvásárlása lenne indokolt pályázati forrásból, mivel az önkormányzatok jelenleg nem rendelkeznek megfelelő számú olyan ingatlannal, melyet átmenetileg szociális célra nyújthatna.

Nagyecsed Város Önkormányzata a szegregáció mérséklése és a mélyszegénységben élők társadalmi integrációja érdekében a TOP_PLUSZ-1.2.2-21 kódszámú pályázat keretében három korszerű szociális bérlakást alakít ki a Kölcsey utca 17. szám alatti épület felújításával, nyolc fő elhelyezésére. A fejlesztés célja a nyugati szegregátum lakáskörülményeinek javítása, a felzárkózás elősegítése, a közbiztonság növelése és a foglalkoztatás ösztönzése.

A hátrányos helyzetű csoportok közül a mélyszegénységben élők és/vagy romák lakáskörülményeire jellemző, hogy nagy százalékban komfort nélküliek az ingatlanok, leromlott állapotúak és sok esetben zsúfoltan élnek benne. Az ingatlanok udvarai több esetben rendezetlenek, szemetesek, a lakások szükséges karbantartása elmarad, a gyermekek számára sok esetben nem áll rendelkezésre saját szoba. A nők esetében gyakori a lakások alapvető felszereltségének hiánya, ami különösen az egyedülálló vagy gyermeküket egyedül nevelő nőket érinti hátrányosan.

Az idősök jellemzően régebbi építésű kertes házakban élnek, amelyek gondozása, fenntartása problémát okozhat.

A fogyatékkal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Nagykállói járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások
Nagykállói járás	11547	805	915	10759	5833	0	7596	8032
Balkány	2372	230	297	2095	279	0	1372	1568
Biri	526	56	21	508	635	0	351	440
Bököny	1168	63	122	1074	319	0	699	864
Érpatak	641	28	91	556	406	0	338	0
Geszteréd	743	80	71	688	707	0	482	0
Kállósején	1484	149	129	1372	2431	0	1008	1126
Nagykálló	3631	131	109	3540	528	0	2692	3238
Szakoly	982	68	75	926	528	0	654	796

A Nagykállói járásban összesen 11 547 lakás található, ebből 805 a nem lakott lakások száma, amely közel 7 százaléka az összes lakásnak.

A lakások zöme 1961-2010 között épült, döntően téglafalazattal, de nagyon sok a vályog, sárfalazatból épült ház is. A járásban a legjellemzőbbek a 80 m² feletti alapterületű összkomfortos vagy komfortos 2-3 szobás kertesházak, amelyek ellátottságában, felszereltségében nagy különbségek vannak a településeken.

A járásban kiemelendő, hogy 173 új lakás épült 2010 után, több mint 35 %-uk a járásszékhelyen, de érdekesség, hogy a járás minden településén épült új ház.

A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások aránya közel 8% az összes lakás számához viszonyítva, melyből a népszámlálási adatok alapján 1 122 lakásban nincs fürdőszoba, 788 lakásban a vezetékes víz sem került bekötésre. Balkány, Bököny és Érpatak településeken a komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások aránya meghaladja a 10%-ot.

A járásban Érpatakon és Geszteréden nem történt még meg a közcatornahálózat kiépítése. Távfűtéssel rendelkező lakások nincsenek a járásban, a településeken döntő többségben van a fával való fűtési mód. A lakáskörülmények javítása érdekében több településen szociális célú ingatlan megvásárlása lenne indokolt pályázati forrásból, mivel az önkormányzatok jelenleg nem rendelkeznek megfelelő számú olyan ingatlannal, melyet átmenetileg szociális célra nyújthatna. Emellett szükség van szemléletformáló

programokra, felvilágosító tevékenységekre és bevált „jógyakorlatok” bemutatására az érintettek körében a fenntartható lakhatási megoldások elérése érdekében.

A hátrányos helyzetű mélyszegény és/vagy roma csoportok esetében gyakori a túlzsúfoltság, több generáció együttélése, többségükben régi lakóépületekben élnek, amelyek alacsony komfortfokozattal rendelkeznek.

A fogyatékossgal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Az alacsony jövedelemmel rendelkező, egyszemélyes háztartásban élő idős személyeknél jelentkeznek lakhatási nehézségek, a lakások karbantartás, fenntartása, a közüzemi számlák fizetése okoz nekik problémát.

Nyírbátori járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonalnalózatba bekapcsolt lakások
Nyírbátori járás	16126	1377	1474	14808	8464	121	9870	11044
Bátorliget	326	72	76	255	133	0	105	0
Encsencs	652	43	82	576	327	0	296	427
Kisléta	562	66	59	505	261	0	346	391
Máriapócs	678	23	49	638	402	0	477	582
Nyírbátor	4827	263	185	4663	3084	121	3695	4299
Nyírbéltek	1099	97	117	986	501	0	572	790
Nyírbogát	1232	115	77	1166	661	0	728	1082
Nyírcsászari	410	15	23	394	247	0	254	0
Nyínderzs	255	36	24	232	103	0	138	0
Nyírgelse	476	55	58	426	228	0	248	0
Nyírgyulaj	764	79	81	692	429	0	443	570
Nyírlugos	1190	170	90	1112	528	0	671	1018
Nyírmihálydi	642	33	110	537	248	0	265	401
Nyírpilis	174	0	80	100	34	0	39	0
Nyírvasvári	732	57	95	651	360	0	454	500
Ömböly	188	47	49	143	60	0	77	0

Penészek	418	56	70	369	122	0	197	0
Piricse	582	16	72	511	290	0	293	433
Pócspetri	639	90	39	604	336	0	443	551
Terem	280	44	38	248	110	0	129	0

A Nyírbátori járásban összesen 16 126 lakás található, a lakások több, mint 40%-a 1961-1980 között épült, döntően téglafalazattal, de magas a vályog, sár falazattal rendelkező épületek aránya is. A lakások 60%-ának alapterülete meghaladja a 80m²-t, döntő többségében 2-3 szobásak. Az összkomfortos lakások aránya 45%, míg a komfortosaké meghaladja a 40%-ot.

A komfort nélküli és szükség-lakások aránya a járás 20 településéből 9 településen meghaladja a 10%-ot, Bátorliget és Ömböly településeken a 20%-ot, míg Nyírpilisén a 45%-ot. A népszámlás adatai alapján 1.705 lakásban nincs fürdőszoba, és közel ugyanennyi lakásban nincs vízöblítéses wc sem, 1 318 lakásban nincs vezetékes víz.

Távfűtéses lakások csak a járásszékhelyen vannak, de számuk elenyésző, mindössze 121 lakást fűtenek ezzel a móddal, a fűtés szempontjából döntő többségben van a fa tüzelés, a lakások több, mint 45%-át fűtik így, míg gázzal fűtött lakások aránya 20%.

A lakáskörülmények javítása érdekében több településen szociális célú ingatlan megvásárlása lenne indokolt pályázati forrásból, mivel az önkormányzatok jelenleg nem rendelkeznek megfelelő számú olyan ingatlannal, melyet átmenetileg szociális célra nyújthatna.

Nyírbátor Város Önkormányzata a szegregáció csökkentése és a mélyszegénységben élők társadalmi integrációja érdekében a TOP_PLUSZ-1.2.2-21 kódszámú pályázat keretében valósít meg fejlesztéseket, melyek közé tartozik többek között a Csokonai utca egy szakaszának aszfaltozása a közlekedési viszonyok javítása érdekében, valamint két térfigyelő kamera telepítése a közbiztonság növelésére.

A szegregátumban lévő szociális bérlakások felújításával a projekt hozzájárul a lakhatási körülmények javításához, míg egy szegregáción kívüli bérlakás felújítása elősegíti az érintett család társadalmi beilleszkedését.

A hátrányos helyzetű csoportok lakáskörülményeire jellemző, hogy a lakások elhasználódtak a szükséges karbantartás elmaradása miatt, komfortfokozatuk alacsony és zsúfoltak, mert több generáció él együtt kis alapterületen, a gyermekek számára sok esetben nem áll rendelkezésre saját szoba. Ez leginkább a romákat és mélyszegénységben élőket jellemzi.

A fogyatékkal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Az idős korosztály többségében saját tulajdonú ingatlannal rendelkezik, de sok esetben a gyermekeik elköltöztek a településről, így ők kevésbé tudnak segíteni nekik a lakások karbantartásában, felújításában, mindezekben segítségre szorulnak.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékekkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonahálózatba bekapcsolt lakások
Nyíregyházi járás	71528	5454	1557	70272	49459	16633	56273	67027
Apagy	854	37	52	809	558	0	653	732
Kálmánháza	713	34	67	660	342	0	469	505
Kótaj	1517	33	46	1478	912	0	1123	1356
Nagycserkesz	641	101	121	527	147	0	332	13
Napkor	1336	30	80	1266	831	0	1013	1201
Nyíregyháza	53472	4500	589	53052	38501	16633	42630	52136
Nyírpazony	1351	23	35	1325	1048	0	1187	1307
Nyírtelek	2521	93	112	2426	1409	0	1977	1628
Nyírtura	702	30	19	686	451	0	565	621
Rakamaz	1822	185	70	1758	1153	0	1482	1649
Sényő	490	14	12	479	308	0	384	474
Szabolcs	186	36	16	170	93	0	151	186
Timár	479	40	38	445	237	0	312	399
Tiszanagyfalu	671	27	40	645	372	0	500	522
Újfehértó	4773	271	260	4546	3097	0	3495	4298

A Nyíregyházi járásban 71 528 lakás található, ebből 5 454 a nem lakott lakások száma, amely több, mint hét %-a az összes lakásnak, ugyanakkor mennyiségét tekintve ebben a járásban van a legtöbb lakatlan lakás. A járás minden településén elérhetőek a közüzemi szolgáltatások.

A lakások közel 70%-a 1961-2010 között épült, téglafalazattal, de kiemelkedik a panelfalazat mennyisége is. A lakások több mint 30%-a 60m² alatti, közel 40%-a 60-80 m² közötti, és közel 30%-a 80m² feletti alapterületű.

A lakások háromnegyede összkomfortos, 20%-a komfortos. Fűtőanyagot tekintve a lakások 45 %-ban gázfűtést alkalmaznak és 16 633 távfűtéssel rendelkező lakás van a járásszékhelyen, ez az összes lakás több, mint 20%-a.

A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma 1 557, a népszámlálási adatok alapján 1 256 lakásban nincs vezetékes víz, 1 807 lakásban nincs fürdőszoba sem.

A járásban nagy különbségek vannak a különböző településrészek és társadalmi csoportok lakhatási jellemzőiben. A növekvő lakhatási igények kielégítése érdekében jellemzőek az új lakásépítések. Timárt kivéve a járás minden településén épültek lakások 2010 után, ebből kiemelkedik Nyíregyháza, ahol 3 988 lakás épült, ez közel 90%-a az újonnan épült lakások mennyiségének. Mindezek mellett még mindig jelentős a régebbi, felújításra váró ingatlanok száma is.

A településeken rendelkezésre álló szociális bérlakások állománya nem elegendő ahhoz, hogy lefedje a lakhatási nehézségekkel küzdő családok és egyének igényeit.

A meglévő bérlakások száma alacsony, gyakran rossz műszaki állapotban vannak, és a megnövekedett igények miatt hosszú várólisták jellemzők.

A rászorulóknak, különösen az alacsony jövedelmű, többgyermekes családok, egyedülálló szülők, idősek és mélyszegénységben élők számára így nem elérhető az alapvető, biztonságos és megfizethető lakhatás. A hátrányos helyzetű mélyszegény és/vagy roma csoportok esetében gyakori a túlzsúfoltság, több generáció együttélése, többségükben régi lakóépületekben élnek, amelyek alacsony komfortfokozattal rendelkeznek.

A fogyatékosággal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

Az alacsony jövedelemmel rendelkező, egyszemélyes háztartásban élő idős személyeknél jelentkeznek lakhatási nehézségek, a lakások karbantartás, fenntartása, a közüzemi számlák fizetése okoz nekik problémát.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonnahálózatba bekapcsolt lakások
Tiszavasvári járás	10018	851	868	9200	5375	0	6326	8358
Szorgalmatos	333	23	12	321	206	0	208	305
Tiszadada	901	129	109	796	398	0	491	648
Tiszadob	1136	154	174	979	404	0	600	813
Tiszaeszlár	928	42	144	795	402	0	480	387
Tiszalök	2219	270	106	2117	1212	0	1486	1706
Tiszavasvári	4501	233	323	4192	2753	0	3061	4499

A Tiszavasvári járásban összesen 10 018 lakás található, ebből 851 a nem lakott lakások száma. A járás minden településén elérhetőek a közüzemi szolgáltatások, távfűtéses lakások nincsenek.

A lakások zöme 1961-2000 között épült, téglafalazattal, de magas a vályog, sárfalazat aránya is, legjellemzőbbek a 60-99 m² közötti alapterületű 2-3 szobás kertesházak, amelyek ellátottságában, felszereltségében nagy különbségek vannak a településeken.

A lakások 47%-a komfortos, 41%-a összkomfortos, fűtőanyagot tekintve gázfűtéses lakások aránya 40%, míg a fafűtéses lakások aránya 30%.

A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások száma 868, ezen lakások száma Tiszadada, Tiszadob és Tiszaeszlár településeken meghaladja a 10%-ot. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatásával kapcsolatban gyakran jelentkeznek problémák a nem megfelelő higiéniai körülményekkel és az ingatlanok környezetének elhanyagoltságával.

A település ezeken a problémákon közösségi ház működtetésével próbál segíteni, ahol lehetőség van tisztálkodásra és ruhamosásra. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatásával összefüggésben leggyakrabban a nem megfelelő higiéniai körülmények, valamint az ingatlanok és azok közvetlen környezetének elhanyagoltsága jelent problémát. Tiszavasvári a lakáskörülmények javítása érdekében több intézkedést is tesz, például közösségi ház működtetésével biztosít lehetőséget tisztálkodásra és ruhamosásra, életmódtanácsadással segítik a lakosságot a higiéniai körülmények és az életminőség javítása érdekében.

A lakáskörülmények javítása érdekében szükség lenne a jogszabályi háttér megerősítésére, amely lehetővé tenné az önkormányzat számára, hogy hatékonyan fellépessen azokkal a személyekkel szemben, akik tartósan nem biztosítanak megfelelő higiéniai és lakókörnyezeti feltételeket, ezzel is elősegítve a települési környezet rendezettebbé és élhetőbbé tételét.

A hátrányos helyzetű csoportok lakáskörülményei jelentős eltérést mutatnak az általános lakhatási színvonaltól. A szegregátumban élő gyermekek többsége félkomfortos vagy komfort nélküli lakásokban él, jellemzőek a rendezetlen tulajdonviszonyok, a saját szoba és pihenősarok hiánya, lakhatási körülményeiket a családsegítő szolgálat folyamatosan nyomon követi. Az egyedül élő idősök sok esetben nem tudják fenntartani vagy felújítani otthonukat, az állagmegóvás, a fűnyírás vagy a síkosságmentesítés is nehézséget okoz számukra.

Az egyedülálló, gyermeket nevelő nők anyagi források és szakértelem híján nem képesek megfelelően karbantartani vagy felújítani ingatlanjaikat. A fogyatékkal élők jellemzően komfortos, részben akadálymentesített lakásokban élnek.

A roma lakosság döntő része félkomfortos vagy komfort nélküli házakban él, gyakran kerítés és vezetékes víz nélkül, elhanyagolt, szemetes portákon, kóbor kutyák és gazos környezet jellemzi otthonaikat.

A mélyszegénységben élők lakáskörülményei a roma lakossággal megegyezők, mivel túlnyomó többségük szintén a szegregátumban él.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakáslakások száma	Vízvezetékkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcsonahálózatba bekapcsolt lakások
Vásárosnaményi járás	13729	1283	1222	12643	7751	0	9918	8469
Aranyosapáti	640	30	94	557	334	0	401	409
Barabás	377	65	87	301	179	0	247	0
Beregdaróc	343	35	59	292	173	0	225	0
Beregsurány	228	12	25	205	106	0	174	145
Csaroda	247	22	4	243	133	0	219	0
Gelénes	237	43	48	197	105	0	146	0
Gemzse	269	10	56	216	129	0	132	174
Gulács	359	21	15	342	186	0	262	0
Gyüre	428	14	31	397	244	0	311	342
Hetefejércse	110	14	14	99	47	0	84	0
Ilk	407	16	44	364	204	0	205	326
Jánd	284	16	3	281	172	0	241	244
Kisvarsány	389	40	21	368	228	0	309	336
Lónya	387	93	104	289	138	0	188	0
Márokpapi	211	22	45	176	78	0	152	0
Mátyus	130	26	34	97	45	0	50	0
Nagyvarsány	541	65	16	528	322	0	451	489
Nyírmada	1544	50	78	1473	938	0	986	1310
Olcsva	254	24	34	219	139	0	175	198
Pusztadobos	511	45	41	474	276	0	318	409
Tákos	138	9	0	137	89	0	125	0
Tarpa	882	66	95	804	416	0	623	730
Tiszaadony	243	40	45	209	126	0	149	0
Tiszakerecseny	374	76	68	318	173	0	204	0
Tiszaszalka	348	21	17	338	212	0	291	0
Tiszavid	185	11	37	149	81	0	92	0
Vámosatya	239	39	33	208	115	0	163	0

Vásárosnamény	3424	358	74	3362	2363	0	2995	3357

A Vásárosnaményi járásban összesen 13 729 lakás található, a lakások több, mint 40%-a 1961-1980 között épült, döntően téglafalazattal, de magas a vályog, sárfalazattal rendelkező épületek aránya is.

A lakások 66%-ának alapterülete meghaladja a 80m²-t és döntő többségében 3-4 szobásak. A lakások közel fele komfortos, 38% összkomfortos.

A komfort nélküli és szükségslakások aránya a járás 28 településéből 10 településen meghaladja a 10%-ot, hét településen még a 20%-ot is. A népszámlás adatai alapján 1 465 lakásban nincs fürdőszoba, és 1 326 lakásban nincs vízöblítéses wc sem, 1 086 lakásban nincs vezetékes víz.

Távfűtéses lakások nincsenek, a fűtés szempontjából ugyanolyan arányban van a hálózati (vezetékes) gázzal fűtők és a fa tüzelést használók aránya.

A lakáskörülmények javítása érdekében több településen szociális célú ingatlan megvásárlása lenne indokolt pályázati forrásból, mivel az önkormányzatok jelenleg nem rendelkeznek megfelelő számú olyan ingatlannal, melyet átmenetileg szociális célra nyújthatna.

A településen működő szociális bérlakásprogram fontos eszköze lehet a leginkább rászoruló lakhatási körülményeinek javításának, ennek bővítése és fejlesztése további lehetőséget teremtene az életminőség érdemi javítására.

Az idősek közül sokan élnek egyedül, az alacsony nyugdíjból nem tudják a szükséges javítási munkákat elvégeztetni.

A fogyatékkal élők körében az akadálymentesítés jelenti az egyik legnagyobb kihívást.

A romák és mélyszegénységben élők lakásai elhasználódtak a szükséges karbantartás elmaradása miatt, komfortfokozatuk alacsony, több generáció él együtt kis alapterületen, a gyermekek számára sok esetben nem áll rendelkezésre saját szoba.

Záhonyi járás

A járási települések	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások száma	Vízvezetékkel ellátott lakások száma	Vezetékes internettel ellátott lakások száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások	Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók	Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások
Záhonyi járás	6938	466	455	6522	4190	534	4249	5286
Benk	169	11	21	149	85	0	113	0
Eperjeske	396	39	34	366	207	0	228	10
Győröcske	53	12	5	47	23	0	29	39
Komoró	458	23	16	443	293	0	342	397
Mándok	1441	94	107	1345	806	0	879	1176
Tiszabezdéd	651	32	36	621	372	0	379	558
Tiszamogyorós	249	30	43	211	122	0	147	0
Tiszaszentmárton	404	13	18	391	240	0	260	339
Tuzsér	1007	36	126	886	659	0	585	717
Záhony	1830	134	21	1811	1250	534	1110	1830
Zsurk	280	42	28	252	133	0	177	220

A Záhony járásban összesen 6 938 lakás található, a lakások zöme 1961-2000 között épült, döntően téglafalazattal, de sok a vályog, sár falazatból épült ház is.

A járásban a legjellemzőbbek a 80 m² feletti alapterületű összkomfortos vagy komfortos 3-4 szobás kertesházak, amelyek ellátottságában, felszereltségében nagy különbségek vannak a településeken.

A komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások aránya 6% az összes lakás számához viszonyítva, melyből a népszámlálási adatok alapján 572 lakásban nincs fürdőszoba, 416 lakásban a vezetékes víz sem került bekötésre. Benk, Tiszamogyorós, Tuzsér és Zsurk településeken a komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás lakások aránya meghaladja a 10%-ot. A járásban Benken és Tiszamogyoróson nem történt még meg a közcatornahálózat kiépítése.

A járásszékhelyen 534 távfűtéssel rendelkező lakás van, a településeken döntő többségben van a fával való fűtési mód.

A lakhatással kapcsolatban az a legnagyobb probléma, hogy kevés a szociális bérlakás és kevés az albérlet, mert a családi házakat inkább eladják, nem adják ki, emiatt a rászorulóknak nehezen találhatnak megfizethető lakást. A hátrányos helyzetű csoportok lakáskörülményei általában rosszak, sokan

eladósodott, árverezés alatt álló, felújításra szoruló ingatlanokban élnek, ahol hiányos a berendezés, és nem megfelelőek az alapvető életfeltételek.

A gyermekes családok gyakran túlszűfolt lakásokban laknak, ahol kevés a szoba, és hiányoznak az alapvető bútorok, közművek, háztartási eszközök. Az idősek elavult lakásokban élnek, ahol korszerűtlen fűtési rendszerek miatt nehéz biztosítani a megfelelő meleget és biztonságot.

A nők, különösen az egyedül élők vagy gyermeküket egyedül nevelők esetében gyakran olyan lakásokban élnek, ahol hiányoznak a házimunkát megkönnyítő eszközök, bútorok, fűtőberendezések, és az ingatlan felújításra szorul.

A fogyatékossgal élők otthonai jellemzően nem akadálymentesek, így nem felelnek meg az egyéni szükségleteiknek, ami megnehezíti az önálló életvitelt.

A roma családok legtöbbször alacsony komfortfokozatú, rossz állapotú családi házakban élnek. Ezekben gyakran nincs fürdőszoba, WC, megfelelő fűtés vagy áramellátás. A lakások sokszor balesetveszélyesek, a közművek hiányosak, a környezet pedig rendezetlen.

4.2. Közszolgáltatások

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény határozza meg az önkormányzati kötelező és önként vállalt feladat- és hatásköröket, melyek ellátása lehet törvényben meghatározott kötelező és a helyi önkormányzat által önként vállalt feladat- és hatáskör.

A törvényben foglaltak alapján a helyi önkormányzat - a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása azonban nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.

A Jogszabály 11. § (1) bekezdése szerint a községnek, a városnak, a járásszékhely városnak, a vármegyei jogú városnak, a fővárosnak és kerületeinek, valamint a vármegyei önkormányzatnak egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek.

A Törvény 13. § (1) értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

- településfejlesztés, településrendezés,
- településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása),
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése,
- törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások,
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás),
- óvodai ellátás,
- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása,
- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások; a szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg,
- lakás- és helyiséggazdálkodás,
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása,
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás,

- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás,
- helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok,
- a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is,
- sport, ifjúsági ügyek,
- nemzetiségi ügyek,
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában,
- helyi közösségi közlekedés biztosítása,
- távhőszolgáltatás,
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Baktalórántházai járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	Posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos szórakozóhely, munkahelyi/közétkeztetést végző	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelep, közösségi szálláshely, magán szálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Baktalórántháza	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Besenyőd	X	-	-	X	-	-	X	-	X	-	-
Laskod	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Levelek	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Magy	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyíribrony	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyírfákó	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Nyírkércs	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Ófehértó	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Petneháza	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Ramocsaháza	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Rohod	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-

TEIR 2023, Google térkép

Az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára. Petneháza - Laskod - Nyírkércs települések 2018-ban konzorciumi megállapodást kötöttek a szennyvízkezelő beruházás előkészítésére, a szennyvízhálózat ez idáig nem került kiépítésre, továbbá hiányzik Nyírfákóban is.

Több településen nagy igény van a település közbiztonságának növelésére kamerarendszer, közvilágítás kiépítésére, melyek megvalósítására pályázati forrásra lenne szükség. Minden településen elérhető

nyilvános könyvtár és a postai szolgáltatás, azonban nem elérhető az élelmiszerbolt három településen. Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik forrás hiányában, a menetrend szerinti buszjáratok viszont nem igazodnak a járási központban megtalálható munkahelyek munkaidejéhez, illetve a járóbeteg szakrendelő rendelési idejéhez.

A járás településein a művelődési házak, közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak több településen (Besenyőd, Nyíribrony, Nyírkércs, Petneháza, Ramocsaháza) nincs megfelelő hely rendezvények lebonyolítására. A járásközpont ITS-ében fejlesztési igényként fogalmazódik meg a városi terek felújítása, rendezése, Szolgáltató Ház építése, mely hozzájárulna a vonzó üzleti környezetet kialakításához. Ófehértó a HEP-ben távlati célként fogalmazza meg a gazdasági programjával összhangban a főtér rekonstrukcióját (parkosítás, sétány kialakítása) modern, esztétikus és elsősorban biztonságos, mozgásra és pihenésre egyaránt alkalmas játszótér kialakítással.

A kulturális és szabadidő eltöltésére alkalmas szolgáltatások köre alacsony a járásban, mozi és színház csak a vármegyeszékhelyen, Mátészalkán és Kisvárdán elérhető. Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, edzési lehetőségek és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

A digitális világban sok gyermeknél jellemző a túlzott telefon- és tablet használat, melynek következtében szociális képességeik nem alakulnak ki megfelelően, bezárkóznak a virtuális világukba és elhiszik, hogy az a valóság.

Az idős korosztály számára igény lenne rendezvények szervezésére többek között Magy, Nyíribrony, Nyírkércs, Ramocsaháza településeken is az idősek szabadidejének hasznos eltöltéséhez. A fogyatékosággal élők számára továbbra is a legnagyobb gondot a közintézmények és közterületek akadálymentesítésének hiánya okozza.

A gyermekek célcsoport esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére programok szervezésére, iskolaszünetben való felügyeletük csak részben megoldott több településen.

Csengeri járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos szórakozóhely, munkahelyi/közvetített végző	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetep, közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Csenger	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Csengersima	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Csengerújfalu	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Komlódtótfalu	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Pátyod	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Porcsalma	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Szamosangyalos	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Szamosbecs	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szamosatárfalva	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Tyukod	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Ura	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-

TEIR 2023, Google térkép

Az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára. A szennyvíz csatornahálózat nem elérhető Komlódtótfalu, Szamosangyalos és Ura településeken, itt a kommunális szennyvíz gyűjtése és szállítása közszolgáltatással megoldott. A szennyvíz beruházás megvalósulásával ezen települések is elérnék a teljes közművesítést. Szamosatárfalván a belterületi csapadékvíz teljeskörű kiépítése nem száz százalékban megoldott. A járás településein vannak olyan középületek, melyek még energiahatékonysági fejlesztésre szorulnak. Csengersimán a közvilágítás korszerűtlen, nem energiatakarékos.

Települési szintű problémaként jelenik meg belterületi utak, járdák felújításának igénye Csengersima, Csengerújfalun, Szamosangyalos, Szamosbecs, Tyukod, Ura településeken. Az önkormányzati tulajdonú belterületi járdáinak, közutainak építésével, korszerűsítésével, felújításával a település és közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobb megközelíthetősége, az egyes lakóterületekkel való kapcsolatok elérhetősége javulna, továbbá a meglévő belterületi úthálózat minőségi fejlesztése valósulna meg. Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik forrás hiányában, a menetrend szerinti buszjáratok nem minden esetben igazodnak a járási központban megtalálható munkahelyek munkaidejéhez. A járásközpontban az intézményi és a köztéri játszóterek felújításra, fejlesztésre, bővítésre szorulnak, új játszóterek kialakítására van igény. Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

A járásban a kulturális szolgáltatások kínálata nem túl széles, nyilvános könyvtári szolgáltatás mindenhol elérhető, ezek népszerűsége alacsony. Mozi csak Mátészalkán, Nyíregyházán és Kisvárdán elérhető.

A járásban vannak olyan települések, ahol az idősek és fogyatékossgal élők számára egyes közszolgáltatások igénybevétele, az ügyintézésre alkalmas tér megközelítése nehézséget okoz a megfelelő akadálymentesítés hiányában.

A gyermekek célcsoport esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére programok szervezésére, iskolaszünetben való felügyeletük csak részben megoldott több településen.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház, vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetlep,közösségi szálláshely,	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkásokszámára
Botpalád	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-
Cégénydányád	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-
Csaholc	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-
Császló	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-
Csegöld	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-
Darnó	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Fehérgyarmat	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X
Fülesd	X	-	-	X	-	-	X	-	X	X
Gacsály	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-
Garbolc	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-
Gyügye	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Hermánszeg	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Jánkmajtis	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X
Kérsemjén	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-
Kisar	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X
Kishódos	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Kisnamény	X	-	-	X	-	-	-	-	-	X
Kispalád	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-
Kisszekeres	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X
Kölcse	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X
Kömörő	-	-	-	X	-	-	X	X	X	-
Magosliget	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-

Mánd	X	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-
Méhtelek	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Milota	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Nábrád	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nagyar	X	-	-	X	-	-	X		X	X	-
Nagyhódos	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Nagyszekeres	X	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-
Nemesborzova	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Olcsvaapáti	X	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-
Panyola	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Penyige	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Rozsály	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Sonkád	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	--
Szamossályi	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Szamosújlak	X	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-
Szatmárcseke	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tiszabecs	X	-	-	X	-	X	-	X	X	X	-
Tiszacsécse	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Tizsakóród	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Tisztaberek	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Tivadar	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Tunyogmatolcs	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Túristvándi	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Túrricse	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Uzka	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Vámosoroszi	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Zajta	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Zsarolyán	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-

Több településen (Kérsemjén, Kisnamény, Panyola) nagy igény van a település közbiztonságának növelésére, a közvilágítás kiépítésére, melyek megvalósítására pályázati forrásra lenne szükség. Szinte minden településen van nyilvános könyvtár, azonban a postai szolgáltatás és élelmiszerbolt nem elérhető minden településen. Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik.

Az önkormányzati tulajdonban lévő leromlott állapotú utak/utcák felújítása, szilárd burkolattal történő ellátása, a települések élhetőbbé tételét, az ott és a környező utcákban lakók számára életminőség javulását eredményezné. Nagy szükség van útfelújításra a települési HEP-ek alapján Cégénydányád, Császló, Csegöld, Darnó, Fehérgyarmat, Gyügye, Jánkmajtis, Kisar, Magosliget, Milota, Nábrád,

Nagyar, Olcsvaapáti, Panyola, Penyige, Sonkád, Szamossályi, Tisztaberek, Túristvándi, Zajta, Zsarolyán településeken. A járás településein a belterületi csapadékvíz teljeskörű kiépítése nem száz százalékban megoldott, csapadékvíz elvezető csatorna kiépítésére lenne szükség Csegöld, Gyügye, Kérsemjén, Nemesborzova, Rozsály, Zsarolyán településeken.

Az önkormányzati épületek energetikailag felújítása még nem valósult meg minden településen, több önkormányzati épület is fejlesztéssel érintett többek között Fehérgyarmaton, Jánkmajtison, Nagyszekeresen, Olcsvaapátiban, Tunyogmatolcson.

A járás településein a művelődési házak, közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak többek között Fehérgyarmat, Gacsály, Kisszekeres, Nagyar, Penyige, Szamosújlak, Tisztaberek, Vámosoroszi településeken. Településüzemeltetési feladatok között szerepel a köztemetők kialakítása és fenntartása, melynek keretében több ravatalozót is fel kellene újítani Császló, Gacsály, Kérsemjén, Kisszekeres, Nagyszekeres, Nemesborzova, Tiszakóród, Tisztaberek, Vámosoroszi és Zsarolyán településeken.

Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, edzési lehetőségek és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

Az idős korosztály és a fogyatékosággal élők számára továbbra is a legnagyobb gondot a közintézmények és közterületek akadálymentesítésének hiánya, a járdák rossz állapota okozza.

A gyermekek célcsoport esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére programok szervezésére, iskolaszünetben való felügyeletük csak részben megoldott több településen.

Ibrányi járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos szórakozóhely, munkahelyi/közétközvetített végző	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőtábor, közösségi szálláshely, magán szálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Balsa	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Buj	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Gávavencsellő	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Ibrány	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nagyhalász	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Paszab	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Tiszabercel	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Tiszatelek	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-

TEIR 2023, Google térkép

Az Ibrányi járás minden településén kiépítésre került a szennyvízhálózat, azonban Nagyhalászban a külterületi ingatlanok szennyvízelvezetése még nem megoldott.

A járásközpontban, Balsa, Gávavencsellő, Nagyhalász, Paszab és Tiszabercel településeken igény van az önkormányzati utak és járdák felújítására, akadálymentesítésére, elősegítve ezzel az idősek, fogyatékosokkal élők és kisgyermekesek esélyegyenlőségét.

Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik, postai szolgáltatás Paszab kivételével mindenhol elérhető, élelmiszer is szinte minden településen vásárolható. A bölcsődei szolgáltatás létesítésére lenne szükség Buj, Nagyhalász és Tiszabercel településeken.

Gávavencsellő és Tiszabercel településeken a közösségi terek, játszóterek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak, Tiszateleken nincs megfelelő hely rendezvények lebonyolítására.

Fejlesztési igényként fogalmazódik meg az önkormányzati tulajdonban lévő épületek energetikai felújítása Gávavencsellő, Ibrány és Nagyhalász településeken.

Nagyhalász gazdasági programjában szerepel a vállalkozások ösztönzése, segítése.

A járásközpontban kiemelt cél a városi terek felújítása, rendezése, az igényes lakókörnyezet kialakítása.

A kulturális és szabadidő eltöltésére alkalmas szolgáltatások köre alacsony, mozi és színház csak a vármegyeszékhelyen és Kisvárdán elérhető.

Nagyhalász és Tiszabercel településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése kerékpárút kiépítésével, hisz egyre többen részesítik előnyben a kerékpározást.

Az idős korosztály számára igény lenne prevenciós, egészségfejlesztő és szabadidős programokra az idősök szabadidejének hasznos eltöltéséhez.

A gyermekek célcsoport esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére programok szervezésére, iskolaszünetben való felügyeletük csak részben megoldott több településen.

A fogyatékosággal élők és idősök számára továbbra is a legnagyobb gondot a közintézmények és közterületek akadálymentesítésének hiánya okozza.

Kemecsei járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetlep, közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Berkesz	-	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Beszterec	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Demecser	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Gégény	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Kék	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Kemecse	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyírbogdány	X	-	-	X	-	X	X	X	-	X	-

Nyírtét	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Székely	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Tiszarád	X	-	-	X	-	-	-	-	X	-	-
Vasmegyer	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-

TEIR 2023, Google térkép

A Kemecsei járás minden településén kiépítésre került a szennyvízhálózat, azonban Tiszarádon az ingatlanok szennyvízelvezetése még nem teljesen megoldott. A járás településein igény van az önkormányzati utak és járdák felújítására, akadálymentesítésére, elősegítve ezzel az idősök, fogyatékosokkal élők és kisgyermekesek esélyegyenlőségét.

Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik, postai szolgáltatás Nyírtét és Tiszarád kivételével mindenhol elérhető, élelmiszer is szinte minden településen vásárolható. A bölcsődei szolgáltatás létesítésére lenne szükség Berkesz, Nyírtét és Tiszarád településeken, míg óvoda korszerűsítésre, játszóudvar felújításra és eszközbeszerzésre Berkesz, Beszterec, Demecser, Kék, Nyírtét és Tiszarád településeken. Fejlesztési igényként fogalmazódik meg az önkormányzati tulajdonban lévő épületek energetikai felújítása.

A járásközpontban, Berkesz, Beszterec, Kék, Nyírbogdány településeken a közösségi terek, Tiszarádon közterületi játszótér fejlesztésre lenne szükség, a járásközpontban nincs művelődési ház/központ (IKSZT) rendezvények lebonyolítására.

Demecserben használaton kívüli helység felújítása tervezett a régi óvoda helyén, mely később közösségi házként funkcionálna a városban élő lakosok számára.

Kék és Tiszarád községek nem rendelkeznek helyi piaccal, amely kiszolgáltatná az ott élők igényeit, illetve fejlesztené a helyi gazdaságot, értékesítési lehetőséget biztosítva a kistermelők, őstermelők számára.

A járásközpontban kiemelt cél a városi terek felújítása, rendezése, az igényes lakókörnyezet kialakítása. A kulturális, közösségi programok elősorban a könyvtárakhoz, művelődési házakhoz, oktatási intézményekhez kötődnek a járásban, mozi és színház csak a Vármegyeszékhelyen és Kisvárdán elérhető.

Kék és Nyírbogdány településen kerékpárút kiépítésére, infrastruktúra javításra lenne igény, hisz egyre többen részesítik előnyben a kerékpározást.

Az idős korosztály számára igény lenne aktív időskort támogató és digitális tudást fejlesztő programokra a szellemi aktivitás csökkenése, szellemi leépülés, elmagányosodás elkerülése érdekében. A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, programok szervezésére, iskolaszünetben való felügyeletük csak részben megoldott több településen. A fogyatékosokkal élők és idősök számára a legnagyobb gondot a közintézmények és közterületek akadálymentesítésének hiánya okozza.

Kisvárdai járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetlep,közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Ajak	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Anarcs	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Dombrád	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Döge	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Fényeslitke	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Gyulaháza	-	-	-	X	-	-	X	X		X	-
Jéke	-	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Kékcse	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Kisvárd	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X	X
Lövőpetri	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Mezőladány	-	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírkarász	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	X
Nyírlövő	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírtass	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Pap	X	-	-	X	-	X	X	X	-	X	-
Pátroha	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Rétközberencs	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	
Szabolcsbáka	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	X
Szabolcsveresmart	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tiszakanyár	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tornyospálca	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Újdombrád	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Újkenéz	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	

TEIR 2023, Google térkép

A Kisvárdai járásban a járasszékhelyen a helyi közösségi közlekedés biztosításán kívül a közszolgáltatások minden formája elérhető, további fejlesztési igényként merül fel a biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékossgal élők számára a járdák, utak burkolathibáinak javításával, építésével. Az önkormányzati utak járdák építése, felújítása több település HEP-jében is megjelenik, többek között Döge, Fényeslitke, Kékcse, Lövőpetri, Mezőladány, Szabolcsbáka, Újdombrád településeken. Az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára.

Energetikai felújításra szorul több önkormányzati épület többek között Jéke, Lövőpetri, Pátroha és Újdombrád településeken. A belterületi csapadékvíz elvezetés hiányos, elavult Gyulaháza, Kékcse, Lövőpetri és Mezőladány településeken.

Fényeslitke, Kékcse és Pap településeken igény van kerékpárút építésére, egyre többen részesítik előnyben a kerékpározást, mint sportolási és közlekedési lehetőséget. A járás több településén a művelődési házak, közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak, több településen nincs megfelelő hely rendezvények lebonyolítására. Lövőpetri, Mezőladány és Nyírlövő kiemelte, hogy a településen nagy igény van a település közbiztonságának növelésére kamerarendszer kiépítésére az illegális szeméttlerakás, az egyedül élő idősök biztonsága és a bűncselekmények megakadályozása érdekében.

Az idős korosztály számára igény lenne aktív időskort támogató programokra a szellemi aktivitás csökkentése, szellemi leépülés, elmagányosodás elkerülése érdekében.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

A fogyatékossgal élők és idősök számára a továbbra is gondot okoz, hogy a közintézmények és közterületek még nem száz százalékban akadálymentesítettek.

A helyi szolgáltatások bővítése és a meglévők hatékonyabb elérése érdekében anyagi erőforrásokra, pályázati lehetőségekre és megfelelően képzett humán erőforrásra van szükség.

Mátészalkai járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetev,közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkásokszámára
Fábiánháza	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Fülpösdaróc	X	-	-	X	-	-	-	-	X	-	-
Géberjén	X	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-
Györtelek	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Hodász	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Jármí	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Kántorjánosi	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Kocsord	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Mátészalka	X	X	-	X	X	X	X	X	X	X	-
Mérk	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Nagydobos	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nagyecsed	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyírcsaholy	-	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírkáta	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyírmeggyes	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírparasznya	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Ópályi	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Ökörítőfülpös	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Őr	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Papos	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Rápol	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szamoskér	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Szamosszeg	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-

Tiborszállás	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Vaja	X	-	-	X	-	X	-	X	X	X	-
Vállaj	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-

TEIR 2023, Google térkép

Mátészalka, mint a járás központja, az eddig kiépült intézményhálózatának köszönhetően központi szerepkörrel rendelkezik a térségben közlekedés, alap- és középfokú oktatás, banki- és pénzügyi szolgáltatások, egészségügy, szociális ellátás, gazdaság-foglalkoztatás, kultúra, szennyvíz-kezelés, ivóvíz-szolgáltatás területeken. A helyi közösségi közlekedés és a színház biztosításán kívül a közszolgáltatások minden formája elérhető, további fejlesztési igényként merül fel a város ITS-ében egy integrált önkormányzati egészségügyi alapellátási központ létrehozása, bölcsődei, óvodai, oktatási intézményi eszközfejlesztések, bel- és külterületi utak, csapadékvízhalózat és járdák építése, megújítása. A fentebb felsorolt hiányok megoldására Mátészalka Város Önkormányzata sikeresen pályázott a 2021-2027 programozási időszakban, a projektek a TOP_Plusz-1.2.1-21 Élhető települések, a TOP_Plusz-1.2.3-21 Belterületi utak fejlesztése, TOP_PLUSZ-3.3.1-21 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, TOP_PLUSZ-3.3.2-21 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése című pályázatokon keresztül, melyek megvalósítása folyamatban van. A járásszékhely humánerőforrás hiányra hívta fel a figyelmet, az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára lenne szükség.

Jelen programozási időszakban a járás településein továbbra is szükség van energetikai felújításokra, az önkormányzati épületek még nem kerültek teljes egészében felújításra, továbbá az önkormányzati tulajdonban lévő bel- és külterületi utak, csapadékvízhalózat és járdák építése, megújítása folyamatos feladat a járás valamennyi településén, mely feladatok ellátására pályázati forrásra van szükség. A járás településein a művelődési házak, közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak Fülöpösdaróc, Hodász, Nyírkáta és Ópályi településeken.

A bölcsődei szolgáltatás bővítésére szükség van Győrtelek, Hodász, Nyírmeggyes és Vaja településeken. A szennyvízhálózat Nyírkáta, Ökörítőfülpös, Papos, Rápolc településeken nem került kiépítésre.

A gyermekek és a nők célcsoportját érintően igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen. A településeken nincsenek megfelelő számban sportlétesítmények, a szabadidő sportolással történő eltöltéséhez az infrastrukturális feltételek hiányoznak, így nem alakultak ki sportközösségek sem.

A fogyatékosággal élők és idősek számára gondot okoz, hogy a közintézmények és közterületek még nem teljesen akadálymentesítettek. A kulturális, közösségi programok elősorban a könyvtárakhoz, művelődési házakhoz, oktatási intézményekhez kötődnek a járásban. Valamennyi településen szükségesek további eszközök, információk és programok.

Nagykállói járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház, vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelép,közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkásokszámára
Balkány	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-
Biri	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-
Bököny	X	-	-	X	-	X	X	X	-	-
Érpatak	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-
Geszteréd	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-
Kállósemjén	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-
Nagykálló	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-
Szakoly	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-

TEIR 2023, Google térkép

A Nagykállói járás településein a közösségi terek, a művelődési házak fejlesztése, kiépítése szükséges, fontos, hogy a közterületek tiszták, rendezettek legyenek, a zöldfelületek nagysága emelkedjen. Nagykálló gazdasági programjában megjelenik a bölcsődei kapacitás növelése új bölcsődei intézmény létrehozásával (Balkányban is), az oktatási intézmények energetikai felújítása, bel- és külterületi utak, csapadékvíz-hálózat és járdák építése, megújítása, új többfunkciós rendezvényközpont építése. Ezen szükségletek megvalósítására Nagykálló sikeresen pályázott a 2021-2027 programozási időszakban. A projektek a TOP_Plusz-1.2.1-21 Élhető települések, a TOP_Plusz-1.2.3-21 Belterületi utak fejlesztése, TOP_PLUSZ-2.1.1-21 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése és a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 Gyermekeket támogató humán infrastruktúra fejlesztése című felhívásokon keresztül folyamatosan valósulnak meg.

Jelen programozási időszakban a járás településein továbbra is szükség van energetikai felújításokra, az önkormányzati épületek még nem kerültek teljes egészében felújításra.

A belterületi utak állapota nem mindenhol megfelelő, folyamatos karbantartásuk szükséges, továbbá elengedhetetlen csapadékvízhalózati és járdák építése, megújítása, zöld területek, parkok kialakítása folyamatos feladat a járás valamennyi településén, mely feladatok ellátására pályázati forrásra van szükség. Érpatak és Geszteréd településeken a szennyvízhalózati ez idáig nem került kiépítésre, Biri külterületén a vezetékes ivóvíz, szennyvíz, vezetékes gáz sincs kiépítve.

Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, edzési lehetőségek és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

Szakolyban kerékpárút kiépítésére lenne igény, mely a szomszédos településeket összekötné.

A gyermekek és a nők célcsoportját érintően igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

Az idős korosztály számára igény lenne szűrővizsgálatokra való eljutás segítésére, Geszteréden bentlakásos időotthon kialakítására az idős lakosok teljes körű ellátásának biztosítása érdekében.

A fogyatékosággal élők számára a legnagyobb gondot a közintézmények és közterületek akadálymentesítésének hiánya okozza.

Nyírbátori járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelep,közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkásokszámára
Bátorliget	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Encsencs	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Kisléta	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Máriapócs	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyírbátor	X	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X
Nyírbéltek	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Nyírbogát	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyírcsászári	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyínderzs	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Nyírgelse	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyírgyulaj	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírlugos	X	-	-	X	-	X	X	-	X		-
Nyírmihálydi	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Nyírpilis	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyírvasvári	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Ömböly	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Penészlek	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Piricse	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Pócspetri	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Terem	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-

TEIR 2023, Google térkép

A Nyírbátori járásban a járásszékhelyen a mozi és színház biztosításán kívül a közszolgáltatások minden formája elérhető, további fejlesztési igényként merül fel a biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékossgal élők számára a járdák, utak burkolathibáinak javítása, építése.

Az önkormányzati utak járdák építése, felújítása több település HEP-jében is megjelenik, többek között Nyírbogát, Nyírcsászári, Nyírgyulaj, Nyírpilis, Nyírvasvári, Piricse és Terem településeken, ugyanakkor a járás valamennyi településén vannak olyan utak és járdák, melyek felújításra szorulnak.

Az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára. Bátorliget, Nyírcsászári, Nyínderzs, Nyírgelse, Nyírpilis, Ömböly, Penészlek és Terem településeken a szennyvízhálózat ez idáig nem került kiépítésre. Energetikai felújítás jelen programozási időszakban is kiemelt feladat, több önkormányzati épület energiafogyasztása nagyon magas, nem korszerű.

Máriapócs, Nyírpilis, Nyírvasvári és Terem településeken igény van kerékpárút építésére, egyre többen részesítik előnyben a kerékpározást, mint sportolási és közlekedési lehetőséget.

A járás több településén a művelődési házak, közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak, több településen nincs megfelelő hely rendezvények lebonyolítására, nagy igény van a települések közbiztonságának növelésére kamerarendszer kiépítésére az illegális szemétkerítés, az egyedül élő idősök biztonsága és a bűncselekmények megakadályozása érdekében. További bölcsődei hely létrehozásra van szükség Nyírbétek, Nyírbogát, Nyírpilis és Terem településeken.

Az idős korosztály számára igény lenne aktív időskort támogató programokra a szellemi aktivitás csökkenése, szellemi leépülés, elmagányosodás elkerülése érdekében.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

A fogyatékossgal élők és idősök számára gondot okoz, hogy a közintézmények és közterületek még nem száz százalékban akadálymentesítettek.

Nyíregyházi járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelep, közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Apagy	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Kálmánháza	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Kótaj	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nagycserkesz	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Napkor	-	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyíregyháza	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nyírpazony	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Nyírtelek	X	-	-	X	-	X	X	X	X	-	-
Nyírtura	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Rakamaz	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Sényő	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Szabolcs	X	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-
Tímár	X	-	-	X	-	-	X	X	X	-	-
Tiszanagyfalu	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Újfehértó	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-

TEIR 2023, Google térkép

A Nyíregyházi járásban található a vármegyeszékhely, amely a vármegye legmagasabb lakosságszámával, legfejlettebb infrastruktúrájával és legkiterjedtebb szolgáltatási kínálatával rendelkezik. A járás településeinek lakói is élvezhetik a vármegyeszékhely közelségének előnyeit.

A hátrányos helyzetű csoportok közül a mélyszegénységben élők és/vagy romák esetén a szegregátumokban kiépített a gáz-, villany- és szennyvízcsatorna-hálózat, de a lakossági rákötések aránya alacsony, a közüzemi számlák befizetése nehézséget jelent, a közüzemi tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat. A nők esélyegyenlősége szempontjából szükséges lenne a családok átmeneti otthona és anyaóvó férőhelyszámának bővítése, kevés a családbarát munkahelyek száma. Némelyik járási településen óvodai kapacitásbővítésre van szükség, mivel a kötelező óvodáztatás miatt kevesebb a férőhelyek száma. A városban élő sérült emberek hozzáférése a szolgáltatásokhoz, oktatáshoz, hatósági ügyintézéshez egyenlőtlen.

A járási településeken az önkormányzati tulajdonban lévő bel- és külterületi utak, csapadékvíz-hálózat és járdák építése, megújítása folyamatosan megoldandó feladat, mely feladatok ellátására pályázati forrásra van szükség. A járás településein a művelődési házak, közösségi terek, egészségügyi intézmények fejlesztésre szorulnak, Nagycserkesz és Nyírpazony nem rendelkezik olyan művelődési házzal, mely nagyobb rendezvények, közösségi programok megvalósítására alkalmas. A szennyvízhálózat a járás valamennyi településén elérhető, azonban Nyíregyháza, Nagycserkesz és Nyírtelekre jellemző bokortanyák közigazgatási területén a közműellátottság néhol hiányos.

Jelen programozási időszakban a járás településein továbbra is szükség van energetikai felújításokra, az önkormányzati épületek még nem kerültek teljes egészében felújításra. Településüzemeltetési feladatok között szerepel a köztemetők kialakítása és fenntartása, melynek keretében Kálmánháza és Nyírpazony településeken a ravatalozót fel kellene újítani, urna falakat kialakítani, akadálymentesíteni a temető útburkolatát.

Az idősek számára igény lenne aktív időskort támogató programokra egészségügyi szűrések szervezésére, informatikai jártasságuk fejlesztésére.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

A fogyatékosággal élők és idősek számára gondot okoz, hogy a közintézmények és közterületek még nem száz százalékban akadálymentesítettek.

A helyi szolgáltatások bővítése és a meglévők hatékonyabb elérése érdekében anyagi erőforrásokra, pályázati lehetőségekre és megfelelően képzett humán erőforrásra van szükség.

Tiszavasvári járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelep, közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Szorgalmatos	X	-	-	X	-	X	-	X	X	-	-
Tiszaada	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Tiszadob	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Tiszaeszlár	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Tiszaölök	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Tiszavasvári	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-

TEIR 2023, Google térkép

A Tiszavasvári járásban az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára. A szennyvíz csatornahálózat a járás minden településén elérhető, a szegregációval érintett területeken kiépített a gáz-, villany- és szennyvízcsatorna-hálózat, de a lakossági rákötések aránya alacsony, a közüzemi számlák befizetése nehézséget jelent, a közüzemi tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat.

A járás településein vannak olyan középületek, melyek még energiahatékonysági fejlesztésre szorulnak. Szorgalmatosan a közvilágítás korszerűtlen, nem energiatakarékos. Szükséges az önkormányzati tulajdonú belterületi járdák, közutak építése, felújítása, mellyel a település és közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobbá válna a megközelíthetősége.

Helyi közösségi közlekedéssel egyik település sem rendelkezik forrás hiányában, Tiszaeszláron a helyközi járat csak kétszer közlekedik naponta, gyakoribb járatsűrűséggel a településen élők könnyebben el tudnának menni ügyeket intézni, főleg azok, akik nem tehetik meg, hogy gépjárművel utazzanak.

Szorgalmasan, Tiszalök szükséges az óvodai férőhelybővítés, játszóudvar felújítás, eszközbeszerzés, Tiszavasváriban bölcsődei férőhely bővítésre lenne igény.

Az óvodai intézményekben folyamatosan növekszik az SNI gyermekek száma, gyógypedagógus felvétel, aki az SNI gyermekekkel foglalkozik

Szorgalmasan sok az illegálisan elhelyezett hulladék a külterületeken, erdőkben, természetvédelmi területeken, rontva a település tisztaságát, összképét.

Településszintű feladat az illegális lerakóhelyek felszámolása, kamerarendszer kiépítése és lakosság képzése.

A járás számos településén az *Élhető települések* felhívás keretében (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz finanszírozásában) számos sikeres pályázat született, amelyek eredményeként közösségi terek, belterületi utak és járdák, közintézmények újulhattak meg.

A járásközpontban az intézményi és a köztéri játszóterek felújításra, fejlesztésre, bővítésre szorulnak, új játszóterek kialakítására van igény. Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

Az idősek és fogyatékossgal élők számára egyes közszolgáltatások igénybevétele, az ügyintézésre alkalmas tér megközelítése nehézséget okoz a megfelelő akadálymentesítés hiányában.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

A mélyszegénységben élők/romák esetében a gáz-, villany- és szennyvízcsatorna-hálózat elérhető szolgáltatás, de a lakossági rákötések aránya alacsony, a közüzemi számlák befizetése nehézséget jelent, a közüzemi tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés- táncos	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetel,közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Aranyosapáti	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Barabás	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Beregdaróc	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Beregsurány	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Csaroda	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Gelénes	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Gemzse	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Gulács	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Gyüre	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Hetefejércse	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Ilk	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Jánd	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Kisvarsány	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Lónya	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Márokpapi	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Mátyus	-	-	-	V	-	-	-	X	X	-	-
Nagyvarsány	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Nyírmada	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Olcsva	X	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-
Pusztadobos	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Tákos	X	-	-	X	-	-	-	-	X	X	-
Tarpa	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tiszaadony	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-

Tizsakerecseny	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Tiszaszalka	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tiszavid	X	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-
Vámosatya	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Vásárosnamény	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-

TEIR 2023, Google térkép

A Vásárosnaményi járásban az olyan közszolgáltatások, mint például a zöldterületek karbantartása, a közvilágítás és energiaellátás finanszírozása, a szennyvíz csatornahálózat biztosítása nehézséget jelent a kisebb helyi önkormányzatok számára. A szennyvíz csatornahálózat a járás településeinek több, mint felében nem került még kiépítésre. Hiányzó közszolgáltatás ez Barabás, Beregdaróc, Csaroda, Gelénes, Gulács, Hetefejércse, Lónya, Márokpapi, Mátyus, Tákos, Tiszaadony, Tizsakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya településeken.

A járás településein vannak olyan középületek, melyek még energiahatékonysági fejlesztésre szorulnak, helyenként a közvilágítás korszerűtlen, ezen beavatkozások elengedhetetlenek a hatékony energiafelhasználás érdekében.

Szükséges az önkormányzati tulajdonú belterületi járdák, közutak építése, felújítása, mellyel a település és közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobbá válna a megközelíthetősége. Tiszaadony és Tizsakerecseny településeken a működő óvodai udvar korszerűtlen, a játékok elavultak, Lónyán az óvoda épületének felújítása szükséges Nyírmadán nincs helyben bölcsőde, ellátási szerződéssel oldott meg a szolgáltatáshiány Vaján és Pusztadoboson.

A járásban a kulturális szolgáltatások kínálata nem túl széles, bár nyilvános könyvtári szolgáltatás Mátyus kivételével mindenhol van, mozi és színház csak Nyíregyházán, Mátészalkán és Kisvárdán elérhető. Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése.

Az idősek és fogyatékossgal élők számára egyes közszolgáltatások igénybevétele, az ügyintézésre alkalmas tér megközelítése nehézséget okoz a megfelelő akadálymentesítés hiányában.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen. A fogyatékossgal élők és idősek számára gondot okoz, hogy a közintézmények és közterületek még nem száz százalékban akadálymentesítettek.

A helyi szolgáltatások bővítése és a meglévők hatékonyabb elérése érdekében anyagi erőforrásokra, pályázati lehetőségekre és megfelelően képzett humán erőforrásra van szükség.

Záhonyi járás

A járási települések	nyilvános könyvtári ellátás	filmszínház, mozi	színház	közművelődési intézmény (művelődési ház, közösségi	helyi közösségi közlekedés	bankautomata	posta	élelmiszer vásárlási lehetőségek (élelmiszer áruház,	vendéglátó egységek, vendéglátóhelyek (étterem, büfé, cukrászda, kávézó, italüzlet/bár, zenés-táncos szórakozóhely, munkahelyi/közéleteztetést végző	szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztetep, közösségi szálláshely, magánszálláshely)	munkásszálló bel- és külföldi vendégmunkások számára
Benk	X	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-
Eperjeske	X	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-
Győröcske	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Komoró	X	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-
Mándok	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Tiszabездé	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Tiszaogyorós	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-
Tiszaszentmárton	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Tuzsér	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-
Záhony	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X	-
Zsurk	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X	-

TEIR 2023, Google térkép

A Záhonyi járásban Benk és Tiszaogyorós település ingatlanjai még nincsenek a szennyvíz hálózatra rákötve, amely nagyban megkönnyítené a lakosság mindennapjait és fontos lenne a környezetvédelem szempontjából is, a kiépítés pályázati forrást igényel.

Az önkormányzati tulajdonban lévő leromlott állapotú utak/utcák felújítása, szilárd burkolattal történő ellátása szükséges a járás településein, mely hozzá járulna az ott és a környező utcákban lakók számára az életminőség javulásához.

Az önkormányzati épületek energetikailag felújítása még nem valósult meg minden településen, több önkormányzati épület is fejlesztéssel érintett.

A járás településein a közösségi terek fejlesztésre, kiépítésre szorulnak, az intézményi és a köztéri játszóterek felújítása, fejlesztése, szükséges, új játszóterek kialakítására van igény. Eperjeske és Tiszaszentmárton településeken jelenleg nincs bölcsődei ellátás, Záhonyban az önkormányzat fenntartású intézményekben, óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van, szakember biztosítására lenne igény.

Tuzsér településen sok az illegálisan elhelyezett hulladék a külterületeken, erdőkben, természetvédelmi területeken, rontva a település tisztaságát, összképét. Településszintű feladat az illegális lerakóhelyek felszámolása, kamerarendszer kiépítése és lakosság képzése.

Több településen felmerül a sportolási lehetőségek körének bővítése, edzési lehetőségek és szabadidős tevékenységek biztosítása, szabadtéri játékok korszerűsítése, kondipark építése. Komoró, Tiszabezdéd és Tuzsér településeken igény van kerékpárút építésére, egyre többen részesítik előnyben a kerékpározást, mint sportolási és közlekedési lehetőséget.

Az idősek számára igény lenne aktív időskort támogató programokra, egészségügyi szűrések szervezésére, informatikai jártasságuk fejlesztésére.

Az idősek és fogyatékossgal élők számára egyes közszolgáltatások igénybevétele, az ügyintézésre alkalmas tér megközelítése nehézséget okoz a megfelelő akadálymentesítés hiányában.

A gyermekek és a nők célcsoportja esetében igény lenne a szabadidő hasznos eltöltésére, játszóterek kialakítására, programok szervezésére, a gyermekek iskolaszünetben való felügyelete csak részben megoldott több településen.

A mélyszegénységben élők/romák esetében a gáz-, villany- és szennyvízcsatorna-hálózat elérhető szolgáltatás, de a lakossági rákötések aránya alacsony, a közüzemi számlák befizetése nehézséget jelent, a közüzemi tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat.

Köszolgáltatások vármegyei összefoglalása

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

A vármegyében még vannak akadálymentesítés területén fejlesztésre szoruló középületek, közterületek, parkok, játszóterek, pihenőhelyek. Ezek akadálymentesítése elsősorban anyagi források és humánerőforrás hiánya miatt nem történt még meg, amely elsősorban a fogyatékossgal élő és idős emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáférését nehezíti.

Az önkormányzati tulajdonban lévő közintézmények további energetikai korszerűsítése szükséges.

A könyvtárak, közművelődési intézmények épületei egyes településeken felújítása szorulnak, számos esetben humánerőforrás hiánya nehezíti a szolgáltatás biztosítását.

A kötelező közművelődési feladatellátás 36 településen, közművelődési intézmény keretei között biztosított, 193 településen pedig az önkormányzat közösségi színteret működtet.

Kemecse, Nyírbogát és Nyírlugos ugyan városi rangú települések, mégis csupán közösségi színteret biztosítanak, amely nem felel meg az előírt feladatellátási követelményeknek, az 1997. évi CXL. törvény alapján a városi rangú településeknek legalább művelődési házat kell fenntartaniuk.

A további 226 településen megfelelő a létesítményi feltétel, azonban ennek megléte nem minden esetben jelenti a zavartalan és folyamatos közművelődési ellátást, hiszen sok esetben az önkormányzat nem alkalmaz közművelődési szakembert.

Közösségi terek kialakítása szükséges, a járásban kevés az intézményen kívüli játszótér, tornapálya a szabadidő hasznos eltöltésére.

Zöldterületek nagysága, állapota nem megfelelő, gondozása, fenntartása, állapotjavítása számos településen problémát jelent.

Szennyvíz közcatornahálózat egésze, vagy egyes szakasza hiányzik néhány településen vagy településrészen, illetve a rákötések száma még nem kellő mértékű, a szennyvízcsatorna-hálózat helyenként elavult.

Az ivóvíz ellátás néhány településen fejlesztésre szorul, leginkább az elöregedett vízvezeték-hálózat és az elhasználódott eszközök, berendezések miatt, illetve néhány településen a hálózat bővítése is szükséges egyes településrészekben.

Településüzemeltetés szempontjából főleg a kisebb településeken nehézséget okoz a köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása.

4.3. Infrastruktúra

Vármegyénk egyetlen 100 ezer lakos feletti nagyvárossal bír, amely a vármegye székhelye. A területfejlesztésben un, középvárosok hiányoznak, a települések jogállását tekintve bár sok a városi jogállású település, mégis hiányoznak a 20-100 ezer közötti lakosságszámú városok.

Alábbi táblázat a vármegye településeinek jogállását szemlélteti:

Települések jogállása (2017)	Népességekategóriák	Települések száma 2025	Lakosok száma
Megyei jogú város (1)	100 ezer főnél népesebb	1	116 116
Városi jogállású települések (27) 184 305 Fő	–	–	–
	10-19,9 ezer lakosú kisváros	5	68 234
	5-9,9 ezer lakosú kisváros	11	71 871
	3-4,9 ezer lakosú kisváros	10	39 520
	3 ezer főnél kevesebb lakosú városok	2	4 680
Nagyközség (16) 36 340 fő	5 ezer-10 ezer lakosú nagyközség	–	0
	4 ezer főnél népesebb nagyközség	–	0
	2-4 ezer lakosú nagyközség	10	29 864
	1-2 ezer lakosú nagyközség	4	6 476
Község (185) 219 857 fő	5000 főnél népesebb községek	–	0
	1000-4999 lakosú községek	87	161 194
	999-500 lakosú községek	65	48 193
	500 főnél kevesebb lakosú községek	34	10 470

29. táblázat: Települések jogállása¹²⁹

¹²⁹Forrás: KSH adatok alapján, saját szerkesztés

Baktalórántházai járás

A járási települések ¹³⁰	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Baktalórántházai járás	161,3	437,5	51,4	80,1	8,9	55430	20
Baktalórántháza	20,5	21,9	7,7	22,4	6,2	6883	0
Besenyőd	4,6	15,2	0	0	0,6	3410	2
Laskod	4,7	24,7	2,3	0,5	0	15940	4
Levelek	32,3	26,5	1,1	4,1	1,8	5402	0
Magy	3,6	9,9	0	0	0	0	0
Nyíribrony	10,7	14,9	9,2	0,9	0	0	0
Nyírfákó	8,3	3,5	2,4	6,3	0	0	0
Nyírkércs	23,6	60,7	6	0	0	630	0
Ófehértó	19,1	94,1	2,6	39,7	0	17987	14
Petneháza	19,1	110,9	6,7	0	0	0	0
Ramocsaháza	9,3	47,7	8,1	5,5	0	4663	0
Rohod	5,5	7,5	5,3	0,7	0,3	515	0

A Baktalórántházai járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás települései a járási központtal jól összekötöttek, közúton és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetőek. A legnagyobb távolságból Magy (13 km) és Nyíribrony (13 km) településről lehet eljutni Baktalórántházára, tömegközlekedéssel körülbelül 30 perc alatt. Helyközi autóbusz-

¹³⁰ Forrás: TEIR, 2022

közlekedéssel a járás minden települése rendelkezik, viszont az utak állapotának minősége nem a legoptimálisabb. A kerékpárút-hálózat nem igazán kiépített a járásban, a nagyobb forgalommal bíró utak mentén a kerékpárút kialakítása hiányos. Kisvárosok településen belüli megközelítésében nagy jelentősége lenne a kerékpáros közlekedésnek.

A járásszékhelyen a STARTMUNKA-mintaprogram Belterületi közúthálózat rendbetétele projekt keretében az eddig járdával nem rendelkező utcák mentén járdákat készítettek a közfoglalkoztatottak, viszont a régebben készült járdák felújításra várnak, mert az időjárás viszontagságai nyomot hagytak rajtuk, egyenetlen a felszínük, mely a látássérültek és a mozgáskorlátozottak számára is problémát jelent. A járás minden településén igény lenne belterületi út és közterület fejlesztésre, sok helyen járda építésre. A járás településein a zöldítés, a fák és virágok ültetése folyamatosan zajlik. A járásszékhelyen és Ófehértón az Élhető települések című pályázati felhívás keretében az önkormányzatok sikeresen pályáztak többek között közterek, játszóterek kialakítására, amelyek immár modern, esztétikus és elsősorban biztonságos környezetet biztosítanak a mozgásra és pihenésre vágyóknak.

Csengeri járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Csengeri járás	123,2	125,9	86,5	2,9	24	114520	1
Csenger	34,7	40,4	33,9	0	6	7439	0
Csengersima	12	0,5	2	0	4	0	0
Csengerújfalu	8,1	16,8	5,7	0,5	0	86940	0
Komlódtótfalu	2,5	10,6	1,7	0	0	0	0
Pátyod	2	11,2	4,6	0	6	0	0
Porcsalma	12,5	21,7	11,6	0	8	12828	1
Szamosangyalos	9,7	0,8	6,8	0	0	0	0
Szamosbecs	4,1	0,6	3,7	0	0	2254	0
Szamosatárfalva	2,4	8,9	0,9	2,4	0	3670	0
Tyukod	31,6	13,6	12	0	0	295	0
Úra	3,6	0,8	3,6	0	0	1094	0

A Csengeri járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás települései a járásközponttal összeköttetésben vannak, közúton és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetők. Az autóbusz közlekedés és vasúti közlekedés mindenki számára biztosított, azonban a vasútvonal nagyon elavult, akadálymentesítése nem megoldott. A települések helyközi autóbuszjárat igénybevételével érhetők el, közvetlen autóbusz kapcsolat van a környező településekkel, Fehérgyarmattal, Mátészalkával, Nyíregyházával és Debrecennel is. A távolsági autóbuszok sok esetben nem akadálymentesítettek, így a fogyatékossgal élők számára nem minden esetben elérhető közlekedési forma ez, hiszen kerekesszékekkel közlekedő személyek nem tudják igénybe venni.

A járásban mindössze 2,9 km az önkormányzati kiépítetlen járdák hossza, azonban a településeken lévő járdák és parkok akadálymentesítettsége legtöbb helyen nem megoldott, a mozgássérültek számára akadálymentes autóbusz várakozóhelyek, egyenletes, síkfelületű járdák kialakítása nem történt meg. A települési HEP-ekben szinte egységes igényként merül fel a települések élhetőbbé tétele, az utak, járdák korszerűsítésével, a kiépítetlen utak és közterek megépítésével.

Kiemelkedő beruházás a térségben az M49-es gyorsforgalmi autópályát, mely Románia felé haladva az M3-as autópályára és Csengeren át Szatmárnémeti között teremt új közlekedési kapcsolatot. Az M3-as autópályára és Ökörítőfülpös közötti 28,15 kilométeres szakasz várhatóan 2026. szeptemberére készül el a beruhazas.gov.hu oldalon közzétett információk alapján.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Fehérgyarmati járás	280,5	374,7	249,1	35,6	23,1	293739	21
Botpalád	5,1	4,9	4,6	0	0	5682	0
Cégénydányád	4	16	4,2	1,4	0	0	0
Csaholc	6,4	19	1,8	0	0,2	3049	0
Császló	4	5,3	2,9	0	0	532	0
Csegöld	8,8	24,8	5,4	0	0	582	0
Darnó	0,9	4,1	1,1	0,1	0	0	0
Fehérgyarmat	30	13,7	44,6	16,2	13,4	61022	15
Fülesd	1,8	13	2,1	0	0	3396	0
Gacsály	6,4	4,1	4,4	0	0	110	0
Garbolc	4,8	2,5	2,6	0	0,7	0	0
Gyügye	2,5	3,5	2,7	0	0	0	0
Hermánszeg	6	1,2	3,6	0	0	500	0
Jánkmajtis	6,2	46,1	11,4	5,2	0	26269	1
Kérsemjén	2	1	2	0	0	1000	0
Kisar	13,1	8,3	5,7	0	0,6	7401	0
Kishódos	0,1	7,5	0	0	0	0	0
Kisnamény	1,4	1,7	3,5	0	0	3784	0
Kispalád	2,3	8,3	1	0	0	0	0
Kisszekeres	2,2	18,2	4,4	0	0	0	0
Kölcese	11,1	35,5	4,8	0	0	28178	0
Kömörő	4,5	15,1	6,9	1,6	0	1412	1
Magosliget	2,3	1,4	3,3	0	0	0	0
Mánd	2,1	4,2	2,9	1,5	0	0	0
Méhtelek	5,5	10,7	7,1	0,9	0	0	0
Milota	6,9	4,2	3,2	0	0	4320	0
Nábrád	4	2	6,2	0	0	31550	0
Nagyar	4,1	8,7	5,9	0	0	8186	0

Nagyhódos	3,1	5,2	4,7	0	0	0	0
Nagyszekeres	4,4	3,3	3,2	0	0	0	0
Nemesborzova	0,2	1,7	0,8	0	0	1175	0
Olcsvaapáti	6,2	8,7	1,5	0,4	0	19772	2
Panyola	7	5	9,1	1,8	0	26249	0
Penyige	3,6	3,1	5,3	1,6	0	75	0
Rozsály	2,3	3,3	5,4	0	3,3	13247	0
Sonkád	8	7,8	8	0	1,6	0	0
Szamossályi	4	4,5	3,7	0	0	0	0
Szamosújlak	1,9	7,9	4,5	0	0	0	0
Szatmárcseke	19,3	0,5	12,4	0	0	5333	0
Tiszabecs	18,4	5,5	3,2	0	0	6000	0
Tiszacsécse	0,6	1,5	0,8	0	0	872	0
Tiszakóród	6,7	0,5	2	1,5	2,8	10200	0
Tisztaberek	10,5	3,6	1,8	2,6	0	12205	0
Tivadar	1	0	1,4	0	0	1632	0
Tunyogmatolcs	16	9,6	11,5	0	0,5	0	0
Túristvándi	3,5	2,8	5,7	0	0	1284	0
Túrlicse	2,8	2,8	6	0	0	4833	0
Uszka	1,1	2,6	2	0	0	0	0
Vámosoroszi	5,9	1,8	4,4	0,8	0	3189	2
Zajta	4,1	7,5	1,5	0	0	0	0
Zsarolyán	1,4	0,5	1,9	0	0	700	0

A Fehérgyarmati járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás települései autóval Nyíregyházától Vásárosnaményig a 41-es főúton, onnan a 491-es úton érhetőek el. Vasúttal Fehérgyarmatig lehet közlekedni, innen a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) helyközi autóbuszaival lehet elérni a járás többi települését. Az autóbusz-állományban az elmúlt években történt korszerűsítés, de fogyatékossgal élő személyek szállítására még így is csak részben alkalmasak. A járásszékhely a kedvezőtlen finanszírozás miatt nem üzemeltet menetrend szerinti helyi autóbuszjáratokat.

A települési statisztikai adatok szerint az önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza 364,9 km. Az útburkolatok minősége szinte minden útkategóriában jelentősen leromlott, majdnem minden út felújításra szorul. A járásban alacsony a mezőgazdasági használatban lévő utak kiépítettsége is. A települések egy része kiemelte az intézkedési tervében, hogy fontos lenne a belterületi utak és közterületek felújítása, továbbá a településre vezető utak javítása is.

Az utak menti kiépített járdák hossza 241,3 km, de a járdák nagy része évtizedekkel ezelőtt készült, az időjárási viszonyok állagukat már többnyire megrongálták. A járdák többsége keskeny, töredezett, egyenetlen, nem alkalmas a fogyatékkal élő személyek közlekedésére. Az újonnan készített járdaszakaszok már szélesebbek, egyenletesek, de mivel a településen még kevés helyen vannak felújított járdaszakaszok, ezért a teljes járdahálózat felújítására, akadálymentesítésére törekedni kell. Közutak állapotát tekintve mind az állami tulajdonú közutak felújítása szükséges lenne, mind a belterületi úthálózat is sok helyen fejlesztést igényelne.

Önkormányzati kiépített kerékpárút mindössze 9 települést érint, ennek közel 60%-a Fehérgyarmaton van. A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében 49 km (hazai szakasz 27 km) hosszú kerékpárút épült Szatmárnémeti és Fehérgyarmat között, mely a Szamos folyó jobb és bal parti töltéskoronáján halad.

A közlekedési infrastruktúra javításának legfőbb akadálya az anyagi erőforrások hiánya, pályázati források elérhetősége fontos lenne a járásban, de az egész vármegyében is.

Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztésre Fehérgyarmat Város Önkormányzata sikeresen pályázott a TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú felhívás keretében önkormányzati vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság tulajdonú, közhasználatú területek zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciójára, kialakítására, építésére.

Ibrányi járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Ibrányi járás	171,3	555,2	65,7	4,5	17,7	301778	7
Balsa	15,9	3,9	2,3	0	3,6	258	0
Buj	11,2	69,9	8	2,3	0	1104	0
Gávavencsellő	32,7	101	11,6	2,2	0	11276	0
Ibrány	48,6	77,8	17,6	0	2,9	59594	4
Nagyhalász	25,5	53,6	6,3	0	11,2	5530	1
Paszab	11,3	23,7	3,5	0	0	9292	1
Tiszabercel	9,7	112,4	4	0	0	214724	1
Tiszatelek	16,4	112,9	12,4	0	0	0	0

Az Ibrányi járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

Az járás települései közúton és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetőek. Az autóbusz közlekedés buszközlekedés kielégítőnek mondható, a vármegyeszékhely közvetlen járáttal is elérhető, a járásközpontba szinte óránként indul menetrendszerű buszjárat. A közösségi közlekedésben a járatokat az iskolai rendszerhez igazítva alakították ki. Vasúti közlekedés 2009. óta nem érhető el a járásban, amikor is megszüntették a Nyíregyháza-Dombrád kisvasútvonalat.

A településre vezető és a belterületen található utak és járdák állapota változó minőségű. A legtöbb településen a pormentesített utak aránya alacsony és felújítást igényelnek, a járdák állapota néhány szakasz kivételével nem megfelelő, gyakorlatilag majdnem a teljes állomány felújítást igényel.

Ibrányban kiemelendő, hogy az elmúlt években ÉAOP pályázta keretében Uniós pályázati forrásból megvalósításra került a település főutcáján a járda felújítása, melynél különös figyelmet kapott a

kerek-székesek és a kismamák babakocsival történő közlekedésének optimális biztosítása. Az elmúlt években a közfoglalkoztatás keretében több utcában is felújításra kerültek a járdák, ami jelentősen javította a közlekedés helyzetét. A felújítással nem érintett járdákon azonban folyamatosan gondot okoz a kényelmes és biztonságos közlekedés (magas padka, rossz, töredezett burkolat), mind a fogyatékkal élők, mind az idős, mind pedig a kisgyermekesek számára. További kihívás, hogy a legtöbb településen a járdák, parkok nem akadálymentesítettek.

Több HEP-ben is fejlesztési igényként merült fel az önkormányzati járda felújítás, fejlesztés folytatása, melynek során az akadálymentesítés biztosítása, akadályok megszüntetése a kitűzött cél. Intézkedési tervben kitűzésre került a járdamegújítás, kerékpárút hálózat fejlesztés, önkormányzati úthálózat fejlesztés.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívás célja támogatni olyan infrastruktúra-fejlesztéseket, melyek a TOP Plusz gazdaságfejlesztési céljaihoz és a lakosság, kiemelten a fiatalok helyben maradásához járulnak hozzá, egyúttal a települések általános környezeti állapotát is javítják. Ezen felhívás keretében a járás több települése: Gávavencsellő, Ibrány, Nagyhalász és Tiszatelek is sikeresen pályázott. Gávavencsellőn a csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése folytatódik, Ibrányban többek között közlekedésbiztonsági fejlesztések, játszótér bővítés, zöldfelület kialakítás, Nagyhalászban többek között zöldinfrastruktúra fejlesztés és kerékpársáv kialakítása, míg Tiszateleken többek között zöldinfrastruktúra fejlesztés valósul meg.

Kemecsei járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m ²)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Kemecsei járás	179,1	190,6	29,6	3,7	9,2	35323	4
Berkesz	4,9	31,8	6,5	3,2	0	0	0
Besztrec	7,9	0,5	0,2	0	0	0	0
Demecser	61,5	61,5	0	0	4,1	2624	0
Gégény	17,8	0,2	11,8	0	0	2498	1
Kék	8,5	5,2	0,5	0	1,3	294	0
Kemecse	16,5	2,3	4,2	0	1,8	23659	2
Nyírbogdány	14,8	37,1	1,1	0	2	0	0

Nyírtét	24,5	10	0	0	0	0	0
Székely	7	25,3	1,9	0	0	4729	1
Tiszarád	7,6	13,1	0,5	0,5	0	0	0
Vasmegyer	8,1	3,6	2,9	0	0	1519	0

A Kemecei járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás jó közlekedési jellemzőkkel rendelkezik, a vármegye legfontosabb vasútvonala a 100-as Budapest-Záhony vasúti vonal (érintett települések: Kemece, Nyírbogdány, Kék, Demecser, Gégény) keresztül halad a járáson, óránként közlekedik személyvonat mindkét irányban. A járásközpont közúton öt irányból közelíthető meg, a 4-es főút, valamint az M3-as autópálya is 10 km-en belül elérhető. A buszközlekedés jó, helyi közösségi közlekedés nincs a településeken, de helyközi járatok igen sűrűn járnak, melyeknek magas a kihasználtsága is, a reggeli csúcsidőben rendkívül zsúfoltak.

A járási települések belterületi úthálózata, járdái több szakaszon is felújításra szorulnak. A települések zöme nem rendelkezik kiépített kerékpárút hálózattal, kerékpáros szervízoszloppal, miközben a kerékpáros közlekedés szinte minden korosztály körében népszerű.

Több település esetén is település szintű problémaként merül fel az, hogy a közúti közlekedést kátyúk, egyenetlen járdák jellemzik. Szükséges lenne az utak javítása, meleg burkolattal történő ellátása, a járdák folyamatos felújítása, akadálymentesítése. A járás egyes településein a járdák rossz állapota nem csupán a fogyatékkal élők, hanem az egészséges személyek számára is félé, hogy balesetveszélyt jelentenek. A közlekedési infrastruktúra javításának legfőbb akadálya az anyagi erőforrások hiánya, pályázati források elérhetősége fontos lenne a járásban, de az egész vármegyében is.

Az Élhető települések című felhívásra a járás 5 települése is sikeres pályázatot nyújtott be. Berkesz tanösvény kialakításával és közösségi tér fejlesztéssel kívánja biztosítani a település megtartóképeségének emelését. Demecser többek között faültetési, zöldítési akcióval és a közbiztonság növelését célzó térfigyelő kamerarendszer kialakítását valósítja meg. Kemece a lakosság számára élhetőbb környezet kialakítását, a szabadidő eltöltésére alkalmas új zöldterület kialakítását, a településközpont vonzerejének növelését, valamint egyes okos megoldások (pl.: okososzlop, okospadok) elérhetővé tételét tervezi a teljes lakosság számára. Nyírbogdányban csapadékvíz és zöldterületének fejlesztése és korszerűsítése valósul meg. Tiszarádon egy új művelődési központ, továbbá zöld infrastruktúra fejlesztés kerül megvalósításra.

Kisvárdai járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m ²)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Kisvárdai járás	317,7	670,2	200,6	61,8	25,1	173805	13
Ajak	17,4	112	8	0	3	49418	1
Anarcs	5,9	41,4	3,5	0	1,4	600	0
Dombrád	38,3	103	14,3	0	5	14422	1
Döge	14	21,6	11,4	3	8,9	4943	1
Fényeslitke	20	0	9,4	0	2,3	2717	0
Gyulaháza	10,1	7,4	6,9	1,2	0	7626	0
Jéke	2,3	9,1	2,3	0,2	0	6063	2
Kékcse	4,8	62,6	2,8	0	0	2013	0
Kisvárd	51	32,1	49,7	28,8	4,2	53287	0
Lövőpetri	3	3	2	0	0	2400	1
Mezőladány	6,7	21,3	2,3	0	0	0	0
Nyírkarász	29,3	24,4	14,8	0	0	7644	0
Nyírlövő	7	27	2,8	0	0	0	0
Nyírtass	18,1	72,4	5,1	13	0	0	0
Pap	7,8	10,1	10,1	0	0	0	0
Pátroha	23,5	20,6	16,2	0	0	2923	0
Rétközberencs	4,5	4,2	1,7	1,8	0	1705	0
Szabolcsbáka	4,1	5	3,3	0	0	2804	0
Szabolcsveresmart	14,7	7,1	0,4	0	0	1100	3
Tiszakanyár	6	1,6	7,3	4,5	0	2154	0
Tornyospálca	19,6	72,7	16,3	0	0,3	10403	3
Újdombrád	3,3	2,5	5,4	0,5	0	1583	1
Újkenéz	6,3	9,1	4,6	8,8	0	0	0

A Kisvárdai járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás települései közúton és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetők. A járáson halad keresztül a vármegye legfontosabb vasútvonala, a Budapest-Záhony vasúti vonal (érintett települések: Pátroha, Ajak, Kisvárdai két megálló, Fényeslitke), óránként közlekedik személyvonat mindkét irányban. A járás települései és a járásközpont sem rendelkezik helyi járással, helyközi buszokkal megoldott a közösségi közlekedés, a helyközi járatok kihasználtsága magas, a buszok egy része akadálymentesített.

A településeken az önkormányzati tulajdonban lévő járdák egy része burkolathibás, mely a fogyatékossgal élők és/vagy pl. támbotot, tolószéket használók részére számos veszélyforrást jelent. A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékossgal élők, kisgyermekes családok és idősek számára a legtöbb településen kiemelt cél. A közutak viszonylag jó állapotúak, de vannak felújításra szoruló szakaszok. Több településen lenne igény belterületi út és járda építésére. A közlekedési infrastruktúra javításának legfőbb akadálya az anyagi erőforrások hiánya, pályázati források elérhetősége fontos lenne a járásban, de az egész vármegyében is.

Kiépített kerékpárúttal csak a járás településeinek egyharmada rendelkezik, kiemelkedik Döge, ahol eddig 8.9 km kerékpárút épült mindezidáig, mely 35%-a a járási kerékpárhálózatnak. A TOP_Plusz-6.1.4-23 kódszámú felhívás keretében a járásban egy összefüggő turisztikai hálózat kerül létrehozásra, amely a Belfő-Döge-Kisvárdai csatornát, a Rétközi-tavat, a Tisza partját, valamint több települést (pl. Dombrád, Kékcse) köti össze kerékpárutakkal, vízi útvonalakkal és átkelő pontokkal.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívásra a Kisvárdai járásban 10 nyertes pályázat található a támogatott projektek között a palyazat.gov.hu oldalon. Ezek a projektek olyan infrastruktúra-fejlesztéseket tartalmaznak, melyek hozzájárulnak a TOP Plusz gazdaságfejlesztési céljaihoz és a lakosság, kiemelten a fiatalok helyben maradásához, egyúttal a települések általános környezeti állapotát is javítják. Ajak többek között a belvízelvezető hálózatának kiépítését folytatja, járda kialakítással. Döge nyílt csapadékvíz elvezető rendszert alakít ki, játszótér újít fel, illetve újat alakít ki, közbiztonságot és zöldinfrastruktúrát fejleszt.

Dombrád szabadtéri kondi parkot, játszótér és rekortán futópályát létesítést, közparkot újít fel, közbiztonságot fejleszt. Fényeslitke kerékpárút fejlesztéssel és csapadékvíz elvezető hálózatok megépítésével fejleszti az infrastruktúráját. Jéke művelődési ház kialakítása mellett meglévő játszótér felújítását, illetve műfüves sportpálya kialakítását tervezi a sportolási lehetőségek biztosítására. Kékcse közösségi teret fejleszt kulturális központ megépítésével. Kisvárdai belterületének védelmét szolgáló

csapadékvíz-elvezető hálózat rekonstrukcióját és aktív rekreációs zöldterületek fejlesztését valósítja meg. Mezőladány és Tornyospálca szintén csapadékvíz elvezető-hálózat felújítását valósítja meg. Újkenéz a meglévő kultúrház és játszótér felújítását tervezi.

Mátészalkai járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Mátészalkai járás	357,4	722,8	218,1	29,5	73	485621	36
Fábiánháza	6,6	4,4	2,2	2,1	0	690	0
Fülpösdaróc	2,2	0,8	1,5	0,3	0	7413	2
Géberjén	1,3	1	1,4	0	0	0	0
Győrtelek	5,5	12,3	3,9	0	6,2	12357	1
Hodász	28,3	28,8	12,5	12,2	2	5000	0
Jármí	9,5	3,3	2,9	0	3,9	276	0
Kántorjánosi	19,2	92,7	1,5	1	0	5149	2
Kocsord	18,6	29,4	12,7	0	5,7	35640	0
Mátészalka	73,2	102,2	45	0,7	30,3	325840	26
Mérk	9,6	59,5	6,4	0	0	0	0
Nagydobos	8	9,8	5,2	3,8	0	0	0
Nagyecsed	21,4	21	32,7	5,9	0	0	0
Nyírcsaholy	6,7	36	3,1	0	3,5	5460	0
Nyírkáta	17,8	10,1	1,1	0	0	0	0
Nyírmeggyes	10,5	52	2,1	0	3,9	0	0
Nyírparasznya	14	9	8	0	0	0	0
Ópályi	8,6	48,6	11	0	0	2820	1
Ökörítőfülpös	10,8	21,1	13,8	0	7	4242	1
Őr	9,3	38,3	1,2	0	7,2	7518	1
Papos	6,9	15,5	1,9	0	0	0	0
Rápolt	2,6	6	2,9	0	0	13508	0
Szamoskér	2,1	20,1	4,1	0,5	0	0	0
Szamoszeg	14,3	52,1	17,1	0	0	3850	0

Tiborszállás	13,2	6,7	9,7	0,9	0	0	0
Vaja	23,4	1,1	8,5	0	3,3	7294	1
Vállaj	13,8	41	5,7	2,1	0	48564	1

A Mátészalkai járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járásban a vasúti infrastruktúra elavult, a járásközpontban a vasútállomás fő problémája, hogy sem a felvételi épület, sem a peronok nem akadálymentesítettek. A járás legtöbb települése helyközi autóbuszjáratral elérhető, de közösségi közlekedést tekintve akadnak olyan zsáktelepülések, amely például csak vasúttal (Tiborszállás, Nyírcsaholy) vagy csak autóbusszal érhető el.

Mátészalkán biztosított a helyi autóbuszközlekedés szerződéses formában, mely az iskolai és piaci igényeket megcélózva működik. Jelenleg 3 viszonylaton közlekednek a helyi járatos autóbuszok, útvonalai a szegregátumokban élők számára is biztosítják a helyi autóbuszközlekedés igénybevételének lehetőségét.

Az elmúlt években több kilométeres szakaszon a járdák járófelülete felújításra került több településen, ugyanakkor a kiépítetlen gyalogosfelületek aránya több, mint kétszerese a kiépített út és közterületnek, melyre pályázati forrásra lenne igény. Közutak állapotát tekintve mind az állami tulajdonú közutak felújítása szükséges lenne, mind a belterületi úthálózat is sok helyen fejlesztést igényelne.

Az önkormányzatok a tulajdonukban lévő közparkok, játszóterek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, vannak hiányosságok a közterületeken is.

A kerékpáros infrastruktúra egyelőre nem alkot összefüggő hálózatot, sem a járásközpontban, sem a településeken.

A kerékpározás főként az úttesten és a járdákon zajlik, a használók egyéni belátásától függően. A TOP_Plus-6.1.4-23 kódszámú felhívás keretében a járásban három kerékpáros kör (Szamos-kör: 49 km, Kraszna-kör: 41 km, Lápi kör: 60 km) kerül kialakításra, mely nem összefüggő kerékpárút, igénybevételre kerül kisforgalmú kül- és belterületi közút, kerékpározható földút és a töltéskorona.

Mátészalka az Élhető települések című pályázati felhívás keretében 3 nyertes projektet is benyújtott. Ezen infrastrukturális fejlesztések tartalmazznak kegyeleti park és fenntartható közlekedésfejlesztés mellett belterületi zöldinfrastruktúra és okos közterület fejlesztést, valamint megvalósul a Mátészalka - Ópályi településeket összekötő kerékpárút megépítése. Mátészalka mellett Nagyecsed nyert még az Élhető települések pályázati konstrukcióból. Megvalósít többek között vízelvezető hálózat fejlesztést, rekonstrukciót, zöldterület fejlesztést.

Nagykállói járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Nagykállói járás	185,6	648,1	87,8	7	10	182596	15
Balkány	27,1	215,1	11,5	0	2,8	59429	4
Biri	21	0,6	3,4	0	2,2	0	0
Bököny	16	76,3	23	0,3	0	0	0
Érpatak	17	20,8	14	0	0	0	0
Geszteréd	13,2	12,6	7,3	1,9	0	2000	0
Kállósemyén	19,1	171,3	9,1	0	2,6	56162	6
Nagykálló	42,7	53,5	5,9	3,1	2,4	62080	4
Szakoly	29,5	97,9	13,6	1,7	0	2925	1

A Nagykállói járás településeinek a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás legfontosabb közúti kapcsolatát az M3-as autópálya jelenti, amely összeköti a járás székhelyét Budapesttel és biztosítja a kapcsolódást a főbb európai közlekedési hálózatokhoz. Nagykálló és Nyíregyháza között húzódik a 403-as sz. főút, amely jelentős forgalmat bonyolít elsősorban Ukrajna irányába.

A járás településeinek a helyközi közösségi közlekedést a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) autóbuszvonalai biztosítják, helyi járatos busz nem elérhető a járásban. Vasúti közlekedés csak a járásszékhelyen érhető el, itt megy keresztül a Nyíregyháza-Zajta vasútvonal, mely jelentős felújítást igényel. A járásban található kicsiny bokortanyákon élőknek nem csak a tömegközlekedés, de gyakran a műút sem elérhető lakóhelyükön.

A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékosággal élők, kisgyermekes családok és idősek számára a legtöbb településen kiemelt cél. Több településen lenne igény belterületi út és járda építésére, gyalogátkelőhely kialakítására, sebességkorlátozó tábla kihelyezésére. A közlekedés a kátyúk megléte

miatt sok helyen balesetveszélyes, valamint a gépkocsik műszaki állapotát is rontja. Belterületi út felújítást szükséges Nagyálló és Kállósemjén településeken, melyet sikeres pályázat segítségével valósítanak meg. A járásban a járdák egy része sajátforrásból, illetve a közmunkaprogram keretében felújításra került, de a meglévő járdák állapota sok esetben nem megfelelő, így a gyalogos forgalom sok esetben nem biztonságos.

Nagyálló járás 4 településén szintén valósulnak meg az Élhető települések felhívásból infrastrukturális fejlesztések. Balkányban és Biriben közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra fejlesztés valósul meg, Nagyállóban közösségi tér kerül kialakításra, Szakoly pedig kerékpárút kialakítását tervezi Szakoly és Balkány között.

Nyírbátori járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járdá hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járdá hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Nyírbátori járás	267,1	1112,1	184,5	11,5	30,5	552711	13
Bátorliget	9,5	84,6	1	0	0	63269	4
Encsencs	10,7	72,1	6,8	0,8	0	1403	0
Kisléta	7,8	57,6	7,5	0	0	0	0
Máriapócs	13,9	45,3	9,4	1	5,2	48648	3
Nyírbátor	51	158,9	55,8	3,7	8,1	191929	5
Nyírbéltek	10,8	18,5	19,9	0	0	12044	0
Nyírbogát	21,8	8,4	11,8	0	4,6	0	0
Nyírcsászári	6,6	33,5	4,8	0	1,2	0	0
Nyírdersz	6	40,2	4	0	0	0	0
Nyírgelse	9,1	9,2	1,3	0	2,6	1817	1
Nyírgyulaj	16,8	63,4	8	0	2,4	3093	0
Nyírlugos	13,8	38	13,7	4	0	222177	0
Nyírmihálydi	37,1	55	14	0	4,4	0	0
Nyírpilis	8,9	34,9	0	0	0	0	0
Nyírvasvári	11,5	39,2	10,1	0	0	1483	0
Ömböly	6,7	6,6	6,4	0	0	0	0
Penészlek	5,9	93,4	0,4	0	0	0	0

Piricse	6,5	79,2	0,2	0	0	0	0
Pócspetri	6,4	57,8	9,2	0,2	2	6848	0
Terem	6,3	116,3	0,2	1,8	0	0	0

A Nyírbátori járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás minden települése elérhető közúton, a települések egy része a HEP-ben kiemelte, hogy fontos lenne a belterületi utak továbbá a településre vezető utak javítása. A járásközponton keresztül halad a 110-es és a 113-as vasútvonal, mely utóbbi vasúti pályája felújítást igényel. Nyírbátorban elérhető a helyi buszközlekedés, jelenleg 5 viszonylatban közlekednek a helyi járatos autóbuszok naponta több alkalommal. A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatást a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) látja el. A közösségi közlekedés fizikai akadálymentesítése a járás egész területén még nem megoldott, a közösségi közlekedést használni tudó fogyatékkal élő személyek számára a romák és/vagy mélyszegénységben élők számára igény lenne helyi buszközlekedés menetrendjének felülvizsgálatára, a járatok számának és útvonalának kibővítésére. A járásszékhelyen a város több forgalmas csomópontján veszélyes a közlekedés az idős emberek számára, ezért közlekedési lámpák, jelzőtáblák kihelyezésére lenne szükség pályázati források igénybevételeivel.

Sok településen időszerűvé vált a járdahálózatának aszfalt burkolattal történő felújítása, a már megromlott állapotú járdahálózat újszerűvé tétele, mivel az a jelenlegi állapotában töredezett, megkopott, felpúposodott, balesetveszélyes és gyalogos közlekedésre nem minden szakaszában alkalmas. A járdaszakaszok javítására közfoglalkoztatás keretein belül is lehetőség lenne, azonban az anyag- és eszközbeszerzésre pályázati források szükségesek.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívásból infrastrukturális fejlesztések valósulnak meg, a járásban 7 támogatott projekt található. Máriapócs kerékpárút kialakítását tervezi Máriapócs-Kállósején között. Nyírbátorban többek között csapadékvíz elvezetés és zöldfelület kialakítás valósul meg. Nyírbogát két nyertes projekttel is rendelkezik, az egyikben csapadékvíz elvezetési problémáinak kezelése, a másikban többek között zöld terület, park fejlesztés és útburkolat felújítás valósul meg. Nyírgyulaj központi részén zöldfelület kerül kialakításra, sportolási lehetőséggel (kondipark). Nyírlugos belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztést valósít meg, Pócspetri élhetőbb településkép kialakítása érdekében hagyományörző épület és kapcsolódó park rekonstrukciót valósít meg.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Nyíregyházi járás	654,5	1938	436	53,6	116,7	2188369	132
Apagy	20	68,7	9	0	1,1	879	0
Kálmánháza	34,8	552,2	9,1	47,4	0	3990	0
Kótaj	21,6	21,9	5,2	0	0	9500	0
Nagycserkesz	4,9	73,3	0	0	1,7	0	0
Napkor	15,2	117,7	9,9	0,4	9	1325	124
Nyíregyháza	321,4	295,2	356,6	0	72,8	1894138	0
Nyírpazony	35,3	53,9	3,6	0,6	3	0	0
Nyírtelek	41,9	99,2	5,5	3	11,1	20942	2
Nyírtura	15	0	1	0	1,1	5334	0
Rakamaz	31,1	213,8	18,8	0,5	6,4	228612	0
Sényő	7,9	7,7	0,2	0	0,3	0	2
Szabolcs	4,8	3,7	0	0	0,8	1744	2
Timár	8,1	46,2	3,7	0	0	625	0
Tiszanagyfalu	10,5	95,6	4,2	1,7	2,4	17055	2
Újfehértó	82	288,9	9,2	0	7	4225	0

Nyíregyháza vármegyeszékhelyként a vármegye legfejlettebb infrastruktúrájával rendelkezik, amelynek előnyeiből a földrajzi közelség miatt a járás települései is részesülnek. A települések mérete, lakosságszáma, gazdasági fejlettsége eltérő, így az infrastrukturális jellemzőiben is jelentős különbségek mutatkoznak.

Az önkormányzati tulajdonban lévő utak állapotát igyekeznek folyamatosan fejleszteni, de a kiépítetlen út és köztér hossza a járásban így is kiemelkedő. A járási települések belterületi úthálózata és a településre vezető utak is sok esetben kátyúsak, burkolat hibásak, javításuk időszerű lenne, de pályázati forrás hiányában ez sok esetben nem megvalósítható. A járásban található kicsiny bokortanyákon élőknek gyakran a műút és a tömegközlekedés sem elérhető lakóhelyükön. A nagyobb forgalmú úthálózattal rendelkező településeken veszélyes a közlekedés az idős emberek, gyermekek számára, igény merült fel gyalogátkelőhelyek, okos zebrák kiépítésére pályázati források igénybevételével.

A közösségi közlekedés fejlett, vasúttal és busszal is jól megközelíthetőek a járás települései. Az autóbuszpályaudvarról a vármegye szinte minden települését el lehet érni, illetve a távolsági autóbuszjáratokkal szomszédos és távoli vármegyeszékhelyeket és a fővárost is. Nyíregyháza fejlett helyi és helyközi buszjáratokkal rendelkezik, a helyi buszjáratok egy része akadálymentesített, járatok kihasználtsága magas, ugyanakkor több helyen a fedett buszmegállók kiépítése hiányzik.

A nyíregyházi egyike az ország legforgalmasabb vasútállomásainak. Budapestre óránként indulnak InterCity járatok, Debrecen, illetve Miskolc felé. Nyíregyháza a városba érkezőket korszerű állomásépületben fogadja, azonban az akadálymentesítés nem megoldott.

A járás települései belterületi és külterületi kerékpárúthálózata is rendelkeznek, mely jelenleg 116,7 km kiterjedésű, folyamatosan bővül. A kerékpárutakat a lakosság is szívesen használja napi közlekedésre és sportolásra egyaránt.

NYMJV Önkormányzata esetében a gondozott bel-, és külterületi zöldfelület kiemelten fontos, 2024. évben Nyíregyháza elnyerte a legvirágosabb nagyváros címet. A közterek, közutak kialakítása során kiemelt figyelmet fordítanak az önkormányzatok az akadálymentesítésre, hangos csomópontok kialakítására, valamint a gyalogos átvezetések és autóbusz peronok akadálymentesítésére (taktilis burkolat kialakításával). Ugyanakkor van még teendő, a járdahálózatának aszfalt burkolattal történő felújítása, a már megromlott állapotú járdahálózat újszerűvé tétele, mivel az a jelenlegi állapotában töredezett, megkopott, felpúposodott, balesetveszélyes és gyalogos közlekedésre nem minden szakaszában alkalmas. A járdaszakaszok javítására közfoglalkoztatás keretein belül is lehetőség lenne, azonban az anyag- és eszközbeszerzésre pályázati források szükségesek.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívásból infrastrukturális fejlesztések valósulnak meg, a járásban 7 támogatott projekt található. Nagycserkesz, Nyírtelek, Rakamaz is többek között közösségi, kulturális, infrastruktúra fejlesztést hajtott végre zöldfelület kialakítással, Újfehértó csapadékvíz elvezetést, Kistréti tó környezetének rehabilitációját, játszótér kialakítást, rekreációt, közlekedésbiztonsági fejlesztést old meg pályázati forrásból.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Tiszavasvári járás	211	352,7	142,4	51,2	7,1	663125	4
Szorgalmatos	8,3	12,5	9,2	0	1,5	2116	2
Tiszadada	23,5	73,5	15,3	7,8	0	8042	0
Tiszadob	38,3	7,5	14,8	9	0	25954	0
Tiszaeszlár	79,6	0	7,8	0	0	335	1
Tiszalök	25,7	56,9	27,9	9	4,1	604118	1
Tiszavasvári	35,6	202,3	67,4	25,4	1,5	22560	0

A Tiszavasvári járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás minden települése elérhető közúton, a települések egy része a HEP-ben kiemelte, hogy fontos lenne a belterületi utak továbbá a településre vezető utak javítása. A járásközpontot a 107. sz. Debrecen–Tiszalök egyvágányú vasútvonal érinti, a vármegyeközpont csak átszállással érhető el, vasúti pályája felújítást igényel. A járás egyetlen településén sem érhető el helyi buszközlekedés, a helyközi autóbusz szolgáltatást a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) látja el. A közösségi közlekedés fizikai akadálymentesítése még nem megoldott, a közösségi közlekedést használni tudó fogyatékkal élő személyek számára. Tiszaeszlár külön kiemelte, hogy egyeztetés van folyamatban a busztársasággal a menetrend kibővítése miatt, de egyelőre nincs megállapodás.

A járás több településén a járdák akadálymentesítése nem megoldott, van olyan utca, ahol még nem épült járda. Ugyanakkor több településen időszerűvé vált a járdahálózatának aszfalt burkolattal történő felújítása, a már megromlott állapotú járdahálózat újszerűvé tétele, mivel az a jelenlegi állapotában töredezett, megkopott, felpúposodott, balesetveszélyes és gyalogos közlekedésre nem minden

szakaszában alkalmas. A járdaszakaszok javítására közfoglalkoztatás keretein belül is lehetőség lenne, azonban az anyag- és eszközbeszerzésre pályázati források szükségesek.

A járásszékhelyen a város több forgalmas csomópontján veszélyes a közlekedés az idős emberek számára, ezért közlekedési lámpák, jelzőtáblák kihelyezésére lenne szükség pályázati források igénybevételével. Tiszalök intézkedési tervében az iskola- és közlekedésbiztonság érdekében forgalomlassítást, veszélyt jelző tábla kihelyezését, zebra felfestését írta elő.

A Tiszavasvári járás 4 településén valósulnak meg az *Élhető települések* felhívásból infrastrukturális fejlesztések. Tiszadadán megvalósul a központi zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, közvilágítás megújítása. Tiszaeszláron járda parkolóhely és buszöböl kialakítás, zöldfelület egységesítés tervezett. Tiszalökön sportpálya és sportkomplexum felújítása, térfigyelőrendszer kialakítása valósul meg. Tiszavasváriban közösség-kulturális terek kialakítása, felújítása, közterületek, parkok megújítása, gyalogos térburkolat kialakítása tervezett.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járdák hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járdák hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m ²)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Vásárosnaményi járás	246,1	850,1	173,2	30,4	23,3	317246	8
Aranyosapáti	12,1	41,8	7,6	0	0	489	0
Barabás	12	67,4	2	0	0	0	0
Beregdaróc	7,8	42,7	7,4	4,8	0	0	0
Beregsurány	9,1	022,3	3,4	0	0	20000	0
Csaroda	6,4	9,6	8,2	0	1,4	4849	0
Gelénese	2,6	18,7	5,9	8	0	0	0
Gemzse	4,3	0,5	1,9	0	0	0	0
Gulács	5,4	0,3	3,3	0	0	0	0
Gyüre	7,2	20	2,9	0	2,3	500	0
Hetefejércse	3,3	18,7	3,3	0	0,1	0	0
Ilk	6,3	31	2,3	2,4	0	2245	1
Jánd	5,5	31,2	2,8	5,1	0	4358	0
Kisvarsány	4,5	28,4	3,7	0,9	1,8	3663	2

Lónya	7,7	85,4	1,2	0	0	0	0
Márokpapi	2,6	26,5	3,6	0	0	0	0
Mátyus	7,7	31,9	6,6	0	0	0	0
Nagyvarsány	7,2	16,6	2,3	0	1,8	0	0
Nyírmada	34,3	63,1	14,2	0	0	49304	3
Olcsva	3,4	21,7	4	0,8	0	0	0
Pusztadobos	9,3	51	1,2	0	7,2	6154	0
Tákos	6,9	7,3	0,6	0	0,7	14825	0
Tarpa	10,6	7,6	22	0	0,3	19094	1
Tiszaadony	6,2	26,4	4,4	5	0	0	0
Tizsakerecseny	7,3	0	7,6	0	1,5	0	0
Tiszaszalka	5,8	1,5	4,7	3,4	0	28000	0
Tiszavid	4,7	15,7	4,2	0	0,9	300	1
Vámosatya	5,9	11,6	9,4	0	0	0	0
Vásárosnamény	40	151,2	32,5	0	5,3	163465	1

A Vásárosnaményi járás településein a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járás települései közúton és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetőek. Nyírmadán és Vásárosnaményon halad keresztül a Nyíregyháza-Záhony vasútvonal, a sínpar állapota miatt azonban csaknem két óráig tart az út a vármegyeszékhelyre, illetve vissza. Pályarekonstrukciós munkálatokra lenne szükséges, mely pályázati forrás nélkül kivitelezhetetlen. A járás településein a helyközi közösségi közlekedést a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) autóbuszvonalai biztosítják, helyi járatos busz nem elérhető a járásban. A helyközi járatok kihasználtsága magas, a buszok egy része akadálymentesített. Több településen lenne igény belterületi út és járda építésére, az önkormányzati tulajdonban lévő járdák egy része burkolathibás, mely a fogyatékossgal élők és/vagy pl. támbotot, tolószéket használók részére számos veszélyforrást jelent.

A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékossgal élők, kisgyermekes családok és idősek számára a legtöbb településen kiemelt cél. Több településen lenne igény belterületi út és járda építésére. A közlekedési infrastruktúra javításának legfőbb akadálya az anyagi erőforrások hiánya, pályázati források elérhetősége fontos lenne a járásban, de az egész vármegyében is.

A kerékpáros infrastruktúra egyelőre nem alkot összefüggő hálózatot, a kiépített kerékpárút mellett főként az úttesten és a járdákon zajlik. A TOP_Plusz-6.1.4-23 kódszámú felhívás keretében a járásban megvalósul a meglévő 32-es, 33-as túraútvonal gerinchálózatához kapcsolódóan 5 db kerékpáros körtúra útvonal kialakítása és kitáblázása (Beregi kör: 70 km, Örökség kör: 88 km, Szatmári kör 72km, Erdőháti körtúra: 90 km, Szőke-Szamos körtúra: 125 km) kerül megvalósításra, mely nem összefüggő kerékpárút, igénybevételre kerül kifizetése kül- és belterületi közút, kerékpározható földút és a töltéskorona.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívásból csak Vásárosnaményban valósulnak meg infrastrukturális fejlesztések, melynek során többek között meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer korszerűsítése, zöldinfrastruktúra és kerékpárosbarát fejlesztés jön létre.

Záhonyi járás

A járási települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza (km)	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m2)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek (db)
Záhonyi járás	97,3	225,8	56,9	4,8	4,1	238270	8
Benk	5,6	16,4	0,1	0	0	0	0
Eperjeske	6	2,6	1,6	0	0	660	0
Győröcske	0,5	0,5	0,4	0	0	297	0
Komoró	4,4	29,7	1,9	0	0	0	0
Mándok	13,3	41	12,7	1,1	0,5	29233	2
Tiszabezdéd	11	37,2	9,5	0,6	0	0	0
Tiszaamgyorós	11,9	30,7	3,4	0	0	0	0
Tiszaszentmárton	8,3	30,4	2,3	1,6	0	49623	2
Tuzsér	16,3	31,7	10,6	0,7	1,4	91468	3
Záhony	15,8	3,4	10,9	0	2,2	66989	1
Zsurk	4,2	2,2	3,5	0,8	0	0	0

A Záhonyi járás településeinek a közművesítés hiánya és a részben vagy építése óta nem korszerűsített szakaszok esetében infrastrukturális fejlesztések igénye jelenik meg, főként a szennyvízhálózat és a

vízvezeték hálózatok területén. Ezenkívül a gáz- és áramhálózatok kapacitásainak bővítése is több esetben indokolt a településeken. Az érintett településeken korábbi években lehetőség nyílt a csapadék- és belvízelvezetés fejlesztésére, de a még nem korszerűsített vagy még kiépítetlen esetekben további fejlesztések indokoltsága is megjelenik.

A járásközpont közlekedési adottságai alapján fontos határvárosi szerepe tölt be a régióban. A város közösségi közlekedési adottságai kiemelkedően kedvezőek. Helyi tömegközlekedés nem található a járás településein, a helyközi autóbusz szolgáltatást a Volánbusz (MÁV CSOPORT ZRT.) látja el. A közösségi közlekedés során a megfelelő járatsűrűségek, az alacsony padlózatú gépjárművek lehetővé teszik az idősök mobilitását. A vármegye legfontosabb vasútvonala a 100-as Budapest-Záhony vasúti vonal keresztül halad a járáson, óránként közlekedik személyvonat mindkét irányban.

Több településen lenne igény a településre bevezető, belterületi út és járda építésére, az önkormányzati tulajdonban lévő járdák egy része burkolathibás. Záhony beazonosított problémaként kezeli, hogy a kisgyermekes anyukák közlekedése helyenként nehézkes, a biztonságos közlekedés a fogyatékosággal élők számára nem teljes mértékben biztosított, a gyalogos közlekedés megkönnyítése érdekében, járdák felújítása, akadálymentesítése kiemelt feladat, melyhez pályázati források szükségesek, nyertes pályázat hiányában a legszükségesebb felújítások elvégzése a közmunkaprogram keretében történik.

A járásban többségben vannak azon települések, amelyek nem rendelkeznek kiépített kerékpárút hálózattal, kerékpáros szervíoszloppal, miközben a kerékpáros közlekedés szinte minden korosztály körében népszerű. A járásközpontban, mint a leghosszabb kerékpárúttal rendelkező település fejlesztési igényként merült fel a belterületi összekötő kerékpárutak létesítése és a meglévő kerékpárutak összekapcsolása.

A TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú Élhető települések című felhívás keretében Mándok Önkormányzata sikeresen pályázott csapadék-víz elvezetésre.

4.4. Bűnmegelőzés és közbiztonság javítását segítő programok

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-Főkapitányság 2025. április 25-én a vármegyei közgyűlésnek tartott beszámolót Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közbiztonságának helyzetéről és a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről.

A közbiztonság helyzetértékelésében bemutatásra került, hogy a regisztrált bűncselekmények száma 2024. évben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 25,5%-kal emelkedett, ebből a közterületen elkövetett bűncselekmények száma 13%-kal nőtt, 2.537 esetet tartanak számon.

A regisztrált kiemelten kezelt bűncselekmények száma 3,1%-kal emelkedett az előző évhez képest, melyből az emberölések számában változás nem történt, a testi sértések száma emelkedett, a garázdaság bűncselekmények száma csökkent, a visszaélés kábítószerrel, lopások, lakásbetörések száma nőtt.

A lopások elsősorban készpénz, kerékpár, háztartási és különféle okoseszközök megszerzésére irányultak.

A kibertérben elkövetett bűncselekmények számának emelkedésével párhuzamosan az online térben elkövetett csalások száma 559-ről 1 337-re emelkedett. Ezek elsősorban hirdetésekhez kapcsolódóan elkövetett csalások, amikor is a sértett a megvásárolni kívánt termék árát előre elutalja az eladónak, azonban a kifizetett termék nem érkezik meg. Jelen vannak továbbra is a pénzintézetek nevében tett csalások, valamint csomagküldő szolgálat vagy hitelintézet nevében érkező olyan elektronikus levelek, melyeken keresztül a sértett személyes adatait szerzik meg az elkövetők.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-Főkapitányság számára a közlekedésbiztonsági helyzet javítása, az ittas járművezetők arányának visszaszorítása és a halálos kimenetelű közlekedési balesetek számának visszaszorítása kiemelt cél volt a 2024. évben.

A fokozott közúti ellenőrzések és a széleskörű baleset-megelőzési tevékenységek ellenére a személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma 4,2%-kal nőtt. A kiemelt baleseti okok között a sebességtúllépés, az elsőbbségi jog meg nem adása, az irányváltoztatási szabályok megszegése és a passzív biztonsági eszközök használatának elmulasztása szerepel.

A közbiztonság megőrzése és a bűnelkövetés megelőzése érdekében a rendészeti-állomány közterületi szolgálati létszáma és a közterületi szolgálat ideje is növelésre került.

A Főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnmegelőzési Osztálya prioritásként kezeli a család-, gyermek- és ifjúságvédelem területét, amelynek egyik legfontosabb pillére a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival a rendszeres és hatékony munkakapcsolat.

Az áldozattá és elkövetővé válásuk megelőzése céljából kiemelt figyelmet fordítanak a kiskorú, tanköteles, iskolától távol maradó diákok kiszűrésére, ezért havonta két alkalommal ifjúságvédelmi ellenőrzést tartanak a rendőrkapitányságok társszervek bevonásával.

A nagycsoportos óvodások részére biztonságnövelő program (OVI-ZSARU) működik hatásosan, melynek keretében hasznos bűn- és balesetmegelőzési tanácsokkal látják el az óvodásokat.

Az általános iskolások részére készült a DADA program, melynek lényege, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív

befolyásolást. A középiskolásoknak szól az ELLEN-SZER program, mely során osztályfőnöki órák keretén belül hívja fel a rendőrség a figyelmet többek között a drogok káros hatásaira, online térben elkövetett bűncselekmények megelőzésére, a személyes adatok védelmére online zaklatás jelenségére.

A kábítószer-bűnözés visszaszorítása érdekében a DADA és ELLEN-SZER programokon túl folyamatosak a drogprevenációs előadások az oktatási intézményekben és kollégiumokban, kiemelt hangsúly fordítanak a lakásotthonban élő gyermekekre.

Az iskolaőri programban a 2024/2025. tanévben 76 oktatási intézmény vett részt, 22 esetben történt iskolaőri intézkedés, amelyek alapjául szolgáló cselekmények miatt hét esetben büntetőeljárás, kilenc esetben szabálysértési eljárás indult, hat esetben egészségügyi segítséget nyújtott az iskolaőr.

A „KiberPajzs” program az online térben elkövetett bűncselekmények számának visszaszorítása érdekében a csalások megelőzésére hívja fel az állampolgárok figyelmét a pénzügyi visszaélések és adathalászat veszélyeinek felismerésére. Ennek érdekében prevenációs előadások megtartására került sor nagyobb létszámú munkahelyeken, illetve a helyi buszjáratokon kisfilmeket vetítenek.

A vagyon védelme érdekében országos bűnmegelőzési program a „Házhoz megyünk! Együttműködés a biztonságért! 2024” és a „Police Cafe”, melyek a közösségi életterek rendjének védelmét és a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelését szolgálják. Az állampolgárok hiteles forrásból, szakemberektől kérhetnek a vagyonvédelemmel kapcsolatban tanácsot.

Baktalórántházai járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Baktalórántháza	X	X
Besenyőd	X	X
Laskod	-	-
Levelek	-	-
Magy	X	-
Nyíribrony	X	-
Nyírfákó	X	-
Nyírkércs	-	-
Ófehértó	X	-
Petneháza	-	-
Ramocsaháza	X	-
Rohod	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Baktalórántházai járásban a közbiztonsági helyzet több településen stabilnak mondható, ugyanakkor néhány település - különösen Baktalórántháza és környéke - fokozott figyelmet igényel a bűnmegelőzési intézkedések és közösségi biztonságpolitika szempontjából, a szubjektív biztonságérzet csökken. A járás települései kiemelt figyelmet fordítanak a közbiztonság fenntartására és a bűnmegelőzésre. A rendőrség, az önkormányzatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a civil szervezetek, különösen a polgárőrsegek szoros együttműködésben végzik feladataikat, a polgárőrség majdnem minden településen elérhető. Számos településen működnek iskolarendőri és dropprevenciós programok, valamint különféle tájékoztató és ismeretterjesztő előadások a gyermekek, fiatalok és idősek számára.

A Baktalórántházai járás 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján összesen 279 regisztrált bűncselekmény történt a térség 15 településén. A legtöbb bűncselekményt Baktalórántháza, Ófehértó és Petneháza területén regisztrálták, így ezek számítanak a legnagyobb bűnügyi terheléssel érintett településeknek. A bűncselekménytípusok közül kiemelkedik a testi sértés, a garázdaság, a kábítószerrel kapcsolatos jogsértések és a csalás. Az ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés 18 esetben fordult elő, míg szándékos emberölést vagy hivatalos személy elleni erőszakot nem rögzítettek az év során. A statisztikai adatok szerint a bűncselekmények jelentős részét a 25–59 év közötti felnőttek követték el, de a fiatal felnőttek és a fiatalok aránya is számottevő.

Több településen – mint például Baktalórántháza, Levelek, Nyírfákó és Ófehértó – szervezeten és rendszeresen valósulnak meg megelőző jellegű oktatási és tájékoztató programok. Ugyanakkor további programokra van szükség Besenyőd, Levelek, Magy, Nyíribrony, Nyírkércs és Petneházatelepüléseken.

A térfigyelő kamerarendszer telepítését igényelnék Besenyőd, Levelek és Nyíribrony településeken, ehhez azonban az anyagi források nem állnak rendelkezésre. A járasszékhelyen az áldozatvédelemre kiemelt igény lenne, hogy a bántalmazásban érintett nők részére széleskörű segítségnyújtást kaphassanak.

A járás településein elérhetőek bűnmegelőzést és/vagy áldozattá válást csökkentő prevenciós programok, a bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok keretében biztosított a járasszékhelyen a jogi segítségnyújtás, az áldozatsegítés elérhető a Család és Gyermekjóléti szolgálatokon, az átfogó felügyelőkön keresztül. Az áldozattá válásban leginkább veszélyeztetettek az idősek, a nők és a gyermekek. A nők jóval gyakrabban válnak családon belüli erőszak áldozatává, azonban kapcsolati erőszak vagy válság miatt otthonukat elhagyni kényszerülő anyák és gyermekeik, várandós anyák számára anyaothon csak a vármegyeszékhelyen elérhető. Szükség lenne további szakemberek bevonására, valamint a rendőrségrészéről drog prevenciós előadások tartására, hatékony polgárőrségi munkára, a közterület felügyelettel való együttműködésre, térfigyelő kamerarendszerek kiépítésére, valamint a közvilágítás folyamatos karbantartására. A közbiztonság érzetét növelné továbbá a közterületen tartózkodó kóbor állatok összegyűjtése és megfelelő elhelyezése.

Csengeri járás

A járási települések	Bűnmegelőzést és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Csenger	X	-
Csengersima	-	-
Csengerújfalú	X	-
Komlódtótfalu	-	-
Pátyod	X	-
Porcsalma	X	-
Szamosangyalos	X	-
Szamosbecs	X	-
Szamosatárfalva	-	-
Tyukod	X	-
Ura	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Csengeri járás települései különböző formákban és mértékben vesznek részt a bűnmegelőzés és a közbiztonság javítását célzó programokban. Csenger városban valósult meg az EFOP-1.8.19-17-2017-

00043 projekt, amely az egészségfejlesztési irodán keresztül valósított meg többek között drogreveníciós tevékenységeket. Szerveztek programot a drogfogyasztásról, a drogok típusairól, a megelőzés lehetőségeiről, illetve tájékoztatták a célcsoportot, ha már érintetté váltak hova fordulhatnak segítségért.

A járás több településén, mint például Csengersimán, Porcsalmán, Szamosangyaloson és Tyukodon rendszeresen tartanak drogreveníciós előadásokat iskolai keretek között. A rendőrség, védőnők és civil szervezetek, mint a Református Szeretetszolgálat is bekapcsolódnak ezekbe a programokba. A települések közbiztonságát gyakran a helyi Polgárőr Egyesületek biztosítják, melyek hatékonyan járulnak hozzá a lakosság biztonságérzetének növeléséhez.

A TEIR adatai alapján 2022. évben a járásban összesen 177 regisztrált bűncselekményt jegyeztek fel, legtöbb bűncselekményt Porcsalma településen követték el, míg a legkevesebb eset Szamosbecs településen történt. A leggyakrabban előforduló bűncselekmények általában nem az erőszakos vagy súlyos esetek közé tartoznak, hanem a mindennapi életéhez kapcsolódó szabálysértések és vagyon elleni cselekmények. A csalás, garázdaság, rongálás és testi sértés típusú bűncselekmények több településen is előfordultak, de a legtöbb testi sértést Porcsalmán regisztrálták. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény főként Csengerben és Pátyodon történt.

A járás településeinek nagyrészen elérhetőek a bűnmegelőzést és/vagy áldozattá válást csökkentő prevenciós programok, viszont a meglévő alkalmak mellett további bűnmegelőzést, áldozattá válást csökkentő prevenciós alkalmak lebonyolítása indokolt a lakosság számára, kiemelten a hátrányos helyzetű célcsoportokat célozva. Az áldozattá válásban leginkább veszélyeztetettek az idősek, a nők és a gyermekek. A nők jóval gyakrabban válnak családon belüli erőszak áldozatává, az idősek pedig csalók áldozatává. A járás lakosainak biztonságérzetét tovább növelné a fokozott rendőri jelenlét, térfigyelő kamerák telepítése, valamint további bűnmegelőzési programok.

Fehérgyarmati járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Botpalád	-	-
Cégénydányád	-	-
Csaholc	-	-
Császló	-	-
Csegöld	-	-
Darnó	-	-
Fehérgyarmat	X	-
Fülesd	-	-
Gacsály	-	-
Garbolc	X	-
Gyügye	X	-
Hermánszeg	-	-
Jánkmajtis	-	-
Kérsemjén	-	-
Kisar	X	-
Kishódos	-	-
Kisnamény	-	-
Kispalád	-	-
Kisszekeres	-	-
Kölcse	X	-
Kömörő	-	-
Magosliget	X	-
Mánd	-	-
Méhtelek	-	-
Milota	-	-
Nábrád	-	-
Nagyar	-	-
Nagyhódos	-	-
Nagyszekeres	-	-
Nemesborzova	-	-
Olcsvaapáti	X	-
Panyola	-	-
Penyige	-	-
Rózsály	-	-

Sonkád	X	-
Szamossályi	X	-
Szamosújlak	X	-
Szatmárcseke	-	-
Tiszabecs	-	-
Tizacsécse	-	-
Tizakóród	-	-
Tisztaberek	-	-
Tivadar	-	-
Tunyogmatolcs	X	-
Túristvándi	X	-
Túrlicse	-	-
Uszka	-	-
Vámosoroszi	X	-
Zajta	-	-
Zsarolyán	-	-

Települési adatbekérő, HEP

A Fehérgyarmati járás településein változó szinten valósulnak meg bűnmegelőzési és áldozattá válást csökkentő prevenciós programok. Több településen például Méhteleken, Szamossályiban és Szatmárcsekében is megvalósultak EFOP-1.6.2-16 kódszámú projektek, komplex programokkal a szegregált élethelyzetek felszámolására, melyek kiemelt figyelmet fordítottak többek között a bűnmegelőzésre, a drogprevencióra, valamint a közösségi szemléletformálásra. A drogprevenciós szolgáltatások elérhetősége hiányos, a települések többségében nincs helyben elérhető szolgáltatás. Az oktatási intézményekben gyakran az iskolaorvos, védőnő vagy a családsegítő munkatársai tartanak alkalomszerű előadásokat. A legközelebbi állandó drogprevenciós tanácsadás a fehérgyarmati rendőrkapitányságon érhető el.

A járás rendészeti megelőző munkájában a Fehérgyarmati Rendőrkapitányság, valamint a hozzá tartozó Rozsályi és Kölcsi Rendőrőrs is aktív szerepet vállalnak, különösen iskolai előadások, kitelepülések és drogprevenciós tanácsadás formájában. Számos településen működnek polgárőr egyesületek, amelyek kiegészítik a rendőrségi járőrözést, ezzel is növelve a lakosság szubjektív biztonságérzetét. Ugyanakkor több helyen a közbiztonság az elmúlt években romlott, a bűnelkövetések többsége vagyon elleni szabálysértés vagy bűncselekmény (pl. Jánkmajtis, Darnó, Sonkád) száma megnőtt.

A TEIR 2022. évi adatai alapján a Fehérgyarmati járás településein összesen 590 regisztrált bűncselekmény történt, a legtöbb bűnelkövetés Fehérgyarmat településen történt, összesen 154 regisztrált esettel, a legkevesebb bűnelkövetés Nagyar településen volt, ahol egyáltalán nem regisztráltak bűncselekményt az adott évben. A leggyakoribb elkövetett jogsértések a csalás, garázdaság, valamint a testi sértés voltak, de a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények száma sem

elenyésző. A statisztikai adatokból kitűnik, hogy a középkorú lakosság körében a legmagasabb az elkövetési hajlandóság, de aggasztó a fiatal korosztályok (fiatal felnőttek és fiatalok) szerepvállalása is a jogsértésekben. Ebből következik, hogy a bűnmegelőzési programok célcsoportjának kiemelten kell kezelnie a fiatalokat és a középkorúakat.

Az idősek és a nők kiemelten veszélyeztetett csoportok, Hermánszegen és Rozsályban a rendőrség, illetve a családsegítő szolgálatok tájékoztatókat szerveznek számukra. A nőket érintő családon belüli erőszak és a kapcsolati erőszak kezelése szoros együttműködésben zajlik a védőnői hálózat, gyermekjóléti szolgálatok, rendőrség és önkormányzat részvételével. Anyaotthon és családok átmeneti otthona ugyan nem található a járásban, de Nyíregyházán elérhetőek ilyen intézmények.

Ibrányi járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Balsa	-	
Buj	-	-
Gávavencsellő	X	-
Ibrány	X	-
Nagyhalász	-	-
Paszab	X	-
Tiszabercel	X	-
Tiszatelek	-	-

Települési adatbekérő, HEP

Az Ibrányi járás több településén valósulnak meg bűnmegelőzési és drogreprevenciós programok, jellemzően a rendőrség és az oktatási intézmények együttműködésében. A járásban általános tendencia, hogy a bűnmegelőzési tevékenységek fókuszában a drogreprevenció áll, a polgárőrség valamennyi településen jelen van, kiegészítve a rendőrség munkáját.

A járásközpontban az önkormányzat és az Ibrányi Rendőrőrs közösen koordinálja a drogreprevenciós tevékenységeket, rendszeres előadásokat tartanak a kábítószeres veszélyeiről, jogi következményeiről és az áldozattá válás megelőzéséről az iskolákban. Paszabon iskola rendőr szolgálat működik, a rendőrség előadásokat tart az iskolában, valamint filmvetítéseken és gyermeknap programokon keresztül is hozzájárul a drogreprevencióhoz. Gávavencsellőn a dohányzás- és drogreprevenció főként online formában történik, iskolai keretek között videók vetítésével és rendőrségi tájékoztatókkal. Nagyhalászon a polgárőrség kiemelt figyelmet fordít a fiatalokra és idősekre, részt vesznek az iskolai bűnmegelőzési munkában. Buj településen a rendőrség szervez rendszeres előadásokat a fiatalok számára, különös tekintettel a kis mennyiségű kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekre.

Tiszabercelen nincs önálló prevenciós program, de a rendőrség szoros kapcsolatot ápol a családsegítő szolgálattal, és bűnmegelőzési előadásokat tartanak az iskolában. A családon belüli erőszak megelőzésére is hangsúlyt helyeznek.

Az Ibrányi járás 2022. évi bűnügyi statisztikái alapján a legtöbb regisztrált bűncselekményt Ibrány (69 eset), Nagyhalász (52 eset) és Gávavencsellő (34 eset) településeken követték el, míg a legkevesebb bűnelkövetés Paszabon, Tiszateleken és Balsán történt. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények elsősorban Ibrányban és Nagyhalászban fordultak elő, a csalás és garázdaság típusú bűncselekmények több településen is jelen vannak.

A települési intézkedések között több olyan beavatkozás található, amelyek közvetve vagy közvetlenül bűnmegelőzési célt szolgálnak. Balsa, Buj, Gávavencsellő, Ibrány, Paszab és Tiszatelek települések a közbiztonság javítása és a bűnmegelőzés érdekében kívánják a térfigyelő kamerarendszert továbbfejleszteni, a közvilágítási rendszert korszerűsíteni, illetve bűnmegelőzési programot készíteni. Kiemelt intézkedés a gyermekek nyári szünidei hasznos elfoglaltságának biztosítása, mely csökkenti az utcai csellengés, bandázás és deviáns viselkedés kockázatát.

Kemecsei járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Berkesz	-	-
Beszterec	-	-
Demecser	X	-
Gégény	-	-
Kék	-	-
Kemecse	X	X
Nyírbogdány	X	-
Nyírtét	-	-
Székely	-	-
Tiszarád	-	-
Vasmegyer	-	-

Települési adatbekérő, HEP

A Kemecsei járás településein többféle formában zajlik bűnmegelőzési tevékenység, amelyek központi szereplői a helyi rendőrőrsök, iskolák és a polgárőrségek. Az intézkedések elsődleges célja a lakosság biztonságérzetének növelése, a fiatalok védelme, valamint a közterületi bűncselekmények és rendellenességek megelőzése.

Kemecsen rendszeres drogprevenciós és közlekedésbiztonsági előadásokat tartanak az általános iskolában a rendőrség és a polgárőrség közreműködésével. A célcsoport elsősorban a fiatalok, akik

interaktív formában ismerkedhetnek meg a jogkövető magatartás fontosságával. Demecserben a helyi rendőrőrs tart drogprevenciós előadásokat. A polgárőrség is aktív, támogatva a helyi közrend fenntartását. Gégény településen a Gégényi Polgárőr Egyesület rendkívül széles körű tevékenységet lát el. A közterületi járőrszolgálatok mellett jelzőőri, balesetmegelőzési, környezetvédelmi és áldozatvédelmi feladatokat is vállalnak. A biztonságtechnikai fejlesztések keretében kamerarendszer kiépítésére is sor került, mintegy 4,89 millió forintos támogatással. Kék településen a polgárőrség járőrözése hozzájárul a közbiztonság fenntartásához, kiemelten kezelve a fiatalkorúak védelmét és a bűnelkövetések visszaszorítását. Vasmegyeren a polgárőrség felelősségteljes napi tevékenységével támogatja a bűnmegelőzést, és részt vesz a község közösségi és kulturális életében is. Tiszarádon, Nyírbogdányban és Beszterecen szintén működik polgárőrség, melyek elsősorban közterületi jelenléttel és rendezvények biztosításával járulnak hozzá a helyi biztonság megőrzéséhez.

Összegzésként megállapítható, hogy a Kemecei járás bűnmegelőzési tevékenysége főként a polgárőrsegek munkájára, valamint a rendőrség iskolai prevenciós programjaira épül.

A TEIR 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján a legtöbb regisztrált bűncselekményt Demecser és Kemece településeken követték el, míg a legkevesebb esetet Nyírtéten és Beszterecen regisztrálták. A bűncselekmények között jellemzőek a testi sértések, csalások, rongálások, garázdaságok és közlekedési bűncselekmények. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények Demecserben és Kemeccsén voltak jelen, a járművezetés ittas állapotban szintén több helyszínen előfordult. A járművezetők által ittasan okozott balesetek száma Nyírbogdányban volt a legmagasabb.

A Kemecei járás településein - Kemece, Demecser és Tiszarád - a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban (HEP) megfogalmazott intézkedési tervek mentén különböző célcsoportokra fókuszáló bűnmegelőzési programok kerültek kialakításra. Kemece város esetében településszinten a fókusz a közbiztonság általános fejlesztésén, valamint a bűncselekmények számának csökkentésén van.

A cél, hogy a közbiztonsági intézkedések révén a lakosság széles körének biztonságérzete érezhetően növekedjen. Demecser város fejlesztési célja az idős lakosság létbiztonságának növelése, különös tekintettel arra, hogy az időskorúak gyakran bűncselekmények áldozataivá válnak. A város programjai e sérülékeny társadalmi csoport fokozott védelmét és biztonságérzetének erősítését tűzték ki célul. Tiszarád községben kiemelt célként szerepel a gyermekek védelme és biztonságuk megteremtése. Különös figyelmet fordítanak a legkiszolgáltatottabb csoportok védelmére, a programok fókuszában pedig a gyermekeket érintő bűncselekmények megelőzése áll.

Kisvárdai járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Ajak	-	-
Anarcs	-	-
Dombrád	X	X
Döge	X	-
Fényeslitke	X	X
Gyulaháza	-	-
Jéke	-	-
Kékcse	X	X
Kisvárd	X	X
Lövőpetri	-	-
Mezőladány	X	X
Nyírkársz	-	-
Nyírlövő	X	-
Nyírtass	-	-
Pap	X	-
Pátroha	X	-
Rétközberencs	-	-
Szabolcsbáka	-	-
Szabolcsveresmart	X	-
Tiszakanyár	-	-
Tornyospálca	-	-
Újdombrád	-	-
Újkenéz	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Kisvárdai járás településein számos formában működik bűnmegelőzési és drogprevenciós tevékenység, amelyek célja a lakosság, különösen a fiatalok és az idősek védelme, valamint a közbiztonság fenntartása. A programok jellemzően a helyi önkormányzatok, iskolák, rendőrségek és polgárőr egyesületek együttműködésével valósulnak meg.

Kisvárd, Döge, Fényeslitke, Nyírkársz, Nyírlövő, Pap, Pátroha településeken iskolai egészségheteken vagy rendezvényeken keresztül valósul meg a drogprevenció. Kisvárdán kiemelten működik a DADA program, valamint a Van Esély Egyesület is aktív szerepet játszik a szenvedélybetegségek megelőzésében és utógondozásában. Egyes helyeken, mint például Kékcse, Mezőladány, Anarcs településeken a prevenciós lehetőségek hiányoznak, ugyanakkor felismerték a szükségességét és

jövőbeni fejlesztési szándék is megfogalmazódott. Nyírkárászban és Újkenézben a helyi pedagógiai programokban, illetve a rendőrség és az iskolai szociális segítők közreműködésével jelenik meg a prevenció.

Kisvárdán több éve alkalmazzák a megelőző pártfogás intézményét fiatalkorú elkövetők esetében. Az intézkedések hátterében gyakran a családi háttér, kortárshatás és következmények figyelmen kívül hagyása áll. Rétközberencs, Dombrád, Újdombrád és más települések aktív polgárőr egyesületekkel rendelkeznek. A polgárőrök járőrszolgálatot látnak el, rendezvényeket biztosítanak, és szerepet vállalnak a bűnmegelőzésben, vagyonvédelemben, valamint a lakosság tájékoztatásában. A polgárőrség jelenléte bizalmi kapcsolatot ápol a lakossággal, és közvetlen módon erősíti a közbiztonságot.

Az idősök fokozott áldozattá válási kockázata miatt több településen indultak rendőrségi prevenciós programok, szűrővizsgálatokkal és életmód-tanácsadással kombinálva (pl. Kékcse, Kisvárd). Családon belüli erőszak és szenvedélybetegségek elleni fellépés csak részben megoldott, civil szervezetek és szakemberek bevonása lenne indokolt.

A Kisvárdai járás 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján a legtöbb regisztrált bűncselekmény Kisvárdai városában (176 eset), Dombrádon (122 eset) és Kékcén (27 eset) történt. A legkevesebb bűncselekményt Lövöpetriben, Gyulaházán és Jéken regisztrálták. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények Kisvárdán, Fényeslitkén és Kékcén fordulnak elő, míg a többi településen ilyen bűncselekményt nem jelentettek. A járművezetés ittas állapotban elkövetett esetei szintén Kisvárdán voltak a leggyakoribbak, ezt követi Ajak és Gyulaháza.

A Kisvárdai járás több településén is megfogalmazódtak olyan szükségletek, amelyek közvetlenül hozzájárulhatnak a lakosság szubjektív és objektív biztonságérzetének növeléséhez. A települési adatbekerők alapján Dombrádon és Mezőladányban probléma a közvilágítás állapota. A gyakori meghibásodások és a hiányosan megvilágított közterületek különösen veszélyeztetik az éjszakai műszakban közlekedőket. A világítási infrastruktúra fejlesztése és karbantartása kulcsfontosságú a közlekedésbiztonság és az általános biztonságérzet javítása szempontjából. A közterületek védelme érdekében Lövöpetri és Pap települések jelezték igényüket térfigyelő kamerarendszer kiépítésére. A kamerák jelenléte megelőző hatással bír, valamint elősegíti az esetleges bűncselekmények gyorsabb felderítését. Kékcén kiemelt problémát jelent a kábítószer-terjesztés és -használat terjedése, amely a közbiztonságot is veszélyezteti. A jelenség kezelésére átfogó, célzott prevenciós programok szükségesek, szociális munkások és addiktológiai szakemberek bevonásával. Tiszarád és Demecser települések esetében különösen fontos a legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportok, a gyermekek és idősök védelme. A célzott prevenciós és tájékoztató programok elősegíthetik ezen csoportok fokozott védelmét és biztonságérzetének növelését. Nyírlövön és Papon szükség van az áldozatsegítő rendszerek fejlesztésére. A bűncselekmények áldozatainak hatékony támogatása érdekében szakmai támogatást, tájékoztatási lehetőségeket és együttműködő intézményrendszert kell kialakítani.

Mátészalkai járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenációs programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Fábiánháza	-	-
Fülpösdaróc	X	-
Géberjén	X	-
Győrtelek	X	-
Hodász	-	-
Jármí	X	-
Kántorjánosi	X	-
Kocsord	X	-
Mátészalka	X	-
Mérk	X	-
Nagydobos	X	-
Nagyecsed	X	X
Nyírcsaholy	X	-
Nyírkáta	-	-
Nyírmeggyes	-	-
Nyírparasznya	-	-
Ópályi	X	-
Ökörítőfülpös	X	-
Ór	-	-
Papos	-	-
Rápoly	-	-
Szamoskér	-	-
Szamoszeg	-	-
Tiborszállás	X	-
Vaja	-	-
Vállalaj	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Mátészalkai járás településein több szinten zajlik bűnmegelőzési és drogprevenációs tevékenység, amelyek főként az iskolák, a helyi önkormányzatok, a rendőrség, a védőnői hálózat és a polgárőrségek

közreműködésével valósulnak meg. A programok célja a lakosság, különösen a fiatalok és idősök védelme, a közbiztonság növelése és a társadalmi felelősségvállalás erősítése.

A járasszékhely kiemelkedő a koordinált prevenciós tevékenységben, ugyanis 2001 óta működik a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), amely 2021-ben megújult, és 2022-ben az összes helyi általános és középiskola képviselőjét is integrálta. A prevenció intézményesített formában, a nevelési-oktatási intézményekben történik, szülői bevonással. Számos településen, mint például Mátészalkán, Hodászon, Győrteleken, Kántorjánosiban, Kocsordon, Nagydoboson, Ópályiban, Ökörítőfülpösön és Tiborszálláson a rendőrség és a védőnők rendszeresen tartanak drog- és bűnmegelőzési előadásokat az általános iskolákban, osztályfőnöki órák keretében.

A járásban aktív polgárőrség működik több településen, például Géberjén, Nyírparasznya, Nyírcsaholy, Nyírkáta, Nagyecsed, Ópályi, Ökörítőfülpös, Őr, Papos településeken. A polgárőrsek fontos szerepet töltenek be a közbiztonság fenntartásában, lakossági járőrszolgálat, vagyonvédelem, közlekedésbiztonság és az idős lakosság támogatása terén.

Fábiánháza és Vállaj településen kiemelten kezelik a gyermek- és fiatalok védelmét, különösen ott, ahol magas a szenvedélybetegségek kockázata. Fülpösdaróc, Nyírmeggyes, Őr településeken jelenleg nincs intézményesített drogreprevenációs program, leginkább forráshiány vagy szakmai háttér hiánya miatt. A Mátészalkai Rendőrkapitányság áldozatvédelmi előadásokat tart, a város honlapján több közleményt helyeznek el évente. A Rendőrkapitányság áldozatvédelemmel kapcsolatos bűnmegelőzési programjairól szórólapokat, plakátokat helyez ki. Hodászon található a Sója Miklós Szociális Intézmény és Családok Átmeneti Otthona, mely intézményben az ország egész területéről helyeznek el rászorulókat várólista alapján. Jelentkezni telefonon, személyesen, írásban lehet, egyéni kérelem alapján, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat ajánlásával.

A TEIR 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján a legtöbb bűncselekményt Mátészalka városában (264 eset) követték el, amely jelentősen meghaladja a többi település mutatóit. Jelentős bűncselekményszám Hodászon (48 eset), Kántorjánosiban (25 eset) és Kocsordon (15 eset) is megfigyelhető, míg Fülpösdarócban, Géberjénben és Mérken alacsony esetszám jellemző. A jellemző bűncselekménytípusok közé tartoznak a csalás, testi sértés, rongálás és garázdaság. A járművezetés ittas vagy bódult állapotban leggyakrabban Mátészalkán és Kocsordon történt, ittas vezetés okozta balesetekkel együtt. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények is Mátészalkán fordultak elő leggyakrabban, míg Hodászon, Győrteleken, Kocsordon és Mérken 1–2 esetet regisztráltak.

A települési adatbázis alapján a településeken indokolt a térfigyelő kamerarendszerek fejlesztése, új kamerák kiépítése elsősorban a forgalmasabb és bűncselekmények szempontjából kockázatos közterületeken, illetve a meglévő rendszer lefedettségének bővítése a településeken. Hodászon a polgárőrség létrehozása iránt fogalmazódott meg igény, míg Nagyecsedben már működő polgárőrség működési feltételeinek javítása és a létszám bővítése szükséges, mivel a szervezet elismert és fontos szereplője a közbiztonsági rendszernek. Fokozott rendőri jelenlét szükséges, fontos a rendőri járőrözés gyakoriságának növelése, különösen a problémásabb időszakokban és helyszíneken. Külön

szükségletként jelent meg a közvilágítás fejlesztése, különösen a külterületeken és a gyalogosforgalom szempontjából kiemelt útvonalakon.

Nagykállói járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Balkány	X	-
Biri	-	-
Bököny	-	-
Érpatak	-	-
Geszteréd	X	-
Kállósemjén	X	-
Nagykálló	X	X
Szakoly	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Nagykállói járás településein több szinten valósul meg a bűnmegelőzési és drogreprevenációs tevékenység, amelyben részt vesznek az önkormányzatok, a helyi rendőrőrsök, az iskolák, az egészségfejlesztési iroda (EFI), valamint a polgárőr egyesületek.

Balkányban kiemelt problémát jelent a családon belüli erőszak, testi sértések és zaklatás. A rendőrség folyamatosan figyeli az új bűncselekményi formákat, konzultációt folytat a vármegyei szakirányítással, és megelőző előadásokat tart fiataloknak. A járás több településén működik aktív polgárőr egyesület, mely a szervezetek aktívan közreműködnek a helyi közrend fenntartásában, rendezvények biztosításában, közös járőrözésben a rendőrséggel és gyakran vonják be a konfliktuskezelésbe is.

Nagykállóban, Szakolyban, Bökönyben, Biri településen az iskolai drogreprevenációs előadásokat szociális segítők vagy vendégelőadók tartják. Ezek főként az iskolás korosztályt célozzák. Geszterédén és Kállósemjénben a Nagykállói Egészségfejlesztési Iroda (EFI) munkatársai aktívan részt vesznek prevenciós rendezvényeken, egészségnapokon és szűréseken, valamint időszakosan helyben is elérhető tanácsadást nyújtanak. Szakolyban a prevenciós programokat biológia-egészségtan és osztályfőnöki órák tananyagába is beépítették, azonban a felnőtt lakosság számára drogreprevenációs szolgáltatás nem érhető el.

A nagykállói Családok Átmeneti Otthona átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosítja az átmenetileg otthontalanná vált egyszülős vagy kétszülős családok számára a lakhatást, amennyiben elhelyezés hiányában, lakhatásuk nem lenne biztosított és emiatt a gyermeke(ke)t el kellene választani szülőjétől.

A Nagykállói járás 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján a legtöbb regisztrált bűncselekmény Nagykálló városához köthető, ezt követi Balkány, Kállósemjén és Bököny. A legkevesebb bűncselekményt Geszterédén és Szakolyban jegyezték fel. A bűncselekmények típusait tekintve a leggyakoribb a testi sértés, csalás, garázdaság és a járművezetés ittas állapotban. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményt is elsősorban Nagykállóban regisztráltak.

A beérkezett települési visszajelzések alapján a közbiztonság és a lakosság biztonságérzetének javítása érdekében a települések fontosnak tartják a rendőri járőrözés sűrítését, különösen a problémás időszakokban és helyszíneken. közvilágítás fejlesztésének szükségességét, mely a sötétedés utáni közterületi biztonság javítását szolgálná. Szükséges a közvilágítás fejlesztése, mely a sötétedés utáni közterületi biztonság javítását szolgálná. Ez a prevenciós hatás mellett hozzájárulhat a lakossági komfortérzet növeléséhez is. Felmerült a sebességmérő eszközök (traffipax) telepítése, különösen azokon az útszakaszokon, ahol a gyorshajítás jellemző probléma. Felmerült a prevenciós célú programok iránti igény, különösen fiatalok számára, illetve a szakemberek (rendvédelmi, szociális, pedagógiai) szorosabb együttműködésével támogatott megvalósítás fontossága. Szakolyban megfogalmazódott az anyagi források biztosításának és szakemberek közreműködésének szükségessége.

Nyírbátori járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Bátorliget	-	-
Encsencs	X	-
Kisléta	-	-
Máriapócs	X	-
Nyírbátor	X	X
Nyírbéltek	-	-
Nyírbogát	-	-
Nyírcsászári	-	-
Nyírdersz	X	-
Nyírgelse	-	-
Nyírgyulaj	X	-
Nyírlugos	-	-
Nyírmihálydi	-	-
Nyírpilis	X	-
Nyírvasvári	X	-
Ömböly	-	-
Penészlek	-	-

Piricse	-	-
Pócspetri	X	-
Terem	-	-

Települési adatbekérő, HEP

A Nyírbátori járás településein aktív bűnmegelőzési munka folyik, melyet a helyi önkormányzatok, rendőrkapitányságok, polgárőr egyesületek és oktatási intézmények közösen valósítanak meg. A programok célja a gyermekek, fiatalok, idősek védelme, a közbiztonság fenntartása, valamint a káros szenvedélyek megelőzése.

Szinte minden településen működik polgárőrség, amely járőrszolgálat, helyi jelenléttel, figyelőszolgálat, segíti a közrend fenntartását és az idősek védelmét. Kiemelkedik Nyírbátor, Encsencs, Nyírgelse, Nyírgyulaj, Pócspetri, ahol szervezett, együttműködésen alapuló, hatékony tevékenységet folytatnak.

Nyírbátor a prevenciós hálózat központi szereplője, a BÁTORKÉF (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum) rendszeresen végez drogprevenciós tevékenységet. A járasszékhelyen és több járási településen (pl. Encsencs, Nyírgyulaj, Nyírbétek, Máriapócs, Nyílderzs, Pócspetri) a rendőrség és szociális munkások iskolai előadásokat tartanak, amelyek célja a fiatalok tájékozottságának növelése, a veszélyhelyzetek felismerése és elkerülése. A „Kezedben az egészség” című program keretében prevenciós előadássorozat zajlott általános iskolások részére, a korai iskolaelhagyás, deviáns magatartás és szenvedélybetegségek megelőzése érdekében. Több településen (Nyírpilis, Nyírbogát, Nyírvasvári, Terem, Piricse) nincs hivatalos drogprevenciós szolgáltatás, de iskolai keretben igyekeznek foglalkozni a témával. Családon belüli erőszak megelőzése kiemelt terület, különösen Nyírbátorban és Bátorligeten, ahol a statisztikák magas előfordulást mutatnak. A rendőrség együttműködik az oktatási intézményekkel a veszélyeztetettség korai felismerése érdekében. A rendőrség közvetlen kapcsolatot tart fenn az iskolák vezetésével, hogy időben észleljék a gyermek- és fiatalkorú bűnelkövetés, illetve áldozattá válás kockázatait.

A Nyírbátori járás 2022. évi bűnügyi statisztikai adatai alapján a legtöbb regisztrált bűncselekmény Nyírbátorban történt (259 eset), ezt követi Nyírbogát (54), Kisléta (45) és Encsencs (40). A legkevesebb bűncselekményt Bátorligeten (10) és Nyílderzsen (4) regisztrálták. A leggyakoribb bűncselekménytípusok között szerepel a csalás, garázdaság, rongálás, testi sértés, valamint a járművezetés ittas állapotban. Nyírbátorban volt a legtöbb garázdaság, testi sértés, és kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény. Járművezetés ittas vagy bódult állapotban itt 22 esetet tett ki, míg más településeken jellemzően 1–3 eset történt.

Az idősek és a nők kiemelten veszélyeztetett csoportok, a rendőrség, illetve a családsegítő szolgálatok tájékoztatókat szerveznek számukra. A nőket érintő családon belüli erőszak és a kapcsolati erőszak kezelése szoros együttműködésben zajlik a védőnői hálózat, gyermekjóléti szolgálatok, rendőrség és

önkormányzat részvételével. Anyaotthon és családok átmeneti otthona ugyan nem található a járásban, de közelben elhelyezkedő Nagykállóban és Nyíregyházán elérhetőek ilyen intézmények.

A Nyírbátori járás négy településén Bátorligeten, Nyírbélteken, Nyírlugoson és Piricsén Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervei alapján célzott intézkedések tervezettek a közbiztonság növelése, valamint a gyermekek és idősek esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében. Bátorligeten a hangsúly a veszélyeztetett és elhanyagolt gyermekek védelmén van. A település fiataljai körében tapasztalható bűnözés és iskolai beilleszkedési nehézségek kezelésére megelőző programokat kívánnak megvalósítani, amelyek célja az oktatásba való sikeres integráció és a gyermekek társadalmi helyzetének javítása. Nyírbélteken az időskorúak védelme került előtérbe. A helyi tapasztalatok szerint az idősek gyakran válnak bűncselekmények áldozatává, ezért a bűnmegelőzés kiemelt szerepet kap. Tervezett intézkedések között szerepel figyelemfelhívó kampányok, tájékoztató fórumok szervezése, valamint az idősek biztonságát célzó közösségi támogatási formák megerősítése. Nyírlugoson a gyermekvédelem kap prioritást. A településen sok a védelembe vett, illetve veszélyeztetett gyermek, ezért fontos cél a veszélyeztetettség csökkentése és a fiatalok bűnelkövetései megelőzése. A tervezett programok középpontjában a gyermekekkel foglalkozó szakemberek bevonása, közösségi figyelem és támogató környezet kialakítása áll. Piricsén szintén a gyermekek védelme áll a középpontban, különös tekintettel a drogprevencióra. A településen megjelenő drogfogyasztás megelőzése érdekében komplex szemléletű programokat kívánnak bevezetni, amelyekben a szülők, iskolák és a helyi környezet együttműködése kulcsszerepet kap. Kiemelt cél az áldozattá válás elkerülése és a fiatalok környezettudatos, biztonságos nevelése.

Nyíregyházi járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Apagy	X	-
Kálmánháza	-	-
Kótaj	X	-
Nagycserkesz	X	-
Napkor	-	-
Nyíregyháza	X	X
Nyírpazony	X	-
Nyírtelek	X	-
Nyírtura	X	-
Rakamaz	X	-
Sényő	-	-

Szabolcs	X	-
Tímár	X	-
Tiszanagyfalu	X	-
Újfehértó	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Nyíregyházi járás településein több szinten zajlik a bűnmegelőzés és az áldozattá válás csökkentését célzó munka. A legtöbb településen működik polgárőrség, amely szoros együttműködésben áll a helyi rendőri szervekkel, és közbiztonsági járőrszolgálatot lát el. A polgárőrsek tevékenyen részt vesznek rendezvények biztosításában, vagyonvédelmi feladatokban, valamint a lakosság biztonságérzetének javításában.

Számos településen valósul meg drogprevenciós tevékenység, jellemzően az iskolai közösségekben. A megelőzési programok részeként a rendőrség szakemberei, a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint civil szervezetek tartanak előadásokat a kábítószer-használat, alkoholizmus, internetfüggőség, viselkedési addikciók és más káros szokások megelőzése érdekében. Nyíregyházán kiemelt szerepet tölt be a NYÍRKEF (Nyíregyházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum), amely stratégiai szintű koordinációval irányítja a helyi prevenciós és szenvedélybetegség-kezelési tevékenységeket. A város önkormányzata és különböző intézményei (egészségügyi, szociális és oktatási területen) összehangoltan dolgoznak a helyi drogstratégia megvalósításán.

A járás központjában, Nyíregyházán működik Áldozatsegítő Központ, amely az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás alapján aktív szereplője az áldozatsegítés helyi rendszerének. Szolgáltatásai kiterjednek a szociális, egészségügyi, köznevelési és gyermekjóléti területeken dolgozó intézmények bevonására is. Kiemelendő továbbá, hogy Nyíregyházán több krízisellátó intézmény (anyaotthon, családok átmeneti otthona) is rendelkezésre áll, amelyek szükség esetén biztonságos elhelyezést nyújtanak az áldozatok számára.

A Járás prevenciós tevékenységei célzottan irányulnak a gyermek- és fiatalkorúak védelmére, a családon belüli erőszak megelőzésére, valamint a lakosság biztonságérzetének erősítésére. A polgárőrsek, az iskolai programok és a helyi intézményi együttműködések kulcsszerepet játszanak a társadalmi kohézió fenntartásában.

A Nyíregyházi járás 2022. évi bűnügyi statisztikái alapján a legnagyobb bűncselekményszám Nyíregyházán jelentkezett (2 274 eset), jelentősen meghaladva a többi település mutatóit, a többi településen 10–60 közötti eseteket regisztráltak. A leggyakoribb bűncselekménytípus Nyíregyházán a csalás, garázdaság, testi sértés, rongálás, valamint a járművezetés ittas vagy bódult állapotban. A városban 74 kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény is előfordult, szemben a többi település alacsony (0-2) esetszámával. A közlekedési bűncselekmények - különösen az ittas járművezetés és az ebből eredő balesetek - elsősorban Nyíregyházára koncentrálódnak, míg más településeken ezek előfordulása szórványos.

A közbiztonság erősítése és a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében a településeken számos fejlesztési igény fogalmazódott meg. A mellékutcákban jellemzően gyenge, illetve hiányos a közvilágítás, ami sötétedés után fokozza a félelemérzetet és a bűncselekmények elszaporodásának kockázatát. A biztonságérzet egyik alapvető pillére a látható rendőri jelenlét, különösen az esti órákban a járőrözések gyakoriságának növelése szükséges. A térfigyelő kamerarendszerek bővítése, új kamerák telepítésére az iskolák környékén, játszótereken, valamint más forgalmas közterületeken, ahol gyermekek és fiatalok gyakran tartózkodnak. A lakosság tájékoztatása és tudatosságának növelése érdekében igény mutatkozik rendszeres bűnmegelőzési fórumok, előadások és információs programok szervezésére. A települések döntő többsége fontosnak tartja a helyi polgárőr egyesületek szerepét, ugyanakkor azok működéséhez további önkéntesek bevonása és korszerűbb felszerelés (pl. láthatósági eszközök, kommunikációs eszközök, járművek) biztosítása szükséges. Kiemelt problémát jelent a szakemberhiány, különösen az iskolai szociális munkások, pszichológusok és prevenciós rendőrök terén, ami akadályozza a prevenciós tevékenységek rendszeres és célzott megvalósítását.

Tiszavasvári járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Szorgalmatos	-	-
Tiszaada	-	-
Tiszaadob	-	-
Tiszaeszlár	-	-
Tiszaölök	X	-
Tiszavasvári	X	-

Települési adatbekérő, HEP

A Tiszavasvári járás településein eltérő mértékben és formában valósulnak meg bűnmegelőzési és közbiztonságot támogató intézkedések. A polgárőrségek több településen aktívan működnek, a közbiztonság fenntartása érdekében szoros kapcsolatot ápolnak a rendőrséggel. Számos településen ugyanakkor hiányoznak a drogprevenciós és áldozatsegítő szolgáltatások, ami fejlesztési szükségletet jelez.

Szorgalmatos községben teljes körű térfigyelő kamerahálózat működik, amely jelentős mértékben hozzájárul a közterületi bűncselekmények visszaszorításához. A településen aktív és jól működő polgárőr egyesület segíti a közbiztonság fenntartását. Tiszaada településen az önkormányzat tájékoztató szórólapokkal és lakossági fórumokkal törekszik az idősök biztonságának növelésére. A polgárőrséggel való együttműködés rendszeres és jól szervezett. Tiszaadobon a gyermekjóléti szolgálat

aktívan működteti a jelzőrendszert, és támogatást nyújt a veszélyeztetett családok számára. Ugyanakkor hiányzik a helyettes szülői hálózat és nem áll rendelkezésre családok átmeneti otthona.

Tiszaeszláron a fiatalkorú bűnelkövetők száma emelkedő tendenciát mutat, míg az áldozattá válók körében az időskorúak kiemelt arányban jelennek meg. Tiszalök városában az iskolákban rendszeresen tartanak drogprevenciós előadásokat, melyek hozzájárulnak a fiatalok tudatosságának növeléséhez. A településen működő polgárőr egyesület jelentős létszámmal rendelkezik, tagjai éjszakai szolgálatot is teljesítenek, valamint a rendőrséggel közös járőrözésben is részt vesznek. Tiszavasvári városában a bűnügyi statisztikák alapján jellemzőek az erőszakos jellegű bűncselekmények, például testi sértés, zaklatás, garázdaság, valamint gyakoriak az etnikai feszültségekből fakadó konfliktusok.

A 2022. évi TEIR statisztikai adatok alapján a Tiszavasvári járás településein eltérő mértékben és típusban jelentkeztek bűncselekmények. A legnagyobb bűncselekményszám Tiszavasvári városában volt regisztrálható (202 eset), ezt Tiszalök (96 eset) és Tiszadob (103 eset) követte. A legkevesebb eset Szorgalmatoson történt (6 eset).

A járás egészét tekintve jellemző problémák a fiatalkorú és gyermekkorú elkövetők számának növekedése, kiemelkedő az ittas járművezetés és az ebből eredő balesetek száma, jelentős a testi sértések és garázdaságok száma. Kiemelten szükséges a prevenciós jelenlét megerősítése az iskolákban, a fiatalkorú elkövetők számának csökkentése érdekében.

A közlekedésbiztonsági és ittas vezetés elleni fellépés is kiemelt figyelmet igényel.

A települési adatbekérő alapján Tiszalök városban található jelentős számú külterületi ingatlan megfelelő ellenőrzéséhez és eléréséhez kiemelten indokolt egy terepjáró gépjármű beszerzése, amelyet a rendőrség és a polgárőrség közösen, összehangoltan tudna hasznosítani a közrend és közbiztonság hatékony fenntartása érdekében.

A gépjármű beszerzését követően indokoltá válik a rendőrőrs infrastrukturális korszerűsítése, mivel jelenleg az épület nem alkalmas a fogyatékkal élő személyek fogadására.

Az akadálymentesítés teljes mértékben hiányzik, a kerekesszékekkel közlekedő ügyfelek számára nemcsak az épületbe történő belépés, hanem annak megközelítése is akadályba ütközik. Ez különösen aggályos annak fényében, hogy fogyatékkal élő személyek is gyakran ügyfélként vagy sértettként keresik fel az intézményt.

Szükséges a meglévő térfigyelő kamerarendszer bővítése is, különös tekintettel a forgalmasabb, illetve fokozottan veszélyeztetett közterületekre.

Vásárosnaményi járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Aranyosapáti	-	-
Barabás	X	-
Beregdaróc	X	-
Beregsurány	-	-
Csroda	-	-
Gelénes	X	-
Gemzse	-	-
Gulács	X	-
Gyüre	-	-
Hetefejércse	X	-
Ilk	X	-
Jánd	X	-
Kisvarsány	-	-
Lónya	-	-
Márokpapi	-	-
Mátyus	-	-
Nagyvarsány	-	-
Nyírmada	X	-
Olcsva	-	-
Pusztadobos		-
Tákos	X	-
Tarpa	X	-
Tiszaadony	-	-
Tiszakerecseny	-	-
Tiszaszalka	X	-
Tiszavid	X	-
Vámosatya	X	-
Vásárosnamény	X	X

Települési adatbekérő, HEP

A Vásárosnaményi járás településein eltérő mértékű és jellegű bűnmegelőzési és közbiztonsági intézkedések valósulnak meg, melyek fókuszában a lakosság biztonságérzetének javítása, a fiatalok és időskorúak védelme, valamint a drogprevenció áll.

A járásban számos településen valósulnak meg bűnmegelőzési előadások, különösen az iskolákban és óvodákban (D.A.D.A., Ovi-Zsaru, Ellen-Szer programok). A Vásárosnaményi Rendőrkapitányság évente közel 200 alkalommal tart előadást különböző témákban, mint például drogmegelőzés, konfliktuskezelés, biztonságos közlekedés. Kiemelkedő szerepet játszik a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), mely koordinálja a megelőző és felvilágosító munkát a járás egész területén.

Számos településen működik aktív polgárőrség, amely rendszeres járőrszolgálatot lát el, és együttműködik a rendőrséggel. Vásárosnamény városában négy polgárőr szervezet is tevékenykedik. Emellett a körzeti megbízottak napi kapcsolatban állnak az önkormányzatokkal, és rendszeres ellenőrzéseket tartanak a településeken. Több településen, például Beregsurányban, Csarodán és Márokpapiban a polgárőrök, házi segítségnyújtó szolgálatok és civil szervezetek is részt vesznek az idősök védelmében. A bűncselekmények célcsoportját gyakran az idős, kiszolgáltatott személyek jelentik, így a figyelem rájuk irányul.

A járásban nem minden településen érhető el állandó drogprevenciós szolgáltatás, azonban több helyen eseti előadások, tájékoztatók segítik a megelőzést. Vásárosnaményban és Nyírmadán kiemelkedő a drogmegelőzési tevékenység, iskolai és közösségi szinteken egyaránt.

A 2022-es statisztikai adatok alapján a Vásárosnaményi járás településein eltérő mértékben jelentkeznek bűncselekmények. A legtöbb esetet Beregsurány, Aranyosapáti és Beregdaróc községekben regisztrálták, a legkevesebb bűncselekmény Gelénesen és Hetefejércsén történt. A térségben jellemző problémák közé tartozik a testi sértés, a garázdaság, valamint a csalás. Ittas járművezetést leginkább Aranyosapátiban és Gemzsén rögzítettek. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény egyik településen sem fordult elő jelentősebb mértékben.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok intézkedési terveiben kiemelkedik a „Védjük meg az időseket!” a „Senki ne legyen áldozat!” vagy a „Senki ne váljon áldozattá! program. A kampányok fő célja az idősök biztonságérzetének növelése, valamint annak megelőzése, hogy bűnelkövetők a kiszolgáltatott korosztályt célozzák meg. A bűnmegelőzési intézkedések kiemelten foglalkoznak a bűnözők visszatartásával, az áldozattá válás kockázatának csökkentésével, és a segítségnyújtó rendszerek elérhetővé tételével. A nők esélyegyenlősége és áldozattá válásának megelőzéséhez kapcsolódó központi üzenet: „A nők áldozattá válásának megelőzése”. Az intézkedések célja az erőszakos viselkedésformák felismerése, megelőzése, valamint a nők számára biztosított segítő és jogi szolgáltatások elérhetőségének javítása. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására a rendőrség prevenciós munkája során bűnmegelőzési programokat valósít meg az iskolákban, amelyeket elsősorban a fiatalok bűnelkövetés visszaszorítása és a tudatos nevelés érdekében szerveznek meg.

Záhonyi járás

A járási települések	Bűnmegelőzését és/vagy áldozattá válását csökkentő prevenciós programok	Bűnözés okozta káros hatások csökkentését és az áldozatok segítségét célzó programok a településen
Benk	-	-
Eperjeske		-
Győröcske	X	-
Komoró	X	-
Mándok	X	-
Tiszabездéd	X	-
Tiszaogorós	-	-
Tiszaszentmárton	-	--
Tuzsér	X	-
Záhony	X	-
Zsurk	-	X

Települési adatbekérő, HEP

A Záhonyi járás településein változatos formában valósulnak meg bűnmegelőzési és áldozatvédelmi kezdeményezések, amelyek célja a közbiztonság javítása, a lakosság biztonságérzetének növelése, valamint a bűnelkövetés és áldozattá válás megelőzése, különös tekintettel a gyermekekre, idősekre és nőkre.

A járás több településén aktív civil közösségek, polgárőr egyesületek és helyi intézmények közösen dolgoznak a lakosság biztonságának növelésén. Kiemelt szerepet kap a drogprevenció, melyet a rendőrség, az Új Esély Központ és az iskolák együttműködésével valósítanak meg. Tuzséron az Új Esély Központ komplex szenvedélybeteg-ellátó és drogprevenciós tevékenységet folytat, amely magában foglalja a pszichiátriai gondozást, életvezetési tanácsadást, dohányzásleszoktatást és közösségi fejlesztést is. Több helyen (pl. Záhony, Tiszabездéd, Győröcske) rendszeres iskolai prevenciós előadások zajlanak a Záhonyi Rendőrkapitányság és a helyi védőnők közreműködésével.

Komoly kihívást jelent a családon belüli erőszak és a nők elleni erőszak rejtett jellege, valamint az idősek kiszolgáltatottsága. Az áldozatok gyakran nem kérnek segítséget, ami indokoltá teszi az érzékenyítő kampányokat és a helyi támogatási lehetőségek fejlesztését. A járásban tapasztalható bűnmegelőzési törekvések jól szervezettek, de a szolgáltatások bővítése, az együttműködések mélyítése, valamint az infrastrukturális fejlesztések indokoltak.

Számos településen igényként merül fel a térfigyelő kamerarendszer bővítése vagy kiépítése. A rendőri jelenlét általában biztosított, ugyanakkor a polgárőrség technikai és személyi feltételei korlátozottak.

A 2022. évi statisztikai adatok alapján a Záhonyi járásban összesen 518 bűncselekményt regisztráltak. A legtöbb eset Záhonyban (236), Tuzséron (138) és Mándokon (24) történt. A legkevesebb bűncselekményt Győröcskén (4) és Benken (12) rögzítették. A leggyakoribb bűncselekménytípusok között szerepel a garázdaság, a testi sértés és a csalás. Záhonyban 10 ittas járművezetés, 2 jármű önkényes elvétele és 1 hivatalos személy elleni erőszak is előfordult. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket Tuzséron, Záhonyban, Mándokon és Tiszamogyoróson regisztráltak.

Az áldozattá válásban leginkább veszélyeztetettek az idősek, a nők és a gyermekek.

A nők jóval gyakrabban válnak családon belüli erőszak áldozatává, az idősek pedig csalók áldozatává. A járás lakosainak biztonságérzetét tovább növelné a fokozott rendőri jelenlét, térfigyelő kamerák telepítése, a közvilágítás fejlesztése, valamint további bűnmegelőzési programok továbbá az anyagi források biztosításának és szakemberek közreműködésének szükségessége.

Lakhatás, közszolgáltatások, infrastruktúra, közbiztonság vármegyei szintű összegzése

A vármegyében az építkezési aktivitás jelentős területi különbségeket mutat. Az új építésű lakások és családi házak jellemzően a vármegyeszékhelyre, annak agglomerációjára, valamint egyes járási központokra koncentrálódnak. Ezzel szemben a kisebb településeken jellemzően az 1960–1980 között épült ingatlanok dominálnak, amelyek állapota nagyban függ a tulajdonosok anyagi lehetőségeitől. A társasházak és panelépületek elsősorban a járási központokban fordulnak elő. Távfűtés szolgáltatás jelenleg Kisvárdá, Mátészalka, Nyírbátor, Nyíregyháza, Záhony településeken érhető el. Az állami lakásépítési támogatások bevezetése óta növekvő tendenciát mutat az újonnan épülő lakások száma. Ugyanakkor az elmúlt években a lakóingatlanok értéke és az albérleti díjak is jelentősen emelkedtek, ami komoly terhet ró a lakóingatlannal nem rendelkező lakosságra. A vármegye lakásainak többsége összkomfortos, megfelelő közműellátottsággal rendelkezik; a legtöbb háztartásban elérhető az elektromos áram és a vezetékes víz. A fenntartási költségek emelkedése és a környezettudatosság erősödése miatt nőtt az igény a régebbi építésű ingatlanok energetikai korszerűsítésére is. A megvalósítás azonban erőteljesen függ a családok jövedelmi viszonyaitól és az elérhető pályázati lehetőségektől. A legnagyobb mértékű lakáskörülmény-javításra a mélyszegénységben élő és/vagy roma származású lakosság körében van szükség. E csoport otthonai jelentős elmaradást mutatnak a vármegyei átlagtól, különösen a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett településrészekben. Jellemző problémák: rendezetlen tulajdonviszonyok, szívésségi lakáshasználat, magas laksűrűség és háztartásszám, alacsony komfortfokozat, közműhiány (vezetékes víz, csatorna), közműdíj- és lakáshitel-tartozások. Egyes családok lakhatási szükségleteiket zártkertekben, hétvégi házakban vagy egyéb nem lakhatásra tervezett építményekben próbálják megoldani, ahol az alapvető infrastruktúra (gáz, ivóvíz, csatorna) gyakran hiányzik. Kiemelt problémát jelent az egyedül élő idősek lakásfenntartása, különösen azokon a településeken, ahonnan a fiatalabb korosztály elköltözött. Ezeken a helyeken az idősek gyakran

hozzátartozói segítség nélkül maradnak, amely anyagi és fizikai értelemben is megnehezíti számukra a lakásfenntartást és -karbantartást. A helyi önkormányzatok és a szociális intézmények közös fellépése kulcsszerepet játszik e célcsoport támogatásában, például lakás- vagy kertkarbantartási segítség formájában. A szociális bérlakásállomány jelentős szerepet tölthetne be a lakhatási problémák enyhítésében, azonban ezek a lakások gyakran rossz állapotúak, felújítást igényelnek, és csak korlátozott számban állnak rendelkezésre, amely messze elmarad a tényleges igényektől.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Nyugdíjas Szervezetek Szövetségének javaslata alapján indokolt lenne Nyugdíjasházak és Nyugdíjas lakóparkok létrehozása, amelyek egyszobás, összkomfortos lakrészekből, valamint közösségi helyiségekből állnának, és helyben igénybe vehető szolgáltatásokat is biztosítanának. Az ilyen típusú intézmények hozzájárulnának ahhoz, hogy az alacsony nyugdíjjal rendelkező idősök számára is elérhető legyen a fenntartási költség, miközben csökkenne az elmagányosodás, és megelőzhető vagy mérsékelhető lenne a demencia előfordulásának gyakorisága.

A vármegye települései ellátják a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben meghatározott kötelező közzolgáltatási feladataikat. Az önként vállalt feladatok jellemzően a nagyobb településekre, illetve a járási központokra koncentrálódnak, mivel ezek finanszírozása a saját bevételek vagy az erre biztosított külön források terhére történhet, és nem veszélyeztetheti a kötelező feladatellátást. A fenntartási költségek, különösen a rezszi és a bérjellegű kiadások növekedése egyre nehezebbé teszi a közzolgáltatások színvonalas fenntartását. Ez elsősorban a településrendezés, településfenntartás, zöldterületek karbantartása, közvilágítás fejlesztése és ezek finanszírozása területén jelent kihívást. Számos településen problémát jelent: a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítetlensége vagy elavultsága, a közművelődési feladatellátás, a kulturális és szabadidős programszervezés, amelyek esetében jelentős humánerőforrás-hiány tapasztalható. Az esélyegyenlőségi törvény előírásai szerint a helyi önkormányzatok kötelesek minden társadalmi csoport számára biztosítani a közzolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, az esélyegyenlőség megvalósulásának feltétele az akadálymentesítés és szükség esetén a személyes segítségnyújtás az ügyintézők során. A vármegye települései kiemelt figyelmet fordítanak a szolgáltatások fizikai elérhetőségének javítására, ennek eredményeként: a középületek és ügyintézési terek nagy része már akadálymentesített; azonban számos közterület, park, pihenőhely, játszótér felújításra és akadálymentesítésre szorul; az infokommunikációs akadálymentesítés legtöbb helyen hiányzik, fejlesztésre szorul. Az alapvető szolgáltatások minősége és mennyisége jelentős területi különbségeket mutat. A vármegye székhelye kiváló ellátottságú, a járási központok többnyire megfelelően szolgálják ki a lakossági igényeket, ugyanakkor a kisebb településeken, különösen alacsonyabb lakosságszám esetén gyakran hiányoznak olyan alapvető szolgáltatások, mint: bankautomata, posta, gyógyszertár, vásárlási lehetőségek, vendéglátó egységek, szálláshelyek, mozi és színház. Az önkormányzatok minden esetben biztosítják a közzolgáltatásokhoz való hozzáférést a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára is. Ennek ellenére a szolgáltatások tényleges elérése terén különbségek mutatkoznak a különböző társadalmi rétegek között. A közzolgáltatások igénybevételét gyakran akadályozza az alacsony informáltsági szint, a motiváció,

készségek és képességek hiánya. E hiányosságok csökkentéséhez elengedhetetlen a célcsoportok szakértői támogatása és mentorálása. A vármegye településein a közművesítettség hiánya, illetve az elavult víz- és szennyvízhálózat infrastrukturális fejlesztési igényt jelez. Emellett szükséges a gáz- és áramhálózatok kapacitásbővítése, több településen további fejlesztések indokoltak a csapadék- és belvízelvezetés korszerűsítése érdekében is.

A vármegye közúthálózatának állapota az elmúlt évek során javult, részben hazai, részben európai uniós fejlesztési források felhasználásával megvalósuló beruházások révén. Ennek ellenére több településen még mindig találhatók kiépítetlen vagy jelentős felújításra szoruló útszakaszok és járdák. Kiemelt szükség mutatkozik a szilárd burkolatú utak és járdák kiépítésére, illetve korszerűsítésére. Minden járásban előfordulnak eltérő mértékben kiépített, illetve karbantartott úthálózattal rendelkező települések. Általánosságban elmondható, hogy a járási központok megközelítése jobb minőségű utakon biztosított, belterületi úthálózatuk is jellemzően rendezettebb, ezzel szemben a kisebb települések elérhetősége gyakran nehezített, belterületeiken az úthálózat és a járdák kiépítettsége hiányos. A kiépítetlen, rossz állapotú útszakaszok, valamint a járdák és járdacsatlakozások hiánya különösen nagy nehézséget jelent a fogyatékkal élő, a mozgásukban korlátozottak, az idősek, a segédeszközzel közlekedők és a babakocsit használók számára. Több településen jellemző, hogy a mélyszegénységben élő, gyakran roma lakosság a legrosszabb állapotú úthálózattal rendelkező településrészekben él, amely tovább súlyosbítja a közlekedési és társadalmi hátrányait. Az akadálymentes és biztonságos közlekedés feltételeinek megteremtése érdekében elengedhetetlen az utak és járdák állapotának javítása, bizonyos szakaszokon a járdák szélesítése és akadálymentesítése. Emellett indokolt a gyalogos-átkelőhelyek biztonságának növelése hang- és fényjelzéssel, különösen a forgalmas csomópontoknál.

A kerékpáros közlekedés minden járásban elterjedt, és jelentős szerepet tölt be a mindennapi ügyintézésben, a szabadidő hasznos eltöltésében, valamint a sportolásban. A helyi önkormányzatok túlnyomó többsége azonban prioritásként kezeli a meglévő kerékpárút-hálózat bővítését, karbantartását és hálózati szemléletű fejlesztését, a hiányzó szakaszok pótlását, valamint új kerékpárutak kialakítását leginkább a forráshiány akadályozza.

A közösségi közlekedés tekintetében szintén jelentős különbségek tapasztalhatók a különböző településtípusok között. A vármegyeszékhely kiemelkedő szerepet tölt be a közösségi közlekedés terén, a főváros irányába óránként közlekednek vonatok, továbbá a vármegye valamennyi jelentősebb települése közvetlenül elérhető vasúti vagy autóbuszjáratokkal. Ezzel szemben az aprófalvak és zsáktelepülések elérhetősége korlátozottabb, ezek nem minden esetben biztosítanak átszállásmentes közlekedési lehetőséget. A vármegyeszékhelyen helyi közösségi közlekedés is működik, amely a vármegyében egyedülálló módon a teljes települést lefedi. Helyi járatokat ezen kívül Mátészalka és Nyírbátor település működtet, a többi településen kizárólag a helyközi autóbuszjáratok használhatók belső közlekedési célokra, azok is csak abban az esetben, ha több megállóval rendelkeznek az adott településen belül. A vármegyeszékhely térségi vonzereje jelentős hatással van az egész régió közösségi közlekedési rendszerére. A Nyíregyházához közeli településeken sűrűbben közlekednek a járatok, a

távolabbi települések esetében a menetrendi kínálat már jóval ritkább. Szinte minden járásban található olyan település, amely kedvezőtlen közösségi közlekedési adottságokkal rendelkezik, ezekre jellemző, hogy vasúti összeköttetéssel nem rendelkeznek, a helyközi autóbuszjáratok pedig csak napi néhány alkalommal közlekednek, amely nem biztosít megfelelő lehetőséget a munkavállaláshoz, tanuláshoz szükséges napi ingázásra, illetve az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésre. A közösségi közlekedés igénybevételének lehetőségeit jelentősen befolyásolja a járművek akadálymentesítettsége. A vármegyében az újabb gyártású autóbuszok és vasúti szerelvények aránya fokozatosan növekszik, ezek többsége már rendelkezik fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéssel, ugyanakkor a közlekedésben még mindig részt vesznek régebbi típusú járművek is, amelyek használata nehézséget jelent a kisgyermekes családok, az idősek és a mozgásukban korlátozott személyek számára, különösen személyi segítség hiányában.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye településein általánosságban megfelelőnek ítélik a közbiztonságot és a lakosság szubjektív biztonságérzetét, leggyakrabban kisebb súlyú, vagyon elleni bűncselekmények fordulnak elő. A bűncselekmények megelőzése és a közbiztonság fenntartása érdekében kiemelt jelentőséggel bír a fokozott rendőri jelenlét, a rendőrség, polgárőrség, oktatási és szociális intézmények közötti folyamatos együttműködés, valamint az infrastrukturális fejlesztések, különösen a térfigyelő kamerarendszerek kiépítése és a közvilágítás korszerűsítése. E fejlesztéseket azonban gyakran hátráltatják a szűkös pénzügyi források.

A vármegye településein ugyanakkor számos kihívás nehezíti a bűnmegelőzési tevékenységek eredményességét. A térfigyelő kamerarendszerek hiánya vagy alacsony lefedettsége több településen problémát jelent, holott ezek hatékony eszközei a megelőzésnek és a felderítés támogatásának. A közvilágítás elavultsága, hibás működése, illetve bizonyos közterületek megvilágítatlansága ugyancsak csökkenti a lakosság biztonságérzetét, különösen az éjszakai órákban. Emellett súlyos gondot okoz a szakemberhiány, különösen a rendészeti, pedagógiai és szociális szakterületeken, amely a megelőző programok fenntarthatóságát is veszélyezteti. A bűnmegelőzési és közbiztonsági programok többnyire a rendőrség szervezésében, főként oktatási intézményekben, eseti jelleggel valósulnak meg, de nem minden településen, és nem rendszeres formában. Ezek elsősorban az iskolás korosztályt érik el, míg a felnőtt lakosság számára szervezett prevenciós események ritkán fordulnak elő, jóllehet ezekre széles körű társadalmi igény mutatkozik. Különösen veszélyeztetettek a mélyszegénységben élők és a roma közösségek, akik gyakran olyan településrészekben élnek, ahol alacsonyabb a közbiztonság és gyakoribb a bűnelkövetés. Az áldozattá válás kockázata kiemelkedően magas a családon belüli erőszaknak kitett gyermekek és nők, valamint az időskorú, egyedül élő személyek körében. A vármegye számos településén hiányoznak a bűnmegelőzést vagy áldozattá válás megelőzését célzó programok, illetve ahol működnek is ilyenek, ott további prevenciós alkalmak megszervezése indokolt, különösen a hátrányos helyzetű célcsoportok elérése érdekében. A kábítószerrel való visszaélés jelentős problémát jelent több járásban, különösen a nagyobb városok és középiskolai környezetek közelében.

Az addiktológiai ellátórendszer, valamint a helyben elérhető drogprevenciós szolgáltatások gyakran hiányosak, így ezen a területen célzott fejlesztésekre van szükség. A gyermekek és fiatalok fokozottan ki vannak téve a bűnelkövetővé vagy áldozattá válás veszélyének, ezért különösen fontos a szünidő alatti hasznos időtöltést biztosító programok támogatása, valamint az iskolai kereteken túlmutató, szabadidős alternatívák bővítése.

Kiemelten veszélyeztetett csoportnak számítanak az idősek és a nők is, különösen a családon belüli erőszak tekintetében. Az anyaoththonok, családok átmeneti otthonai jelenleg kizárólag néhány városi helyszínen érhetők el, így a szolgáltatáshoz való hozzáférés területi korlátokba ütközik. Az áldozatsegítő hálózat fejlesztése, a krízisellátás bővítése és a jogi tanácsadás helyi elérhetősége kiemelt fejlesztési szükségletként jelenik meg. Fejlesztési lehetőségként jelenik meg a helyi polgárőrségek munkájának támogatása, a járművek, kommunikációs eszközök, láthatósági felszerelések biztosítása, mely szintén előmozdíthatja a lakossági biztonságérzetet. A rendőrségi járőrözés sűrítése, különösen a problémás időszakokban és helyszíneken, továbbá a tudatos lakossági tájékoztatás, fórumok, előadások szervezése hozzájárulhatnak a megelőzés hatékonyságához.

5. Községi programok

5.1. Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások

Baktalórántházai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőkhelyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részbenelérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza		X	
Besenyőd		X	
Laskod		X	
Levelek		X	
Magy		X	
Nyíribrony		X	
Nyírfákó		X	
Nyírkércs		X	
Ófehértó		X	
Petneháza		X	
Ramocsaháza		X	
Rohod		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2 511 fő gyermek járt, akik közül 784 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A Baktalórántházai járásban csak a járásközpontban van középfokú oktatási intézmény, óvoda és általános iskola viszont mind a 12 járási településen működik. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. A fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban három településen Baktalórántházán, Laskodon és Leveleken biztosított. Baktalórántházán működik a Bóbita gyerekház, ahol a 3 év alatti hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkoznak szakemberek. Baktalórántházán a helyi általános iskolában integráltan nevelik-oktatják a mélyszegénységben élő, roma, hátrányos helyzetű, gyermekeket. A településen a pedagógia szakszolgálatnál foglalkoztatott 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő logopédus, 1 fő pszichológus végzi rendszeresen a nevelő-oktató tevékenységet. Besenyőd településen pszichológus, logopédus és fejlesztő pedagógus segíti a hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek felzárkózását. Laskodon a hátrányos helyzetű gyermekek száma a 7-14 éves korosztályban a

legmagasabb, így ennek a korosztálynak a szociális helyzete a legnehezebb. Leveleken az óvodában a gyermekek számára logopédiai fejlesztés és fejlesztő foglalkozások, az iskolában fejlesztőpedagógiai ellátások biztosítottak. Magy település részt vesz a felzárkózó települések hosszú távú programjában, melynek keretében jelenlét pont kialakítása és tanoda program is megvalósult. Nyíribrony településen az általános iskolában lehetőség van logopédiai és fejlesztő foglalkozásra. Nyírkő településen a pedagógiai szakszolgálat keretein belül az óvodában gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus foglalkozik a gyerekekkel. Nyírkércsen a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében került megszervezésre. Ófehértón az iskolában és óvodában a gyermekek pszichológus és logopédus foglalkozásait vehetik igénybe. A fejlesztő szakember-ellátottságot, csak kijáró szakember, utazó pedagógus révén tudja megoldani az önkormányzat. Petneházán a segítő munka aktív részesei a fejlesztő pedagógus, az intézményi pszichológus, a beszédfejlesztő is.

A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. A járás településein a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók nevelése, oktatása integráltan történik. Minden településen szükséges lenne további szakemberek bevonása a mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára vagy a nevelő, oktató munka során végzett tevékenységük magasabb óraszámában történő biztosítása.

A Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulás 2004 óta koordinálja a térségi fejlesztéseket, elősegítve a gazdasági, infrastrukturális, társadalmi és kulturális felzárkózást, ami alapvető a vármegyei és térségi identitás erősítésében és az együttműködésekben.

Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermek számára biztosított kedvezményes vagy ingyenes étkezés, az ingyenes tankönyv, illetve a szünidei gyermekétkeztetés.

A járás településein elérhető a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében. Az ösztöndíj a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja.

Az egyházak, roma önkormányzatok és civil szervezetek együttműködésével további adományokkal, beiskolázás segítségével, kirándulásokkal, illetve kulturális programokkal színesítik a célcsoport mindennapjait.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek és fiatal felnőttek esetében általános probléma, hogy a gyermekek egy kisebb része tanköteles koráig az általános iskolát sem végzi el vagy középiskolai tanulmányait abbahagyja, nem szerez szakképzettséget. Így a családi helyzetéből történő kitörési lehetőség alacsony iskolai végzettség mellett nem tud megvalósulni, a foglalkoztatottság esélye is jelentősen csökken. Ezért fontos oktatási intézményekbe való integrálás, személyiségüknek, képességeiknek, érdeklődési körüknek megfelelő szakmák felkutatása, szakemberek (pl. pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, pályaorientációs munkatárs) bevonása a fejlesztési tevékenységekbe.

A járási HEP-ekben megjelölt problémák/intézkedések az alábbiak:

- gyermek agresszivitásának megszüntetése,
- gyermek tanulási nehézségeinek megszüntetése,
- több pszichológus, logopédus alkalmazása,
- szabadidős programok hiánya, bezárkózás,
- további nevelési, oktatási intézményi eszközök beszerzése, kültéri, beltéri (játékok, bútorok, gépek),
- új tevékenységek bevezetése pl. Zene, vizuális kultúra, sport tanulási lehetőségek biztosítása,
- a gyermekek, fiatalok körében nő a szenvedélybetegségek száma.

Csengeri járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Csenger		X	
Csengersima		X	
Csengerújfalu		X	
Komlódtótfalu		X	
Pátyod		X	
Porcsalma		X	
Szamosangyalos		X	
Szamosbecs		X	
Szamostatárfalva		X	
Tyukod		X	
Ura		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 1.660 fő gyermek járt, akik közül 779 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. A járás 11 települése közül Komlódtótfaluban, Szamosangyalos településen és Szamostatárfalván nem működik nevelési és oktatási intézmény. A többi 8 településen óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. Csengerben, Porcsalmán és Tyukodon biztosított a középfokú intézményekben történő továbbtanulás. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. A fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nincs, csak a vármegyeszékhelyen, illetve egy részük Kisvárdán, Mátészalkán és Nyírbátorban érhető el. A célcsoportot érintő szolgáltatások hozzáférését a Csenger Többcélú Kistérségi Társulás és a

Csengerbe lévő Pedagógiai Szakszolgálat koordinálja, így lehetőség van járás településein logopédus, gyógytornász, gyógypedagógus, iskolapszichológus és egyéb ellátások igénybevételére. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban.

Integrált oktatás, különleges gondozás a gyermek életkorától és állapotától függően - a fogyatékoságot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint - a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kerül megszervezésre. Csengerben a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus és fejlesztő) a Pedagógiai Szakszolgálatnál foglalkoztatott szakemberek biztosítják. Csengersimán a logopédus, gyógytornász és fejlesztő pedagógus heti egy alkalommal tart foglalkozást az óvodában, az általános iskolának van gyógypedagógusa, pszichológusa, gyógytestnevelő tanára. Ezeket a szolgáltatásokat a kistérségi társulás keretében biztosítja az önkormányzat. Csengerújfaluban az integrált nevelés biztosítására az óvodai dolgozók nagy hangsúlyt fektetnek. A nevelő munkába beépítésre kerültek a logopédiai és fejlesztő foglalkozások, illetve az egyénre szabott felmérések. Az általános iskola 1-4. osztállyal működik a településen, hátránykompenzáló programként biztosítja az alapfokú művészetoktatást. Komlódtótfaluban nincs nevelő, oktató intézmény a fejlesztő szolgáltatásokat a kistérségi társulás keretében oldja meg önkormányzat. Pátyod önkormányzata gyógypedagógust, iskolapszichológust társulás útján foglalkoztat. Előzetes időpont egyeztetés alapján gondoskodnak a gyermekek beszállításáról Csengerbe, ahol pszichológusi ellátás biztosított, míg a gyógypedagógus, mint utazó pedagógus végzi feladatát. Porcsalmán az óvodában elvégezhető fejlesztések helyben megoldottak, a pedagógiai tervekben ezek feltételei biztosítottak. Az óvodai nevelésen túl nagy jelentősége van a településen lévő Biztos Kezdet Gyerekháznak és Tanodának. Szamosangyalos településen nem működik nevelő, oktató intézmény. Szamosbecsen az óvodában logopédus, gyógytornász és fejlesztő pedagógus heti egy alkalommal tart foglalkoztatást, ezeket szolgáltatásokat a kistérségi társulás keretében biztosítja az önkormányzat. Tyukodon a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások nem biztosítottak, gyógypedagógus és iskolapszichológus a településen nem dolgozik. A szakemberek elérhetősége csak részben valósul meg a járás településein, fejlesztési javaslatként szinte minden településen feltüntetésre kerül a további szakemberek bevonása. Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a járás településein az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekek számára biztosított kedvezményes vagy ingyenes étkezés, az ingyenes tankönyv biztosítása az oktatási intézményekben, illetve a szünidőben gyermekétkeztetés keretében napi egyszeri meleg étel igénybevételi lehetősége. A járás településein igényelhető Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja. A járásban működő egyházak, roma önkormányzatok, civil szervezetek és Biztos Kezdet Gyerekházak együttműködésének köszönhetően további adományokkal, beiskolázás segítségével, kirándulásokkal, illetve kulturális programokkal színesítik a célcsoport mindennapjait.

Szükségletként fogalmazódott meg a járás településein hátránykompenzáló, tanórai keretbe illeszthető és tanórán kívüli (pl.: önfejlesztő és kommunikációs készségeket fejlesztő, pénzügyi tudatosságot erősítő, tehetséggondozó, pályaorientációs, egyéb készség és képességfejlesztő, mozgásfejlesztő, egészségtudatosságot erősítő) tevékenységek biztosítása.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőkhelyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részbenelérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek,de nem helyben
Botpalád		X	
Cégénydányád		X	
Csaholc		X	
Császló		X	
Csegöld		X	
Darnó		X	
Fehérgyarmat		X	
Fülesd		X	
Gacsály		X	
Garbolc		X	
Gyügye		X	
Hermánszeg		X	
Jánkmajtis		X	
Kérsemjén		X	
Kisar		X	
Kishódos		X	
Kisnamény		X	
Kispalád		X	
Kisszekeres		X	
Kölcse		X	
Kömörő		X	
Magosliget		X	
Mánd		X	
Méhtelek		X	
Milota		X	

Nábrád		X	
Nagyar		X	
Nagyhódos		X	
Nagyszekeres		X	
Nemesborzova		X	
Olcsvaapáti		X	
Panyola		X	
Penyige		X	
Rozsály		X	
Sonkád		X	
Szamossályi		X	
Szamosújlak		X	
Szatmárcseke		X	
Tiszabecs		X	
Tiszacsécse		X	
Tiszakóród		X	
Tisztaberek		X	
Tivadar		X	
Tunyogmatolcs		X	
Túristvándi		X	
Túrlicse		X	
Uszka		X	
Vámosoroszi		X	
Zajta		X	
Zsarolyán		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 4.460 fő gyermek járt, akik közül 1.911 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. Ez azt jelenti, hogy az óvodások és az oktatási intézményekben tanulók közel 43%-a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nincs, csak a vármegyeszékhelyen, illetve egy részük Mátészalkán, Kisvárdán és Nyírbátorban érhető el. A járás 50 települése közül 18 településén helyben nem működik sem óvoda, sem általános iskola. A járás 6 településén (Botpalád, Fehérgyarmat, Jánkmajtis, Rozsály, Tiszakóród és Tunyogmatolcs) található középfokú oktatási intézmény. A településeken nincs hátrányos

megkülönböztetés az oktatásban. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek oktatása integráltan történik. Cégénydányádon a fejlesztő foglalkozásokat a Felső-Tisza Vidéki Többcélú Társulás keretében működtetett Pedagógia Szakszolgálat dolgozói látják el. Az óvodában a nagycsoportosok számára heti 1 alkalommal tartanak logopédiai foglalkozást. A cégénydányádi iskolának, óvodának jó a kapcsolata a nevelési tanácsadóval így teljes körű a gyermekek, gyógytestnevelési, pedagógiai fejlesztési, logopédiai ellátása. Felzárkóztatás érdekében az egyéni fejlesztés biztosított. Magosliget településen a korábbi években az óvodába heti rendszerességgel járt gyógytornász és fejlesztő-pedagógus, mostanra sajnos nagyon nehezen vállalják el a feladat ellátását, mivel kevesen vannak a szakmában és nem tudják a teljes ellátandó területet lefedni. Nagyar településre heti egy alkalommal jár logopédus, gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus. Tiszabecsen van az óvodában logopédiai foglalkoztató és tornaterem, és dolgozik fejlesztő pedagógus is hetente egy alkalommal. Szatmárcsekén az önkormányzat a minél korábbi élet évektől kezdődő és egymásra épülő fejlesztési szintek, megvalósítását tartja fontosnak a hátrányos helyzet kompenzálása érdekében. Ezért az óvodában és az általános iskolában is segítséget nyújtanak gyógypedagógussal, fejlesztő pedagógussal való kapcsolatfelvételhez a szülőknek, amennyiben a gyermek fejlődési szintje ezt igényli. A településen működik Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda, ami nagy segítség a gyermekek és tanulók fejlesztésében. A Tanodák a hátrányos helyzetű gyermekeket célozzák, a legkisebbek 6 évesek, a legnagyobbak középiskola előtt állnak. A gyermekek minden szinten, minden esetben hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek közül kerülnek ki, jelentős a romák aránya, mely szinte mindenhol meghaladja az 50%-ot.

Tunyogmatolcson a fejlesztő program - a tanulási gondokkal és fejlődési problémákkal küzdő gyermekeknek - a Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján az oktatási intézményekben biztosított utazó gyógypedagógusok által valósul meg. A településen 2021. óta található Tücsök Fejlesztőház, ahol fejlesztő pedagógusok foglalkoznak fejlesztésre szoruló gyermekekkel. Rozsály településen 2019. március 1-től hazai finanszírozású normatív támogatás keretében valósul meg a tanoda, ahol többek között reál kompetencia fejlesztése heti 4 órában, fejlesztő foglalkozás-fejlesztőpedagógus vezetésével heti 4 órában és másnapra való tanórai felkészülés elősegítése és támogatása heti 4 órában érhető el a gyermekek számára. A járásban látszik, hogy a fejlesztő szolgáltatások biztosítására számos lehetőséget találnak az önkormányzatok, mivel nagyon fontos a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatása. Mindezek ellenére a szolgáltatás hiányok biztosítása nem teljeskörű a településeken Az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, segíti a gyermekeket, tanulókat és fiatalokat a mindennapi kedvezményes vagy ingyenes étkezés biztosítására. Ezenkívül jogosultak ingyenes tankönyvre az oktató-nevelő intézményekben, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg ételt biztosító gyermekétkeztetésre. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja. A járás településein működő egyházak, roma önkormányzatok és civil szervezetek együttműködései tovább színesítik a rászorulókat mindennapjait.

A Jelenlét pontok meghatározóak egy-egy település életében.

Ibrányi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőkhelyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balsa		X	
Buj		X	
Gávavencsellő		X	
Ibrány		X	
Nagyhalász		X	
Paszab		X	
Tiszabercel		X	
Tiszatelek		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2.789 fő gyermek járt, akik közül 1.118 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban.

A járás 8 települése közül csak a járásszékhelyen Ibrányban van középfokú oktatás, 1 településen Balsán csak óvodai nevelés biztosított általános iskolába Gávavencsellőre járnak át a tanulók. Bujon, Gávavencsellőn, Ibrányban, Nagyhalászbán, Paszabon, Tiszabercelen és Tiszateleken óvoda és általános iskola is működik. A települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiból megállapítható, hogy az önkormányzatok különféle módon próbálják a mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatásokat biztosítani. Gávavencsellő településen az óvodában a különböző adottságú gyermekek együttnevelése során biztosítják, hogy az eltérő fejlődésmenetű és sérült gyermekek differenciált, egyénre szabott, speciális pedagógiai gondozásban részesüljenek. A gávavencsellői oktatási-nevelési intézményekben 1 fő fejlesztő pedagógus van jelen napi 4 órában, az intézményeket látogatja logopédus és gyógypedagógus is. Pszichológus a Pedagógiai Szakszolgálaton keresztül érhető el térítésmentesen, de ehhez a gyerekeknek Ibrányba kell utazni. Paszabon a helyi oktatási intézményekbe járó, fejlesztésre szoruló gyermekek részére fejlesztő pedagógus igénybevételére időszakos jelleggel van lehetőség, melyet az intézmény határoz meg. Ibrányban a Biztos Kezdet Gyermekházban a hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres szűrése történik, ahol indokolt a korai fejlesztése a gyermeknek időben megkezdhető, amihez fejlesztő pedagógus és szükség esetén megfelelő szakorvosi segítség is rendelkezésre áll. A városban mind az óvodák, mind pedig az általános

iskolák kiemelkedő figyelmet fordítanak a hátrányos, a halmozottan hátrányos gyermekek óvodai és iskolai ellátására, nevelésére. Nagyhalászbán az általános iskolában jelenleg 1 fő fejlesztő pedagógus és 1 fő iskolapszichológus dolgozik, melyre az utóbbi évek tapasztalata alapján nagy szükség volt. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek oktatása integráltan történik. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nincs, legközelebb a településekhez csak Nyíregyházán, érhetőek el a településeken nem biztosított fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Ibrányi Tagintézményének ellátási körzete az Ibrányi járás területén működő 8 település óvodái, iskolái, gimnáziuma. A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatást a Gávavencsellői Szociális Szolgáltató Központ által biztosítja. A települési önkormányzatoknál az előnyben részesítés leggyakoribb formája a szociális rendeletekben meghatározott igényelhető támogatások, hozzájárulások, a rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ami alapján az arra jogosult a gyermekeknek ingyenes étkezés és ingyenes tankönyv az oktató-nevelő intézményekben, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel biztosításra kerül. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja. A járás településein működő egyházak, roma önkormányzatok és civil szervezetek együttműködésével további programokkal, illetve gyermeknap programokkal és mikuláscsomaggal színesítik a célcsoport mindennapjait.

Kemecsei járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Kemecse		X	
Berkesz		X	
Besztrec		X	
Demecser		X	
Gégény		X	
Kék		X	
Nyírbogdány		X	
Nyírtét		X	
Székely		X	
Tiszarád		X	
Vasmegyer		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2.458 fő gyermek járt, akik közül 1.108 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. A járás 11 települése közül 10 településen működik óvoda és általános iskola. Tiszarád településen csak az óvoda funkcionál, mint nevelési intézmény. Vasmegyer, Beszterec és Demecser településeken közép fokú oktatási intézmény is várja a tanulókat. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben érhetőek el a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban egyedül Nyírbogdány településen működik. Nyírbogdányon kívüli fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások, intézmények legközelebb a járás településeihez vármegyeszékhelyen érhetőek el teljes körűen. A járásban a Család- és Gyermejkölési Szolgálat (központja 2016. január 1-je óta Nyírtét) minden hátrányos, halmozottan hátrányos és fogyatékkal élő gyermek, illetve az őket nevelők számára elérhető, meghatározott időpontban ügyfélfogadással is segítenek.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kemecsei Tagintézménye látja el a járás településein található köznevelési intézményekben, a jogszabályban előírt szakszolgálati alapfeladatokat. Tevékenységei közé tartozik a nevelési tanácsadás, szakértői bizottsági tevékenység, gyógytestnevelés, logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás, kiemelten tehetséges gyermekek/tanulók gondozása. A szolgáltatások a járás óvodáiban és az iskoláiban is hozzáférhetőek. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. Kemecsen anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik, az esetleges krízishelyzetekben e szolgáltatásokhoz való hozzáférést a Kemecsei Családsegítő-és Gyermejkölési Központ segíti elő. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekeknek biztosított kedvezményes vagy ingyenes étkezés, ingyenes tankönyvellátás, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel biztosításra kerül.

A járás egyes településein a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja.

Kisvárdai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Ajak		X	
Anarcs		X	
Dombrád		X	
Döge		X	
Fényeslitke		X	
Gyulaháza		X	
Jéke		X	
Kékcse		X	
Kisvárd	X		
Lövőpetri		X	
Mezőladány		X	
Nyírkársz		X	
Nyírlövő		X	
Nyírtass		X	
Pap		X	
Pátroha		X	
Rétközberencs		X	
Szabolcsbáka		X	
Szabolcsveresmart		X	
Tiszakanyár		X	
Tornospálca		X	
Újdombrád		X	
Újkenéz		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 8 755 fő gyermek járt, akik közül 1 605 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 23 települése közül csak Jékén nem működik nevelési és oktatási intézmény. Lövőpetriben csak óvoda működik. A többi 21 településen óvoda és általános iskola is működik. Ajak, Dombrád, Döge, Kisvárd, Nyírkársz, Nyírtass, Pap, Pátroha, Szabolcsveresmart és Tornospálca településeken középfokú oktatási intézmény is várja a továbbtanulókat.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban egyedül Kisvárdai településen működik. A Csigaház Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív, Pedagógiai Módszertani Intézmény, Pedagógiai Szakszolgálat, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola azért jött létre, hogy segítse az eltérő fejlődésű gyermekek problémáinak minél korábbi felismerését, illetve megvalósítsa, helyben is elérhetővé tegye Kisvárdán és körzetében ezen gyerekek komplex korai fejlesztését. Lehetőséget biztosít arra, hogy a bármilyen okból (mozgás, mentális, szociális és egyéb képességeikben) lassabb fejlődést mutató gyermekek komplex fejlesztése megvalósulhasson, ezzel ledolgozhatták a betegségükből, állapotukból adódó hátrányukat, s felnőtt életükben a társadalom teljes jogú tagjai lehessenek. Az épület akadálymentesített, öt fejlesztő szoba, két tornaterem, masszázs helyiség, játszóház családi váró, konyha, vizesblokk áll rendelkezésre, a fejlesztő munkát megfelelő fejlesztő eszközök biztosítják. Szakemberek között gyógytornász, konduktor, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus is megtalálható, munkájukat gyerekrehabilitációs szakorvos segíti. Széleskörű szakmai munkának köszönhetően – a gyermekek szükségleteit szem előtt tartva – többféle terápiát, fejlesztő programot biztosítanak a családoknak, ennek érdekében a szakemberek továbbképzése folyamatos. Kisvárdán a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél – HH, HHH - tervezett óvodapedagógiai tevékenységgel, egyéni és mikrocsoportos fejlesztés megvalósításával csökkentik a hátrányokat, illetve az adott problémák korrekciójához egyénre szabott fejlesztést valósítanak meg, a megfelelő szakemberek bevonásával. A járásban nem elérhető fejlesztő szolgáltatások Nyíregyházán állnak rendelkezésre. Az Önkormányzat és intézményei is törekszenek a hátrányos helyzetű és roma családok segítésére, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekekre. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. Ebben a járásban is az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ami alapján a gyermekeknek kedvezményes vagy ingyenes étkezés, az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyvellátás, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjjal az önkormányzatok a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat folytathassák. A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

Mátészalkai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza		X	
Fülpösdaróc		X	
Géberjén		X	
Győrtelek		X	
Hodász		X	
Jármí		X	
Kántorjánosi		X	
Kocsord		X	
Mátészalka	X		
Mérk		X	
Nagydobos		X	
Nagyecsed		X	
Nyírcsaholy		X	
Nyírkáta		X	
Nyírmeggyes		X	
Nyírparasznya		X	
Ópályi		X	
Ökörítőfülpös		X	
Őr		X	
Papos		X	
Rápolt		X	
Szamoskér		X	
Szamosszeg		X	
Tiborszállás		X	
Vaja		X	
Vállaj		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 9 860 fő gyermek járt, akik közül 3 399 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 26 települése közül Fülpösdarócon, Rápolton és Szamoskéren nem érhető el nevelési és oktatási intézmény. Papos településen csak óvoda működik a többi 22 településen óvoda és általános iskola is

várja a gyermekeket. 15 településen közép fokú oktatás is biztosított. A vármegye járásai közül ebben a járásban van a legtöbb közép fokú intézmény.

A Mátészalkai járás 26 települése gyermekjóléti, szociális és egészségügyi alapellátási feladatok közös megszervezésében állapodott meg. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulással megkötött megállapodásban szerepel a szenvedélybetegek közösségi alapellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, fogyatékossggal élők nappali ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, család és gyermekjóléti szolgáltatások, gyermekek bölcsődei ellátása, háziorvosi ügyelet, védőnői ellátás, hajléktalan személyek átmeneti szállása biztosítása. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye a Vármegyei Szakértői Bizottsággal való egyeztetés után befogadó nyilatkozattal vállalja a korai fejlesztést, gondozást. Speciális, náluk nem biztosítható fejlesztési igény esetén a Vármegyei Szakértői Bizottság keres megfelelő terápiás helyet. Az intézményben a nagy- és finommotorikus, a beszéd, mentális és szociális képességbeli elmaradás enyhébb mértéke esetén tudnak fejlesztést biztosítani. A foglalkozások a szülők jelenlétében és bevonásával zajlanak. A fejlesztés a gyógypedagógia módszereivel, egyénre szabottan segíti a rászoruló gyermekek fejlődését. A foglalkozások játékos formában a gyermekek önkiszolgálását, játéktevékenységét, beszédértését és kifejezőkészségét, testséma, testkép és testfogalom kialakítását, nagy- és finommozgás koordinációját támogatják. A fejlesztő foglalkozások mellett pszichológus közreműködésével konzultációs lehetőséget biztosítanak a szülőknek az aktuális problémák megbeszélésére, az esetleges érzelmi megterhelés támogató kezelésével.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban egyedül Mátészalka településen működik. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. A járásban az előnyben részesítés leggyakoribb formája a települési önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ami alapján a gyermekeknek kedvezményes vagy ingyenes étkezés és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyvellátás, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A közép fokú tanulmányaikat sikeresen befejező hátrányos helyzetű tanulók számára a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj segíti a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat megkezdhessék, illetve folytathassák.

Nagykállói járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balkány		X	
Biri		X	
Bököny		X	
Érpatak		X	
Geszteréd		X	
Kállósején		X	
Nagykálló		X	
Szakoly		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 3.230 fő gyermek járt, akik közül 623 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 8 települése közül egyedül Érpatakon csak óvoda működik, mint köznevelési intézmény. A többi településen óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. A járásban 2 településen érhető el középfokú oktatási intézmény. Nagykálló, mint kistérségi központi település funkciójánál fogva is aktív kapcsolatot tart fent a környező településekkel, a város és a kistérség több települése együtt működteti szociális ellátó hálózatát. Nagykálló Város Önkormányzata és a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás között kötött feladatellátási és finanszírozási megállapodása alapján, az önkormányzat kötelezően ellátandó személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális feladatait a Társulás fenntartásában működő Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Dél-Nyírségi Szociális- és Gyermejjóléti Szolgáltató Központ Nagykállói Intézményegysége látja el.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykállói Tagintézménye biztosítja a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat. Tevékenysége többek között a fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nem működik. Fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások, intézmények a Nyíregyházán, Kisvárdán, Mátészalkán és Nyírbátorban érhetőek el.

Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban.

Ebben a járásban is az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ami alapján az arra jogosult a gyermekeknek ingyenes étkezés és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyv, illetve a szünetidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A települések önkormányzatai által biztosított Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjjal a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat megkezdhesék, illetve folytathassák.

Nyírbátori járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget		X	
Encsencs		X	
Kisléta		X	
Máriapócs		X	
Nyírbátor	X		
Nyírbéltek		X	
Nyírbogát		X	
Nyírcsászári		X	
Nyínderzs		X	
Nyírgelse		X	
Nyírgyulaj		X	
Nyírlugos		X	
Nyírmihálydi		X	
Nyírpilis		X	
Nyírvasvári		X	
Ömböly		X	
Penészlek		X	
Piricse		X	
Pócspetri		X	
Terem		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 6 333 fő gyermek járt, akik közül 2 283 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 20 települése közül egyedül Nyírderszen csak óvoda működik, mint köznevelési intézmény. A többi településen óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. A járásban 7 településen érhető el középfokú oktatási intézmény.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban egyedül Nyírbátor településen működik a Mátészalkai Tankerület Központ fenntartásában működő Éltés Mátyás Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium. További fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások elérhetőek még a vármegyében Nyíregyházán, Kisvárdán és Mátészalkán. A járás településein a Nyírbátorban működő Szabolcs - Szatmár- Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézménye, látja el a gyógypedagógiai tanácsadáshoz, korai fejlesztéshez, gondozáshoz, szakértői tevékenységhez, nevelési tanácsadáshoz, logopédiai ellátáshoz, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadáshoz, konduktív pedagógiai ellátáshoz, gyógytestneveléshez, iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátáshoz kapcsolódó feladatokat, fejlesztéseket.

Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. A nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, esélyegyenlőségükre. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a járás településein az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekek kedvezményes vagy ingyenes étkeztetése, az ingyenes tankönyv, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra. A középfokú oktatást jó tanulmányi eredménnyel záró hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segíti a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat megkezdhessék, illetve folytathassák.

Nyíregyházi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Apagy		X	
Kálmánháza		X	
Kótaj		X	
Nagycserkesz		X	
Napkor		X	
Nyíregyháza	X	X	
Nyírpazony		X	
Nyírtelek		X	
Nyírtura		X	
Rakamaz		X	
Sényő		X	
Szabolcs		X	
Timár		X	
Tiszanagyfalu		X	
Újfehértó		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 25.792 fő gyermek járt, akik közül 1.521 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 15 települése közül egyedül Szabolcs településen csak óvoda működik, mint köznevelési intézmény. A többi településen óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. A járásban 3 településen érhető el középfokú oktatási intézmény.

A járásban a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a köznevelés és a gyermekvédelmi ellátások területén különböző kedvezmények, támogatások biztosítottak.

A települési önkormányzatok szociális és egészségügyi ellátások megszervezésére, érdekében továbbra is szükség szerint kötnek szerződést egy-egy tevékenységre vonatkozóan egyedi megállapodás alapján Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatával (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, orvosi ügyelet ellátása).

Apagyon a családsegítés és gyermekvédelem társulási formában működik az Ófehértói Gondozási Társuláson belül, 1 fő főállású teljes munkaidős közalkalmazott foglalkoztatásával. Az Apagyi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Szociális Étkeztetés intézménybe járó, óvodáskorú, beszédhibával küzdő gyermekekkel, heti 1 nap logopédus foglalkozik. A mozgásszervi problémákkal küzdő gyermekekkel, heti 1 alkalommal, utazó gyógypedagógus foglalkozik. Az óvodapedagógusok az intézménybe járó

óvodáskorú gyermekeket - akiknél testi, fejlődésbeli problémát észlelnek - vizsgálatra a Pedagógiai Szakszolgálathoz küldik. Kálmánházán az iskolában gyógypedagógiai oktatás nem valósul meg. A gyógypedagógiai feladatokat utazó gyógypedagógus biztosítja a gyerekek számára. A településen dolgozó nevelési, oktatási munkát végző pedagógusok biztosítják az esélyegyenlőséget, a gyermekek jogait, - minden megkülönböztetés nélkül. Folyamatosan kapcsolatot tartanak a megfelelő szakemberekkel, intézményekkel (Családsegítő Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, bölcsőde, védőnő, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus) a hátrányok leküzdése érdekében.

Nyírpazonyban a Nyíregyháza Megyei Jogú Város biztosítja az ellátásokat 2018. január 1-től a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény, Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, illetve a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ keretében. A Nyírpazonyi Aranyalma Óvoda, Bölcsőde, Családi Bölcsőde és Konyha Óvodába járó gyerekek részére a gyógypedagógiai ellátás helyben ellátott feladata, illetve logopédiai ellátás is biztosított Nyíregyházán. A családi napköziben működik a korai fejlesztés és gondoskodás. Újfehértón a fejlesztőpedagógiai foglalkozások a város óvodáiban és iskoláiban zajlanak. A településen gyógytornára és gyógyúszásra is van lehetőség.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat az alábbi feladatok ellátását biztosítja: a: továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, iskolapszichológiai ellátás, óvodapszichológiai ellátás, kiemelten tehetséges tanulók gondozása.

A Nyíregyházi Tankerületi Központba tartozó iskolák között 1 készségfejlesztő, 1 fejlesztő nevelést végző és szakszolgálati feladatokat ellátó is van. Ezeknek az intézményeknek a pedagógusai nagyon sokat tesznek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásáért.

Nyíregyházán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézményében és köznevelési szerződés keretei között a Rejtett Kincsek Down Egyesület fenntartásában működő Csodavárban és az ÉFOÉSZ Egyesületnél vezetik igénybe a szülők a gyermekük részére javasolt gyógypedagógiai fejlesztéseket. A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ feladata a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint a gyermekjóléti központ feladatainak ellátása. Az intézmény a város területén családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást biztosít, valamint a járás területén a központ szolgáltatásait (utcai, lakótelepi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat, pszichológiai, jogi tanácsadás, családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia, hatósági feladatok, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység).

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások teljeskörűen elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban Nyíregyháza és Újfehértó településen működik. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban.

Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekek számára a nevelési, oktatási időben és szünidőben a kedvezményes vagy ingyenes étkezés biztosítása és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyvellátáshoz való hozzáférést. Ezen felül az önkormányzatok szociális rendeleteiben további pénzbeli és természetbeni támogatásokat, hozzájárulásokat biztosítanak költségvetésük terhére.

A települések fontosnak tartják a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj biztosítását, amivel az önkormányzatok a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat megkezdhessék, illetve folytathassák.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos		X	
Tiszaadada		X	
Tiszaдоб		X	
Tiszaeszlár		X	
Tiszaölök		X	
Tiszavasvári		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 3.759 fő gyermek járt, akik közül 1.694 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. A járás 6 településén óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. A járásban 2 településen érhető el középfokú oktatási intézmény.

Tiszavasváriban jelenleg a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központon keresztül az alábbi ellátási formák működnek: étkeztetés, házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a család és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ, a támogató szolgálat, a nappali ellátás keretében az idősek klubja, idősek otthona, a fogyatékkal élők otthona. A gyermekvédelmi ellátórendszeren belül működik a gyermekjóléti szolgáltatás - Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Család és Gyermekjóléti Központ.

A Tiszavasváriban működő Magszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjában kiemelt szerepet kapnak a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetből érkező gyermekekhez

kapcsolódó oktatási-nevelési feladatok, melynek része a felső tagozatos tanulók számára kialakított pályaorientációs program és a helyben működő tanoda.

Tiszavasvári Város Önkormányzata 2023-ban a Tiszavasvári Komplex Felzárkóztatási Programnak köszönhetően együttműködési megállapodást kötött a Magyarországi Magszter Alapítvány intézménnyel 30-30 fő tanoda és biztos kezdet gyerekház szolgáltatásra, mind a büdi és a szentmihályi városrészen. A büdi városrészen a tanoda szolgáltatás 2024 januárjától megkezdődött és a biztos kezdet gyerekház is rövidesen megkezdí működését. Tiszadadán az óvodában heti egy alkalommal 4 órában a fejlesztő foglalkozásokat oklevéllel rendelkező fejlesztő pedagógus végzi. A képesség- és részképesség zavaros gyermekeket a csoportjukból kiemelve mikrocsoportban foglalkoztatja. Heti 3 órában logopédus és gyógypedagógus foglalkozik az arra rászoruló gyerekekkel. A Holló László Általános Iskola és Kettősfunkciójú Könyvtár egy feladatellátási helyen, 8 évfolyammal működik, ahol egy fő fejlesztő pedagógus dolgozik. További fejlesztő programokra lenne szükség a településen a nagylétszámú hátrányos vagy halmozottan hátrányos és sajátos nevelési igényű tanulókra tekintettel. Tiszadobon mind az óvoda, mind pedig az általános iskola kiemelkedő figyelmet fordít a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai és iskolai ellátására, nevelésére. Az óvodában integráltan fejlesztik és oktatják az SNI-s gyermekeket. A szakértői bizottság által előírt fejlesztési órákat egyénileg vagy mikrocsoportos fejlesztés keretében kapják meg a fejlesztő szakembertől. Az óvodában gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus megbízási szerződéssel látja el a feladatát. A Gyermejkölési Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják. Az általános iskolai oktatásban elérhető a gyógypedagógiai oktatás, mely minden nap biztosított. A tiszadobi Tanoda célcsoportja az általános és középiskolás korosztály, kiemelten a hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok. Részükre tanórán kívüli foglalkozások keretében biztosították a felzárkóztatást és a tehetséggondozást egyéni fejlesztési tervek alapján, valamint a szabadidő hasznos eltöltését. A tanodában folyó munkát szaktanárok és önkéntes segítők végzik. A tiszadobi Biztos Kezdet Gyerekház célcsoportja a 0-3 éves korosztály, valamint az őket nevelő szüleik.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. További fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások, intézmények legközelebb a járáshoz a vármegyeszékhelyen állnak rendelkezésre. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban.

Ebben a járásban is az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekeknek kedvezményes

vagy ingyenes étkezés és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyvellátás, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A települési önkormányzatok a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjjal a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat megkezdhessék, illetve folytathassák.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti		X	
Barabás		X	
Bregdaróc		X	
Beregsurány		X	
Csaroda		X	
Gelénes		X	
Gemzse		X	
Gulács		X	
Gyüre		X	
Hetefejércse		X	
Ilk		X	
Jánd		X	
Kisvarsány		X	
Lónya		X	
Márokpapi		X	
Mátyus		X	
Nagyvarsány		X	
Nyírmada		X	
Olcsva		X	
Pusztadobos		X	
Tákos		X	
Tarpa		X	
Tiszaadony		X	
Tiszkerecseny		X	

Tiszaszalka		X	
Tiszavid		X	
Vámosatya		X	
Vásárosnamény		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 4.864 fő gyermek járt, akik közül 2.326 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 28 települése közül Hetefejércse, Márokpapi, Mátyus, Tákos és Tiszavid településeken nincs nevelési és oktatási intézmény. 7 településen csak óvoda érhető el. A járás 16 településén várja óvoda és általános iskola is a gyermekeket. A 16 település közül Aranyosapáti, Gemzse, Tarpa és Vásárosnamény településeken biztosított a továbbtanulás középfokú oktatási intézményben.

Vásárosnamény a Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás, a Vásárosnaményi járás 26 települési önkormányzata által létrehozott hivatalos szervezet járásszékhely települése. Ezáltal nem csak a saját településünk, hanem a Társulás önkormányzatainak az érdekeit is folyamatosan figyelemmel kíséri, segít a munkájukat. Gyakoriak a mikrotársulási szerveződések aktuális pályázatok, programok megvalósítására. A BEREGTÖT által működtetett Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, a Család- és Gyermekjóléti Központ, a Beregi Mesevarázsbírodalom Bölcsőde, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Vásárosnaményi Pedagógiai Szakszolgálat Vásárosnaményi Tagintézménye munkáján keresztül is történik a településeken előforduló hasonló problémákra történő intézkedések megvalósítása.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a Járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nem működik. További fejlesztő szolgáltatások a Vármegyeszékhelyen kívül, Kisvárdán, Mátészalkán és Nyírbátorban érhetőek el.

Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. Ebben a járásban is az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ami alapján az arra jogosult a gyermekeknek ingyenes étkezés és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyv, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjjal az önkormányzatok a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat folytathassák.

Záhonyi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Benk		X	
Eperjeske		X	
Győröcske		X	
Komoró		X	
Mándok		X	
Tiszabездéd		X	
Tiszaogyorós		X	
Tiszaszentmárton		X	
Tuzsér		X	
Záhony		X	
Zsurk		X	

A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2.895 fő gyermek járt, akik közül 869 fő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

A járás 11 települése közül Benk és Győröcske településen nem működik köznevelési alapfeladatot ellátó intézmény. 9 településen óvoda és általános iskola is várja a gyermekeket. A járás 6 településen érhető el középfokú oktatási intézmény. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Záhonyi Tagintézménye biztosítja az oktatási intézményekhez kapcsolódó fejlesztő pedagógiai és pszichológiai tevékenységet, gyógytornát. Kiegészítő szolgáltatást végez Záhony településen a Pedagógiai Szakszolgálat, szociálpedagógus foglalkozik a dislexiás, discalculiás, disgrafiás zavarokkal küzdő, valamint gyermekekkel. A Szakszolgálat biztosítja a gyógytestnevelőt fejlődési rendellenességgel, gerincproblémával küzdő gyermekek részére. Pszichológus biztosít a magatartászavaros gyermekek fejlesztésére. Záhony és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül a Mándoki Térségi Szociális Központ - Család- és gyermekjóléti szolgálat útján történik az étkeztetés biztosítása, a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás fogyatékkal élők nappali ellátása, hajléktalan személyek átmeneti szállása, szenvedélybetegek közösségi alapellátása.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások csak részben elérhetőek a járásban. Fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmény a járásban nem működik. Fejlesztő foglalkozások, szolgáltatások a vármegyében a vármegyeszékhelyen Kisvárdán, Mátészalkán és Nyírbátorban érhető el. Az oktatási intézményekben a tanítás integráltan történik, külön

felzárkóztató foglalkozások szolgálják a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását. A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatásban.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek esetében nyújtott támogatások közül a leggyakoribb a rendszeres, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermekeknek ingyenes vagy kedvezményes étkezés és az oktató-nevelő intézményekben ingyenes tankönyvellátás, illetve a szünidőben naponta egyszeri meleg étel kerül biztosításra.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjjal az önkormányzatok a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalokat segítik abban, hogy felsőoktatási tanulmányaikat folytathassák.

Mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatások elérhetőségének összessége

A köznevelési törvény kiemelt célként jelöli meg a hátránykompenzációt. A köznevelési intézmények fontos feladata a hátrányok pedagógiai eszközökkel történő mérséklése és a tehetséggondozás. Minden rászoruló fogyatékkal élő és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló számára biztosított az oktatási intézményekben a lehetőség az oktatásban való részvételre, ahol a gyermekek és a tanulók megkapják a szükséges szakmai szolgáltatásokat, amely lehetővé teszi, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőben azonos esélyeiket.

A pedagógiai szakszolgálat működési körzetében ellátja a vármegye 229 települését. A járási tagintézmények a jogszabályban meghatározott nevelési tanácsadás-, szakértői bizottsági tevékenység, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás-, valamint tehetséggondozás szakfeladatok ellátását szervezik meg. A feladataik sokrétűek, a logopédiai szűrésektől a részképességszavar fejlesztéseken át a pályaválasztási tanácsadásig segítik a gyermekeket, tanulókat. A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás szakfeladaton az ellátást igénylő gyermekek számának emelkedése növeli az ellátási igényeket.

A települések önkormányzatai szociális rendeletekkel segítik a mélyszegénységben élőket, pénzügyi és természetbeni ellátásokkal támogatva a rászorulókat. A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes, illetve ingyenes iskolai étkeztetés, rendkívüli kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, halálesetben felmerült kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, beiskolázási támogatás. A lehetőségek között szerepel még a gyermekek átmeneti otthona és az anyaothton, szükség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a védőnő nyújt segítséget a rászorulóknak ezen otthonokkal történő kapcsolatfelvételben.

A Gyermekjóléti Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, válsághelyzetben lévő

várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

A járás települései által készített HEP-ből megállapítható, hogy a szolgáltatások egy része elérhető az adott településeken (pl. óvodában, iskolában gyógy- és fejlesztő pedagógus, logopédus biztosításával), illetve térségi társulásokon, gyermekjóléti szolgálatokon, illetve pedagógiai szakszolgálatokon keresztül. A nevelési és oktatási intézmények a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítéséhez fejlesztési programmal rendelkeznek. Az intézményekben dolgozók képzéseken vesznek részt a hatékony fejlesztés érdekében.

Számos civil szervezet és szociális intézmény önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhítik a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

Az egyházak, roma önkormányzatok és civil szervezetek együttműködésével táboroztatások, kirándulások, illetve kulturális programok valósulnak meg.

A felzárkóztatáshoz és a szolgáltatások biztosításához a települések pályázati forrásokat is felhasználnak, illetve felhasználtak.

A vármegye egyes településein az EFOP operatív program megvalósulásával megjelentek a Biztos Kezdet Gyerekházak, Tanodák, ahol a különböző életkorú gyermekek, rászoruló fejlesztéseken és különböző rendezvényeken vehetnek részt. A Jelenlét Pontok működése is meghatározó a vármegye településein.

A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, fiatal felnőttek számára nyújtott szolgáltatás egy része csak decentrumokban, illetve a vármegyeszékhelyen, Nyíregyházán érhető el. A fejlesztő szolgáltatások igénybevételéhez azok a települések, amelyek rendelkeznek kisbusszal vállalják gyermekek időpontra történő szállítását. Azokon a településeken, ahol nincs nevelési, oktatási intézmény a gyermekek szomszédos településre szállításában az önkormányzatok segítséget nyújtanak, ha a szülő kéri.

Az előnyben részesítés leggyakoribb formája a településeken az önkormányzatok által nyújtott gyermekvédelmi támogatás, az ingyenes étkezés és ingyenes tankönyv.

A szünidei gyermekétkeztetést a települési önkormányzatok vállalják, a rászoruló gyermekek étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B. § pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen biztosítják.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok, fiatal felnőttek felsőoktatásban való részvételét támogatja.

A települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiból kiderül, hogy nevelő, oktató munka során a biztosításra kerül a gyermekek szűrése, képességeik vizsgálata és a szükséges szakember bevonása. A fejlesztő foglalkozások száma legtöbbször heti egy alkalommal biztosított, aminek gyakoribb, rendszeresebb hozzáféréssel a gyermekek, tanulók integrálása gördülékenyebb lenne. A mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek és fiatal felnőttek esetében általános probléma,

hogy a gyermekek egy kisebb része tanköteles koráig az általános iskolát sem végzi el vagy középiskolai tanulmányait abbahagyja, nem szerez szakképzettséget. Így a családi helyzetéből történő kitörési lehetőség alacsony iskolai végzettség mellett nem tud megvalósulni, a foglalkoztatottság esélye is jelentősen csökken. Ezért fontos oktatási intézményekbe integrált hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek, tanulók esetében is személyiségüknek, képességeiknek, érdeklődési körüknek megfelelő szakmák felkutatása, további szakemberek (pl. pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, pályaorientációs munkatárs) bevonása az emelt számú fejlesztési tevékenységekbe. Az emelt számú fejlesztés biztosítása nehéz a szakemberhiány és a szakemberek nagyfokú leterheltsége miatt.

A települési HEP-ben megjelölt leggyakoribb problémák/intézkedések az alábbiak:

- gyermek agresszivitásának megszüntetése.
- gyermek tanulási nehézségeinek megszüntetése,
- több pszichológus, logopédus alkalmazása,
- szabadidős programok hiánya, bezárkózás,
- további nevelési, oktatási intézményi eszközök beszerzése, kültéri, beltéri (játékok, bútorok, gépek),
- veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása,
- a hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése,
- új tevékenységek bevezetése pl. zene, vizuális kultúra, sport tanulási lehetőségek biztosítása,
- a gyermekek, fiatalok körében nő a szenvedélybetegségek száma,
- bűnmegelőzési programok megvalósítása,
- a család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett,
- tehetséges gyermekek elkallódásának megakadályozása.

5.2. Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek definíciója a jelenleg hatályos Köznevelési Törvény szerint: Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékkal élő, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékkal élő, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az Európai Unió arra törekszik, hogy a fogyatékossgal élő és a részképességszavaros gyerekek együtt tanulhassanak az ép gyerekekkel. Ezt az oktatási formát inklúciónak vagy inkluzív nevelésnek nevezik. A sajátos nevelési igényű tanulók szakképzésben való ellátása a speciális szakiskolákban történik, ahol a tanterveket és vizsgákat a tanulók igényeihez igazítják, emellett a normál szakképző iskolákban is biztosítható az ellátás, amennyiben az iskola erre képes.

Egy adott szakképzésre a beiskolázás feltétele a pályaalakmasság, amely tartalmazza az iskolaorvos által megítélt egészségügyi alkalakmasságot. Az intézménykijelölés feladata a vármegyei szakértői bizottságoké.

Baktalórántházai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza		X	
Besenyőd		X	
Laskod		X	
Levelek		X	
Magy		X	
Nyíribrony		X	
Nyírfákó		X	
Nyírkércs		X	
Ófehértó		X	
Petneháza		X	
Ramocsaháza		X	
Rohod		X	

A Baktalórántházai járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 6 218 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2 511 fő gyermek járt, akik közül 179 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő. A járás települései közül Laskod és Besenyőd településen nincs sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek.

A járásban a Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulás 2004 óta koordinálja a térségi fejlesztéseket, elősegítve a gazdasági, infrastrukturális, társadalmi és kulturális felzárkózást, ami alapvető a vármegyei és térségi identitás erősítésében és az együttműködésekben. A nevelési, oktatási intézményekben dolgozók a Családsegítővel, a Gyermekjóléti szolgálattal és a településen dolgozó védőnővel szoros együttműködésben látják el feladatukat a SNI és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekekhez kapcsolódóan is.

Baktalórántházán a helyi általános iskolában integráltan nevelik-oktatják a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket.

A pedagógia szakszolgálat keretében 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő logopédus, 1 fő pszichológus segíti rendszeresen a nevelő-oktató tevékenységet. Rohodon a helyi általános iskolában az integráltan nevelt-oktatott sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő foglalkozásait, szolgáltatásait utazó gyógypedagógusok látják el a Kisvárdai Tankertületi Központból. Ramocsaházán a nevelési és oktatási intézményekben a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő tevékenységéhez logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus szakembert vonnak be.

A vármegyei pedagógiai szakszolgálat járási tagintézményén és támogató szolgálton kívül, a járásban három településen (Baktalórántháza, Petneháza és Nyírkércs) találhatóak fejlesztéssel foglalkozó intézmények.

Csengeri járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Csenger		X	
Csengersima		X	
Csengerújfalu		X	
Komlódtótfalu		X	
Pátyod		X	
Porcsalma		X	

Szamosangyalos		X	
Szamosbecs		X	
Szamostatárfalva		X	
Tyukod		X	
Ura		X	

A Csengeri járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 4 345 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 1 660 fő gyermek járt, akik közül 114 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő. A járásban három településen (Komlódtótfalu, Szamosangyalos, Szamostatárfalva) nincs nevelési, oktatási intézmény.

A célcsoportot érintő szolgáltatások hozzáférését a Csenger Többcélú Kistérségi Társulás és a Csengerbe lévő Pedagógiai Szakszolgálat koordinálja, így lehetőség van járás településein logopédus, gyógytornász, gyógypedagógus, iskolapszichológus és egyéb ellátások igénybevételére.

A településeken nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatás területén. Csengerben a BTMN-es gyerekeket (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) az iskola pszichológusa szűri ki, és a fejlesztő pedagógussal közösen fejlesztik, vagy küldik tovább más segítő intézményekhez (szakértői bizottság) őket. Csengersima településen a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja, integrált oktatás folyik az intézményekben. Csengerújfaluban összesen 1 fő sajátos nevelési igényű tanuló van az általános iskolában. Tyukodon a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása teljeskörűen megoldott, az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférésük biztosított.

Porcsalmán a Református Egyházközség fenntartásában működik a Szociális Szolgáltató Központ, ahol a Család- és Gyermejkölési Szolgálat és a fogyatékkal élők nappali ellátása is biztosított.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Botpalád		X	
Cégénydányád		X	
Csaholc		X	

Császló		X	
Csegöld		X	
Darnó		X	
Fehérgyarmat		X	
Fülesd		X	
Gacsály		X	
Garbolc		X	
Gyügye		X	
Hermánszeg		X	
Jánkmajtis		X	
Kérsején		X	
Kisar		X	
Kishódos		X	
Kisnamény		X	
Kispalád		X	
Kisszekeres		X	
Kölcse		X	
Kömörő		X	
Magosliget		X	
Mánd		X	
Méhtelek		X	
Milota		X	
Nábrád		X	
Nagyar		X	
Nagyhódos		X	
Nagyszekeres		X	
Nemesborzova		X	
Olcsvaapáti		X	
Panyola		X	
Penyige		X	
Rozsály		X	
Sonkád		X	
Szamossályi		X	
Szamosújlak		X	

Szatmárcseke		X	
Tiszabecs		X	
Tiszacsécse		X	
Tiszakóród		X	
Tisztaberek		X	
Tivadar		X	
Tunyogmatolcs		X	
Túristvándi		X	
Túrlicse		X	
Uszka		X	
Vámosoroszi		X	
Zajta		X	
Zsarolyán		X	

A Fehérgyarmati járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 12 054 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 4 460 fő gyermek járt, akik közül 236 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

A járás településein a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatása folyamatos feladatot jelent. A fejlesztéseket a Felső-Tisza Vidéki Többcélú Társulás keretében működtetett Pedagógia Szakszolgálat dolgozói látják el. Botpaládon a fejlesztő pedagógus és logopédus heti rendszerességgel foglalkozik a gyerekekkel az óvodában és az általános iskolában. Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt a kompetenciafejlesztés és egyéni differenciálás terén. Cégenyádon a SNI-s és BTMN-es gyermekek integrált nevelésben, oktatásban részesülnek az iskolai gyógypedagógus közreműködésével. Fülesd településen az óvoda- és gyógypedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Heti egy alkalommal logopédus, gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus jár ki a településre. Biztosított a településen az integrált sajátos nevelésű gyermekek óvodai nevelése, differenciált fejlesztése. Fehérgyarmaton teljes körű óvodai elhelyezés a SNI gyermekek számára. Az integrált oktatás feltételei biztosítottak. A járás településein, ahol működik nevelő, oktató intézmény ott az óvoda és az általános iskola felveszi az integráltan oktatható SNI-s, BTMN-es gyerekeket.

A járásban is biztosított a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Fehérgyarmati Tagintézménye és a Támogató Szolgálat által nyújtott ellátások. Ezen túlmenően 4 településen (Fehérgyarmat, Penyige, Jánd és Nábrád) biztosításra kerülnek a sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő, illetve fogyatékossággal élő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások.

Ibrányi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balsa		X	
Buj		X	
Gávavencsellő		X	
Ibrány		X	
Nagyhalász		X	
Paszab		X	
Tiszabercel		X	
Tiszatelek		X	

Az Ibrányi járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 8 006 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2 789 fő gyermek járt, akik közül 209 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Ibrányi Tagintézményének ellátási körzete az Ibrányi járás területén működő 8 település: Balsa, Buj, Gávavencsellő, Ibrány, Nagyhalász, Paszab, Tiszabercel, Tiszatelek – óvodái, iskolái, középiskolái. A járásban mind az óvodák, mind pedig az általános iskolák kiemelkedő figyelmet fordítanak a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai és iskolai ellátására, nevelésére. Balsa településen egy óvoda működik, melyben egyaránt járhat sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek is. Az óvodában fejlesztőpedagógus szűri, fejleszti a gyerekeket, gyógypedagógus, pszichológus társulási szinten biztosított, szükség szerinti órában. Buj településen az iskolában gyógypedagógus segíti a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Az óvodában integráltan fejlesztik és oktatják az SNI-s gyermekeket.

Az óvodának saját gyógypedagógusa nincs, azonban megbízási szerződéssel gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus is ellátja ezeket a feladatokat, ezen felül a Pedagógiai Szakszolgálattól heti egy alkalommal logopédus is kijár az intézménybe. Az iskolában 4 utazó gyógypedagógus és 1 fő gyógytestnevelő látja el a feladatát, iskolapszichológust pedig heti 1 alkalommal az Ibrányi Pedagógiai Szakszolgálat biztosít, ahová az önkormányzat által biztosított kibusssal logopédushoz járnak a gyerekek. Gávavencsellőn az óvodának és általános iskolának alapító okiratában is szerepel az integráltan oktatható SNI gyermekek felvétele, a fogyatékosági típusnak megfelelően. Az intézmény

törekszik arra, hogy a gyermekekkel utazó gyógypedagógus is foglalkozzon. Az órai differenciált foglalkozás és a komplex egészségfejlesztés mellett elérhető szolgáltatás a logopédiai terápia, a gyógytestnevelés (az Ibrányi Szakszolgálat segítségével) és a pedagógiai célú fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat). Nincsenek hátrányos megkülönböztetések az oktatás területén.

Kemecsei járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Kemecse		X	
Berkesz		X	
Beszterec		X	
Demecser		X	
Gégény		X	
Kék		X	
Nyírbogdány		X	
Nyírtét		X	
Székely		X	
Tiszarád		X	
Vasmegyer		X	

A Kemecsei járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 7 742 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2 458 fő gyermek járt, akik közül 171 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Beszterecen az iskolában, illetve az óvodában a sajátos nevelésű igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók óvodai és iskolai ellátása megoldott. Az óvodákban és iskolákban biztosított a logopédiai ellátás, a gyógypedagógiai fejlesztési lehetőség. Az óvoda és iskola, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kemecsei Tagintézménye látja el a járás településein található köznevelési intézményekben, a jogszabályban előírt szakszolgálati alapfeladatokat. A Kemecsei Családsegítő- és Gyermekjóléti Központban az alábbi speciális szolgáltatások működnek:

- **készenléti ügyelet:** Célja, a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítségnyújtás, tanácsadás vagy tájékoztatás,
- **kapcsolattartási ügyelet:** A szolgáltatás igénybevételére (ünnepnapok kivételével) minden szombati napon 8,00 – 12,00 óra között van lehetőség. A szolgáltatás igénybe vehető: bírósági ítélettel, végzéssel, megállapodással, gyámhivatali határozattal, önkéntesen,
- **pszichológiai tanácsadás:** A szolgáltatást csütörtöki napokon 13,00-16,00 óra között vehetik igénybe a kliensek. A szakembert leggyakrabban: iskolai beilleszkedési - magatartási problémával, serdülőkori problémával küszködő gyerekek, szülő-gyermek kapcsolati nehézségekből eredően keresik fel,
- **mediáció (közvetítő eljárás):** Felek között kialakult konfliktusok hatékony kezelését, megoldását segítő elő.

Kék településen minden óvodai csoportban a nevelés és minden iskolai osztályban a nevelés és oktatás integráltan folyik a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételével.

Kisvárdai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Ajak		X	
Anarcs		X	
Dombrád		X	
Döge		X	
Fényeslitke		X	
Gyulaháza		X	
Jéke		X	
Kékcse		X	
Kisvárd	X		
Lövőpetri		X	
Mezőladány		X	

Nyírkárász		X	
Nyírlövő		X	
Nyírtass		X	
Pap		X	
Pátroha		X	
Rétközberencs		X	
Szabolcsbáka		X	
Szabolcsveresmart		X	
Tiszakanyár		X	
Tornyospálca		X	
Újdombrád		X	
Újkenéz		X	

A Kisvárdai járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 17 296 fő a KSH adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 8 755 fő gyermek járt, akik közül 869 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Kisvárdán a Szent Miklós Integrált Szolgáltató Központ biztosítja az SNI gyermekek gondozását, nevelését.

A Csígház Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív, Pedagógiai Módszertani Intézmény, Pedagógiai Szakszolgálat, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola azért jött létre, hogy segítse az eltérő fejlődésű gyermekek problémáinak minél korábbi felismerését, illetve megvalósítsa, helyben is elérhetővé tegye Kisvárdán és körzetében ezen gyermekek komplex korai fejlesztését. Az sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését, a Csígház Korai Fejlesztő Központ látja el, megbízási szerződés keretében. Intézményen belül, minden tagintézményben, differenciáló-fejlesztő, nyelvi-fejlesztő, -óvodapedagógusok foglalkoznak a részképesség gyengeséggel küzdő gyermekekkel.

Mátészalkai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza		X	
Fülpösdaróc		X	
Géberjén		X	

Győrtelek		X	
Hodász		X	
Jármi		X	
Kántorjánosi		X	
Kocsord		X	
Mátészalka	X		
Mérk		X	
Nagydobos		X	
Nagyecsed		X	
Nyírcsaholy		X	
Nyírkáta		X	
Nyírmeggyes		X	
Nyírparasznya		X	
Ópályi		X	
Ökörítőfülpös		X	
Őr		X	
Papos		X	
Rápolt		X	
Szamoskér		X	
Szamosszeg		X	
Tiborszállás		X	
Vaja		X	
Vállaj		X	

A Mátészalkai járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 21 064 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 9 860 fő gyermek járt, akik közül 428 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

A 2022/2023. tanévtől működik a Mátészalkai Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként. Az intézményben gyógypedagógiai oktatás is és nevelés folyik az intézményi jogviszonyban álló gyermek/tanuló mind sajátos nevelési igényű. A fejlesztő programok tanórán kívüli lehetőségként jelennek meg. A terápiás lehetőségek tárháza bővült, térítésmentesen igénybe vehető. Hodász településen minden óvodai csoportban a nevelés és minden iskolai osztályban a nevelés és oktatás integráltan folyik a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételével. Nyírkátán a Vörösmarty Mihály

Általános Iskolában egyaránt tanulhat különleges bánásmódot igénylő gyermek, sajátos nevelési igényű gyermek, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő gyermek éppúgy, mint a kiemelten tehetséges gyermek. Ökörítőfülpösön az óvodában állandó jellegű gyógypedagógiai ellátás nincs, heti egy alkalommal kistérségi gyógypedagógus látogatja az óvodát, logopédus heti egy alkalommal jár Mátészalkáról. Amennyiben további fejlesztésre volna szükség Mátészalkán van rá lehetőség kistérségi keretek között.

A járás intézményeiben gyógypedagógusok segítik a sajátos nevelési igényű gyermekeket Nincsenek hátrányos megkülönböztetések a nevelésben, oktatásban.

Nagykállói járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balkány		X	
Biri		X	
Bököny		X	
Érpatak		X	
Geszteréd		X	
Kállósemjén		X	
Nagykálló		X	
Szakoly		X	

A Nagykállói járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 9 557 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 3 230 fő gyermek járt, akik közül 249 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykállói Tagintézménye biztosítja a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat. Feladatai között szerepel a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek korai fejlesztése és gondozása a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtása - a fejlesztő felkészítés feladata, hogy azoknak a gyermekeknek, akik tankötelezettségüket sajátos nevelési igényük miatt nem tudják teljesíteni, biztosítsa a fejlődésükhöz szükséges felkészítést, a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtásával. A fejlesztő foglalkozások megszervezése egyéni (1-3 fő) és kiscsoportos (maximum 5 fő) formában, a nevelési tanácsadás feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek problémáinak feltárása, ennek alapján

szakvélemény készítése, a gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával, továbbá az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága, fejlettsége azt szükségessé teszi. a logopédiai szolgáltatás feladata a megkésett beszédfejlődés, beszédritmus zavara, diszfónia, diszlexia, diszgráfia stb. megelőzése és gyógyítása. Ellátja a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás feladatait a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálatát, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlását, a konduktív pedagógiai szakszolgálat feladatait a központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelését, fejlesztését és gondozását. Feladata még a gyermekek gyógytestnevelési, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja.

Nyírbátori járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget		X	
Encsencs		X	
Kisléta		X	
Máriapócs		X	
Nyírbátor	X		
Nyírbéltek		X	
Nyírbogát		X	
Nyírcsászári		X	
Nyínderzs		X	
Nyírgelse		X	
Nyírgyulaj		X	
Nyírlugos		X	
Nyírmihálydi		X	
Nyírpilis		X	
Nyírvasvári		X	
Ömböly		X	
Penészlek		X	
Piricse		X	

Pócspetri		X	
Terem		X	

A Nyírbátori járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 14 874 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 6 333 fő gyermek járt, akik közül 321 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Nyírbátorban a Mátészalkai Tankerület Központ fenntartásában működő Éltés Mátyás Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium intézményben szakiskolai nevelés -oktatás, nappali rendszerű iskolai oktatás, sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékossggal élő – hallási fogyatékossggal élő, érzékszervi fogyatékossggal élő – látási fogyatékossggal élő), sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékossggal élő – hallási fogyatékossggal élő, érzékszervi fogyatékossggal élő – látási fogyatékossggal élő) , szakiskolai és készségfejlesztő iskolai képzés folyik. Az iskola működése több tagozat összehangolt munkájának eredménye. Az általános iskolai tagozaton 1-8. évfolyamon tanulhatnak diákjaik tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott tagozaton. Ez kiegészül speciális osztályokkal, ahol autizmus spektrum zavarral diagnosztizált tanulók oktatását, nevelését végzik. Fejlesztő nevelés-oktatás csoportjaikban súlyosan, halmozottan fogyatékossggal élő gyermekek fejlesztését látják el. A készségfejlesztő iskolában - amely intézmény típus az értelmileg akadályozottak középiskolája - a tanulók a közismereti tárgyak mellett szakmai modulokat tanulnak a teljesség igénye nélkül: árufeltöltő, kert-és parkápoló, konyhai kisegítő, textil-és fonalmentő ismereteket sajátítanak el, amelyekről végbizonyítványt is szereznek. A Városi Szociális Szolgálat a Nyírbátorban élő, olyan pszichiátriai betegségben szenvedő személyek részére biztosítja a nappali ellátást, akik önálló életvezetésre betegségük miatt nem, vagy csak részben képesek. Lehetőséget nyújtanak a napközbeni tartózkodásra, a társas kapcsolatok építésére, továbbá igény szerint megszervezik az ellátottak étkeztetését. Nyírbátor Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátást Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményén keresztül biztosítja. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereit és eszközeit használja fel a gyermek érdekében. A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait a családsegítők végzik.

A járásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyírbátori Tagintézményében folyik gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, gondozás. Az intézmény a Nyírbátorban három évtizede segíti a különféle magatartási, beilleszkedési, tanulási problémával küzdő gyermekeket, azok családját és pedagógusait. Jelenleg 3 gyógypedagógus, 7 pszichológus 6 logopédus, 3 fejlesztő pedagógus, 1 gyógytestnevelő végzi a gyerekek fejlesztését, gondozását. Az elmúlt években

sokat változott, fejlődött az intézmény, nemcsak a szakmai munkát illetően, hanem az intézmény épülete, belső felszereltsége is megújult, komfortosabbá, ízlésesebbé és kényelmesebbé téve a mindennapi munkát.

Nyíregyházi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Apagy		X	
Kálmánháza		X	
Kótaj		X	
Nagycserkesz		X	
Napkor		X	
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony		X	
Nyírtelek		X	
Nyírtura		X	
Rakamaz		X	
Sényő		X	
Szabolcs		X	
Timár		X	
Tiszanagyfalu		X	
Újfehértó		X	

A Nyíregyházi járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 50 321 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 25 792 fő gyermek járt, akik közül 2 793 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő. Nyíregyházán valamennyi önkormányzati fenntartású óvodában biztosított a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása (alapító okiratban meghatározott létszámban). Az óvodai nevelés célja, a sokoldalú, tudatos fejlesztés hatására valamennyi érzékszerv bevonásával tanulják meg a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcső fokát. A sérülés mértékéhez mérten alakuljon ki, fejlődjön az alkalmazkodó, együttműködő készségük, akaraterejük, önállóságuk, érzelmi életük. Kis lépésekkel sok-sok gyakorlás útján érik el, saját lehetőségeik képest az optimális fejlődést a mozgás a beszéd, a játék, kognitív funkciók, valamint az önkiszolgálás terén. A járásban az óvodai

nevelés

integráltan

történik.

A Nyíregyházi Tankerületi Központban az SNI tanulók iskolai nevelése-oktatása a többi tanulóval részben, vagy egészben együtt, integrált nevelés-oktatás keretében történik. Külön oktatást két gyógypedagógiai intézmény lát el Nyíregyházán. Külön nevelést folytató intézmény a Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és EGYMI, valamint a Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és EGYMI. Az intézmények utazó gyógypedagógusai tevékenységüket az integráló intézményekkel együttműködve végzik. Segítik a többségi iskolában a befogadás eredményességét és az integrált oktatás kialakítását.

A járásban több településen működnek állam, tankerület, önkormányzat, civil szervezet, illetve gazdasági szervezet által fenntartott intézmények, amelyek tanácsadás biztosításával, fejlesztő foglalkoztatások nyújtásával, nappali és napközbeni ellátással segítik a sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral, illetve fogyatékossággal élő gyermekeket, fiatalokat és szüleiket a mindennapokban.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos		X	
Tiszadada		X	
Tiszadob		X	
Tiszaeszlár		X	
Tiszaölök		X	
Tiszavasvári		X	

A Tiszavasvári járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 9 546 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 3 759 fő gyermek járt, akik közül 187 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesület ellátotti körének szerves részét képezik a fogyatékossággal élő személyek, akik a TELSE nappali intézményének és a szervezet által működtetett támogatott lakhatás intézményének nagy részét alkotják. Fejlesztő foglalkoztatás keretében varrodát működtetnek, melyhez évente több megrendelés is érkezik az intézmények részéről. Rendszeresen szerveznek közös kulturális és szabadidős programokat hasonló profilú civil szervezetekkel, önkormányzati- és állami intézményekkel. A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézményben az SNI (sajátos nevelési igényű) gyermekek ellátását, a szakértői vélemények alapján szervezi meg. Megbízási szerződéssel látják el a

szakemberek/gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, tiflopedagógus, szurdopedagógus a gyermekek fejlesztését a meghatározott óraszámban. A gyermekvédelmi munka feladatait 1 fő szociálpedagógus látja el az óvodában.

„Bástya” Fogytékkal Élők Református Nappali Háza a Tiszalöki Református Egyház által működtetett intézmény, ahol az értelmi-, hallás-, látás-, és mozgássérült fiatalok és felnőttek napközbeni ellátása, gondozása, foglalkoztatása és fejlődésének segítése a cél. A Nappali Ház 30 férőhelyes. Az intézmény a saját otthonukban élő, önkiszolgálásra részben képes vagy nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésre. Az ellátottak részére igény szerint biztosítja a napközbeni étkezést, amely melegítő konyha igénybevételeivel valósul meg.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti		X	
Barabás		X	
Beregdaróc		X	
Beregsurány		X	
Csaroda		X	
Gelénes		X	
Gemzse		X	
Gulács		X	
Gyüre		X	
Hetefejércse		X	
Ilk		X	
Jánd		X	
Kisvarsány		X	
Lónya		X	
Márokpapi		X	
Mátyus		X	
Nagyvarsány		X	
Nyírmada		X	

Olcsva		X	
Pusztadobos		X	
Tákos		X	
Tarpa		X	
Tiszaadony		X	
Tizsakerecseny		X	
Tizsaszalka		X	
Tiszavid		X	
Vámosatya		X	
Vásárosnamény		X	

A Vásárosnaményi járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 12 515 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 4 864 fő gyermek járt, akik közül 233 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Tarpán mind az iskolában, mind az óvodában vannak sajátos nevelési igényű gyerekek. Egyéni fejlesztésüket a gyógypedagógusok segítik. A segítő munka aktív részesei a fejlesztő pedagógusok, az iskolapszichológus, és a logopédusok. Az iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiség fejlesztése során. Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére együttműködnek a köznevelési és gyermekjóléti intézmények szakemberei: intézményi pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős.

Vásárosnaményban az Eötvös József Általános Iskola és AMI, valamint a Vásárosnaményi Játékszörny Óvodái központi intézményeiben a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások biztosítása érdekében 1-1 fő gyógypedagógus, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vásárosnaményi Tagintézménye pszichológusa és szakemberei foglalkoznak szükség szerint a gyermekekkel. Nyírmadán a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat a Vásárosnaményi járás Nevelési Tanácsadója és Család és Gyermekjóléti Központja biztosítja a sajátos nevelési igényű és pszichés fejlődési zavarral rendelkező gyermekek számára. Pusztadoboson a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat 2 fő gyógypedagógus látja el, akik Nyíregyházáról járnak ki a településre, illetve 1 fő fejlesztőpedagógus és 1 fő logopédus, akiket a vásárosnaményi Nevelési Tanácsadó biztosít.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok ellátáshoz való hozzáférését nem csak a Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat nevelési-oktatási intézmények biztosítják a járásban, hanem egyház közösségek, civil szervezetek által működtetett intézmények is.

Záhonyi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Benk		X	
Eperjeske		X	
Győröcske		X	
Komoró		X	
Mándok		X	
Tiszabездéd		X	
Tiszaogyorós		X	
Tiszaszentmárton		X	
Tuzsér		X	
Záhony		X	
Zsurk		X	

A Záhonyi járásban élő gyermekek, illetve fiatal felnőttek száma 6 115 fő a KSH (2023) adatai szerint. A 2024. év októberi köznevelési statisztika szerint a járás köznevelési és oktatási intézményeibe 2 895 fő gyermek járt, akik közül 429 fő a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő.

Eperjeskén a BTMN-s tanulók fejlesztését heti egy órában 1-6 fős csoportokban helyi pedagógusok szervezik, heti egy órában pedig a szakszolgálat gyógypedagógusai. Az SNI tanulók fejlesztésére a Kisvárdai Tankerületi Központ óraadó gyógypedagógust foglalkoztat. Komorón a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásként helyben a továbbtanulási pályaválasztási tanácsadás, gyógypedagógiai tanácsadás és logopédiai szolgáltatás működik. Nincs gyógytestnevelés, nevelési tanácsadás, valamint korai fejlesztés és gondozás sem helyben. Tiszaogyoróson az oktatási intézményben az egyik fő cél a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és az esélyegyenlőtlenség elkerülése úgy, hogy az esélyegyenlőség érvényesítésének figyelembevételével különös figyelmet fordítanak minden infrastrukturális és szakmai fejlesztésre, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatására, fejlesztésére. Tuzsér településen mind az óvoda, mind pedig az általános iskola kiemelkedő figyelmet fordít a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai és iskolai ellátására, nevelésére.

Sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, ellátások összegzése

A célcsoportok szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek vizsgálata esetében a Helyi Esélyegyenlőségi Programok biztosítottak, hol részletesebb, hol rövidebb információt. A vármegye településein a nevelésben és az oktatásban a SNI-s és BTMN-es gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás. A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása nem mindenki számára egyenlő hozzáférés mellett, helyben elérhető szolgáltatás. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében működnek, olyan sajátos nevelési igényű és fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok, felnőttek ellátásával, fejlesztésével foglalkozó intézmények, amelyek fenntartói állami szervezetek, tankerületek, önkormányzatok, civil szervezetek és gazdasági társaságok. Az intézménytípusok között található nappali, napközbeni ellátást, fejlesztő foglalkozásokat, illetve bentlakást biztosító intézmények. Fejlesztő foglalkozásokon, oktatásokon túl tanácsadással, segítségnyújtással, információnyújtással, szolgáltatás kereséssel is segítik a hozzájuk fordulókat. A sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket települések önkormányzatai szociális rendeletekkel segítik pénzübeli és természetbeni ellátásokkal támogatva. A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes, illetve ingyenes iskolai étkeztetés, rendkívüli kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, halál esetén felmerült kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, beiskolázási támogatás. Bár a sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma alacsonyabb, mint a mélyszegénységben élő gyermekek és roma gyermekek száma fejlesztésük sokkal speciálisabb. Nagy szükség lenne a korábbi EFOP operatív programban megvalósított Biztos Kezdet Gyerekházak tevékenységei között szereplő korai fejlesztésekre, szűrésekre, hogy a gyermekek minél korábban részt tudjanak venni a szükséges fejlesztő foglalkozásokon. Fontos, hogy az ESZA+ tevékenységek között folytatódhassanak ezek a „jó-gyakorlatok”, tanodák, fejlesztési foglalkozások, mind a gyermekek, mind az őket nevelő szülők számára. A települési HEP-ekben megjelölt leggyakoribb problémák/intézkedések az alábbiak:

- közszolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes közlekedés biztosítása szükséges,
- a gyermekjóléti szolgálat további erősítése, tárgyi és szakmai jellegű segítése,
- az elszigeteltség csökkentése a fogyatékossgal élők körében,
- nyáron kevesebb program lehetőség adódik a gyermekeknek az iskola és óvoda nélkül. Ezért fontos a nyári táborok, foglalkozások, sportprogramok szervezése a nyári közösségépítés, szabadidős tevékenység biztosítása,
- gyermekekkel foglalkozó szakemberek képzése.

5.3. Ifjúságot célzó tevékenységek

Az ifjúság (15-29 évesek) számára nyújtott szolgáltatások elérhetősége alábbiakban került bemutatásra járási bontásban.

Baktalórántházai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza	X		
Besenyőd		X	
Laskod		X	
Levelek		X	
Magy		X	
Nyíribrony		X	
Nyírfákó		X	
Nyírkércs		X	
Ófehértó		X	
Petneháza		X	
Ramocsaháza		X	
Rohod		X	

A Baktalórántházai járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 3 324 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járásban, mint általában a vármegyében jelentős probléma, hogy sokan nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, korlátozva az elhelyezkedési esélyeket. Nagyon fontos tehát a felnőttképzés és szakmaszerzés. Laskod település HEP dokumentuma szerint, a cél az alacsony iskolázottság csökkentése és gyakorlatias, munkaerőpiacon hasznosítható tudás megszerzése. Magy településen a közösségi ház biztosított helyet a felnőttképzés lebonyolítására. Rohodon közkedveltek a néhány hónapos tanfolyamok, mint például a parkgondozói vagy óvodai dajka képzés. Ófehértón több alkalommal indultak mezőgazdasági képzések (családfenntartó, gyümölcsstartósító, növénykertész). A járási Munkaügyi Kirendeltség által indított és támogatott képzések iránt nagy az érdeklődés. Baktalórántházán az önkormányzat ösztöndíj programot hirdetett a felsőfokú végzettséghez kötött munkakörökben tapasztalható munkaerőhiány kezelésére.

Az önkormányzatok települési támogatást nyújtanak lakhatáshoz kapcsolódó kiadások viseléséhez, és eseti rendkívüli támogatásokat rászorulóknak. Az elvándorlás csökkentésére hozott egyik jelentős intézkedés az önkormányzatok részéről a szociális bérlakások kialakítása.

A járásban a szociális bérlakások száma alacsony (pl. Levelek, Petneháza, Ramocsaháza), vagy nem is állnak rendelkezésre (Nyírbáki), ami megnehezíti a rászoruló fiatalok és családok letelepedését. Több településen van szegregátum, ahol az életkörülmények (pl. közműellátottság, lakásállapot) alapvetően rosszabbak, és ez negatívan befolyásolja az oktatási és munkaerőpiaci esélyeket. A digitális hozzáférést pl. Laskodon, Nyírbácon, Nyírkércsen és Petneházán működő IKSZT vagy Teleház biztosítja, ahol internet hozzáférés és számítógép használat elérhető.

Csengeri járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Csenger	X		
Csengersima		X	
Csengerújfalva		X	
Komlódtótfalu		X	
Pátyod		X	
Porcsalma		X	
Szamosangyalos		X	
Szamosbecs		X	
Szamosatárfalva		X	
Tyukod		X	
Ura		X	

A Csenger járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 2 193 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Csenger Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya folyamatosan szervez munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzéseket és átképzéseket. Ezek a Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyamokon keresztül érhetők el. Tyukodon a munkaügyi központ által indított tanfolyamokat, mint például cukrász, virágkötő, szociális gondozó képzéseket, magas arányban veszik igénybe a nők, beleértve valószínűleg a fiatalabb korosztályt is. Ura településen ösztöndíj programok keretében biztosítanak pénzügyi támogatást a településen lakcímmel rendelkező, felsőoktatásban vagy középfokú oktatásban részesülő hallgatóknak, ha megfelelnek a feltételeknek.

A szabadidő hasznos eltöltésére a települések kulturális intézményei, könyvtárai, kulturált körülmények között biztosítanak könyvkölcsönzési, napilap olvasási és internethasználati lehetőséget. Szamosbecsen ingyen elérhető WiFi hálózat került kiépítésre a hivatali intézmények területén. Csengersimán egy ifjúsági közösségi ház kialakítása internet hálózattal, berendezési tárgyakkal és sporteszközökkel felszerelve szerepel a fejlesztési lehetőségek között. Porcsalmán a könyvtár és a Teleház biztosít szórakozási lehetőséget a művelődni vágyó fiataloknak.

A mélyszegénységben élők és a romák eladósodottsága jellemző, különösen a közüzemi számlák kiegyenlítése terén, ami a családok, így a fiatalok életkörülményeit is befolyásolja. A szegregált környezetben élő fiataloknál érdektelenség tapasztalható a nevelési sajátosságokból adódóan.

A helyi önkormányzatok igyekeznek közfoglalkoztatással és szociális hálóval segíteni, de a fiatalok számára vonzó, hosszú távú perspektívák kialakításához további, átfogó fejlesztésekre van szükség a munkaerő-piaci integráció és az életminőség javítása érdekében.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Botpalád		X	
Cégénydányád		X	
Csaholc		X	
Császló		X	
Csegöld		X	
Darnó		X	
Fehérgyarmat	X		
Fülesd		X	
Gacsály		X	
Garbolc		X	
Gyügye		X	
Hermánszeg		X	
Jánkmajtis		X	
Kérsemjén		X	
Kisar		X	

Kishódos		X	
Kisnamény		X	
Kispalád		X	
Kisszekeres		X	
Kölcse		X	
Kömörő		X	
Magosliget		X	
Mánd		X	
Méhtelek		X	
Milota		X	
Nábrád		X	
Nagyar		X	
Nagyhódos		X	
Nagyszekeres		X	
Nemesborzova		X	
Olcsvaapáti		X	
Panyola		X	
Penyige		X	
Rozsály		X	
Sonkád		X	
Szamossályi		X	
Szamosújlak		X	
Szatmárcseke		X	
Tiszabecs		X	
Tiszacsécse		X	
Tizsakóród		X	
Tisztaberek		X	
Tivadar		X	
Tunyogmatolcs		X	
Túristvándi		X	
Túrricse		X	

Uszka		X	
Vámosoroszi		X	
Zajta		X	
Zsarolyán		X	

A Fehérgyarmati járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 6 260 fő a KSH 2023. évi adatai szerint. A településeken a közfoglalkoztatás a leggyakoribb, gyakran az egyetlen, munkalehetőség a munkanélküli fiatalok, különösen az alacsony iskolai végzettségű, mélyszegénységben élő és roma álláskereső számára. Az önkormányzatok igyekeznek munkahelyet teremteni vagy a meglévőket bővíteni, például a Szamossályi Gondozási Központtal.

Egyes településeken, mint Panyola, kisebb mezőgazdasági vállalkozások vagy őstermelői tevékenység biztosít szezonális munkát. Átképzési és képzési lehetőségek is felmerülnek, például Csaholcon, ahol nem idegen az átképzés. A munkaügyi központ által szervezett képzések Fehérgyarmaton elérhetőek. Szamossályin új szakmák elsajátítására van lehetőség.

A helyi munkahelyek drasztikus hiánya az egyik legnagyobb akadály, ami a fiatalokat ingázásra kényszeríti, vagy közmunkára szorítja. Az alacsony iskolai végzettség és szakmák hiánya súlyosan korlátozza az elhelyezkedési esélyeket az elsődleges munkaerőpiacon. A felnőttképzési lehetőségek hiánya is jellemző a járásban.

Ibrányi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balsa		X	
Buj		X	
Gávavencsellő		X	
Ibrány	X		
Nagyhalász		X	
Paszab		X	
Tiszabercel		X	
Tiszatelek		X	

Az Ibrányi járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 4 237 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járásban jelentős probléma a foglalkoztatásban az alacsony iskolai végzettség és a szakképesítés hiánya, különösen a hátrányos helyzetű, és a roma lakosság körében. A tankötelezettség 16 éves korban való megszűnése miatt sok fiatal nem szerez középfokú vagy szakmai végzettséget. A járás települései elsősorban a munkahelyhiányból és az alacsony képzettségből adódó kihívásokkal küzdenek, ami a fiatalok elvándorlásához vezet. A helyi szolgáltatások, bár igyekeznek kompenzálni, gyakran kiegészítő vagy ideiglenes jelleggel működnek. A hátrányok leküzdésére biztosít lehetőséget a járási Munkaügyi Kirendeltség által indított és támogatott képzések, ami iránt nagy az érdeklődés. A munkaerőpiacon előítéletekkel szembesülhetnek a mélyszegénységben élő fiatalok és a fiatal roma nők, ami miatt egy részük inkább meg sem próbál elhelyezkedni. Sok esetben a bérletköltség is problémát jelenthet a munkába álláshoz kapcsolódóan is. Az önkormányzatok igyekeznek pénzületi és természetbeni juttatásokat biztosítani a rászorulóknak beleértve a lakhatáshoz kapcsolódó kiadások (pl. fűtés), temetési költségek, tanszertámogatás, gyógyszerkiadások fedezésére szolgáló rendkívüli támogatásokat. Kevés a fiatalok számára biztosított célirányos közösségi program. Az Integrált Községi Szolgáltató Terek (IKSZT) és Művelődési Házak ingyenes internethasználatot és elektronikus ügyintézési segítséget biztosítanak. Szociális bérlakások biztosítása vagy kialakítása a fiatalok letelepedésének elősegítésére az elvándorlás megakadályozására az egyik megoldás.

A települések önkormányzatai által biztosított felsőoktatási ösztöndíjak (pl. Bursa Hungarica) támogatják a továbbtanuló fiatalokat, amely segítséget nyújthat a hátrányos helyzetből történő kitörésre.

Kemecsei járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Kemecse	X		
Berkesz		X	
Besztrec		X	
Demecser		X	
Gégény		X	
Kék		X	
Nyírbogdány		X	
Nyírtét		X	
Székely		X	
Tiszarád		X	

Vasmegyer		X	

A Kemecei járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 4 035 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járásban a digitális ismeretek, képzések biztosítására vannak a példák. Nyírtét Község Önkormányzata Teleházat működtet, amely lehetőséget biztosít a digitális ismeretek elmélyítésére és tanfolyamok szervezésével hozzájárul az informatika világába való bevezetéshez.

Nyírbogdányban a gyermekek már az általános iskolától kezdve hozzájutnak digitális ismeretekhez az oktatási intézményekben. A könyvtárban térítés ellenében internet-hozzáférés is biztosított a lakosság részére. Kemeccsén az elmúlt években több alkalommal volt lehetőség digitális kompetenciák fejlesztésére különböző programok keretében. Jelenleg azonban ilyen képzés vagy program nincs folyamatban.

A közfoglalkoztatás szinte valamennyi településen jelentős szerepet játszik a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élők, valamint alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatásában, beleértve az aktív korú lakosságot. Demecserben a nők körében népszerűek a képzési programok, amelyek a foglalkoztatást segítik.

Vasmegyeren a Vármegyei Kormányhivatal főosztálya és pályázati programok révén felnőttképző intézmények biztosítottak képzéseket az alacsony iskolai végzettségű nők számára. Több településen, mint például Beszterecen, Nyírbogdányban, Nyírtéten és Tiszarádon, nincs kifejezetten az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program, és helyi felnőttképzési vagy foglalkoztatási programok sem állnak rendelkezésre. Ráadásul a pályakezdő fiatalok helyi munkalehetőségei általában nem kedvezőek. Megjelennek a közlekedési és mobilitási akadályok a munkavállalásban. Például Berkeszen a nem megfelelő közlekedés miatt a településen élő aktív korúak nem feltétlenül tudják betölteni a környező településeken, városokban lévő álláshelyeket.

Összességében elmondható, hogy a járás települései számára jelentős kihívást jelent a fiatalok helyben tartása, a munkaerőpiacra való sikeres átmenetük támogatása, valamint a szabadidős és közösségi programok hiánya. A képzési és foglalkoztatási lehetőségek gyakran a járási vagy vármegyei székhelyhez kötődnek, ami a rossz közlekedési lehetőségekkel és az utazási költségek meg nem térítésével együtt akadályozza a fiatalok munkaerőpiaci hozzáférését.

Kisvárdai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Ajak		X	
Anarcs		X	
Dombrád		X	
Döge		X	
Fényeslitke		X	
Gyulaháza		X	
Jéke		X	
Kékcse		X	
Kisvárd	X		
Lövőpetri		X	
Mezőladány		X	
Nyírkársz		X	
Nyírlövő		X	
Nyírtass		X	
Pap		X	
Pátroha		X	
Rétközberencs		X	
Szabolcsbáka		X	
Szabolcsveresmart		X	
Tiszakanyár		X	
Tornyospálca		X	
Újdombrád		X	
Újkenéz		X	

A Kisvárdai járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 9.492 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járás legjelentősebb problémája a helyi munkahelyek hiánya, ami a fiatalok, végzett szakemberek és értelmiségiek magas arányú elvándorlásához vezet az ország más területeire vagy külföldre. A Kisvárdai járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által meghirdetett képzések és tanfolyamok széles körben

elérhetőek a munkanélküli lakosság számára, célul tűzve ki a munkaerőpiaci esélyek növelését és a szakemberhiány enyhítését. Nincs elegendő célzott program a pályakezdő fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére, sem az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenet megkönnyítésére. A járás néhány településen a Családsegítő Szolgálat vagy a közművelődési intézmény munkatársa tájékoztatást ad álláslehetőségekről, álláskeresési tanácsadást végez, segíti az önéletrajz-írást, és biztosítja az internet/telefon használatát a közösségi terekben. A járásban falugondnoki szolgálatok (pl. Újdombrád, Tiszakanyár, Mezőladány, Szabolcsbáka, Pap) nagyban segítik a közlekedést és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést a fiatalok számára. Bár vannak erőfeszítések a szociális ellátások és az alapellátás biztosítására, a komplex, generációkat átívelő hátrányok kezeléséhez további összehangolt és célzott beavatkozásokra van szükség. A közösségi programok elérhetősége inkább a nagyobb településeken biztosított, jelentős részük pályázati programok keretében.

Mátészalkai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza		X	
Fülpösdaróc		X	
Géberjén		X	
Győrtelek		X	
Hodász		X	
Jármí		X	
Kántorjánosi		X	
Kocsord		X	
Mátészalka	X		
Mérk		X	
Nagydobos		X	
Nagyecsed		X	
Nyírcsaholy		X	
Nyírkáta		X	
Nyírmeggyes		X	
Nyírparasznya		X	

Ópályi		X	
Ökörítőfülpös		X	
Őr		X	
Papos		X	
Rápol		X	
Szamoskér		X	
Szamosszeg		X	
Tiborszállás		X	
Vaja		X	
Vállaj		X	

A Mátészalkai járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 10 693 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járásban felmerülő munkaerő-piaci, foglalkoztatási problémákra az elmúlt években a települések próbáltak megoldást találni, biztosítani az arra rászorulóknak. Fábiánháza a támogatott képzések elérhetők a Vármegyei Kormányhivatal Mátészalkai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya révén. Pénzbeli támogatás, például ösztöndíj programok keretében, külső források függvényében és egyedi pályázat alapján biztosítható. Az alacsony iskolázottságúak számára felzárkóztató felnőttképzések érhetők el a környéken, ahol 8 osztályos általános iskolai végzettségen kívül szakma is szerezhető.

Fülpösdarócon cél az oktatás, képzés, közszolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások, szociális biztonság, munkaerő-piaci és foglalkoztatási, valamint lakhatási hozzáférés javítása, az életminőség emelése érdekében. Voltak szervezett digitális alapismeretekkel és önéletrajz írással kapcsolatos képzések is a településen.

Hodász településen az egyházi óvoda és menedékház szervezésében felnőttoktatás folyik, amely magában foglalja a dajka, takarítónő, szociális gondozó-ápoló képzéseket, érettségi megszerzését, valamint analfabétizmus felszámolását (általános iskola 6-8. osztályának befejezése). Mérk településen helyi szinten indultak szakács, tehergépkocsi-vezető, szociális gondozó és informatikai alapismereteket nyújtó tanfolyamok. Évente szerveztek alapfokú számítógépes ismeretek elsajátítását célzó képzéseket (GINOP 6.1.2 pályázat keretében). Kocsordon az önkormányzat a Mátészalkai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával együttműködve folyamatos szakmai fejlődést segítő tanfolyamokat szervezett, mint például kiskerti növénytermesztők és rongyszőnyegkészítők képzése. A Járási Hivatal szervezésében a digitális ismeretek megszerzését és hozzáférését elősegítő programban, illetve pályaaorientációs képzéseken és tájékoztatásokon vehettek részt a fiatalok. Ebben a járásban is magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya (gyakran 8 általánosnál alacsonyabb), ami jelentősen rontja az elhelyezkedési esélyeket. A tartós munkanélküli létből fakadó motivátlanság problémát jelent. Emellett a társadalmi előítéletek is akadályozhatják a fiatalok munkaerőpiacra jutását. Az anyagi

lehetőségek hiánya miatt a tehetséges gyermekek számára nem jut elég figyelem és lehetőség a továbbtanulásra, közép- vagy felsőfokú képzettség megszerzésére. Ilyen esetekben segítenek a települési önkormányzatok ösztöndíj programjukkal. A fiatalokat érintő közösségi programok biztosítása sem kielégítő, leginkább kimerül az egyházi, állami ünnepekhez kapcsolódó rendezvényekben, nagyobb településeken a közművelődést biztosító szakemberekkel rendelkező intézmények szervezésében biztosításra kerülnek a fiatalokat is érdeklő programok.

Nagykállói járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balkány		X	
Biri		X	
Bököny		X	
Érpatak		X	
Geszteréd		X	
Kállósemjén		X	
Nagykálló	X		
Szakoly		X	

A Nagykállói járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 5 040 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A legjelentősebb probléma a járásban a munkahelyek alacsony száma, ahol a pályakezdő vagy kevés tapasztalattal rendelkező fiatalok el tudnak helyezkedni tanulmányaik befejezését követően. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódóan szakmai képzések is indulnak a munkaerőpiacra való (re)integráció céljából. A Nagykállói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya kulcsszerepet játszik a fiatalok oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetének segítésében, képzésekhez és továbbképzésekhez való hozzáférés biztosításával. A települések igyekeznek megoldani a fiatalok elhelyezkedési problémáját, ami sokszor alulképzettségnek is köszönhető. Ilyen lehetőség például Nagykállóban az Ifjúsági Garancia Rendszer, ami a 25 év alatti, nem tanuló vagy nem dolgozó fiatalok számára, konkrét elhelyezkedési, munkatapasztalat-szerzési vagy tanulási lehetőségeket kínál. Nagykállóban a szakiskolákban számos képzés elérhető. Szakolyban a családsegítő szolgálat segít az önéletrajz megírásában és az internet/telefon használatában a pályakezdő fiataloknak a munkakereséshez. A Digitális kompetenciák fejlesztését segítik a helyi könyvtárak (Balkány, Biri, Geszteréd, Szakoly), ahol a digitális ismeretek megszerzésére és bővítésére, esetenként pályázati forrásból szervezett képzések keretében van

lehetőség. Szakoly központjában szabad Wi-Fi hálózat is elérhető. Geszteréd és Szakoly települések a HEP-ben hangsúlyozzák, hogy hiányoznak a helyi képzések, ami megnehezíti a munkaerőpiacra való átmenetet, különösen az alacsony iskolai végzettségű nők számára. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését továbbra is nehezíti a munkalehetőségek, a megfelelő szakmaválasztás, a tapasztalat és a végzettség hiánya. Balkányban szükség lenne prevenciós programokra (pl. gyermekvállalás, családalapítás, szexuális viselkedés, dohányzás, drog).

Összességében megállapítható, hogy a Nagykállói járás települései igyekeznek támogatni a 15-29 éves korosztályt, különösen a foglalkoztatás és a szociális védelem területén, de a fiatalok számára kulcsfontosságú, helyben elérhető oktatási, szakmai és szabadidős szolgáltatások terén jelentős hiányosságok tapasztalhatók, amelyek akadályozzák a teljes körű társadalmi integrációjukat és a településen maradási hajlandóságukat.

Nyírbátori járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget		X	
Encsencs		X	
Kisléta		X	
Máriapócs		X	
Nyírbátor	X		
Nyírbétek		X	
Nyírbogát		X	
Nyírcsászári		X	
Nyínderzs		X	
Nyírgelse		X	
Nyírgyulaj		X	
Nyírlugos		X	
Nyírmihálydi		X	
Nyírpilis		X	
Nyírvasvári		X	
Ömböly		X	

Penészlek		X	
Piricse		X	
Pócspetri		X	
Terem		X	

A Nyírbátori járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 7 794 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A járás településein sok esetben a munkanélküliség magas ebben a korosztályban, és az alacsony iskolai végzettség tovább rontja az elhelyezkedési esélyeket. Így a foglalkoztatás és képzés területén a fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedését és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetét elsősorban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyírbátori Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya segíti elő. Nyírbátor kiemelkedő infrastruktúrával rendelkezik a szakképzések és felnőttképzések terén, ami javítja a munkaerő képességeit és készségeit, és segíti a munkakeresést és a munkahely megtartást. Ezen tevékenység biztosítása mindennél fontosabb számukra, hiszen a folyamatosan bővülő Ipari Parkban a munkaerő biztosítása elengedhetetlenül szükséges. Nagyobb cégek, mint például a Diehl, buszjáratokkal segítik a munkavállalók eljutását a munkahelyre, mivel felismerték a közösségi közlekedés okozta hiányokat és munkába járás nehézségeit. Nyírgyulaj önkormányzata diákmunkát tudott biztosítani 2024-ben 13 főnek a fiatalok tapasztalatszerzésének elősegítésére.

Nyírgelsén a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat különböző időtartamú és támogatású programokkal ösztönzi a 25 év alatti fiatalok foglalkoztatását. Digitális kompetenciák növelése érdekében Nyírgyulajban és Nyírmihálydiban a közkönyvtár biztosít ingyenes internet-hozzáférést és számítógéphasználatot, ezzel segítve a digitális ismeretek megszerzését, gyakorlását a fiataloknak.

Az önkormányzatok többsége felismerte, hogy a népesség megtartás érdekében a fiatalok számára biztosított közösségi programok szervezésének fontosságát.

Nyíregyházi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Apagy		X	
Kálmánháza		X	
Kótaj		X	
Nagycserkesz		X	
Napkor		X	
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony		X	
Nyírtelek		X	
Nyírtura		X	
Rakamaz		X	
Sényő		X	
Szabolcs		X	
Timár		X	
Tiszanagyfalu		X	
Újfehértó		X	

A Nyíregyházi járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 25 954 fő a KSH 2023. évi adatai szerint.

A vármegye székhelye Nyíregyháza közelsége miatt a fiatalok és pályakezdekők számára könnyen elérhető a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályának szolgáltatásai, amelyek képzéseket és programokat kínálnak a munkaerőpiacra való átmenet megkönnyítésére.

Szinte az összes vizsgált településen problémát jelent, hogy kevés a helyben elérhető munkahely, ezért sokan ingáznak a környező városokba, különösen Nyíregyházára. A felmerülő munkaerőhiány legküzdése érdekében a nagyobb cégek buszjáratokkal segítik a munkavállalók eljutását a munkahelyre. A munkanélküliek jelentős részét az alacsony iskolai végzettségűek teszik ki. A mélyszegénység egyik oka is az alacsony iskolázottság és képzettség. Kevés az átképzési lehetőség a településeken, és az

átképzésekre történő utazás is nehézséget okoz sok esetben a fiataloknak. Különösen a kisgyermekes anyák számára jelent problémát a munkahelyhiány, a részmunkaidős és távmunka lehetőségeinek hiánya, valamint a rugalmas munkaidő hiánya. A pályakezdőknek nehézséget okoz az elhelyezkedés a szakmai tapasztalat hiánya miatt. A fogyatékkal élő fiatalok és a fiatal roma nők munkaerő-piaci elhelyezkedését hátrányos megkülönböztetés és előítéletek nehezítik. A nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák is jelen vannak a településeken.

Az önkormányzatok többsége felismerte, hogy a népesség megtartás érdekében a fiatalok számára biztosított közösségi programok szervezésének fontosságát.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos		X	
Tizadada		X	
Tizadob		X	
Tizaezslár		X	
Tizalök		X	
Tizavasvári	X		

Tizavasvári járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 4 999 fő a KSH 2023. évi adatai szerint. A foglalkoztatottság kapcsán megállapítható, hogy kisebb településeken, mint Tizadada, nincsenek jelentős gyárak vagy foglalkoztatási létesítmények, és a kisvállalkozások egy része csak közeli rokonságot tud foglalkoztatni. A mélyszegénységben élők és romák körében magas az alacsony iskolai végzettség és a szakképzetlenség, ami súlyosan rontja a munkaerő-piaci esélyeket (Tizadada, Tizaezslár, Tizalök, Tizavasvári). Helyi felnőttképzések hiánya jelenik meg Tizadadán és Tizalökön, ahol jelenleg nincs helyben felnőttképzés.

A mobilitási korlátok is meghatározóak a járásban. Tizaezsláron a közösségi közlekedés elégtelen (naponta kétszer jár), megnehezítve az ügyintézkést és a munkába járást azoknak, akik nem rendelkeznek gépjárművel.

Strukturális munkanélküliség jelenik meg a fiatalok körében. A munkaerőpiac elvárásai gyakran meghaladják a pályakezdők tapasztalatát, és a nem megfelelő szakmaválasztás is problémát jelent.

Bár az általános iskolákban van informatikai oktatás, a felnőtt korosztályra vonatkozóan hiányosak a digitális kompetenciafejlesztés lehetőségei.

A járás települései közül a kisebbek, mint Tiszadada és Tiszaeszlár, jelentős ipari és foglalkoztatási létesítmények hiányával küzdenek, korlátozva a fiatalok elhelyezkedési lehetőségeit. Általános probléma - a mélyszegénységben élők és a romák - körében az alacsony iskolai végzettség és a szakképzetlenség, ami a közfoglalkoztatáson kívül kevés lehetőséget kínál a nyílt munkaerőpiacon. Hiányoznak a helyi felnőttképzési programok és a digitális ismeretek fejlesztésének lehetőségei a fiatal felnőttek számára, annak ellenére, hogy az alapfokú informatikai oktatás biztosított. A mélyszegénységből adódó anyagi nehézségek, adósságok és a szegregált lakókörnyezet számos gyermek és fiatal számára hátrányos kiindulási alapot teremt, gátolva fejlődésüket és társadalmi felemelkedésüket. A szülői minták és a szocializációs hiányok tovább súlyosbítják a helyzetüket.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti		X	
Barabás		X	
Bregdaróc		X	
Bregsurány		X	
Csaroda		X	
Gelénese		X	
Gemzse		X	
Gulács		X	
Gyüre		X	
Hetefejércse		X	
Ilk		X	
Jánd		X	
Kisvarsány		X	
Lónya		X	

Márokpapi		X	
Mátyus		X	
Nagyvarsány		X	
Nyírmada		X	
Olcsva		X	
Pusztadobos		X	
Tákos		X	
Tarpa		X	
Tiszaadony		X	
Tiszkerecseny		X	
Tiszaszalka		X	
Tiszavid		X	
Vámosatya		X	
Vásárosnamény	X		

A Vásárosnaményi járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 6 417 fő a KSH 2023. évi adatai szerint. A járásban az álláskereső fiatalok, érdeklődők a Vásárosnaményi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán tájékozódhatnak az aktuális képzési és álláslehetőségekről. Vásárosnamény városban igen népszerű a nyári diákmunka program a 16-25 éves nappali tagozatos diákok körében. Egyes önkormányzatok támogatást nyújtanak azoknak, akik lakóházat vásárolnak vagy építenek, ezzel is igyekeznek megakadályozni a fiatalok elvándorlását és megtartani a lakónépességet. A vásárosnaményi HEP-ben megjelenik, hogy szükséges a piacképes szakmákra irányuló képzések szervezése. A járás településein számos családban hiányzik az internet-hozzáférés és a számítógép, ami nehezíti az állásajánlatok nyomon követését. A szegényebb családokban élő gyermekek számára a digitális tartalmakhoz való hozzáférés is nehézséget jelent. A Vásárosnaményba való ingázás a tömegközlekedés rossz állapota miatt nehéz egyes településekről, így munkajárás lehetősége sem mindig biztosított például egy műszakbeosztás esetén. Több településen nincs bölcsőde és családi napközi, ami alapvetően rontja a kisgyermeket nevelő fiatal nők munkaerő-piaci esélyeit. A járás számos településére jellemző az előregedő lakosság és a fiatalok elvándorlása, ami veszélyezteti a település társadalmi korosztályi egyensúlyát. A hátrányos helyzet sok esetben több generáción keresztül öröklődik. Művelődési házak, könyvtárak, közösségi színterek adnak otthont rendezvényeknek és közösségi programoknak (Barabás, Gyüre, Lónya, Olcsva, Tiszavid, Vásárosnamény településeken). A könyvtárakban vagy önkormányzati épületekben biztosított ingyenes internet-hozzáférés (Csaroda, Gulács, Jánd, Lónya, Olcsva, Tiszavid,

Tákos, Tarpa, Vásárosnamény településeken). A települések többsége kiemeli az önkormányzatok törekvését az esélyegyenlőség biztosítására, de a valós fejlődéshez további célzott fejlesztési programokra és forrásokra van szükség.

Záhonyi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Benk		X	
Eperjeske		X	
Győröcske		X	
Komoró		X	
Mándok		X	
Tiszabездéd		X	
Tiszaogyorós		X	
Tiszaszentmárton		X	
Tuzsér		X	
Záhony	X	X	
Zsurk		X	

A Záhonyi járásban élő 15-29 éves fiatalok száma 3 227 fő a KSH 2023. évi adatai szerint. Számos településen, például Benken, Győröcskén, Komorón, Mándokon, Tiszabездédén és Tuzséron az önkormányzat a legnagyobb munkáltató, főként közfoglalkoztatás keretében biztosít munkalehetőséget az alacsony képzettségű, tartósan munkanélküliek és mélyszegénységben élők, beleértve a fiatalokat is. Zsurkban az önkormányzat biztosít nyári foglalkoztatást a fiatalok számára. A pályakezdők támogatása kapcsán általánosságban hiányoznak a specifikus programok, a Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya segíti az álláskeresőket és képzési lehetőségeket kínál. Komorón például települési karbantartó, mezőgazdasági munkás, zöldség-gyümölcs feldolgozó, építő- és anyaggép kezelő, szabó-varró OKJ-s képzések, valamint vas- és acélfeldolgozó képzés zajlott. A legnagyobb probléma a munkahelyek hiánya a járás számos településén (pl. Benk, Eperjeske, Győröcske, Komoró, Tiszabездéd, Tuzsér, Záhony, Zsurk). Ez az elszívó hatás a továbbtanuló fiatalok körében, akik diplomával vagy szakmával nem térnek vissza a településre, mivel nem biztosítottak számukra a munkalehetőségek a térségben. A pályakezdő

fiatalok elhelyezkedését befolyásolja a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat és az iskolai végzettség hiánya. Sok településen (pl. Eperjeske, Győröcske, Tiszaamogyorós, Tiszabездé, Tuzsér, Zsurk) nem megoldott a felnőttképzés, ami jelentős hátrányt jelent az alacsony iskolázottságú lakosság számára a munkaerőpiacon. Győröcskén felújított faluházban modern könyvtár és ingyenes internet hozzáférés áll rendelkezésre. Tuzséron könyvtár épülete biztosít hozzáférést számítógépes eszközökhöz és internethez. A járásban a közösségi programokhoz való hozzáférés korlátozott a mai fiatalok és fiatal felnőttek számára, részvételük leginkább az ingyenes programokon jelentős.

A digitális írástudatlanság és a közlekedési akadályok tovább nehezítik az esélyegyenlőséget. Bár léteznek közfoglalkoztatási és bizonyos képzési lehetőségek, a célzott, komplex, helyben elérhető programok hiánya gátolja ezen problémák hatékony kezelését.

Ifjúságot célzó tevékenységek összegzése

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok kiemelt célcsoportként kezelik a fiatalokat, felzárkóztatásukat esélyegyenlőségük javítását célozva. A vármegyében összesen 93 665 fő 15-29 év közötti korosztályú fiatal él a KSH adatai szerint. A települések HEP dokumentumai szerint a felmerülő hátrányok/hiányok az alábbiak:

- a járási településein általánosan kevés a munkahely, a munkanélküliségi ráta magas az országos átlaghoz képest,
- nehézséget okoz a szakmai tapasztalat hiánya, és sok esetben nincsenek kifejezetten a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok helyben,
- az alacsony iskolai végzettségűek nem motiváltak a fejlesztésre. A tartós munkanélküli létből fakadó motiválatlanság fásultsághoz és reménytelenséghez vezet,
- a szociális bérlakások száma alacsony, nehezítve a rászoruló fiatalok és családok letelepedését.
- a felnőtt korosztály körében még mindig hiányosságok mutatkoznak digitális kompetencia területén,
- jelentős hiány van logopédus, pszichológus, gyógypedagógus terén, ami a speciális nevelési igényű és nehezen kezelhető gyermekek, fiatalok fejlesztését hátráltatja,
- a mélyszegénységben élők és roma nők munkaerő-piaci elhelyezkedését hátrányos megkülönböztetés és előítéletek nehezítik. A fogyatékkal élők elszigeteltek a társadalomban,
- a fiatalokat érintő társadalmi problémákhoz kapcsolódó prevenciós programok száma nem elégséges
- a településeken elérhető fiatalokat is érdeklő kulturális, közösségi programok száma alacsony. Legtöbb esetben a megrendezéshez szükséges közösségi terek hiánya is akadályozó tényező.

5.4. Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamatok

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Területfejlesztési Konceptiójában (2021-2027) az átfogó célok egyike a „Vonzó vármegye” prioritás. A vonzó természeti, társadalmi és gazdasági környezet megteremtése elsődleges fejlesztési cél.

A vármegye jövőképeinek középpontjában az életminőség javítása áll - melynek a jövedelem mellett számos egyéb fontos összetevője van. Ahhoz, hogy a vármegyében élők jól érezzék magukat, alapvető feltétel a vonzó, tiszta természeti környezet.

Kiemelt feladat a térség ökológiai értékének, természeti környezetének megőrzése és javítása, valamint a vármegye környezetkímélő energiaellátásának biztosítása.

A vármegye kulturális élettereinek tudatos fejlesztése fontos elemét képezi a vármegye fejlesztéspolitikájának - a pezsgő vármegyei kulturális élet megteremtése érdekében. Erre építve a vármegyei fejlesztéspolitika fókuszálni kíván a térség kulturális imázsának tudatos javítására, amelynek egyébként része vármegyei turizmus fejlesztése is.

Helyi kulturális közösségfejlesztés

A vármegye kulturális életének meghatározó szereplői között muzeális intézményeket, könyvtárakat, színházakat és levéltárat találunk. A könyvtári terület legfőbb szereplője a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, emellett 235 települési nyilvános könyvtár és jelentős számú könyvtári információs és közösségi hely van jelen a megyében. Az egyetlen kőszínház a Nyíregyházán működő Móricz Zsigmond Színház. A vármegye jelentős kulturális fesztiváljai (Nyírbátori Zenei Napok, Zoárd Napi Sokadalom, Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválja, Kenderes Napok, Fényes Napok, Szamos Feszt, Határmenti Világzenei Fesztivál, PanyolaFeszt, stb.) identitásformálóak, turisztikai szempontból meghatározóak. A nyíregyházi VIDOR Fesztivál kulturális és turisztikai szempontból is meghatározó esemény.

A múzeumok közül a legjelentősebb a Jósza András Múzeum, amely mellett további múzeumok működnek megyénkben (pl. Szatmári Múzeum, Beregi Múzeum, Rétközi Múzeum, Báthori István Múzeum, Vasvári Pál Múzeum, Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény stb.). A megyében található múzeumok esetében strukturális változás figyelhető meg az elmúlt években. Az egy szervezeti struktúrába tartozó nyíregyházi Jósza András Múzeum 2013-ban kapta meg a (vár)megyei hatókörű városi múzeum besorolást, a Sóstói Múzeumfalva területi múzeumává vált, míg a Kállay Gyűjtemény közérdekű muzeális gyűjtemény lett. A vármegyében két olyan múzeum is található, amely a Magyar Nemzeti Múzeum tagintézménye lett: a nyírbátori Báthori István Múzeum, illetve a vajai Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény.

Hasonló változásokon esett át a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár is az utóbbi években. Korábbi fenntartójuk a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzata volt, 2012. január 1-től október 1-ig pedig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Intézményfenntartó Központ alá tartoztak.

Jelenleg a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeként működnek. Egyre fontosabb szerepet töltenek be a helytörténeti gyűjtemények.

A vármegye kulturális palettáját színezik a muzeális/levéltári intézményi kereteken túl működő állandó kiállítási helyszínek (például az ország keleti felében egyedülálló Vadászati Kiállítás, amely közel 600 m²-en került kialakításra Vásárosnaményban).

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye, középkori templomokban Magyarország egyik leggazdagabb vidéke, a középkori templomoknak itt olyan sűrű hálózata maradt fent, amely egyedülálló. Szatmár és Bereg középkori egyházi örökségének egyedi hangulatát idézik a kisméretű templomok, a mellékük épített fa harangtoronyok, a gazdagon fennmaradt középkori freskók, a festett karzatok, a díszes kazettás mennyezetek, faragott szószékek. A Középkori Templomok Útja tematikus útvonal (területileg a magyarországi Szabolcs-Szatmár-Bereg, a romániai Szatmár és az ukrainai Kárpátalja megyén halad keresztül) a Kárpát-medencében egyedülálló vallási és kulturális örökséget (többek között Europa Nostra díjas templomokat) mutatja be az érdeklődő közönségnek.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata települési döntéshozók körében kérdőíves felmérést végzett. Községi programok igényét a döntéshozók több mint fele jelezte.

Baktalórántházai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza	X		
Besenyőd	X		
Laskod	X		
Levelek	X		
Magy	X		
Nyíribrony	X		
Nyírfákó	X		
Nyírkércs	X		
Ófehértó	X		
Petneháza	X		
Ramocsaháza	X		
Rohod	X		

Baktalórántházán üzemel könyvtár, illetve a Dégenfeld kastélyban kialakított múzeumban interaktív, mind a régi kornak megfelelően festménykiállításokon és rendezvényeken vehetnek részt az érdeklődők.

Időszakosan fizetős és ingyenes rendezvények kerülnek megvalósításra a településen. Az Önkormányzat minden évben megrendezi a színvonalas városnapi rendezvényét, ahol minden korosztály talál megfelelő programot. Délelőtt lovasverseny, gyermek vásár, vetélkedők színesítik a programot, délután helyi kulturális csoportok és neves vendégek szórakoztatják a közönséget. A Városi Könyvtár épületben lehetőség van számítógép és internethasználatra, a művelődési házban sportolásra (pl. asztali tenisz, biliárd). A településen egyre hatékonyabban működik az egyházak közösségfejlesztő tevékenysége, ami már nemcsak a vasárnapi miséken és istentiszteleteken tapasztalható, hanem egyre több a templomon kívüli program, tevékenység (családi nap, gyereknap, kirándulás stb.). Egészségfejlesztési program keretein belül asztalitenisz bajnokságot, ifjúsági labdarúgó mérkőzést, kerékpártúrákat szerveznek. A sportolni vágyókat a városi tanuszoda várja, illetve football pálya tekintetében két helyre is ellátogathatnak az emberek. A településen az intézményi ellátottság megfelelő (2019-es adatok (HEP szerint: 5 tornateremmel tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma, 1 közművelődési intézmény).

Besenyőd településen közösségi színterei helyet biztosítanak az ünnepségekre (falunap, szüreti bál, jótékonybálok, adventi ünnep, gyereknap, nemzeti ünnepek). A településen adott az intézményi ellátottság (1 közművelődési intézmény). A helyi roma nemzetiségi önkormányzat hagyományőrző napot rendezett. A rendezvény a roma és nem roma integráció jegyében zajlott. Sajnos a Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2014-ben feloszlatta magát, 2024-ben lett eredménye a nemzetiségi önkormányzati választásnak. a településen működő Baptista Szeretetszolgálat sokszínű programokat szervezett, elsődleges célcsoport a gyermekek. Fontos kiemelni az egyházak (elsődlegesen református) közösség-szervező fontosságát (pl. énekkar szervezése).

A Besenyődi HEP azonosított problémái között szerepel a társadalomba való beilleszkedés nehézsége, melynek érdekében közösségi további igény mutatkozik. A települési HEP intézkedési tervében közösségi tér igénye merült fel, hiszen alapvető cél a lakosság helyben tartása, generációs kapcsolatok javítása. az elszigetelt részeken lakók elérhetőségének javítására útfelújítások szükségesek. A gyermek sportolási lehetőségeinek bővítése (közösség és csapatépítés jegyében) indokolt.

Laskod településen igen aktív civil élet zajlik (Polgárőr Szervezet, Laskodi Aranyalma Egyesület, Laskodi Labdarúgó Egyesület, Laskod Községért Közalapítvány). Az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek, illetve fordítva is igaz a jelenlét (pl.: polgárőrség által szervezett bál, stb.). Községi Önkormányzat és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között együttműködési megállapodás van. Az önkormányzat az egyházakkal is jó kapcsolatot ápol. Az önkormányzat anyagilag támogatja a polgárőrséget. Közös rendezvények megszervezésére is sor kerül (bálok, karácsonyi rendezvény stb.). Laskod tagja a Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulásnak. A Társulás elsődleges célja a kistérség általános felzárkóztatása. A kistérségen belül jó a kapcsolat a települések között. Gyakoriak a közös rendezvények (Kistérségi Nap, kirándulás stb.). HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a

problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

Levelek településen a helyi önkormányzatnak, a kulturális és oktatási intézményeknek, a helyben működő kis- és mezőgazdasági vállalkozóknak, az egyházak képviselőinek, a lakosságának, kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak közös érdeke és felelőssége, hogy Levelek a jövőben is még inkább élhető településsé váljon. A településen működő civilszervezetek: Őszi Levél Nyugdíjas Egyesület, Leveleki Ifjúságért Egyesület, Életmód az egészségünkért Egyesület, Leveleki Sportegyesület, Obsitos-őr Polgárőr Egyesület. Levelek településen az önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat, az egyház, valamint a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosok nagy számban vesznek részt az általuk szervezett programokon.

Magy településen kevés civil szervezet működik. Az önkormányzat és az egyházak közti partnerség az oktatási intézmények működtetésére terjed ki. A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együtt működve segítik egymás munkáit. Bár elérhetőek a települési programok, az idősek részére kevés az elérhető közösségi tér. Igényként jelentkezett nyugdíjasklubok és énekkar létrehozása. A nők részére a felzárkózást segítő programok igénye merült fel. A fogyatékkal élőknél részére olyan programokra van igény, amely segíti a csoport integrációját.

Nyíribronyi - de nem kizárólag a településen figyelhető meg - az a tapasztalat, hogy az érdeklődés és a gondolkodás beszűkülésével erősödik a szokásokhoz és az ismétlődő magatartás-formákhoz való ragaszkodás. Ilyenkor az önállóságot igénylő szellemi műveletekhez szükséges képességek is gyengülnek. Az aktivitás, az aktív társas viszonyok fenntartása meghosszabbítja az ember alkalmazkodóképességét. Ez nemcsak a fizikai, hanem a szellemi tevékenységre is igaz.

A szegregáció csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez hozzájárul, ha az idős ember lehetőséget kap a még meglévő erőforrásai fejlesztéséhez, új erőforrások elsajátításához, felhasználásához.

A személyközi kapcsolatok, kommunikációk számának csökkenése nem csupán környezeti, azaz külső okok következménye, hanem abban - mint az öregedés alakulásában általában - az egyéni jellemzőknek is nagy a szerepük. Fontos a speciálisan az idősek részére biztosított rendezvények, szolgáltatások működtetése, amelyek az egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére nagy hangsúlyt fektetnek. A településen iskolai könyvtár működik, amelyet gyakran látogatnak az itt élők. A településen Teleház nem működik.

Az idős korosztály számítógép használat és az internethasználat szempontjából jelentősen elmaradt. Ennek oka, nemcsak az idősek idegenkedése, hanem a megfelelő lehetőségek hiánya és a tanfolyamok ára is.

Az idősebb, de még tetterre kész nyugdíjasok egyaránt aktívak a civil, állami vagy egyházi eseményeken egyaránt. A még idősebbek már koruk és egészségi állapotuk miatt nehezebben mozdulnak ki az otthonukból. A településen az idősebb korosztályt megcélzó programok száma elhanyagolható. Informatikai képzésre, dalkör megszervezésére és nyugdíjasklub létrehozására lenne szükség.

Nyírájkó településen két aktív civil szervezet működik: Nyírájkó Községért Alapítvány és a Nyírájkó Község Polgárőr Egyesülete. Az önkormányzat és a történelmi egyházak között szoros együttműködés áll fenn. Közös rendezvények, pályázatok kerültek az elmúlt években megrendezésre. Az önkormányzat minden rendezvényére (Idősek Karácsonya, Falunap stb.) meghívja az egyházak képviselőit, bevonva őket a lakosság valamennyi rétegével való együttműködésbe. A Nyírájkó Községért Alapítvánnyal közösen igyekszik az önkormányzat támogatni a rászoruló gyermekeket, illetve jutalmazni a jó tanulókat. Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége igyekszik lefedni a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét. Hiányként azonosították a HEP-ben - valamennyi célcsoport esetében - további programok foglalkozások és képzések igényét.

Nyírkércs településen civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. A kistérségen belül jó a kapcsolat a települések között, gyakoriak a közös rendezvények (Kistérségi Nap, kirándulás stb.). Petőfi Kulturális Szabadidő és Sport Egyesület a fiataloktól az idősekig minden lakos számára szervez kulturális és szabadidős programokat. Hiányként került azonosításra a roma célcsoportban prevenciós programok igénye, illetve a kulturális rendezvények szükségessége az idős korcsoport részére.

Ófehértó településen a civil együttműködés keretében szoros a kapcsolat az Ófehértói Diáksport Egyesülettel és az Ófehértói Sportegyesülettel. Művelődésre, kikapcsolódásra a települési és civil rendezvények, a művelődési ház és a könyvtár ad lehetőséget. Nagy hangsúlyt kap az évente egy alkalommal megrendezett falunap, a „Fehér Akác Napok” és az idősek számára megrendezett majális és idősek napja. A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított.

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása. a településen közművelődési intézmény működik.

A közösségi élet színterei a Művelődési Ház, a Könyvtár, a Gondozási Központ, az iskola és az óvoda. Az önkormányzat 2017-ben pályázott és elnyert közel 50 millió forintot a Művelődési Ház felújítására. A VP6-7.2.1-7.4.1.1-16 számú pályázat keretében így az épület teljes külső felülete megújult. Együttműködés keretében (bár számos EFOP projektet valósítottak meg) kiemelhető az EFOP 3.3.2 Kulturális intézmények a köznevelésért elnevezésű pályázat. Együttműködő partner: Baktalórántházai Dégenfeld Kastélymúzeum. A kooperáció keretében hátrányos helyzetű tanulók olyan kulturális programokon vettek részt, amelyekre ritkán lenne lehetőségük (színházlátogatás, múzeumi körutak, kirándulások, témanapok, kézműves foglalkozások, éttermi szolgáltatások igénybevétele).

Művelődési Ház minden évben helyt ad a nemzetiségi önkormányzat által szervezett közösségi rendezvényeknek. A nemzetiségi közösségeknek helyt ad a Ligettanya településrészen működő közösségi ház, ahol több országos szeretetszolgálat is segíti a működést. Az elmúlt évtized tapasztalatai alapján elmondható, hogy a roma nemzetiségi önkormányzat és a helyi önkormányzat kapcsolata megfelelő. A jó együttműködésnek köszönhetően a nemzetiségi önkormányzat által szervezett rendezvények, események megvalósítása a helyi önkormányzattal együtt történik.

Petneháza településen a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain (Petneházi Zöld-sziget Fesztivál 2016 óta megrendezésre kerül, egészségnap, kulturális nap, motoros felvonulás stb.). A Községi Önkormányzat és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között együttműködési megállapodás van. Az önkormányzat az egyházakkal is jó kapcsolatot ápol. Közös rendezvényeik kedveltek. Hiányként kerültek azonosításra a bűnmegelőzés jegyében a bűnmegelőzési programok. A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség.

Ramocsaháza községben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A település lakossága szívesen vesz részt a civil szervezetek programjain. Az önkormányzat az éves költségvetésében meghatározott kerettámogatással, valamint a rendelkezésére álló infrastruktúrával, s ha szükséges emberi erőforrással is segíti a helyi civilszervezetek munkáját. A településen működő egyesületek minden korosztály számára kínálnak sport, kulturális és közművelődési lehetőségeket.

Jelentős civil szervezetek: Ramocsaházi Polgárőr Egyesület és Ramocsaházi Községi Sportegyesület. Az önkormányzat az egyházakkal jó kapcsolatot ápol. Az önkormányzat anyagilag támogatja a Polgárőrséget és a Sport Egyesületet. A Sportegyesület a 6-40 éves korosztály számára kínál hasznos időtöltésre, sportolásra, az egészséges életmódra lehetőséget. Az edzések jó alkalmat biztosítanak arra, hogy a gyerekek elsajátítsák a rendszerességet, a rendszeret, a fegyelmet és az összpontosítást, a sport okozta sikerek által nő az önbizalom és az önértékelés. A településen működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat mely, szorosan együttműködik a köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban, illetve közösségi programok szervezésében. Hiányként kerül azonosításra a településen a roma célcsoportban a felvilágosító és megelőző programok hiánya. Életvezetési és egészségügyi tanácsadás – programok keretében – szintén hiány, a gyermekek körében. Az idősek részére a szabadidő hasznos eltöltésére a közösségi kapcsolatok építésére közösségi tér létrehozása indokolt. A fogyatékkal élők integrációjához programok hiányát azonosította a település a HEP-ben. Településszintű hiány: közösségi programok és közösségi tér kialakítása.

Rohod településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik. Aktívan vesznek részt a közösségi életben, lehetőségeikhez mérten támogatják a nehéz helyzetbe került roma családokat, próbálnak megoldást találni a problémáikra. Rohodon aktív Református Nőszövetség is működik. Ez nem intézményesített, csak klubszerű kereteken belül működik. Programokat szerveznek gyermekeknek, időseknek, minden évben megrendezik az Idősek napját, amellyel kapcsolatban minden elvégzendő

feladatot ők látnak el. Támogatják a beteg gyermekeket, jótékonyági rendezvényeket szerveznek a bajbajutottak megsegítésére (pl. Vörösiszap károsultjai, árvizek károsultjai részére). Az egyházak az ünnepek alkalmával gyermekek bevonásával tartalmas és színes műsorral örvendeztetik meg a lakosságot. Közreműködnek a minden évben gyermekek részére megrendezett 5 napos klub és az Idősek napja szervezésében. Gyermekeknek bográcsolást, szalonnasütést szerveznek, ahol szép számmal jelennek meg a résztvevők.

Rohod település a Kormány a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozata alapján az első körben bekerült a 300 leghátrányosabb település közé. A programot a Magyar Máltai Szeretetszolgálat koordinálja, és a Baptista Szeretetszolgálat látja el. A legfontosabb, megerősítésre váró területek közül kiemelt a romák oktatása, szakképzése, valamint az általános egészségi állapot és jövedelmi viszonyok javítása. A településen felmerült felzárkózást segítő programok (többek között) az EFOP 1-5-1-17 Végtelen lehetőség program keretében (2018-2022 között) valósultak meg. a Jelenlét ponton a közösségi tér működtetése és a közösségépítés meghatározó. Zenetanulási programok biztosítottak a fiatalok részére. A klubélet aktív (baba-mama klub, idősklub stb.) A civil szervezetek lehetőségeikhez mérten támogatják a lakosság részére szervezett programokat. A minden évben megrendezett rohodi falunap fő szponzorai az önkormányzattal kapcsolatban álló vállalkozások. További tehetséggondozó programokra van szükség a roma közösségen belül, generációs problémák oldására van igény az idősek körében.

Csengeri járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Csenger	X		
Csengersima	X		
Csengerújfalu	X		
Komlódtótfalu	X		
Pátyod	X		
Porcsalma	X		
Szamosangyalos		X	
Szamosbecs	X		
Szamosatárfalva	X		
Tyukod	X		
Ura	X		

Csenger városban a roma nemzetiségi önkormányzat működik, több civil szervezet és alapítvány van. Munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez, a hagyományok, a múlt értékeinek megőrzéséhez, az egészségmegőrzéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A városban 4000 református és 500-500 római, illetve katolikus vallású ember él békességben egymással. Kölcsonösen látogatják egymás ünnepeit, sőt közösen készülnek is rá. Pedagógusok és idősek egyesülete által szervezett énekkarok működnek a városban. Csengerben sok civil szervezet működik, erős az összefogás, példaértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos helyi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek.

A csengeri labdarúgó csapat lehetőséget kínál a sportolni vágyó fiatal és felnőtt korú lakosság számára az egészséges életmód gyakorlására. Működik a településen kézilabda klub, asztali tenisz, tenisz, sakk, bowling klub. A Református egyház által fenntartott idősek otthona és a Görögkatolikus egyház által fenntartott házi segítségnyújtás az a két közfeladat, amelyeket az önkormányzati feladat ellátás mellett az egyházak is végeznek. Az egyházak a nagyszámú önkénteseikkel (80-100 fő) tevékenyen részt vesznek az önkormányzati rendezvények színesebb és nívósabbá tételében.

A Városi Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a roma nemzetiségi önkormányzattal feladataik ellátása érdekében.

A roma nemzetiségi önkormányzat hagyományosan megrendezi Csenger Sportcsarnokban évente a roma kispályás labdarúgó tornát. Az oktatás területén a nemzetiségi képviselők mentori feladatokat vállaltak, továbbképzésre jártak és irányításukkal, iránymutatásukkal segítik a továbbtanulni szándékozó roma gyerekeket.

Jelen van a „Minden gyerek Lakjon Jól” program, valamint Magyar Élelmiszerbank Egyesület. A több célcsoportot érintő településszintű megállapítás, hogy szükség van pozitív attitűd kialakítására a közös programok mentén, beleértve az érzékenyítő tréningeket, jelnyelvi képzéseket is.

Csengersima községében Református Egyházközség található, az idősek, rászorultak, családok lelki gondozása területén, a fiatalok nevelése terén végez tevékenységet. Az önkormányzat segíti és támogatja a Református Egyházközség ezen területeken végzett munkáját. A Református Egyház bentlakásos idősek otthonát működtet a közeli Csenger városában, ahol több településről oda költözött idős ember él. Az egyházközség az önkormányzattal közös projektben ifjúsági szálláshelyet és környezeti bemutató pontot hoz létre romániai partnerekkel is együttműködve. Az önkormányzat a pályázat keretében tanösvényt hozott létre, amelynek kiindulópontja az ifjúsági szálláshely, egyik megállóhelye pedig a műemlék református templom. A településen a katolikus egyház filiája található. A katolikus egyházközséggel közösen együttműködve a Csengersimáért Közhasznú Egyesület közösségi házat hozott létre a régi kápolna felújításával. A település oktatási és nevelési intézményeiben és idősek otthonában az egyházak segítik az ellátottak lelki gondozását.

A településen működő Csengersimaért Közhasznú Egyesület a fiatalok és fiatalosan mozgóknak sportolását, a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltését, a kerékpározók és túrázók érdekeinek képviseletét, a környezet védelmét.

A Nagygécért Közhasznú Egyesület Nagygéc településrész múltjának megőrzése és jövőbeni fejlesztésének támogatása céljából lát el feladatokat, minden évben megrendezve a Nagygéci emléknapot amikor a településről elszármazottak találkozni tudnak.

A roma közösség érdekeit a Csengersima Község Roma Önkormányzata képviseli. Csengersimán több civil szervezet is fontos szerepet játszik az esélyegyenlőség területén (Csengersimaért Közhasznú Egyesület, Nagygécért Közhasznú Egyesület).

Hiányként került megfogalmazásra a HEP-ben a gyermekek célcsoportját érintően a szabadidős programok alacsony száma, illetve az idősek célcsoportját illetően az elmagányosodás problematikája. Csengerújfalun településen két civil szervezet működik, a Polgárőr Egyesület és a Csengerújfalui Labdarúgó Sportegyesület. A Polgárőr Egyesület a fő tevékenységi köre közrend és közbiztonság védelme. A sportegyesület gondoskodik a fiatalok egészséges életmódra nevelése feltételeinek biztosításáról, összefogja a helyi fiatalokat közösségteremtő tevékenysége példaeértékű és hasznos, a fiatalok nevelése mellett a mérkőzések szórakozási lehetőséget biztosítanak a település teljes lakosságának.

A Csengerújfaluban működő Református Egyházközség, illetve Görögkatolikus Egyházközség évente nyári tábor és kirándulást szervez. Ezekben részt vehetnek a gyermekek és felnőttek felekezettől, származástól függetlenül, az ökumenizmus elve és helyi gyakorlata elősegíti az esélyegyenlőség biztosítását valamennyi célcsoport esetében. A Csengerújfaluiért Közalapítvány elsősorban a helyi gyermekek és gyermekes családok támogatását tűzte ki célul, ennek érdekében végzi tevékenységét. Az elmagányosodás megelőzésére programok szükségesek, az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok és szolgáltatások megszervezésével.

Generációs programok igénye merült fel a településen, intergenerációs kapcsolatépítő programok keretében.

Komlódtótfalu község településen Református Egyházközség található, amely az idősek, rászorultak, családok lelki gondozása területén, a fiatalok nevelése terén végző tevékenységeket. Az önkormányzat segíti és támogatja a Református Egyházközség ezen területeken végzett munkáját.

Pátyod településen nemzetiségi önkormányzat nem működik. Civil szervezetként a településen a helyi sportegyesület tevékenykedik. A településen görögkatolikusok, római katolikusok és reformátusok élnek. A helyi sportegyesület jelentős szerepet vállal az utánpótlás nevelésben és a fiatalok egészséges életmódra való nevelésében is. Az iskolában művészeti oktatás keretében egyre több gyermek tanul táncolni. Hiányoznak az egészségvédelmi programok és felvilágosító előadások a célcsoportok részére. Kiemelt prioritás a mélyszegénységben élők kiemelése, így a részükre szervezett közösségi programok prioritást élveznek.

Porcsalmán számos civil szervezet működik, amelyek munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez, a hagyományok, a múlt értékeinek megőrzéséhez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez, közbiztonság megteremtéséhez. Legnagyobb civil szervezet a gyermekek művészeti képzését is biztosító a Porcsalmai Kolibri Tanoda, amely már 6 környező településen is szolgáltat. Az Általános Iskola égisze alatt működő „ifj. Fehér József” DSE a tömegsport népszerűsítése, az iskolai sportrendezvények támogatása céljával működik. A többi porcsalmai egyesület, - így a - Porcsalmai Búzakalász Férfi Kórus Egyesület, a Nemzedékek Hídja Egyesület, és a Pom-pom Nagyk a hagyományörző rendezvények, a falunapok állandó szereplői, akik országos, sőt nemzetközi szinten is ismertek és elismertek. Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik a településen, az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően látnak el feladatokat. A Református Szeretetszolgálat fenntartásában Jelenlét Pont is működik a településen, számos rendezvényt és programot szervezve. Feladataik közé tartozik aktivitást megőrző programok szervezése az idősek részére, képzési programok gyermekek és nők részére (családon belüli erőszak témaköre kiemelten) prioritás.

Szamosangyalos községben nemzetiségi önkormányzat működik. A faluban roma nemzetiségi önkormányzat is végez munkát, amely a helyi önkormányzattal szorosan együtt működik (közfoglalkoztatás). A helyi nemzetiségi önkormányzat minden év augusztusában pályázatot ír ki a középiskolás roma gyerekek számára. Kapcsolatot létesítettek olyan civil és segély szervezettekkel melyek részükre ruhát és különböző adományokat juttatnak. Civil szervezet a településen nem tevékenykedik. A településen reformátusok, görögkatolikusok, római katolikusok is élnek.

Szamosbecsen minden évben megvalósulnak különböző lakossági rendezvények, tavasszal a nők köszöntése, majd a Családi Nap, illetve lehetőség szerint, Falunapi összejövetel, az Idősek Napi rendezvény, a Mikulás Váró ünnepség, illetve még a Szilveszteri Batyus Mulatság is több generációt egyszerre mozgat meg. Ezeken a rendezvényeken a falu apraja-nagyja együtt vesz részt, ezzel is segítve a generációk közötti kapcsolat fejlesztését. Szamosbecs községben a kultúrához való hozzáférést több módon is biztosítja települési önkormányzat. A községnek a közösségi házban működő kézikönyvtára van. A községnek van egy Sportcentruma, amely a lakosság sportolás iránti igényeit elégíti ki. A sportot kedvelők számára fedett sportolási lehetőség csak Csengerben van, amely település 5 km-re található. Helyben foci pálya, kézilabda pálya, kosárlabda pálya áll rendelkezésre. A gyerekek és idősek részére szabadidős programok szervezése merült fel szolgáltatási hiányként ezen szakterületen. A fogyatékkal élők részére kulturális és szórakoztató tevékenységek feltérképezése tervezett. A lakosság körében sikeres volt az EFIO-1.5.3 projekt települést érintő képzési és tréningjei.

Szamosatárfalva településen is van Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amellyel az önkormányzat igyekszik együttműködni és jó kapcsolatot ápolni. A településen több civil szervezet is képviselteti magát, amelyek különböző adományaik révén nagy segítséget nyújtanak a település hátrányos helyzetű célcsoportjai számára.

Tyukod település életében több civil szervezet működik, közülük a Tyukodi Önkéntes Tűzoltóság, Tyukodi Futball Klub, HO-HO 2004 Horgászegyesület, Rezeda Népdalkör, Nagycsaládosok Közhasznú Egyesülete, Tyukod Községért Közalapítvány, az újonnan alakult Polgárőr Egyesület emelhető ki. Megállapítható, hogy az egyesületi tagság szinte teljes mértékben helyi lakosokból tevődik össze, amelyben részt vesznek magyarok és romák egyaránt. A Tyukod Nagyközség Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit a helyi önkormányzat finanszírozza, elsődleges céljuk a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés előmozdítása érdekében. Tevékenységi körük a gyermekektől az idősekig arra terjed ki, hogy a rászoruló főleg, de nem kizárólag roma nemzetiségű személyeken segítsenek. A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) keretében megfogalmazott igények között szerepel, hogy a roma és fiatalok számára olyan szemléletformáló rendezvények kerüljenek megszervezésre, amelyek bemutatják az alkohol- és drogfogyasztás, valamint a dohányzás káros hatásait. Emellett igény mutatkozik olyan programokra is, amelyek a fiatalok bűnözés kockázataira és következményeire hívják fel a figyelmet.

Ura településen református, görögkatolikus és egy maroknyi római katolikus közösség él békességben egymással. Köölcsönösen látogatják egymás ünnepeit. A településen „Urai Gyermekekért Közalapítvány” működik. Az elmúlt évben gyermekeink napközis táborban vehettek részt. Nagyon gazdag kulturális, közösségi és személyiségfejlesztő programokon vehetnek részt. A napközis tábor vezetői mindannyian a szakmailag elismert szakemberek, akik kellő hozzáértéssel szervezik a programokat a gyermekek számára. A nyári napköziben 7-14. éves korig vesznek részt a gyermekek. A településen közösségi tér található, ahol a gyerekek szabadidejüket mozgással, játékkal tölthetik el.

Fehérgyarmati járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Botpalád		X	
Cégénydányád	X		
Csaholc		X	
Császló		X	
Csegöld	X		
Darnó		X	
Fehérgyarmat	X		
Fülesd	X		
Gacsály	X		

Garbolc	X		
Gyügye	X		
Hermánszeg	X		
Jánkmajtis	X		
Kérsemjén	X		
Kisar	X		
Kishódos	X		
Kisnamény	X		
Kispalád	X		
Kisszekeres	X		
Kölcse	X		
Kömörő	X		
Magosliget	X		
Mánd	X		
Méhtelek	X		
Milota	X		
Nábrád	X		
Nagyar	X		
Nagyhódos	X		
Nagyszekeres	X		
Nemesborzova	X		
Olcsvaapáti	X		
Panyola	X		
Penyige	X		
Rozsály	X		
Sonkád	X		
Szamossályi	X		
Szamosújlak	X		
Szatmárcseke	X		
Tiszabecs	X		
Tiszacsécse	X		
Tiszakóród	X		
Tisztaberek	X		

Tivadar	X		
Tunyogmatolcs	X		
Túristvándi	X		
Túrlicse	X		
Uszka	X		
Vámosoroszi	X		
Zajta	X		
Zsarolyán	X		

Botpalád településen egyház vagy civil szervezet által fenntartott intézmény nincs a településen. Az önkormányzat és az egyház közötti kapcsolat erős, egymást építő. A településen református felekezet található. Az iskolában és az óvodában is lehetőség van a gyerekek hitoktatására. A hittanos gyerekek száma magas. Nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő. Kitörési pontot jelent a Máltai Szeretetszolgálat beavatkozási terve (RRF-3.3.1-22-2022-00001). A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, amellyel az önkormányzat szoros kapcsolatot ápol, az együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően látnak el feladatokat. Közösségépítő, közösség-szervező szerepe jelentős az önkormányzatnak, helyi egyháznak, az alapszolgáltatási központnak. Hiányként az idősek részére közösségi programok, a romák és más célcsoportok egymás mellett élését támogató programok kerültek megfogalmazásra.

Botpalád település egyik célja az idősebb korosztály bevonása a kulturális, közművelődési programokba, hogy csökkentsék az idősek elszigetelődését, elhagyatottságát. A település életében fontos szerepet töltenek be a közösségi színterek, a művelődés helyi feltételeinek biztosításával. A településen a kulturális ágazat is hozzájárul a község békés, kiegyensúlyozott közösségi életéhez.

Cégénydányádon a lakosság kulturális életét különféle színházi előadásokkal, bemutatókkal, falusi rendezvényekkel színesítik, amelyek színtere a közösségi tér. A Pajtaszínház befogadóképességének köszönhetően lehetőség van a településen nagyszabású rendezvényeket tartani. A környékbeli települések óvodás és iskolás csoportjai számára folyamatosan elérhetők változatos kézműves foglalkozások. A Pajtaszínház méltó helyszínt biztosít társadalmi ünnepek, megemlékezések, előadások és bemutatók megrendezésére. Az „ADJ’ ISTEN SZATMÁRBAN” program az Utazás Kiállításán való részvételéért elnyerte a hazai turisztikai marketing egyik legrangosabb elismerését. A Szatmári Szőke Szamos Egyesület elsősorban hátrányos helyzetű, kisgyermeket nevelő családokat, valamint egyedül élő kisnyugdíjasokat támogat természetbeni adományokkal. Az idősek klubja aktív kapcsolatot ápol a környező települések hasonló szervezeteivel, és rendszeresen szerveznek közös találkozókat különböző helyszíneken. A helyi Idősek Otthona biztonságos és támogató környezetet

nyújt az önálló életvitel fenntartásához. Szolgáltatási hiányok a településen: (szünidei) szabadidős kulturális programok (illetve ifjúsági ház kialakítása). Igény van továbbá olyan közösségi programokra, amelyek a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerő-piaci kompetenciák, együttműködés erősítését szolgálják.

Csaholc település rendszeresen ad otthont a Jelenlét program keretében megvalósuló rendezvényeknek. A roma nemzetiségi önkormányzat 1995-ben alakult, és azóta is aktívan működik. Kulturális pályázatokon való részvételükkel hozzájárulnak a roma hagyományok megőrzéséhez és továbbadásához. A településen kétheti rendszerességgel vehető igénybe a Könyvtárbusz szolgáltatása, amely a helyi lakosság kulturális és információs igényeit szolgálja. A művelődési házban megvalósuló programok szervezésében a településen működő két civil szervezet is aktívan közreműködik, ezzel is erősítve a közösségi életet.

Császló településen sokan vallják magukat roma nemzetiséghez tartozónak. Részükre az önkormányzat által kiírt kulturális pályázatokból szervezett hagyományőrző programok jelentenek prioritást. Fontosak az eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok. Az egyházi közösségek fontos szereplői a hétköznapiaknak, de színházlátogatás szervezésére, mozielőadás látogatására is lenne igény. Hiányként jelenik meg: szabadidős programok gyermekek, idősek, nők részére.

Csegöld településen a Művelődési Házban működő Könyvtár szükség esetén a lakosság rendelkezésére áll. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a kulturális ágazat támogatására, és annak feladataira az éves költségvetésében forrást biztosít. A helyi kulturális programok megvalósításához hozzájárulnak a településen működő vállalkozások és civil szervezetek is, akik támogatásukkal segítik a rendezvények megszervezését. A közszolgáltatásokhoz, valamint a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése jelenleg csak részben megoldott. A településen ugyan csupán néhány civil szervezet működik, de jelenlétük meghatározó, tevékenységük példaértékű a kulturális és közösségi élet területén. Aktívan részt vesznek a helyi rendezvények szervezésében és lebonyolításában, valamint saját programokat is rendszeresen megvalósítanak. Csegöld lakosságán belül a 65 év felettiek aránya kiemelkedően magas, ezért az időskorúak számára az aktív közösségi élet biztosítása a település fejlesztési prioritásai között szerepel.

Darnó község életében sajnos nem töltöttek be fontos szerepet a közösségi színterek. A helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a településen élő idősek és gyermekek irányába. Egyetlen közösségi színtér a településen a Könyvtár, amely egyben betölti a Digitális Jólét Pont feladatait is. A településen kizárólag a Roma Nemzetiségi Önkormányzat szervez a roma kultúrához kapcsolódó programokat. Mivel az önkormányzat saját bevétele minimális, nem tud önállóan kulturális és közművelődési programokat szervezni.

A Fehérgyarmati kistérség életében mindig is meghatározó szerepet töltött be a pezsgő kulturális élet, amely elsősorban Fehérgyarmat város sokszínű programkínálatának köszönhető. A város gazdag szellemi és kulturális élettel rendelkezik, melynek fenntartásában és fejlesztésében számos civil

szervezet, önképzőkör és művészeti csoport vállal aktív szerepet. A térség kulturális életét jelentősen meghatározzák a hagyományörző programok és rendezvények, különösen azok, amelyek célja a helyi gasztronómiai értékek megismertetése és népszerűsítése. A programok közül kiemelkedik a „Gyarmati Vigasságok” elnevezésű rendezvény, amely a térség régi hagyományainak felelevenítését és átadását tűzte ki célul. A kistérség kulturális központjának szerepét Fehérgyarmat tölti be, ahol a Móricz Zsigmond Városi Művelődési Házban színházi és mozielőadások, kiállítások, ünnepi megemlékezések, bemutatók, fesztiválok, a jeles napok köré szervezett gyermekprogramok várják az érdeklődőket. A Művelődési Ház helyet ad művészeti csoportoknak, kluboknak, foglalkozásoknak, tanfolyamoknak, és egyéb rendezvényeknek. A könyvtár épülete felújításra szorul, falai vizesednek, a beázások megrövidítik a könyvek élettartamát, illetve az akadálymentes megközelítés sem biztosított. A könyvvállomány folyamatosan bővül, részben a Nemzeti Kulturális Alap Márai-programjának köszönhetően, részben az éves keret felhasználása révén. Az olvasók száma csökkenő tendenciát mutat, ez annak tudható be, hogy csökkent az olvasási kedv és megváltoztak az információszerzési szokások. Az intézmény rendszeresen szervez kulturális, irodalmi évfordulókhoz, ünnepekhez kapcsolódó rendezvényeket, valamint a gyerekek érdeklődését fenntartani igyekvő foglalkozásokat. A Barátság Nyugdíjas Klub facebook színes, tartalmas programokat kínál klub tagjainak. A Nyugdíjas Klub rendszeresen részt vesz a város kulturális programjain, a környező nyugdíjas klubokkal összejöveteleket szerveznek, illetve a városi idősok otthonának programjaiba is bekapcsolódnak.

Az Egészségfejlesztési Iroda változatos programsorozatokkal igyekszik színesíteni a klubtagok mindennapjait, hozzájárulva ezzel az egészségtudatos életmód és a közösségi kapcsolatok erősítéséhez.

- A feltárt hiányosságok között szerepel:
- az egyedül élő személyek fokozódó elmagányosodása,
- a Települési Fogymatékossági Program kidolgozásának szükségessége,

valamint a városközpont élhetőbbé tétele érdekében közösségi léttér kialakítása és fejlesztése.

Fülesden a helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalon működik. Az egészségügyi, szociális, és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége érdekében a generációs programok, illetve a családi kapcsolatot erősítő programok szervezése is prioritás.

Gacsály településen helyben élő nemzetiségek a település programjain részt vesznek, kulturális sokszínűségük bemutatására az önkormányzat lehetőséget biztosít. Gacsály Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata minden évben szervez Roma napot és gyermektáboroztatást.

Garbolc települési HEP-ben hiányként került meghatározásba a romák és mélyszegénységben élők közös családi, kulturális közösségi programjainak hiánya. A fogyatékossággal élők közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférése nem teljes.

Gyügye településen a fejlesztési területek közé a szabadidős, kulturális programok hiány került besorolásra. A hiányzó ifjúsági ház mellett, színház-hangverseny látogatásra is igény mutatkozik.

Hermánszegen a település egyetlen középülete, az IKSzT épülete, amely a közszolgáltatáshoz és a kulturális programokhoz való hozzáférést biztosítja, fizikailag akadálymentesített. A településen nincs idősek klubja, viszont néhány idős ember tagja a Szamossályi székhelyű Szamosmenti Őszikék Nyugdíjas Egyesületnek. Az Egyesület tagjai programokat, kirándulásokat szerveznek, valamint különböző rendezvényeken hagyományörző tevékenységeket mutatnak be. Jánkmajtis községben a Szeretet és Béke Nyugdíjasklub folyamatos lehetőséget biztosít a közösségi élet gyakorlására az idősebbek számára. A Klub akár nem a településen élő idősök számára is lehetőséget biztosít a közösségi élet gyakorlására szabadidő hatékony eltöltésére. Az egyházak elkötelezettek a közösségi élet aktivizálásában.

A Jánkmajtison működő Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a romák illetőleg a mélyszegénységben élő roma személyek irányába végzi tevékenységét.

Kérsemmén településen a Művelődési Ház a közelmúltban sikeres pályázat eredményeként teljeskörűen megújult, így méltó helyszínt biztosít a kulturális programok lebonyolításához. A településen működő „Jó kis hely” közösségi tér célja, hogy összefogja és támogassa a gyermekekre és családjaikra irányuló meglévő fejlesztéseket, kezdeményezéseket és programokat, s ezeket elérhetővé tegye a helyi lakosság – a 0-tól 100 éves korosztályig – számára. A közösségi tér által kínált szolgáltatások közé tartoznak például a prevenciós programok, egészségnevelési tevékenységek, tanulást segítő foglalkozások (pl. korrepetálás, fejlesztőpedagógiai támogatás), kreatív és művészeti elfoglaltságok, szabadidős- és sportprogramok, valamint kulturális események.

Kisar településen szolgáltatási hiányként azonosították a kulturális és közösségi szolgáltatások körének bővítését, különös tekintettel a rendezvények számának és minőségének növelésére. A közszolgáltatásokhoz, valamint a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés továbbra sem biztosított teljes mértékben akadálymentes módon. Különösen a roma és mélyszegénységben élő lakosság körében jelentkezik szolgáltatási hiányként a szűrőprogramok elérhetőségének korlátozottsága. Kishódos településen Községi Szintér működik, ahol változatos és színes programok várják az itt élőket, és a környező településről idelátogatókat. Mivel a lakosság száma igen alacsony, nehéz lenne korcsoportonként és érdeklődési körönként külön programokat szervezni, ezért valamennyi eseménynél fontos szempont, hogy a teljes lakosságnak szóljon a rendezvény. Községi Szintérben folyamatosan működnek kézműves foglalkozások és szakkörök, ahol a résztvevők a rendelkezésre álló eszközök segítségével varrásra, szövésre is lehetőséget kapnak. A színvonalas kulturális előadások mellett hagyományosan minden évben megrendezésre kerül a Szentmihály-nap, az adventi vásár, a gyermeknap, a Mikulás-ünnepség, valamint nyári kerékpáros kirándulások, szalonnasütések és családi napok is színesítik a programkínálatot. A roma célcsoport esetében az alábbi szolgáltatási hiányok kerültek azonosításra: tanácsadások szervezésének szükségessége, a családsegítő szolgálat tevékenységének bővítése, valamint felzárkóztató és fejlesztési programok indítása. A gyermekek körében hiányként jelentkezik az olyan programok és szolgáltatások szervezése, amelyek elősegítik az aktivitás megőrzését, önállóságuk fejlesztését, valamint a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltését.

A Kisnamény településen a lakosság számára kapcsolódási lehetőséget jelentenek a rendszeresen megrendezésre kerülő nőnap és egyházi ünnepek, valamint a családi napok. A kulturális programok szervezésében, valamint a közművelődési tevékenységek támogatásában fontos szerepet tölt be a 2015 óta folyamatosan működő könyvtárbusz, amely színesíti a település kulturális életét. A könyvtárbusz közreműködésével színészek és előadóművészek is ellátogatnak a településre, gazdagítva a helyi programkínálatot. A közösségi élet formálásában kiemelkedő szerepet vállalnak az egyházak, különösen az idősebb korosztály körében. Egy év eleji felmérés alapján megállapítható, hogy a szépkorúak 50–70%-a szívesen bekapcsolódna a közösségi programokba. Ehhez azonban elengedhetetlen a megfelelő közösségi tér kialakítása, valamint a célcsoport igényeire szabott programok szakszerű megszervezése. Kispalád községben több civil szervezet is aktívan működik, amelyek különböző adományokkal és támogatásokkal jelentős segítséget nyújtanak a település hátrányos helyzetű lakossága számára. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat saját lehetőségeihez mérten kulturális és hagyományőrző programokat szervez, elősegítve ezzel a roma közösség identitásának megőrzését és bemutatását. A településen sport és kulturális programok szervezése nem jellemző.

Kisszekeres település a Nagyszekeresi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik, amelyhez összesen öt település – Nagyszekeres, Kisszekeres, Zsarolyán, Nemesborzova és Szamossályi – tartozik. A települések közötti jó együttműködést bizonyítja, hogy bizonyos feladatellátások – például az óvodai és iskolai ellátás – közös szervezésben valósulnak meg. Emellett az önkormányzatok több közös programot is szerveznek, erősítve ezzel a térségi összefogást és közösségi kapcsolatokat. A település Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) alapján szükség mutatkozik gyermekek számára szervezett oktatási és felzárkóztató programok megvalósítására. A kültéri közösségi események lebonyolítására a Művelődési Ház udvarán filagória kialakítása van tervben, amely megfelelő helyszínt biztosíthat a szabadidős programokhoz.

Kölcse működik a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, azonban a HEP megállapításai szerint a roma közösség nem ápolja hagyományait és szokásait, a nyelvet sem beszélik, így a kultúra fennmaradása veszélybe került. A település lakosságára jellemző a befogadó szemlélet: nem tesznek különbséget eltérő kulturális háttérrel rendelkező, illetve hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között. Jól működő közösség van a településen, amelyben jelenleg nincs szükség külön „összekovácsoló” programok szervezésére. A település egyik kiemelt célkitűzése az idősebb korosztály aktív bevonása a kulturális és közművelődési életbe, ennek célja az idősök elszigetelődésének, elmagányosodásának csökkentése. Ennek érdekében az önkormányzat szorgalmazza olyan programok szervezését, amelyek kifejezetten az idősök érdeklődésére építenek, és aktív részvételre ösztönzik őket.

Kömörön a Községi Könyvtár, mint a közművelődés színtere mindenki – így az idősök számára is – térítés nélkül elérhető. Sajnos a település kulturális programjai szinte az iskolai és óvodai ünnepekre korlátozódnak (mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, évzárók).

Magosligeten jelentősebb kulturális és sportprogramok a településen nincsenek. Igény mutatkozik az elszigetelten élő idősök programokba vonására. Mádon minden évben idősök napját szervez az

önkormányzat, ahol az idős emberek szabadidejüket tartalmasan, a falu közösségében tölthetik. Ezen kívül legtöbbjük az egyházi élet aktív tagja is. Igényként merült fel a roma lakosság részéről a szabadidős programok megszervezése. Méhtelken szabadidőközpont, egyház, civil szervezetek, önkormányzat, iskola, óvoda, bolt, falugyűlések, a számos ünnepi, kulturális és sport rendezvények színterei. Idősek körében hiány olyan szociális, kulturális programok szervezése, melyek megakadályozzák az elmagányosodást, a gyors fizikai és szellemi leépülést.

Milota község Önkormányzata már 12. alkalommal rendezte meg a Nemzetközi Diófesztivált, amelynek középpontjában a település méltán híres terméke az M 10-es milotai dió áll. A község rendezvénye a gasztronómiai jellegén túlmenően, kulturális programokban is bővelkedik. A közösségi élet színterei a településen sokrétűek, ilyenek az önkormányzati intézmények, a református templom, a református női énekkar, helyi futballcsapat eseményei. A község kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraik többsége lokálpatrióta. A településen több mint háromezer négyzetméteren elterülő Sportcentrum területén van lehetőség a tartalmas és igényes kapcsolódásra. A sportcentrum a közösségi élet egyik legfontosabb színtere, ez ad otthont a különböző sportrendezvényeknek, futballmérkőzéseknek, röplabdamerkőzéseknek, a gyermekek számára szervezett atlétika versenyeknek. A községnek könyvtára és művelődési háza is van. A településen minden évben megrendezésre kerül az Öregek találkozója, ahová meghívást kap a község nyugdíjas korú lakossága. A rendezvény egy vacsorával egybekötött, családi hangulatú rendezvény, ahol az idősök találkozhatnak egymással, kedvükre beszélgethetnek, szórakozhatnak.

Nábrád településen rendezvényterem kialakítására lenne igény közösségi programok lebonyolítására, hiszen a közösségi élet színtere elsősorban az óvoda, iskola. E két intézmény által szervezett programok, kirándulások, vetélkedők főleg az intézményhez tartozó gyermekek számára jelentenek közösségi életteret.

Nagyar településen a Helyi Esélyegyenlőségi Program a nemzedékek közötti kapcsolattartás hiányát nevesíti problémaként. A generációkat összekötő programok szükségessége kiemelt szolgáltatási hiányként szerepel. A nők célcsoportján belül jelentkező magányérzetre válaszul a szabadidős és rekreációs lehetőségek korlátozott volta jelent kihívást. A mindössze 110 főt számláló Nagyhódos településen a kulturális élet egyik meghatározó szereplője a Hagyományőrző Énekkör. A közösségért elkötelezett csoport tagjai között több szépkorú is megtalálható, akik aktív részvételükkel példát mutatnak az összetartozás és a hagyományápolás fontosságára.

Nagyhódos települése nem rendelkezik sportolásra alkalmas tornateremmel, de a kultúrházban pingpongozási, tornázási lehetőség is megoldott. A falu civil szervezete a Nagyhódos és Térsége Értéktörő Egyesület. A kulturális, közművelődési hozzájárulást az Önkormányzat, Idősek Otthona és az egyesület által szervezett rendezvények biztosítják. Nagyszekeresen roma nemzetiségi önkormányzat is működik. A közösségi élet színterei közül a Községi ház klubszobája biztosít a fiatalok számára összejöveteli lehetőséget, a nagyterme alkalmanként a település lakossága számára ad alkalmas teret programok megtartására. A gyerekek részére programok igénye merült fel (elhanyagoltság

megszüntetése). Olcsvaapáti településen a faluház megnyitása után a település teljes lakossága számára elérhető rendezvények elérhetőek, amelyen részt tudnak venni az idősek is. Az egyház szerepe meghatározó a településen.

Panyola település HEP dokumentuma alapján a helyi partnerség főbb szereplői a Panyola Községért Közalapítvány, Panyolai Református Egyházközség, Szamosparti Nyugdíjas Klub. Az önkormányzat alapítványa a Panyola Községért Közalapítvány, melyet az önkormányzat hozott létre. Az Alapítvány segíti a szociálisan rászorulókat, a gyermekeket, a nőket. Programjai által segítséget nyújtott már a településen élő jó tanuló gyermekek számára, valamint a település családjait is segítette adománnyal, papírgyűjtést is szerveztek már, hogy a gyermekeket támogathassák. A településen élők környezettudatos szemléletét és a rendezett lakókörnyezet iránti elkötelezettségét „Tiszta udvar, rendes ház” elismerő táblával és virágajándékkal jutalmazták. Éveken keresztül a PanyolaFesztben a „fesztiváltól fesztiválig” született gyermekeknek egy díszfát adományozott, amelyet ősszel az óvodások közreműködésével ültettek el, amely akcióval hozzájárult a település környezetének szépítéséhez, fásításához. A közalapítvány több sikeres pályázat elnyerésével tudott megvalósítani projekteket, mint például nyári kézműves táborokat gyermekeknek, alkotótáborokat festőművészeknek, illetve a PanyolaFeszt rendezvények gyermekprogramjait. Szolgáltatási igény van a szabadidő hasznos eltöltésére a romák és/vagy a mélyszegénységben élő lakosság részére. A gyermek számára a nyári táborok szervezése és gyermekfelügyelet biztosítására mutatkozik igény. A nők körében a szakköri foglalkozások, kézműves tevékenységek szervezése tervezett.

Penyigén több éve megrendezésre kerül nyár elején egy családi nap, ahol gyermekek, szülők, nagyszülők együtt játszhatnak, tartalmas, vidám napot tölthetnek együtt. A helyi önkormányzatnak, a kulturális és oktatási intézményeknek, a községben működő kis- és mezőgazdasági vállalkozóknak, az egyházak képviselőinek, a falu lakosságának, kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak közös érdeke és felelőssége, hogy Penyige a jövőben is még inkább élhető településsé váljon. Ennek érdekében szívesen és sokat tesznek. A településen működő civil szervezetek: Penyige Sport- és Horgászegyesület, Zöld Nádszál Horgászegyesület, Penyigéért Kulturális Egyesület.

Rozsályban a közösségi élet színtere között a Béres András Kör és a Hajnalpelika Kisszínpad Kulturális Egyesület működése meghatározó. Az első csoportosulás tagjai helyi, amatőr emberek, akik szabadidejükben népdalok éneklésével, hagyományos táncok előadásával próbálják megőrizni a térségre jellemző tradicionális kulturális értékeket. A Hajnalpelika Kisszínpad Kulturális Egyesület fő feladatának tekinti a térség kulturális fejlődésének elősegítését, a kulturális lehetőségek színesítését. Ez a tevékenység túlmutat a szorosan vett előadóművészeteken: hozzájárul a települések népességmegtartó erejéhez az elvándorlás megakadályozásához, a gyermekek szellemi fejlődéséhez, a népművészet által a hagyományok és a gyökerek megismeréséhez, megerősítéséhez. Hangsúlyosan építenek a társadalmi aktivitásra, az emberek erőteljes együttműködésére. A roma célcsoportot érintően közösségi programok hiánya merült fel a települési HEP-ben, a gyermekek célcsoportját érintően a szabadidős, szünidei programhiány. A nők elszigetelődésének mérséklésére közösségfejlesztő programokra van igény.

Sonkádön a helyi roma közösségben fontosnak tartják a roma kultúra bemutatását, fenntartását (Roma kultúra napok program, a rendezvény fő célja a helyi hagyományok bemutatása, ide tartoznak: kosárfonás, vályogvetés, hitélet). A helyi lakosság önszerveződése közé tartozik a Sonkádi Egyházközség, és Sonkádért Egyesület. A Sonkádi Református Egyházközség különböző programokat, kirándulásokat, egyházi bálakat, nyári gyerektáborokat, családi napokat szerveztek. A Sonkádért Egyesület célja a hagyományőrzés, közösségi élet fejlesztése.

Szamossályiban a Szamossályi Sportegyesület a labdarúgáson keresztül évek óta ösztönzi a fiatalokat a mozgásra. A Szamosmenti Őszikék Nyugdíjas Egyesület az időskorúakat vonja be különböző programokba. Hiányosságként került megjelölésre a kulturális élet, a közösségi kohézió fejlesztése a településen. Szamosújlak településen jellemző, hogy több generáció él együtt, így a hátrányos helyzet generációkon át öröklődik. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése jelentkezik igényként.

Szatmárcseke Község Önkormányzata és a település lakossága fontosnak tartja a hagyományok őrzését, ápolását, ezért évente állandó rendezvényekkel várja az ide látogatókat. A Magyar Kultúra Napjához – január 22-éhez, a Himnusz születésének évfordulójához – kapcsolódó megemlékezést a megelőző vasárnapon rendezi meg a szervezet, együttműködésben a Kölcsény Társasággal és Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzatával.

Tiszabecs rendelkezik művelődési házzal, a kulturális programok nagy része az intézményekben, főleg az iskolában koncentrálódik. A település HEP-je szerint a településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik Tiszabecs Nagyközség Önkormányzata évek óta szervez gyermekprogramokat, melyen eltérő kultúrájú, hátrányos, nem hátrányos gyermekek vesznek részt. Tiszacsécse, Tiszakóród településen - akárcsak Tiszabecsen - a nemzedékek közötti kapcsolathány jelen van, igény mutatkozik generációs programok iránt. Tiszaberek községben szoros együttműködés jellemzi az Önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a Katolikus és Református Egyház, valamint a civil szervezetek – így a Református Nőszövetség és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat – közös munkáját. A községi rendezvények – például a nőnap, anyák napja, idősek napja és a karácsonyi ünnepségek – szervezése és lebonyolítása ezen szereplők együttműködésével valósul meg. Tivadaron a kulturális rendezvények során kiemelt figyelmet fordítanak az egészségtudatos szemléletre, ennek keretében különösen fontosnak tartják a dohányzás, az alkoholfogyasztás és a drogfogyasztás tilalmát az eseményeken. A településen több civil szervezet is működik, amelyek elsősorban a falusi turizmus népszerűsítését tűzték ki célul.

Szolgáltatáshiányként szerepel a kulturális, közösségi szolgáltatások bővítése (pl.: könyvtári állomány növelése, rendezvények számának, minőségének emelése, kulturális élet színvonalának emelése).

Tunyogmatolcson mindössze néhány civil szervezet működik, jelenlétük a település kulturális, művelődési életében számottevő. Számos községi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek. Az idősek elmagányosodása, a generációk közötti kapcsolatok gyengülése ellen igényként merül fel a hagyományőrző programok, intergenerációs rendezvények szervezése. A gyermekek körében az

egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya okán egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése merül fel szolgáltatási igényként.

Túristvándi településen jelen van a Máltai Szeretetszolgálat és a Caritas (FETE település). A település turisztikai vonzereje meghatározó, pályázatok rendelkezésre állása esetén molnártalálkozó, halászléfőző verseny is szerepel a programkínálatban. A település önkormányzatának nagyon nehéz gazdasági helyzete kihat a lakossági szolgáltatások elérhetőségére.

Túrricsén a gyermekek célcsoportban a szabadidős programok szervezése megfogalmazott igény a HEP-ben.

Uszka településen református felekezet található. Fontos szerepet tölt be a település hit és kulturális életében a Szabad Keresztyén Egyház és a Nemzeteknek Világossága Egyház. Kulturális, közösségi, gyermek, felnőtt programok, tanoda jellegű foglalkozások működtetésében, adományozásban felölelik a település szinte teljes spektrumát. Forrását alapvetően pályázati források teremtik meg. Vámosorosziiban mindössze néhány civil szervezet működik, de erős az összefogás, példaértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos helyi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek. Zajta településen Vitéz Gaál Lajos Kulturális Egyesület munkája meghatározó. A gyerekek számára alacsony a szabadidős programok száma. Zsarolyán településen a gyermekek célcsoportja részére oktató és felzárkóztató programok szervezése jelenik meg igényként.

Ibrányi járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balsa	X		
Buj	X		
Gávavencsellő	X		
Ibrány	X		
Nagyhalász	X		
Paszab	X		
Tiszabercel	X		
Tiszatelek	X		

Balsa településen civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. Magas az egyedül élők aránya, így a részükre szervezett/tervezett programok igénye meghatározó. Buj településen felzárkóztatási és fejlesztési programok igénye merült fel a roma/mélyszegénységben élők célcsoportjában. A szülők és a gyermekek biztonságos kulturális színterek működtetését igénylik. A

fogyatékossgal élők közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz akadálymentes hozzáférése nem 100%-ban biztosított.

Gávavencsellőn a roma/mélyszegénységben élő lakosság részére egészségtudatos életmódra nevelést szolgáló programok, kezdeményezések szükségessége jelenik meg. Az igények között a gyermekeket érintően fontos az iskolaszünet időszakában gyermekfelügyelet biztosítása: nyári kulturális programok, táborok formájában. Generációs programok szervezése az idősek részére, női közösségek létrejöttének segítése, fogyatékossgal élők foglalkoztatásának támogatása szolgáltatási igényként merül fel a településen.

Ibrány város HEP-ben a helyzetelemzés igen komplex fejlesztési potenciálokat azonosít. Ki kell emelnünk a roma és /vagy mélyszegénységben élők közösségépítési igényét, az integráció hiányából adódó gyakori lakossági konfliktusokat. Szolgáltatási igény komplex szociális és közösségi program megvalósítása, az iskolán kívüli oktatási programok. Szükséges az érzékenyítő programok, előadások szervezése.

Nagyhalász településen felzárkóztató programok is megjelennek a település egyébként gazdag programkínálatában, segítve az ott élő romák és/vagy mélyszegénységben élők helyzetét. Fiatalok közösségi kulturális tevékenységének támogatása elsődlegesen pályázati forrásokból tervezett.

A települési önkormányzat együttműködési megállapodás keretében vonja be a civil szervezeteket a pályázati lehetőségekbe.

Paszabon a programok szervezésében nagy segítséget nyújtanak a helyben működő civil szervezetek (Akácvirág Nyugdíjas Egyesület, Paszabi Polgárőr Egyesület), amely leginkább a település értékeit bemutató kiemelt rendezvényen, a Szóttésnapon mutatkozik meg.

Tiszabercel települési programjainak szervezésével közösségi életet erősít.

Tiszatelki programok szervezésében nagy segítséget nyújt a helyben működő civil szervezet (Tiszateleki Polgárőr Egyesület), amely leginkább a település értékeit bemutató kiemelt eseményeken mutatkozik meg. A településen a közösségi élet aktív szereplői az egyházak.

Kemecsei járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Kemecse	X		
Berkesz	X		
Besztrec	X		
Demecser	X		
Gégény	X		
Kék	X		

Nyírbogdány	X		
Nyírtét	X		
Székely	X		
Tiszarád	X		
Vasmegyer	X		

Berkesz községben két egyesület az Éjjeli Baglyok Polgárőr Egyesület és a Berkeszi Rapid Sportegyesület működik, rendezvényeikkel segítve a lakossági kohéziót. A Berkesz Fejlődéséért Alapítvány a kulturális rendezvények szervezésében, a helyi közművelődés feladatainak ellátásában működik közre. A településen működik könyvtár, művelődési ház, valamint az oktatási intézmények közösségi terei is a kulturális programok helyszínéül szolgálnak. Az Innovációs, Oktatási és Képzési Központ szintén rendelkezik olyan terekkel, amelyek biztosítani képesek az egészségfejlesztési, szabadidős és szünidős programok helyszíneit. A községben nyugdíjas klub is működik. Probléma a településen az idősök elmagányosodása. Fejlesztendő a településen a lakosság ismerete a fogyatékossággal élőkkel való egyéni bánásmódról.

Beszterec HEP-je szerint a kulturális közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés minden korosztály előtt egyenlő lehetőséggel és eséllyel nyitott.

Demecser részteles szolgáltatási problématérképet tár fel a HEP-ben: a több célcsoportot érintő településszintű megállapítás - többek között - „a kulturált élet fellendítését” fogalmazza meg. A településen az idősebb korosztály számára a szabadidő eltöltéséhez a művelődési ház nyújt lehetőséget, azáltal, hogy különböző előadásokat, kiállításokat és programokat szerveznek. A településen az idősök részére létrejött egy népdal kórus, és működik Idősök Klubja is. A településen számos eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok sokasága valósult meg a TOP-4.3.1-15-SB1-2016-00009 azonosító számú projekt keretén belül.

Gégény településen a régi Művelődési Ház épülete teljesen felújításra került, több pályázatnak köszönhetően megtörtént az épület belső, és külső felújítása is és Községi Ház elnevezést kapott. 2021-től, egy pályázati lehetőségnek köszönhetően közösségsszervező is foglalkoztatásra került, melynek eredményeként, több kulturális rendezvény, kiállítás, ismeretterjesztő előadás, filmklub került megszervezésre.

Kéken a kulturális eseményeknek a Művelődési Ház és a Teleház udvara, a sporteseményeknek pedig a sportpálya ad otthont. A településen az Őszikék Nyugdíjas Egyesület és a Kéki Sportegyesület, mint civil szervezetek tevékenykednek. Fejlesztési igény az idősök számára a közösségi életbe való bevonás. A gyermekek részére nyári táborok és programok igénye merült fel. A nők részére pl. baba-mama klub és egyéb közösségi programok igénye került be a HEP dokumentumba.

Kemecsen nyugdíjasklub működik, tevékenyen kiveszik részüket a település társadalmi, kulturális életéből. A település művelődési házzal és sportcsarnokkal nem rendelkezik. A kulturális rendezvényeknek a korábbi mozi épülete ad teret. Beazonosított problémák között szerepel a településszintű megállapítások kategóriájában közösségi helyszín kialakítása rendezvények

megtartásához. Kemeccsén a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. A közművelődési szervezetek adatbázisában a Nyírségi Fiatalokért Alapítvány jelenik meg, melynek célja az értékteremtés, közösségi tevékenységek szervezése a településen. A településen Városi és Iskolai Közművelődési Könyvtár működik.

A Nyírbogdányi Székely Elek-féle kastélyban nyert elhelyezést a könyvtár, ezen kívül egy nagyteremmel és egy házasságkötő-teremmel rendelkezik. A Könyvtár, Információs és Közösségi hely feladata, hogy mindenki számára korlátozás nélküli hozzáférést biztosítson az információhoz és a dokumentumokhoz. Nyírbogdányban 13 civil szervezet alakult. A helyi civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. A Nyírbogdányi Kaleidoszkóp Egyesület önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

Nyírtét illetékességi területén nincs számottevő civil szervezet. Az egyházak aktív részesei a közösségi élet alakításának. A településen a vármegyehatárokon túl is jól ismert motoros közösség működik. A szomszédos Székely településen számos meghatározó civil szervezet működik. a település lakóinak 2022-ben adták át az Ifjúsági és Civil Házat.

Tiszarád esetében a sportprogramokhoz korlátozott a hozzáférés, helyben az iskolai sport rendezvényeken kívül nincs más lehetőség, Vasmegyer és Nagyhalász településeken van legközelebb lehetőség. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködik az önkormányzattal, önálló rendezvényeket is szervez. Vasmegyeren szolgáltatási hiányként az egészségügyi dolgozók továbbképzésének hiányát jelölték meg (fogyatékossgal élők integrációjával kapcsolatban).

Kisvárdai járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások,ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások,ellátások elérhetőek, denem helyben
Ajak	X		
Anarcs	X		
Dombrád	X		
Döge	X		
Fényeslitke	X		
Gyulaháza	X		
Jéke		X	
Kékcse	X		

Kisvárdá	X		
Lövőpetri	X		
Mezőladány	X		
Nyírkarász	X		
Nyírlövő	X		
Nyírtass	X		
Pap	X		
Pátroha	X		
Rétközberencs		X	
Szabolcsbáka	X		
Szabolcsveresmart	X		
Tiszakanyár	X		
Tornyospálca	X		
Újdombrád		X	
Újkenéz	X		

Ajak város kulturális élete igen gazdag. A településen számos civil szervezet működik aktívan. Az egyházak a közösségi élet meghatározó szereplői. Igény van mentálhigiénés programokra, nyári szabadidős és kulturális programokra.

Anarcs község legnagyobb értékeit a településen található műemlékek parkjaikkal együtt képviselik, így az azokhoz kapcsolódó kulturális, irodalmi, művészeti és építészeti „hagyatékok” őrzése és továbbvitele elsődleges feladat. A helyi közösségi élet megjelenési formái az önkormányzat, egyházak, köznevelési intézmények által szervezett jótékonysági bálók, adománygyűjtés, idősök köszöntése, sportrendezvények, falunapi rendezvények, az önkormányzat és az oktatási intézmények kulturális rendezvényei, ünnepei. Hiányként a generációs együttműködést segítő programok, hagyományápolás és hagyományörzés került meghatározásra a település HEP dokumentumában. Dombrádon az idősök foglalkoztatását ösztönző programok hiánya került fókuszba. A fogyatékkal élő célcsoport esetében a kulturális programokhoz történő hozzáférés hiánya is kiemelésre került.

Döge településen 2011-től kezdte meg a működését az IKSZT (Integrált Községi Szolgáltató Tér), amely helyszínt biztosít a települési civileknek (Dögei Nők Egyesülete, Döge Község Polgárőr Egyesülete). Cél a települési lakosság közösségi életének fellendítése, színesebbé tétele, ifjúsági közösségi programok megtartása és a lakosság egészségtudatosá nevelésének fejlesztése. Döge településen élő roma nemzetiségű lakosok számos helyi rendezvényen vannak jelen, melyek alkalmával a kulturális identitásukat bemutathatják és megőrizhetik.

Fényeslitke kulturális programjai közé tartozik a falunap, a község szülötteinek találkozója, búcsú kirakodásával, Fényes-hét, mely kulturális bemutatók, színházi előadások, szellemi vetélkedők, kiállítások sorát vonultatja fel. Gyulaháza településen a helyi közösségi élet megjelenési formái a

köznevelési intézmények által szervezett játékonysági bálók, egyházi, sport bál, adománygyűjtés, idősök köszöntése, sportrendezvények, falunapi rendezvények, oktatási intézmények kulturális rendezvényei, ünnepségei. Jéke községben nem található olyan színtér, ahol a fiatalok, az idősök találkozhatnak, szórakozhatnak, illetve a szabadidejüket hasznosan eltölthetnék. A Kéki önkormányzat munkáját a Kékcsei Asszonykórus Hagyományörző Egyesület, Kékcsei Összefogás A Jövőért Egyesület, Kékcse Kulturális Jövőjéért Oktatási Alapítvány, Kékcse Gyermekeiért Közalapítvány, Önkéntes Polgárőrség Kékcsei Egyesülete támogatja. Számos rendezvényt közösen valósítanak meg. Kisvárdai A város komoly civil élet otthona. A civil szervezetek segítik a szociális, az oktatási és az egészségügyi intézmények munkáját. Fontos résztvevői az ifjúságot érintő közösségi prevenciós programoknak. Szociális kerekasztal formájában évente két alkalommal a szervezetek képviselői és az Önkormányzat vezetése megbeszélés keretében tekinti át az eltelt fél év munkáját, az együttműködések eredményességét és hatékonyságát. A közös gondolkodás igénye jelenik meg a fogyatékkal élők körében is, amely az esélyegyenlőségi feltételek érvényesülésének meghatározó eleme. A Kisvárdai Várszínház – Magyarországon elsőként vállalta fel a határon túl működő magyar nyelvű színházak találkozójának megszervezését. A fesztivál célja a magyar kultúra határainkon túli értékeinek összegyűjtése, feldolgozása, bemutatása, közkinccsé tétele. A honi és határainkon túli magyarság találkoztatása, munkájuk, eredményeik egymásnak és a magyarországi közönségnek történő bemutatása. Kiemelkedő jelentőségű a *Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja*, melyet 1989-ben rendeztek meg először és azóta minden évben sor kerül rá. Sokszínű rendezvénykavalkád szervezett a városban, amely különböző társadalmi rétegeknek kínál kapcsolódási lehetőséget (Nemzetek Találkozója, Családi Nap, Kulturális Roma Nap stb.). Lövépetri szoros partneri együttműködést ápol két szomszédos településsel: Pappal és Nyírlövővel. A két település közösen működteti a Papi Község Önkormányzati Hivatalát is, ezen településeken is a generációs együttműködés hiányát enyhítő rendezvényekre van igény. Mezőladány művelődési házában zajlanak a település kulturális rendezvényei (nagyobb ünnepekhez kapcsolódó műsorok, színházi előadások stb.). Nyírkársz településen az „Idősekért és idősökkel dolgozókért” Alapítvány szociális feladatok ellátásában segítkezik (szabadidő hasznos eltöltése, kirándulások szervezése). A község életének fontos közösségi színtere a közművelődés, hagyományok ápolása, természeti, művészeti értékek kihasználása. A közművelődési és kulturális ellátások hozzáférhetőségének további biztosítása, támogatása a jövőben is fontos feladat. Nyírlövő településen a közösségi programok, kulturális rendezvények általában szabadtéren zajlanak, így az azokhoz való hozzáférés megfelelő. Az egyházak és a civilek bevonásával zajlik a közösségi élet szervezése a településen. Nyírtass településen Egyesített Szociális Intézmény lehetőséget biztosít a falu idősei számára szabadidejük hasznos eltöltésében. Az érzékenyítő programok igénye is meghatározásra került a települési HEP dokumentumba. Pátroha településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A közösségi élet színterei közül az Ifjúsági ház biztosít a fiatalok számára összejöveteli lehetőséget, a szabadtéri rendezvények lebonyolítására az ifjúsági sporttelep nyújt lehetőséget. Rétközberencsen az önkormányzat és az egyházi szektor között alakult ki partnerség

közösségépítés területén. Az érdeklődés igen alacsony a rendezvények iránt. Szabolcsbákán működik nyugdíjas klub, magas részvételi aránnyal szervezett programokra kerül sor. a mélyszegénységben élők és vagy roma célcsoport részére kulturális közösségi programok igénye jelenik meg a település HEP-ben. Szabolcsveresmart településen közösségi élet szerves része a faluházban működő Őszirozsa Nyugdíjasklub, a faluházban helyet kapó mozgó könyvtár és internetes-terem is. Ezen kívül itt zajlanak a település kulturális rendezvényei (nagyobb ünnepekhez kapcsolódó műsorok, színházi előadások stb.) is. Tiszakanyár településen könyvtár, illetve művelődési ház működik, a szervezett kulturális programok a helyi lakosság számára kikapcsolódást, ismeretszerzést, ismeretbővítést jelentenek. Tornyospálcan a települési önkormányzat és a civil együttműködés megfelelően működik, egyházak bevonásával szervezik a közösségi életet a településen. A HEP dokumentum szerint, a roma Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenysége fejlesztésre szorul. Újdombrádon számos lakossági önszerveződés működik, ugyanakkor az idősek számára szervezett programok terén hiányosságok mutatkoznak. Újkenézben civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

Mátészalkai járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza	X		
Fülpösdaróc	X		
Géberjén	X		
Győrtelek	X		
Hodász	X		
Jármí	X		
Kántorjánosi	X		
Kocsord	X		
Mátészalka	X		
Mérk	X		
Nagydobos	X		
Nagyecsed	X		
Nyírcsaholy	X		

Nyírkáta	X		
Nyírmeggyes	X		
Nyírparasznya	X		
Ópályi	X		
Ökörítőfülpös	X		
Őr	X		
Papos	X		
Rápolt	X		
Szamoskér	X		
Szamosszeg	X		
Tiborszállás	X		
Vaja	X		
Vállaj	X		

Fábiánházán a közösségi szintér biztosít lehetőséget az önkormányzat közművelődési feladatainak ellátásához. A településen Jelenlét Pont működik, számos civil szervezet dolgozik a településért és lakosaiért. A Gondozási Központ keretén belül Idősek Klubja működik. A szolgáltatás célja a napközbeni tartózkodás, a társas kapcsolatok kialakítása. A Fülöpösdaróci Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) kiemeli a kulturális programok iránti igényt a helyi lakosság körében, valamint alátámasztja az ezek megvalósításához szükséges infrastrukturális fejlesztések fontosságát. Géberjén községben a közösségi élet színterei sokrétűek, az intézményesített közösségek, a munkahelyek, intézmények, a templom, a civil szervezetek is megtalálhatók. Elsősorban a Művelődési Ház és Könyvtár keretein belül, de rendszeresen vannak a településünkön az Önkormányzat, civil-szervezetek és intézmények által szervezet megemlékezések, jótékonysági bálók, családi napok. Az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezetek, az egyház is szerepet vállal a település kulturális életében. A településen 5 civil szervezet működik, melyek kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős tevékenységi területet fognak össze. Győrtelken roma közösségi programok igénye merült fel.

A hodászi faluközösség részévé vált a roma közösség, amelynek felzárkóztatására, integrációjára számos sikeres pályázat irányult. A település idősei részére nyugdíjas klub kínálja programjait. A tervezett programok a családokat, időseket, nőket, a hátrányos helyzetű gyermekeket helyezik fókuszba. Jármiben a civil szervezetek és alapítványok nagy részben támogatják a közösség életét, nagy szerepet vállalva rendezvényeiken. Részt vesznek kirándulások szervezésében, kulturális programokkal színesítik az ott élő emberek életét.

Kántorjánosiban csak néhány civil szervezet működik, de erős a közösségi összefogás. Rendszeres a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos települési rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszik a részüket.

Kocsordon a közösségi élet színterei közül a Művelődési ház és Sportpálya ad alkalmas teret a programok megvalósítására (Retró Buli Kocsordon, Gyöngyfűzés szakkör, Kraszna Party családi nap, Mikulás ház, Mindenki karácsonya).

A Mátészalkai önkormányzat elismeri és támogatja a civil szervezetek, önszerveződő közösségek, működését, priorizálja a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységeket. Mátészalka fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. Az önkormányzat a közművelődési rendeletében meghatározott közművelődési feladatok megvalósítására közművelődési megállapodást kötött a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft-vel, mely a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épületegyüttesének kezelője. Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft. aktív szervezője, közreműködője az állami ünnepeknek, a városi nagy kulturális rendezvényeknek, melyek közül a legjelentősebb a Fényes Napok Kulturális Fesztivál. Az intézmény színteret, szakmai segítséget nyújt az oktatási intézmények, a civil kezdeményezések társas összefogásai és egyre növekvő számú műsoros rendezvényei lebonyolításában. A színházteremben számos budapesti, vidéki és határon túli magyar társulat mutatkozott már be, évadonként számos gyermek, ifjúsági és felnőtt előadásokat láthat a közönség. Ezek mellett a terem kiváló akusztikai adottságainak köszönhetően gyakran helyet biztosít komolyzenei esteknek, hangversenyeknek, valamint a könnyűzene képviselőinek.

Nagydobos településen a hagyományörzés kiemelten fontos. A Nemzetközi Sütőtökfesztivál mellett, számos rendezvény szól a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatásáról.

Nagyecsedén a közösségi élet színterei sokrétűek: önkormányzati intézmények, civil szervezetek és egyházi közösségek egyaránt színes tematikájú rendezvényekkel járulnak hozzá a település közösségi életének élénkítéséhez. Az önkormányzat szoros együttműködésben dolgozik a Roma Kisebbségi Önkormányzattal. A településen mind a romungro, mind az oláh cigány közösség jelen van. A lakosság részéről igény mutatkozik érzékenyítő programok, civil akciók, valamint nyugdíjasokat megszólító közösségi programok szervezésére. Nyírcsaholy településen oktató, kulturális munka folyik. A közösség a szociálisan érzékeny és a szépkorú személyekre odafigyelést tanúsít.

Nyírkáta településen kiemelt szerepet töltenek be a közösségi színterek, valamint a sportolás és a művelődés helyi lehetőségei. Ezekhez a lehetőségekhez a település valamennyi lakója egyenlő eséllyel hozzáférhet. A civil szervezetek találkozóinak és rendezvényeinek a Művelődési Ház biztosít helyszínt. A helyi közösség részéről igény mutatkozik olyan programok iránt, amelyek elősegítik a fogyatékkal élő személyek – valamint más, például időskorú célcsoportok – társadalmi bevonását és csökkentik az elszigetelődésüket.

Nyírmeggyes településen a Meggy-fesztivál fő célja a hagyományok őrzése, a kapcsolatok ápolása, a meggy gasztronómiai jelentőségének tudatosítása, a meggyhez való kötődés erősítése. A helyi közösségi

tér, a könyvtári szolgáltató hellyel egyetemben alapfeladatának megfelelően a művelődő közösségek működésének, rendszeres tevékenységeiknek helyszíne. A településen van citeracsopot, színjátszó kör, olvasókör, spirituális kör, szerveznek gyermeknapot, falusi mulatságot stb.

Parasznya Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) a szolgáltatási igények között kiemelt helyen szerepelnek a roma kulturális programok, valamint a generációk közötti együttműködést elősegítő közösségi kezdeményezések. Ópályiban a roma célcsoport számára felzárkóztató képzések iránt mutatkozik igény. A fogyatékossgal élő személyek részére közösségi klubok létrehozása, míg az elmagányosodó idősök esetében a nappali ellátás biztosítása jelent meg szolgáltatási szükségletként. Ökörítőfülpös településen a civil szervezetek tevékenyen vesznek részt az önkormányzat által szervezett községi rendezvényeken, települési szintű kiállításokat, rendezvényeket szerveznek. Órben az Általános Iskola Tornaterme és a Művelődési Ház áll rendelkezésre a közösségi élet alakítására, rendezvények megtartására (Őszi Jótékonyági Bál-iskola szervezésében, karácsonyi ünnepség a helyi önkormányzat és az iskola közreműködésében, Nőnap Bál-óvoda szervezésében, Táncgála-iskola szervezésében). Az őri Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Ór Község Önkormányzata közötti együttműködés hosszú időre visszanyúló, tartós és intenzív kapcsolat.

Paposton a civil szervezetek rendszeres találkozóinak a Községi Ház ad otthont, itt a rendezvényeiket is megszervezhetik. A könyvtár a Községi házban működik, hagyományos könyvtárellátási szolgáltatást biztosít: könyv- és folyóirat-kölcsönzés, olvasóterem szolgáltatás, tájékoztatás, információnyújtás, helyismereti, helytörténeti gyűjtemény tanulmányozása. Számos kulturális rendezvény tarkítja a település hétköznapijait (pl. könyvtárhasználati foglalkozás, adventi gyertyagyújtás stb.).

Rápolc településen idősök klubja működik, amely fontos szerepet tölt be a helyi közösségi ellátásban. Szolgáltatási igényként fogalmazódott meg a nők számára szervezett szabadidős programok szükségessége, különösen a gyermekvállalás, a depresszió és az elmagányosodás kontextusában. A kulturális színterek működtetése elsődlegesen a gyermekek célcsoportjában merült fel igényként. Komplex fejlesztési programok szükségessége továbbra is jelen van a településen a roma és/vagy mélyszegénységben élő célcsoportokat érintően.

Szamoskér, Szamosszeg településeken a szabadidő értékes eltöltését támogató programok igénye jelentkezik a gyermekek részére. Az idősök részére az önálló képesség csökkenésével az elszigetelődés enyhítésére tervezett programok igénye jelenik meg a HEP dokumentumban.

Tiborszállás szorosan együttműködik a település civil szervezeteivel, foglalkozások, programok igényét jelezve a romák, a gyermekek, a nők, az idős korosztály és a fogyatékossgal élők célcsoportját illetően.

Vaja község Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) alapján igény mutatkozik a gyermekek fejlődését támogató foglalkozásokra és programokra, valamint az idősök számára szervezett közösségi rendezvényekre. A településen a közösségi élet színterei sokrétűek, amelyek jó alapot biztosítanak a helyi társadalmi kapcsolatok erősítésére. Vállaj településen Német Nemzetiségi Önkormányzat

működik, amely aktív szerepet vállal a közösségi élet alakításában. Tevékenységük középpontjában a sváb kulturális értékek megőrzése, valamint a hagyományok ápolása áll, ezáltal jelentősen hozzájárulnak a település kulturális sokszínűségéhez.

Nagykállói járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balkány	X		
Biri	X		
Bököny	X		
Érpatak	X		
Geszteréd	X		
Kállósemjén	X		
Nagykálló	X		
Szakoly	X		

Balkányban számos közösségi program – mint például a Pünkösdi Családi Nap, a Balkányi Regatta vagy a Motoros Találkozó – gazdagítja a helyi kulturális életet. A sportinfrastruktúra fejlesztése is napirenden van: a sportpálya korszerűsítése a TOP_Plusz-1.2.1-SB1-2022-000051 azonosítószámú, „Sportpálya fejlesztése Balkányban” című projekt támogatásával valósul meg. Az óvodában érzékenyítő foglalkozások keretében a gyermekek olyan fontos témakörökkel ismerkedhetnek meg, mint a bántalmazás megelőzése, a konfliktuskezelés vagy az elfogadás. A gyermekek számára szervezett programok – mint például a Vidám-hét vagy a Gyermeknap – kiemelt jelentőséggel bírnak a közösségi nevelés és az élményalapú tanulás szempontjából. Biriben a települési programok úgy kerülnek megszervezésre, hogy az idősebb korosztály számára is vonzó és hozzáférhető legyen. A közösségi élet egyik színtere a helyi Faluház, amely akadálymentesített, így az idősebb generáció és a mozgáskorlátozottak számára is könnyen megközelíthető. Az önkormányzat minden évben megrendezi az idősek napját, Őszköszöntő címmel, valamint már hagyománnyá vált minden évben az időseknek rendezett Szépkorúak farsangja. A településen működő Estike Népdalkör több elismerést is szerzett már versenyeken. Bökönyben az idősek részére merül fel igényként a tematikus közösségek és létrehozása és aktív programok biztosítása. Érpatakon a gyermekek részére szabadidő központ tervezett, olyan programokra van igény, amely a szabadidő helyes eltöltését szolgálják. Az utóbbi évek fejlesztéseinek, beruházásainak köszönhetően sokat javultak a közösségi rendezvények megtartásának feltételei. A közösségi park, területe folyamatosan épül, szépül. Fedett helyiségek kerültek megépítésre, amelyek egy-egy rendezvény alkalmával az étkeztetések, szűrővizsgálatok lebonyolítására, illetve a gyermekek

számára szervezett programoknak is helyszínül szolgálnak (fontosabb rendezvények: nőnap rendezvény, falunap, adventi gyertyagyújtások, települési karácsonyi ünnepség, szüreti felvonulás, május elsejei lovas, zenés ébresztő stb). Kállósején településen a települési közösségi szolgáltatások egymásra épülnek és felmérés alapozza meg azokat. Az időskorúak kiemelt figyelmet kapnak, de a település HEP-je szerint kevés a részükre szervezett kulturális program. Nagykálló kulturális szerepe a térségben meghatározó. Nagykálló járásközpontként a térség meghatározó települése mind közigazgatási, mind közszolgáltatási, gazdasági, oktatási, egészségügyi és kulturális szempontból. Elkészült a régóta várt rendezvényközpont (Kállai Kettős Rendezvény-, Konferencia- és Szabadidőközpont). A településszintű megállapítások alapján több célcsoportot is érintő szolgáltatási igényként jelennek meg a generációk közötti együttműködést elősegítő programok. A Szakolyi Napok és a Nemzetközi Kukoricafesztivál alkalmából a helyi vállalkozók, a lakosság pénzbeli és tárgyi felajánlással segíti a rendezvények színvonalának emelését Szakoly településen. Más civil szervezetek által szervezett programokon (Polgárőr közgyűlés) szintén a helyi vállalkozók adománya biztosítja az ellátást. Generációs és folyamatos közösségi programokat igényel a település.

Nyírbátori járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget		X	
Encsencs	X		
Kisléta	X		
Máriapócs	X		
Nyírbátor	X		
Nyírbéltek	X		
Nyírbogát	X		
Nyírcsászári	X		
Nyílderzs	X		
Nyírgelse	X		
Nyírgyulaj	X		
Nyírlugos	X		
Nyírmihálydi	X		
Nyírpilis	X		
Nyírvasvári	X		
Önböly	X		
Penészlek	X		

Piricse	X		
Pócspetri	X		
Terem	X		

A Bátorliget Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) egyértelműen rögzíti, hogy a településen hiányoznak azok a szervezett kulturális programok, események és intézmények, amelyek az időskorúak számára biztosítanák a tartalmas szabadidő eltöltését. Ugyanakkor a fogyatékkal élőek számára rendelkezésre állnak a közszolgáltatások, valamint kulturális és sportprogramok elérhetősége az akadálymentesített IKSZT épületében. Encsencsen a lakosság kulturális szabadidő és sport tevékenységekre irányuló igényének felmérése került fókuszba csakis, mint a roma kulturális és sporttalálkozó igénye.

Kisléta településen működik könyvtár, művelődési ház, valamint az oktatási intézmények közösségi terei is a kulturális programok helyszínéül szolgálnak. A községben Nyugdíjas Klub és Nyugdíjas Egyesület is működik.

Máriapócs kettős szerepkörrel bír: egyrészt meghatározó lokális és járási központ, másrészt kulturális és vallási öröksége révén országos és nemzetközi szinten is jelentős helyet foglal el. A ruszin önkormányzat minden évben hagyományörző rendezvényt tart. A ruszin karácsony minden év decemberében ruszin bállal egybekötve kerül megtartásra. A labdarúgó pálya sportköri és szabadidős használata folyamatosan biztosított, az általános iskola tornatermében szervezett mozgáskultúrát növelő sportok, sportolási lehetőség nyitott a gyermekek felé is (kézilabda, foci, torna). A Művelődési Ház rendezvényei nyitottak, a Nyugdíjas Egyesület, a Női Szövetség, valamint a Vigyázzunk Egymásra Egyesület szervezésében folyamatosak a programok. A Családsegítő és Gyermejkölési Központ keretén belül Idősek Klubja működik. A városnak közös programjai vannak a görögkatolikus egyházzal. A jelentősebb búcsúk alkalmával a civil és az önkormányzati szektor szorosan együttműködik.

Nyírbátor, mint járási centrum erős közigazgatási, egészségügyi, oktatási, szociális és foglalkoztatási funkciókkal bír. Kulturális és turisztikai értékei alapján kiegészítő, komplementer szerepet tölt be Debrecen és Nyíregyháza környezetében. Műemlékei ma is a város meghatározó értékei, a jelen és a jövő kulturális, turisztikai életének színterei. Nyírbátor legjelentősebb rendezvényei több évtizedes múltra tekintenek vissza. A lakosság lehetőségeinek bővítése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet nemzetközi, testvérvárosi kapcsolataira, ápolja, erősíti azokat, elsősorban a kultúra, az oktatás, turizmus, gazdaság és a sport területén. A város kulturális életének központja és fő szervezője a Nyírbátori Művelődési Központ és Könyvtár. Idegenforgalmi vonzerejét kulturális rendezvényekkel gazdagítja, amelyek természetesen a helyi lakosok számára is elérhetőek. Nyírbátor civil és egyházi szervezeteinek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat. A városban több mint 20 civil szervezet szervezetnek a sport, több mint 10 szervezetnek pedig a kultúra a fő tevékenységi területe. Szolgáltatási igényként jelennek meg az érzékenyítő foglalkozások, programok. A település lakossága nyitott valamennyi célcsoportot érintően közösségi programokra, foglalkozásokra.

Nyírbélteken a Közösségi Ház lehetőséget biztosít a kulturális rendezvények megtartására.

Az önkormányzati intézmények mellett az egyházak és a civil szervezetek is szerepet vállalnak a település kulturális életének szervezésében.

Nyírbogáton aktív közösségi élet zajlik. A Nyugdíjas Egyesület fellép különböző települési rendezvényeken (pl. Bogáti Forgatag Fesztiválon). Nyírbogáton néhány civil szervezett működik, de erős az összefogás, példáulértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. A településen igény mutatkozik a közösségi programokra, valamennyi célcsoportot érintően. Nyírcsászáriban a nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és megőrzésének lehetőségei meghatározóak. Az Önkormányzat által szervezett rendezvényeken pl. falunap, idősök napja, advent. A jótékonysági bálakon összegyűlik a lakosság, ahol a közösség megerősítése a cél.

Nyírdersz interkulturális megközelítést alkalmaz, a lakosok számára hozzáférhető a kulturális és közművelődési szolgáltatások. A fogyatékossgal élő célcsoport problémái között a korlátozottan elérhető rendezvények elérhetősége szerepel.

Nyírgelse HEP-ben megfogalmazta a kulturális és közművelődési szolgáltatásainak hiányát az idősök és a fogyatékossgal élő célcsoportját illetően (programok és a programok elérésének hiánya). Gyermek és ifjúsági programok igénye is megfogalmazásra került.

Nyírgyulajban a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat együttműködik az esélyegyenlőség előmozdítása terén. A településen könyvtár és művelődési ház is van. Elmagányosodás problematikája fejlesztendő terület, intergenerációs programok szükségesek.

Nyírlugoson mindössze néhány civil szervezet működik, de erős az összefogás, példáulértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos városi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, ugyanakkor saját programokat, rendezvényeket is szerveznek.

Nyírmihálydi célul tűzte ki a szabadidő hasznos és színvonalas eltöltését szolgáló, a sokszínű kulturális élet feltételeinek megteremtését, amely megőrzi a hagyományokat, értéket közvetít és teremt. Az önkormányzat a differenciált kulturális igényeket sokszínű, értékes művelődési, szórakozási alkalmak biztosításával igyekszik kielégíteni. Cél, hogy egyre többen vegyék igénybe szolgáltatásokat, ismerkedjenek meg a többségi és kisebbségi kulturális értékekkel.

Nyírpilis településen elsődlegesen a gyermekek, nők és az idősök célcsoportja részére fogalmazódott meg a közösségi programok igénye. Nyírvasváriban a civil szervezetek aktívan részt vesznek a közös célok megvalósításában, legyen szó kulturális, szórakozási, sport- vagy vagyonvédelmi tevékenységekről. Szívesen vállalnak szerepet a helyi közösség életében, és aktívan közreműködnek a falunapok, ünnepségek, sportesemények, jótékonysági rendezvények, veradások, valamint a gyermek- és idősoknapok programok szervezésében, továbbá hozzájárulnak a közbiztonság fenntartásához.

Ömbölyön mindössze néhány civil szervezet működik, de erős az összefogás, példáulértékű a civilek jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Számos települési rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket

is szerveznek. Penészleken művelődési ház biztosítja az infrastrukturális hátteret a rendezvényekhez. Az idős korcsoport részére nyugdíjas klub színesíti a hétköznapiakat. Kiemelt rendezvény a település életében a falunap.

Piricsén alapítványok, szervezetek vesznek részt a településen élők részére rendezvények megszervezésében („Gyermekekért Piricsén” Alapítvány, Piricsei Kőszikla Alapítvány, Tutor Alapítvány a betegek és szegények megsegítéséért, Nyugdíjas Klub, Piricse Sportegyesület, Piricsei Gazdák Vadásztársasága). A településen roma kisebbségi önkormányzat is működik.

Pócspetriben számos civil szervezet segíti az önkormányzat közösségépítő munkáját pl. a Pócspetri Közösségért Egyesület. Az Egyesület célja Pócspetri község fejlesztése, élhető település kialakítása, rendezvények szervezése, kulturális műsorok szolgáltatása, közösségi munka szervezése, hátrányos helyzetű gyermekek és idősök támogatásának elősegítése, egészség kultúra és magatartás fejlesztése, összefogás nemzeti és nemzetiségi értékek és hagyományok megőrzéséért és erősítéséért, sport és szabadidős tevékenységek fejlesztése, szervezése. Terem községben a közösségi élet színterei az önkormányzat intézményei és az egyházi épületek. Évente egész napos falunapi közösségépítő rendezvényt tartanak, amelyen gyermek, zenés műsorok, bemutatók várják a megjelenteket. A jótékonysági bálók, idősök napi rendezvény gazdagítja a település közösségi életét.

Nyíregyházi járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Apagy	X		
Kálmánháza	X		
Kótaj	X		
Nagycserkesz	X		
Napkor	X		
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony	X		
Nyírtelek	X		
Nyírtura	X		
Rakamaz	X		
Sényő	X		
Szabolcs	X		
Timár	X		
Tiszanagyfalu	X		

Újfehértó	X		

Apagy településen aktív közösségi élet zajlik: működik Teleház, Hagyományőrző Egyesület, Apagyért Közalapítvány, Kézműves Műhely stb. Az önkormányzat a civil szervezetekkel szoros együttműködésben valósítja meg a közösségi programokat.

Kálmánházán az idősebb korosztály számára is hozzáférhetőek a kulturális, közművelődési és egyéb események. Kótajban a roma és /vagy mélyszegénységben élő célcsoport részére a hátrányos helyzet csökkenésére komplex programokra van igény. A gyermeke részére a veszélyeztetettség tényezők mérséklését célzó programok igénye merült fel. Fogyatékossgal élők és idősek szabadidős programjai is hiányként kerültek be a HEP dokumentumba.

A Nagycserkeszi Asszonykórus tevékenysége Nagycserkesz kulturális életét színesíti. Céljuk a nagycserkeszi nők szabadidős tevékenységének, kulturált szórakozásának szervezése mellett kulturális értékmegőrző és tirpák hagyományápoló, közösségformáló tevékenység végzése. Egészséges életmódra nevelő programok a gyermekek részére és időseket közösségi életbe vonó programok merültek fel szolgáltatási igényként a település HEP dokumentumában. A szegregátumban életminőségének javítása, rendezvények és programok szervezése további igényként merült fel.

Napkoron német és roma nemzetiségi önkormányzat is működik. Közösségfejlesztési programok igénye merül fel a HEP-ben a helyi civil szervezetek bevonásával, hozzájárulva az integrációhoz.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város kulturális intézményeiben jelentős fejlesztések valósulnak/valósultak meg (Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Jósza András Múzeum, Mustárház, Városmajori és a Borbányai Művelődési Házak, Múzeumfalu: Sváb Porta). Nyíregyháza MJV vezetése modern, pezsgő nagyvárosként képzei el a város jövőjét, ahol az egészséges és biztonságos élet alapfeltételei biztosítottak, az itt élők egészséges környezetben, megfelelő életminőségben élnek, a fejlett helyi gazdaságnak köszönhetően magas a foglalkoztatási és jövedelmi szint, a társadalmi és környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek, valamint aktív kulturális, társadalmi élet folyik.

Utóbbi időszak közösségi fejlesztései közül kiemelkedik a Bessenyei-Benczúr terek pihenőövezete (Kulturális Negyed kialakítása). A városban élők életminőségét pozitívan befolyásolja az elérhető magas színvonalú kulturális és szabadidős szolgáltatások széles köre. A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségeknek, a folyamatos programoknak, rendezvényeknek köszönhetően a várost pezsgő, élettel teli közösségi terek jellemzik. A város kulturális életében meghatározó szerepet töltenek be az országos és nemzetközi hírű nyíregyházi kulturális szervezetek, intézmények, programok. A városban működő helyi közösségek, civil szervezetek aktívan megjelennek a városi élet számos területén (kultúra, szociális ellátás stb.). A közösségi, befogadó, szolidáris nyíregyházi városközösség érdekében a Vármegyeszékhely bátorítja és támogatja a helyi közösségek, civil szervezetek működését, felkarolja a közösségi, önkéntes kezdeményezéseket, családbarát módon szervezi közösségi szolgáltatásait. A város és lakossága szolidáris valamennyi hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoporttal, és ez a szolidaritás megnyilvánul mind a fejlesztéspolitikában, mind a segítő,

támogató programokban. A város vármegyei szerepköre jelentős, Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdasági, oktatási, kulturális és szolgáltatási központja. Fontos feladat a kulturális programok, rendezvények változatos, színes kínálatának további bővítése. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben számos nagyrendezvény lebonyolítását is támogatja. NYMJV Településfejlesztési Konceptiójában is kiemelt szerepet kap az élénk kulturális élet feltételeinek biztosítása. A HEP részletesen fejti ki az egyes célcsoportokhoz kapcsolódó fejlesztési igényeket, a több csoportot érintő településszintű megállapítások között szerepel a generációk közötti szakadék csökkentése, az online világhoz történő felhasználó szintű alkalmazkodás támogatása képzéseken, programokon keresztül. A város jövőképében kiemelt szerepet kap az elmagányosodás mérséklése kapcsán közösségi események szervezése. A mélyszegénységben élők és romák tekintetében a közösségi együttélés, az összetartozás a szűkös életfeltételek és a kulturális, családi sajátosságok miatt is különös jelentőséggel bír Nyíregyházán is. Jelentős részének életében nagyon fontos szerepet játszik a tradicionalitás és erős a hagyományokhoz való kötöttsége. A „Közösen a kiútért” című TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 azonosító számú pályázat egyik célkitűzése az erős közösségi kohézió megteremtése akcióterületi és települési szinten. A vélt vagy valós konfliktusok mérséklődésével, a befogadó környezet megteremtésével és az alkalmazkodóképesség növelésével megteremthető a tartós integráció és erősíthető a társadalmi kohézió. A közösségfejlesztést célzó, az érintett lakosság bevonását, beilleszkedését, társadalmi integrációját segítő programok a nevezett projektben az alábbiak voltak:

- családi napok,
- szomszédsági megbeszélések: helyi közösség aktuális problémáinak megbeszélése szakértő bevonásával,
- közösségi akciók,
- helyi identitást és közösségi kohéziót erősítő programok,
- ifjúsági csoport kialakítása

A tervezett fejlesztések elfogadtatását mediációs és antidiszkriminációs programok (roma integrációs nap, csoportfoglalkozások) segítették.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tervei között szerepel a hagyományok hetének megszervezése, ahol különböző programokon, előadásokon keresztül kerülne bemutatásra a roma kultúra.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben a generációk együttműködését segítő programok támogatására pályázatot ír ki.

Támogatás éve	Támogatott szervezetek száma	Támogatási összeg
	db	Ft
2018.	108	7 000 000
2019.	107	7 469 915
2020.	71	4 530 000
2021.	95	7 500 000
2022.	97	7 500 000.-
2023.	101	7 500 000.-

30. Táblázat: Generációk együttműködését segítő programok támogatása 2018-2023 közötti időszakban¹³¹

Az Idősügyi Tanács 2012-től aktívan működik Nyíregyháza Megyei Jogú Városban. A Tanács az önkormányzat mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. 2014-től minden tavasszal megrendezésre kerül az Időskorúak Sporttalálkozója, ahol több sportágban versenyezhetnek a jelentkezők. A versenyek végén oklevelek, érmek és kupák átadása után ebéddel várták a szépkorúakat. Az Önkormányzat Idősügyi Tanácsa 2015. évtől folyamatosan minden évben „Meséld el nekem”, „Élettörténetek Nyíregyházán” címmel pályázatot hirdet az időseknek. A pályázat célja: az idősek egy-egy olyan fontos eseményének, érdekes szakaszának megismerése, amely tanulságul szolgálhat a felnövekvő nemzedék és az utókor számára. Olyan írott pályaművek (történetek) beadását várják, amelyek a pályázó nyugdíjas személyéhez, családi eseményhez, Nyíregyházán történt eseményekhez, a gyermekkor megéléséhez vagy a városban lezajlott történelmi eseményekhez kapcsolódnak. A beadott pályamunkákat minden évben jutalmazzák és egy könyv formájában jelenik meg meghatározott példányszámban.

A város területén ingyenes jogsegély szolgálat működik nyugdíjasok számára. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által szervezett *Mozdulj Nyíregyháza* program keretében valamennyi korosztály, így az időskorúak számára is rendszeres sportolási lehetőség biztosított. Heti beosztás szerint minden nap meghatározott sport program (jóga, gerinctorna, esésmegelőzés program, csontritkulás mozgásprogram, senior tánc stb.) fogadja az időseket, mely programok ingyenesen látogathatóak. A senior kondi-parkok lehetőséget biztosítanak a sportolni és mozogni vágyó idős emberek számára. Megállapítható, hogy az idősödéssel kapcsolatos szemléletváltás megvalósítása nem lehet eredményes a generációk közötti együttműködés, szolidaritás nélkül. Az idősödő társadalomban a demenciával élők számának emelkedése, a hozzátartozók kihívásai egyre gyakoribbak. Igény van tematikus előadások és programok szervezésére.

Az idős korosztály is kitett a sértetté, áldozattá válás veszélyeztetettségének. A Rendőrség szakembereinek segítségével felvilágosító előadások szervezése szolgáltatási igényként jelentkezik.

A generációs eltávolodás okán közös programok szervezése igényelt a gyermekek, családok és az idős generáció számára, ahol a fiatalok informatikai képzést, fejlesztést, segítséget nyújthatnának az idős generáció részére, akár közösségi szolgálat keretében.

Nyírpazonyban a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Jelentős civil szervezetek a településen: Nyírpazonyi Nők Klubja, Nyírpazonyi Népdalkör, Csalogány Nyugdíjas Klub, Sportegyesület Nyírpazony, Polgárórság. A helyi könyvtárban különböző célcsoportok számára (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, kismamák, pszichés betegek, gyermekek) egyre több programban való részvételre nyílt lehetőség. A célcsoportok heti

¹³¹ Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város HEP

rendszerességgel, önszervező módon különböző programokat szerveznek, melyre egyre nagyobb érdeklődés van a településen.

Nyírtelek Önkormányzata szoros kapcsolatot tart fenn a nemzetiségi önkormányzattal, illetve szintén jó partnerségi viszonyt alakított ki úgy az egyházak, mint a civil szektor képviselőivel. Tekintettel a HH és HHH gyermekek magas számára igényként merülnek fel a szabadidős programok kulturált színterek kialakítása mellett. A nők elmagányosodás okozta mentális problémáinak mérséklésére célzott szabadidős programok hiánya jelentkezik.

Nyírtura életében fontos szerepet töltenek be közösségi színterek, a sport, a művelődés helyi feltételeinek biztosításával. A helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a településen élő idősök és gyermekek irányába. A településen a kulturális ágazat is hozzájárul a község békés, kiegyensúlyozott közösségi életéhez. Nyírturán a gyermekek körében szabadidős tevékenységek hiányosságait is felveti a HEP.

Rakamazon a Városi Művelődési Központ és Könyvtárban, a város főtéren és az üdülő területen van lehetőség a tartalmas és igényes kikapcsolódásra. A közösségi programokat lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják (városnapi rendezvény, Bringa Piknik, Lurkó Piknik, Almafesztivál és Vásár stb.). A helyi civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel (Finn kultúra napja, Turul Ünnepe, Víz-és a Föld Világnapja stb.) a város fejlődéséhez járulnak hozzá. A városban működő Roma Nemzetiségi Önkormányzat szorosan együttműködik többek között kulturális programok szervezésében. Sényő település életében fontos szerepet töltenek be közösségi színterek, a sport, a művelődés helyi feltételeinek biztosításával. Szabolcs településen a helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a településen élő idősök és gyermekek felé is. Szabolcs településen a közművelődés intézményi feltételeit Szabolcsi Községi Színtér, a könyvtári szolgáltatás intézményi feltételeit pedig a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár látja el a Szabolcsi Községi Könyvtár közreműködésével, mely a változó igényekhez alkalmazkodva a közösségi ház funkció mellett klasszikus közművelődési és könyvtári feladatokat lát el. Helyet biztosít továbbá a községben működő egyesületek, civil szervezetek számára, illetve nagyobb kulturális rendezvényeknek, a művészeti csoportok foglalkozásainak, táncos és műsoros előadásoknak, rendezvényeknek. A helyi társadalmi megmozdulások, kulturális és közösségi rendezvények mind az önkormányzati és civil szféra együttműködése mentén valósulnak meg. A helyi civil szervezetek bárki számára elérhetőek, bárki szabadon csatlakozhat tagjaik közé. A nyugdíjas klub elsősorban a nyugdíjas, idősebb korosztály számára kínál lehetőségeket, de támogató tagként bárki csatlakozhat. Timáron a közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, az egyesületek. A roma hagyományokat erősítő rendezvényeken túl, gasztrofesztivált és elszármazottakat visszaváró programokat is tartanak. Tiszanagyfalun a helyi intézmények, civil szervezetek, gazdasági szereplők, egyházak és a lakosság közötti együttműködés kialakításának célja, hogy kialakuljon, illetve erősödjön a társadalmi párbeszéd. Újfehértó településen működő egyesületek, alapítványok tevékenysége igen sokszínű, (egészségügyi, kulturális, közbiztonság, oktatás, sport,

szociális intézményi, természetvédelmi, környezetvédelmi). A civil szervezetek támogatása önkormányzati érdek is, hiszen ezek a szerveződések mindig helyi érdekeket képviselnek, a helyi közösségek a város kulturális életét színesítik, a közösségi tudatot pozitívan formálják. A településen a közösségi élet színterei elsősorban: a Nonprofit Községi- Szolgáltató Ház, Szegedi Károly Sport- és Szabadidőközpont, illetve a Zajti Ferenc Kulturális Intézmény, ahol évente több alkalommal színesebb-nél színesebb ingyenes programokkal várják az érdeklődőket (városnap, múzeumok éjszakája, Fürtös Fesztivál stb.).

Tiszavasvári járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos	X		
Tiszadada	X		
Tiszadob	X		
Tiszaeszlár	X		
Tiszalök	X		
Tiszavasvári	X		

Szorgalmatoson mindössze néhány civil szervezet működik, de erős az összefogás, példaértékű a civilek és az egyház jelenléte a település kulturális, művelődési életében. Tiszadada Helyi Esélyegyenlőségi Programjában többfunkciós közösségi tér kialakítása és kulturális programok igénye jelenik meg a gyermekek és a fogyatékkal élők célcsoportját illetően. Tiszadobon több olyan civil szervezet van, amely hozzájárul a település életének alakításához, valamint a kulturális és közösségi programok szervezéséhez. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében fontos, hogy az óvodában eltöltött idő élményekkel teli és programokban gazdag legyen. Ezek a gyermekek ingerszegény környezetben élnek, ezért szükséges a kulturális programokhoz való hozzáférés bővítése részükre. A településen aktív nyugdíjas klub működik. Tiszaeszláron könyvtár és művelődési ház működik. Rendszeresen rendezvények (pl. falunap, majális). A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat van jelen, szoros együttműködésben dolgoznak az önkormányzattal.

A Tiszalöki Városi Könyvtár és Művelődési Ház nagy részben hozzájárul a közösségi élethez. Programokat, kulturális eseményeket szerveznek a település minden korosztálya részére. A helyi egyesületek, civil szervezetek és az egyház megpróbálja kivenni részét a különböző célcsoportok segítéséből, a közösségi élet aktivizálása érdekében. A településen kifejezetten az idős korosztály részére is szerveznek elérhető programokat. A generációs együttműködésre a rendezvények szervezésekor odafigyelnek. A romák és/vagy mélyszegénységben élők részére célzott programok tervezettek (megragadva a pályázati lehetőségeket is). A szegregátum lakói részére célzott TOP_Plus

pályázat került benyújtásra, amely részben infrastrukturális fejlesztésekkel, részben inklúziós programok és rendezvények szervezésével aktivizálja az helyben lakók hétköznapijait.

Az Élhető települések felhívás (TOP_Plus) keretében megpályázható közösségi életet aktivizáló projektek fejlesztését Tiszavasvári is prioritásként kezeli. A városban működő Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár színes programjaival biztosít kikapcsolódási lehetőséget az idősek és fiatalok számára egyaránt. Az intézmény a rendezvényekre nehezen eljutó lakosokat kisbusz segítségével szállítja az esemény helyszínére. A város együttműködése a civil szervezetekkel és az egyházakkal meghatározó, a közösségi élet alakításában együttműködve vesznek részt.

Vásárosnaményi járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti	X		
Barabás	X		
Beregdaróc	X		
Beregsurány	X		
Csaroda	X		
Gelénese	X		
Gémzse	X		
Gulács	X		
Gyüre	X		
Hetefejércse	X		
Ilk	X		
Jánd	X		
Kisvarsány	X		
Lónya	X		
Márokpapi	X		
Mátyus	X		
Nagyvarsány		X	
Nyírmada	X		
Olcsva	X		
Pusztadobos		X	
Tákos	X		
Tarpa	X		
Tiszaadony	X		

Tiszaakác	X		
Tiszaszalka	X		
Tiszavid		X	
Vámosatya	X		
Vásárosnamény	X		

Aranyosapátiban a helyi könyvtár mindenki előtt nyitva áll. Az idősök napja meghatározó rendezvény a település életében. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban igény fogalmazódott meg közösségi tér magvalósítására. A településen nyugdíjas klub is működik. Községi programok igénye a foglalkoztatással élők, a gyermekek és a roma és/vagy mélyszegénységben élők körében is felmerül. Barabás községben néhány civil szervezet működik. Községi rendezvények szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek. Civil szervezetek a településen: Együtt Barabásért Közalapítvány, Közös Barabásért Alapítvány, Barabás Polgárőr Egyesület, Barabás Sport Egyesület.

Beregdaróc fő erőssége a civil aktivitás. Fejlesztendő terület a közöttük lévő együttműködés erősítése. Igény van felzárkóztató, együttműködést ösztönző közösségépítő programokra.

Beregsurányban évente megrendezésre kerülő falunap, lakossági fórumok, ünnepségek, megemlékezések jelentik a közösségi élet színtereit. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a település kulturális életének fellendítésére, melyet színvonalas programok szervezésével igyekszik elősegíteni, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének javításához. A kulturális igények kielégítését a helyi könyvtár is támogatja, mint közösségi tudás- és információs tér. A településen különösen fontos feladat az egyedül élők arányának csökkentése, valamint az idősök közösségi aktivitását ösztönző programok szervezése, amelyek a társadalmi összetartozást és az aktív időskort erősíti. Az önkormányzatnak főszerep jut a lakosság minél szélesebb rétegének összefogásában, közös gyermek, ifjúsági és felnőtt programok szervezésében.

A Csarodán minden évben megrendezésre kerülő Csaronda parti fesztivál meghatározó a helyi és térségi fiatalok számára. A karácsonyi forgatag, lakossági fórumok, ünnepségek, megemlékezések jelentik a közösségi élet színtereit. A településen működik a több nívós díjat is magáénak tudó Csaronda Férfikórus.

Gelénesen a közösségi élet színtere a Kultúrház felújított terme és a Faluháza. A közösségi fórum, idősök világnapjának megünneplése, falunap minden évben megrendezésre kerül.

Gemzsén működik a Gemzsei Fiatalokért Egyesület. A településen jelenlévő egyházak, a civil szervezet és az önkormányzat között szoros együttműködés van. A település lakossága számára közös programokat busz és biciklis kirándulásokat szerveznek. A településen minden évben megrendezésre kerül a gyermeknap, a szüreti multság, az idősök napja. Gulácson több civil szervezet együttműködve azon fáradozik, hogy mind a helyi lakosság számára, mind a községbe érkezők részére olyan közösségi

teret teremtsenek, amely mindenki számára egyenlő esélyekkel hozzáférhető legyen. Községi rendezvényeken a civil szektor szervezetei aktív résztvevők. Az önkormányzat a Művelődési Ház és Könyvtár működtetésével a kulturális és közművelődési szolgáltatást biztosítja. A humán szolgáltatásokat pályázatok keretében tervezik fejleszteni.

Gyűrén a gyermekek részére iskolán kívüli foglalkozások, „multiház” kiépítés szerepel a HEP dokumentumban megfogalmazott igények között. Az idősek részére nyugdíjas klub szervezése, hagyományőrző napok igénye merült fel. A fogyatékkal élő részére szabadidős akadálymentes programok tervezettek.

Hetefejércse településen évente megrendezésre kerül a „Hazaváró” elnevezésű falunap. A lakossági fórumok, ünnepségek, megemlékezések jelentik a közösségi élet további színtereit. Az önkormányzat, a nyugdíjas népdalkör, igyekszik a település kulturális életét színvonalas műsorokkal élénkíteni, ezzel a lakosság életminőségét javítani. Mindezek mellett könyvtár is szolgálja a lakosság kulturális érdekeit. Ilken a falunapi hagyományőrző fesztivál és családi nap meghatározó események a települések életében. Jándon a közművelődési feladatok ellátására az önkormányzat feladat-ellátási szerződést kötött Olcsva Község Önkormányzatával a költségek megosztása érdekében. A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, igyekszik évente „Romanapot” tartani. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében számos sport és kulturális tevékenységet, szakkört kínálnak az intézmények. A településen nyugdíjas klub nem működik, illetve nincs olyan személy, vagy civil szervezet, amely az időseket összefogná, összetartaná, vagy programokat szervezne részükre. A nyugdíjasok zöme inkább az idősebb korosztályból kerül ki, koruknál, vagy egészségi állapotuknál fogva kevésbé igénylik a közösségi szolgáltatásokat, inkább igénylik a lakókörnyezetükbe vitt szolgáltatásokat.

Kisvarsányban az önkormányzat, az egyház, és a civil szervezetek mindennapi munkájában az együttműködés, a bizalom, és a tiszteletben tartás az elsődleges. Munkájuk során nap mint nap találkoznak az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség hiányának problémáival, amelyeket egymással való partnerség során próbálnak megoldani.

Lónya községben néhány civil szervezet működik. Községi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek. Az idősödő lakosság részére további rendezvények igénye jelenik meg a HEP dokumentumban.

A Beregi Ifjúságért Közművelődési és Szabadidő Egyesület célja a fiatalok számára szabadidős tevékenységek biztosítása Márokpapi településen. Az önkormányzat és az egyházak kapcsolata példaértékűnek mondható, együttesen szervezik a település közösségi életét.

Mátyuson helyi civil szervezet nem működik, a település közéletét a helyi önkormányzat és az egyház szervezi. Országos és kisebb hatókörű civil, főként segélyező szervezetek rendszeres akciókkal vannak jelen a településen.

Nagyvársányban a közösségi élet elég szerény helyszínekkel rendelkezik. Nagyvársány egy hagyományaira büszke, ugyanakkor folyamatosan fejlődő közösség, ahol a barátságos légkör és az összetartás mindennapjaink alapja.

Nyírmada Városban működnek civil szervezetek. A gyermekvédelmi szolgáltatások ellátása elsősorban a települési önkormányzat keretei között valósul meg, de jeles alkalmakon a „Mi kis falunk” Egyesület, a Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ munkatársaival közös szerepet vállalt a fogyatékkal élő és a halmozottan hátrányos helyzetben élő gyermekek megsegítésében. A helyi roma nemzetiségi önkormányzat a hátrányos helyzetű nagycsaládosok, a fogyatékkal és súlyos betegséggel küzdő gyermekek megsegítése érdekében minden évben adományokkal, ajándékokkal, közösségi programok szervezésével igyekszik kedveskedni.

Olcsva településen többek között, könyvtár üzemel, valamint a gyerekek részére kézműves foglalkozások, játszódélutánok is megszervezésre kerülnek, illetve sor kerül bábszínházi előadásokra is. Községi szintér is működik a településen 2021-től, amely kulturális programok, szakkörök, klubfoglalkozások helyszínéül szolgál, szakember bevonásával. Ezeket a programokat a Nemzeti Művelődési Intézet biztosítja a település számára, akik koordinálják is a szakmai munkát.

Pusztadoboson a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei korlátozottak.

Tákos településen minden évben megrendezésre kerülő „Beregi Keresztszemes Hímzés Napja” elnevezésű falunap, a helyi népdal-kórus, farsang, lakossági fórumok, ünnepek, megemlékezések jelentik a közösségi élet színtereit. Az önkormányzat, a nyugdíjas klub, igyekszik a település kulturális életét színvonalas műsorokkal élénkíteni, ezzel a lakosság életminőségét javítani. Mindezek mellett könyvtár is szolgálja a lakosság kulturális érdekeit. A településen 1 fő főállású művelődésszervező látja el a közművelődési, a könyvtári, valamint egyéb szakköri feladatokat. Ezen keretek között alakult meg a Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében kosárfonó, bútorfestő, mézeskalács készítő szakkör keretében kikapcsolódási lehetőség is biztosított. Községi életnek biztosít színteret még a református egyházközség, valamint a helyi civil szervezet: Együtt, Egymásért, Tákosért Egyesület.

Tarpa közigazgatási területe a kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezetébe sorolható. A településen található műemlékek, helyi egyedi védelem alatt álló építmények, valamint számtalan a népi építkezésnek a hagyományát őrző lakóház található. A település egy része műemléki jelentőségű terület. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal jegyzékében műemlékként 22 épület van feljegyezve, melybe a református templom, a szárazmalom, és 20 népi lakóház tartozik. Civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések működnek a településen. Ezeken a szervezetek, önszerveződések részt vesznek rendezvényeken, szociális tevékenységet, illetve családsegítő szolgálat működik a településen. Az önkormányzat a II. Rákóczi Ferenc Művelődési Ház és Könyvtár működtetésével a kulturális és közművelődési szolgáltatást biztosítja többfunkciós szolgáltatásokkal. A település elfogadott HEP dokumentumában megjelenik a lakossági érzékenyítő programok szervezésének igénye kulturális, köznevelési, szociális és egészségügyi programokhoz kapcsolódóan. Társadalmi aktivitást ösztönző programok és kezdeményezések támogatása tervezett a

partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek társadalmi felelősségvállalásának elősegítésére.

Tiszaadonyban a közösségi élet elsődleges színterei az egyházak (református és a görögkatolikus egyházközösségek). A kulturális rendezvények nyitottak az idős korosztály részére.

Tizsakerecseny településen együttműködik az önkormányzat a civil szervezetekkel, különböző programokat, rendezvényeket szerveznek közösen. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat elsősorban a mélyszegénységben élők és romák csoportjának esélyegyenlőségét célzó programokban érdekelt. Tizsakerecseny Iskoláért alapítvány a gyermekek célcsoportjával, a MÉCSES Református Szociális Szolgáltató Központ Tizsakerecseny pedig minden célcsoporttal kapcsolatban fejt ki tevékenységet. Tizsaszalkán a közösségi események és programok központja a Faluház, amely teljes mértékben akadálymentesített, így mindenki számára hozzáférhető. A településen megrendezett szabadtéri rendezvények szintén nyitottak a fogyatékkal élőknél számára. Az Általános Iskola tornaterme is akadálymentesített, így azok is részt vehetnek az ott zajló programokon, akik speciális segítségre szorulnak. A település közművelődési, könyvtári és egyéb szakköri feladatait egy főállású művelődésszervező látja el. Ennek keretében jött létre a nyugdíjas nőklub, és a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kosárfonó és bútorfestő szakkörök, amelyek kikapcsolódási lehetőséget kínálnak. A közösségi élet további színterei a református és a római katolikus egyházközösségek, a helyi civil szervezetek, valamint a Baptista Egyház Szeretetszolgálat fenntartásában működő általános iskola és óvoda.

Tiszaviden nyugdíjas klub nem működik, illetve nincs olyan személy, vagy civil szervezet, amely az időseket összefogná, összetartaná, vagy programokat szervezne részükre. Az időseket a koruk és egészségi állapotuk miatt nehezebben mozdulnak ki otthonról, nem motiválhatók. A településen a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nincs, a közeli városban van lehetőség különböző programokon, rendezvényeken való részvételre. Vámosatya településen a közösségi élet színterei sokrétűek (maguk a lakóközösségek, önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek), azonban az idősek és a fiatalok számára kevés kulturális, közösségi szolgáltatás érhető el a településen. Vásárosnaményban minden településrészben működik nyugdíjas klub, akik a hagyományápolásban is fontos szerepet vállalnak. Munkájukra mindig lehet számítani a településen megszervezésre kerülő rendezvények bonyolításában, vendéglátásban. Szívesen vesznek részt „Ki mit tud?” jellegű énekestáncos és prózai megmérettetéseken. A Liszt Ferenc vegyeskar már több évtizedes kiemelkedő munkát tudhat maga mögött. Több vadásztársaság, alapítvány is található a városban. Az oktatási-nevelési intézményeket támogató alapítványok és diákszervezetek működése is folyamatos. Csaknem négy évtizedes múltra tekinthet vissza a Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium Természetbarát Diákköre, akik a Kárpátokért Egyesülettel a térségi környezetvédelem fontos szereplői. A településen működő Roma Nemzetiségi Önkormányzat, igyekszik évente „Romanapot” tartani, ahol kulturális és sport programok megrendezésének célja a hagyományápolás.

A településen a generációk közötti kapcsolatok, az idősekről való gondoskodás folyamatos. Multigenerációs programjaik közé tartoznak pl. a városnapi rendezvények (Zoárd, Autómentes Nap, Gyermeknap stb.). Szép példái a generációk közötti együttműködésnek amikor az oktatási intézmények gyermekei részt vesznek az idősek napi rendezvényeken, köszöntve az időseket, melyet az idősek „vendéglátással” hálálnak meg a gyermekeknek. A Vitkai Fonó, a Tavaszi Zsongás alkalmával is minden korosztály megjelenik a fellépők között. A Magyar Népmese Napján nyugdíjasok a „mesemondók” az óvodás és iskolás hallgatóság számára. A további kohéziós és identitást erősítő programok szolgáltatási igényként merülnek fel.

Záhonyi járás

Járási települések	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Benk	X		
Eperjeske		X	
Győröcske		X	
Komoró	X		
Mándok	X		
Tiszabездéd	X		
Tiszaogyorós	X		
Tiszaszentmárton	X		
Tuzsér	X		
Záhony	X		
Zsurk		X	

Benk településen jelenleg nincs kijelölt közösségi szintér, de a helyiek részéről egy közösségi és szolgáltató tér kialakításának igénye egyre inkább felmerül. Eperjeskén, ahol az ingerszegény környezet miatt különösen fontos a szórakoztató és fejlesztő lehetőségek biztosítása, a gyermekek számára táborok, valamint színházi és mozi látogatások szervezése iránti igény is egyre nagyobb. Fontos cél, hogy a kulturális, közművelődési szolgáltatások biztosítottak és elérhetőek legyenek ezen a gyermekek és fiatalok számára, részükre célzott programokra van szükség.

Győröcskén az idősek kulturális programjai korlátozottak a településen. Kifejezetten generációk közötti programok nincsenek, de a településen megrendezett programok közül szinte mindegyik korosztálytól függetlenül várja az érdeklődőket. A településen könyvtár található, más közművelődési feladatok ellátó intézmény jelenleg nincs.

Komoró településen a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az önkormányzat az éves költségvetésében meghatározott kerettámogatással, valamint a rendelkezésére álló infrastruktúrával, s ha szükséges humán kapacitással is segíti a helyi civilszervezetek munkáját. A településen működő alapítványok, egyházak és civil szervezetek minden korosztály számára kínálnak lehetőséget sport, kulturális és közművelődési igényei kielégítésére. Mándokon a civil és az egyházi szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat. A közfeladatok ellátásában - mint a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, oktatás - fontos szerepet töltenek be. Mándokon a Szociális Központ mellett a történelmi egyházak - katolikus, református - is végeznek házi segítségnyújtást, idősgondozást, akik a gyermek és ifjúságvédelemben is fontos szerepet töltenek be (rendszeres hitoktatást, ünnepi megemlékezéseket, nyári kirándulásokat, táborokat szerveznek). A település önszerveződő közösségei: idősek klubja, gyermektáncsoport, citera és zene csoport, vöröskereszt csoport, hagyományörző csoport.

A településen „Petőfi Sándor” Művelődési Ház működik, amely modern technikai felszerelésekkel rendelkezik. Tiszabездédon önként vállalt feladatként gondoskodik a helyi civil szervezetek támogatásáról, igyekszik őket bevonni a település életébe, partnerségi kapcsolatot kialakítani a civil szféra képviselőivel. A községi könyvtár több mint 10 ezer kötettel várja az olvasókat, sportolásra az iskolai tornaterem és a sportpálya nyújt teret. A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. Minden évben megrendezik a Roma Napot.

Tisza-mogyoróson a „Kéz a kézben nyugdíjas klub” és a „Novák Olga Református Nőszövetség” aktívan hozzájárulnak a közösségi élethez, és fontos szereplői a helyi hétköznapi életnek. Azonban a Helyi Esélyegyenlőségi Programban (HEP) kiemelkedő problémaként jelenik meg a szabadidős programok hiánya, különösen a gyermekek és idősek számára, akik számára több szórakoztató és fejlesztő lehetőség lenne kívánatos. Tiszaszentmárton településen az idősek és a gyermekek részére szervezett programok igénye merül fel (ünnepe, színházi előadások stb.) a Helyi Esélyegyenlőségi Programban. A hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése céljából végzi tevékenységét a Tiszaszentmártoni Községért Alapítvány.

Tuzsér településen működő alapítványok, egyesületek minden korosztály számára kínálnak lehetőséget sport, kulturális és közművelődési igényei kielégítésére. Az egyházak évente táborokat szerveznek a gyermekek részére. A civil szervezetek az ifjúság védelme, a szabadidő hasznos eltöltése, a hagyományörzés prioritásai mellett működnek. A drog prevenció és más hasonló problémák kezelése területén igen hasznos feladatot látnak el, és sokban hozzájárulnak Tuzsér nagyközség gyermek és ifjúságvédelmének hatékonyságához és jó színvonalához. Az idősek célcsoportjában a közművelődési szolgáltatások hiánya merült fel a település elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programban (HEP) dokumentumban.

Záhony város területét érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek együttműködési megállapodás alapján működnek. Több tíz civil szervezet működik a városban, amelyek között

közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek szerepelnek. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat. Alapvetően pályázati forrásból megvalósított rendezvények: sport nap, Záhony hazaváró, Záhonyi Zenés Esték rendezvény, Néptánc fesztivál, nyugdíjasklub rendezvényeinek támogatása, Harc a mellrák ellen egészségügyi program. A város Helyi Esélyegyenlőségi Programban (HEP) megfogalmazott tervei között Idősügyi Konceptió kidolgozása is szerepel. Záhony városa fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. Az önkormányzat a közművelődési feladatok megvalósítására megállapodást kötött a Záhony Város Szabadidő Központ Nonprofit Kft.-vel. A Szabadidő Központ 2018 óta működik a volt VOKE Vasutas Művelődési Ház épületében. A központ több kulturális tevékenységet végző csoportnak is otthont ad.

Zsurk településén az idősek számára elérhető kulturális programok meglehetősen korlátozottak. A településen ugyanakkor több helyi civil szervezet működik, és a Máltai Szeretetszolgálat is aktívan részt vesz a közösségi életben. Az egyházak fontos szerepet játszanak a közösségi élet aktivizálásában és jelentős mértékben hozzájárulnak a település társadalmi összetartásához.

A helyi kulturális közösségfejlesztő folyamatok összefoglalása

Jelen fejezetben a települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjai mentén, részletesen kifejtésre és bemutatásra kerültek járási bontásban a fontosabb közösségfejlesztési folyamatok. Szinte valamennyi dokumentum hangsúlyozza a helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek, egyházak és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalásának fontosságát.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése a járások településein, amelyek segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A településen működő kulturális intézmények (művelődési központ, könyvtár), egyházak (templomok, imatermek), sportlétesítmények (focipályák, iskolai létesítmények), oktatási intézmények (tornatermek) potenciális helyszínei lehetnek a közösségépítő eseményeknek, programoknak. A hiányzó, vagy nem megfelelő közösségi terek és létesítmények akadályozzák a településeken a helyi kulturális közösségfejlesztést. Számos településen sürgető szükség mutatkozik közösségi színterek, parkok és játszóterek kialakítására vagy meglévő létesítmények felújítására, hogy azok korszerű és biztonságos környezetet biztosítsanak a lakosság számára. A vármegyében a kötelező közművelődési feladatellátás 36 településen közművelődési intézmény keretein belül valósul meg, míg további 193 településen az önkormányzat működtet közösségi színteret, amelyek kulcsszerepet töltenek be a helyi közösségi élet fenntartásában és fejlesztésében. Kemece, Nyírbogát és Nyírlugos városi ranggal rendelkező településnek minősülnek, azonban csak közösségi színteret biztosítanak a lakosság számára, ennek

értelmében náluk nem teljeskörű a feladatellátás módja. Városi rangú településnek legalább művelődési házat kell működtetnie az 1997. évi CXL. törvény alapján.

A további 226 településen megfelelő a létesítményi feltétel, azonban ennek megléte nem minden esetben jelenti a zavartalan és folyamatos közművelődési ellátást, hiszen sok esetben az önkormányzat nem alkalmaz (nem tud) közművelődési szakembert alkalmazni.

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében egyre nagyobb igény mutatkozik kulturális és szabadidős programok megszervezésére. Az iskolán kívüli tevékenységek infrastrukturális hátterének biztosítása, valamint a közösségi színterek működtetése alapvető feltétel a prevenciós célok eléréséhez. Az idősek számára szervezett foglalkozások és programok iránt is jelentős az igény, különösen akkor, ha ezek intergenerációs együttműködésen alapulnak, elősegítve a generációk közötti kapcsolatok erősödését. A nyugdíjas klubok létrehozása és működtetése elengedhetetlen a közösségmegtartás, az aktivizálás, a tájékoztatás, valamint az elmagányosodás csökkentésének szempontjából. A fogyatékkal élők számára elengedhetetlen az infrastrukturális akadálymentesítés, amely biztosítja a kulturális és sportprogramokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A roma és/vagy mélyszegénységben élő lakosság esetében a közösségfejlesztés kettős célja a hagyományok megőrzése mellett az integráció és társadalmi inklúzió előmozdítása. A települések közötti együttműködés – térségi, járási és vármegyei szinten – nemcsak a szolgáltatások hatékonyabb biztosítását segítheti elő, hanem hosszú távon turisztikai szempontból is jelentős hozzáadott értéket teremthet.

5.5. Vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések

A területi identitás a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, melynek eredménye nemcsak a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye lakosokaira (közösségre) hat, közvetve a közjót is gyarapítja, kitüntetett szerepe van a társadalmi konfliktusok megoldásában, a vármegyéhez való kötődés erősítésében, így a társadalmi kohézió és a társadalmi befogadás biztos alapja.

Az identitás erősítésével tudatosabbá válhatnak a helyi, térségi, vármegyei közösségek, erősítve az öngondoskodás képességét.

Vármegyénk meglehetősen unikális helyzetben van. A települések nagy száma és az a történelmi sajátosság, hogy ez a vármegye több régebbi közigazgatási egység összeillesztésével jött létre azt eredményezi, hogy klasszikus értelemben vett - történelmi gyökerekkel bíró egységes - vármegyei identitásról nem beszélhetünk. Legalább négy meghatározó és külön történettel, hagyománnyal rendelkező térség alkotja a vármegyét - Nyírség, Szabolcs, Bereg és Szatmár. Ez a tény a vármegyei szintű komplex vármegyei identitásformálást meghatározza, maga után vonva a komplex együttműködések hiányát is.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye kulturális öröksége nem csak az épített környezet egyedülálló szépségével emelkedik ki az ország vármegyéi közül, hanem különleges szerepet töltött be a magyar nemzeti identitás megalapozásában.

A vármegye szülötte Bessenyei György, aki munkásságával megalapozta az ország nemzeti koncepcióját. Ebben a régióban alkotott Kölcsey Ferenc, a reformkor korai szakaszának legjelentősebb költője és közéleti szereplője. Kölcsey gazdag és sokrétű irodalmi munkásságának nagy része Szatmárcsekén született. 1823. január 22-én itt írta a Hymnust, amely 1844-től Magyarország nemzeti éneke lett. A költő kivételes helyet foglal el a vármegye kulturális örökségében, ahogy Kölcsey című versében írja is: „Büszke magyar vagyok én, keleten nőtt törzsöke fámnak...”. A meglévő negatív sztereotípiák megtörésére, a vármegye identitáserősítő egyik meghatározó projektjének fókuszában Kölcsey munkássága állt, jelesen a Himnusz: Himnusz földjeként aposztrofálva Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét.

A vármegyében született, ide kötődő írók többsége (Krúdy Gyula, Móricz Zsigmond, Váci Mihály) később elkerült a szülőföldről, pályájuk máshol bontakozott ki, s bár gyakran és szeretettel emlegették is az őket elindító tájat, műveik nem itt születtek.

A vármegye kulturális életének meghatározó szereplői között muzeális intézményeket, könyvtárakat, színházakat és levéltárat találunk. A könyvtári terület legfőbb szereplője a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, amely a bokortanyás településeken könyvtárbusz szolgáltatást is biztosít, összesen több mint 230 települési nyilvános könyvtár és jelentős számú könyvtári információs és közösségi hely van jelen a vármegyében.

Az egyetlen kőszínház a Nyíregyházán működő Móricz Zsigmond Színház.

A vármegye kulturális fesztiváljai (Nyírbátori Zenei Napok, Zoárd Napi Sokadalom, Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválja, Kenderes Napok, Fényes Napok, Szamos Feszt, Határ menti Világzenei Fesztivál, PanyolaFeszt, stb.) identitásformálóak, turisztikai szempontból meghatározóak.

A nyíregyházi VIDOR Fesztivál évek óta kulturális és turisztikai szempontból is meghatározó országos esemény.

A múzeumok közül a legjelentősebb a Jósza András Múzeum, amely mellett további múzeumok működnek megyénkben (pl. Szatmári Múzeum, Beregi Múzeum, Rétközi Múzeum, Báthori István Múzeum, Vasvári Pál Múzeum, Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény stb.). Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található múzeumok esetében strukturális változás figyelhető meg az elmúlt években. Az egy szervezeti struktúrába tartozó nyíregyházi Jósza András Múzeum 2013-ban kapta meg a vármegyei hatáskörű városi múzeum besorolást, a Sóstói Múzeumfalú területi múzeummá vált, míg a Kállay Gyűjtemény közérdekű muzeális gyűjtemény lett. A vármegyében két olyan múzeum is található, amely a Magyar Nemzeti Múzeum tagintézménye lett: a nyírbátori Báthori István Múzeum, illetve a vajai Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény.¹³²

Közösségi művelődési tevékenységet ellátó szervezetek között első helyen az önkormányzatok szerepelnek, második helyen a közművelődési célú társadalmi szervezeteket találjuk, harmadik helyen a többfunkciójú intézmények helyezkednek el, amelyek száma folyamatosan nő a 2014-es év óta.

¹³² Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Területfejlesztési Koncepció I. kötet (2020).

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 2019-ben 595 tárgyaló és előadó-művészeti közösség működött. 2019-ben a közművelődési tevékenységet fémjelző összes látogatói létszám 1 millió fő feletti volt.¹³³

A helyi aktivitás és együttműködés élénkítése a térségi identitás erősödéséhez vezet, mindez pedig a vármegyei fejlesztési célok hatékonyabb megvalósítását teszi lehetővé. A célok megvalósítása tehát több szinten is eredményre vezet: az együttműködőbb helyi társadalom jobban kötődni fog a vármegyéhez, illetve annak térségeihez, ez az élénkebb aktivitás, tudatosabb együttműködés és erősebb kötődés pedig sikeresebb fejlesztési projektekhez vezet.

A Proaktív vármegye stratégiai cél keretében fontos szerepet kap a társadalom kulturális, emocionális gyökereinek erősítése, a közösségformálás és az identitás erősítése, hiszen magas és folyamatosan nő a vármegyei elvándorlási ráta. A vármegyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása c. intézkedés célja a közösségi, térségi és települési helyi identitástudat erősítése, amelyet marketing akciók, kulturális és környezeti örökség megőrzésére irányuló programok, fenntarthatóságot szolgáló szemléletformáló programok, akciók támogatásával lehetséges előmozdítani. Az intézkedés másik célja Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a civil szféra társadalmi súlyának növelése, a helyi civil önszerveződés segítése, gerjesztése, ennek érdekében kiemelt beavatkozási területek a civil szervezetek támogató szerepének erősítése és az önkéntesség előmozdítása. Az intézkedés javasolja továbbá a térségi szintű esélyteremtő programok generálását (ösztöndíjak, tehetség-programok, egyéni pályázatok: helyismeret stb.).

A rurális térségekben a legnagyobb társadalmi és demográfiai problémákat a fiatalok elvándorlása, az elöregedés, a romló egészségi állapot, az újratermelődő mélyszegénység, a növekvő helyi szolgáltatásihiány, a kulturális örökség eróziója és a szétesett helyi közösségek jelentik. Elsősorban ezeknek a folyamatoknak a megfordítása, megállítása érdekében szükséges a közösség vezérelt közösségfejlesztések támogatása a vidéki településeken - a lakosság identitástudatának erősítése, valamint közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése, melyek célja vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása, az öngondoskodó, élhető és életképes vidék megteremtése.

A vármegyei identitás erősítése érdekében vállalta fel a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata a vármegyei identitás erősítését egy nagyobb volumenű Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósított projektjében. A projektben megvalósult tevékenységek Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye mind a 229 településére hatást gyakoroltak, azonban 20 településen a konkrét tevékenységek Ajak, Apagy, Dombrád, Érpatak, Fényeslitke, Gyulaháza, Kisvárd, Nagykálló, Nyírlugos, Nyírpazony, Szabolcs, Tiszadada, Tuzsér, Nagyecsed, Nyírsaholy, Panyola,

¹³³ Forrás: <https://kultstat.oszk.hu/#/home> (letöltve: 2021.04.21.)

Rozsály, Szatmárcseke, Barabás, Beregdaróc településeken valósultak meg. A projekt során számos közösségfejlesztő program, esemény és rendezvény valósult meg.

A Szolgáltatási Út Térkép készítésekor Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata kérdőíves felmérést készített a lakosság körében. A kérdésre adott válaszok érintették az egyéni identitásérzet megítélését. A válaszadók közel 50 %-a válaszolta azt, hogy a településén élők összetartó közösséget alkotnak. A vármegyei válaszadók jelentősszázaléka vágyódik el a településéről, míg közel 50 % szeret a településén élni. Van tennivaló az identitáserősítés területén, hiszen a válaszadók alig több mint 10 %-a kötődik erősen a településéhez (a közösség szerves részének érzi magát).

Baktalórántházai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza	X		
Besenyőd	X		
Laskod	X		
Levelek	X		
Magy	X		
Nyíribrony	X		
Nyírájkó	X		
Nyírkércs	X		
Ófehértó	X		
Petneháza	X		
Ramocsaháza	X		
Rohod	X		

A térségi együttműködés egyik alakítója a Baktalórántháza és Térsége Leader Egyesület. Feladata a helyi fejlesztési stratégiák kidolgozása és megvalósítása a Baktalórántháza környéki településeken. A Kistérségi Szociális Központ települések összefogásában segíti a térségi lakosokat.

Geográfiai elhelyezkedéstől függően Levelek például több társulásnak is tagja: Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulás Baktalórántháza, Leveleki Szociális Társulás, Ófehértói Szociális Társulás, Nyírmadai Szociális Támogató, Családsegítő és Gyermekjóléti Társulás, Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás, Nyírségi Vízgazdálkodási Társulás.

Petneháza, Ramocsaháza is tagja a Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulásnak. A társulás 2004-ben alakult. A Társulás célja a kistérség általános felzárkóztatása a vármegyei, illetve országos fejlettségi szintre, gazdasági, infrastrukturális, valamint társadalmi és kulturális fejlesztések átfogó koordinálása és szervezése.

A Baktalórántházai járásban helyi identitás és kohézió erősítésére a járás meghatározó települései Baktalórántháza, Levelek és Ófehértó nyertek Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretéből támogatást. Községi akciók, tevékenységek, események, programok valósultak meg a térségben (Márciusi ünnepi napok Baktalórántházán; Baktalórántháza Városi napok, szomszédünnep; Szent Iván éji községi rendezvény; közbiztonsági fórum, községi húsvéti hagyományápolás; Sportoljunk együtt - községfejlesztési rendezvény; kórustalálkozó; roma községfejlesztési nap stb.). Baktalórántházai járás településeinek HEP dokumentumai hangsúlyozzák a helyi partnerség fontosságát az állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között. Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodnak a programban foglaltak maradéktalan érvényesüléséről.

Csengeri járás

A járás települései	Községi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Községi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Községi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Csenger	X		
Csengersima	X		
Csengerújfalú	X		
Komlódtótfalu	X		
Pátyod	X		
Porcsalma	X		
Szamosangyalos	X		
Szamosbecs	X		
Szamostatárfalva	X		
Tyukod	X		
Ura	X		

Csenger Város Önkormányzata különböző intézmény fenntartó társulások székhely és gesztor települése. Közös en oldja meg több településsel (Szamosangyalos, Szamosbecs, Szamostatárfalva, Komlódtótfalu), Csenger Mikro-térségi Óvodai Társuláson keresztül az óvodai ellátását, a Riskó Ignác Óvodában. Az általános iskolai oktatást Szamosbecs, Szamostatárfalvával, Csengerújfalúval, Komlódtótfaluval és Urával közös en a csengeri általános iskolában és a csengerújfalui, valamint urai tagiskolában végzik. A Csenger Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ a 8 járási településen végzi az idősök gondozását és biztosítja étkeztetésüket. A járás valamennyi településére kiterjesztett hétközi és hétfégi orvosi ügyelet biztosítja a betegellátást. Fogyatékossgal élők nappali intézményébe a járás

valamennyi településéről beszállítják a jelentkezőket, igényjogosultakat. Pátyod község 11 településsel közösen alkotja a Csengeri Többcélú Kistérségi Társulást. A kistérség által fenntartott többcélú kistérségi társulás működtetésének előnye a gazdaságosság és az, hogy olyan szolgáltatáshoz juthatnak a kistépülések is, amelyeket önmaga biztosítani nem képes. Csenger Város Önkormányzata *Közösségi kezdeményező-és cselekvőképesség fejlesztése Csenger-és Csengerújfalu összefogásával, a helyi identitás erősítése érdekében* címmel helyi identitáserősítő rendezvényt valósított meg.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások,ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Botpalád	X		
Cégénydányád	X		
Csaholc	X		
Császló	X		
Csegöld	X		
Darnó	X		
Fehérgyarmat	X		
Fülesd	X		
Gacsály	X		
Garbolc	X		
Gyügye	X		
Hermánszeg	X		
Jánkmajtis	X		
Kérsemjén	X		
Kisar	X		
Kishódos	X		
Kisnamény	X		
Kispalád	X		
Kisszekeres	X		
Kölcse	X		
Kömörő	X		
Magosliget	X		
Mánd	X		

Méhtelek	X		
Milota	X		
Nábrád	X		
Nagyar	X		
Nagyhódos	X		
Nagyszekeres	X		
Nemesborzova	X		
Olcsvaapáti	X		
Panyola	X		
Penyige	X		
Rozsály	X		
Sonkád	X		
Szamossályi	X		
Szamosújlak	X		
Szatzmárcseke	X		
Tiszabecs	X		
Tiszacsécse	X		
Tiszakóród	X		
Tisztaberek	X		
Tivadar	X		
Tunyogmatolcs	X		
Túristvándi	X		
Túrlicse	X		
Uszka	X		
Vámosoroszi	X		
Zajta	X		
Zsarolyán	X		

A járás települései a Felső-Tisza Vidéki Többcélú Kistérségi Társulás tagjai. A társulást a Fehérgyarmati kistérségben található 49 település alkotja, melynek székhelye a kistérség egyetlen városi rangú települése Fehérgyarmat. A társulás célja: a közszolgáltatások gazdaságosabb és magasabb színvonalon történő, hatékonyabb ellátása, a kistérség területfejlesztési feladatainak az ellátása, valamint a kistérségi államigazgatási feladatainak és a közigazgatás ügyintézésének hatékonyabb ellátása.

A társulás funkciói: önkormányzati feladat és hatáskör ellátás, térségi közszolgáltatások (ellátási és szolgáltatási rendszerek, intézményi rendszerek szervezése, összehangolása, integrálása, intézmények közös fenntartása, működtetése) biztosítása, valamint térségfejlesztés, területfejlesztés: a kistérség területének összehangolt fejlesztése (fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítése, megvalósítása, településfejlesztési célok összehangolása).

A Fehérgyarmati járásban a Liget az Örökségünkért Egyesület sikeres projektjének keretében a Szamosközi lét erősítését, közösségének formálását segítették a megszervezett programok, események. A projekt célterülete Fehérgyarmat, Jánkmajtis, Zsarolyán és Penyige települések közigazgatási határai által lehatárolt terület. A közösségépítés az identitáserősítés jegyében zajlott. Nemcsak a nagyobb települések, hanem az erős gyökerekkel bíró kisebb létszámú települések is identitásuk megerősítését célzó projekt kereti között tettek a közösségi élet fejlesztése érdekében. A 2021-2027 programozási időszakban a Helyi Humán fejlesztések keretében Fehérgyarmat-Szamosújlak-Csegöld együttműködésében elsődlegesen az idősek és a fogyatékkal élőkre szervezett fejlesztő-közösségépítő programokat a HEP-ben is feltárt problémák enyhítésére. Szatmárcseke nyújtotta be, de Magyar és Kisszekeres bevonásával komplex program tervezett részben az idősek (kognitív zavarokkal küzdők részére), részben az iskoláskorú gyermekek célcsoportja részére (drogprevenció, elfogadás, integráció). Jánkmajtis nyertes megvalósítás előtt álló pályázata tervezetten hozzájárul a településen élők életminőségének javításához, a különböző programok által biztosított lehetőségek elérhetővé válása kapcsán (HEP-ben azonosított problémák mentén).

Ibrányi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balsa		X	
Buj		X	
Gávavencsellő	X		
Ibrány	X		
Nagyhalász	X		
Paszab	X		
Tiszabercel		X	
Tiszatelek		X	

Balsa települési HEP dokumentumában a több célcsoportot érintő, településszintű megállapításai között szerepeltette a helyi identitás részleges hiányát, melynek érdekében a településen élő lakosság összekovácsolása, a közösségteremtés és fejlesztés került szolgáltatási hiányként megfogalmazásra. A Magyar Falu program keretében a nemzeti és helyi identitástudat fejlesztésére nyert projektben is

megnyilvánult a községi összetartás ereje. Ibrányban a szegregátum lakosságának közösségfejlesztését erősítették a TOP-5.2.1.-15-SB1-2016-00004 azonosítószámú projekt keretében megvalósított családi sportnapok, rajzversenyek, valamint a szomszédsági főzések. Az ibrányi társadalmi kohézió erősítését célozta a TOP-5.3.1-16-SB1-2017-00005 azonosítószámú projekt is, amelynek fő célja az identitás erősítésével a lakosság helyben tartása, megtartása.

Nagyhalászbán mind a helyi lakosság, mind az idelátogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot találnak. A Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott célok szerint a nagyobb, hagyománnyá váló események hírneve, ha erősödik, az hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit. Paszab jelentős és kiemelkedő rendezvénye a már hagyományosan július megrendezésre kerülő, a helyi és népművészeti értékeket bemutató PASZABI SZŐTTESNAPOK, ahol térségi nyugdíjas találkozóra is sor kerül.

Kemecsei járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Kemecse	X		
Berkesz		X	
Besztrec		X	
Demecser	X		
Gégény		X	
Kék		X	
Nyírbogdány		X	
Nyírtét		X	
Székely		X	
Tiszarád		X	
Vasmegyer		X	

Kemecse járási székhely, de térségi elhelyezkedése és szerepe okán vezető település, így konzorciumi partnerként, projektgazdaként több pályázatban töltött be irányító és végrehajtó feladatot. A központi szerepéből adódóan a háziorvosi ügyeleti ellátást biztosító társulás székhelytelepülése, innen kerül lebonyolításra az ellátás, mely társuláshoz 9 település tartozik. A Kemecsei Rendőrőrs is a városban található, innen végzi rendvédelmi munkáját. Kemecse és Vasmegyer közös hivatalt tart fenn, ezáltal a

két település kapcsolata igen szoros. Közösségfejlesztő szerepe a járás településeinek körében meghatározó.

Demecser Város lakossága tevékenyen részt vesz a közösségi élet szervezésében. Számos klub és egyesület működik. Gégyényben a tanyagondnoki szolgáltatás célja, az adódó hátrányok csökkentésére többek között a közösség fejlesztése, a helyi társadalom és civil szféra erősítése.

A közösségi munka a közösségi csoportokon, szervezeteken és hálózatokon keresztül fejleszti az emberek képességét arra, hogy aktív tagjai legyenek a társadalomnak, valamint felkészíti az intézményeket és az állami, magán és nem kormányzati szervezeteket arra, hogy párbeszédet alakítsanak ki a lakossággal az őket érintő változások közös meghatározásában és végrehajtásában.

Alkalmas a közösségi munka továbbá arra, hogy a helyi közösségek azonosítsák saját társadalmi szükségleteiket és megszervezzék új intézményeiket – önszervező csoportok, érdek- és nyomásgyakorló csoportok, a civil társadalom új intézményei stb. A közösségi munka hozzásegíti a kirekesztett, marginalizált, alacsony érdekérvényesítő társadalmi csoportokat ahhoz, hogy érdekeiket felismerjék, megfogalmazzák és konfrontálják az érdekeik érvényesítését gátló társadalmi intézményekkel, csoportokkal.

A járási településeken működő roma kulturális identitás megőrzése általánosságban az önkormányzatok és a roma nemzetiségi önkormányzatok együttműködése révén valósul meg.

Kisvárdai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Ajak	X		
Anarcs		X	
Dombrád	X		
Döge	X		
Fényeslitke	X		
Gyulaháza	X		
Jéke		X	
Kékcse		X	
Kisvárdai	X		
Lövőpetri	X		
Mezőladány	X		
Nyírkársz	X		
Nyírlövő	X		

Nyírtass	X		
Pap	X		
Pátroha		X	
Rétközberencs		X	
Szabolcsbáka		X	
Szabolcsveresmart		X	
Tiszakanyár		X	
Tornyospálca	X		
Újdombrád	X		
Újkenéz	X		

A 2021-2027 között megvalósítandó nyírkarászi projekt a tervezett tevékenységek megvalósításával egyértelműen hozzájárul a településen élők életminőségének javításához, a különböző programok által biztosított lehetőségek elérhetővé válása kapcsán. A célterület lakosságának egyéni és közösségi fejlesztésének biztosítása által erősíti a társadalmi kohéziót és a befogadást. A humánszolgáltatási programok helyi jelleggel és a helyi igényekre reagálva, kvázi helyi kezdeményezés alapján valósulnak meg kapcsolódva a helyi infrastrukturális lehetőségekhez, korábbi fejlesztésekhez.

Ajak mottója sokat sejtet: „Ajak város mindenkié”. Küldetése között szerepel a segítő közösségek bevonása a feladatok megtervezésében, megvalósításában. hangsúlyos az egyén, család és közösség védelme. Az önkormányzat segíti és támogatja többek között az időskorú népesség közművelődési lehetőségeit; a hátrányos helyzetű rétegek kulturális hátrányainak mérséklését, a lokálpatriotizmust, a helyi kulturális értékek védelmét; a gyermekek és fiatalok művelődési, művészeti és közösségi életének segítését. Dombrádon több civil szervezet is működik, melyek tevékenyen részt vesznek a közösségi életben. E civil szervezetek a Dombrád Sportegyesület, a Dombrád és Térsége Kossuth Egylet, a Dombrád Polgárőrség, a Dombrádi Ifjúsági Kulturális Egyesület, a Dombrádi Mobil Diáksport Egyesület, a Maradj Fitt Egyesület, Dombrádi Rétközi Hagyományőrző Csúrdöngölő Egyesület, Dombrádi Gyermekmisszió Alapítvány, Dombrádi Önkéntes Tűzoltó Egyesület. A városba látogatók a Helytörténeti kiállítás és Horváth József Alkotóházban ismerkedhetnek meg Dombrád múltjával. Az épület gazdag helytörténeti gyűjteményt rejt, hiszen megtekinthető a Néprajzi Kiállítás, a Mesterségek termében számtalan hagyományos foglalkozás kelléke, az „Életképek” termében pedig a polgári és a paraszti élet kelléke. Az Alkotó szobában, a Tisza-parton immár egy évtizeden át sikeresen megrendezett művészeti alkotó táborokban elkészült, legszebb alkotások is bemutatásra kerülnek.

Az Alkotóház udvara több rendezvény helyszínéül is szolgál. Az Európai Szociális Alapból finanszírozott lehetőségek Dombrádon és a járás más településein is lehetővé tehetik a résztvevők számára a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programokon történő részvételt és hozzájárul a közbiztonság javulásához. Fényeslitke

településen élő roma nemzetiségű lakosok számos helyi rendezvényen vannak jelen, amelyek alkalmával a kulturális identitásukat bemutathatják és megőrizhetik azt. Hagyományos roma ételek főzésével bemutathatják a gasztronómiai hagyományaikat. A minden évben megrendezésre kerülő Falunapjuk alkalmával a régmúlt népviseletüket szintén bemutathatják. Kisvárdra több fejlesztési koncepciót figyelembe véve, úgy próbálja alakítani és szebbé tenni a városképét, hogy felújított épületei a régi kor szépségét és identitását tükrözve, monumentális értéként a lakosság szolgálatában állhasson, akár rendezvény, akár kiállítás vagy egyéb látogatható térként. Számos híresség, színész, sportoló, orvos, zenész említhető Kisvárdra születteként. Nekik és a jelen kor nagyjainak emléket állítva, a színház, a film irányában képzelik el a jövő felé irányuló megújulás dinamikus lépéseit. Egy várost élettel telivé a lehetőségek sokszínűsége és változatossága tehet. A vár monumentális kőből épített falai sugallják a Várday család ősi nagyságát, amely a helyi identitás része. Kisvárdra városában három nemzetiségi önkormányzat működik. A roma, a ruszin és az ukrán nemzetiségi önkormányzat. Több alkalommal rendeznek kiállításokat, irodalmi felolvasó esteket, kulturális fesztiválokat melyeknek célja a nemzetiségi összetartozás erősítése, hagyományaik ápolása, illetve átadása a felnövekvő nemzedék számára. Kisvárdra Város Önkormányzata minden támogatást megad annak érdekében, hogy a nemzetiségi önkormányzatok ápolhassák hagyományaikat. Helyet és lehetőséget biztosít a rendezvények megszervezéséhez. Évente kapcsolat építés célját szolgáló kirándulást biztosít a tagok számára, valamint működésükhöz minden jogi segítséget megad. A Tisza Európai Területi Társulás (ETT) 2015. október 16-án jött létre három önkormányzat együttműködésével. A három önkormányzat a következő: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata, Kisvárdra Város Önkormányzata és a Kárpátaljai Megyei Tanács. A Társulás általános célja, hogy a gazdasági, szociális és területi kohézió megerősítése céljából tagjai között, működési területén előmozdítsa a határon átnyúló együttműködést. A nagy volumenű fejlesztési projektek beindításával a Tisza ETT hozzájárul Magyarország keleti térsége, valamint Ukrajna legnyugatibb megyéje Európához történő felzárkóztatásához, a határ térség problémáinak közös kezeléséhez. A 2022. február 24-én kirobbant háború miatt a magyar-ukrán határon átnyúló kapcsolatok főként a határ térségre nehezedő migrációs nyomás enyhítésére, humanitárius segélyek gyűjtésére, Kárpátaljára történő kiszállításuk megszervezésére irányul, amelyben a Tisza ETT aktív szerepet vállal.

Pátrohán a faluház építése a közművelődés és egyéb lakossági rendezvények helyszínéül szolgálhat. Nyírkársz és Tornyospálca településeken a roma identitás- és hagyományörzés igénye jelenik meg a HEP dokumentumokban.

Mátészalkai járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza	X		
Fülpösdaróc	X		
Géberjén	X		
Győrtelek	X		
Hodász	X		
Jármí	X		
Kántorjánosi	X		
Kocsord	X		
Mátészalka	X		
Mérk	X		
Nagydobos	X		
Nagyecsed	X		
Nyírcsaholy	X		
Nyírkáta	X		
Nyírmeggyes	X		
Nyírparasznya	X		
Ópályi	X		
Ökörítőfülpös	X		
Ór	X		
Papos	X		
Rápolt	X		
Szamoskér	X		
Szamoszeg	X		
Tiborszállás	X		
Vaja	X		
Vállaj	X		

Mátészalka városában a 2014-2020 programozási időszak Terület- és Településfejlesztési Programjában a közös értékek és közösségi élmények erősítésére Mátészalka Város Önkormányzata támogatást nyert, amelynek keretében identitást erősítő, közösségfejlesztő akciók valósultak meg. Vaja Város történelmi

gyökerei kötelezik a települést nemcsak a történelmi, hanem a kulturális értékek megőrzésére. 2021-2027 között tervezett projektjük fő célja Vaja népességmegtartó képességének növelése a helyi identitás növelésével, a közösségi kohézió erősítésével, valamint programkínálatának bővítésével. Hodászon a helyben élő nemzetiségek kulturális identitásmegőrzésének lehetőségei jelentkeznek szolgáltatási hiányként. Komplex telep-program a hátrányok felszámolása, enyhítése érdekében szociális, közösségfejlesztési, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási elemeket tartalmaz, továbbá elősegíti a telepszerű környezetben élők lakhatási körülményeinek javítását. Hodász Nagyközségi Önkormányzat 196,05 millió forint 100%-os intenzitású támogatást nyert az EFOP-2.4.1-16-2017-00039 azonosító számú, „Komplex Telep-Program megvalósítása Hodász településen- infrastruktúra fejlesztéssel” című projekt megvalósítására. A projekt az EFOP-1.6.2. Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) konstrukciójának beavatkozásait egészíti ki a lakhatási beruházások támogatásával. A projekt célja olyan szociális, közösségfejlesztő, oktatási, képzési programok megvalósítása, amelyek elősegítik a célterületen élők társadalmi és gazdasági felzárkózását, az egyéni fejlesztési tervek, egyedi stratégiák alapján a lakosság önmegvalósításának, érdekérvényesítő szerepének javítását, a közösség összetartó erejének erősítését, hosszú távon a szociális biztonság megteremtését. Mindez kiegészül az egészségügyi szolgáltatásokhoz történő hozzáférés javítását célzó programelemekkel. A hátrányos helyzetű, szociális ellátásra szoruló társadalmi csoportok életkörülményeit, a társadalom többi tagjához történő felzárkózásának esélyeit több dimenzió mentén szükséges javítani annak érdekében, hogy a településen belüli társadalmi és területi egyenlőtlenségek mértéke csökkenjen. Ezen típusú programok igénye a járási települések zömére jellemző.

Nagykállói járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Balkány	X		
Biri	X		
Bököny	X		
Érpatak	X		
Geszteréd	X		
Kállósemjén	X		
Nagykálló	X		
Szakoly	X		

Kállósemjén 2021–2027 között megvalósuló, nyertes TOP Plusz projektjének célja, hogy a település lakossága számára változatos, tematikus programokat és rendezvényeket biztosítson minden korosztály számára. Ezek a programok kiterjednek a szociális kapcsolatok erősítésére, az egészségfejlesztésre, a sportra és az egészséges életmód támogatására. A projekt különösen támogatja a városban élő hátrányos helyzetű csoportokat, elsősorban a gyermekeket és az időseket, akik ingyenes, változatos táborokon, rendezvényeken és életmód klubokban vehetnek részt. Ezzel hozzájárul a helyi lakosok életminőségének javításához, valamint a társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Balkány város elkötelezett abban, hogy a társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással, a helyi identitás erősítésével és közösségi rendezvényekkel érje el, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak. A romák a többi lakoshoz képest kevésbé aktívan vesznek részt a település közösségi életében, a döntéshozatali és véleményezési folyamatokban, a rendezvényeken, az egyházak és civil szervezetek munkájában stb., tehát érezhető a távolmaradásuk a közügyektől és közélettől. Hosszabb távon ez igen negatív hatást gyakorol a társadalmi kohézióra, ezért szükséges a roma lakosság intenzívebb bevonása a város közösségi életébe. Ehhez kezdetben leginkább az olyan rendezvények járulhatnak hozzá, amelyek a művelődés, szórakozás útján hozzák közelebb egymáshoz a romákat és nem romákat. Nagykálló Gazdasági Programjának sarokpontjai közé tartozik a nagykállói polgárok identitásának megőrzése a hagyományok ápolásával, a kulturális lehetőségek kibővítésével, a közösségi tevékenységek támogatásával. Nagykállóban a roma nemzetiség van jelen, akiknek a Nagykállói Roma Nemzetiségi Önkormányzat koordinálja a kulturális tevékenységeit és közösségi programjait. A roma nemzetiségűek rendszeresen résztvevői és fellépői a városi rendezvényeknek. Nagykálló közösségi, kulturális életének alakulásában kiemelt szerepet játszanak a városban működő civil szervezet, melyek egy része a sport, egy része kulturális, egy része a hagyományápolás, egy része a segítő tevékenységeket tűzte a zászlójára. Minden évben szervesen bekapcsolódnak a városi programokba, saját rendezvényeket szerveznek, amelyekbe bevonják a városlakókat, nemzetközi kapcsolatokat is építenek. Biri kiemelt feladatának tekinti a művelődéshez való állampolgári jogok biztosítását, az esélyegyenlőség megteremtését. A HEP több célcsoportot érintő, településszintű megállapításai között Biriben is szerepel olyan közösségi programok hiánya, amelyen minden generáció megtalálhatja a számára megfelelő elfoglaltságot.

A járás településeire általánosságban jellemző, hogy a közösségfejlesztő, közösségépítő programok megvalósítása pályázati források elérhetőségének függvénye.

Nyírbátori járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget	X		
Encsencs	X		
Kisléta	X		
Máriapócs	X		
Nyírbátor	X		
Nyírbéltek	X		
Nyírbogát	X		
Nyírcsászári	X		
Nyírdersz	X		
Nyírgelse	X		
Nyírgyulaj	X		
Nyírlugos	X		
Nyírmihálydi	X		
Nyírpilis	X		
Nyírvasvári	X		
Önböly	X		
Penészlek	X		
Piricse	X		
Pócspetri	X		
Terem	X		

Nyírbátor Város Önkormányzata fontos feladatának tűzte ki a város népességének növelését, város iránt érdeklődők, letelepedni szándékozók komplex tájékoztatását, segítségét. Ennek érdekében indította el, 2022. májusában a *Legyél Te is NYÍRBÁTORI* elnevezésű programot, melynek hosszú távú célja a lakosság szám növekedése. Az innovatív közösségépítés keretében az érdeklődők nemcsak a rendelkezésre álló nyitott munkahelyi pozíciókról, hanem nevelési-oktatási lehetőségekről, valamint szabadidős, sportolási és kikapcsolódási lehetőségekről is tájékoztatást kaphatnak. A program 5 alappillére épül – munkahely, lakhatás, oktatás, szabadidő és gondoskodás. Térségi szerepkört is betölt a 400 fős színházterem, ahol az ősztől tavasz végéig tartó színházi évadban nagyszerű színházi előadások zajlanak. Az önkormányzat a Helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve nagy figyelmet fordít a hátrányos helyzetű lakosok integrációjára, társadalmi beilleszkedésének elősegítésére, lakókörnyezetük rendbetételére, képzésükre, foglalkoztatásukra, felzárkóztatásukra.

Európai Uniós támogatással megvalósult az érintett északi városrész rehabilitációja (utak burkolása, terek, zöldfelületek létrehozása, közösségi ház építése). Emellett TOP és Top Plusz, valamint EFOP és EFOP Plusz programok (felzárkóztatás, képzés, munkaerő piaci integráció, hagyományörzés, identitás megőrzés) tervezettek.

Nyírbogát város hátrányos helyzetű lakosai számára 2021-2027 között, változatos, tematikus programok, rendezvények megvalósítása tervezett, amelyek pozitív hatással bírnak tervek szerint a szociális kapcsolatokra, az egészségfejlesztésre, a sportra, az életmódra egyaránt. További cél, hogy segítséget nyújtsanak a városban élő hátrányos helyzetű lakosoknak (elsősorban a gyerekeknek, időseknek, nőknek), amelyek keretében: ingyenesen változatos táborokban, rendezvényeken, életmód klubokban vehetnek részt, segítve a településen élő hátrányos helyzetűek életminőségének emelését, csökkentve a hátrányos helyzetet. Máriapócs kis település, így az egymásért és egymás mellett élés itt különösen a középpontba kerül. A helyi értékek felismerése és kiaknázása az egyik legnagyobb fejlesztési lehetősége a városnak. A közösség ereje a civil együttműködésben is megmutatkozik. Mind a roma, mind a ruszin önkormányzat minden évben hagyományörző rendezvényt tart. A hátrányos helyzetűek generációkon keresztül átöröklésének megállítása a cél, ezért felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése tervezett. Nyírmihálydi gazdasági-társadalmi kontextusában a település minden pályázati lehetőséget igyekszik feltárni, annak érdekében, hogy a szegregált életkörülmények javításra kerüljenek (EFOP, Magyar Falu Program, TOP stb.). A helyi identitás és társadalmi kohézió erősítése további célként jelenik meg.

Nyíregyházi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Apagy		X	
Kálmánháza		X	
Kótaj		X	
Nagycserkesz		X	
Napkor		X	
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony		X	
Nyírtelek		X	
Nyírtura		X	
Rakamaz		X	

Sényő		X	
Szabolcs		X	
Timár		X	
Tiszanagyfalu		X	
Újfehértó		X	

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban szervezett kulturális, közművelődési programok, szolgáltatások az idős korosztály részére teljeskörűen hozzáférhetőek. A városi nyugdíjas szervezetek nagyon aktívak, Idősügyi Tanács segíti az Önkormányzat munkáját. A város pénzügyi támogatást is nyújt önszerveződő közösségek részére. Bokortanyás településszerkezet hazánkban egyedül Nyíregyháza környékén létezik: a XVIII. században kialakult településforma, jelentős történelmi múlttal bír. Bár ma három szomszédos település határában találunk bokortanyákat, történeti szempontból a tanyabokrok és népességük elválaszthatatlanul Nyíregyházához kapcsolódnak.

A 274 km²-en elterülő város nagy külterülettel rendelkezik, a városhoz 37 bokortanya tartozik¹³⁴, amely a város sajátossága. A legnépesebb tanyák a városhoz vagy a fő közlekedési utakhoz közel esnek, a legkevesebb lakossal rendelkező bokrok elszórtan helyezkednek el.

A helyi identitás erősnek tekinthető, amely a történelmi fejlődésnek, a tirpák hagyományoknak, a vallási sokszínűségnek, a kulturális értékeknek és rendezvényeknek, valamint a helyi civil szervezetek aktivitásának is köszönhető.

Nyíregyháza körüli bokortanyás térség gazdag ezekben az értékekben. A kiskunsági és hortobágyi tanyavilágban már elképzelhetetlen az élet a természeti értékeket bemutató turizmus nélkül; Nyíregyháza bokortanya-világa is alkalmas lenne arra- a helybeliek megélhetését is segítve -, hogy szervezett túrákat (lovass, madarász) építsenek be mindennapjaikba. Jelenleg igen komoly problémát okoz ezeken a területeken az illegális személtelhelyezés, a homokbányászat, a terepi technikai sportok (motorsport) megjelenése. A lecsapolások miatt az elvezetett víz hiánya aszályos években óriási gondot okoz nemcsak a térség madárfaja, egyéb védett élőlényei (mocsári teknős, vidra) számára, hanem az e földről származó fajok vonatkozásában is. Bár tározók kerültek kiépítésre (Nagyréti- és az Oláh-réti tározó), de a fás élőhelyek számának növelése, az erdők kiterjedése nélkülözhetetlen napjainkban. Ezek a belvízzel elöntött területek számának csökkenésében is szerepet játszhatnak, nem beszélve az egészséges talaj- és a levegő tisztaságának megőrzéséről. A természet védelmét a bokortanyás térségben részben egyes területek védetté nyilvánítása (Nagy-Vadas, Simai úti Nyíregyházi-lőtér) szolgálja, de ezeknek a területeknek a minőségét meg is kell őrizni.¹³⁵

¹³⁴ Forrás: Bácskainé Pristtyák Erika: Életképes bokortanyák A nyíregyházi bokortanyák differenciálódása az elmúlt évtizedekben Nyíregyházi Főiskola, 2014.

¹³⁵ Forrás: E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Barátságos Bokortanyák Kalauz a Nyíregyháza Környéki bokortanyás és tanyás térség természeti értékeihez

Nyíregyháza MJV a fiatalok megtartását, az erős helyi identitást, az együttműködő és befogadó társadalom szükségességét stratégiai célként határozta meg a 2021-2027-re szóló Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában. A lakossági szemlélet formálása a helyi identitás erősítése a közösség erősödését, társadalmi kohéziót szolgálja. Az ESZA+ programok igénye merül fel szolgáltatási hiányként: közösségfejlesztési, egészségfejlesztési, sport programok, környezetvédelmi, közlekedési akciók, programok, rendezvények, fesztiválok formájában.

Apagyon a korai képesség kibontakoztatás egyik sikeres, alternatív modellje a „Biztos Kezdet” gyerekház program. A gyerekház a területen élő szociokulturális hátrányokkal küzdő gyermekek fejlődési lemaradását kompenzáló prevenciós szolgáltatásként működik, melynek középpontjában a gyermek és szülő egysége áll. Fókuszában a 0 és 3 év közötti gyermekek képesség kibontakoztatásának elősegítése, a szülő-gyermek kapcsolat, a szülői kompetenciák erősítése és a helyi közösségbe való beágyazottság megteremtése áll.

A helyi identitás és kohézió erősítésére a 2014-2020 programozási időszakban Újfehértó és Nyírtelek több mint 80 milliós támogatás keretében valósíthatták meg programjaikat. Újfehértó az aktív időskorúak részére a kirekesztettség érzésének csökkentése érdekében a megnövekedett szabadidő hasznos eltöltését célzó rendezvények szervezését helyezi előtérbe. Az időskori tanulás lehetőségének biztosítását is szükségesnek tartják, hiszen a tanulással a személyiség és identitástudat megőrizhető, a mentális képességek és a lelki egészség szinten tartható.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos			X
Tiszadada			X
Tiszadob			X
Tiszaeszlár			X
Tiszalök		X	
Tiszavasvári		X	

A helyi identitás erősítésére, a tiszalöki társadalmi kohézió erősítésére nyertes projekt keretében bűnmegelőzési és közbiztonsági tematikájú rendezvényekre került sor, mindamelllett, hogy közösségi információs pont alakult. A település elkészítette Közösségi Beavatkozási Tervét, amely mentén igyekszik a közösségfejlesztést végrehajtani pályázati keretek között, alapvetően szegregátumára fókuszálva.

Tiszavasváriban a társadalmi integrációs problémák enyhítésére további igény mutatkozik: többfunkciós közösségi tér megteremtésével (pihenőpark, játszótér, szabadtéri színpad), valamint kulturális programok biztosításával. A mélyszegénységben élők/roma célcsoport részére szolgáltatási hiány továbbra is a felzárkóztatás: a közösségi ház és környezetének felújítása, meglévő Tanoda és Biztos kezdet gyerekház fenntartása és egy új építése, majd beindítása, bölcsődei férőhelyek számának bővítése. Tiszadob HEP dokumentuma felhívja a figyelmet az összetartó, szolidáris társadalom erősítésének igényére, a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti		X	
Barabás		X	
Beregdaróc		X	
Beregsurány		X	
Csaroda		X	
Gelénese		X	
Gemzse		X	
Gulács		X	
Gyüre		X	
Hetefejércse		X	
Ilk		X	
Jánd		X	
Kisvarsány		X	
Lónya		X	
Márokpapi		X	
Mátyus		X	
Nagyvarsány		X	
Nyírmada		X	
Olcsva		X	
Pusztadobos		X	
Tákos		X	
Tarpa		X	

Tiszaadony		X	
Tiszaakadály		X	
Tiszaadony		X	
Tiszavid		X	
Vámosatya		X	
Vásárosnamény	X		

Vásárosnamény a beregi térség gazdasági, igazgatási és közszolgáltatási centruma. Központi szerepköre az intézmények és a szolgáltatások fejlesztésével tovább erősíthető és erősítendő.

Vásárosnamény Város Önkormányzata az *Itthon, otthon közösségben a Beregben* című projektjével nemcsak a helyi, hanem a térségi identitás erősítését tűzte ki célul.

A beregi közösség központja a *Bereg Szíve* település, azaz Vásárosnamény. Történelmi gyökerek feltárására, közösségi részvétellel megvalósult közösségi akciókra kerül sor. A város mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények ismertsége és látogatottsága javul, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Vásárosnaményban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit. Vásárosnamény településen a felzárkóztató képzéshez, képzési programokhoz juttatás hiányként merül fel, a képzettség növelése érdekében. A hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

Záhonyi járás

A járás települései	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások részben elérhetőek helyben	Közösségi programok, szolgáltatások, ellátások elérhetőek, de nem helyben
Benk		X	
Eperjeske		X	
Győröcske		X	
Komoró		X	
Mándok		X	
Tiszabездé		X	
Tiszaúgyorós		X	

Tiszaszentmárton		X	
Tuzsér		X	
Záhony		X	
Zsurk	X		

Győröcske településen közösség szempontjából felelősséget jelent a 65 év felettiek növekvő aránya, hiszen az önálló életvezetés minél hosszabb ideig történő megőrzése érdekében egyre nagyobb körnek kell támogató szolgáltatásokat megszervezni.

A társadalmi felzárkóztatás jegyében az elérhető pályázatok segítségével a jövőben is támogatni szükséges a marginalizált közösségeket (nemcsak közösségi rendezvények szervezésében, hanem közösségi munkára felkészítésben, önkéntesség népszerűsítésében, szakemberek, mentorok és közösségsszervező, egészségfejlesztő bevonása).

Mándok HEP-ben fókuszba helyezi az interszektorális együttműködésre építő programokat, amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidék- és gazdaságfejlesztés. Beazonosított problémák között a romák részére önismereti tréningek igényét, személyiségfejlesztő tanfolyamokat helyezik előtérbe a település HEP-ben. A társas generációkat összekötő programok igénye mellett, prevenciós szolgáltatások szükségességét emelték ki. Záhony Város Önkormányzata lehetőséget biztosít minden helyben élő nemzetiség: roma, ukrán, ruszin számára, hogy kultúrájuk sokszínűségét és identitásukat megőrizhessék. A közösségi fejlesztésben folytonosan újabb és újabb egyének és csoportok aktivizálódnak a folyamat együttműködőiként, kritikájaként vagy alternatívájaként, s e közösségi szereplők állandóan új helyzeteket teremtenek, megváltoztatva a tervezési, döntési és kontroll-mechanizmusokat. Optimális esetben mindez a régi és az új szereplők folyamatos párbeszédét, közös gondolkodását és együttműködését jelenti- fogalmaz Záhony Város HEP dokumentuma. Záhony Város Önkormányzata segíti a helyi nemzetiségi önkormányzat kulturális, művészeti hagyományőrző rendezvényeinek megszervezését és lebonyolítását. Ezen kívül közös rendezvények szervezésével népszerűsítik és mutatják be a települést és annak értékeit, továbbá együttesen támogatják a településen működő hagyományőrző együttesek, klubok, civil szervezetek működését.

Vármegyei és térségi identitás erősítése, térségfejlesztési együttműködések összefoglalása

A társadalmi önszerveződés legfontosabb iránya a közösségfejlesztés, az identitáserősítés, értékmegőrzés és a társadalmi felzárkózás.

A járásek többségében rendszeresen valósítanak meg olyan közösségi programokat, amelyeknek célja a hagyományörzés, identitás megerősítése. A települések aktívan vesznek részt vármegyei, térségi hasonló tematikájú programokban. Ezek témái között megjelentek: ünnepek, gasztronómia, kultúra, művelődés, hagyományörzés, sport. Több járásban is felmerült az igény több, a kulturális közösségi identitáshoz, a lakosság együttműködéséhez kapcsolódó esemény megvalósítására.

A generációk közötti tudásátadás nagy hangsúllyal jelent meg a programok céljai között (intergenerációs programok). A programok kínálatában színes együttműködő partnerég van jelen (civilék, egyházak, for-profit szervezetek, köznevelési intézmények, települési önkormányzatok és a vármegyei önkormányzat stb.).

A programok megvalósításához a humán kapacitás mellett nagyon fontos a megfelelő infrastruktúra (sok esetben került említésre a színtér hiánya). Pályázati források katalizátor szerepet töltenek be ezen a területen. Több település nem szervez a településen kiemelt térségi, járási szintű térségfejlesztési együttműködések támogató képzéseket, rendezvényeket, de részvételükkel támogatják az ilyen jellegű eseményeket.

Általánosságban a települési HEP dokumentumok kiemelik az egymás megismerésének fontosságát, a generációs együttműködést, az ünnepek közös megtartását és a hagyományok megőrzését.

A vármegye fejlődésében és életében kiemelt szerepet töltenek be a fizikai feltételek mellett az erős és tudatos közösségek, a megerősödő vármegyei identitás, a jó értelemben vett lokálpatriotizmus. A társadalmi és gazdasági változások hatására a vármegye külső megítélése is alapjaiban változik, és a cél, hogy a korábbi negatív képet pozitív image váltsa fel.

5.6. Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok

A roma nőkre felzárkózáspolitikai szempontból gyakran tekintenek úgy, mint többszörös, a nemi és etnikai alapú diszkriminációból adódóan hátrányt elszenvedő csoportra. Az élet főbb területein - úgymint az oktatás/képzés, egészségügy, foglalkoztatás - ez halmozottan jelenik meg. Ebből adódóan tanulmányi sikereik, eredményeik, a teljes további életük, a munkaerőpiacon való jelenlétük, gazdasági szerepük, pozíciójuk, fizikai és mentális egészségük szempontjából kiemelten meghatározó. Annak érdekében, hogy hátrányaikat megszüntetni vagy legalábbis csökkenteni lehessen, szükséges támogatni őket abban, hogy eljussanak a magasabb szintű és színvonalú képzésekig, és felsőfokú képzettséget szerezzenek¹³⁶.

Gyakran hangoztatott tény, hogy a roma nőknek nem csak a nemi, de az etnikai alapú diszkriminációból adódó hátrányokkal is szembe kell nézniük. A többszörös hátrány jelen van életük főbb területein, mint az oktatás/képzés, egészségügy és a foglalkoztatás. Ahogyan az a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS II.) helyzetelemzésében is olvasható, iskolai végzettségük, foglalkoztatottsági szintjük, jövedelmük még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. Egészségi állapotuk rosszabb, és az egészségügyi és szociális ellátó rendszerekhez való hozzáférésben is nagyobb hátrányt szenvednek, mint a roma férfiak.

Vármegyénkben a 2022-es népszámlálás alapján cigány (roma) nemzetiségűnek 13 376 nő vallotta magát. Az alábbi táblázat az összes kérdés alapján magukat cigánynak (roma) valló válaszadók végzettségének arányszámait mutatja be:

2022	Cigány (roma) nemzetiségű (fő)
Cigány (roma) nők	13 725
Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb	2 997
Általános iskola 8. évfolyam	12 068
Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	2 520
Érettségi	1 655
Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	234
15 évesnél fiatalabb személy	8 064

31. táblázat: Roma nők társadalmi jellemzői (népszámlálás 2022)

Fenti adatok szerint a magukat cigány(roma) nemzetiségűnek valló nők közel 88 %-a általános iskola 8. évfolyamával bír. A roma lányok végzettség nélküli gyakori iskolaelhagyását fenti arányok is tükrözik. Ennek okai között találhatjuk a kulturális sajátosságokat (korai párkapcsolat, a nők alárendeltebb szerepe), miközben a szociális helyzet, a korai gyermekvállalás és az az iskolai sikertelenség is az okok között szerepelhet.

¹³⁶ Forrás: Raffael Mónika: Roma nők egymás közt - interjúelemzés

A roma nők kiszolgáltatottságának egyik alapvető forrása az alacsony iskolai végzettség és az ebből fakadó hátrányos munkaerőpiaci pozíció. Kiemelt feladat, hogy olyan komplex támogatásokat kapjanak minél korábbi életkortól, melyek mind az iskolai mind a munkaerőpiaci esélyeiket növelik.

Esélyteremtő program indult 2019-ben indított Magyarország 300 legszegényebb, hátrányos helyzetű településének felzárkóztatásáért. A KSH adatai alapján kiválasztott 300 hátrányos helyzetű településen - a babavárástól a fiatal felnőttek munkába állásáig - az élet minden területén támogató programok indulhatnak helyi szükségletek alapján.

A felzárkózó településeken zajló szociális munka központjai a *Jelenlét Pontok*¹³⁷. Egy közösségi tér, ahol a településen zajló esélynövelő programelemek összeérnek és egy irányba rendeződnek: reális esélyt kínálva egy-egy nehéz sorsú településnek és az ott élőknek egy jobb élethez. Prevenációs tevékenységekkel, közösségfejlesztéssel, a várandósokat és a gyermekeket támogató programelemekkel, egészségügyi és egyéb szolgáltatások elérésének javításával intenzív, folyamatos szociális munkával. A Jelenlét Pont és a hozzá köthető programelemek - zeneoktatás, sportfoglalkozások, egészségügyi szűrések, oktatás, felelős állattartás, drogprevenció és bűnmegelőzés, Mozgó játszótér - finanszírozása a Jelenlét a felzárkózó településeken (ESZA+) forrásból történik.

A Felzárkózó települések program alapját a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Magyar Örökség-díjjal elismert *Jelenlét programja* adja, amely az elmúlt évtizedekben már számos helyszínen bizonyította eredményességét. A módszer lényege az állandó személyes jelenlét, amelynek során a szociális munka a település mindennapjainak részévé válik. A településekre így nem egy előre megírt program érkezik, hanem a helyben felállított szociális diagnózisok alapján születnek döntések a problémák orvoslására. A program elemei között a hátrányos helyzetű településeken a kora gyermekkor esélyeinek növelése, bűnmegelőzés és prevenció, mozgó játszótér, felelős állattartás, sport, zene, gyermekszemészeti szűrés keretei között valósulnak meg.

A Felzárkózó települések program célja, hogy a segélyezésből fokozatosan a munka és a biztos jövedelem felé vezesse az embereket, hogy saját tapasztalataikon keresztül ismerhessék fel, hogy tanulással, kitartással és munkával előbbre lehet jutni az életben. További cél, hogy a programok eredményeként a munkavállalók példaképpé váljanak a közösségeikben, ezáltal munkára nevelve a közösségben élő gyerekeket is. A gazdaságfejlesztési munka minden településen a Jelenléten alapul és mindig a „diagnózis” felállításával kezdődik: ebben feltárásra kerülnek a helyi sajátosságok és viszonyok, fény derül a helyi problémahalmazra és a kiaknázható helyi erőforrásokra, adottságokra is. A problémák, gondok megismerése után együtt, közös erővel keresik a megoldásokat.

Ezekre a problémákra megoldást kínálhat az öngondoskodást segítő családi kert program, a motiváció felkeltését és tapasztalatszerzést segítő foglalkozások, valamint a piaci termelésre alkalmas üzemek létrehozása. Utóbbiakban a saját termékek előállításával és értékesítésével is a hátrányos helyzetű családok munkahelyhez segítése a cél. Továbbá megszólítják a településeken működő vállalkozásokat

¹³⁷ Forrás: www.fete.hu

és nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedést segítő szolgáltatásokat nyújtanak az álláskeresőknél. Az eszközök alkalmazásának egyértelmű és közös célja, hogy minél hatékonyabban segítsék a település lakóinak eljutását a munka világába.

Az egyes programelemek egymásra épülnek és a településeken megszólított személyek egyéni képességeihez és érdeklődéséhez illeszkednek. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a Családi kert programban évről évre egyre többen vesznek részt. A megtermelt zöldségek révén a program hozzájárul a családok egészséges táplálkozásához és kiadásai csökkentéséhez is. A Családi kert program során termelt zöldségek szakmai értékelés szerint átlagosan minimum 60 000 Ft megtakarítást jelenthettek a legtöbb résztvevő család számára.

A Jelenlét Pontok udvarain is kialakításra kerültek mintakertek, melyek termékei megegyeznek a családi kertprogramban találhatók, ezek a kertek elsősorban oktatási célokat szolgálnak, ezekben a régiós kertészek gyakorlati foglalkozásokkal egybekötött kertműveléssel kapcsolatos előadásokat tartanak. Növényfajonként ismertetik a vetés/ültetés, palántanevelés és a zöldségtermesztés csínját-bínját, illetve a vegetációs időszak alatt előforduló kártevőket, azok kártételeit és megoldási javaslatokat. A résztvevők megismerhetik a zöldség-gyümölcs feldolgozás lehetséges és biztonságos formáit (például a lekvárkészítés vagy a főtt étel alapanyagok előkészítése), melyeket a háztartásokban is alkalmazni tudnak. A képzési programokat jellemzően közös főzéssel zárják, amely egyúttal kulináris élményt is nyújt a résztvevőknek. A háztáji zöldség-, gyümölcstermesztés ösztönzésével, majd a termékek nyersen, vagy feldolgozottan történő elfogyasztásával pedig az egészséges táplálkozás is fókuszba kerül.

A klubszerűen működő műhelyfoglalkozások két leghangsúlyosabb területe a famegmunkálási, illetve a textilipari, varrodai jellegű tevékenységek köre. Mindkét esetben különös jelentőséggel bír az újrahasznosítás. Ezekben a műhelyekben készülnek maradék faanyagokból, rétegelt lemezből és leselejtezett egyutas raklapokból kerti bútorok, szeméttárolók és kerékpár tárolók is. Egyúttal az ünnepekhez kapcsolódóan asztaldíszek, fa dekorációs eszközök, gyertyatartók is kikerülnek a résztvevők kezei közül. A textil újrahasznosítás jegyében is nagyon sokszínű tevékenység folyik, a farmeranyagok újrahasznosításának kiegészítéseképpen egy újabb alapanyag, a használt filc jelent meg a varró műhelyekben. Mindkét alapanyagból készülnek kézi és oldaltáskák, övtáskák és tolltartók, illetve egyéb dekorációs elemek is. A manufaktúrákban dolgozóknak nagy sikerélményt nyújt ezeknek a portékáknak az elkészítése és mindemellett rendkívül erős közösségformáló ereje van maguknak a foglalkozásoknak, ahol észrevétlenül fejlődnek a résztvevők különböző készségei is.

A munkaerőpiaci mentor hálózat 2025 tavaszán 21 munkaerőpiaci mentorra bővült, akik immár 109 településen nyújtanak munkaerőpiaci szolgáltatást. A közeljövőben a hálózat további bővülése várható a partner programmegvalósítók és az újonnan kialakuló Jelenlét Pontok által. A mentorok nemcsak az álláskereső inaktív munkaképességének fejlesztésével és elhelyezkedésük, tartós munkában maradásuk segítségével foglalkoznak, hanem a munkáltatói igények figyelembevételével szakmai képzéseket is szerveznek. A képzések például a gyógypedagógiai asszisztens, targoncakezelő, fodrász, személyi és vagyonőr, zöldség-gyümölcs feldolgozó, kispékező, varró szakmákban kerültek

lebonyolításra. A képzéseken 2025 tavaszáig már több mint 250-en vettek részt és sokan közülük azóta már el is helyezkedtek a frissen tanult szakmájukban. A mentorok az ügyfelek elhelyezése érdekében munkáltatói kapcsolattartási feladatokat is végeznek: felkutatják a munkaerő felvételt tervező vállalkozásokat és a tartós együttműködés részeként az álláslehetőségekről naprakész tájékoztatást nyújtanak az álláskeresőknél, segítve az elhelyezkedést. Együttműködő partnereik többek között a ROSENBERGER, Tranzit-Food Kft.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 69 települése került bele a FETE programba: Aranyosapáti, Beregdaróc, Besenyőd, Beszterec, Bököny, Gacsály, Fábriánháza, Encsencs, Csaholc, Botpalád, Jánkmajtis, Ilk, Hodász, Gyüre, Gemzse, Méhtelek, Magy, Magosliget, Kisar, Kántorjánosi, Nyírkáta, Nagyszekeres, Nagyecsed, Nagycserkesz, Mezőladány, Olcsva, Nyírvasvári, Nyírpilis, Nyírparasznya, Nyírmihálydi, Rohod, Porcsalma, Piricse, Penészlek, Paszab, Tiszaadony, Tarpa, Székely, Szatmárcseke, Rozsály, Tiszaeszlár, Tiszadob, Tiszadada, Tiszabercel, Tiszabecs, Tunyogmatolcs, Tisztaberek, Tiszavid, Tiszarád, Tizakerecseny, Uszka, Újkenéz, Tuzsér, Túrriose.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében a következő egyházi és civil szervezetek vesznek részt a FETE program megvalósításában: Baptista Szeretetszolgálat, Református Szeretetszolgálat, Tutor Alapítvány, Oltalom Szeretetszolgálat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

Az alábbi táblázat a 2022-es népszámlálás a roma nemzetiségre vonatkozó elérhető adatait mutatja be:

2022	Nemek	Férfi	Nő	Cigány (roma) nemzetiségű	Nem válaszolt a nemzetiségi kérdésekre
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	529 381	257 107	272 274	26 802	57 125
Baktalórántházai járás	17 398	8 474	8 924	1 188	1 498
Csengeri járás	12 538	6 063	6 475	873	1 350
Fehérgyarmati járás	35 358	17 345	18 013	3 242	3 839
Ibrányi járás	21 954	10 837	11 117	2 093	2 192
Kemecsei járás	20 618	10 151	10 467	1 191	1 894
Kisvárdai járás	51 413	24 855	26 558	1 805	4 757
Mátészalkai járás	60 077	29 319	30 758	4 245	6 069
Nagykállói járás	28 447	14 030	14 417	624	3 355
Nyírbátori járás	39 865	19 441	20 424	3 466	4 231
Nyíregyházi járás	162 969	77 517	85 452	1 718	19 338
Tiszavasvári járás	26 260	13 401	12 859	1 944	3 435
Vásárosnaményi járás	34 880	17 111	17 769	2 501	3 662
Záhonyi járás	17 604	8 563	9 041	1 912	1 505

32. táblázat: Roma nemzetiségűek népszámlálási adatok alapján

A Szolgáltatási Út Térkép készítésekor tematikus munkacsoport ülésre került sor 2025. július 1. napján, amelyen roma és nem roma szervezetek vettek részt. Az egyeztetés célja párbeszéd kezdeményezése a romákat érintő problémák és kihívások kapcsán. A Vármegyei Roma Területi Nemzetiségi önkormányzat kifejezte, hogy az elmúlt 10 év fejlődést jelentett a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei

romák számára. Az oktatási színvonal emelkedett, a hátrányos helyzetű gyermekeket érintően a Biztos Kezdet és Tanoda programok valósultak meg. A gyerekek minél korábbi életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával és az iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok, különös tekintettel a Biztos Kezdet Gyerekház, tanoda és Roma Lány programokra a 2021-2027 időszak prioritása (ESZA programok keretében).

Jelentős a célcsoportot érintő infrastrukturális változás. Ahogyan az a korábbi fejezetekben is bemutatásra került, itt is megerősítették: a roma és nem roma közösségek közös rendezvényei sokat jelentenek az elfogadás, az integráció útján. Láthatóvá kell tenni a romák értékeit, roma példaképekre van szükség. Hosszú távú cél, az elsődleges munkaerőpiaci integráció, bár ebben a tekintetben mindkét fél (munkaadó és munkavállaló) integrációs erőfeszítéseire van szükség. A munkahelyi diszkrimináció, a negatív sztereotípiák ellen mindenkinek tenni kell.

A roma képviselő szerint a felzárkózásnak három pillére van: munka, oktatás, hit világa.

A romák jelentős társadalmi erőforrást jelentenek. Szerepe és helye van a közfoglalkoztatásnak, hiszen ez az első lépés. Mentorprogramok és ösztöndíjprogramok segítik az oktatás és foglalkoztatás kedvezőbb alakulását a roma és /vagy mélyszegénységben élők körében. A roma önkormányzatok szerepe meghatározó a vármegyében, hiszen a 229 településből 137 településen működik roma önkormányzat. A kora gyermekkori fejlesztés szerepe megkérdőjelezhetetlen. Az istenhit és a neo-protestáns gyülekezetek jelenléte meghatározó. A vármegye több mint 100 településén működik a neo-protestáns egyház. A roma gyülekezetek esetén előrehaladottabb a középréteg jelenléte. Annak ellenére, hogy államilag nem részesülnek finanszírozásban, integrációs erőt adnak a tagoknak.

Elérhető programok

TOP_Plusz 3.1.3-23: II.A.B) Községi programok a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerő-piaci kompetenciák, együttműködés erősítésére önállóan támogatható tevékenységen belül: b6) Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok felkutatása, népszerűsítése és a programokba való becsatlakozás segítése. A palyazat.gov.hu (2025.07.01.) adatai szerint vármegyénkben 8 nyertes pályázat van a TOP_Plusz-3.1.3-23-SB1 felhívás keretein belül.

Elindult a „Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése” című (EFOP-Plusz-3.3.3-25 kódszámú) felhívás tervezetének társadalmi egyeztetése. a projekt célcsoportját a 10-17 éves roma lányok jelentik, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és/vagy gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésben érintettek, és/vagy szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben élnek, valamint közeli hozzátartozói, és a velük foglalkozó szakemberek.

Célcsoporttal kapcsolatos feltételek/elvárások:

- a projekt közvetlen célcsoportját olyan roma lányok jelentik, akik a projektbe való belépéskor (bemeneti státusz):

- 10-17 évesek (a 10. életévüket betöltötték, de a 18. életévüket még nem), és
- általános iskola alsó és felső tagozatán vagy
- valamelyik középfokú oktatási intézményben aktív tanulói jogviszonnyal rendelkeznek, és
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. §-a szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és/vagy hátrányos helyzetűek és/vagy - szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben élnek.
- a résztvevőknek az egyéni fejlesztési célok alapján a következő feltételek valamelyikének is meg kell felelniük:
 - azon alapfokú oktatásban tanuló roma lány résztvevők esetében, ahol a cél a tanulmányi eredmény javulása, a megelőző tanév végi iskolai osztályzatuk átlaga nem haladhatja meg a 2,756 értéket,
 - azon alapfokú oktatásban tanuló roma lány résztvevők esetében, ahol a cél az érettségit adó képzésbe történő felvétel, a megelőző tanév végi iskolai osztályzatuk átlaga nem haladhatja meg a 3,58 értéket
 - azon középfokú oktatásban tanuló roma lány résztvevők esetében, ahol a cél a sikeres érettségi megszerzése, a megelőző tanév végi iskolai osztályzatuk átlaga nem haladhatja meg a 3,510 értéket.

Az alacsony iskolai végzettségű vagy végzettséggel nem rendelkezők, munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetűek elhelyezkedési esélyét a nyílt munkaerőpiacon kritikus módon meghatározza a képzettségi szintjük és az oktatásban való részvételük. Az alacsonyan iskolázottak, köztük a romák munkaerőpiaci hátrányai jelentősek. A KSH adatgyűjtéseire támaszkodó MNTFS indikátor rendszer adatai szerint 2022-ben a 15-64 éves, legfeljebb 8 osztályt végzettek 38,7%-a, a romák 47,3 %-a, ezen belül a roma nők 35,8%-a volt foglalkoztatott. A romák körében: az országos átlagnál (18,9%) 4-szer magasabb (76,2%) a legfeljebb alapfokú iskolai végzettségűek aránya; 64,3 % a korai iskolaelhagyóké (nem romák: 9,4 %). A középfokú oktatásban részt vevő 15-24 évesek aránya a romák esetében 23,1 % (nem romák: 43,2%). Elhelyezkedésüket a számukra elérhető munkalehetőségek, képzettségük és az egyénre szabott szolgáltatások hiánya nehezíti. A hátrányos helyzetűek, az iskolarendszertől hosszú ideje kikerült emberek körében az alacsony végzettség mellett gyakran hiányzik a kellő motiváció, önbizalom. A tanulni tudás maga is készség, amely gyakran okoz gondot felnőttek esetében is. Sok esetben hiányzik az ismeretek alkalmazása, a jártasság, amely gyakorlati alkalmazással együtt tud teljesítményképes tudássá válni. Az *Aktívan a tudásért* EFOP_Plusz-3.1.4-25 program fenti problémákra reagál, bár nem kifejezetten csak nők részére érhető el a horizontális esélyegyenlőség okán a nők és a férfiak egyaránt a célcsoportba tartoznak.

A 2017 márciusában kiírt és két évig tartó *Bari shej* pályázat kiemelt célja, hogy olyan mentormentorált kapcsolatok alakuljanak ki, melyek eredményei a roma lányok jövőképét, énképét formálják. A beszámoló, a fókuszcsoportos vizsgálatok, a kitöltött kérdőívek és a jó gyakorlatok összegyűjtése alapján megállapítható, hogy ez a célkitűzés megvalósult. A projektben 87 civil szervezet vett részt, 438 mentorral, akik közel 2000 roma lány mentorálását végezték a 10 és 18 év közötti korosztályból. A megvalósítás tizenhat megyét érintett, a legtöbb helyszín Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (21) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (12) található.

Baktalórántházai járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoportszámára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Baktalórántháza		X	
Besenyőd	X		
Laskod		X	
Levelek		X	
Magy	X		
Nyíribrony		X	
Nyírfákó		X	
Nyírkércs		X	
Ófehértó		X	
Petneháza		X	
Ramocsaháza		X	
Rohod	X		

Baktalórántháza HEP dokumentuma elismeri a nők hátrányos helyzetét a munkaerőpiacon (pl. alacsony végzettség, képzettség hiánya, gyermekvállalás utáni elhelyezkedési nehézségek). Besenyőd településen is problémát jelent a nők, különösen a kisgyermekes anyák hátrányos helyzete a munkaerőpiacon. Az önkormányzat célja a munkanélküliség csökkentése közfoglalkoztatással és képzésekkel. A nők foglalkoztatása kapcsán akadályozó tényező az anyák számára az egyműszakos munkarend iránti igény, valamint a gyermekintézmények szűk nyitvatartási ideje. Az alacsony végzettség is általános probléma. Laskodon a nők számára is elérhető a közfoglalkoztatás és a különféle képzések. Az önkormányzat célja a munkanélküliség csökkentése közfoglalkoztatással és képzések biztosításával, amelyek elvileg a női munkanélküliek számára is elérhetőek. A nők foglalkoztatása kapcsán akadályozó tényezőként említi a gyermekvállalás utáni elhelyezkedési nehézségeket, a rugalmas munkaidő hiányát, valamint az 50 év feletti munkanélküli nők helyzetét. A járási települések által elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) alapján nincs elegendő specifikus, célzott program a roma nők számára.

Baktalórántháza, Magy és Rohod településeken azonban működik Jelenlét Pont. Különösen a koragyermekkort érintő beavatkozások élveznek prioritást, hiszen a szociális munkatársak és védőnők jelen vannak abban a kritikus időszakban, amikor egy fiatal lányból anya lesz. Segítenek megértetni az édesanyával, hogy saját és gyermeke egészsége érdekében mit tehet. Amíg az újszülöttek baba csomagot kapnak, az édesanyák számára kismama csomag áll rendelkezésre. Ezen túlmenően, a helyi sajátosságokra épülő munkaszocializációs és készségfejlesztési reform keretében munkaerőpiaci mentorhálózat működik a Máltai Szeretetszolgálat koordinálásával.

Csengeri járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Csenger		X	
Csengersima			X
Csengerújfalu			X
Komlódtótfalu			X
Pátyod			X
Porcsalma	X		
Szamosangyalos			X
Szamosbecs			X
Szamosatárfalva			X
Tyukod			X
Ura			X

A Csengeri járásszékhelyen Csengerben, a könnyűiparban az ügyes kezű szorgalmas és gyors női betanított, illetve szakmunkásokra van kereslet. A képzetlen és munkától elszokott nők foglalkoztatására az Önkormányzat szervez Start közmunkaprogramot. A városban a júniusi meggy szezontól a november eleji alma betakarításáig szinte folyamatosan van lehetőség alkalmi munkavállalásra, mezőgazdasági időnymunkára. A települési Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) adatai alapján Szamosatárfalván – és általánosságban a járás többi településén is – magas a munkanélküli nők száma és aránya. Ennek kezelésére első lépésként a közfoglalkoztatási programok és a hozzájuk kapcsolódó képzések kínálnak lehetőséget. A helyzetelemzés megállapítja, hogy a női célcsoport körében jelentős az igény a felvilágosító tevékenységekre, a tanácsadásra, valamint a személyre szabott segítségnyújtásra. A térségben gyakori, hogy a munkát kereső nők alacsony iskolai végzettséggel vagy a munkaerőpiacon kevésbé hasznosítható szakképesítéssel rendelkeznek, így elhelyezkedési esélyeik korlátozottak. Erre

válaszul az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében biztosít számukra munkalehetőséget, ezáltal jelenleg a település legnagyobb foglalkoztatójaként működik. A program nem csupán jövedelmet biztosít, hanem elősegíti a munkavállalói attitűdök erősödését is: hozzászoktatja az érintetteket a rendszeres munkavégzéshez, a munkaidőhöz való alkalmazkodáshoz, valamint a munkahelyi szabályok betartásához. Emellett segít a mindennapok strukturálásában, támogatja a munkahelyi szocializációt, és hozzájárul ahhoz, hogy a résztvevők képességei ne kopjanak el, sőt, fejlődhessenek – ezzel is növelve esélyeiket az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérésre.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoportszámára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Botpalád	X		
Cégénydányád			X
Csaholc	X		
Császló			X
Csegöld			X
Darnó			X
Fehérgyarmat			X
Fülesd			X
Gacsály	X		
Garbolc			X
Gyügye			X
Hermánszeg			X
Jánkmajtis	X		
Kérsemjén			X
Kisar	X		
Kishódos			X
Kisnamény			X
Kispalád			X
Kisszekeres			X
Kölcse			X
Kömörő			X
Magosliget	X		

Mánd			X
Méhtelek	X		
Milota			X
Nábrád			X
Nagyar			X
Nagyhódos			X
Nagyszekeres	X		
Nemesborzova			X
Olcsvaapáti			X
Panyola			X
Penyige			X
Rozsály	X		
Sonkád			X
Szamossályi			X
Szamosújlak			X
Szatmárcseke	X		
Tiszabecs	X		
Tiszacsécse			X
Tiszakóród			X
Tisztaberek	X		
Tivadar			X
Tunyogmatolcs	X		
Túristvándi			X
Túrlicse	X		
Uszka	X		
Vámosoroszi			X
Zajta			X
Zsarolyán			X

A TOP_PLUSZ-3.1.3-23-SB1-2024-00002 azonosítószámú, Jánkmajtison megvalósuló projekt célja, hogy javítsa a marginalizált csoportok – különösen a roma lakosság – oktatáshoz való hozzáférését, munkavállalási lehetőségeit és társadalmi befogadását. A projekt intézkedései az esélyegyenlőség előmozdítását, valamint a társadalomban való aktív részvétel erősítését szolgálják a településen. A program szerves része a Jelenlét Program, amelynek elsődleges célcsoportja a hátrányos helyzetű,

perifériára szorult lakosság. A kezdeményezés keretében a járás több településén is működnek olyan programok és szolgáltatások, amelyek komplex segítséget nyújtanak a célcsoport számára – legyen szó oktatási, szociális, munkaerő-piaci vagy közösségfejlesztési támogatásról. A projekt hosszú távú célja, hogy hozzájáruljon a társadalmi integrációhoz, csökkentse a szegregációt, és fenntartható módon javítsa a résztvevők életminőségét.

Ibrányi járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Balsa			X
Buj			X
Gávavencsellő			X
Ibrány		X	
Nagyhalász			X
Paszab	X		
Tiszabercel	X		
Tiszatelek			X

A járáson belül Paszabon és Tiszabercelen is működik Jelenlét Pont. Az EFOP-1.4.-17-Bari Shej-nagylány-Fata Mare keretében Paszabon valósult meg a Nő az esély c. projekt. Az iskolai lemorzsolódás aránya a lányok esetében még a fiúkéhoz képest is magasabb. Hátrányaik számos tényezőtől, azok együtteséből adódhat. A korai gyermekvállalás talán az egyik legkiemelkedőbb ezek közül, ami következtében kimaradnak az iskolából. A későbbiek során pedig az iskola befejezése a családi élet biztosítása mellett egyre inkább háttérbe szorul, elmarad. A gyermekek oktatási sikerességének biztosításához a család bevonása elengedhetetlen. A romák esetében a család szerepe kulcsfontosságú. Éppen ezért fontos felhívni a családok figyelmét arra, hogy milyen súlyos következményekkel jár a gyermekek korai iskolaelhagyása, milyen negatív hatással lehet ez a későbbiek során társadalmi gazdasági integrációjukra. A roma lányok kiemelt célcsoportnak számítanak ezen területen belül is a korai iskolaelhagyás aránya az ő esetükben a legmagasabb.

Kemecsei járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Kemecse	X		
Berkesz		X	
Beszterec	X		

Demecser			
Gégény			
Kék			
Nyírbogdány			
Nyírtét			
Székely	X		
Tiszarád	X		
Vasmegyer			

A Kemecei járás számos településén Jelenlét Pontok segítik – többek között a roma lányok/nők helyzetét. A Magyarországi Roma Galéria Egyesület az EFOP-1.4.4-17 - BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ keretében Berkeszen valósította meg projektjét. A projekt elsődleges közvetlen célcsoportjába a 10-18 éves roma lányok tartoztak, akik veszélyeztetettek a korai iskolai lemorzsolódás szempontjából. A projekt közvetett, másodlagos és harmadlagos célcsoportját pedig a bevont lányok családja és a korai iskolaelhagyással veszélyeztetett nem roma lányok jelentették. Egyéni és családi mentorálás biztosítása valósult meg a célcsoport számára, amelyre az igény folyamatos.

A roma-magyar kulturális találkozások támogatását segítette Berkeszen az EFOP-1.3.4.-16 konstrukció keretében támogatott projekt is.

Kisvárdai járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Ajak		X	
Anarcs			X
Dombrád			X
Döge			X
Fényeslitke			X
Gyulaháza			X
Jéke			X
Kékcse			X
Kisvárd		X	
Lövőpetri			X
Mezőladány	X		
Nyírkársz			X
Nyírlövő			X
Nyírtass			X

Pap			X
Pátroha			X
Rétközberencs			X
Szabolcsbáka			X
Szabolcsveresmart			X
Tiszakanyár			X
Tornyospálca			X
Újdombrád			X
Újkenéz	X		

A Kisvárdai járásban Mezőladány és Újkenéz településeken létesültek sikeresen működő Jelenlét Pontok.

Mátészalkai járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoportszámára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Fábiánháza	X		
Fülpösdaróc		X	
Géberjén		X	
Győrtelek		X	
Hodász	X		
Jármí		X	
Kántorjánosi	X		
Kocsord		X	
Mátészalka		X	
Mérk		X	
Nagydobos		X	
Nagyecsed	X		
Nyírcsaholy		X	
Nyírkáta	X		
Nyírmeggyes		X	
Nyírparasznya	X		
Ópályi	X		
Ökörítőfülpös		X	
Őr		X	

Papos		X	
Rápolc		X	
Szamoskér		X	
Szamosszeg		X	
Tiborszállás		X	
Vaja	X		
Vállaj		X	

A Vazdune Chershaja Emelkedő Csillagok Roma Nők Egyesületét Nagyecseden 2014-ben jegyezték be. Az EFOP-1.4.4-17-2017-00002 keretében megvalósított tevékenységek célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjának elősegítése, a roma nép hagyományának, kultúrájának megőrzése. A Jelenlét Program számos településen valósítja meg tevékenységét. A projekt keretében a Mérőföldkö Egyenlő Esélyekért Egyesület a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének megteremtését, a cigányság kultúrájának megőrzését, a nyelvük megismertetését, művészetük és hagyományaik megmentését, közvetítését, népszerűsítését segíti, itthon és külföldön egyaránt. Az alapítvány céljai között szerepel a felnőttképzés, az oktatás, az egészségügyi helyzet fejlesztése, főleg a kisebbség körében, az analfabetizmus, a rasszizmus elleni harc, a képzésszervezés, a családsegítés, az időskorúak gondozása, a szociális segítségnyújtás, a gyermek- és ifjúságvédelem, valamint rehabilitációs szolgáltatás nyújtása. Számos járási településen működnek Jelenlét Pontok. Az EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTĚ MÁRÉ keretében Ópályi, Fábiánháza, Kántorjánosi, Vaja, Nagyecsed településeken valósítottak meg projekteket a roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelésére.

A Roma kulturális örökség megőrzését támogató két projekt is sikeresnek bizonyult Nagyecseden és Hodászban is (EFOP-1.3.4-16 keret támogatásával).

Nagykállói járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Balkány		X	
Biri		X	
Bököny	X		
Érpatak		X	
Gesztteréd		X	
Kállósejny	X		

Nagykálló	X		
Szakoly		X	

Kállósemjénben közösségi programok hiánya mutatkozik a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerő-piaci kompetenciák, együttműködés erősítésére. Bököny, Kállósemjén településeken Jelenlét Pontok működnek.

Az EFOP-1.3.4-16 felhívás keretei között valósult meg a roma célcsoportot érintően a Phralipe-roma kulturális program a Nyírségi Intézményfenntartó Központ által. A kidolgozott programterv elősegítette a roma kulturális értékek, hagyományok megőrzését, intézményeinek, szervezeteinek fejlesztését, a nemzetiségi nyelvhasználat ösztönzését.

Nyírbátori járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget		X	
Encsencs	X		
Kisléta		X	
Máriapócs		X	
Nyírbátor	X		
Nyírbéltek		X	
Nyírbogát		X	
Nyírcsászári		X	
Nyílderzs		X	
Nyírgelse		X	
Nyírgyulaj		X	
Nyírlugos		X	
Nyírmihálydi	X		
Nyírpilis	X		
Nyírvasvári	X		
Ömböly		X	
Penészlek	X		
Piricse	X		
Pócspetri		X	
Terem		X	

A járáson belül Penészlek településen a gazdaságfejlesztés területén 2023-ban jelentős beruházás történt. A Máltai Manufaktúra tulajdonában álló Penészleki savanyítóüzem kezdte meg működését. A szegregátumban található üzem 4-5 helyi munkavállalót foglalkoztat, szezonban alkalmi munkavállalókat is. A közeli FETE településekről (Nyírpilis, Hodász, Piricse, Nyírmihálydi, Besenyőd, Magy, Bököny, Encsencs, Nyírbétek és Nyírvasvári) együttműködés keretében az üzem alapanyag szükségleteit megtermeléssel biztosítják majd tervek szerint. EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ keretében Piricsén és Nyírbátorban valósultak meg projektek a korai iskolaelhagyók számának csökkentésére és a korai iskolaelhagyás megelőzésére (10-18 éves roma lányok bevonásával).

Nyíregyházi járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nemhelyben
Apagy		X	
Kálmánháza		X	
Kótaj		X	
Nagycserkesz	X		
Napkor		X	
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony		X	
Nyírtelek		X	
Nyírtura		X	
Rakamaz		X	
Sényő		X	
Szabolcs		X	
Timár		X	
Tiszanagyfalu		X	
Újfehértó		X	

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata különböző típusú pályázati programokat valósít meg a szolgáltatási igények kielégítésére. Kiemelhető a „Közösen a kiútért” című, TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 projekt átfogó célja Nyíregyháza leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területein élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja, aminek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak. A projekt keretében több projekt elem valósult meg, specifikus céljai

között szerepelt a javuló foglalkoztathatóság elérése. A hátrányos helyzet mérséklésének egyik eszköze e tekintetben a rendszeres munkajövedelemhez juttatás. Ennek érdekében azok a képességeket és készségeket kellett javítani, amelyek szükségesek a tartós munkavállaláshoz, amely nemcsak a háztartások kiegyensúlyozott pénzügyi helyzete miatt fontos, hanem az önbecsüléshez, a társadalmi elismertséghez és a példamutatáshoz is nagymértékben hozzájárul. A projektben megvalósuló képzési és munkaerő-piaci szolgáltatási programelem célja a foglalkoztathatóság komplex javítása a munkaerő-piaci integráció érdekében, melynek célcsoportja a szegregátumok munkavállalói korú lakossága, kiemelten a nyilvántartott álláskereső és a közfoglalkoztatottak. A foglalkoztathatóság javítását célzó komplex programelem keretében egyfelől képzések megvalósítására került sor a célcsoport számára, másfelől olyan munkaerő-piaci szolgáltatásokat biztosított számukra a projekt, amelyek célja az, hogy hatékonyan segítsék munkakeresésüket és tartós munkavállalásukat (pl. információnyújtás, pályaválasztási vagy álláskereső tanácsadás). Nyíregyháza Megyei Jogú Város által nyújtott szolgáltatások fejlesztési iránya között a diszkrimináció elleni küzdelem, az előítéletek csökkentése, határozott fellépés az emberi méltóságot sértő hátrányos megkülönböztetéssel szemben, a nemzetiségek fejlesztésekben való aktív részvételének biztosítása meghatározó. Az EFOP-1.3.4.-16 Közös értékeink – sokszínű társadalom felhívás keretében az Első Nyírségi Fejlesztési Társaság valósított meg sikeres programot REP-TÉR Roma Esélyegyenlőségi Programok címmel (Teret, értéket, rendszert!) Jelenlét program Nagycserkeszen végzi tevékenységét.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos			X
Tiszadada	X		
Tiszadob	X		
Tiszaeszlár	X		
Tiszalök	X		
Tiszavasvári	X		

Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár településeken a korábbiakban ismertetett Jelenlét Pontok működnek. A EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ keretében Tiszavasváriban két projekt is megvalósult. A Van más út is... megmutatjuk! program egyrészt közvetlen segítséget nyújtott az iskolai teljesítmény javításában és közvetett segítséget adott a diákok személyiségfejlesztésében, önértékelésük alakításában, önbizalmuk növelésében, identitás-tudatuk kialakításában, valamint rávilágított és segített megértetni velük kulturális hovatartozásukat. Hosszú távú célja a projektnek a

hátrányos és halmozottan hátrányos, elsősorban roma lányok alacsony iskolai végzettségének mérséklése a településen, illetve az ebből fakadó hátrányos munkaerő-piaci pozíció megváltoztatása. A szintén Tiszavasváriban megvalósított projekt Bari shej, a roma lányok iskola elhagyásának csökkentése címet kapta. A projekt keretében 30 fő, 10-18 év közötti roma lány és családja került bevonásra, az iskolai lemorzsolódás csökkentése céljából.

A Volt Állami Gondozottak Országos Egyesülete Tiszadobon Kincsek és értékek címmel valósított meg értékes projektet az EFOP-1.3.4-16 Közös értékeink - sokszínű társadalom címmel.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti	X		
Barabás			X
Beregdaróc	X		
Beregsurány			X
Csaroda			X
Gelénes			X
Gemzse	X		
Gulács			X
Gyüre	X		
Hetefejércse			X
Ilk			X
Jánd			X
Kisvarsány			X
Lónya			X
Márokpapi	X		X
Mátyus			X
Nagyvarsány			X
Nyírmada			X
Olcsva	X		X
Pusztadobos			X
Tákos			X
Tarpa	X		
Tiszaadony	X		

Tiszaakercsény	X		
Tiszaszalka			X
Tiszavid	X		
Vámosatya			X
Vásárosnamény	X		

A járásban számos FETE település van, ezeken Jelenlét Pontok is működnek. 2017-2019 között az EFOP-1.4.4-17-2017-00161 nyertes projekt keretében (Kis virág nőtt...”- fiatal roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése címmel Márokpapi településen) elérni kívánt cél volt a hátrányokkal küzdő roma lányok iskolai lemorzsolódásának csökkentése - családon belüli kiszolgáltatottságuk, gyermekként történő férjhez adás, prostitúció lehetőségeinek csökkentése.

Záhonyi járás

A járás települései	Felzárkózási programok elérhetőek helyben az érintett célcsoportszámára	Felzárkózási programok részben elérhetőek helyben	Felzárkózási programok elérhetőek, de nem helyben
Benk			X
Eperjeske			X
Győröcske			X
Komoró			X
Mándok			X
Tiszabездéd			X
Tiszaogyorós			X
Tiszaszentmárton			X
Tuzsér	X		
Záhony	X		
Zsurk			X

A járáson belül Tuzséron és Záhonyban is elérhetőek különféle felzárkózást segítő programok. Záhonyban az Új Roma Stratégia (2019–2030), valamint a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010–2021) keretében valósulnak meg olyan kezdeményezések, amelyek lehetőséget biztosítanak a kapcsolatrendszerek kiépítésére középfokú oktatási intézményekkel, helyi munkáltatókkal és gyakorlati képzőhelyekkel. A cél a piacképes szakmák megszerzésének támogatása, valamint pályaaorientációs napok szervezése. Tuzséron szintén betervezésre kerültek olyan programok, amelyek a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerő-piaci integrációját segítik elő.

Roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkózási programok összefoglalása

Roma civil szervezetekre is igény van, jelenleg viszonylag kevés számban vannak jelen a vármegyében. A roma közösségekben megjelenik a kulturális heterogenitás. Az osztársadalmi változás a roma közösségekre is hatással bír. A roma nők társadalmi-kulturális okokból többszörös diszkriminációval érintett csoportnak tekinthetők, ugyanakkor a tradicionális családszerkezetben betöltött szerepük folytán a családokat célzó programok kiemelt célcsoportja lehetnek. Tekintettel a családokban betöltött szerepükre célzott programokkal kell segíteni a roma nők csoportját, mivel foglalkoztatottságuk alacsony. Különbséget kell tennünk a nagyváros/városban és a falvakban élő roma nők helyzete között. A földrajzi mobilitással is összefügg a roma nők helyzete. A 20 év feletti falvakban élő roma nőknél ritkább az elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedés, mint a városban élők esetében.

A roma nők esélyei nagyban függenek a szocializációs közegtől, mind családi, mind intézményi összefüggésben.

A magas iskolai lemorzsolódási mutatókért felelős tényezők között a motivációvesztés, a hátrányos helyzetből adódó szocializációs különbségek, részben a korai gyerekvállalás és részben a hagyományos családi szerepekből fakadó végzettség nélküli iskolaelhagyás szerepelnek, melyeket a megoldás érdekében az iskoláknak, a szociális védelmi rendszernek együttesen, komplex módon kell kezelnie, hiszen az alacsony iskolai végzettség az élet szinte minden további területére (foglalkoztatás, egészségügyi állapot, lakhatás stb.) kiható hátrányt jelent. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok, valamint az átlagnál lényegesen alacsonyabb iskolai végzettségű roma fiatalok elhelyezkedési esélyei lényegesen rosszabbak, mint a diplomásoké, nem romáké.

A nők foglalkoztatását segítő programok általánosságban elismerik a nők, különösen a kisgyermekes anyák hátrányos helyzetét a foglalkoztatásban. A nők foglalkoztatása kapcsán akadályozó tényező, hogy a kisgyermekes anyák számára az egyműszakos munkarend iránti igény nem feltétlenül egyezik a munkaadói kínálattal. A gyermekintézmények szűk nyitvatartási ideje nem igazodik az általános munkarendhez. További általános - bár nem kifejezetten csak (roma) nőket érintő probléma a közlekedési infrastruktúra hiányossága.

Az EFOP_PLUSZ-7.1.1-24-2024-00002 Jelenlét a felzárkózó településeken (ESZA+) az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztési program átfogóan segíti Magyarország hátrányos helyzetű térségeinek és településeinek felzárkózását, a szociális és gazdasági kapcsolatok erősítését, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését. A korábbi igen sikeres és települési (mikrotérségi) szinten megvalósult BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTĚ MÁRÉ program lezárult, kifejezetten csak roma nők/lányok részére biztosított programok, pályázatok megjelenés előtt állnak¹³⁸.

¹³⁸ Társadalmi egyeztetés alatt áll: EFOP_Plusz-3.3.3-25, EFOP_Plusz-3.1.3 és EFOP_Plusz-3.1.4 felhívások. Ez utóbbi felhívás nem csak roma nők/lányok számára érhető el, hanem általánosságban a HH és a roma felnőttek részére nyújt lehetőséget.

5.7. Digitális kompetenciafejlesztés

A településekről visszaérkezett adatok és a HEP dokumentumok nagyon kevés információval szolgálnak a digitális kompetenciákról. A digitális átalakulás komoly kihívást jelent. Hétköznapi életünk részévé válik a digitális eszközök használata (EESZT, Digitális Állampolgárság stb.). A sikeres érvényesüléshez a társadalmi életben és munkaerőpiaci elvárásokhoz való megfelelés okán el kell sajátítani a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a digitális kompetencia fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a digitális kultúránk sokoldalú fejlesztését is igényli. Az alábbi táblázat a népszámlálás adatai alapján a digitális tevékenységet végzők arányát mutatja be:

2022	Férfi	Nő	Digitális tevé- kenység	Nem végez digitális tevékeny- séget	Alapszint ú digitális tevé- kenységet végez	Közép- szintű digitális tevé- kenység- et végez	Magas szintű digitális tevékeny- séget végez	6 évesnél fiatalabb személy
Szabolcs-Szatmár- Bereg vármegye	257 107	272 274	529 381	107 375	172 032	189 033	25 080	35 861
Baktalórántházai járás	8 474	8 924	17 398	3 889	6 190	5 579	542	1 198
Csengeri járás	6 063	6 475	12 538	3 148	4 000	4 076	388	926
Fehérgyarmati járás	17 345	18 013	35 358	7 823	11 352	12 648	1 163	2 372
Ibrányi járás	10 837	11 117	21 954	4 903	7 695	6 938	797	1 621
Kemecsei járás	10 151	10 467	20 618	4 117	7 152	6 956	764	1 629
Kisvárdai járás	24 855	26 558	51 413	10 221	17 305	18 348	2 249	3 290
Mátészalkai járás	29 319	30 758	60 077	13 669	19 846	20 303	1 984	4 275
Nagykállói járás	14 030	14 417	28 447	6 434	9 781	9 181	1 056	1 995
Nyírbátori járás	19 441	20 424	39 865	9 121	13 885	12 503	1 270	3 086
Nyíregyházi járás	77 517	85 452	162 969	26 421	48 659	66 088	11 997	9 804
Tiszavasvári járás	13 401	12 859	26 260	6 495	8 019	8 737	1 112	1 897
Vásárosnaményi járás	17 111	17 769	34 880	7 394	12 243	11 490	1 209	2 544
Záhonyi járás	8 563	9 041	17 604	3 740	5 905	6 186	549	1 224

33. táblázat: Digitális tevékenységet végzők száma

A digitális esélyegyenlőség megteremtése az életminőség és a versenyképesség jelentős javulását eredményezi.

Baktalórántházai járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Baktalórántháza		X	
Besenyőd	X		
Laskod			X
Levelek			X
Magy			X
Nyíribrony			X
Nyírfákó			X
Nyírkércs			X
Ófehértó			X
Petneháza			X
Ramocsaháza			X
Rohod			X

Baktalórántházán a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségeit helyi oktatási intézmények (mind önkormányzati, mind pedig egyházi fenntartásúak) igyekeznek elérhetővé tenni a fiatalság és lakosság számára. A fiataloknak az általános és középiskolai oktatás során lehetőségük van új digitális ismeretek szerzéséhez, illetve az idősebb korosztály esetében szintén oktatás keretein belül van lehetőség a rohanó világ új technológiáinak, illetve számítógép használat megismeréséhez, megtanulásához. Több program is indult az elmúlt években, ahol idősebb korosztály, esetleg rokkant nyugdíjasok digitális felzárkóztatását vették alapul vagy akár munkahelyteremtés szempontjából is oktatáson vehettek részt. (Pl.: ECDL vizsga megszerzése) Laskod település nem egyedi problémára hívja fel a figyelmet: a digitális világban a gyermekeknél jellemző a túlzott telefon és tablet (számítógép) használata, amelynek következtében szociális képességeik nem megfelelően alakulnak ki, bezárkóznak a virtuális világba és elhiszik, hogy ez a valóság. A problémára a legérintettebb és legfogékonyabb célcsoport feltárása mellett, szülői együttműködéssel tematikus foglalkozásokra van szükség. Leveleken a teleház biztosítja az informatikai hozzáférést. Rohodon az IKSZT-ben a „Digitális szakadék csökkentése” pályázat keretében ingyenes számítógépes tanfolyam indult 2017-ben. 35 órás képzésben vettek részt a jelenlévők. A tanfolyam résztvevői alapismereteket sajátítottak el. A képzési lehetőség nagyon sikeres volt. Sajnos a Covid járványügyi helyzet nem tette folyamatosan lehetővé hasonló programok szervezését, annak ellenére, hogy igény továbbra is mutatkozik rá.

Hiányként szerepel a digitális eszközök biztonságos használatára való felkészítés hiánya és nincs digitális kompetenciák fejlesztését segítő program. Az idősebb korosztály számára a gyorsan változó digitális világ kihívást jelent.

Csengeri járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Csenger		X	X
Csengersima			X
Csengerújfalu			X
Komlódtótfalu			X
Pátyod			X
Porcsalma			X
Szamosangyalos			X
Szamosbecs			X
Szamostatárfalva			X
Tyukod			X
Ura			X

Csenger az idősek digitális jártasságának hiányosságait jelezte HEP dokumentumában, megjegyezve azt, hogy a saját eszközök beszerzése szinte elérhetetlen.

Egyre fejlődő világunkban elengedhetetlen a digitális ismeretek egyre bővebb körű elsajátítása, amelyet továbbképzési programokkal, illetve folyamatos internet, számítástechnikai eszközök elérésével próbálnak biztosítani Tyukodon is, a helyi Művelődési Házban, illetve a Biztos Kezdet Gyermekeházban. Csengerújfaluban is kiépítésre került a szélessávú internet elérhetőség. A település könyvtárában elhelyezett informatikai eszközök meglete lehetőséget nyújt a település lakóinak arra, hogy a digitalizáció adta előnyökkel megismerkedhessenek Ura településen a művelődési ház és a családsegítő központ terem lehetőségeit az idősek digitális jártasságának megszerzésében.

Fehérgyarmati járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Botpalád			X
Cégénydányád			X
Csaholc			X
Császló			X
Csegöld			X
Darnó			X
Fehérgyarmat		X	
Fülesd			X
Gacsály			X
Garbolc			X
Gyügye			X
Hermánszeg			X
Jánkmajtis		X	
Kérsemjén			X
Kisar			X
Kishódos			X
Kisnamény			X
Kispalád			X
Kisszekeres			X
Kölcse			X
Kömörő			X
Magosliget			X
Mánd			X
Méhtelek			X
Milota			X
Nábrád			X
Nagyar			X
Nagyhódos			X
Nagyszekeres			X

Nemesborzova			X
Olcsvaapáti			X
Panyola			X
Penyige			X
Rozsály			X
Sonkád			X
Szamossályi			X
Szamosújlak			X
Szatmárcseke		X	
Tiszabecs			X
Tiszacsécse			X
Tizsakóród			X
Tisztaberek			X
Tivadar			X
Tunyogmatolcs			X
Túristvándi			X
Túrricse			X
Uszka	X		
Vámosoroszi			X
Zajta			X
Zsarolyán			X

Miközben a járás településein mind az oktatás, mind a munkahelyek a digitalizációra építenek, addig az idősebb korosztály alapvető digitális kompetenciák hiányával küzd. Az idősek és mélyszegénységben élők és/vagy romák digitális kompetenciái szorulnak leginkább fejlesztésre. A digitális kompetencia oktatás kiterjesztése, a digitális eszközök bővítése hozzájárulna a digitális kompetencia fejlesztéséhez a járásban. Ingyenes képzés, kedvezményes számítógép beszerzési lehetőség, ingyenes, kedvezményes internethasználat biztosítaná a hatékony fejlesztést. Fehérgyarmaton az IKT hálózat korszerű kiépítettsége, magas színvonala olyan lehetőségeket nyújt, mely különlegesen egyedülálló a térségben. Az országos programok Fehérgyarmaton is segítséget nyújtottak a digitális ismeretek bővítésében (Segítő Kezek Program), ennek folytatására lenne szükség.

Jánkmajtis felülvizsgált HEP dokumentuma szerint a településen Digitális Jólét Pont működik, de annak kapacitása nem megfelelő ahhoz, hogy valamennyi lakos igénybe tudja venni. A településen a 45 éves korosztály felettiek munkaerőpiaci elhelyezkedését is segítenék a digitális kompetenciák. A járás településeire jellemző, hogy a működő könyvtárak nyújtanak segítséget a település lakóinak (pl. Kölcse). Szatmárcseke településen belül lehetőség van 2 db Digitális Jólét Ponton arra, hogy a lakosság

a különböző digitális eszközök használatával megismerkedhessen. A fiatalok számára nem okoz gondot ezeknek az eszközöknek a használata, viszont az alacsony jövedelmek miatt kevés család engedheti meg magának az újabb, korszerűbb digitális eszközök megvásárlását (laptop, tablet). Az idősebb korosztály számára ezek az eszközök újdonságnak számítanak. Tunyogmatolcson az iskolai rendszert követően a digitális ismeretek fejlesztésére, bővítésére, elsajátítására nincs lehetőség. Zajta HEP dokumentuma felhívja a figyelmet arra, hogy a településen digitális ismeretek megszerzésére és az informatikai eszközök hozzáférésére nincs lehetőség.

Ibrányi járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Balsa		X	X
Buj			X
Gávavencsellő	X		
Ibrány	X		
Nagyhalász		X	
Paszab			X
Tiszabercel			X
Tiszatelek			X

Balsa Önkormányzata indított informatikai képzést a hátrányos helyzetűek részére, ahol az alaptól (számítógép bekapcsolása) segítette a lakosokat a számítógép kezelésének megtanulását. Ibrány település HEP dokumentuma szerint a digitalizáció mára világszerte elérte a gazdasági és társadalmi élet minden színterét, szerves részévé válva az emberek és a vállalkozások mindennapjainak. Magyarország néhány területen jól teljesít (pl. digitális infrastruktúra kiépítettsége), a digitális ökoszisztéma más alrendszerében viszont lemaradásba került versenytársaival szemben. Elsősorban a munkavállalók és a kisvállalkozások digitális felkészültsége marad el az európai átlagtól, de a gazdaság és az állami szféra sok szereplője is lassúnak bizonyult a hatékony digitális megoldások bevezetésében. A különböző, a digitális kompetencia fejlesztését célzó konstrukciók tapasztalatai rámutattak arra, hogy a hátrányos helyzetűek, vagy egyéb alapkompétencia-hiánnyal rendelkezők számára komplex szociális felzárkóztató beavatkozások biztosítására van szükség, mivel ennek hiányában önmagában a digitális kompetencia fejlesztése nem biztosítja a munkaerőpiaci integráció lehetőségét. Nagyhalász városában az Anóka Eszter Városi Könyvtárban több számítógép áll rendelkezésre azok részére, akik otthon nem rendelkeznek számítógéppel. Ilyen formában az esetleges életvitelükhöz (munkakereséshez) szükséges információhoz hozzá tudnak jutni (pl. önéletrajz megírása, kinyomtatása stb.). Tiszabercelen a hátrányos helyzet azt is eredményezi, hogy sokaknak nincs lehetőségük internet előfizetésre, ezért további hátrány

éri az információk elérhetetlensége révén. A digitalizáció fejlődéséhez szükség lenne közösségi wifi szolgáltatásra, melyet bárki ingyen igénybe vehetne. Paszabon a HEP felhívja a digitális tanrend alatt a hátrányos helyzetből adódó lemaradás veszélyére, ugyanakkor a javuló digitális intézményi felszereltség lehetőségként jelenik meg. Gávavencsellőn az EFOP-3.7.1 keretében a TEF digitális alapkompétencia képzést bonyolított.

Kemecsei járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Kemecse		X	
Berkesz			X
Besztrec			X
Demecser			X
Gégény			X
Kék			X
Nyírbogdány		X	
Nyírtét		X	
Székely			X
Tiszarád			X
Vasmegyer			X

Az elmúlt években az informatikában bekövetkezett változások és az általa nyújtott új lehetőségek (digitális aláírás, e-ügyintézés stb.), valamint az új eszközök használata nem minden társadalmi csoport számára egyaránt hozzáférhetőek. Hiányzik az informatikai jártasságuk, nem megfelelőek az eszközeik. Egyes csoportok nem tudják az ügyeiket elektronikusan intézni vagy nem tudnak online oktatásban részt venni. Jelen településszintű probléma szinte a járás valamennyi településére jellemző. A digitális tudás javítása településszintű probléma a járásban.

A járásközpontban Kemecsen az elmúlt években több alkalommal volt lehetőség a digitális kompetenciák fejlesztésére különböző programok keretében, nem csak a fiatalok, hanem a nyugdíjaskorúak számára is. Jelenleg nincs folyamatban képzés, illetve elérhető program. Általános probléma a digitális tudás hiánya (idősek, mélyszegénységben élők célcsoportjában). Kemecse Város HEP-je a digitális bűnözés általi áldozattá válás kockázatára hívja fel a figyelmet, amelyre a digitális képzés adhatna megfelelő választ. Nyírbogdány a digitális írástudás hiányát azonosította be problémaként, munkaerőpiaci elhelyezkedést gátló tényezőként. Nyírbogdányban egyébként az időskorúaknak a könyvtár is szervezett „Kattints bátran!” címmel számítógép ismereti tanfolyamot (térítés ellenében internetes hozzáférést bárki kaphat). Nyírtét Község Önkormányzata Teleházat

működtet, mely lehetőséget biztosít a digitális ismeretek elmélyítésére, valamint tanfolyamok szervezésével hozzájárul az informatika világába való bevezetéshez. Vas megyei településen kifejezetten informatikai irányú képzések nem voltak, az időskorú korosztályból viszont sokan autodidakta módon sajátítottak el digitális ismereteket. A vas megyei nyugdíjas korosztály tagjai közül egyre többen használnak számítógépet, okoseszközöket, valamint egyre aktívabban részt vesznek a közösségi oldalakon, követik a település facebook oldalát, honlapját, nem csak megosztásokkal, kedvelésekkel, hanem az egyes bejegyzésekhez véleményeket fűznek. Hivatalos ügyeiket egyre többen elektronikus úton intézik.

Kisvárdai járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Ajak			X
Anarcs			X
Dombrád			X
Döge			X
Fényeslitke			X
Gyulaháza			X
Jéke			X
Kékcse			X
Kisvárd		X	
Lövőpetri			X
Mezőladány			X
Nyírkársz			X
Nyírlövő			X
Nyírtass			X
Pap			X
Pátróha			X
Rétközberencs			X
Szabolcsbáka			X
Szabolcsveresmart			X
Tiszakanyár			X
Tornyospálca			X
Újdombrád			X
Újkenéz			X

Jéke HEP-ben a digitális írástudás hiánya jelenik meg igényként, mint munkaerőpiaci elhelyezkedést gátló tényező. Nyírtass településen digitális akadálymentesítés szükségessége körvonalazódott. Pátrohán az idősek digitális tudásbővítése tervezett. Tornyospálcán a mai pályakezdők jelentős része rendelkezik alapvető digitális ismeretekkel. Az önkormányzat nyitott az olyan pályázati lehetőségekre, amelyek segítségével a középkorúak is bővíthetik digitális ismereteiket. A település közterületein térítésmentes a WIFI szolgáltatás. A munkanélküliekre vonatkozóan digitális képzetek szervezése merült fel igényként.

Kisvárdai részt vett az időügyi Infokommunikációs Modellprogramban. A program egyik fő célja volt, hogy megtanítsák az időseket a számítógép, az internet használatára.

A Kisvárdai járásban a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei részben adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. A településeken a fiatalok számára az oktatási rendszeren belül is maximálisan biztosítva van a digitális tudás megszerzésének lehetősége. A helyi iskola pályázati lehetőségek igénybevételével folyamatosan látja el az iskola különböző évfolyamait számítástechnikai eszközökkel, javítva ezzel a diákok online téren való eligazodását. A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre. A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az *online bullying* jelensége jelenthet olyan problémát, amelynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internet-biztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, valószínűleg szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét. A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. A települések könyvtár számítógép-állományának használati lehetősége is hozzájárul a digitális ismeretek bővítéséhez, az internet-használat elterjedéséhez.

Mátészalkai járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Fábiánháza			X
Fülpösdaróc			X
Géberjén			X
Győrtelek			X
Hodász			X
Jármí			X
Kántorjánosi			X
Kocsord			X
Mátészalka	X		
Mérk			X
Nagydobos			X
Nagyecséd	X		
Nyírcsaholy	X		
Nyírkáta	X		
Nyírmeggyes			X
Nyírparasznya	X		
Ópályi	X		
Ökörítőfülpös			X
Ór			X
Papos			X
Rápolt			X
Szamoskér			X
Szamosszeg			X
Tiborszállás			X
Vaja	X		
Vállaj			X

A munkaerőpiac radikális változáson megy keresztül többek között a megállíthatatlan technikai fejlődésnek köszönhetően. A munkaerőpiacon a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások főcsoportához tartozó munkavégzésen kívül szinte valamennyi foglalkozás igényel valamilyen szintű digitális ismeretet, amely azonban nem azonos a digitális kompetenciával. A 21. században a digitális

kompetenciával való rendelkezés nemcsak az infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférést és azok használatát jelenti, hanem magában foglalja a kapcsolódó és megfelelő ismeretek, készségek és attitűdök birtoklását is.

A jelenlegi digitális korban elengedhetetlen az internet, a gyors információszerzés. Ez egyre jobban felértékelődött az elmúlt pár évben, példának említhető a pandémiás időszak alatt fellendülésnek induló home office intézménye.

A korszerű infrastruktúra feltételeinek megteremtését segítette az EFOP-3.2.4 keretében oktatási-nevelési célú digitális kompetenciafejlesztés. A Digitális Megújulás Operatív Program Plusz keretében a Mátészalkai járás 13 nyertes pályázata segíti a térség vállalkozásainak digitális előrehaladását.

Nagykállói járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Balkány		X	
Biri			X
Bököny			X
Érpatak			X
Geszteréd			X
Kállósemjén	X		
Nagykálló	X		
Szakoly			X

Nagykállóban a népszámlálási adatok szerint 1 786 fő nem végez digitális tevékenységet, 3 062 fő alapszintű digitális tevékenységet végez, 3 318 fő középszintű, 480 fő pedig magas szintű digitális tevékenységet végez. Nyírbogát jó példát mutat olyan program szervezésében, amelynek célja az idősök megismertetése a számítógép használatára. a program során az idősök laptopot és hozzá tartozó eszközökkel gazdagodhattak.

Nyírbátori járás

A járás települései	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia-fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Bátorliget			X
Encsencs			X
Kisléta			X
Máriapócs			X
Nyírbátor		X	
Nyírbéltek			X
Nyírbogát			X
Nyírcsászári			X
Nyínderzs			X
Nyírgelse			X
Nyírgyulaj	X		
Nyírlugos			X
Nyírmihálydi			X
Nyírpilis	X		
Nyírvasvári	X		
Ömböly			X
Penészlek	X		
Piricse	X		
Pócspetri			X
Terem			X

Máriapócsra a technika fejlődésével a Városi Könyvtár már nem csak a hagyományos nyomtatott dokumentumokkal áll az olvasók rendelkezésére, de internetes hozzáféréssel az ország könyvtári hálózatából bármilyen segítséget nyújtanak látogatóinknak. A nevelési–oktatási intézményekben már az óvodás kortól lehetőségük van a gyerekeknek a digitális ismereteik megalapozására. Az óvodákban megtalálható és mindennapi használatban van a Digitális OkosJáték (DIOO), amely olyan digitális eszköz, ami pontos képet ad az egyes gyermekek fejlődéséről, aktuális állapotukról és a fejlesztendő képességeikről. A játékos képességfejlesztő feladatok megoldása során feltérképezi a kisgyermekek részképességeit, amiről az óvodapedagógusok folyamatosan tájékoztatják a szülőket. Az általános és középiskolában tanórai keretek között folyik az informatikai oktatás, és minden intézményben rendelkezésre állnak az okos táblák a tanítási órákon. A járás városi lakosságára jellemző, hogy az

internet és az okostelefonok napi szintű használata miatt, minden korosztály elsajátított bizonyos digitális kompetenciákat. A lakosság egy része már online felületeken intézi a hivatali ügyeit. Sajnos a kisebb településeken az időskorúak célcsoportját ez a kompetencia nem jellemzi, igény mutatkozik alapvető felhasználói tudás elsajátítására. A digitális kompetenciák erősítésének igénye alapvető fontosságú, hiszen a munkaerőpiaci belépés ezen kompetenciával erős összefüggést mutat.

Nyíregyházi járás

A járás települései	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia-fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Apagy			X
Kálmánháza			X
Kótaj			X
Nagycserkesz			X
Napkor			X
Nyíregyháza	X		
Nyírpazony			X
Nyírtelek			X
Nyírtura			X
Rakamaz			X
Sényő			X
Szabolcs			X
Timár			X
Tiszanagyfalu			X
Újfehértó			X

Nyíregyháza és térsége munkaerőpiacát nagymértékben befolyásolhatja, hogy egyes ágazatokban, illetve munkakörökben az élőmunka egyre nagyobb hányada lesz helyettesíthető a mesterséges intelligencia és a robotizáció terjedése következtében. A digitalizáció kérdése horizontális szempont a nemcsak a városfejlesztés, hanem a térségfejlesztés keretében is, egyre nagyobb mértékben áthatja a valamennyi működési területet. A digitális átállás egyik kulcsterülete a közigazgatás digitalizációja, az ügyfélbarát online, elektronikus ügyintézés széles körű kiterjesztése.

A digitalizációs trendek több szempontból is befolyásolhatják Nyíregyháza fejlesztését és működését:

- egyre inkább terjedő otthoni munkavégzés eredményeként hosszú távon akár a mobilitási szokások és az irodahasználati szükségletek is megváltozhatnak, ami befolyásolja a térségi terek funkcióit és használatát;
- a digitális oktatási, képzési lehetőségek és tananyagok bővülésével új tanulási formák honosodhatnak meg, illetve naprakész tudáshoz juttathatók a tanulók, hallgatók, amire az érintett intézmények terveznek is felkészülni;
- egyes közszolgáltatások esetén várható az e-megoldások intenzív térnyerése (pl. hatósági ügyek intézése, egészségügy), amihez alkalmazkodni kell a szükséges infrastruktúra beszerzésével, a kapacitások megfelelő tervezésével és a humánerőforrás (át)képzésével;
- növekszik az igény az online ügyintézési lehetőségek bővítésére;
- a kultúra színterei is áthelyeződhetnek részben az online térbe, így a város közművelődési intézményeinek célszerű hibrid kínálatot összeállítani.

A Nyíregyháza MJV Időügyi Tanácsa a Digitális Tudásközpont együttműködésében indította el 2024-ben a Digitális Kortalanság jegyében az Internethasználat szépkorúaknak című foglalkozást Informatikai szakemberek segítségével saját eszközeiken sajátíthattak el internethasználattal összefüggő praktikus tudást. Az előzetes regisztrációt követően turnusonként 3 alkalommal vehettek részt a szépkorúak a képzésben, ahol informatikai szakemberek segítettek nekik elsajátítani akár a saját eszközeiken az internethasználatot. Hasznos időtöltési lehetőség azoknak a nyugdíjasoknak, akik érdeklődnek a számítógépek és az internet által kínált lehetőségek iránt, de úgy érzik, szükségük van egy kis segítségre az első lépésekhez. Több turnusban maximális létszámmal vettek részt a szépkorúak a képzésen. Az igény folyamatos. Nem megfelelő ugyanakkor az időskorú lakosság tanulásának támogatása, az információ-kommunikációs technológiai ismereteik fejlesztése. Javasolt lehet alternatív tanulási lehetőségekhez juttatásuk, képzések támogatásával, élethosszig tartó tanulás lehetőségének megteremtésével. E-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájárulás támogatása, célzott időskori programok elősegítése (közösségi tanulás). Igény van a senior akadémiákra az ismeretterjesztő közösségi oktatás területén.

Nyíregyházán a COVID-19 járvány a szegregált környezetben élő családokat kedvezőtlenül érintette, a háztartások életszínvonalának csökkenése pedig a gyermekek szegénységi kockázatát növelte. A digitális oktatás kapcsán a gyermekek számára a feltételek nem teljeskörűen voltak adottak. Problémák, nehézségek - éppúgy, mint a város más területein élő hátrányos helyzetű gyermekek esetében - adódtak, amelyeket a családsegítők (óvodai és iskolai szociális segítők) nyomon követtek, egyházi és civil szervezetek eszközöket gyűjtöttek. A Huszár lakótelepen az iskolafenntartók közreműködése révén notebook-ot kaptak a családok kölcsön (legalább 1-et családonként), amelyhez esetenként mobil internet is járt. A korlátozó intézkedések végével az oktatás visszatért a megszokott jelenléti formába, így a segítségnyújtásnak ezen módon történő folytatása nem volt indokolt.

Apagyon az elszigetelten élő, fogyatékossgal élőknek vagy fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékossgal élőket ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önségítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van. Tekintettel arra, hogy a kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget, igény merül fel közterületi ingyenes wifi biztosítására, rendezvények, képzési szervezésére. Szabolcs településen számítógép használatának elsajátítása, digitális kompetenciák fejlesztése az általános iskolai és középiskolai oktatásban résztvevők körében történik. A digitális technológiákhoz (internet, számítógép használat) való hozzáférést segítik a könyvtári és közművelődési szolgáltatások, valamint a település egy részét lefedő nyílt WIFI hálózat.

A Nyíregyházi járásban 96 nyertes DIMOP pályázat segíti a gazdasági élet digitalizációs fejlesztéseit.

Tiszavasvári járás

A járás települései	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia-fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia-fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Szorgalmatos			X
Tiszadada			X
Tiszadob			X
Tiszaeszlár			X
Tiszalök		X	
Tiszavasvári		X	

Tiszavasvári Városi Könyvtárban 2012-től folyamatosan, igény szerint alapismereteket nyújtó számítógép kezelői és internet használati tanfolyamok indultak. Évente, átlagosan 2-3 csoportban 30-40 fő sajátította el az alapismereteket. A tanfolyamok kezdetben 30 órák voltak, melyben az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása, gyakorlása is helyet kapott. A tanfolyamokon zömében nyugdíjaskorú könyvtárhasználók vettek részt, hiszen ők is igyekeznek lépést tartani a technikai eszközök fejlődésével. A digitális kompetenciák fejlesztése révén olyan ismeretek birtokába juttatják a könyvtárhasználókat, a nyugdíjasokat, illetve a fogyatékossgal élőket egyaránt, amelyeket a mindennapi életben is tudnak hasznosítani (pl.: mappaműveletek, levelezés, keresés, letöltések, csatolások, közösségi oldalak használata). Tiszadobon az általános iskolában a tanulók részt vesznek informatikai ismeretek képzésen, tehát részükre már kisgyermekkortól biztosítva van a digitális ismeretek megszerzésének lehetősége. A település könyvtára nyilvános, bárki számára hozzáférhető számítógép használatot és internetelérést biztosít. Tiszalökön és a járási települések többségében nincs lehetőség a digitális ismeretek megszerzésére és hozzáférésére, hiszen megszűntek az erre irányuló felnőttképzések és a hozzáférés lehetőségének helyet adó internetterem is a Városi Könyvtárban.

Vásárosnaményi járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Aranyosapáti			X
Barabás			X
Beregdaróc			X
Beregsurány			X
Csaroda			X
Gelénes			X
Gemzse			X
Gulács			X
Gyüre	X		
Hetefejércse			X
Ilk			X
Jánd			X
Kisvarsány			X
Lónya			X
Márokpapi	X		
Mátyus			X
Nagyvarsány			X
Nyírmada			X
Olcsva			X
Pusztadobos			X
Tákos			X
Tarpa	X		
Tiszaadony			X
Tiszakerecseny			X
Tiszaszalka			X
Tiszavid			X
Vámosatya			X
Vásárosnamény		X	

Nehéz megítélni a lakosság általános digitális kompetenciáját, de a közösségi média felületek látogatottsága és a szórakozási célú digitális eszközhasználat nagyon gyakori a legtöbb csoport körében, ugyanakkor úgy vélik, hogy ezek a felületek nem biztos, hogy hozzájárulnak a digitális kompetenciák fejlődéséhez. Az idősek és a mélyszegénységben élők és/vagy romák digitális kompetenciája feltehetően alacsonyabb az átlagnál. A gyerekek digitális kompetenciáját folyamatosan fejlesztik az oktatási intézményekben, ugyanakkor az internetes zaklatásnak és csalásnak ők is áldozataivá válhatnak. Több település is jelzi, hogy szükségesek lennének digitális kompetenciákat fejlesztő programok, azonban olyan pályázati lehetőségekre lenne igény, amelyek digitális kompetenciát biztosító eszközök (pl. laptop, tablet, mobiltelefon, táblagép, interaktív fal) beszerzését is segítenék, nem csak a szakembert biztosítanák.

A járási települések HEP dokumentumai szerint a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésnek lehetőségei *nem relevánsak*.

Vásárosnaményban a Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ Digitális Jólét Program (DJP) pontként is működik. Mentor áll rendelkezésére a betérő látogatóknak, aki segíti őket az elektronikus ügyintézésben, az informatikai eszközök használatában. Ez a szolgáltatás ingyenes. Igény szerint egyéni képzésre is van lehetőség ennek keretében.

A járás településein van igény alapvető informatikai ismeretek megszerzésére irányuló képzésekre az idősek és a roma és/vagy leszakadó célcsoportban.

Záhonyi járás

A járás települései	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek helyben az érintett célcsoport számára	Digitális kompetencia- fejlesztési programok részben elérhetőek helyben	Digitális kompetencia- fejlesztési programok elérhetőek, de nem helyben
Benk			X
Eperjeske			X
Győröcske			X
Komoró			X
Mándok			X
Tiszabездéd			X
Tiszaogyorós			X
Tiszaszentmárton			X
Tuzsér			X
Záhony			X
Zsurk			X

Több település jelezte, hogy szükségesek lennének digitális kompetenciákat fejlesztő programok, pályázati támogatás mellett (eszközökre és szakemberre is vonatkozó szolgáltatási hiány mutatkozik). Záhonyban az élethosszig tartó tanulás jegyében fontos lenne az idősök számítógépes ismereteinek bővítése, mivel megfelelő tárgyi feltételek mellett többek között könnyebb lenne a kapcsolattartás a távolabb élő gyermekekkel, rokonokkal. A digitális világ ismeretével, annak használatával, olyan információhoz, előnyökhöz, juthatnak az idős emberek, mely az esélyegyenlőségük szempontjából nem lehet elhanyagolhatónak tekinteni. A járás több településén korábbi sikeres idősügyi infokommunikációs program folytatása igényként merül fel.

Mándokon a digitális ismeretek megszerzésére elsősorban az oktatás keretein belül van mód. A digitális hozzáféréshez pedig helyben a Mándoki Művelődési Ház és Könyvtárban van lehetőség.

Érthető módon a közelmúlt gyors technológiai fejlődése és az internet térhódítása miatt az idősebb korosztálynak nagyobb a kockázata az aktív társadalomból való kirekesztésre. A fiatalok tudatos okoseszközhasználatára szintén igényként merül fel a járás településein.

Digitális kompetenciafejlesztés összefoglalása

Mindennapi életünket visszafordíthatatlanul behálózta az információs technológia. Az állampolgárok alapvető joga a szolgáltatásokhoz és az információkhoz való hozzáférés joga. Az idős célcsoport részére kitörési pontot jelenthet az informatikai jártasság (felhasználóként), hiszen kapcsolódást jelent a családtagokkal és a település közösségeivel is. Az online szolgáltatásokhoz való hozzáférés ezen jártasság nélkül elérhetetlen. Általánosságban elmondható, hogy a települési HEP dokumentumok jelzik ezen szolgáltatáshiányt bizonyos célcsoportokban, de intézkedést nem fogalmaznak meg. Az okos eszközök (telefon) terjedésével legtöbb háztartásban már megtalálható az internet és az egyéb digitális eszközök, de ezek minőségét befolyásolhatja a településen elérhető szolgáltatók köre, továbbá a családok informáltsága, motivációja és anyagi lehetősége egyaránt. Az internet és az eszközök megléte önmagában nem jelent magas szintű digitális tudást és kompetenciát. Legtöbb esetben csak közösségi média és a szórakozási célú digitális felületekre korlátozódik a használatuk. A kapcsolattartás eszközeként is egyre elterjedtebbek az okos telefonok, de ezen esetekben sem társul digitális kompetencia használatukhoz. A települések többségében megfogalmazták a digitális kompetenciafejlesztés szükségességét a teljes lakosság és egyes hátrányos helyzetű csoportok körében egyaránt. Az alacsonyabb jövedelmű háztartások internettel és digitális eszközökkel való ellátottsága nem megfelelő. A mélyszegénységben élők és/vagy romák, illetve az idősök célcsoportjai azok, akik leginkább fejlesztésre szorulnak ezen a területen. Az idősök körében a digitális eszközök és az internet használata kevésbé elterjedt a fiatalabb korosztályokhoz képest, erősen fejlesztésre szorulnak a számítástechnikai alapismereteik. A mélyszegénységben élők/és vagy romák esetben az internet elérés és a megfelelő minőségű infokommunikációs eszközök finanszírozása is problémát jelent, amely akadályozza a digitális kompetenciák fejlődését. Mindkét célcsoportra jellemző, hogy kevésbé informáltak az esetleges veszélyforrásokról.

A települések HEP dokumentumai arról tanúskodnak, hogy szükség van további digitális kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó programokra, hiszen ezek korábban is hatékonyan hozzájárultak a digitális készségek fejlesztéséhez. Pályázati források nélkül ezek nem érhetőek el a vármegye lakosai részére. A programok megvalósításához anyagi erőforrásokra, digitális eszközökre és képzett szakemberekre egyaránt szükség lenne.

A vármegyében kevés, kifejezetten a digitális kompetenciák fejlesztésére vonatkozóan megtett lépésekről, kezdeményezésekről tudtak beszámolni a települések.

Ki kell emelni, hogy a települések könyvtáraiban általában elérhető az internetes szolgáltatás, illetve a legtöbb háztartás rendelkezik interneteléréssel és digitális eszközökkel.

A gyermekek digitális képzésének elsődleges színterei az oktatási intézmények, ahol megfelelő ismereteket kaphatnak, az idősek és mélyszegénységben élők és/vagy romák digitális kompetenciáit azonban az átlagostól alacsonyabbnak tartják, ezek a célcsoportok szorulnának leginkább fejlesztésre. az online tér adta veszélyekre való felhívást célzó programokat is. A legtöbb településen a digitális kompetenciafejlesztést célzó programok megvalósításához jó minőségű és használható eszközök ingyenes biztosítására már volt példa, és a jövőben is lenne szükség rá.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretei között támogatható tevékenység a) *Digitális kompetenciafejlesztő programok, tréningek (pl.: alapvető digitális írástudás kompetenciák fejlesztése, infokommunikációs eszközök alapszintű használatának elsajátítása érdekében) szervezése és a programra való eljutás segítése a mélyszegénységben élők (ideértve mélyszegénységben élő gyermekeket, fiatal felnőtteket is), romák (ideértve roma gyermekeket is), fogyatékkal élők és időskoriúak számára.*

Az elsődleges munkaerőpiaci megjelenést akadályozza a digitális kompetenciák hiánya. Az Aktívan a tudásért című, EFOP-3.7.1-17-2017-00001 számú, kiemelt projekt célja volt a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, 16-60 év közötti, alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek társadalmi helyzetének, foglalkoztathatóságának javítása képzések és munkakipróbálások révén az ország kevésbé fejlett régióiban, így vármegyénkben is.

Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy évről évre növekszik az online ügyintézés jelentősége, azaz egyre több ügyben egyre nagyobb mértékben kell használni az internetet, a különböző online felületeket. Egyre tájékozottabbnak kell lenni, hogy milyen ügyekben lehet online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezzen a lakosság és azt érdemben használni is tudja. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinosak. Az online ügyintézéssel kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt. Összességében a településen élők számára biztosított a hozzáférés a digitális ismeretek megszerzéséhez és az ahhoz szükséges eszközökhöz, de a további programok és fejlesztések szinte minden korcsoport tekintetében szükségesek lehetnek a jövőben.

További fejlesztések elérésére a Svájci-Magyar Együttműködési Program II. időszakának keretében létrejött a „A digitális terek elérhetőségének és a hátrányos helyzetű csoportok digitális kompetenciájának fejlesztése” című program (megvalósítási időszak: 2024.07.01 – 2027.12.31) kerete nyújthat lehetőséget, amely két komponenssel áll rendelkezésre:

A SM10-MIN-PC1 „Digitális terek rendelkezésre állása és a romák digitális kompetenciáinak fejlesztése” komponenst a Belügyminisztérium és a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. közösen bonyolítja le. Ennek keretében a vármegyében több helyszínen kerülnek kialakításra „Digitális pontok” melynek keretében IKT eszközök fejlesztése, beszerzése történik annak érdekében, hogy magasabb színvonalon lehessen biztosítani a hátrányos helyzetű célcsoportok digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférését és a digitális kompetenciáik fejlesztését. Érintett önkormányzatok, ahol biztosítottá válik a szolgáltatás: Nagyecsed, Vaja, Tarpa, Nyírgyulaj, Nyírmihálydi, Nyírpilis, Piricse, Penészlek, Nyírvasvári, Kállósemjén, Márokpapi, Uszka, Vaja, Nyírkáta, Nyírparasznya, Besenyőd, Pócspetri, Gyüre, Ópályi, Nyírcsaholy, Ibrány).

A SM10-MIN-PC2 „Képzések biztosítása a kedvezményezett szervezetek, valamint hátrányos helyzetű személyek, köztük romák számára” komponenst a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság valósítja meg és ennek keretében a vármegyében több ezer hátrányos helyzetű (köztük roma) ember bevonása történik meg, különböző szintű, digitális kompetenciákat fejlesztő képzési programokba.

Ábrajegyzék

1. ÁBRA: SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE ELHELYEZKEDÉSE	25
2. ÁBRA: SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE KORFÁJA, 2025. JANUÁR 1.	27
3. ÁBRA: A LAKÓNÉPESSÉG KORCSOPORT SZERINT SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN (ÉV/FŐ)	27
4. ÁBRA: 0-14 ÉVES VÁRMEGYEI LAKÓNÉPESSÉG MEGOSZLÁSA ORSZÁGOS ÉS VÁRMEGYEI VISZONYLATBAN (ÉV/FŐ)	28
5. ÁBRA A GYERMEKKORÚAK ÉS IDŐSKORÚAK ELTARTOTTÁGI RÁTÁJÁNAK ALAKULÁSA	29
6. ÁBRA: SZÁZEZER LAKOSRA JUTÓ TERMÉSZETES FOGYÁS SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN	30
7. ÁBRA: ÉLVESZÜLETÉSEK ÉS ELHALÁLOZÁSOK SZÁMA 2024 (ÉV/FŐ)	30
8. ÁBRA: CSECSEMŐHALANDÓSÁG EZER ÉLVESZÜLTÖTTRE SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN	31
9. ÁBRA: NÉPSŰRÜSÉGI TREND (ÉV/FŐ/KM2)	32
10. ÁBRA: BELFÖLDI ODA - ÉS ELVÁNDORLÁSOK SZÁMA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/FŐ)	33
11. ÁBRA: VÁRMEGYÉN BELÜLI ÁLLANDÓ BELFÖLDI VÁNDORLÁSOK SZÁMA (ÉV/FŐ) ¹⁵	33
12. ÁBRA: ÁLLANDÓ BELFÖLDI VÁNDORLÁSI KÜLÖNBÖZET (ÉV/FŐ)	34
13. ÁBRA: A BE- ÉS A KIVÁNDORLÓ KÜLFÖLDI ÁLLAMPOLGÁROK SZÁMA (ÉV/FŐ)	35
14. ÁBRA: NEMZETISÉGI VÁRMEGYEI ADATOK	35
15. ÁBRA: LEGMAGASABB BEFEJEZETT ISKOLAI VÉGZETTSÉG VÁRMEGYÉNKBEN (FŐ/ÉV)	38
16. ÁBRA MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA (NEGYEDÉV/%)	41
17. ÁBRA: FOGLALKOZTATÁSI RÁTA (ÉV/%)	41
18. ÁBRA: MUNKANÉLKÜLISÉGI ÉS FOGLALKOZTATÁSI RÁTA VÁRMEGYÉNKBEN 2011-2023 (ÉV/%)	42
19. ÁBRA: AKTIVITÁSI ARÁNY ALAKULÁSA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV, EZER FŐ, %)	42
20. ÁBRA: NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK SZÁMA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/FŐ)	43
21. ÁBRA: A TELJES MUNKIDŐBEN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK NETTÓ ÁTLAGKERESETE (Ft/Év)	44
22. ÁBRA: KÖZFOGLALKOZTATOTTAK ÁTLAGOS ÉVES LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA (ÉV/FŐ)	46
23. ÁBRA: NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA (ÉV/FŐ/%)	47
24. ÁBRA: ÜRES ÁLLÁSHELYEK SZÁMA (ÉV/DB)	48
25. ÁBRA: BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (PIACI BESZERZÉSI ÁRON, MILLIÓ Ft)	49
26. ÁBRA: EGY FŐRE JUTÓ BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (ÉV/EZER Ft)	50
27. ÁBRA: EGY FŐRE JUTÓ BRUTTÓ HAZAI TERMÉK AZ ORSZÁGOS ÁTLAG SZÁZALÉKÁBAN (ÉV/%)	50
28. ÁBRA: VÁLLALKOZÁSDEMOGRÁFIA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/DB)	51
29. ÁBRA: REGISZTRÁLT GAZDASÁGI SZERVEZETEK SZÁMA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/DB)	52
30. ÁBRA: GYORSFORGALMI ÚTHÁLÓZAT	56
31. ÁBRA: VASÚTÁLLOMÁSOK ÉS VASÚTI MEGÁLLÓHELYEK SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN	57
32. ÁBRA: VÁRMEGYEI VASÚTHÁLÓZAT	58
33. ÁBRA: SZEMÉLYGÉPKOCSI ÁLLOMÁNY ALAKULÁSA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/DB)	59
34. ÁBRA: KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZÖK SZÁMA VÁRMEGYÉNKBEN (ÉV/DB)	59
35. ÁBRA: A KÖZÜZEMI IVÓVÍZVEZETÉK- ÉS SZENNYVÍZGYŰJTŐ HÁLÓZATBA BEKAPCSOLT LAKÁSOK ARÁNYA (ÉV/%)	63
36. ÁBRA: TÁVFŰTÉS- ÉS MELEGVÍZSZOLGÁLTATÁS (ÉV/DB)	64
37. ÁBRA: SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE NÉPESSÉGE TELEPÜLÉSTÍPUSOK SZERINT	66
38. ÁBRA: JÁRÁSI AKTIVITÁSI ADATOK	71

Táblajegyzék

1. TÁBLÁZAT: SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE JÁRÁSAI, TERÜLETE	25
2. TÁBLÁZAT: NÉPESSÉGVÁLTOZÁS SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN	26
3. TÁBLÁZAT: VÁRMEGYEI LAKÓNÉPESSÉG NEM ÉS KORCSOPORT SZERINT	28
4. TÁBLÁZAT: SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE NÉPSÚRÚSÉGE 2011-2023 KÖZÖTT.....	31
5. TÁBLÁZAT: NÉPMOZGALMI ADATOK 2023-2024	32
6. TÁBLÁZAT: CSALÁDI ÁLLAPOT	32
7. TÁBLÁZAT: A VÁRMEGYEI NÉPESSÉG NEMZETISÉGI JELLEMZŐI (FŐ).....	36
8. TÁBLÁZAT: ROMA NEMZETISÉGHEZ TARTOZÓ LAKOSSÁG VÁRMEGYÉNKBN, JÁRÁSI BONTÁSBAN (ÉV/FŐ).....	37
9. TÁBLÁZAT: A NÉPESSÉG NEMZETISÉGI JELLEMZŐI (FŐ).....	37
10. TÁBLÁZAT: NÉPESSÉG ADATAI JÁRÁSI BONTÁSBAN (FŐ), 2022.....	39
11. TÁBLÁZAT: AZ ISKOLÁBA JÁRÓ 6 ÉVES ÉS IDŐSEBB NÉPESSÉG A VÁRMEGYÉBEN (FŐ).....	39
12. TÁBLÁZAT: FOGLALKOZTATOTTI ADATOK NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS (FŐ)	45
13. TÁBLÁZAT: KÖZFOGLALKOZTATÁSI ADATOK	46
14. TÁBLÁZAT: SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÍTETTEK SZÁMA (ÉV/FŐ)	47
15. TÁBLÁZAT: GAZDASÁGI SZERVEZETEK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSAI VÁRMEGYÉNKBN (DB)	53
16. TÁBLÁZAT: ÚTKATEGÓRIÁK SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYÉBEN (KM)	55
17. TÁBLÁZAT: KÖZÚTHÁLÓZAT ADATAI	56
18. TÁBLÁZAT: ÁLLAMI KÖZUTAK HOSSZA (KM)	56
19. TÁBLÁZAT: ORSZÁGOS KÖZUTAK HOSSZA A VÁRMEGYÉBEN (KM)	57
20. TÁBLÁZAT: VASÚTVONALAK HOSSZA (KM)	58
21. TÁBLÁZAT: LEGKÖZELEBBI VASÚTÁLLOMÁS ELÉRÉSI IDEJE (PERC).....	58
22. TÁBLÁZAT: SZEMÉLYSÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESETEK SZÁMA (DB).....	60
23. TÁBLÁZAT: ITTAS ÁLLAPOTBAN ELŐIDÉZETT SZEMÉLYSÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESETEK SZÁMA (DB).....	60
24. TÁBLÁZAT: UTAK STATISZTIKÁI.....	60
25. TÁBLÁZAT: JÁRÁSI NÉPESSÉGADATOK	66
26. TÁBLÁZAT: TELEPÜLÉSEK JÁRÁSONKÉNTI BESOROLÁSA	71
27. TÁBLÁZAT: KEDVEZMÉNYEZETT JÁRÁSOK BESOROLÁSA.....	72
28. TÁBLÁZAT: EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS	131
29. TÁBLÁZAT: TELEPÜLÉSEK JOGÁLLÁSA.....	633
30. TÁBLÁZAT: GENERÁCIÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAMOK TÁMOGATÁSA 2018-2023 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN	788
31. TÁBLÁZAT: ROMA NŐK TÁRSADALMI JELLEMZŐI (NÉPSZÁMLÁLÁS 2022).....	822
32. TÁBLÁZAT: ROMA NEMZETISÉGŰEK NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK ALAPJÁN	825
33. TÁBLÁZAT: DIGITÁLIS TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK SZÁMA	842